

עירובין פ"א (ב).

(אשפחן משפן דאיקרי מקדש כו'. הוא ענין לשיקבה"ו שפכתב בתשו' חזת יאיר סי' ר"י שלא ידע פירושו.

וביאורו הפשוט כמ"ש בר"פ פ"פ כיצד מברכין (לה:) אביו הקב"ה ואמו כנס"י וענין כנס"י הוא האם ומקור השורש אשר משם התפשטות ולידת כל חלקי הנפשות מישראל. וידוע חלק ד' עמו שנפשות ישראל הם חלק אלוק'.

כמ"ש ויפח באפיו מאן דנפח מתוכו נפח. וכמ"ש ונתתי משפני בתוככם אני ד' השוכן אתם.

הוא חלק אלוק' ממש השוכן בקרב כליות ולב נפשות ישראל. והוא דנקרא שכינה בכ"מ. כמ"ש במגילה (כט.) גלו לבבל שכינה עמהם כו' ובסנהדרין (מו.

(שכינה מה אומרת קלני כו'. לפי שהוא התגלות ד' השוכן בתוך בני"י ובקרבם לעולם. ומעולם לא זזה שכינה מפותל מערבי (שמו"ר פ"ב). היא הפותל ששם שקיעת האור.

ר"ל בפותל שסמוך לשקיעה והוא לפנות ערב ועת חושף השכינה לא זזה [מפותל שהיא המשען לאיש] כמ"ש (יומא מ.) השוכן אתם בתוך טומאתם ג"כ.

פי נפשות כל ישראל אחוזים וקשורים כבשלשלת פידוע מ"ש יעקב חבל נחלתו (עי' במד"ר פ"ט) עד שהתגלות אור אלוק' בהעלם והסתר וצמצום גדול אין נעלם מפל לב איש ישראל אף הפחות שבפחותים יש בו חלק חיים אשר חלק לו ד' מחלק אלוק' ממעל.

ונקרא בכ"מ השכינה בלשון נקבה כי היא במדרגת אם פנ"ל. והיינו כי באמת עצם אור ד' גדול מאוד וא"א להיות מושג ללב בני"א פלל כמ"ש פי לא יראני האדם וחי.

וזהו תואר הקב"ה. הוראת קדושה בכ"מ הבדלה שהוא נבדל מבנ"א.

והיינו אור ד' הנבדל מלבנות הישראלי. ולפי שרצה ית"ש שישגיגו הנבראים ג"כ מאורו צמצם ית' הארתו שמהי' מוגבלת ומצומצמת ולא בתוקף וחונק כ"כ [והתשישות פח נרמז בכ"מ בלשון נקבה כמ"ש ז"ל בכ"מ טעם בכיוצא בו (ברכות לב.

(יכולת יכול מבעי' לי תשש פחו פנקבה כו'] והוא פח אור שכינתו ית' בתוך לבבות בני"י. וכענין האם המגדלת בנה פה גידול החיים הנצחיים שבנפשות בני"י הוא אור השוכן בהם וע"י מתנהגים כל ענינים החיים האמתים והבדלם מן הבהמות אבל עיקר ושורש אשר ממנו הנשאלו בהעלם [פי ההשתלה הגלוי' מן האם המולדת אבל בהעלם באה ההשתלה מן האב שמקבלת ממנו ולא נודע כי באו אל קר בנה] הוא מן עצם האור הנבדל שהוא המוליד כל חלק וחלק אלוק' בכם ונותנם להשכינה שהוא פח הצמצום.

ר"ל הפח שיסד הש"י שיצומצם ויכול לצאת לפועל נרגש אור השגתו ית' בלב בני"א ואותו פח השכינה הוא המוליד ומוציא לפועל, וזה פי' אביו זה הקב"ה: והנה כל מעשה המצות הוא ע"י חלק חיים השוכן בתוכנו אנו עובדים למלך הפבוד והקב"ה הנבדל מפל גשם וחופף עלינו.

והיינו פי. תכלית השלימות הוא הנספות התגלות אור הש"י ברבוי יותר מן רגש עד פי כל עצמותי תאמרה ד' מי כמנכה.

וע"ז צנה השי"ת חקים ומשפטים אשר כפי סדרי החכמה העליונה ע"י ינדפכו הנפשות והלבבות ונסרו המספים המבדילים עד שיורגש יותר ויתרבה החלק אלוק' ממעל שבקרבו.

והיינו שיולד בקרב לבו עוד חלק אור והשגת הש"י בכל עבודה ועבודה, וכל לידה היא ע"י או"א היינו שינושפע מאור כבודו ית"ש עוד אור נוסף באור המצומצם בקרב השגת לבו להשיג יותר מאמתות אור ונשפע הש"י ע"פ תבל.

שזהו תכלית אור המצומצם כמ"ש וקדושין לא. (שהוא נאמו חייבין בכבוד אבינו] וע"י מעשה המצות שעובד בכת חיותו ושכלו המושג ללב ומוחו המצומצמים עובד לחיי עולם אלקים חיים ומלך עולם.

הרי מתאחד ומתחבר חלק החיים השוכן בו למקור החיים. וע"י התאחדות זו היא הלידה החדשה בהשגה נוספות.

וזהו פי' לשיקבה"ו: [ב] וענין בדחילו ורחימו ורחו"ד. הוא כמ"ש כבד אביך ואמך ונא' איש אמו ואביו תיראו ודקדוק רז"ל בקידושין (שם) ידוע.

אבל הענין ידוע מ"ש בתקונים (תי' י) דאו"א הם תרין גדפין ואורייתא בלא דחו"ר לא פרחא לעילא. פי' הפרחה היא שתקובל ברצון לפניו ית' עד שיולד תיכף בקרבו שפע השגה מחודשת וזהו רק ע"י ההתאחדות דאו"א פנ"ל.

והנה ד"ז אינו ע"י מעשה גולמת בלא לב כמוכן רק ע"י הרגשת החיים שבלב שמרגיש ומתבונן בחיים השוכנים בקרבו. ומתבונן במקור החיים הממכ"ע וסוכ"ע אשר לו תכרע כל ברך במעשה המצות.

והתבוננות פי' אני ד' השוכן אתם מולדת היראה כמ"ש בהג"ה דריש א"ח יעו"ש. וכ"ז שלא הגיע ליראה את ד' הוא בשביל שעדיין אין הרגשת הלב באמת.

וע"י ההתבוננות בקדושת הש"י הנבדל מהשגת שכלינו מוליד תשוקה וכוסף עצום להגיע עדיו ולהשיג אורו הנעלם פענין נכספה וגם פלטה נפשי וגו' והוא תוקף האהבה. וזהו ענין שבמורא שהקדים האם ובכבוד האב ואכמ"ל לכוון זה בדרז"ל בקידושין.

וכאשר הוא ע"י הרגשת הלב באמת אז המעשה פרוחה לעילא וניתוסף לו השגה ורבוי אור. וז"ש (אבות פ"ד) שזכר מצוה מצוה.

[וזהו לשון רז"ל זכה וזכות לשון זך]: [ג] וזהו ענין יחוד המפורסם בס' מקובלים שילוב השמות הוי' ואדנות. ואין הפוננה אל המספר בשילוב האותיות הנראים לעין הבשרי.

רק בעין השכלי והתנחלותם בלב כפי הוראת רמיתם והמכוון בהם. פי' הוי' מורה על הקב"ה במה שהוא בהתפשטות למעלה מהשגתנו שיש לה גבול משא"כ הוי' מורה הי' הנה ויהי' כמ"ש בטוא"ח סי' ה'.

שְׁזָהוּ הַתְּפִשְׁטוּת עַד אֵין קִיץ הַנְּעֻלָּם מֵאַתְּנוּ כַּמ"ש בְּפִסְחִים (נ.) זֶה שְׁמִי לְעֵלָם כּו' דְּבַעוּה"ז לֹא נִקְרָא בּוֹ שְׂאִין מִן שִׁיג כָּלֵל.

וְאַדְנוּת מוֹרָה שְׁהוּא אָדוֹן הַכֹּל וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. שְׁמַדַּת הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר בְּשִׁבְלָהּ הִי הַבְּרִיאָה הַגְּבוּלִית וּמְצֻמְצֻמַת פְּאֵלוֹ יֵשׁ גְּבֻדָּלִין לְגִלוּת מַדַּת מַלְכוּתוֹ שְׂאִין מְלִךְ בְּלֹא עִם וְעִי' פִּר"א פ"י).

מְדָה זֹו בְּכָל מְשָׁלָה בְּכָל חֲלָקֵי הַחַיִּים אֲשֶׁר ע"פ הָאֲדָמָה הִיא הַנּוֹתְנַת חַיִּים כַּנ"ל. וְזֶהוּ הוֹרָאת שֵׁם הָאֲדָנוּת הַכֹּחַ שֶׁל אֲדָנוּת וְהוּא הַכֹּחַ שֶׁל הַהֲתַצְמָצְמוֹת וְהַמְצָא בְּעֵלֵי גְבוּל.

וְזֶהוּ עֲנִין מ"ש עַל הַהֲנִי' שֵׁם הָאֲדָנוּת. וְהַמְקַוְּבָלִים רְמָזוּ ע"פ וד' בְּהִיכָל קִדְשׁוֹ הֵס וְגו' הִיכ"ל וְה"ס בְּגִימ' אד' שְׁהוּא הִיכָל לְהֲנִי'.

ר"ל כְּמוֹ שְׁהַמְלִיךְ מִן צִנְעָה בְּהִיכָלוֹ וְאֵין עֲצָם הַמְלִיךְ נִגְלָה רַק הַהִיכָל אֲשֶׁר מִן צִנְעָה בּוֹ כְּדֵּה הַתְּגִלוֹת הוּי' ע"י כֹּחַ הָאֲדָנוּת שְׁהוּא מִן צִנְעָה בּוֹ. כִּי חֲלָק הַחַיִּים אֲשֶׁר נִטְעַ בְּתוֹפְיָנוּ הוּא הַמְעוֹרָר אוֹתָנוּ וּמַעֲיֵד עַל כֹּחַ הַהֲנִי' וְהַתְּפִשְׁטוּת עַד אֵין קִיץ וְאִכְמ"ל: וְזֶה עֲנִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבִשְׁכַמְל"ו.

שְׁשִׁמַע הוּא יְחִיד הַהֲנִי' וּבִשְׁכַמְל"ו מַדַּת הַמַּלְכוּת וְאַדְנוּת. וְהֵינּוּ כִּי בְּאַמַּת הוּי' אֶחָד בְּיְחִיד גָּמוֹר גַּם עֲכָשְׁיוֹ כַּמ"ש אֶתָּה הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא מְשַׁנְּבָרָה הָעוֹלָם.

שְׂאִין הַבְּרִיּוֹת חוֹצְצִים כְּלוּם בְּאַמַּתוֹת יְחִידוֹ וְאֵין חֲלָק הַחַיִּים הַנְּגִלִים בְּעוֹלָם מְצֻמְצָמִים וּמְגוּבָלִים נִפְרָדִים מִמְקוֹר הַחַיִּים הַנְּצַחִיִּים וּבִלְתֵּי בַעַל גְּבוּל רַק לְפִי כֹּחַ הַמְקַבְּלִים שֵׁא"י לְקַבֵּל כְּפִי תוֹקֵף הַשְּׁגָה וְרִצָּה הַשִּׁי"ת לְהִיּוֹת מְלִיךְ בְּעַם וְיִהְיֶה מְקַבְּלִים וּמְשַׁפִּיעִים.

וְכַפִּי מַעֲט שְׁפַלְמִי יִשְׁיגוּ ג"כ ע"י הַהֲתַצְמָצְמוֹת אֲבָל בְּאַמַּת הַכֹּל אֶחָדוֹת גָּמוֹר וְתַכְלִית כֹּל הָעֵבֹדוֹת לְהֲנִי' כַּמ"ש בְּזוֹהַר (ח"ג ק"י ע"א) ע"פ זִנְבֵּחַ לְאַלְהִים יִחְרַם בְּלִתֵּי לְהֲנִי' לְכַדּוֹ. הֵינּוּ שְׁזָהוּ הַתַּכְלִית שְׁרִצָּה הַשִּׁי"ת בְּעוֹלָמוֹ לְפָרֶסֶם אֶלְקוּתוֹ וְהַפְּרַת שְׁהוּא אֶחָד.

וְשִׁיבּוֹרֵר אֲצֵל כֹּל נִבְרָא כֹּחַ הַבּוֹרָא שְׁהוּא הוּי' כֹּחַ הַהֲתַפְּשְׁטוּת עַד בְּלִי תַכְלִית (חֶסֶר תִּי' אֶחָת) בּוֹרָא הַבּוֹרָא לְנִבְרָא בַעַל גְּבוּל וְתַכְלִית כְּמוֹ שְׁלִזְמָנוֹ וּמַדַּת יְמִיו גְּבוּל וְתַכְלִית וְהוּא כֹּחַ מְצֻמְצָמִים וּמְגוּבָלִים.

וְזֶהוּ צוּוִי ק"ש בְּכָל בּוֹקֵר וְעָרֵב שְׁבָכָל הַתְּחִלַּת גְּבוּל נִפְרָד מִהַגְּבוּלִים שְׁבָרָא הַשִּׁי"ת לְבַעֲלֵי הַגְּבוּל נַעֲיֵד וְנִפְיֵר כִּי בְּאַמַּת הוּי' אֶחָד שְׁהוּא (חֶסֶר תִּי' א') הַבְּלִתִּי בַעַל גְּבוּל וְהוּא מִיּוֹחַד בְּתַכְלִית הַיְחִיד שְׂאִין שׁוּם פִּירוּד ח"ו.

רַק מֵה שְׁהוּא נִרְאָה שְׁהַנְּבָרָא הוּא כְּנִפְרָד מִן הַבּוֹרָא הוּא כִּי בִשְׁכַמְל"ו כְּדֵּי לְגִלוּת כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְכַנ"ל. אֲבָל תַּכְלִית הָעֵבֹדוֹה שְׁיִפְיֵר הַנְּבָרָא אֶת הַבּוֹרָא הֵינּוּ יְחִיד הוּי' בְּאַדְנוּת שְׁגַם אַחַר שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם הוּי' אֶחָד.

וְהֵם מִיּוֹחַדִּים בְּתַכְלִית הָאֶחָד שְׂאִין חוֹצְצִים כֹּל הַבְּרוּאִים בְּפִנֵּי הַיְחִיד הָאֶמְתִּי פִּידוּעַ. וְזֶהוּ שְׁיִלוּב הָאוֹתִיּוֹת רוּמְזוֹ שְׁהַכֹּל אֶחָד בְּכָל חֲלָקֵיהֶם וְהֵינּוּ שְׁיִהְיֶה נִרְגָּשׁ כְּדֵּה בְּכָל.

ונה ע"י אוי"ר פנ"ל ואו אוי"ר מתאחדים כאחד [פעננו אברהם הוליד את יצחק]. וז"ש בתדב"א רפ"ג אני נראתי מתוך שמתתי ושמתתי מתוך נראתי שהי' מיוחדים האוי"ר יחד.

ונהו פ"ל בדחו"ר ורחו"ד תחלה דחילו קודמת שהוא הרגשת חיי עולם אשר נטע בתנפנינו ושוכן בקרבינו ואח"כ רחימו. ואח"כ פ' פשמשיג תוספות ההשגה וחוזר ויורד מלמעלה למטה אז רחימו קודמת ואכמ"ל וידוע לידועים.

ונהו ג"כ אצל המקובלים בשילוב השמות על הרוב אותיות הוי' קודמים פסדר ירידת ההשגה. ולפעמים אותיות אדנות קודמים פסדר העבודה ואכ"מ: [ד] והנה זהו ענין משכון ומקדש.

משכון ר"ל שכינת הש"י בתנפנינו וזה עשאו משה. פי מעת מ"ת התחיל זה האור להיות שוכן ומקשקש בפעמון בקרב לב בני"י.

ומקדש הוא לשון קדושה והבדלה והוא הרגשת הנבדל ע"י שלימות העבודה אני משכינים ומרגישים תנפנינו גם אור המופלא והנבדל מהשגת כל רעיון. זהו מדרגת יעאע"ה שקראו בית כמשאז"ל (פסחים פח).

(פידוע מדרגת אמת ליעקב הוא שם ההנ"י שזהו בית קבוע. לכן בבית הי' כה"ג הוגה שם הוי' באותיותיו וכן הפהגים במקדש] שכל דבר, שיש לו גבול מקרי אנהל עראי שבהשתלם הגבול איננו: [ולכך משפן שילה אנהל וגו' בתלקו של יוסף כמ"ש במק"א מענין משיח בן יוסף שיהרג משא"כ ב"ד חיים שאל נתת לו פמו יעקב אבינו לא מת (תענית ה:)] ואכ"מ [משא"כ דבר שהוא קבע וקיים לעד זה נבנה ע"י שהע"ה [שאע"פ שהו שוממין בקדושתו הו דקדושה ראשונה קדושה לע"ל משא"כ במשכון] ומענתד ע"י משיח ב"ד שבימיהם נשתלמה מלכות ישראל על השלימות שהוא שלימות קבוץ הכנס"י וכל העמים ינהרו אליהם.

והוא בקירור מלכותו ית' ואדנותו בכל העולם פי רוממות ישראל הוא רוממות התגלות פבוד שמים בעולם כאשר עובדיו מתרוממים וכמ"ש (מגילה כט.) גלו לבבל גלתה שכינה כו'.

וכנ"ל דשכינה היינו כנס"י. וכאשר ישראל נבנים להיות בשלוח שלימה מדת מלכותו ית' מתגלות על שלימותה.

והיינו כפי האפשרי להתצמצם הכרת החיים שזהו עצם החיים בלבבות כל נבראי העולם. וכולם מכירים ומעידין שיש אדון ומושל בכל.

ושלימות חלק החיים שבלב הוא ע"י הרגשת פת ההנ"י ר"ל שהש"י מהנה הפל והוא ממכ"ע וסוכ"ע. ע"י הרגשה זו ביקר עוז הוא שלימות כנס"י ומדת מלכותו פנ"ל.

נמצא שלימות מדת המלכות הנקרת בלב הנבראים כאשר יעידון ויגידון פולם כאחד פי הוי' אחד. שזהו תכלית כל רבוי החיות שבלב שמתדבק יותר במקור החיים ואז נבנה בהמק"ד.

ר"ל מקום קביע לאור ד' שהו' הנה ויהי' ולא דירת עראי ומגבלת בזמן. ואשפחן משפחן דאקרי כו' כי באמת הכל אחד יחיד ומיוחד.

והרגשת ההבדל שבין משפחן למקדש הוא רק לנבראים אבל אשפחן בתורה שהיא מורה דעת לאדם שהכל אחד וכנ"ל: ועד"ו נתניסדה כל מס' עירובין ולימודיה לעשות מרה"ר רה"י. וד"ו תקנו שהמע"ה הבונה בהמק"ד ועשה לתורה אונים (כמ"ש עירובין כא:) ר"ל בית אחיזה שמצנת התורה פולה במעשה.

ומשלי בלב שהוא רמיות כל המעשים שבתורה והמכונן בהם וכמ"ש בוי"ר (ריש שהש"ר) שע"י אדם עומד על ד"ת. ר"ל לדעת המכונן בהם ולאחוז בהם.

נדבר זה הוא ע"י ביהמ"ק שהוא ההרגשה דקבוע וקיימא דוגמת שבת שלכן עפ"ם ששבת כו' (כמ"ש סנהדרין נח:) וא' (שבת י:) מתנה טובה יש לי כו' שד"ו מתנה שאינו ע"י אתערותא דלתתא דוגמת יו"ט דישראל מקדשי לזמנים (כמ"ש פסחים קיז:) וכפי שלימות מעשיהם לתתא.

משא"כ זה קבוע וקיימא ולקב הוא רק לבנ"י אשר חלק ד' עמו. והינו כי כל המעשים הוא לכנס"י אבל לעצם הוי' אמצדקת מה תמן לו כי מצד היחוד הגמור המתפשט עד אין קץ הוא השביטה ממעשים.

ונהו האחיזה לד"ת ע"י משלי (ונהו ישמח משה במתנת חלקו. כמ"ש בזהר (תקו"ז תי"ג) דמשה מלגאו הוא יעקב מלבר.

ר"ל דבחיצונות כל ישראל זרע או"י זכו לקדושת שבת להיות לבכם חלק הוי' ומתפשט בהם ג"כ בחיצונות. אבל בפנימות הוא רק משה שהוא חלק הדעת שלכל נפשות ישראל פי' דע.

ומצד הדעת והת"ח אצלם הוא בפנימות לבם ומוחם גם כן השגה זו שהיא מתנה גמורה. כמ"ש (שבת לא:) אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים שנה לבד מאתערותא דלתתא משא"כ אהבה בא לאדם מעצמו פי' דע שנה מתנה] ואכ"מ להאריך עוד.

ורה"ר הוא מצד הפירוד הנגלה ויש עצות שיהי' נעשה מרה"ר רה"י כנ"ל שנהו תכלית העבודה. ולמדו מפתחו של היכל ר"ל פסדר הפניסה אל ההיכל שהיא הקדושה השני' מלמעלה למטה בסדר העשרה קדושות דספ"ק דכלים.

שרומות אל קדושת המחשבה הנגלות במוח [משא"כ ק"ק רומז לעומק הרצון וראשית המחשבה כמ"ש במק"א בפ"י משנה דשם] שאין נכנסים לשם שלא רחויז ידים ורגלים. ר"ל מגוקה בכלי המעשה שנה ג"כ נט"י שתקן שהע"ה שיסד ההיכל.

ר"ל שיסד קדושה זו [עד"ה אפא יסד ברתא] וכמשנתה שנה עצמו ענין עירובין ואכמ"ל פעת עוד: [ה] הוי זהיר במלאכתך שמלאכתך כו' (עירובין יג.).

פי' דע דהתורה ציור ודפוס כל מע"ב כמ"ש בברא"ר פ"א. כי הוא מקור החיות של כל חלקי הנבראים פלליהם ופרטיהם וכל שנוייהם אחד לא נעדר שלא יהי' חלק עצמות חיותו בתוך דברי התורה.

וכידוע זה ואכ"מ לבאר הדברים באורך להסבירם אל און שומעת. וזה ענין פתבו וגו' השירה ור"ל כהת"כ ואינו לשון זמר ושיר דע"ז נענש דהמע"ה כמ"ש בסוטה (לה).

(רק הוראת שיר דבר המקיף סדר והיקף איזה ענין כמו (שבת נא ע"ב) כל בעלי השיר יוצאין בשיר. וכן זמר ונגיגון מסוף כל חלקי התנועות וסדורם.

ושירת האינו מקפת כל הקומות לבנ"י בכל הדורות וסדר ההיקף הזה נקרא שירה. וכהת"כ פוללות סדר היקף כל החיים אשר ע"פ האדמה סדר חיותם של כל פריטי הנבראים ע"כ נקרא שירה.

ובמקום הזה ביחוד אצל מצות פתבו אשר ענינה הגילוי המפורש וניכר לעין והינו כמ"ש פ"ק דברכות (ו:) כהע"כ לא נברא אלא כו' פי האדם השלם יסוד העולם אשר אליו מטרת כל חלקי חיות של כל הנבראים והוא פמרכז בתוך עגולתם.

וכמ"ש בחגיגה (יב:) על עמוד אחד העולם עומד וצדיק שמו. וז"ש פתבו לכם משלכם מחלק חיותו אשר חלק לו השם יבחר ויגלה כל חלקי החיות של כל הברואים שיהי' מבונן ונגלה לעין שיש מחי' חיים שממנו חיותם וקיומם.

ולכך זה מצנה אחרונה בתורה שזה א"א אלא אחר שפבר השלים נפשו בכל השערים הקודמים ונשתלם בכל מיני שלימות הנברא שהוא כהתו"כ הפוללות חיי עולם כמ"ש פ"ק דשבת (י.) וכמ"ש וחי עולם [פולו] נטע בתופינו.

ואחר שנשתלם נפשו בזה אז יכול לכתוב ולגלות ולברר לכל. וכמ"ש סוף דבר וגו' כי זה כל האדם שדבר זה הוא סוף דבר שכהע"כ לא נברא כו' ועל תכלית ומכון זה את האלקים ירא בעומק היראה כ"כ עד שיהי' נגלה ונראה לעין כל פי יש בורא ומנהיג שכל הנבראים חיותם ממנו.

נמצא שחלק חיים שחלק לו ד' גילה ובינר הדבר כי יש חלק חיים בכל הברואים שרק זה החיים באשר הש"י מחיים שזה נקרא חיים. וכמ"ש בשמו"ר (פרשה ה') על פרעה שביקש בין המתים.

כי מה שזולת השי"ת נקרא מת ודבר בטל מן העולם וזה ידוע ומוכח] הרי החיים שבהם נתגלו על ידו וכמו שהי' אאע"ה ודומיו וזה ענין כהע"כ כו'. וזהו בסוף דבר אחר סוף השלימות האפשרי לאדם לכך הוא סוף התורה כנ"ל.

וזהו משאז"ל (עי' בר"ר פע"ז) מה הקב"ה בורא עולמות אף צדיקים. כמ"ש המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב שבכ"י יש בריאה מחדשת שלולי פח חיים חדש שנותן לברואים בכל יום הי' פלא הי'.

וזהו גם ע"י הצדיקים כי השפעות החלק החיים לקיום הברואים הוא ע"י שמכירים ומגלים בבירור כי רק חיי עולם ית"ש שבהם הוא המחז' את פולם. ונמצא נגלה על ידי כבוד שמים וזה עצמו חיותם וקיומם שעל ידיהם נגלה הכבוד שמים והבן זה: וז"ש הוי זהיר במלאכתך לדעת שהיא מלאכת שמים פענן ואתה תשמע השמים דר"ל השי"ת ר"ל מלאכה שמימית.

שְׁעֵנִין פְּתִיבַת הַתּוֹרָה הוּא עֵנִין בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת כְּוָלָם דְּוַגְמַת הַקַּב"ה כְּוָלָם. שְׁאֵם אֶתְהָ כו' כִּידוּעַ שְׁסֹדֵר הַבְּרִיאָה מְסוֹדֵרַת עַל אֲנָפִין הַיּוֹתֵר מִתְנַקֵּן מֵאַת הָאֲנָפִין הַמְּוֹפְלָא הַשִּׁי"ת. וְכִמוֹ הַמּוֹרָה שְׁעוֹת הַמְּסוֹדֵר מִן הָאֲנָפִין עַל אֲנָפִין הָרְאוּי אִם יִשְׁנוּ סֹדֵרוֹ אוֹ יִגְרְעוּ אוֹ יוֹסִיפוּ יִתְקַלְקַל כָּל מְכוּוֹן הַבְּנִינָן אֲשֶׁר הוּא רַק כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה בְּסֹדֵר הַמְּכוּוֹן הַהוּא. וְכִי סֹדֵר הָעוֹלָם הַיֵּשׁ אֲנָפִין גְּדוֹל מְבוֹרָאוֹ מְסֻתְמָא סֹדֵר חֲלָקִי כַחוֹת הַחַיִּים שְׁבוּ הֵם עַל סֹדֵר הַמְּכוּוֹן בְּיוֹתֵר וְכוּלוֹ הָיִקֵּף סֹדֵר אֶחָד אֲשֶׁר ע"ש נִקְרָא הַתּוֹרָה שִׁירָה כְּוָלָם.

שְׁהִיא כְּטַבְעַת אוֹ אֲצַעְדָה הַמְּקִיף סֹדֵר שְׁלֵם כְּהַעֲגוּלָה שְׁהוּא סֹדֵר שְׁלֵם זֶה רְצוּף אַחַר זֶה חֲלָק אַחַר חֲלָק. וְאִם יִחְסֹר קִצָּת מִמֶּנּוּ הָרִי נִחְרַב הַסֹּדֵר כְּוָלוֹ שְׁאִינוֹ מַעֲתָה סֹדֵר שְׁלֵם.

וְזֶה מִצְנַת בַּל תּוֹסִיף וּבַל תִּגְרַע שְׁהַצְדִּיק יִסוֹד יַעֲמוֹד שְׁכָל הָעוֹלָם נִשְׁעָן עָלָיו שְׁהוּא הַמְּבַרֵר וּמְגַלָּה כָּל סֹדֵר חֲלָקִי הַחַיִּים שְׁפָרָא הַשִּׁי"ת. וְזֶהוּ פְּתִיבַת כַּה"ת בְּלִי חֶסֶד וּבְלִי יִתְרוֹן רַק כְּפִי סֹדֵר הַחַיִּים שְׁיִסֹד הַשִּׁי"י [ו] וְא"ל דְּבָר אֶחָד יֵשׁ לִי וְקִנְיָנָתוֹם כו' לְזָבוּב כו'.

פ"א כמ"ש זבובי מות יבאיש וגו' ובפ' ה'רוואה (סא.) יצה"ר דומה לזבוב.

וְהוּא רוּמוֹ לְקַלְקוּל וְהַעֲדָר. וּבְכַחוֹ שֶׁל ר"מ הִי לּוֹמֵר עַל טְמֵא טְהוֹר כו' (עִירוּבִין יג:.) ר"ל לְגַלּוֹת חַיִּים שְׁכַבְּרוּאִים עַד שְׁלֵא יִהְיֶה שׁוּם קַלְקוּל וְגַם הַטְּוִמָאָה וְהַקַּלְקוּל גַּם בּוֹ חַיִּים הַשִּׁי"י וְטְהָרָה.

וְכִן לְעֵתִיד וְגַר זָאֵב עִם כְּבֶשׂ וְגו' וְהִינּוּ כִי עֵנִין טו"ר וְטו"ט הוּא מֵה שְׁפָרָא הַשִּׁי"י וְקַבֵּעַ כִּן שְׁיִהְיֶה זֶה טוֹב יִהְיֶה מְקוּם מְצִיאוֹת לְרַע לְהַגְלוֹת לְמַרְאוֹת הָעֵינַן בַּעוּה"ז הַמְּרָאָה הַפְּרִיֹד וְהַרְבוּי וְהַעֲדָר גְּלוּי הַיְחוּד.

וְהוּא כְּאֲשֶׁר הַצְּטַמְצָם הַטּוֹב בְּגָבוּל וְגָדָר עַד פֶּה תְּבוּאָה בְּלִי הַתְּפַשְׁטוֹת לְאִין קִץ נִשְׁאָר חוּץ לְגָבוּל מְקוּם גְּלוּי הַהִיפּוּף. אֲבָל כְּאֲשֶׁר יִתְבַּרַר הָאֲמַת לְעֵינַן כָּל וְיִנְחָזֵר הַדְּבָר לְכַמוֹת שְׁהִי בְּשִׁרְשׁוֹ עַשְׁל"ג הָעוֹלָם הַיְחוּד הַבְּרוּר לְעֵינַן כָּל וְשֶׁהַכָּל בְּרִצּוֹן אַחַר יְחִיד וּמְיֻחָד וְאִין שׁוּם דְּבָר חוּצָץ לוֹ.

מֵה מְקוּם לְטְוִמָאָה וְטְהָרָה וְאו"ה וְטו"ר מַעֲתָה. וְזֶהוּ עֵנִין יוה"כ בְּיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר וְגו' שְׁאִין מְקוּם לְחַטָּא.

וּמִזֶּה נִצְמַחִים הָעֲצוֹת לְתַקֵּן אֶת הַקּוֹדֵם הַחֲטָאִים וְקַלְקוּלִים שְׁיִבְנוּר, כ"כ עַד שְׁיִנּוּדַע כִּי לֹא הָיָה שׁוּם קַלְקוּל כָּלָל וְהַדְּבָרִים אֲרֻנְכִים בְּמַק"א. וְז"ש בְּמַד"ר (בְּר"ר פ"כ) בְּתוֹרַתוֹ שֶׁל ר"מ הִי כְּתוּב כְּתוּבֹת אוֹר.

כִּי הַכְּתוּבֹת הֵם הַלְבוּשִׁים הַמְּעַלִּימִים אֶת הַגּוֹף וְאוֹר בְּאֵל"ף הִינּוּ שְׁגַם דְּרָךְ הַלְבוּשׁ מְאִיר וּמְזַהֵר הַגּוֹף וְאִכְמ"ל. וְזֶהוּ עַל טְמֵא טְהוֹר וּמְרָאָה לוֹ פָּנִים.

כִּי הַפָּנִים עֲצָם הַפֶּתַח הַדְּבָר כְּמוֹ (יְבָמוֹת ק"כ ע"א) אִין מְעִידִין אֶלָּא עַל פְּרִצּוּף פָּנִים: וְעַל טְהוֹר טְמֵא. ר"ל כִּי יְדוּעַ מ"ש (בְּרִכּוֹת סא.)

(יצה"ר כו' וי'ושב על ב' מפתיחי הלב. כי לב חכם לימינו ולב כו' והוא יושב על שניהם לאמור על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהוא ימין ואומר על טהור טמא.

וביבד ר"מ הי' לעשות פן ולומר שגם בזה לא חטא וד"ז עמוק בחכמה שגם להרחקת דבר טוב יהי' תיקון שג"ז נתקן למפרע שהוא פן אף שהוא טהור באמת. מצד מדרגתו הי' יכול לברר גם את זה ולתקנו למפרע וז"ש (עירובין שם) גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם.

כידוע דברי האריז"ל על ברוך שאמר והי' העולם הוא רישא דלא אתיידע. פ"י ראשית ומקור המחשבה שזה אינו נודע ונגלה פי המחשבה כבר יש לה תפיסה מה במות והיא נפרדת מן עצם המחשב ונהי' היא נגלית ונודעת להמחשב.

אבל מקור המוליד המחשבה וראשיתה ד"ז אינו נגלה ונודע כלל פי הוא כמו ממוצע בין עצם המחשב ובין הנפרד ממנו שהיא המחשבה והוא כמו סוף המאציל ומחשב וראשית הנאצל.

ועל ראשית המחשבה הזו בבריאת העולם [דענן זו המחשבה והפעולה הוא הפולקת כל שמוותיו ית' ותואריו וכל מע"ב ומעשה מרפכה שהיא רק מצד הבריאה כידוע] נאמר הלשון שאמרוהי' העולם.

פי בדבר ד' שמים נעשו ודבור הוא בקול כמ"ש בזהר (ח"ג רכ"ז:) וזהו העשפי'. משא"כ אמירה בלחישת זהו ראשית ומקור המחשבה שהמחשבה כבר היא בגלוי עכ"פ למחשב אבל בלחישת גמורה שאינו משמיע גם לאזניו היא רדל"א שנקרא דלא ידע ולא אתיידע כידוע.

ועל ידי התזרת הדברים למקור הזה ר"ל שיתברר כ"כ בירור גמור אחדות הש"י שאינו נפרד אף כגדר פרידת המחשבה מן המחשב רק ביחוד עצם פירוד רישא דמחשבה הזו. שהיא ראשית הצמצום שהמחשבה עצמה כבר היא בגבול אבל פאשר יבוא להשיג השגה ברורה כ"כ עד שכהע"כ אצלו מיוחד גם עכשיו כפי מה שה' במקור ראשית המחשבה.

אז הוא בלתי גבול כלל רק מענתד לצאת בגבולים בלתי ידועים לאותו מקור המחשבה עדיין ולהמקור וראשית המחשבה אין נ"מ אם לאמר על טהור טמא או להיפך. מצד בירור אמתת היחוד ע"ד הזה הרי כל מה שנעשה הכל הוא מיוחד לגמרי ואין שום דבר יוצא מגבולין של הש"י ודברים אלו ארנפין במקומן בס"ד: וזהו גלוי וידוע לפני אותה המדרגה שאין בדורו של ר"מ כמותו במדרגה זו.

וגם רבי השיג קצת ממדרגה זו כמ"ש (שם) האי דמחזנדא פי דחזיתו לר"מ מאחורי. פ"י ע"ד משל כענן וראית את אחורי עיני ברמב"מ פ"א מיסה"ת דר"ל השגה שאינה מבוררת.

וכן הוא השיג מדרגתו אבל לא בהשגה ברורה כמותו. וענן ראיה השגה כמו ולבי ראה הרבה חכמה.

וכן פוננת קרא דוהי' עיניו ונאות את מזריה דמייתי ר"ל עיני השכל. ולכן סתם רבי מהנ"י בכ"מ אליבא דר"מ.

ועיין בשלחי הוריות דר' הוא דאסקי' לר"מ לומר ר' מאיר ולא אחרים. וא' מי הם שמימיהם אנו שותים כו' ולכך אמר רבי בפ' יוה"כ (פ"ה:) דיוה"כ מכפר גם לשאין שבים

שיש מקום לכפרה גם שלא בתשובה פענן ונחנתי את אשר אהון אעפ"י שאינו פדאי (כמ"ש ברכות ז).

(זהו אתר דלא קיימא לשאלה דהאי יומא דקא גרים לעורר אחרות הגמורה וגלוי' על אופן הנזפר. דלכן ה' כה"ג הוגה השם בו ביום דהשם הוי' נהגייתו מורה על היחוד הגמור כמשנתה למעלה ראש.

ומשום דלא חזי' לר"מ מקמ' ר"ל השגה ברוכה כ"כ כמדרגת ר"מ לכן לא השיג לומר זה בכל יום על טמא כו'. והנה ההלכה אינו פן ולא נקבע הלכה פמותו לפי שפריאת העולם היתה בגדר וגבול ומקום לבחירה בטו"ר ושכר ועונש וז"ש לו ר"י (שם) כתב שיכול למחות בעי' דצריף שיהי' אפשריות למחות וקלקול הפתב והיינו בחירה ברע ושיהי' מקום גם לרע להמצא.

שזהו מדרגת העוה"ז כפי מה שהוא הגם דבעוה"ב אין שם בחירה וכשרז"ל (עירובין כב.) היום לעשותם ולא למחר וכמ"ד (נדה סא:) מצות בטלות לע"ל ולכן ארז"ל (סנהדרין קד:) דורשי רשומות אמרו פולם באים לעוה"ב.

דהעוה"ב באחת בלא גבול כמ"ש והאכלתיך נחלת יעקב אביך נחלה בלא מצרים (כמ"ש שבת קיח.) אבל העוה"ז אינו פן והוא בעל גבול וזמן המעשים טו"ר: [ז] וז"ש (עירובין שם) שלא הי' יכולים לעמוד על סוף דעתו.

כי לכל דעת ושכל נברא יש סוף וגבול עד פה תבוא משא"כ לדעתו לא הי' שום גבול ודבר שמגדירו שנגמר שעד פאן תחום שכלו ודבר פנה לא יוכל עוד לטהר ברוחב דעתו. ועמידה נקרא כשעומד ואין לו מקום לילף יותר והוא בעומד על הגבול.

ולכ"א שאצלו לא הי' יכולים לעמוד עס"ד כי אין לו גבול ולכך אין הלכה פנ"ל. דאין מטילין קנקנתו"ם [ויש לרמז שהוא בגימטריא שמו"ת ובפ"ק דברכות (ז): דרשי' מאשר שם שמות דשמה קגרים וא' ביומא (פג:)] ר"מ דייק בשמה פידוע דהשם הוא חיות וכח הדבר כמ"ש במק"א.

ונהו ר"מ כמדרגתו הי' דייק בשמה שהוא מקור חיו הפרטיי במקור הפללי של כל החיים. והוא ברמז הדיו שהוא מקור הכולל כל אותיות התורה שהיא כוללות החיים ואכמ"ל [דבעינן שיוכל למחות: ועוד יש לפרש לשון עס"ד ויובן ג"כ מ"ש אח"כ ששמאיר כו' שמנהיר כו' דאז להבין למה זה מאיר ונה מנהיר וקראוהו נהוראי ולא ג"כ מאיר והענן לכאורה אחד.

גם למה שינוי פלל שמו של ר' מאיר נהלא נהוראי מורה ג"כ מנהיר. ועוד איף מאיר.

בהלכה ואין הלכה פמותו. אבל הענן כמ"ש בע"ז (יט).

(בתחלה תורת ד' ולבסוף תורתו והיינו תחלת ההשגה זה נגלה גם לנבראים זולתו משא"כ בסוף כשמשיג הנעלם מן הזולת זה נקרא תורתו שאין אחר יודעה ומשיגה מקודם. וענן מאיר ומנהיר אחד רק שזה לה"ק וזה לשון ארמי וידוע מ"ש בשבת (יב:) שאין מאה"ש מפירים בלשון ארמי.

ולכן מנהיר רומז אור תורה שהיא נעלם (וי"ל עוד מנהיר לשון המשכה כמו נהרות המושכין. ומזה נהירנא שבגמרא ר"ל המשכה מזמן לזמן שזוכר מה שהיה בזמן קודם וכן המשכה ממקום למקום וזהו הנעלם) מה שאין מאה"ש שהם היותר שלימים בנגלות מהשגת ד' אין משיגים אותו.

שהנעלם זה חלק אדם מאלוק' לבוא את נעלמים משא"כ מה"ש כמ"ש במק"א. ור"מ עצם שמו ר' נהוראי על הפלגת נהירותו שהיא בנעלם ועומק.

אבל עיני חכמים בהלכה הי' רק מאיר בנגלה. אבל על סוף דעתו שהוא הסוף שנקראת תורתו והנעלם שנגלה לו הי' עמוק ביותר ולא עמדו עליו חביריו שהוא למעלה ממדרגתם ולא הנהיר עיניהם בו.

רק חכם אחר שקראוהו ר' נהוראי הנהיר עיניהם בנעלמות שהי' ממדרגתם. ובזה תנישב דר"מ ביחוד רמון מצא כו' וגמר מפומי' דאחר (חגיגה טו:) שפכי מדרגתו לטהר השרץ אין חלוק בין צדיק לרשע ואכמ"ל: [ח] וזהו ג"כ אותו תלמיד שינדע לטהר השרץ (עירובין שם) שהוא פנוי לכל העבירות השכיחות כמ"ש שילהי יומא טובל ושרץ ביזו דנקט שרץ שהוא הטומאה השכיחה.

כמו שרגיל פן בכ"מ בתלמיד לתפוס שרץ למשל בטומאה וכן בריש פלים פתח תנא בו. ור"ל לטהר כל רשע דוגמת הש"י שטטה כמ"ש שילהי יומא (פה:): ור"ל מצד אחרותו הפשוט הרמוז בשם הקב"ה אצל רז"ל אין מקום לטומאתו.

ונה היתה מדרגת שכלו והשגתו של אותו תלמיד שלא הי' פלל מקום אצלו לטומאה והי' טהור בכל מיני טהרה. והם ק"נ מקנה טהרה בים של שלמה כמשי"ת להלן שזה שלימות הטהרה וזהו ק"נ טעמים שא' לטהרתו.

ורבינא בקש לטהר כל שרץ מן הדין (שהוא מדרגת הצמצום והגבול) ונדחו דבריו כי באמת מן הדין טמא. רק שיש לו ק"נ מיני טעמים של טהרה לטועמיה אשר חיים הנצחיים של השגת אחרותו ית' הפשוטה גם אחר בריאת העולמות זכו: וענין ד' רבינא פי נחש ושרץ הם ב' ראשי הטומאות של לא תרצח ולא תנאף שהם ראשים לכל העבירות ומדות רעות פידוע.

וידוע דרציחה אינה ממדת ישראל וכמ"ש והגבועונים לא מבנ"י. וכמ"ש במצורע דנשתלח חוץ למחנה ישראל (ע' פר"צ ב' לפ' פרה מ"א ה' ז).

משא"כ תאנה שנגדו טומאת זיבה אין משחלח ממחנה ישראל שזה שייך ושכיח בישראל ואף בהיתר שלו, יש טומאה כמ"ש ז"ל (ויק"ר פי"ד לגי' הערוף) בעוון מלא. משא"כ ברציחה אין מקום לטומאה שזה חלק העכו"ם ובהם אין שייך פלל שום טומאה.

ואף מתקנת חכמים אין טומאתם כטומאת בני"י שהם נקראים מקבלים טומאה. משא"כ הם בעצם ומלידה מבטן עיקר התחלת התהוותן מיד טמאים וכמ"ש במק"א [אע"פ שהם שורש כל טומאה ומרבים טומאה בעולם כמו דאין שייכים כל העבירות בהם אעפ"י שהם שורש לכל העבירות.

כי לא שׁיִיף טוֹמָאָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׁיִישׁ שְׁיִיכוֹת לְטַהֲרָה. וְזֶה ק"ו דְּרַבִּינָא מְנַחֵשׁ לְשַׁרְיָן לְדַבְרֵי שְׁאִינוּ מְרַבָּה טוֹמָאָה וְנוֹפּוּ נוֹטָה לְמָקוֹם טַהֲרָה כ"ש דְּמַדָּה טוֹבָה מְרַנְבָּה שְׁלֵא יְהִי מָקוֹם לְטוֹמָאָה וְאִם עִפּוּ"ם אֵין גְּעַנְשִׁים עַל שְׁעוֹבָרִים עַד"ת כ"ש יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה ק"ו פְּרִיכָא פְּדַחֵי דְהֵתָם מַעֲשֵׂה קוּץ בְּלִי דַעַת עֶבֶיד וּבְלִיעַל פְּקוּץ מְנַד פְּלָהֵם. וְלֵא שְׁיִיף טוֹמָאָה אֶלָּא בְּמִי שְׁיִישׁ בּוֹ דַעַת וְלֵא בְּאוֹתָם שְׁנַמְשְׁלוּ כְּבַהְמוֹת נְדָמוּ: וְא' (עִירוּבִין שְׁם) תְּלִמִיד אֶחָד הִי לַר"מ כו'.

שְׁאֵל תַּחֲשׁוּב שַׁד"ז וּמְדַרְגָּה זֹו שֶׁל ר"מ וְתִלְמִיד דְּיַבְנָה סוֹתֵר מְדַרְגַת הַהֲגֵדְרָה וּבְאַמַת הַפֶּל מְמַעֲיָן נוֹבַע. וְלכ"א שְׁתִּלְמִידוֹ דַר"מ שְׁנַבְעֵ מְמַעֲיָנוֹ הִי אוֹמֵר מ"ח טְעָמִים מ"ח מִינֵי טְעִימוֹת (פְּאֲשֵׁר).

חִיף אִיכָל יִטְעֵם כִּן הַרְגֵּשׁת הַלֵּב בְּכָל דְּבַר אֲמַת וְצָדֵק פְּעַנְיָן טַעְמוֹ וְרֵאוּ כִי טוֹב ד' כְּנִגְדַּ מ"ח דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית עַד שְׁיִיחֵי ד"ת אֶצְלוֹ בְּקִנְיָן גָּמוּר צָרִיף מ"ח דְּבָרִים. וּמִסְתָּמָא אֵינָם בְּפַעַם אַחַת רַק לֵאט לֵאט וְהֵם מ"ח מְדַרְגוֹת וּבְכָל מְדַרְגָּה הוּא מְרַגִּישׁ תּוֹסֶפֶת קִנְיָן הַד"ת אֶצְלוֹ וְטַעַם מְחַוְדָּשׁת בְּהַרְגֵּשׁה מְחַוְדָּשׁת כְּפִי מְדַרְגַת הַדְּבָר הַהוּא עַד שֶׁהַשְּׁלִים כָּל מ"ח דְּבָר וְהִי ד"ת אֶצְלוֹ בְּקִנְיָן וְטַעַם כָּל הַמ"ח מִינֵי טְעִימוֹת שֶׁל כָּל הַלְכָה וְהַלְכָה.

וְזֶה הִי כְּפִי הַלְכָה הַמְּוַגְבֵּל עַט"ט וְעַט"ט וְזֶה תְּלִמִיד שֶׁל ר"מ שְׁלֵמַד וְקִיבֵל מְמַנּוּ מְדַרְגָּתוֹ שֶׁל ר"מ כִּי הַפֶּל אֶחָד וְזֶה יוֹצֵא מְזָה. וְז"ש אַח"כ או"א דא"ח וְהַלְכָה כב"ה.

או"א דא"ח הוּא מְדַרְגַת ר"מ כַּמ"ש בִּירוּשְׁלַמִי דְּבָרְכוֹת (פ"א ה"ה) וְדַסְנֵהֲדָרִין (פ"א ה"א) וְבוִיק"ר (פְּרָשָׁה ו) עַל וד' אֱלֹקִים אֲמַת לְמָה שֶׁהוּא אֱלֹקִים חַיִּים. וְיָדוּעַ אֲמַת הוּא הוּי' וְכַמ"ש שְׁם (בר"ר פ' פ"א) דְּאֲמַת רֵאשׁ וְסוּף וְאֲמַצְעֵי שֶׁל כ"ב אוֹתוֹת.

וְכִן פִּי הוּי' הִי הִנֵּה וְיִיחֵי (כַּמ"ש טוּא"ח סִי ה'). וְהַטַעַם הוּא שֶׁהוּא אֱלֹקִים חַיִּים, וְחַיִּים ר"ל דְּבָר שְׁאִין לוֹ הַפֶּסֶק לְעוֹלָם וְאֵין לוֹ גְּבוּל.

וְזֶהוּ אִי"א דא"ח דְּדַבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים שֶׁהוּא מְדַרְגַת וד' אֱלֹקִים אֲמַת שְׁם הוּא פְּדַבְרֵי אֱלוֹ וְאֵלוֹ שְׁאִין גָּדֵר וּגְבוּל. אֲבָל הַהֲלָכָה שֶׁהִיא הַנְּהַגַת הָעוֹלָם הִיא כב"ה וְכַנ"ל שֶׁהָעוֹלָם מְתַנַּהֵג בְּגְבוּל: שְׁם (עִירוּבִין יג:) ב' שְׁנַיִם נְחָלְקוּ כו' פִּי ג' שְׁנַיִם הוּא ג' מְדַרְגוֹת דְּחֻשִׁיב לְהֵלֵן שֶׁהֵם ג' הָאֲבוֹת אֲבָרְהָם יְצַחַק וְיִצְעָק הַמְּקַבִּלִים נִגְדַּ ג' מִינֵי רַע שְׁלַעַן מְתָן ג' אֲנָמוֹת אֲדוּם וּמוֹאֵב וְעַמּוֹן.

כְּמוֹ שְׁשִׁמְעֵתִי שֶׁהֵם הַג' מְדוֹת רַעוֹת פְּעַס (אֲדוּם שֶׁהוּא נִגְדַּ לֵא תִרְצַח כַּמְשׁו"ל (זוּה"ק ח"ג קָצַב ב') וְכַמ"ש עַל חֲרָבָה תַּחֲי' וּמְמַנּוּ לֵא נִשְׁתַּלֵּה מְלַכוֹת ב"ד שְׁלֵא הִי תִקּוּנוֹ ע"י פְּיָדוּעַ. וְכַמ"ש דְּכַעַס אֵינוֹ מְמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וּמַב"ד רוּמְז לְכָלְלוֹת הַכַּנְס"י פְּיָדוּעַ כִּי הַמְלָךְ הוּא הָעָם.

אֲבָל מְפִלְתָם ע"י בֵּית יוֹסֵף כַּמְשׁו"ל (ב"ב קכג:) כִּי הוּא הִיפָּה הַפְּעַס כַּמ"ש בַּמַּק"א וְאֵין שְׁתִּילַת הַכַּנְס"י מְמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל מְזָה וְכַשְׁו"ל בִּיבְמוֹת (ע.ט.) ג' סִימָנִים כו' שֶׁהֵם כְּוָלָם נִגְדַּ עֲשׂוֹ שְׁרוּמְז בַּג' אוֹתוֹתֵיו הִיפָּה זָה.

וְהֵם ג' פְּעָמִים שְׁנַזְכָּר מְחִיתִי כַּמ"ש (מְגִילָה ז.) וְאֲכַמ"ל] וְגַאָּנָה מוֹאֵב כַּמ"ש שְׁמַעְנוּ גְּאוּן מוֹאֵב גַּא מְאוּד וְגו' וּמְמַנּוּ נִשְׁתַּל בְּיִשְׂרָאֵל וְתִקּוּנוֹ דַּהֲמַע"ה שְׁאֵמֵר וְאֲנִי תוֹלַעַת וּמְשַׁפִּיל

עצמו על כבוד קונו] ושקר [עמון ולקף קראתו בן עמי שהוא העלמת האמת ומ"מ אז"ל
(נזיר כג:) שקבלה שקר ע"ז.

כי יש שקר טוב ובג"ד מותר לשנות (ע' ב"מ כג:) וגם שנהו מצד פריאת העולם דלכן
נקרא עלמא דשקרא (ויק"ר פכ"ו) שקל העוה"ז פן. ולפיכך לא נשתלה עד רחבעם
שנהו אחר בנן בהמק"ד ושהמע"ה הרומו למשיח אח"כ הוא זביחת היצר לגמרי ואז
נסתלק עלמא דשקרא ורחבעם תיקונו לכן אחז באמת ועזב עצת הזקנים] וג' מדות אלו
לא נתקנו עדיין לגמרי עד עת קץ.

לכן לא זכו בני"א לנהול ג' אומות אלו ולעתיד יזכו גם להם כמשז"ל [בר"ר פמ"ד]
ולא יתעסקו עוד בסביבת הקר. (כמ"ש) (סנף נב).

(הצדיקים נדמה להם פהר): והנה אז"ל (סנהדרין צג ע"ב) וד' עמו שהלכה פמותו.
שכלכונן הלכה לאמיתה צ"ל בקרבו קדוש וד' עמו ממש בלי שום נגיעה לגופו כלל.

אז יוכל לכונן אמתות הלכה והוא מדרגת הלל שאמר ברוך ד' יום כו' כמ"ש בביצה
(.זו).

ובויק"ר (פל"ד) דאזל למגמל חסד עם הדא עלובתא שמשמש כמו זר נחשבו לו. משא"כ
שמאי הי' צריף להכניס קדושה בכ"ד מאכל שאכל בכל יום ע"י כבוד שבת ולא נחשב
בעיניו האכילה קדושה כגמילת חסד.

והפירור על וד' עמו היא נקיות בג' ראשי מדות אלו שהמדות רעות פולם הוא מצד
החומר והנגיעה להנאת עצמו. ונהו הנוכח של ג' שנים שבכ"מ בדרז"ל רומז על היקף
סדר שלם כמו השנה המקפת סדר שלם פידוע לשון שנה על שם משנה שחוזר ושנה
סדר אחר על כל מדה.

השלימו היקף שלם בכל חלקי ופרטי' עיון גמור עד שלסוף ג' שנים נתברר הב"ק ומן
השמים הוכיח שד' עם ב"ה והלכה פמותו. [ורומז ב"ק ששכל האדם ליאה להשיג
אמיתית המדרגה לולי עזר הש"י לומר זה הדרך לכו בה ר"ל שנה האמת לפי שנוחין
הי' זהו העדר פעם ועלובין העדר גאונה.

ושונין דבריהם ודברי ב"ש ואין מעלימין דברי שכנגדן פדרך החפץ בניצוח זהו העדר
השקר. ולא עוד אלא כו' היא השלימות הגמור הקנים לעד פמדת דהמע"ה חי וקנים לעד
(כמ"ש ר"ה כה).

(כי אלו נגד ג' אבות כמ"ל אברהם איש חסד היקף פעס. ויצחק יראה כמ"ש בהקדמת
הזוהר (י"א ב') פיראתה דא יצחק (ע"פ הגי' בזה"ק ח"ג ח' ע"ב עי"ש) היקף גאונה כמו
ששמעתי דעיקר יראה הכרת החסרון וכמ"ש עקב עננה יראת ד' נאמת ליעקב היקף
שקר.

ודהמע"ה רגל רביעי שבמרפכה מדתו שלום היקף מחלוקת ולה"ר שהם בעלי ריב דוד.
כי מלכות היא לעשות שלום בעולם וכמ"ש ויקרא לו וגו' שר שלום.

ואמרו (יבמות סה ע"ב ויק"ר סופ"ט) גדול השלום כו' ואין הגליות מתקבצות כו' וכל
התפלות וברכות חותמין בו שנה האחריות של כל השלימות והאחרון שבמרפכת

שְׁלִימוֹת הַבְּרִיאָה. וְהֵם הַד' מְלֹאכִים שֶׁאֵז"ל (בר"ר פ"ח) בְּשַׁעַת בְּרִיאָה חֹסֵד וְצַדִּיק שֶׁהֵם טוֹב לְבָרִיּוֹת וְטוֹב לְשָׁמַיִם וְהֵם מַדּוֹת אַבְרָהָם וַיִּצְחָק אוֹמְרִים יִבְרָא שְׁפָלוֹ טוֹב.

וְהַפְסוּלֵת יֵצֵא בְּיִשְׁמַעְיָאל וְעָשׂוּ כְּדֵי שֶׁהַנְּשֹׂאֵר יִהְיֶה כְּלוֹ זָה וְנָקִי וְנֶאֱמַת וְשָׁלוֹם אוֹמְרִים אֵל יִבְרָא שְׁפָלוֹ בְּהִיפּוֹף כִּי לֹא נִבְדַּל הַפְסוּלֵת מֵהֵם וְגַם הַפְסוּלֵת בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֹה וְאִין מְשַׁתְּלַח חוּץ מִמַּחְנֵה יִשְׂרָאֵל.

וְהַשְׁלִיף אֶמֶת אֶרֶץ זֶהוּ יַעֲקֹב רֹאשׁ הָאֲנָמָה וְהוּא ע"י הַתּוֹרָה דְּכַתִּיב בָּהּ אֶמֶת (כמ"ש ע"ז ד:) וְהִיא מֵאֶרֶץ תְּצַמַח. וְע"י יִהְיֶה בְּיָרוֹר הַשְׁלוֹם וַיִּגִּיעֵנוּ לְאַחֲרִית שְׁלִימוֹת הָאֲנָמָה בְּיָמֵי מְשִׁיחַ שְׁיָבוֹא לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם וְע"י הַתּוֹרָה דְּכַתִּיב בָּהּ וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

הַנְּתִיבוֹת הֵם הַדְּרָכִים הַצָּרִים הַיְדוּעִים רַק לְשָׁרִידִים אֲשֶׁר ד' קוֹרָא: וְזֶהוּ וְלֹא עוֹד כּוֹ' שֶׁזֶהוּ תוֹקֵף הַשְׁלוֹם שְׁבִינִיָּהֶם וְכמ"ש בְּיִבְמוֹת (יד:) ע"ז הָאֶמֶת וְהַשְׁלוֹם (זֶה תְּלוּי בְּזֶה זֶה רֹאשׁוֹן וְזֶה אַחֲרוֹן כְּנ"ל וְכמ"ש ל' ע"ב) אֵת וְהֵב בְּסוֹפָה הַשְׁלוֹם הוּא בְּסוֹף וּבְאַחֲרִית הַיָּמִים אֲבָל נִמְשָׁף מִמִּילָא מִן הָאֶמֶת אֲלֵא שְׁצָרִיף הַמְשָׁף זָמַן עַד לְסוֹף לְזֶה] אֲהָבוּ שֶׁהִי נוֹהֲגִין אֲהָבָה וְאַחֲוָה זֶה עִם זֶה לְהַקְדִּים דְּבָרֵי חֲבָרִיָּהֶם אַע"פ שֶׁהִלְלוּ מִטְּהָרִין וְהִלְלוּ מִטְּמָאִין.

וּבְיָרוֹר זֶה הִי בְּפִלּוּגְתָא דְּרֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ בְּסוֹפָה וְשׁוֹלְחָנוּ תוֹף הַבֵּית (סוֹפָה כח.) כְּיָדוּעַ דְּסוֹפָה הוּא הַבְּטָחוֹן הַגָּמוֹר וְהַחֲסִיוֹן בְּצַל ד' הַסּוֹכֵף עָלָיו וְשָׁאִין בְּרִשׁוֹתוֹ כְּלוֹם רַק הַפֶּל בְּיַדֵי שָׁמַיִם וְשׁוֹלְחָנוּ הוּא קִיּוּם הַחַיִּים תוֹף הַבֵּית זֶהוּ כְּעֵנִין שֶׁאֵז"ל (בְּרִכּוֹת לג:) חוּץ מִירְאַת שָׁמַיִם.

דְּקִיּוּם הַחַיִּים נוֹתֵן הַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם אֲבָל בִּש"א דְּבִאֲמַת הַפֶּל בְּיַדֵי שָׁמַיִם וְכִמוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי בְּזֶה דָּגַם דְּכִפֵּי הַנְּרָאָה בַּעוֹה"ז הוּא אֶמֶת דְּחוּץ מִירְאַת שָׁמַיִם מ"מ לֹא זֶה הַדְּרָף יִשְׁפּוֹן אוֹר הַבוֹטֵחַ בְּשֵׁם ד' בְּאֶמֶת.

וְלֹא קִיּוּמָת מַצּוֹת סוֹפָה מִיְמֵיהָ אִם נִהְגָּת כֵּן. כִּי בְּאֶמֶת גַּם הַיִּצָּר מִהַש"י כְּעֵנִין וְאַתָּה הַסִּיפּוֹת וְגו' (כמ"ש בְּרִכּוֹת לב ע"א) וְלַעֲתִיד שְׁיִכְוָעַר הַיִּצָּר יִתְבָּרְרוּ דְּבָרֵי ב"ש.

וְזֶה יִהְיֶה כְּשִׁיבוֹא ב"ד לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וְגַר זָאֵב עִם וְגו'. כִּי עֵינֵי הַמַּחְלֻקָּת שְׁבִין בִּנ"א נִמְשָׁף [מִצַּד הַמַּחְלֻקָּת שְׁבִדְבָרֵי הַלֵּכָה שֶׁהוּא] מִצַּד הַתְּחַלְקוֹת הַגְּבוּלִים שֶׁל הַנְּבָרָאִים שְׁפָל אֲחָד גְּבוּל נִפְרָד בְּפָנָי עֲצָמוֹ אֲבָל מִצַּד הַבְּיָרוֹר הַגָּמוֹר שֶׁהַפֶּל בְּיַדֵי שָׁמַיִם אִזּוּ יִהְיֶה מְדַרְגָּת או"א דא"ח (שֶׁהוּא מְדַרְגָּת ר"מ כְּנֻז"ל) וְאִין מְקוּם לְמַחְלֻקָּת.

אֲבָל עֲכָשְׁיוֹ [לֹא נִקְבַּע הַלֵּכָה כְּר"מ כְּנֻז"ל וְכֵן] הַלֵּכָה כְּב"ה. וְנִמְצָא עֵנִין מַחְלֻקָּת זֶה דְּסוֹפָה אֲדַרְבָּא ב"ש אֲחָזוּ בְּמַדַּת דֵּה ע"ה הָאֶמֶתִית.

וּבִה"א לְהִיפּוֹף וְאַפ"ה בְּכָאֵן הִי הַבְּיָרוֹר הַגָּמוֹר דִּיִּיקָא. וְכֵף הִיא הַמַּדָּה] שֶׁזֶהוּ רַק מִצַּד הַחֲקָמָה שְׁבִה"א כְּפִי הַהַלֵּכָה הַרְאוּיִם לְהִילּוֹף וְהַנְּהַגָּת הָעוֹלָם.

אֲבָל נִקְדָּת חַיִּים שְׁבִלְבָם הִי דְּבוּק בְּשָׁלוֹם מַדַּת דֵּה מַע"ה בְּאֶמֶת. וְבוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוּם דְּוִקָּא נִתְבָּרְרוּ דְּבָרֵיהֶם בְּזֶה ג"כ שֶׁאֲחָזוּ בְּשָׁלוֹם מַדַּת דֵּה מַע"ה וְהַקְדִּימוּ דְּבָרֵי ב"ש לְדְּבָרֵיהֶם וְהָבּוּ זֶה הַיִּטֵּב: וְזֶה עֵנִין מַחְלֻקָּת אִם טוֹב יוֹתֵר שְׁנִבְרָא.

(עירובין שם) פי ענין נבְּרָא שְׁהוּא נִפְרָד בִּפ"ע וְנִיכָר לְנִבְרָא שְׁהוּא דָּבָר אַחַר וְחִלּוּק מִן הַבּוֹרָא שְׁהוּא הַמְיֻחָד הַכּל. וְעֵנִין שְׁלֵא נִבְרָא הֵינּוּ שְׁהַכּל בְּמִקּוּרָו וְכִשְׁחֻזְרָו לְמִקּוּרָו הוּא כְּמוֹ שְׁלֵא נִבְרָא] וּב' הַמְדַרְגּוֹת אֲמַת וְכֵנּוּ"ל שְׁזָהוּ מְדַרְגַת ר"מ וְנִחְכְּמִים.

וְנָה עֲצָמוֹ עֵנִין קִבְה"ו הַנּוּ"ל לְמַעְלָה רֵאשׁ יְעוּש"ב וְנָהוּ יְסוּד מִס' עִירוּבִין שְׁיִסּוּדָה לְעִשׂוֹת מֵרַה"ר רַה"י וְכָל הַלְכוּתִיהָ לְבַרְר ד"ז בְּאוּ] וְנִחְקְרוּ אֵינָה טוֹב יוֹתֵר. וְהוּא עֲצָמוֹ הַמְחַלְקֵת דְּשׁוֹלְחָנָהּ תוֹף הַבַּיִת אִם יֵצְאוּ יְדֵי סוֹפָה.

וְלִשְׁוֹאֵינָה נִוּחַ יוֹתֵר ר"ל מֵמָה יֵשׁ נִיּוּחָא לְאֲדָם יוֹתֵר אִם הַנִּיּוּחָא הִיא מִמְדַרְגַת שְׁלֵא נִבְרָא שְׁיִשְׁיִים אֶל לְבוֹ מִכָּה"כ בְּאֲמַת גַּם עֲכָשְׁיוֹ כְּעַד שְׁלֵא נִבְרָא הָעוֹלָם בְּאֵין חוּצֵץ מְאוּמָה וּמְזָה הוּא הַנִּיּוּחָא הַגְּמוּרָה לְאֲדָם בְּאֲמַת וְכְמוֹ שְׁכָף נִמְנוּ וְגַמְרוּ] אוֹ אֲדַרְבָּא הַנִּיּוּחָא הוּא כְּאֲשֶׁר הַבְּחִירָה בְּיָדוֹ וְהוּא בּוֹחֵר חַיִּים: וְעֵנִין שְׁנֹחֲלָקוּ בְּזָה ב' שְׁנִים וּמְחַצָּה.

כִּי א' בְּשִׁבְת (פ"ט ב') כָּל זְמַן עֲבָדוֹת הָאֲדָם י"ב שְׁנִים וּמְחַצָּה ע"ש הַחֲשָׁבוֹן שְׁכָהֶם יֵשׁ מְקוֹם לְחַטָּא וּבְהֶם צָרִיף יִגִיעָה לְנִצּוּחַ וְהֵם חֲמִשָּׁה פְּעֻמִּים ב' שְׁנִים וּמְחַצָּה. כִּי יְדוּעַ מ"ש בְּבַר"ר (פְּרָשָׁה יד) שְׁחֲמִשָּׁה מְדַרְגּוֹת בְּנִפְשׁ וְהֵם נִרְנַח"י נִפְשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה הִיא מְחַשְׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה כִּמ"ש בַּכ"ז בַּמִּקְ"א בְּאוּרָף.

הַמַּעֲשֵׂה בְּכַבֵּד שְׁהוּא מְלֵא דָם וְהֵדָם הוּא הַנִּפְשׁ. וְהַדְּבוּר בָּלֵב כִּמ"ש וְדוּבָר אֲמַת בְּלִבּוֹ וְשֵׁם מְשַׁפֵּן רוּחַ חַיִּים כְּיָדוּעַ וְכֵן ת"א לְרוּחַ מְמַלְלָא כִּי הַדְּבִיר בְּרוּחַ.

וְהַנְּשָׁמָה הִיא הַנְּעֻלְמַת כִּמ"ש בִּפ"ק דְּבַרְכוֹת (ו.) וְהוּא הַמְחַשְׁבָה שְׁבִמּוּחַ.

שְׁמָה שְׁפֵלֵב כְּבָר יֵשׁ בּוֹ גִילּוּי כִּי מְקוֹם הַהֲרַגְשָׁה בָּלֵב וְהַהֲרַגְשָׁה הִיא הַתְּגַלוּת. מִשָּׂא"כ חֲכָמָה שְׁבִמּוּחַ הוּא נְעֻלָם וְעִדְיִין לֹא קִיָּמָא לְשִׂאָלָה אֶלָּא מְבִינָה דְּאִיהוּ לְבָא וְתַמָּן הַלֵּב מְבִין מִשֵׁם וְהַלָּאָה קִיָּמָא לְשִׂאָלָה שְׁכָפָר הִיא בְּגִלוּי לְהַרְגֵּשׁת הַמְרַגֵּשׁ וְהוּא נִגְלָה לְמַרְגֵּשׁ לְכֵן קִיָּמָא לְשִׂאָלָה.

אֲבָל הַחֲכָמָה שְׁבִמּוּחַ הִיא הַנְּשָׁמָה שְׁרוּאָה וְאִינָה נִרְאִית ר"ל שְׁאִינָה מְוַרְגֵּשׁת כָּלֵל אָף בְּרֵאיוֹת הַלֵּב כְּעֵנִין וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה. וְנָהוּ וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים וְהָאֵף בְּרֵאשׁ נִמְשָׁף מִן הַמוּחַ.

וְכָל אֵלוֹ הַשְּׁלִשָׁה הֵם בְּיִרוּרִים וּמְדַרְגּוֹת בְּעֵצָם הָאֲדָם שְׁצָרִיף לִיִּגַע עֲצָמוֹ לְתַקֵּן ג' פְּחוֹת אֵלוֹ שְׁיָהֵן רַק לְרִצּוֹן הַשֵּׁי"ת. אֲבָל ב' הַפְּחוֹת חִי' יְחִידָה הֵם הַמְקִיפִים לְאֲדָם ר"ל שְׁאַחַר שְׁנִשְׁלָם בְּפִנְיָמִיּוֹת וְחִיצוֹנִיּוֹת פְּחוֹתָיו שְׁאִין חֲפָץ מֵה שְׁזוּלַת רִצּוֹן הַשֵּׁי"י צָרִיף שְׁיַדַע שְׁגַם כָּל מֵה שְׁמַקִּיף אוֹתוֹ ר"ל כָּל מֵה שְׁחוּץ מְמַנּוּ וּמְרִצּוֹנוֹ הַכּל הוּא רִצּוֹן הַשֵּׁי"י בְּלִבָּד.

וּמְרַגֵּשׁ חַיִּים הַנְּצַחִיִּים בְּכָל מְקִיפּוֹ בְּמְדַרְגַת כַּהֲע"כ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלִי (כִּמ"ש סְנֵהֲדֵרִין לִז.) וְהוּא יִרְגֵּשׁ בָּלֵב חַיִּים הָאֲמִיתִים בְּכָל הַמְקִיף אוֹתוֹ מְעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שְׁאִינוֹ מְקִיף אוֹתוֹ אֶלָּא חַיִּי עוֹלָם אֲשֶׁר נִטַע הַשֵּׁי"ת בְּעוֹלָם מִפְּחַ וּרִצּוֹן הַשֵּׁם לְבַד.

וְהִנֵּה יֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי מְקִיפִים לְאֲדָם לְבוּשׁ וּבֵינָת וְהַלְבוּשׁ הוּא הַמְקִיף הַרְאשׁוֹן שְׁסָכִיב גּוּפוֹ. וְהִנֵּה כְּף יֵשׁ לְבוּשׁ לְפְחוֹת הַנִּפְשׁ בְּזָה הָעוֹלָם וְהֵם כְּכָל עֵנִינֵי הָעוֹלָם וְצָרִיף שְׁיַעֲשֵׂה לּוֹ לְבוּשׁ שֶׁל חַיִּי עַד.

היינו שמה שהוא מלובש בו במה שהנפש מלובשת בכחות מענייני זה העולם פלו הפל הוא רק אור הש"י וזה מדרגת חי'. וקנין בית ר"ל מקום קבוע המקיפו.

פעננו ששמעתי על גמ' דבכורות (ח ע"ב) גי לן ביתא באורא דעלמא פי באמת בית של נפשות הישראלי הוא באורא דעלמא שאין לו תפיסה בשום דבר. והמקום קבוע הוא אורא דעלמא שאינו שום מקום קבוע כלל זהו קבועותם] וזהו ענין בית עולמים שביארנו למעלה שמדרגת מקדש הוא היחוד הגמור או הכולל יחד כל הברואים שהפל חוזר להיות אחד שהוא אור המקיף.

וכאשר הוא פעננו זה אז נקרא בית מכון לשבתה עולמים פי המקום קבוע לבית ישראל א"א אלא פעננו זה. וזהו מדרגת יחידה שהוא כ"כ מרגיש אמתות היחוד הגמור עד שאינה אלא יחידה בעולם.

והדברים ארנפים לא עת האסר בזה יותר: והנה לברור כל מדרגה שינקבע אצלו פעמוד חזק. קבעו חז"ל כמ"ש בחולין (כד).

(כל תלמיד שאינו רואה סימן יפה במשנתו שלשה שנים שוב אינו רואה. פידוע דבתלתא זימני הני חזקה וישנה היא היקף שלם של ימים.

ובשלשה הני חזקה נמי לאידך גיסא שאם רואה סימן יפה הוא מבורר לטוב. ויל"פ עד"ז ג"כ ג' שנים דב"ש וב"ה דלעיל ולכך לברור כל מדרגה על בורי צריף ג' שנים.

וידוע בכל מדרגות זאח"ז סוף האחד הוא בעצמו ראשית הבא אחריו פעננו מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתה (שה"ש רבה פ"א) וכידוע מטעם חכמי האמת ז"ל בזה] וכבר מבוארים במק"א פי סוף נקרא לעולם בדרז"ל אחר המחצה.

פעננו שאמרז"ל בפ"ק דקדושין (יב.) פיון דנפיק מפלגא קרוב לאלפים קרינו לי' [דרובא פכולא] וראש הוא קודם המחצה ונקודת הנצי הוא האמצע החולק בין הראש להסוף.

לכן די לכל מדרגה ב' שנים ומחצה. ומחצה השני שהוא סוף מדרגה ראשונה הוא בעצמו התחלת השני'.

וגם למדרגת יחידה שהוא האחרונה די ב' שנים ומחצה פי הגמר והסוף זה אינו בינד האדם רק יהי לעתיד כאשר בלע המות לנצח ואת הצפוני ארחיק מעליכם אז יהי גלוי היחוד האמיתי שלא יהי כלל שום בחירה בינד האדם עד שיהי' נראה כאלו נפרד רק יחוד באמת.

אבל בעוה"ז אף מי שהגיע לקצה מדרגת יחידה הוא רק למדרגת ב' שנים ומחצה בה שהוא עד התחלת נקודת הסוף שבמדרגה הזו. (ויש עוד דברים בגו פעננו ב' שנים ומחצה.

שהם שלשים חדשים פי ברור כ"ד הוא בשלשים יום כמ"ש ביבמות (קיא:): עד שלשים יום מוקי איניש אנפשי' טפי לא מוקי. דכאשר כבר עברו שלשים יום ומוקי אנפשי' הוא מבורר שפבר הגיע בעומק הרצון שבלב לכך וכך קבלתי בשם חכם אחד.

והנה ידוע מן המקרא שבפועל זהו פועלם ז' כי הזקוק האמיתי הוא ז' פועלים כמו ו' נקיים לטהרת נדה וזיקוקה מטומאתה. פי ז' היא הזקוקה שלם לבגן העולם הכללי בשבע ימי הבגן עד שיצא הבגן אל שלימות הנרצה וכן לבגן כל דבר פרטי שהפרט דומה לכלל.

ומצינו במ"ת ספרו חמשים יום וא' בזהר (ח"ג צז ע"א) שהוא ג"כ פענן ספירת הנדה ימים נקיים מטומאת מצרים. וצריך ז' פועלים ז' פי בעליל לארץ לישנא דגלוי כמ"ש בר"ה (כא:)] שיהי' הזקוק נגלה אז צריך שיהי' מן המקרא שבפועל זהו ז' זקוקים דהוא ז' פועלים ז' ואז זקוק הפסוק נגלה לכל.

משא"כ בזיקוק אחד דהיינו ז"פ לבד אז הוא מן המקרא אבל אין גלוי לכל רואה עדיין. ולכן בעת מ"ת שהי' הגלוי האמיתי שלא הי' עוד כמוהו הי' צריך הזקוק ג"כ להיות גלוי לכל ולכן צריך זפ"ז וזהו ג"כ ענין שמייטין ויובלות ואכמ"ל עוד.

וכן פאן שיהי' בעליל לארץ צריך שלשים פועלים וזהו שלשים חדשים. והנה בכל החמשה מדרגות הם ק"נ חדשים והם ק"נ מקנה טהרה דים שעשה שלמה וית"ל עוד בעזה"י: והנה בכל הד' מדרגות עדיין הוא במדרגת נבואה שעדיין לא הגיע למדרגת יחידה שהיא היחוד האמיתי מדרגתו של ר"מ כמשנת"ל.

ובאותם ב' שנים ומחצה של מדרגת יחידה שכבר הגיעו להרגשת היחוד האמיתי שהוא מדרגת שלא נבוא. ונחלקו ממה היא הנתיחה פי גם במדרגת היחוד הגמור ידוע שגם אם רוח המושל האמיתי יעלה עליה למעלה משללה שתרגיש שאין לה שום שכל משלה כלום עכ"ז מקומה ומדרגתה אל תנח לדעת ג"כ מדרגת הבחירה ושיראת שמים בידו.

ומקומו ר"ל מה שהוא נבוא ובה העולם אל תנח פי גם שניהם ביחד אמת גמור. וד"ז א"א לשכל האדם להבינו והוא קו' הרמב"ם בפענן ידיעה ובחירה ותירוץ ע"ש בה' תשובה] על בור'י אם לא מי שהשיג ענין מדרגת יחידה וענין היחודים שזהו יסודו.

וכמשנת"ל בפענן לשיקבה"ו שידע ויבין היטב ששניהם אמת ב' המדרגות מתקדמים יחד וכ"ז אינו ביד שכל האדם להבינו מעצמו אם לא כשעזרו השי"ת להשיג זה בלב מבין ומרגיש. (וכמו ששמעתי על איזהו בן העוה"ב זה הסומך גאולה לתפלה ברכות ד:)] ולא אמר כל הסומך גאולה לתפלה מובטח לו כו' דוגמת תהלה לדוד דשם בגמ' יעו"ש.

אלא שד"ז אינו ביד האדם לסמוך גאולה לתפלה שהוא היחוד [דבטוחות ויראה פ"פ דרכו] הגמור ואינו ביד האדם רק מי שהוא בן עוה"ב הקב"ה עוזרו ע"ז] ומאחר שב' המדרגות מיוחדות אצלו ביחוד גמור נחלקו מאיזה מהם הוא הנתיחה האמיתית ואחר הב"ש ומחצה שנתבררו במדרגת יחידה על השלימות האנושי האפשרות בה כהנז"ל הכריעו נוח כו' פנ"ל דנה הנתיחה הגמורה דעכשיו שעדיין אינו במדרגת זו [שהוא מדרגת ר"מ פנ"ל ולא כל אדם זוכה] פשפש כו' צריך הדקדוק במעשים שזהו הגדרות וגבולים את זה תעשה ואת זה לא תפשה.

שזה מצד הבריאה שהוא בעלת גבול וכמשנת"ל משא"כ מצד היחוד האמיתי ומדרגת עד שלא נבוא אומר על טמא טהור ומראה פנים פנ"ל. ואין כאן גדר וגבול ומשמוש במעשים וכמשנת"ל.

וענין פלוגתת יפשפש וימשמשהיא עצמה הפלוגתא בברכות (לד:) אי בע"ת גדול או צדיק גמור. יפשפש הוא מדרגת בע"ת שב על העבר.

וימשמש בהנה מדרגת צ"ג ובמק"א ביארנום שהם ב' מדרגות יוסף ונדוד תרין משיחין יוסף הצדיק ודהמע"ה הגבר הוקם על ודרז"ל (ע"ז ה ע"א) שהקים עולה של תשובה ואכמ"ל: ים שעשה שלמה כו' (עירובין יד ע"א) כבר כתב הרמב"ם סוף ה' מקנאות רמז שישי במקנה ע"ש.

והוא ג"כ בדברי רז"ל שיליהי יומא להמשיל טהרת עונות לטבילת המקנה יעו"ש שא' דומה לטובל ושרץ ביזו כו' ע"ש. [דנקטי שרץ שהוא הראשון מאבות הטומאה בריש פלים והוא שכיח] ויסודו בפתוב ומכל גלויכם אטהר אתכם.

ותשובה ששב להשי"ת בכל לבו רומז למים ורמז יש בדבר כמ"ש בספר החינוך כמו שהי' העולם כולו בתחלה מים במים וכאלו היום נולד כו' ע"ש. ועוד דברים בגו עפ"י משנת"ל בדברינו כי התיקון ואמירת על טמא טהור הוא במדרגת שלא נברא שהוא היחוד הגמור אז הוא תיקון הקודם.

ונהו כשמתפסה כולו במים כאלו אינו בעולם כנ"ל. ואז"ל (יומא פה:) מי מטהר אתכם הקב"ה.

הוא כמ"ש ומלאה הארץ דעה את ד' במים לים מכסים. וכשיטבול עצמו במים אלו שהוא דעת את ד' ויתפסה כל גופו ר"ל שכל כחותיו יהי' שקועים בעסק זה אז נטהר מעונות שזהו הדביקות הגמור ובלבד שכל גופו עולה בהן.

שכל תאנתיו ומחשבותיו וכחותיו בפרטי פרטות אין להם שום תשוקה ורצון כל שהוא לעניני זה העולם רק למה שהוא רצון השי"ת ושקועים בזה לבד פולם א' לא נעדר. ושיערו חכמים זה ארבעים סאה פי סבה היא המדה היותר גדולה מעבירות כמ"ש בסוטה ח' ב' בסאסאה כו' אין לי אלא סאה כו' פי מקום העבירות והחטאים הוא רק בזה העולם כמ"ש דלעת"ל ישחט יצה"ר בשילהי סנפה.

וא' בברא"ר (פי"א) מי שאין משמר שבת פאן שם משמר ע"כ. ובפ' עושין פסין (יט.) (דרשעין אומרין יפה דנת כו' ולכך כמו שהעוה"ז בעל גבול. כך העבירות יש להם גבול משא"כ המצות אין להם גבול ולכך שכר מצנה בהאי עלמא ליכא (כמ"ש קידושין לט ע"ב) דהאי עלמא בעל גבול ושכר מצנה אין להם גבול.

ואיכא למ"ד בנדה (סא:) מצות אין בטילות לעת"ל. ואז"ל (ברכות סד:) צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנא' ילכו מחיל אל חיל. דגם שם יש מקום למצות. והינינו כמ"ש בספ"ק דקדושין (מ.)

(דמחשבה טובה מצרפה למעשה ואפי' חשב כו' ונאנס מעה"כ כאלו עשה. אבל מחשבה רעה אין מצרף למעשה שהעבירה היא רק במעשה והיא בעלת גבול דוגמת עוה"ז עולם העש"י משא"כ המחשבה אין לה גבול וגדר פלל: והנה מדת עוה"ז א' בפרק עושין פסין (כא.)

(דְּשָׁמַיִם בְּזֵרַת תִּיכּוֹן חֲצַי אֲמָה עַל חֲצַי אֲמָה. וְהִנֵּה א' בְּתַמִּיד (לב).

(דְּמִשְׁמַיִם לְאָרֶץ כְּמִמְזַרְח לְמַעְרָב. א"כ הִיא גַם בְּגִבּוֹהַ חֲצַי אֲמָה וְהוּא א"כ א' מִכ"ד (ע"י עִירוּבִין כ"א ע"א תוד"ה אַחַד) מְשִׁיעוֹר מְקוֹה דְהֵינּוּ סָאָה וְשִׁנֵּי שְׁלִישֵׁי סָאָה שְׁהֵם עֲשָׂרָה קַבִּין.

וְנִהוּ צַחוֹת לְשׁוֹנָם בְּקִדּוּשֵׁינָם מ"ט ט' ב' דְחֲשִׁיב כְּמָה דְבָרִים שְׁיִרְדּוּ לְעוֹלָם עֲשָׂרָה קַבִּין ע"ש וְהֵינּוּ שְׁיִעוֹר פֶּל הָעוֹלָם. וּמ"ש שֵׁם תְּשַׁעָה נְטִלוּ כו' וּא' כְּהַע"כ ר"ל כִּי יָדוּן דְּכָל דְּבָר נִחְלַק לְעֵבֶר שְׁזָה לֹא יִמְלֹט שׁוּם דְּבָר שְׁלֹא יִחְוֹלַק לְזָה כַּנּוֹדַע מִטַּעַם חֲכָמֵי הָאֱמֻת וְגַם הַפּוֹלְסוּפִים הוֹדוּ לְזָה.

וְהִרְאִישׁוֹן הוּא הַמְּקוֹר הַפּוֹלְלָם שְׁמִמְנוּ הֵם מְתַפְשָׁטִים וְהוּא עוֹנֵמָךְ רֵאשִׁית שֶׁל הַפֶּל כַּנּוֹדַע וּמִתְבָּאָר אֲצִלְיָנוּ בַמִּק"א. וְהַתְּשַׁעָה הֵם כּוֹלְלִים כָּל גּוֹף הַגֶּשֶׁם וּז"ש ט' נְטִלוּ כו' ר"ל כִּי כָּל חֲלָקוֹ רַק הָא' הַמְּקוֹר הַפּוֹלְלָם מְתַפְשָׁט בְּכָל הָעוֹלָם וְע"י כָּל הָעוֹלָם שׁוֹתִים תְּמַצִּית אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִטְלַת הַתְּשַׁעָה וְהִבּוּ זָה.

וְהִנֵּה א' (מְדַרְשׁ הוּבָא בְּתוֹס' פְּסָחִים צ"ד ע"א) הָעוֹלָם שְׁלִישׁ יָשׁוּב כו' וְכֵן פִּירֵשׁ"י עַל וְכָל בְּשַׁלְיֵשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ וְשֵׁם הוּא מְקוֹם בְּנֵי אָדָם וְהַבְּחִירָה בְּרַע. וְנִמְצָא הֵם כּוֹלְלִים רַק שְׁלִישׁ שֶׁהוּא ג' קַבִּין וּא' הַמְּקוֹר הַפּוֹלְלָם הֵרִי ד' קַבִּין וְעַם תּוֹסַפֶּת שְׁלִישׁ לְגִוְדָשָׁא בְּיַבֵּשׁ (עִירוּבִין יד:) (כַּמ"ש בַּמִּק"א כִּי מַעֲשֵׂה הַמְּצוֹת לַח כִּי הַתּוֹרָה מְשׁוֹלָה לְמִים וְכֵן אֲז"ל (פְּלִים פִּי"ז מִ"ג) כָּל שְׂבִיִּים טְהוֹר וְהַחֲטָא מְשַׁל לִיבֵשׁ אָרֶץ הַגָּבַב נִתְחַנְּנוּ] הֵרִי מִדַּת סָאָה לְחֻמְרַת הַחֲטָאִים הַפּוֹלְלִים כְּהַע"כ הַמְּיֻשָּׁב עִם הַגִּוְדָשָׁא ר"ל לְבַתְּכֻלִּית כּוֹבֵד הָעוֹן, וּמִדַּת הַפְּלִי לְבַד הַגִּוְדָשָׁא ב' שְׁלִישֵׁי סָאָה וְהִיא מְכַנּוּן א' מְשִׁישִׁים מְשִׁיעוֹר מְקוֹה שְׁהִיא כְּלִי מַחְזִיק אַרְבַּעִים סָאָה [וּבִהְדִי גִוְדָשָׁא ס'] וְכַר"ש בְּפְסָחִים (צד).

(עוֹלָם אַחַד מְשִׁישִׁים בְּגוּן. וְע"י בְּתוֹרַת חַיִּים ב"ב דַּע"ג דְּכָל א' מְשִׁישִׁים שְׂבַגְמָ' ר"ל שְׁזָה כְּטַל בְּזָה לְפִי שְׂבִיטוֹל אִיסוּרִין הִיא בְּשִׁישִׁים ע"ש.

וְכֵן צָרִיף תְּשׁוּבַת הַמְּשַׁקֵּל כ"כ עַד שְׁיִתְבַּטֵּל כּוֹבֵד עוֹנֵג הָעֲבִירָה נֶגֶד כּוֹבֵד מְרִירוֹת הַתְּשׁוּבָה וְכֹלָא הִי וְלָכֵף שְׁיַעֲיָדוּ שְׁשִׁים פְּעֻמִּים עַד כּוֹבֵד עוֹן: וְעוֹד דְּבָרִים בְּגוּן כִּי אַרְבַּעִים סָאָה הוּא תַתְּק"ס לֹג.

וּמְצִינּוּ בַּפ"י דְּתֵרוּמוֹת (יְרוּשְׁלָמִי שֵׁם הַל"ה) בְּיִטּוֹל אַחַד מִתַּתְּק"ס וְע' בְּתֵרֵשׁב"א סִי' תַכ"ו וְסִי' רַע"א וְשָׂאָר רֵאשׁוּנִים חֲכָמֵי לֵב נִבּוּכוֹ וְכָתְבוּ שְׁלֹא יִדְעוּ טַעַם שְׁיַעוֹר זָה. אֲבָל דַּע כִּי אֵלֶּף הוּא מְסַפֵּר שְׁלֵם הַחֻזָּר לְיַחֲוֹד כִּיִּדְעוּ שְׁמִתְחִילִים לְמִנּוֹת עֲשָׂרַת אֲלָפִים מֵאָה אֲלָפִים וְהָאֵלֶּף חֻזָּר לְיַחֲוֹד וְמָה שְׁנִמְצָא רַבּוּא אֵינּוּ שֵׁם מְסַפֵּר רַק לְשׁוֹן רַבּוּי כַּמ"ש בַּמִּק"א] וְלָכֵן א' אוֹתִיּוֹתֵיו אֵלֶּף שְׁזָה חֻזָּר לְיַחֲוֹד, וְהַטַּעַם כִּי עֲשָׂרָה הוּא מְסַפֵּר שְׁלֵם שְׁכֵן כָּל הַמְּסַפְרִים הֵם הוֹלְכִים עֲשָׂרוֹת עֲשָׂרוֹת וְכֵן כָּל עֲנִינֵי עוֹלָם חֲלוּקִים לְעֲשָׂרָה כַּנּוֹדַע מִטַּעַם חֲכָמֵי הָאֱמֻת כְּסוּד בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְעֲשָׂרָה הוּא קִמָּה שְׁלִימָה. וְלְפִי שְׁכָל גּוֹף נִבְרָא הוּא מוֹגְדָר בְּשִׁשָּׁה הַקְּצוּוֹת וְהוּא הַהִתְפָּשְׁטוֹת בְּאֹנְרָה וְרוּחַב וְגוֹבָה וְעִי"ז הַהִתְפָּשְׁטוֹת בְּאֹנְרָה וְרוּחַב נַעֲשֵׂה מְרוּבַע מַעֲשָׂרָה וְהוּא מֵאָה וְכִשְׁמִתְפָּשֵׁט גַם לְגִבּוֹהַ הוּא מַעוֹקֵב עֲשָׂרָה שֶׁהוּא מְסַפֵּר אֵלֶּף.

ואו הוא גשם שלם וחוזר להיות גוף יחידי נברא והוא בסוד אמרם (עי' בר"ר פכ"א) מה אני יחיד בפעליונים שנהו א' ואותיות ל"ף ששהו רק מילוי אות הא' נעשה אל"ף שיהי ההתפשטות לכל צד להיות קומה שלימה ומלאה ואז חוזר הכל ליחוד ואכמ"ל בזה.

ובמק"א ביארנו בזה ענין שרי ישראל שהולכים רק עד שרי אלפים ואין עוד כי שרי רביות לא מצינו שמה שיותר מאלף הוא מדרגת המלך שלכן חרה לשאול מה שנתנו לו האלפים ולדוד הרבבות יעוד לו אף המלוכה.

וכ"א לדוד ששקול כעשרת אלפים ע"ש פי המלך הוא כולל מגופים שלימים הנבראים כולם וגם זה מספר כללי וקומה שלימה בזה הוא עשרה ואכ"מ. וזהו ענין לשונם בכ"מ ברי' אפי' באלף לא בטיל נקטו לגונמא.

ובלשון הפתוב ג"כ אחד מאלף מצאתי ונאמר מליץ אחר מני אלף. מספר אלף שהוא תכלית הביטול אבר הפרטי לכלל הגמור שבתכלית ההתפשטות.

ונהו ענין הביטולים שמצינו א' מששה לענין מו"מ דשמות קנה ויותר משמות בטל מקח שהוא פענין ביטול דבשמות בטלה השיעור אונאה לגבי גוף החפץ. וכן בב"ב צ' א' אין מוסיפין על המדות והמטבע ואין משתפרין יותר משמות הכל פענין בטול.

ומצינו ג"כ בטול א' מעשר שם צ"ג ב' במשנה עשר מתולעות עשר קוססות עשר פוטסות למאה, [ומ"ש שם רובע לסאה בפירות אינו שהפירות עצמן רעות כמו הנה רק טינופות אחרות ובמק"א ביארנו] ומצינו ביטול בס' לכל איסורים וביטול במאה לאיסורים פרטים וביטול בתתק"ס.

וביאר זה כמ"ש במק"א פי כל דבר חלוק רק לשלשה ההתחלה והאמצע והסוף. פי לעולם ריבו ככולו ועד האמצע שהרוב עדיין נשאר כאלו כולו שם ועדיין עומד בהתחלה ומנקודת האמצע ואחריו שרובו עבר כאלו כולו שם ועומד בסוף וכד"ש בפ"ק דקדושין (יב.)

(פיין דנפיק מפלגא קרוב לאלפים קרינו. וזהו מצד הרגשת האדם שאנו מחזיקים בכל דבר רובו ככולו אבל מצד הבריאה היא היתה בשלימות כל דבר כולו ממש.

ולכך עשר מתולעות כו' שהביטול ממילא מצד טבע הבריאה הוא א' בעשר ביטול הפרטי בקומה שלימה. ובאונאה והשתפרות שהוא מעשה האדם רובו ככולו וא' מששה בטל.

וכן ביטול הטעם שהוא מה שנגש לאדם הוא א' מס' ושוב אין נרגש הטעם. אבל דברים שאין די בביטול הטעם אז ביטולם א' ממאה שהוא הביטול הגמור מצד טבע הבריאה: ואמנם מה שנה בעשרות וזה במאות.

דע פי ד' מדרגות יחידות עשירות מאות אלפים ביארנו במק"א שהם נגד ד' עולמות אבי"ע הידועים לחכמי האמת, שאצילות הוא ונגרמוהו חד תמן והוא יחידות והולך ומתרבה עד עשי' שהוא בתכלית הרבוי והיפה היחוד ומגיע למספר אלף שהוא הרבוי היותר שלם במספרים וכסבורין אנו שהוא רבוי גמור ואינו אלא יחוד גמור כמשנת"ל.

והוא בסוד נעוץ סופן בתחלתו וכמראה הבזק שהאות במקום שפלה חוזר ומתלהט וכמש"ל אף הוא יחיד בתחלתו שצמח מארץ תצמח ורק דעולם העשי' ומשם יצמח

וניתגלה תכלית עונם היחוד ע"י האדם ששרשו למעלה מעולם האצילות והוא מגלה שגם הרבוי הזה הוא יחוד גמור וכמשנ"ת סוד זה למעלה ראש.

רק שהוא מילוי היחוד וכמש"ל והם באדם מתשבה שבמוח ורצון והרגשה שבלב וכחות האברים שבהם ובכבוד. ויציאת הפעולה ע"י מעשה האברים.

וד' פחות אלו הם נגד ד' עולמות אבי"ע כמ"ש במק"א. והם נגד ד' המספרים הנ"ל שהם ד' שמות הידועים לחכמי ההנדסה שהם נקודה וקו ושטח וגשם.

הנקודה היא שאין לה שום התפשטות והיא חכמה שבמוח פידוע שהחכמה נקרא נקודה בכ"מ בזוהר. שאין לו תפיסה ולא קניימא לשאלה ואינו בעל קצוות כלל שהוא דבר המוגדר במקום וקניימא לשאלה משא"כ המתשבה אינה מוגדרת כלל בקצוות שאינה בעלת גבול ומקום כלל ולכך היא נקודה [וכל דברים אלו עמוקים מאוד ומתבארים במק"א בארנקה] והקו הוא בעל ב' קצוות שיש לו התפשטות א' וממנו נתנה ב' קצוות והוא עץ הדעת טו"ר שהוא מטה וקו שיש לו ב' קצוות טו"ר.

והוא הלב באדם פידוע ששם עה"ד טו"ר לב חכם לימינו ולב פסיל לשמאלו שההרגשה היא רק בב' קצוות והם טו"ר. ושטח הוא בעל ד' קצוות והוא פחות המתפשטות מן הלב שהם מתפשטים חן הלב והנהגתם הוא ע"י החכמה שבמוח.

והנה מצד הלב ההרגשה בטו"ר הוא רק מה שהאדם מרגיש במחוק ומר ונאה ומגונה. וזהו נקרא טוב ורע כמ"ש בזוהר דרע היינו רע לבריות וזהו המורגש לאדם עצמו שהוא ג"כ מפלל הבריות מה שהוא רע להם ונודע ונרגש להם.

אבל הרע לשמים וטוב לשמים דהיינו צדיק ורשע והוא בענין איסור והיתר טמא וטהור שהוא מצד התורה, והחכמה העליונה זה מושג מצד החכמה [בענין קיים אאע"ה כהת"כ עד שלא נתנה (יומא כח): ונקטו א"א כמ"ש במק"א פי האבות ודהמע"ה הם עד ד' אלו ואאע"ה נגד חכמה שבמוח] שבמוח פגענו איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד לב ע"א).

דכל האיסורין הגם דאין מורגש רע בשעת מעשה לעתיד ובאחריתו ינהם ע"ז שירגיש הרע שבו. וזהו מצד החכמה רק שבמקומה במוח שם אין מקום לרע כלל וכמ"ש (קידושין לט:) מתשבה טובה אין הקב"ה מצרפה למעשה.

[משא"כ הרהורי עבירה קשין מעבירה (יומא כט): פי הרהור בלב ומתשבה במוח כמ"ש במק"א] וכמ"ש במקום אחר על נשמה שנתת בי טהורה היא רק ההתפשטות בלב האברים שהם הנשפעים מן הלב ששם יש ג"כ הנטי' לרע ממילא מצד החכמה יש ג"כ נטי' לאיסור.

וזהו ד' קצוות טו"ר ואו"ה שהם ב' המרחקים אורח ורוחב אבל בגובה אין להם התפשטות כ"ז שלא יצא לפועל במעשה. וביציאה לפועל נעשה בעל ג' מרחקים ו' קצוות שהוא התפשטות האורח והרוחב דהיינו הטוב לשמים וטוב לבריות בגובה ג"כ ר"ל שיהי' הטוב בשלימות כפי עונם המתשבה של מעלה שע"ז רומז הגובה.

וזהו ענין נעוץ סופן בתחלתן ויעמ"ש במק"א בענין מדת אורח ורוחב וגובה של תיבת נח בזה. ולכך בענין הטוב ורע שב"א לחבירו השיעור בעשרות.

וילעגןן איסור ונהיתר השיעור במאות. וילעגןן ברי' ודבר שהוא חשוב שבריי' היא קומה שליקמה והיא שלם מכל צדדיו ובעל ג' מרחקים ביטולו בשלימות הג' מרחקים שהוא באלי.

והנה ביטול מצד שליקמות הבריאה בזולת המורגש לאדם הוא בכולו ולא ברובו כמשנת"ל. אמנם לפי שהגובה היא מצד המעשה ולא ממילא ובזה הי' ראוי להיות רובו בכולו פנ"ל רק ידוע כי העשרה שחלוק כד' האחרון שבהם הוא היציאה לפועל במעשה פנודע מטעם חכמי הסבלה.

בזה ואכ"מ ביאורו ולכך גם העשירי שהוא הגובה חלוק לעשר פנ"ל והאחרון הוא גמר העשירי בו באמת רובו בכולו ולכך די בתתק"ס ונהבן זה היטב: והנה לוג היא שיעור שלם כמ"ש במק"א על משנה (סופה מח): בלוג הי'מנסה כל שמונה.

ולא תמצא בתורה מדת קטנות יותר ולכך ביטול טמא בטהור הוא בתתק"ס לוג. וזה מים שכל גופו עולה כי כל גוף הוא בעל ג' קצוות אורף ורוחב וגובה ולכך לגוף צריף תתק"ס פעם פנ"ל.

ושיעורו אמה על אמה ברום שלש הגובה נ' פעמים מן האורף והרוחב שהוא כולל שלשתם פנ"ל דסוף מעשה במחשבה תחלה. והנה שהמע"ה שלמה שמו ושליקמה משנתו (ע' ברכות ט:): שהי' חפץ להשיג תכלית השלימות פידוע וכמ"ש בזוהר דבימיו קיימא סיהרא באשלימותא.

לכך עשה ים המחזיק ק"נ מקנה טהרה ולכאורה ים משמע מים שאין להם סוף ונהרי יש להם מדה. אף בירוש' איתא והובא בתוס' פסחים, ק"ט ב' דרגלי השוורים הי' חלולים ע"ש.

והי' מחוקרים לתהום והיינו דזהו תכלית הבעל גבול פאשר הוא דבוק במקורו באין סוף ובלתי בעל גבול וכלי פנה הדבוק במקור כ"כ הוא מחזיק ק"נ מקנה טהרה שהיא סיהרא באשלימותא.

שהוא יום הט"ו כמ"ש בברא"ר (פ"ו) דהלכנה עושה י"ד מטמועין לפניו וי"ד לאחרי ו הט"ו הוא האמצעי השלם. וכן שהמע"ה הוא הדור הט"ו מאמע"ה וכן ממנו עד צדק'.

והנה על אאע"ה דרשו בבר"ר (פי"ט) פסוק מי יתן טהור מטמא אברהם מתרח. והוא הראשון שטבל במקנה טהרה מן הטומאה הקודמת והוא נקרא טהור והיא השלימות עד החסרון.

אבל בשלימות עצמו יש מעלות והם חמשה עשר [וכך קבלתי] כדתנן במדות (פ"ב מ"ה) ס"ו מעלות מע"נ לעזרת ישראל פנגד ס"ו שיר המעלות שבתהלים. שט"ז עליות במעלות יש [מע"נ עד עזרת ישראל שהאשה היא המעלה הראשונה שהיא תוקף התשוקה להש"י והוא אאע"ה שהי' תחלה לתוקף התשוקה פידוע.

והאחרונה הוא האיש שהוא מילוי התשוקה והוא שהעה"ש שפנה הבהמק"ד שהוא מילוי התשוקה בתוקף גילוי השכינה וההשגה. וכשזכו איש ואשה שם י"ד ביניהם (סוטה יז).

(שְׁהוּא בְּגִימ' ס"ו הַמַּעֲלוֹת. וּבְזֶה הַשֵּׁם נִבְרָאוּ ב' עוֹלָמוֹת כַּמ"ש בְּמַנְחוֹת (כט): וְהֵ"א
הֵיא בְּאֵשָׁה וּבו נִבְרָא הָעוֹה"ז שָׁבוּ הֵיא הַתְּשׁוּקָה וְהַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם].

וְלֹא הַמְּלִיזֵי לַתְּשׁוּקָה בְּהַשְׁגָּה שְׁלִימָה שְׁהוּא הַקַּבּוּל שְׁכָר וְהוּא לַע"ל וְהוּא הָעוֹה"ב
שְׁנִבְרָא בִּי"ד שְׁהוּא בְּאִישׁ. כִּי כ"ד נִחְלַק לַג' רֵאשׁ תוֹף סוֹף וְהָרֵאשׁ הוּא הַתְּשׁוּקָה וְהָעוֹה
כְּבָר הוּא הַתְּחַלַּת הַמְּלִיזֵי וְלִכְךָ תוֹף וְסוֹף שְׁנִימָה בְּאִישׁ וְהֵם בְּעוֹלָם עוֹה"ז וַיִּמּוֹת הַמְּשִׁיחַ
וְעוֹה"ב.

וַיִּמּוֹת הַמְּשִׁיחַ הוּא הַתוֹף וְכֵן הַג"ע שְׁאַחַר הַמִּיתָה וְהַקַּבּוּל שְׁכָר. וְעוֹה"ב נִקְרָא הֵבֵא כַּמ"ש
בְּזוֹהַר שְׁהוּא בָּא בְּכָל עֵת בָּא עַד שְׁיָבוֹא לַגְּמָרִי.

וְהוּא בְּמִסְפַּר הַמַּעֲלוֹת שְׁעוֹלִים מַעֲלָה אַחַר מַעֲלָה. וְלִבְּאִים בְּסוּד ד' יָדוּעַ כִּי הֵ"א שְׁבָשֵׁם
רוּמְזִים לְנוֹקְבִין וְאֵשָׁה וְהֵיא בְּמַדְרַגַּת הֵ"א פַנ"ל (וְלִכְךָ נִתּוּסַף בְּאֵע"ה).

ה"א] וְהֵי"ד וְהֵי"ו רוּמְזִים לְדָבָר וְאִישׁ וְהַפֶּל אֶחָד שְׁהֵי"ו הוּא רְנוּבוֹ שֶׁל יו"ד וְכַכּוֹלוֹ
כַּמְשַׁנַּת"ל. רַק שְׁזָה בְּמַקּוֹר וְזֶה בְּנִרְגָּשׁ מִצַּד הָאֵדָם כַּמְש"ל וְאִכְמ"ל עוֹד] וְהֵנָּה כ"ד פְּאֵשֶׁר
הוּא בְּשְׁלִימוֹת הוּא פְּלוּל מַעֲשֶׂר וְכִידוּעַ וְכַמְשַׁנַּת"ל וְלִכְךָ הֵם ק"נ מְקַנָּה טְהוֹרָה: בּוִיק"ר
(פ"ז) וּבְפִסְיָקְתָא רַבְתִּי גַם כִּי יִתְנוּ בְּגוֹיִם עֵתָה אֶקְבָּצֵם הַגְּלִיּוֹת מִתְּקַבְּצוֹת בְּזִכּוֹת מְשַׁנְיּוֹת.
פִּי' כַּמ"ש בְּרַכּוֹת ח' א' אֵין לַהֲקַב"ה בְּעוֹלָמוֹ אֵלָא ד"א שֶׁל הַלְכָה. וְהַלְכָה ר"ל מְשַׁנְיּוֹת
בְּכָל הַש"ס כַּמ"ש בַּמַּק"א (ע' רש"י סוֹף גְּדָה וְקִדּוּשֵׁי מַט).

(וְהֵינּוּ שְׁהוּא הַנְּהַגַּת הָאֵדָם וְדָרָךְ הַיְלִיכוֹ בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְזֶהוּ עַפ"י תוֹשֶׁבַע"פ שַׁע"י הֵיא
הַפְּרִיטוֹת בְּרִית כַּמ"ש בְּגִיטִין ד"ס.

וְהֵינּוּ שְׁהַפְּרִית ר"ל הַקִּיּוּם. לְעַד וְלֹא יֵאבְדוּ ח"ו בְּעַפְו"ם רַק כַּמ"ש בְּחֻמָּה שְׁפּוּכָה אֶמְלִיךְ
וְגו' וְכַמ"ש אֲנִי ד' הַשׁוֹכֵן בְּתוֹךְ טוֹמְאוֹתָם (יּוֹמָא נו).

(וְכַמְשׁוֹ"ל (מְגִילָה כט.) דְּשִׁכְיָנָה בְּגָלוּת וְהַפֶּל מִדָּה אַחַת שְׁהוּא חֲדַת מַלְכוּתוֹ ית' שְׁכָכַל
מְשָׁלָה גַם בְּכָל הַטְּנוּפוֹת וְהַקְּלִיפוֹת הוּא מִצַּד מִדַּת הַמַּלְכוּת שְׁרָצָה ית' בְּבְרִיאת הָעוֹלָמוֹת
וּמְקוֹם הַבְּחִירָה בְּטוֹב וּבְרַע לְפִי שְׁאִין מְלָךְ בְּלֹא עָם וְעִי"ז יֵהִי לוֹ עָם.

וּמִדָּה זוֹ הֵיא הַשׁוֹכֵן עִמָּנוּ גַם בְּגָלוּת וְהוּא תוֹשֶׁבַע"פ הַמְּשׁוּלָה לְלִילָה (ע' סְנֵהֲדָרִין כד
ע"א) כַּמְשׁוֹ"ל בְּמַדְרָשׁ (שְׁמו"ר פמ"ז ע"ש ביד"מ) בַּמַּרְע"ה שְׁלֵמַד תוֹשֶׁבַע"פ בְּלִילָה.
לְכֵן הַתְּחַלַּת תוֹשֶׁבַע"פ מֵאֲנַכְנָה"ג שְׁהוּא הַתְּחַלַּת הַגְּלוּת כַּמ"ש בַּמַּק"א וְהוּא מְשׁוּל לְלִילָה
בַּכ"מ שְׁאֵז הַשְּׁכִינָה עִמּוֹ אֲנָכִי בְּצָרָה וְכֵן תוֹשֶׁבַע"פ הֵיא בְּמַדְרַגָּה זוֹ.

כִּי תוֹשֶׁב"כ הֵיא מִצַּד אֹר הַש"י בְּעַצְמוֹתוֹ הַקּוֹדֵם לְבְּרִיָּאָה וְכַמְשׁוֹ"ל (בר"ר פ"ח) דְּתוֹרָה
קְדָמָה לְעוֹלָם. מִשָּׂא"כ תוֹשֶׁבַע"פ הֵיא מֵה שְׁנוּבְעַ מְלַב חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵיא נִקְרָא בְּפִי
הַרְמַב"מ בַּכ"מ דְּבָרֵי סוֹפְרִים אֶף לְדָרְשׁוֹת הֵי"ג מִדּוֹת וְכִיּוֹצֵא שְׁסוֹפְרִים הוּא שְׁגָלוֹ דְּבָר
זֶה.

וְזֶהוּ מִצַּד אֹר הַשְּׁכִינָה הַנוֹבַע בְּנִבְרָאִים וְכַמְשׁוֹ"ל דָּף א' ע"א מְקַנְטָרְס זֶה. וְד' אֲמוֹת הוּא
מִדַּת הַמְּקוֹם בַּכ"מ כְּעִנְיַן ד"א שֶׁל אֵדָם קוֹנוֹת וְאֵין בֵּית פְּחוֹת מִד"א וְזֶה יֵשׁ לוֹ לַהֲקַב"ה
בְּעוֹלָמוֹ שְׁהוּא יְחוּד קַבָּה"ו כַּמְשׁוֹ"ל דָּף א' ע"א.

וְלַעֲתִיד ג"כ בְּחֻמָּה שְׂפוּכָה אֶמְלֹךְ זֶה יְהִי הַקְּבוּץ ע"י מִדָּה זוֹ וְכַמ"ש בְּמַגִּילָה (כט.) ע"פ אַעֲלֶךְ גַּם עָלָה ע"ש.

וְבַר"ה (לא: ע"ש) בְּטַבְרִי מִשָּׁם עֲתִידָה לַעֲלוֹת. שְׁהַשְׂכִּינָה עוֹלָה ג"כ שְׂמִתְרוֹמֵם מִדַּת הַמַּלְכוּת וּבְחֻמָּה וְגו' וְזֶהוּ לְמַעַנִי אֲעַשֶׂה שְׁעֵיקָר הַקְּבוּץ יְהִי רַק לְמַעַנִי לְמַעַן מִדַּת הַמַּלְכוּת שְׂמִתְרוֹמֵם.

וְזֶהוּ ג"כ בְּזִכּוֹת הַמְּשֻׁנָּיוֹת שֶׁהִפֵּל אֶחָד כַּנ"ל. וְזֶהוּ יִתְנוּ בְּגוֹיִם שְׁשָׁם הַמָּקוֹם בְּגִלוֹת שְׂדוּמָה לְלִילָה כַּנ"ל: בּוֹי"ר פ' אַחֲרֵי (פכ"א) אֵימָה בְּמְשֻׁנָּיוֹת שְׁשָׁם יִרְחַק יִפְתָּחוּ לוֹ כו'.

פִּי אִם יִסְבֹּף בְּאִיזָה עֵנִין וְלֹא יוּכַל לְצַאת הֵם יִפְתָּחוּ לוֹ פֶּתַח שְׂיֵצֵא לְאוֹר כֶּף שְׂמַעְתִּי וְר"ל כִּידוּעַ שֶׁהִפְתַּח וְהַשְׁעָר לְד' צְדִיקִים יָבוֹאוּ בּוֹ הִיא זֹה הַמִּדָּה הָרִאשׁוֹנָה הַמְּצַמְצָמָת אוֹרוֹ ית' כְּפִי הַשְּׁגַת הַנְּבֻרָאִים וְכַמִּש"ל דָּף א' קֶצֶת מִזֶּה.

[וְכֵן הַמְּשֻׁנָּיוֹת מְצַמְצָמִים הַנְּהַגַת הָאָדָם וּמַגְדִּירִים מַעֲשָׂיו] וְאֵימָה שָׁם עוֹד בּוֹי"ר עֲמוּד בְּרִזָּל מְשֻׁנָּה. ר"ל כְּמוֹ עֲמוּד בְּרִזָּל שֶׁהוּא מְשַׁעַן חֲזֵק לְבַל יִפּוֹל וְכֵן אוֹר הַמְּשֻׁנָּה שֶׁהוּא ג"כ אוֹר שְׂכִינָתוֹ ית' הַשׁוֹכֵן בְּתוֹךְ טוֹמְאָנוֹתָם וְהַמְּאֹר מְחֻזָּר לְמוֹטָב כַּמ"ש בְּרִישׁ אֵיכָה רַבְתִּי לְבַל יִפּוֹל בְּאַחַת הַפְּחָתִים.

כַּמ"ש בְּסוּטָה כ"א א' ע"ש: שְׁשֵׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה חֲמִשָּׁה חֲנוּמְשֵׁי תוֹרָה. יִרְאֶה כִּי הַמָּקוֹר הוּא א' אֶלְקִינוּ כו'.

וְכָל שְׂמִתְרַחֲקִים מִן הַמָּקוֹר כֶּף הֵם מְתַרְבִּים כְּעֵנִין מִים מְכַכִּים עַד שְׁנַעֲשִׂים לְמַעַן גְּדוּל. וְהָרִאשׁוֹן הוּא ב' לַוַּחֹת שֶׁהוּא אוֹרֵיִימָה וְקַב"ה כְּלוּל חַד רַק מ"מ הִיא מְדַרְגָּה לְמַטָּה לְכֶף הֵם ב'.

וּבַמִּק"א בְּיֵאֲרָתִי בְּזֶה הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה בְּבִי"ת מִצַּד בְּרִיאוֹת הָעוֹלָם וְעֶצֶם הַתְּחִלָּה בַּא' אֲנֹכִי שֶׁהוּא מִצַּד מֵה שְׁפִנְיָה חַד הַתְּחִלָּה בְּאֶל"ף וְכַמ"ל. וְהָאֲבוֹת לְאִנְיָה יִשְׂרָאֵלִית שֶׁג"כ כְּלוּל חַד עִם אוֹרֵיִימָה וְקוּב"ה אֶבֶל כְּבָר הֵם מְדַרְגָּה לְמַטָּה.

וּכְבָר כְּלוּלִים מִג' תְּחִלָּה קוּב"ה א' נֶאֱח"פ עִם אוֹרֵיִימָה כְּלוּל חַד מ"מ כְּבָר הֵם ב' נֶאֱח"כ עִם יִשְׂרָאֵל כְּלוּל חַד מ"מ הֵם ג'. וְהָאֲבוֹת הֵם הַמְּרַכְבֶּה וְכָל הַמְּרַכְבֶּה הִיא מִג' כַּמ"ש אֵין אֲגוּדָה פְּחוֹת מִג' (ע' תוּס' סוּפָה יג).

(וְהָאֲמָהוֹת בְּמְדַרְגָּה לְמַטָּה מֵאָב הֵם ד'. וְהֵינּוּ כִּי הָאֵם הַמוֹצִיאָה לְפוֹעֵל אֵת הַנִּלְד מִשֵּׂא"כ הָאָב הוּא בְּכַח.

וּכְבָר נִתְבָּאָר לְעִיל ע"א בְּעֵנִין ד' עוֹלָמוֹת וְד' פְּחוֹת שְׂבָאָדָם הִג' הֵם בְּכַח וְהַד' הוּא הַיִּצִּיאָה לְפוֹעֵל וְלְכֶף הָאֲבוֹת ג' וְהָאֲמָהוֹת ד'. וְהִנֵּה אֵלֶּה הֵם מוֹלִידֵי וּמוֹצִיאֵי לְפוֹעֵל הָאִנְיָה.

וְהַתּוֹרָה הִיא הַנְּהַגַת הָאִנְיָה לְאַחַר שְׂיֵצֵאתָהּ. לְפוֹעֵל וּמִצַּד הִנֵּה מֵה שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַנְּהַגַת הָאִנְיָה הִיא מְחֻלְקֶת לְחֲמִשָּׁה חֲנוּמְשֵׁי תוֹרָה.

שְׁשֵׁה מְדַרְגָּה לְמַטָּה מֵאֲבוֹת וְאֲמָהוֹת. וְכָל הַנְּהַגָּה כְּלוּל מֵה כַּמִּש"ל סוּף ע"א עַל בַּה' נְבֻרָא הָעוֹלָם הִנֵּה שְׁשֵׁם ה' מַעֲלוֹת וְכֵן יְדוּעַ מִטַּעַם חֲכָמֵי הַקְּבִלָּה עֵנִין ה' פְּרָצוּפִין הַכּוֹלְלִים כָּל הַנְּהַגוֹת הָעוֹלָמוֹת וְהֵם ה' פְּחוֹת שְׂבָנְפָשׁ הַנּוֹ בְּבַר"ר (פִּי"ד).

והבן זה שקבלת התורה בזה סיני שהוא עצם התורה הוא רק ב' לוחות ובהם כלול הפל וקודמת לאבות ואמהות. אבל מצד התפשטותה להנהגת הנבראים ע"ז הוא מדרגה למטה מאבות ואמהות ומתרבות לתמשה חנומי תורה ויש בזה דברים ארוכים בענין שביבת לוחות הראשונות ואכמ"ל: והמשנה שהיא תושבע"פ שהוא במדרגה למטה הם ששה כמות כל גשם בעל ששה קצוות והם מה למעלה [משכל האנושי ונגדו סדר זרעים שנקרא אמונת (שבת לא).

(שאמונה היא למעלה מן השכל] ולמטה [נגדו סדר טהרות לטהר הטמאים שהם למטה ומחתית המדרגות וזהו מה למעלה מה למטה (תגיגה יא ע"ב) ואכמ"ל] וד' קצוות וזהו בתורת האדם תושבע"פ משא"כ תושב"כ שהוא שכל אלקי ל"ש למעלה ונשאר ה' קצוות.

ואמנם באמת הששה סדרי משנה הם כלולים כי הם בכלל אחד והם ג"כ ב' כמ"ש תוי"ט (בהקדמתו למשניות) שחלוקים לב' כב' לוחות ע"ש הטעם. וי"ל כמו הלוחות הא' אנכי תקון הידיעה שפחו ית' בכל נמצא וברואי ומעשה העוה"ז.

והב' לא יהי לה תקון כל הקלוקלים. ומה שהוא היקף מן הידיעה דאנכי וכו' ג' סדרי זרעים מועד נשים כעד אנכי.

זרעים בעולם להשריש אמונת אנכי בעולם שע"ז הם כל מצנת הזרעים בעולם כמ"ש במק"א. וראשיתם ברכות כמש"ל (ברכות לה).

(פאן קודם ברכה כו' שהברכה קודם הנאה היא שמכיר שהנאה זו ובריאה זו מן השי"ת והוא המנהיג. ומועד הוא ברור אנכי בשנה (וכל המועדות זכר ליציאת מצרים וכן אנכי מתחיל אשר הוצאתיך וגו' שזהו המופת והברור על אנכי כמ"ש הקדמונים).

ונשים הוא ברור אנכי בנפש שמצות אלו בהוצאת הנפשות והולדתם איך יהי כפי רצון השי"ת ולא בענין אחר זה משורש ידיעת אנכי בנפש. וסדרי גזיקין קדשים טהרות הם נגד לא יהי בתקון הקודם למי שקלקל ולכל לקלקל.

וזהו גזיקין בעולם להיות טוב לבריות הוא העדר הרע ולכך נכלל בסדר הזה מס' ע"ז ג"כ וכן מס' אבות וכן ארז"ל (זח"א כז:) כל הפועס פאלו עעכו"ם שהרע לבריות הוא לא יהי בעולם. וקדשים בשנה שרוב הקרבנות תלוים בזמן וכמ"ש במד' (הובא בתשו' מהר"ם או סי' קי"ז) בטעם הקרבנות כדי להפרישם מעפון"ם ע"ש המשל עד"ש במ"נ וביארנוהו במק"א.

[וג"כ א' (פסיקתא פיס' ט"ו) מעולם לא לן אדם בירושלים ובגדו עון דהקרבנות מכפרים והם לתקן הקודם מלא יהי] וטהרות בנפש לטהר מי שנטמא ונתקלקל בטומאת הדעות בנפש כמ"ש הרמב"ם סוף ה' מקנאות.

וא"כ המשניות הם חלוקים לב' חלקים וחלוקים ג"כ לג' עולם שנה נפש פאשר נחשוב אנכי ולא יהי לחד שפן בדבור אחר נאמרו: והם ג"כ ד' כמ"ש בב"מ (קיד:) בארבע לא מצינא כו' שהי' לומדים רק ד' סדרים וכן התלמוד רק ד' סדרים.

ולכאורה יותר הי' להם לסדר על זרעים שנוהג בא"י גם בזמה"ז וכן טהרות א' בפ"ק
נדדה (ו ע"א) חב"א מדכו בגלילא גם בזמן החורבן משא"כ קדשים דלא נהגו כלל.
אבל הענין כי זרעים שהיא התחלת האמונה ועיקרה בלב איש ישראל לא לאנרף הוא
צורך והיא קבועה וקיימת בלב כל איש ישראל.

מורשה מהאבות פנודע זה. וכן הסוף וגמר הכל שהוא הטרה הגמורה מכל חלאת
הטומאות אינה ביד השתדלות האדם בעוה"ז כלל.

וכמ"ש שילחי יומא מי מטהר אתכם כו' כמ"ש וכן השמש וטהר ושמעתי פי' וכשיבוא
השמש ע"ד פי' שמש ומגן ד' אלקים. וכן אז"ל (ע"ז ג:) לעת"ל יוציא הקב"ה חמה
מנרתקה והיא שמש צדקה ומרפא [לקודם] בכנפיה לצדיקים אז יהי הטרה הגמורה
וזהו הראש והסוף שהם העבר והעתיד שאינם בידו של אדם.

רק ההנה הוא בידו של אדם וזהו בארבע מציינו שבהם היתה יגיעת בעלי התלמוד
שהרצון בו הפלפול והעיון בזה והוא השתדלות ויגיעת האדם. משא"כ ראשית
המחשבה [סוף המעשה] זהו מצד השי"ת וכמ"ש במק"א באנרף ולכך עיקרי הסדרים
להשתדלות אדם ד': והם ג"כ חמשה כחומשי תורה.

פי' חקמה נדעת שהם קדשים טהרות א' הם פי' מקור א' יצאו ולכך במקור הם א' רק
קודם שמגיע למקור מצד ההלכה דר"ל הליכת האדם באותם המדרגות הם נראים כב'.
[ועי"ל כי סוף מעשה במחשבה תחלה וכלולים בא' פענין נעוץ סופן בתחלתו ולכך
זרעים וטהרות א' באמת רק זהו אחר שהגיע לסוף ולא בעת ההילוף.

ולכך תושב"כ שהיא למעלה מן הזמן נעוץ סופן בתחלתו והם חמשה משא"כ תושבע"פ
היא בזמן ולכך יש בה חדושים בזמן מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש שהוא מתחדשות
בכל זמן משא"כ תושב"כ פתיבא וקיימת ולכך נקראת הלכה פנ"ל.

לכך הם ששה אבל באמת היא ה' פנ"ל והולך ונכלל לד' ולג' ולב' עד שחזור להיות א'
בכללות הפל פנ"ל כי הפל חזר למקורו הראשון מקור הפל]: בשבת ל"ג א' אמונת זה
סדר זרעים. פי' כמ"ש מכות כ"ג א' בא חבוקוק והעמידן על אחת כו' שהיא המטרה אשר
כל מצות התורה יכוננו אליה שגם חובות הלכות כאוי"ר ודבקות מטרת חפצן האמונה.

[וכמ"ש בס' פרי הארץ פ' לך ע"ש] פי' שורש לשון אמונה ר"ל קיום כמו יתד במקום
נאמן. ואוי"ר אינו קיים לעד לבל יזוז ממנו אפי' רגע א' משא"כ אמונה ר"ל מצות אנכי
וידוע זו בכלל באמונה שלימה שיש בורא ומנהיג וכו' זהו בתמידות ויתד במקום נאמן.

וכל עיקרי צרכי האדם בעוה"ז הוא בזרעים שהם קיום חיינו. ע"ז באו המ"ע ול"ת
שבזרעים שהם להשריש בלבנו פי' עיקר קיום חיינו הוא מהשי"ת.

וצנה ליתן הראשית מקצירה ומדגן ומעיסה להפחן שהוא עבד ד' וקודש לד' המה פי'
צריך שיהי' מחשבתו בראשית מעשיו לשם ד' כמ"ש בזוהר כ"פ (ע' זח"ג קח.) [ובתניא
פ' מ"א ע"ש] כי הפל אחר ההתחלה.

וְכָל מִתְּנוּת הָעֲנִיִּים הֵם בְּסוֹף הַקָּצִיר כִּי ע"י תַּחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה לַד' נִיָּכָר בְּסוֹף הַמַּעֲשֵׂה וְשָׂאִינוּ מִיִּחָד תְּבוּאָתוֹ לֹא רַק נוֹתֵן ג"כ לְעַנִּי. וְשִׁנְיָהֶם מְעִידִים עַל הָאֲמֻצָּע פְּעֻנָּן לֹא גִנְזוּ ס' קֵהֶלֶת לְפִי שָׂרְאוּ תַּחֲלָתוֹ ד"ת וְסוֹפוֹ ד"ת (ע' שֶׁבֶת ל:) שָׁזָה מְעִיד שְׁגַם הָאֲמֻצָּע כַּד"ת וְשָׂאִינוּ אוֹמֵר פְּחִי וְעֻנְצָם יָדִי.

וְכֵן הַבְּרָכוֹת עַל כָּל הַנְּאוֹת הַגּוֹף לְכָף נוֹסְדוּ לְהַפִּיר עוֹבֵר לְעִשְׂיָתָן כִּי לַד' הָאֲרֵץ וּמְלוֹאָהּ. וְאִזּוּ לְאַחַר בְּרָכָה הָאֲרֵץ נָתַן לַבְּנֵי א"כ מ"ש בְּרָכוֹת ל"ה ב' וְרִשְׁאֵי לְיִהְיֹת אַח"כ מְאַחַר שְׁמִכִּיר מִתַּחֲלָה שֶׁהַכֹּל מַד'.

(וְכִמוֹ שְׁשִׁמְעֵתִי בְּזֶה שְׁפָךְ מִדוֹתָיו שֶׁל הַשֵּׁי"ת כְּשֶׁהָאָדָם נוֹתֵן הַכֹּל לַד' הַשֵּׁי"ת חוֹזֵר וְנוֹתֵן הַכֹּל לְאָדָם וְאוֹמֵר שֶׁהַכֹּל שָׁלוֹ אֲבָל כְּשֶׁאִין הָאָדָם נוֹתֵן לַד' שָׂאִין מִכִּיר שֶׁהַכֹּל שֶׁל הַשֵּׁי"ת אִזּוּ אִין הַשֵּׁי"ת נוֹתֵן כָּלֵל לַבְּנֵי א"כ וְאוֹמֵר כָּלֵל לְשֵׁלִי וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּהִנְהַגּוֹתָיו וְאִכְמ"ל [בְּיִאוּרוֹ] וְיִדְעֵת כ"ז נִקְרָא אֲמוּנָה וְפִי בִירוּשָׁלַיִם (הוֹבָא בְתוֹ שֶׁבֶת לֵא.

(שְׁמֵאֲמִין בְּחִי עוֹלָמִים וְזוֹרַע. ר"ל שֶׁתַּחֲלַת הַזְּרִיעָה הִיא גַם כֵּן מִתּוֹךְ שְׁמֵאֲמִין בַּח"ע וּמִכִּיר שֶׁהַשֵּׁי"ת שֶׁהוּא הַנוֹתֵן חַיִּים לְכָל חַי וְלְכָל הָעוֹלָמוֹת וּמִמֶּנּוּ נִצְמַח קִיּוּם חַיּוֹתֵינוּ שֶׁהֵם הַזְּרָעִים וְקִיּוּם חַיּוֹת הַזְּרָעִים עֲצָמָם וְזֶהוּ תַאֲרָח חַי עוֹלָמִים] הוּא הַמַּצְמִיחַ וְלֹא בְטָבַע לְבַד רַק שֶׁהוּא הַנוֹתֵן כֹּחַ בְּטָבַע.

וּבַמִּד' הוֹבָא בַס' נְתִיבוֹת עוֹלָם נְתִיב אֲמוּנָה פ"ב שֶׁבְשִׁכְרֵי אֲמוּנָה זָכוּ לִירֵוּשָׁת הָאֲרֵץ. וּמִבּוֹאֵר ע"פ הַנִּזְכָּר כִּי עֵינֵקֵר הָאֲמוּנָה שֶׁלַד' הָאֲרֵץ וּמְלוֹאָהּ וּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה נִגְדָה זֶה זָכוּ לִירֵוּשָׁת הָאֲרֵץ וְשֶׁהָאֲרֵץ נָתַן לַבְּנֵי א"כ וְכַנ"ל: בְּבִרְכַת ק"ש לְהַבִּין וְגו' עַד וּלְקַיֵּים ח' דְּבָרִים. יֵשׁ לְרַמְזוֹ בְּרַפְת יוֹצֵר אוֹר הַיָּינוּ בִּינָה כַמ"ש לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וְלַיְלָה כַמ"ש בַּמִּק"א כִּי בִּינָה הוּא הַבְּרוּר כַמ"ש אֲנִי בִּינָה שֶׁהוּא הַבְּרוּר הָאֲמִיטִי וְכֵן הַהִבְחָנָה בֵּין יו"ל הוּא בִּינָה. [וְהוּא עֵץ הַדְּעַת טו"ר כַּמִּש"ל ד"ה ע"א שָׁזָה בָּלָב וְכֵן בִּינָה בָּלָב כַּמ"ש בְּזוֹהַר (ע' תְּקו"ז בַּמֵּא' פְתַח אֵלִי) וְשֵׁם הַהִבְדָּלָה בֵּין טוֹב לְרַע.

וְא' בְּבִרְכוֹת (יְרוּשָׁלַיִם פ"ה הַל"ב) אִם אִין דְּעָה הַבְּדָלָה מִנֵּין וְזֶהוּ עֵץ הַדְּעַת וְא' (אֲבוֹת פ"ג) אִם אִין בִּינָה אִין דְּעַת וְאִם אִין דְּעַת אִין בִּינָה] וְלִהְשִׁיבֵל אֶהְבֵּת עוֹלָם שֶׁהוּא ג"כ בְּרַפְת הַתּוֹרָה (כַּמ"ש בְּרָכוֹת י"א ע"ב) שְׁמִכִּיר אֶהְבֵּת הַשֵּׁי"ת וְיִשְׂרָאֵל וְהוּא ע"י הַתּוֹרָה דְשָׁלְשָׁתָם חַד.

לְכָף נִכְלָל בְּרַפְת הַתּוֹרָה בָּהּ ג"כ וְתּוֹרָה נִקְרָא הַשְׁכָּל שֶׁהִיא שְׁכָלִיּוֹת. וְלִשְׁמוֹעַ פ' שָׁמַע וּמִקּוֹדֵם הִיא הַבִּינָה וְיִדְעָה בַטו"ר וְאַח"כ הַשְׁכָּל וְהִנְהַגָּה הַתּוֹרִיּוֹת שֶׁהִיא קִבְּלַת הָעֲשִׂי'.

וְאַח"כ הַשְׁמִיעָה פְּעֻנָּן נַעֲשֵׂה קוֹדֵם לְנִשְׁמָע שֶׁהוּא קִבְּלַת הָעֲשִׂי'. וְאַח"כ לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד אַחַר שֶׁקִּבְּל מִרְבוּתָיו אַח"כ מִחִבְּרָיו יוֹתֵר מֵהֶם (כַּמ"ש תַּעֲנִית ז).

(זֶהוּ לְלַמּוֹד. וּמִתְלַמְּדָיו יוֹתֵר מִכֹּלָם זֶהוּ לְלַמֵּד וְהֵם פ' וְאַהֲבָתָּ וּפ' וְהִי כַמ"ש בְּרָכוֹת י"ג ב'.

אַח"כ וְלִשְׁמוֹר הוּא הַהִתְבּוֹנְנוֹת קוֹדֵם יְצִיאַת הַמַּעֲשֵׂה לְפּוֹעֵל מְלִשׁוֹן וְאָבִיו שְׁמַר שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַמִּתְנָה. וְכַמ"ש בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁהַמַּצְוָה צְרִיכָה שְׁמִירָה וְהַמִּתְנָה לְהַכִּין עֲצָמוֹ וְזִרְיָיו מִקְדִּימִין שְׁמָא יְקַדְּמוּ הַמְּנוֹת.

ונה נגד למען ירבו ימיכם שאחר שעבר כל המדרגות האלה אז יהי מתון פי בטוח למען ירבו שיהי ריבוי בחיים ולא יפסק החושך ממנו אחר זמן. משא"כ בהתחלה פשמיגילו חשק צריף להיות נרזי לעשותו שלא יפסק בינתיים החשק כמ"ש במק"א בענין פסח מצרים נאכל בחפזון כ"ז שלא הלה דרף מדרגות הקודמות.

ואח"כ ולעשות והוא נגד פ' ויאמר כמ"ש ברכות י"ג ב'. ולקיים הוא אמת ויציב וקיים וגו' ור"ל שיהי מעשה זו קיימת לעד ובקביעות בקנין בלב זהו המדרגה השמינית.

[כמו ששמעתי שפירשה בני אם תקח אחרי וגו' אז תבין וגו' יש ח' מדרגות והשמינית א"ז וגו' והיא בקנין בלב. ובאמת בקנין בלב יהי רק לעת"ל וכמשו"ל על וקא השמש וטהר לכשיבוא אותו שכתוב בו שמש ומגן וגו']: וז"ש בערכין (יג): דכנור שלעת"ל של ח' נימין.

בענין מעי ככנור המנגן מאליו כבוד שמים. ובהאי עלמא אינו אלא של ז' נימין דאינו עדיין קנין בלב ולכך בעוה"ז לא פשאני נכתב אני נקרא (פסחים נ).

(כי כל ברכה מתחלת בנוכח ברוך אתה ואח"כ נעלם ורק בתחלה עיניו לנוכח וביטוי וכמ"ש בתניא פ' מ"א דמחשבה לשמה די בתחלה. (ולכך ברכה הסמוכה לחברתה די בפתיחה ראשונה (כמ"ש ברכות מו:)) ויש שחזתמין בברוך פענין תחלתו ד"ת וסופו ד"ת שנת"ל ע"א ואכמ"ל] משא"כ תפלה פולה לנוכח פעומד לפני המלה והיא באה סמוך לגאולה שהיא ברפת אמת ויציב שהוא בקנין בלב אז הגאולה שלקמה מכל רע.

ואז היא קיים לעד ההכרה לנוכח ואינו נעלם אח"כ. והוא מתחלה ועד סוף פעומד לפני המלה במדרגת הגאולה שהוא מדרגת דהמע"ה שהוא הגואל עם מדרגתו הוא התפלה כמ"ש ואני תפלה.

ואז יהי נקרא ג"כ בהני המורה הנוכח האמיתי כמ"ש בא"י בתחלת הברכה שם הוי' שמורה שמהנה הכל. משא"כ אדנות שהוא אדון הכל הוא נעלם פי בהית לאסתפולי באפ"י העבד באדון.

משא"כ שמהנה היינו אביה קנה וכן לאב מדבר לנוכח ולכך התפלה במדרגת בן. ומ"מ צריף פעומד לפני המלה פי בעוה"ז א"א למדרגה זו דלכך לא פשאני נכתב כו'.

ורק בכתב אפשר פן שר"ל בכח ולא בפועל ולכך בפועל צ"ל בכוכד ראש פעבדא קמי' מרי': ברכות ב' א' גליף מברייתו של עולם כו' ע"ש. פי בקדושים הליקה אחר היום כמ"ש בברכות יוצא אור קודם לחושף.

אע"ג דבברייתו של עולם ברישא חשוכא ונהדר גהורא (שבת פ"ז:) זהו לגבי השי"ת בריאה קודם ליצירה. ובריאה חושף אצלנו כמ"ש בזוהר דיש אור לגדול כ"כ החשוף לעין קלי הראות ולכן א' ובורא אחושף.

ואצלנו ממטה למעלה יצירה קודם לבריאה ולכן קרפנות דהיינו כפרה לחוטא וחסר אצלו היום קודם. משא"כ בהנהגת ד' לילה קודם בכל ברייתו של עולם.

וס"ד דקבלת עול מלכות שמים דידן בדין תליא מילתא ויום קודם לז"א ויליף כו' דמיד שקיבל עול מלכות שמים ונתברר אצלו שה' אהד חזר הפל למקורו. ויליף מברייתו של

עולם כו', פי ידוע דנעוץ סופו בתחלתו והתחנות חוזר להיות עליון פמראה הבזק כמ"ש במק"א.

וע"ש בגמ' דלהף לישנא ילפי לכ"ד דערב קודם לבוקר משא"כ ללישנא קמא דוקא ק"ש כמ"ש תוס' ד"ה א"ה. ושמעתי טעם נכון דק"ש תלוי בשכיבה וקמה ואם אין שוכב איך קם ע"כ שכיבה קודמת.

וז"ש והכי קתני כו' ובזה ניחא לקמן י"א רע"א גי' דילן בפוקר ובערב וא"צ להג"ה מהרי"ב שם ע"ש. ונראה דקיי"ל פלישנא קמא לכן סדרו בעל הטוש"ע דיני השפמת הפוקר ואח"כ בס"ר רל"ו דיני הלילה.

ויעמ"ש במק"א טעם דנקטי במתני' בתפלה שחרית קודם. ומ"ש התוד"ה ליתני מתמיד לא דמי לזמן דשם תמיד ב' בין הערבים ועדיין יום הוא ובזמן מנחה ושפיר שחרית קודם: אמנם בלא"ה דרף בנ"א בעבודתם פך יצא אדם לפועלו ולעבודתו מהשפמת הפוקר עדי ערב.

והתחלת עבודת האדם להש"י כשמשכים ונעשה ברי' חדשה. וי"ל דרק בק"ש שהיא קעמ"ש תמיד כמ"ש בס' החינוך דמצנת שמע ואהבת הם תמידיות.

שצ"ל כ"כ אדוק במחשבתו רק ד"ז של עומ"ש ואוי"ר עד שגם בשכבו כל משכבו ידע לפני מי הוא שוכב ויהי' כדש"ל ט"ז ב' ונסכים ונמצא יחול לבבנו כו'. מידשמשכים ימצא עצמו במקום ששכב בו באותו מחשבה כמ"ש ביצחק ויחלום ויהי' ד' נצב עליו ואין מראין לאדם אלא מהרהורי לבו (כמ"ש ברכות נה:) כל היום שד' נוכחו וגם בלילה לא שוכב לבו במחשבה אחרת.

ולכך בק"ש לבד שהיא קעומ"ש בלי הפרת הנוכח כדפרש"י כ"ה רע"א של לילה קודם. ולא בתפלה פי התחלת הפרת הנוכח הוא בתחלת היום כמ"ש בהג"ה דריש או"ח.

ולא כל אדם זוכה למדרגת יעאע"ה שזכה בשניה למדרגת הנוכח שהיא ידעית אנכי גם בשניה וזהו מעין עוה"ב כמשז"ל דזהו מדרגת עוה"ב (יז. ע"ש) ויעאע"ה זכה בסיוו לזה כמ"ש בתדא"ר פ"ג.

ולכ"א בתענית (ה:) דלא מת. משא"כ כ"א הפרת הנוכח היא רק לפי שעה ומיד נעלם וצריך לזה השתדלות וגייעה וזהו רק ביום.

אבל בלילה קעומ"ש בעתם וכמ"ש להגיד בפוקר חסדך ואמונתך בלילות. אמונה סתמית וקבלת עול שלא יחטא עכ"פ משא"כ הגדת חסד זהו בפוקר: ברכות ב' ב' מדמה ק"ש בזמנה לזמן אכילה, ע"ש י"ל שהק"ש דוגמת אכילה לגוף.

בפוקר ישבעו לחם בק"ש של שחרית הוא שביעה ובערב רק אכילה ויעמ"ש בזה במק"א. ונוטל ידיו קודם ק"ש (יד:) פקודם אכילה שהידיים עסקניות ר"ל פלי המעשה עלולים להתטנף במעשים מגונים ורוחצים במי הדעת של ד"ת ותשובה.

ולתפלה מהדר אמיא עד פרסה (טו.) שהיא שיעור שעה וחמש צריף לחפש למצוא תיקונים ע"י תורה ותשובה.

אָבֵל לִק"ש סִגֵי בְּנִקְיוֹן בְּעֶפֶר (כּמ"ש שָׁם) ר"ל זְכוּרוֹן יוֹם הַמִּיתָה. ועבג"מ ט"ו א' נִקְט ג' דְּבָרִים י"ל נֶגֶד ג' דְּבָרִים שֶׁא' עֲקֵבָא עֶפֶר פִּי מְעַפֵּר אֹתָהּ.

וּבְצָרוֹר הֵם הַמְּוֹשְׁלָכִים ע"פ חוּצוֹת פְּכָלִי אֵין חֲפֵץ זֶהוּ לְאֵן אֹתָהּ הוֹלֵךְ. וּבְקִסְמוֹת הוּא עֵץ הַמִּתְבַּקֵּעַ ע"י קַרְדֵּוּמִין זֶהוּ לִפְנֵי מִי אֹתָהּ עֲתִיד לִיתֵן דִּין פִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.

וּכְפָרָה לֹא בְעִי רַק לְקַדְשִׁים דְּהִינּוּ לִיפְנֵס לִפְנֵי וּלְפָנִים וְלַחֵי שְׁרוּצָה לְהַתְקַדֵּשׁ. אָבֵל לְטַהֵר סִגֵי רַק בְּטְבִילָה שֶׁהִיא הַתְּעוֹרְרַת הָאָדָם וְהַעֲרַב שְׁמֵשׁ דְּמַמְלֵא עֲרָבָא וְאִינוּ בְּיַד הָאָדָם וְהוּא גָמַר הַסִּיּוּעַ לְמִי שֶׁבָּא לְטַהֵר שְׁאֵלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוּ כו' (סוֹפָה נב).

(ג' א') שְׁלֵשׁ מְשֻׁמוֹרוֹת הֵנִי הַלֵּילָה כו' פִּי לֵילָה חוֹשֶׁף וְהַעֲדָר הָאוֹר שֶׁהוּא ע"י בַּהֲמַק"ד כּמִשְׁז"ל (מְנַחֲחוֹת פּו: ע' וִיק"ר פּל"א) עַל חֲלוֹנוֹת שְׁקוּפִים אֲטוּמִים שְׁמַמְנוּ אוֹרָה יוֹצֵא לְעוֹלָם וְזֶהוּ יִשְׂאָג עַל נְוָהוּ וְאוֹי לְבָנִים כו'.

וְהוּא נִחְלַק לְג' רֵאשׁ תוֹף סוֹף שְׁזָה הוּא חֲלֻקָת כָּל דְּבָר. וְאִכָּפָּא מְשֻׁמוֹרוֹת בְּאַרְעָא נְמִי לְעִבּוּדַת ד' גַּם בְּעַת הַחוּשֶׁף [וְנִקְרָא מְשֻׁמוֹרוֹת שְׁפָף הוּא הַזְּמַן גְּרַמָּא לְעִבּוּדָה זו כּמ"ש הַלֵּילָה לְמִשְׁמַר וּכּמ"ש מְצִאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים וְגו' בְּלֵילָה וְנֵא' אָמַר שְׁנוֹמֵר אֹתָא בּוֹקֵר וְכֵן הַנְּבִיא בְּגִלוֹת אָמַר עַל מְשֻׁמְרֵי אֲעֻמּוּדָה פִּי אֲזַ זְמַן הַשְּׁמִירָה מְלִיכְסִטִים וּמְזִיקִין ע"י אֲנָשֵׁי מְשֻׁמְרֵי וּבְעֵלֵי מְשֻׁמוֹרוֹת] וּבְמְשֻׁמוֹרָה א' עַד סוֹפָה זְמַן הַלִּיכַת בְּנ"א לְשִׁכְבַּ וְעִדְיִין לֹא שְׁכָבוּ שְׁסוּמוֹף לְאוֹר הַיּוֹם.

פִּי הַלֵּילָה זְמַן שְׁיָנָה פִּי הַעֲדָר הַהִיזְק כּמ"ש בַּע"ז י"ט ב' יְכוֹל יִגְרַר עֲצָמוּ בְּשִׁינָה. וּבְשִׁבְתָּ פ"ט ב' דַּל פְּלָגָא דְצִילָתָא] פִּי בַחוּשֶׁף דִּי הַשְּׁמִירָה מִן הַהִיזְק אֲמַנָּם לֹא סִגֵי בְּשִׁינָה כְּדַמְסִיק בַּע"ז שָׁם דְּלֹא זֶה הַתְּכָלִית.

גַּם בְּלֵילָה דְאֵין זְמַן לְרוֹב מְצוֹת הַתְּמִידִית פְּצִיצִית וְתַפְּלִין וְגַם ת"ע רְשׁוֹת מ"מ חֲזִיב בַּק"ש. וְלִר"א בְּאַשְׁמוֹרָה א' דְּעִדְיִין מְאִיר לוֹ קֶצֶת מְאוֹר הַיּוֹם הַסְּמוּף וְעִדְיִין לֹא נִדְעָף וְנִשְׁפַח אוֹר הַמְּאִיר לְגַמְרֵי וִיקַעֵמ"ש.

וְזֶהוּ מְשֻׁמוֹר הָרֵאשׁוֹן לְעִבּוּדַת ד' הַחֲיוֹב עַכ"א בְּלֵילָה עַכ"פ לֹא יִהְיֶה בְּלִי עוֹל וְצָרִיף לִישָׂא עוֹמ"ש גַּם בְּלֵילָה. וְאַפְּי' חֲמוֹר פְּחוֹת הַבְּרוּאִים כּמ"ש (יְבָמוֹת סב ע"א) עַם הַדּוּמָה לְחֲמוֹר וּכּמ"ש בְּשִׁבְתָּ (נג).

(דְאַפִּי בַתְּקוּפַת תְּמוּזָה קְרִירָא לִי פִי בְּעַת תְּנוּקָף חוּם הָאָדָם לְעִבּוּדַת ד' קְרִירָא לִי. וּקְרִירוֹת הוּא עֲצָלוֹת וְשִׁינָה וּבְטָלָה כּמ"ש יוֹשֵׁב בְּטָל פְּיָשָׁן וְאַפְּי' חֲמוֹר מְפִיר אֲדוֹנוּ כּמ"ש וְחֲמוֹר אַבּוּס בְּעָלְיוֹ וְנוֹשָׂא עוֹל אֲדוֹנוֹ.

וּבְמִשְׁמַר א' גַּם הוּא נוֹעֵר לְהַשְׁמִיעַ לְאֲדוֹנוֹ וְלִיכְסִין הַמְּזִיקִין בּוֹרְחִין מְקוּל נְעִירוֹתוֹ: וּמְשֻׁמְרֵי ב' מְפַנֵּי הַמְּזִיקִין אִינוּ ע"י הַחֲמוֹר שְׁפָפֵר יָשָׁן דְּכָבֵר יְצִיאֵי חוֹבְתוֹ בַּק"ש עַד הָאֲשְׁמוֹרָה כְּדִר"א הַפּוֹלֵל גַּם הַהֲמוּנִים.

רַק אֲזַ מְשֻׁמְרֵי הַפְּלָבִים שְׁאֵין יִשְׁנִים וְצוּעֵקִים וּמְתִינִירָאִים הַמְּזִיקִים הַלִּיכְסִטִים וְהוּא בַתְּפִלָּה כּמ"ש בְּזוֹהַר צוֹנְחִין פְּכָלְבִין דְּלִית עֲנִיא מְפִלְבָּא כּמ"ש שְׁלֵקֵי שְׁבַת. וְתַפְלָה הָרְאוּלִי הִיא תְּפִלַּת הָעֲנִי כּמ"ש בְּזוֹהַר (ח"א כג): וְלִכְפָּה ת"ע רְשׁוֹת לֹא חוֹבָה עַכ"א.

[בעל משמור א'. וְנָהוּ בְזִמְנֵי הַתְּלִמּוּד אֲבָל בְּעֵת שְׁעוֹמְדִים בְּמִשְׁמֵר ב' וּג' שֶׁל גְּלוּת קִבְלוּהוּ [לְחֻבָּה] וְהֵינּוּ הָאֲמָצְעוֹת דְּאֲמָצְעוֹתָא שְׁהוּא עֵת רְצוֹן וְנָהוּ כְּחֻמְיִים דְּעַד חֻצוֹת הוּא קְעוּמ"ש.

וְהֵינּוּ לְאִילֵין דְּצוֹנוּחִין כְּכֻלְבִּין שְׁהֵם עוֹבְדִים עַכ"פ וְאִין עֲצֵלִים כְּחֻמּוֹר רַק שְׁעוֹבְדֵתֶם לְגַרְמִיָּהוּ הַב לֵן חֵי הַב לֵן מְזוּנִי וְלֹא לְאֶקְמָא שְׁכִינָה מְעַפְרָא. שְׁזָהוּ בְּעַלֵי מִשְׁמֹר ג' הַקְּרוּבִים לְאוֹר הַיּוֹם הַשְּׁמוּרָה אֲז ע"י בנ"א שְׁהֵם בְּצֵלֶם וּבְדַמּוֹת וּנְק' אָדָם] שְׁפָכְר נִיעֲוֵרוֹ וְנָהוּ כַר"ג דְּעַד שְׁיַעֲלָה עִמָּה"ש יֵש זְמַן לַק"ש וְקְעוּמ"ש לְאוֹתָן שְׁמַרְחֻקִּין מִן הָעֵבְרִיָּה.

וּל"ח לְאֹנָס שְׁיָנָה כִּי מִתְנַקֵּף עוּמ"ש שְׁעֲלִיָּהֶם לֹא יוֹכְלוּ לִישֹׁן הֵם הַשְּׁמוּרִים מִשְׁמֵר ג' שְׁהַשְּׁגָתָם מְרֻנָּה עַד כִּי תִינּוֹק כו'. וְהֵינּוּ כִּי ג' עֲמוּדֵי עוֹלָם תּוֹרָה וְעִבּוּדָה וּגְמִ"ח גְּמִילוֹת חֻסָּד ר"ל מְצוֹת מְעַשְׂוֹת כְּחֻמּוֹר לְמַשׁוֹי שְׁהוּא מְצַד עוּמ"ש כַּמ"ש בְּבִרְכוֹת וְסִנְהֶדְרִין עוֹל מְצוֹת שְׁטָעוֹן וְסוֹבֵל עוֹל כַּמ"ש בַּפ' חֶלֶק (צג:) מְטַעֲנוּ מְצוֹת וְעִבּוּדָה שְׁפֵלֵב זֹו תְּפִלָּה כַּמ"ש בְּרִישׁ תְּעֻנִּית וְכֵן תְּפִלוֹת נִגְד קַרְבָּנוֹת תְּקִנּוּ (בְּרִכּוֹת כו ע"ב) זָהוּ מִשְׁמֹר בּו צוֹנוּחִין כְּכֻלְבִּין כַּנ"ל שְׁהֵם עֲנִיֵי הַדַּעַת.

וּמִשְׁמֹר ג' הוּא עֲמוּד הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁלָה לְחֻלָּב וַיִּנִּיקַת הַתִּינּוֹק כַּמ"ש בְּפִסְחִים קי"ב א' יוֹתֵר מִמָּה שְׁעָגַל רוּצָה לִינּוֹק. וְאָמַר תִּינּוֹק כו' וְאִשָּׁה כו' שְׁנִיָּהֶם יַחַד הוּא רַק בְּמִשְׁמֵר ג' לְאֶפּוֹקֵי מִקּוֹדֶם אֲפֹשֶׁר לָזֶה בְּלֹא זֶה כְּשִׁתִּינּוֹק כו' וְאִשָּׁה נְעוּרָה בְּעַל יֵשֶׁן וְכִשְׁאִשָּׁה כו' תִּינּוֹק יֵשֶׁן וְאִין יוֹנֵק כַּמ"ש בְּזוֹהַר] וּבְנִמְשָׁל אִשָּׁה כָּלֵל הַכֹּנֶס"י וְרִאשֵׁי חֻמְיִי יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים מִהַש"י [מְסַפֶּרֶת י"ל כְּמוֹ מְסַפֵּר דְּגַבֵי ר"א בְּנִדְרִים כו' רע"ב] וְתִינּוֹקָתָא שְׁל בֵּית רַבֵּן הֵם כְּשִׁהָאֲנָמָה יוֹנְקִים מֵהֶם.

מִשָּׂא"כ בְּמִשְׁמֹר רֵאשׁוֹן בִּימֵי חֻמְיִי הַגַּמ' דְּאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת אֲבָל אִין תִּינּוֹק יוֹנֵק זֵהוּ הַרְבֵּה ע"ה אֲז שְׁאִין עֲכָשְׁוֹ כְּמוֹ שְׁיִרְאָה בַּגַּמ'. וּבְעֵת מִשְׁמֹר ב' הִי הַגְּזִירוֹת וְהַשְּׁמָדוֹת זָהוּ נִגְד הַצְּעָקָה [בְּתְּפִלָּה] וְקָאֵמַר תְּחִלָּה תִּינּוֹק קוֹדֶם לְאִשָּׁה וּבְסוּף לְמֵאֵן דְּגַנִּי כו' הַקְּדִים אִשָּׁה.

כִּי בְּמַעֲשֵׂה תִינּוֹק קוֹדֶם שְׁהוּא מְעוֹרְרֶם מְשַׁנְתֶּם מְצַד צָרְפוֹ אֲבָל בְּנִרְגָּשׁ לְאַחַר מְרַגִּישׁ קוֹדֶם קוֹל אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת. וְהַבֵּן הֵיטֵב בְּנִמְשָׁל הָעוֹרֵר הֵם הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי תְּשׁוּקָתָם.

מִתְּגַדֵּל הָרַב לְקַבֵּל תּוֹרָה מִפִּי הַשֵּׁי"ת לְהַשְּׁפִיעַ אַעפ"י שְׁכִפִּי הַנִּרְאָה וְנִרְגָּשׁ לְבַנ"א הוּא לְהִיפּוֹד: וְהִנֵּה מְכַל עִבּוּדַת הָאָדָם לְמִטָּה הַכַּח רִוְחָנִי שְׁל עֵבְדִיהָ הֵהוּא עוֹמֵד לְמַעֲלָה כַּא' מְצַבָּא מְרוֹם. וּז"ש שְׁמִפְל מְצוּנָה נִבְרָא מִלְּאָף.

וְנָהוּ מִשְׁמֹרוֹת דְּרַקִּיעַ שְׁהוּא נִמְשָׁף כִּי הֵיכִי דְאִיפָּא (כ"ה גי' הָרָא"ש) כו' כִּי כָּל עִבּוּדַת מְלָאכִים הוּא רַק ע"י עִבּוּדַת בַּנ"א כַּמ"ש בַּפ' ג"ה (צא:) אִין מְלָאכִים אוֹמְרִים קְדוּשׁ כו' אֲז יֵש לְהֵם רְשׁוֹת וְכַח [כִּי אֵינָם בְּעַלֵי בְּחִירָה כְּשִׁאִין לְהֵם רְשׁוֹת אִין לְהֵם כַּח] לְאִמּוֹר.

ר"ל לְגָלוּת וּלְפִרְסָם דְּבַר זֶה לְפִי שְׁפָכְר פְּרִסְמוּהוּ יִשְׂרָאֵל וְכַחֶם לְמַעֲלָה נִבְרָא וְנִתְגַּלָּה מִלְּאָף כַּח רִוְחָנִי עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ בְּמְרוֹם וּמְגַלָּה כַּח עוֹבְדָא זו. וְנָהוּ עִבּוּדַת וְשִׁיר הַמְּלָאכִים שְׁהוּא רַק ע"י יִשְׂרָאֵל וְנָהוּ הַג' מִשְׁמֹרוֹת שְׁלֵהֶם עִבְרַד"ה אִי קְסָבֵר: שָׁם (ג:) אִין אוֹמְרִים בְּפִנֵי הַמַּת כו' ר"ל רְשָׁעִים בְּחִיָּהֶם קְרוּבִים מֵתִים (יח:).

וא' ב"מ (ל:) פתיב ענה כו' וכתוב אל תען הא בד"ת הא במילי דעלמא. ודבריו של מת ר"ל להוכיחו על רשעותו ש"ד.

ותרתי לישגי תלין בזה אי ד"ת שרי: שם עד תצות כו'. אז תוקף הדין פידוע מזוהר וכן תוקף חשכת הגלות ואז מתנמנם דלא ידע לאהדורי סברא (מגילה יח:) מפני העול.

אבל אחר תצות מתחילים התסדים של פוקר להאיר כמ"ש בפוקר חסו ואז עוסק בתורה שנק' תורת חסד. [והוא ג"כ אמונתה בלילות אמונה ר"ל הקווי לישועה וזהו ע"י התורה.

והאמונה קיום העולם כענין יתד במקום נאמן וכן התורה כמ"ש (פסחים סח) אלמלא כו' שנגמראם לא בריתי כו'. וא' (אבות פ"א) על ג' דברים העולם עומד כו'.

ושלשם כלולים בתורה. עבודה כמ"ש (מנחות קי.

) כל העוסק בתורת קרבן פאלו הקריב. וגמ"ח כמ"ש גומל נפשו איש חסד וזהו ע"י התורה כמ"ש במק"א]: שם כנור הי' תלוי.

הוא כנור המנגן מאליו מקירות לבו כמו מעי כנור יחמיון. ולמעלה ממטתו ר"ל המטה היא מקום המנוחה וזה הי' למעלה שאין מניחו לנוח רק גם בשכבו ידע לפני מי שוכב.

וכשהגיע רוח צפונית שמשם תפתח הרעה ובחצות שמתגברים חסדים גם הרעה מתגברת. וזה הי' נושב בקירות לב דוד וכנור יחמיון ומנגן מאליו בשירות ותשבחות להעיר החסדים.

א"נ לאתעורי משניתי שינת העצלות. ואח"כ עוסק בתורה שהיא תורת חסד.

וכיון שהאיר עמה"ש שהיא המאיר ומעיר לבות בנ"א כמ"ש השחר מעיר אותי עבט"ז או"ח רס"א להיות אדם יוצא לפעלו לעבודת השי"ת. מיד צריכים פרנסה לנפש והמעוררים ע"ז הם חכמי ישראל.

וא"ל שיקבלו זה מזה בעשיות המצות. ועז"א אין הקומץ משביע פי זה בלתי מספיק להשביע נפש רחבה ואעפ"י שהוא טוב אין בו כדי שביעה שהוא בגדר טוב מאוד וכמשאז"ל.

(בר"ר פ"ט) טוב זה יצ"ט מאוד זה יצה"ר. ואין הבור כו' דלהשלמת האדם אין מספיק מה שבטבע תולדתו עי"ז ימלאנו דנה מקרי אשר לא עבדו כמ"ש בתנ"א.

רק צריך לפשוט בגדוד מלחמת היצר שהיא טוב מאוד שעי"ז יש נבועה טפה חדשה והיא המשבעת. [ועז"א (סוטה מו.

) יצר כו' תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. י"ל לכוף הימין מקרבת כדי שיהי' השמאל דוחה וזהו טוב מאוד.

ושמעתי דרז"ל המשילו היצר לשאור שבעיפה (ברכות יז.) והשאור הוא תיקון העיפה וא' ברכות ל"ד א' בשאור דמיעוטו יפה]: ומיד יועצין כו'.

ושלשה דברים צריך קודם המלחמה עצת שכליות ועצת התורה [ופרש"י בסנהדרין (טז.) שיתפלו קשה דאין זה נמלכין.

רק ר"ל שניגידו איך יעשו עפ"י התורה] ועצת הנבואה. [וז"ש בירוש' דמפות (פ"ב הל"ו) שאלו לתורה שאלו לחכמה שאלו לנבואה שהם ג' מדרגות הנז'] שהוא רצון השי"ת עכשיו באותה שעה כי דבר בעתו מה טוב אם עכשיו הוא העת לעשות לד' ד"ו פענן בני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'.

ועצת השכל שבמוח ראשון כי דרך ארץ קדם לתורה. ואחר כך עצת התורה שהוא הבינה שבלב והיא משפט הפללי של השם יתברך ואח"כ ההפכה באו"ת אם כן הוא רצון הפרטי בעת ורגע ההוא.

ונהו בפ"ב כמ"ש ביהוקאל שאל בפ"ב כמ"ש בפ' הרו"א (סא:) כ"ב כועס ובעת פעסו אין משגיח בחכמה ותורה כמ"ש בעירובין (סה:) בשלשה דברים אדם ניכר שאז יוצא מגדר החכמה. וברא השי"ת הפעס באדם לצורה קדושה כמ"ש (ברכות ה).

(לעולם ירגיזו אדם יצ"ט על יצה"ר. וע"י רגזון זה יוצא מגדר החכמה ותורה ועצתו אז למי שמאיר ד' עיניו הוא כאשר ישאל איש בדבר אלקים הפרטי לפי שעה ורגע ההוא [נהו מ'ל'ך ר"ת ג' הנז' על פיהם יצא למחמה כמשפט המלה].

והם ג' עמודים תורה ועבודה וגמילת חסדים. ג"ח השכל אנושי שזה ממצות שכליות. ועבודה היא השראת שכינה במעשה ידיו ומפיר עי"ז רצון השי"ת הפרטי. ותורה עצה התוריות.

ולענן קיום העולם גמ"ח לאחרונה יסע כמ"ש בקידושין (מא.) (כל שאינו במקרא במשנה ובד"א כו'.

משנה נגד עבודה שע"י תושבע"פ ההלכות מתבררות כל דבר בעתו ומנו ע"י חכמי הדורות כמ"ש בדורו של רב ופלוני הי' כו' במקומו של ר"פ הי' כו' (שבת קל ע"א) כי מאיר עיני שניהם ד'. מאיר לעשיר כפי מקומו ושעתו של עני, וד"א קדם לכל אכל הבליטה במעשה שנעשית גם עפ"י שכל אנושי זה אין ניכר רק בסוף פשוט.

וכמו ששמעתי עמ"ש (נדרים סב ע"א) סוף הכבוד לבוא. הא בתחלה לא פי אין שכל האדם מסכים לזה.

והנה עצת האו"ת הוא על העת לעשות שהוא רק לפי השעה המיוחדת ואין ללמוד ממנה לא לפני ולא לאחרי. זהו שכורתיו דבריהם על להבא שלא יהי קיים לעולם כמו פרת דשני.

ומן פלאים בדברים על העבד שהוא דבר מחודש ס' נראה כן נקרא פלא: [ד' א'] לא חסיד אני כו'. פי חסיד הוא הנבדל מקנאה תאנה וכבוד שמוציאין כו' וכנגדו ג' דברים שהעולם עומד.

כי תורה היא תיקון לתאנה כמ"ש ועץ חיים תאנה באה. פי תאנה דהינו שכל מה שיש לו רוצה יותר עיקרה נבראה בשביל התורה כמש"ל (מכות ו).

(אוהב פסוף כו' וכשמשים תאנתו בה ניצול מתאנת עוה"ז כמ"ש הרמב"ם (סוף הל' איס"ב). כי לא תמצא תאנת אלא בלב פנוי מד"ת.

ועבודה תיקון לכבוד פי אין פבוד במקום עבודה השי"ת וכמ"ש בבני עלי פי מכבדי וגו' וכמ"ש (פסחים נז:): ביששכר דכריה ידי' בשיראי ועבדי. פי העבודה היא עבודת עבד ואין חולקין פבוד לתלמיד במקום הרב ומאין יחפץ בכבוד אחר שיודע רבונו ומפיר קונו וגדולתו ושפלת עצמו.

וגמ"ח בין אדם לחבירו נגד קנאת איש מרעהו שממנו מקור כלל עבירות שב"א לחבירו. [ואולי נגד זה יועצים באחיתופל שכל אנושי נדעת בנ"א תיקון גמ"ח ונמלכים בעצת תורה תיקון תאנה ושואלין באו"ת השראת שכינה תיקון פבוד פנ"ל.

ונה לשון סדורא דמשנה ראשונה כמשי"ת הטעם]: וטעם שינוי הסדר פי אלו ג' מדות נגד שלוש ג' מחנות. מצורע בכל הז' דברים שחשבו בשבועות (ח' מ"א) וערכין (ט"ז ע"א) הם תולדות הקנאה והיא המוציא רע.

רע היינו מה שב"א לחבירו כמ"ש בזוהר ונהו חוץ ממחנה ישראל פי אין זה ממדת ישראל כמ"ש ביבמות ע"ט א' ג' מדות כו' רחמנים גו"ח בטבע. שאין אצלם מדת הקנאה כ"כ רק זו מנפש הבהמות שבאדם ומשתלח חוץ לערי חומה כמ"ש עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצור לרוחו ר"ל לקנאתו וכעסו.

שהקנאה מכונה פרוח כמ"ש ועבר עליו רוח קנאה. ונב הוא מתאנה פמוכן.

ונהו ממחנה ישראל שמתאמת יתירה פ"י התורה פנ"ל רק משתלח ממחנה לוי' שהיא הממוצע וההבדל שבין קודש לקודש. ובכ"מ שאמה מוצא גדר ערוה שם אמה מוצא קדושה שענינו הבדלה והפרשה.

והבעל תאנה אינו מוגדר בקדושה ופרישות אבל מוגדר בחומות אכן בעד הקנאה. וטומאת מת הוא נגד הפבוד כמ"ש אין שלטון ביום המנות שנהו תכלית העדר הפבוד פי כל הרודף כו' בורח ממנו (ע' עירובין יג ע"ב) שהיא באמת נעדר מכל פבוד.

ונה רק ממחנה שכינה פי אין פבוד לפני השי"ת כמ"ש (פרכות מג:): בהולך בקומה זקופה פאלו דוחק כו' ובפ"ק דסוטה (ה' ע"א) גבי מתגאה ע"ש משא"כ במחנה לוי' יש מקום לכבוד שהרי עדיין יש גבוה על גבוה מחנה שכינה ולכך לענין הוצאה מן העולם נקטינהו פסדרן של ג' מחנות ודרך הוצאתן ממטה למעלה.

וכן לענין ההמלכה טרם יצא לגדוד אם אין היציאה שלא במשפט רק מצד אחד מג' פונות ופניות לגרמי' האלו. חשבם פסדר הקשה קשה תחלה] משא"כ לענין קיום העולם פתיקונם.

העיקר ע"י [מחנה] ישראל שלולי הם אין עולם. ואח"כ מחנה] השראת השכינה.

ואח"כ מחנה המבדלת ביניהם שאם אין ב' ענינים שונים מקודם א"צ מבדיל ביניהם: והנה היותר נקל לתקן הוא התאנה שהוא די ע"י טבילה פמים שהוא התורה לבד וא"צ יותר. [רק טעון ביאת מים חיים ושמעתי דר"ל תורה לשמה שהוא דביקות פחיים וכמ"ש אורף ימים בימינה] אבל מצורע ומת צריכים עוד הנאה כ"א לפי ענינו.

וח"א שְׁדֵי חֲסִידוֹת בְּבִיטוֹל הַתְּאַנּוּה וּנְקֻט תְּאַנּוּת שְׂיִנָּה שֶׁהוּא הַיּוֹתֵר קָשָׁה לְבַטֵּל עַד שְׁקָרִי אֲוֹנָס לְקַמֵּן ע"ב וּבֵר"פ ב' דְּיוֹמָא וּבְנִדְהָ. וְא"י לְנִצְחָה אֶלָּא מִי שְׁלִבּוּ בּוֹעֵר בְּקִרְבּוֹ עַד שְׂאִין מְנִיחוּ לִישׁוֹן.

וְאִידֵךְ סִבֵּר דְּזָה קַל כְּנ"ל וְאִין קָרוּי חֲסִיד אֶלָּא בְּהֶעֱדָר כְּבוֹד וְזָהוּ וְאִנִּי יָדִי מְלוֹכְלָכִין וְהֵם בְּכַבּוּדָם כּו'. וְהֶעֱדָר קִנְיָה זָהוּ לְמַפְיבּוֹשֶׁת רַבִּי כּו' וְלֹא בּוֹשֶׁתִי וְעִי"ז נִקְרָא חֲסִיד: שְׁם שְׂמָא יִגְרוֹם הַחֲטָא.

אֵעִפ"י שְׂפָכֵר לְבוֹ חָלָל בְּקִרְבּוֹ מ"מ חֲטָא שׁוּגֵג יִאָרַע גַּם לְצַדִּיקִים כִּמ"ש תּו' שְׁבֵת י"ב ב' וְשִׁאָר דְּוֹכְמִי דְרַק בְּמִיָּדִי דְאַכִּילָה אִין הַקַּב"ה מְזַמִּין תְּקֵלָה. (וּמ"ש בְּנִדְרֵי י' שְׂאִין הַקַּב"ה מְבִיא תְּקֵלָה כּו' [שׁו"מ קִוְשֵׁי זֶה אַחֵר זְמַן רַב בַּס' בְּנֵי חַיִּי בְּלִיקוּטִים] הִינְנוּ דְרוֹב חֲטָאוֹת נִקְרָא חֲטָאת חֵלֵב בְּנִדְרִים וְשִׁאָר דְּוֹכְמִי.

וְהַטַּעַם כְּמוֹ שֶׁפִּי הָרֵא"ש (נְדָרִים ד' ע"א) מְשׁוּם דְלֹא שְׂכִיחֵי שְׂאָרֵי עֲבִירוֹת הַמְּבִיאוֹת לְיָדֵי חֲטָאת. וְא"כ הֵנָּה רַלָּא שְׂכִיחֵי בְּנִדְרֵי לֹא הִי אֶפְשָׁר לְהַזְמִין לְיָדָם רַק חֲטָאת חֵלֵב וְזָה בְּמִיָּדִי דְאַכִּילָה] לֹא זֹלַת זָה.

וּכְשֶׁאָדָם חוֹטֵא עֲבִירָה גּוֹרְרַת עֲבִירָה וְיֻכַּל לְבוֹא לְיָדֵי א' מַג' אֵלּוּ שְׂלֵא יֻכַּל לְנִצְחָה. וְזָה עֵינָה הַתְּעֵלוֹת הַצַּדִּיקִים ע"י הַחֲטָאִים כִּי לֹא יִכְנָס בְּנִדְרֵי לֹא יִצָּה"ר מִה מְקוֹם לְשִׁכָּר רַק ע"י חֲטָא שׁוּגֵג נִכְנָס בּוֹ יִצָּה"ר כְּחֻדְהָ שֶׁל מַחֲט וְצָרִיף מְלַחְמָה חֲדָשָׁה.

וְחֲסִיד הוּא שְׂפָכֵר נִצַּח וְאִין לּוֹ שִׁיב מְלַחְמָה וְע"ז פְּרִיף וְדוּד כּו' מִה שְׂיִיף יִרְאָה עַל לְהַבָּא. וְגַבִּי יַעֲקֹב בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ בְּכ"מ הַלִּיכָה הִינְנוּ בְּנִדְרֵי ד' [וּכ"פ בְּכָל ס' מְשָׁלִי דו"ק וְתִשְׁפַּח] וְיִרְאֵת יַעֲקֹב וְהִינְנוּ שְׂמָא יִגְרוֹם הַחֲטָא וְזָהוּ מְלַחְמַת הַשָּׁר כִּידוּעַ] בְּלִמֵּי סֶפֶק לֹא בְּשִׁבִיל הַרִיגַת גּוֹף רַק הִיזָק לְנַפְשׁ ע"ש: שְׁם עֶמֶר ד'.

כִּי בִיָּאָה רֵאשׁוּנָה הַלְלוּ ע"ז כּו' רַק לְמָה שְׁהֵם עֲמָדָה ד' כְּרַחֵם אָב עַל בְּנֵי אָף שְׂאִינוּ הוֹלְךָ בְּנִדְרֵי טוֹבָה וְגַם קְבוּלַת הַתּוֹרָה הִי בְּאֲוֹנָס מִשָּׂא"כ בְּבִיָּאָה שְׁנִי שְׁהֶדָר קְבוּלָה בִּימֵי אַחֲשָׁנְרוּשׁ בְּרִצּוֹן (שְׁבֵת פַּח).

(וְהִי צַדִּיקִים עַד שֶׁהִי רְאוּיָם כּו' זָה עִם זֶה קְנִיַת בְּקִנְיָן שֶׁהוּא ע"י חֲלוּפֵי דְבָר בְּדָבָר וְלֹא בְּמִתְנָה וְהֵם עִם זֶה שְׂמִרְאִין עֲלֵיהֶן בְּאַצְבָּע. מִשָּׂא"כ בִּיָּאָה רֵאשׁוּנָה שְׂרַק הַשִּׁי"ת רְאָה סוּפָם לְטוֹב וְשְׂטוּבִים הֵם וְסִתָּם בְּרָא חֲנִיָּס כּו' (בְּרַכּוֹת ז) זָה רַק עֲמָדָה שְׂאִין נִרְאָה לְעֵינָי: שְׁם ב' וְאוֹכֵל כּו' וְחוֹטְפָתוֹ שְׂיִנָּה.

עֵינָה הַחֲשָׁשׁ מְשִׁינָה וְאֶסְרוּ הָאֲכִילָה שֶׁהִיא גּוֹרְמַת הַשְּׂיִנָּה שֶׁהוּא הַעֲצָלוּת וְהַבְּטָלָה דְכִישׁוֹן דְּמִי. שְׂפָל תְּאַנּוּת הַגּוֹף אָף דְּהִיָּתֵר מְבִיָּאִים בְּטָלָה [וְהַבְּטָלָה כּו'] וְדִאִיכָּא אֲוֹנָס שְׂיִנָּה אֵעִפ"י שֶׁהָאֲכִילָה אֵינָה בְּאֲוֹנָס ס"ד דְּזָה ש"ד דְּאַכִּילָה דְקוֹנָדָם שֶׁל הִיָּתֵר הוּא וְשְׂיִנָּה דְאַח"כ בְּאֲוֹנָס [וְיַעֲמ"ש בְּמִק"א לְעֵנֵן אוֹכֵל בְּלִילָה הַרְבֵּה וְאַח"כ בְּבִנְיָן אִין לּוֹ גּוֹף נָקִי וְעִי"ז פְּטוּר מִתְּפִילִין יַעוּש"ב כְּמָה סְנִיָּוֹת בְּזָה] קַמ"ל דַּג"ז אֶסְרוּ אֲכִילַת הִיָּתֵר שְׁקוּד"מ שְׂצָרִיף לְגִדּוֹר מִי שְׂעָרֵי הַהִיָּתֵר.

וְנָהוּ דְבָרֵי חֻמְרֵי שְׁמוֹנֵי עָשָׂר מִן הַתְּפִלָּה וְנָהוּ הַמִּיתָה שֶׁהוּא בְּטוֹל וְהַעֲדָר הַחַיּוֹת: שָׁם הַסּוּמָף גְּאוּלָּה כּו'. גְּאוּלָּה הוּא מִיַּד צוֹרְרֵי נִפְשׁוֹ וְהוּא תַּאֲנֹת הַגּוֹף וְשִׂאוֹר שֶׁפְּעִיפָּה דְהַקְשָׁה (בְּרִכּוֹת יז).

(לְשַׁעֲבֹד מַלְכוּת וְאַח"כּ יוֹכַל לְהִיּוֹת תְּפִלָּה. וְנָהוּ מִקְוֶה ק"ש קְעוּמ"ש אַח"כּ יוֹכַל לְהִיּוֹת הַגְּאוּלָּה וְאַח"כּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא עֵינֵיהָ לְנוֹכַח יְבִיטוּ וְתַאֲנֹת הַגּוֹף קִיר בְּרִזָּל שֶׁא"י לְהַבִּיט.

וְכֵן בְּתוֹרָה נֹא' מִקְוֶה אֲנֹכִי וְאַח"כּ לֹא יִהְיֶה זֶהוּ הַגְּאוּלָּה מְרַע וְאַח"כּ כִּי אֲנֹכִי חוֹזֵר לְהַתְּגַלּוֹת בְּיֹתֵר בְּיֹרֵר. וְשִׁמְעֵתִי אֲנֹכִי רֵאשׁוֹן בְּפֶסֶח וְאַח"כּ לֹא יִהְיֶה בִּימֵי הַסְּפִירָה לְנִקּוֹת עֲצָמוֹ מִכָּל טֹמְאָה וְאַח"כּ כִּי אֲנֹכִי בְּשָׁבוּעוֹת] וְצ"ל תִּיכַף שֶׁצָּרִיף לְשִׁמּוֹר רִגְעַת הַגְּאוּלָּה כִּמ"ש אֲנִי ד' נִזְצָרָה לְרִגְעִים אֲשֶׁקְנָה וְתִיכַף לָהּ הַתְּפִלָּה שֶׁתִּהְיֶה יָתֵד שֶׁלֹּא תִמוּט.

וְלִילָה הִיא עֵת הַמְּנוּחָה כִּי יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ רַק עַדִּי עָרֵב לְכֵן אֵין בּוֹ גְּאוּלָּה שֶׁלִּימָה הֵינּוּ הַיְצִיאָה לְגַמְרֵי רַק הַעֲדָר הַשְּׁעִבּוּד וְנָהוּ יוֹכַל לְהִיּוֹת לְעוֹלָם מִשֶּׁא"כ הַיְצִיאָה לְגַמְרֵי שֶׁהִיא מְדַרְגֵת אָדָם כִּי יָמוּת בְּאוֹהֶל שֶׁמִּמֵּית עֲצָמוֹ כּו' (שָׁם סג:)] הַגְּאוּלָּה זֶהוּ רַק רִגְעַת א'.

וְהֵינּוּ טַעְמָא דְרִיב"ל דֹּא"צ רַק ק"ש סְמוּף לְמַטָּה שֶׁהִיא הַמְּנוּחָה וּבָמָה שֶׁהוֹלֵךְ לִישׁוֹן בּוֹ בְּמַחְשָׁבָה קָם. וְכִינּוֹן שֶׁהַקִּימָה בְּק"ש שֶׁהוּא קְעוּמ"ש כְּעֵינּוֹן וְנִשְׁפִּים וְנִמְצָא יְחוּל לְבַבֵּינוּ כּו' (שָׁם טז:) גַּם הַשְּׂכִיבָה צ"ל כֵּן בְּקְעוּמ"ש.

וּר"י ס"ל סוֹף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה וּמַחְשָׁבַת הַתְּפִלָּה הִיא סְמוּף לְמַטָּה בְּבִקּוּר בְּרֵאשׁ וּלְכַף צ"ל ג"כ סְמוּף לְשְׂכִיבָה הַתְּפִלָּה וְהֵינּוּ ע"י סוֹף מַעֲשֵׂה. וְהַנְּכוּן דִּס"ל הַפֶּל סְדָר א' ק"ש עִם הַתְּפִלָּה כִּינּוֹן דִּצ"ל תְּכוּפִים.

וְכַף הִיא הַשְּׂכִיבָה כְּמוֹ דִּק"ש בְּנִלָּה סְדָר א' וְא"אֲלֵהֶקְדִים בְּשְׂכִיבָה פ' וַיֹּאמֶר וְלֹאֲחֵר פ' שֶׁמַּע סְמוּף לְמַטָּה. וְהַגְּמַת הַקִּימָה שֶׁמַּע סְמוּף לְמַטָּה ה"נ לר"י תְּפִלָּה עִם ק"ש הוּא סְדָר א' וְעֵינּוֹן א' מְסוּדָר וְק"ל] וְקִי"ל כּו"י מִטַּעַם רֵאשׁוֹן וְאֵע"ג דְּבַכ"מ הַלְכָה כְּרִיב"ל לְנִגְדוֹ.

הַכָּא שֶׁאֲנִי רִיב"ל שְׁנֹכַחַס חֵי לִג"ע (כִּמ"ש פְּתוּבוֹת ע"ז ע"ב) לְגַבִּי מְדַרְגָתוֹ גְּאוּלָּה דְאוֹרְתָא לֹא חֲשִׁיבֵי מִיָּדֵי מִשֶּׁא"כ לְדִידוֹן. וְלִצְאָת יָדֵי טַעַם ב' קוֹרִין ק"ש עַל הַמַּטָּה וְרַק פ' שֶׁמַּע כִּמ"ש בְּגַמ' שְׂפָה הוּא הַקִּימָה.

וּמ"ש כִּינּוֹן דְּתַקִּינוּ כּו' הֵינּוּ דְכַח בְּיַד חֻמְרֵים בְּתַקְנָתָם לְהַמְשִׁיף הַגְּאוּלָּה וְלְהַאֲרִיכָה ע"י שְׁמִירַת הַשְּׂכִיבָה שֶׁהִיא בְּרַפְת הַשְּׂכִיבָנוּ הַגְּאוּלָּה מְתַאֲרַכַת וְנָהוּ רַק ע"י תִּיקוּן חֻמְרֵים. [וְרַק בְּלִילָה דְרַק גְּאוּלָּה דְאוֹרְתָא וְרַק ע"י בְּרַפְת הַשְּׂכִיבָנוּ.

וְכִינּוֹן דְּתַקִּינוּ רַבָּנוּ יְכוּלָה עִי"ז לְהַתְּאָרֵף לְהִיּוֹת ג"ז נִחְשָׁב מִן הַגְּאוּלָּה וַיְצִיאָה מִן הַרְעַ כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה הַמְּנוּחָה בְּשִׁלּוּם וְהַעֲדָר הַרְעַ]: וְהַסְּמִיף כָּל הָאוֹמֵר כּו' דְּאִית בִּי תְּרַתִּי אֲתִיבָא בִּא"ב זֶהוּ גְּאוּלָּה שֶׁהֵבֵן חוֹרִין הַנְּהַגְתוֹ עִפ"י סְדָר.

מִשֶּׁא"כ הַמְּשׁוֹנְעָבָד אֵין לוֹ סְדָרִים כִּי הוּא בְּיַד רַבּוֹ כְּפִגְרוֹן בְּיַד הַחוּצָב. וְלְכַף א"א אֲשֶׁרִי בְּלִילָה דְעַדִּין לֹא יֵצֵאוּ מִן הָעִיר בְּאוֹרְתָא.

והעיר והמקום הוא המסדר והסדר ועדיין לא יצאו ממקום השעבוד] ונותן לחם הוא התפלה שעיקרה ההפרה שכל צרכיו מהשי"ת. כמ"ש הקדמונים דזהו עיקר התפלה להפיר ולהודות שהוא רק בעבד הנוטל פרס מרבו והוא הנותן לו.

ובתפלה הוא בפרט וכאן בכלל ולכה צריה ג"פ ביום כמו התפלה פי בתלתא זימני הוי תזקה וכל מדות חכמים פה הם כמו בעומר (מנחות סה.) ושאר דוכתי דצריה אמירה ג"פ.

רק בתפלה מצרפין גם הערב אבל פאן אינו אלא בעת העבודה ששם הוא הסדר הגמור ודי ההפרה הכללות הזו. ולכה מובטח לכו עוה"ב שהוא מדת יום כמ"ש וריש פסחים) עוה"ב דומה ליום.

ומקדימין ג"פ אשרי פי אשרי הוא בעוה"ז כמ"ש ח' א' על אשריה שהוא חירות בעוה"ז מג' שעבודין של היצר יושבי ביתה לשון רבים זהו העדר הקנאה ב"א לתבירו וזהו עוד ההלכה לשון רבים שיהללוהו כולם בהוספה שיהי' לאחד דא"א הוספה לרבים רק אחד מוסיף בכת השגתו והרגשתו וכאלו כולם יהללוהו בתוספת זה שכ"א שמח ונהנה בשל תבירו ולא מתקנא בו.

ולא נאמר עם פאן כמ"ש"ל פי המקנא אינו בכלל עם ומחנה ישראל כלל משא"כ בב' אשרי האחרים נאמר העם. ושככה לו ר"ל שדי לו פחו שהוא ומסתפק בתלקו ואין מתאנה כמדת הבעל תאנה דלא ישבע כו' וא"א מת ונחצי תאנתו כו' (כמ"ש קה"ר פ"א).

ושד' אלקיו אז העדר הכבוד כמ"ש"ל נאז שיהי' תהלה וגו' ולא נאמר נו"ן כו' פידוע ע"פ שבע יפול צדיק וכי יפול לא יוטל. פי בעל הסדר הגמור יש לו הנפילה וגם היא מפלל הסדר שהוא לצורה הקימה וירידה שהוא צורה עלי' פידוע וכדמתרצי במערבא רק לפי שעה נפילה היא ואינה מפלל הסדר.

רק הסמיכה שלא יוטל זה הוא מפלל הסדר מראה שגם הנפילה לא הי' יציאה מן הסדר פי הסמיכה אינה רק לצורה הנפילה לבד אבל הוא לצורה ולתועלת ענין הסדר והבן זה היטב: שם דאלו במיכאל כ' מועף ביצה.

משמע שאין לו פח הפריחה בעצמו רק הוא פח נבדל והוא מועף ע"י יעף שהוא דבר אחר זולתו. ופי' עפיפה התפשטות לאין קץ וזהו מדרגת הסוד פידוע.

פי מיכאל שר של ישראל דכולו חסדים כמ"ש ביבמות (עט.) ג"ד נאמרו בישראל ג"ח. וא' בשבת (קד.) דרכו דגמ"ח דרדיף כו' זהו התפשטות.

אבל גבריאל הוא מדת הגבורה וכמ"ש בפ' ע"פ (ק"ח.) שהוא שר של אש.

ובמד' (בר"ר פי"ב) המשל זה מיכאל ופחד זה גבריאל. ובמד' (דב"ר פ"ה) מיכאל של מים וגבריאל של אש שהוא מדת הצמצום ואין לו התפשטות מצד עצמו רק התפשטותו הוא על ידי דבר הנבדל וחוז' ממנו.

וא' (בְּרִכּוֹת שָׁם) מִיכָאֵל בְּאֶחָת כּו' דְּמִמְחֻשְׁבָּה לְגַמֵּר מַעֲשֵׂה דְהֵיִינוּ מִשְׁמִים לְאֶרֶץ הוּא
אֶחָת דְּמִדָּה טוֹבָה אֵינוּ חוֹזֵר. מִשָּׂא"כ גְּבֵרִיאֵל בְּשָׁנִים כִּמ"ש שְׂבֻשְׁבַת נ"ו ע"א דְלִרְעָה חוֹזֵר
וְנִמְצָא דִישׁ ב' מִשְׁמִים לְאֶרֶץ וְנִיחָא בֵּינְתֵינָם שְׁהֵרִי אֶפְשָׁר לְחוֹזֵר.

וְאַלְנָא שְׁהוּא מְלֵאָה הַשְּׁלוֹם כְּדֵאִיתָא שְׁיִלְהֵי עֵדִיּוֹת וְכִמ"ש שְׁהוּא פְּנִחָס (ע' ב"מ קי"ד:
וְכַרְשִׁי שָׁם וְזֵה"ק ח"ג רט"ו.) וְנִאָמַר כּוּ הֵנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם וְלָכֵן יָבוֹא לְפָנֵי
וְגו'.

כִּמ"ש בְּבֵר"ר (פ"ח) דְשְׁלוֹם אוֹמֵר אֵל יִבְרָא דְכּוֹלוֹ קִטְטוֹת וְעַע"ש בִּמְד'. וְהֵם ד' מִדּוֹת
קִנְיָה תְּאֵנָה וְכְבוֹד וְקִטְטוֹת.

וְהֵם נִתְמַעְטוּ בְּדַרְז"ל (תְּמוּרָה כח:) אֶצְל קָרְבָן דַּר"ל הַקָּרְבָן לַד' מְקַרְאֵי דְמֵן הַבְּהֵמָה וּמֵן
הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן. נִתְמַעְט מְוִקְצָה [נְבֻדָל מִבִּנ"א נְגִד] קִנְיָה.

וְנִרְבַּע נְגִד תְּאֵנָה. וְנִעְבֵּד נְגִד כְּבוֹד.

וְנוֹגַח הוּא קִטְטָה. וְהֵם הָאֲבוֹת וְדַהֲמַע"ה.

אֲבָרְהָם כּוֹלוֹ חֲסָדִים הָעֵדֶר קִנְיָה וְיִצְחָק גְּבוּר הַכּוֹבֵשׁ יִצְרוּ הָעֵדֶר תְּאֵנָה. וְלִכ"א שְׂבַת
פ"ט ב' דְּרַק יִצְחָק מְצִיל מְרוֹב עֲבִירוֹת מִתְּאֵנָה כִּמְש"ל דְּזָב אֵין מְשַׁתְּלַח מִמְחֻנָּה יִשְׂרָאֵל
[נְכָף שְׁמַעְתִּי עַפ"י דְּרַכּוֹ דְּזָב ר"ל דְּשִׁילוֹ"מ בְּזִמְן אַחַר אוּ בְּמִקּוּם אַחַר אוּ בְּאִישׁ אַחַר
וְזֵה חֲטָא הַרְגִיל בְּמִחְנָה יִשְׂרָאֵל].

וְיַעֲקֹב הָעֵדֶר הַכְּבוֹד שְׁהוּא שְׁקָר דְלָכֵן הָרוּדְף בּוֹרַח מִמֶּנּוּ (עִירוּבִין יג:) וְהַפְּכוּ אֶמֶת
לְיַעֲקֹב] פְּעֻנְנֵן וְיָדוּ אוֹחֲזֵת בְּעַקֵּב וְכֵן הִיא מְשׁוֹנְעָבֵד לְלָכֵן וּבְמִצְרַיִם. וְדַהֲמַע"ה רְגַל רְבִיעִי
שְׂבִמְרַכְבָּה נְגִד הַנּוֹגַח שְׁזֵהוּ הַמְּלָךְ הַכּוֹלֵל וּמֵאֲחַד כָּל הָעָם לִהְיוֹת שְׁלוֹם וְאַחֲדוּת וְד"ז
וְיִשְׁלַם ע"י מְשִׁיחַ כִּי לֹא יִחְוֶן בַּעוּה"ז: וְזֵהוּ צְדָק וְחֶסֶד אוֹמְרִים יִבְרָאוּ נְגִד קִנְיָה שְׁאֵין
מִמְחֻנָּה יִשְׂרָאֵל דְּכּוֹלוֹ חֲסָדִים.

וְכֵן כְּבוֹד דְּכּוֹלֵי צְדָקָה וּמִתָּן אָדָם יִרְחִיב לּוֹ וְרֵאוּי לְכְבוֹד וְלָכֵן קְבָרֵי צְדִיקִים אֵין מְטַמְּאִים
(מִד' מְשָׁלִי פ"ט הו' בְּתוֹס' יְבָמוֹת סא.) (וְכֵן מְטַמְּא לְכַתְּחִלָּה לְמַת מִצְנָה וּבְרִכּוֹת יט:)
דְּכְבוֹד הַתָּמֵר מְפָלְלוֹ לְחַכְמִים אֲשֶׁר כְּבוֹד יִנְחָלוּ.

וְאַפְּי' בְּשַׁעַת סַפְנָה אַרְז"ל (סְנֵהֲדָרִין צב:) אֵל יִשְׁנָה עֲצָמוֹ מְרַבְּנוֹת מִי שְׁרָגִיל בְּהַ וְרֵאוּי
לָהּ וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים (שְׂבַת קי"א ע"א) רֵאוּיָם לְאוֹתָהּ אִיִּצְטָלָא וְזֵהוּ לִימוּד זְכוּת
דְּכּוֹלָה צְדָקָה.

וְאַמַּת דְּהֵיִינוּ תוֹרָה נְגִד תְּאֵנָה כְּנֹז"ל אוֹמֵר אֵל יִבְרָא דְכּוֹלוֹ תְּאֵנָה וְקוֹדֵם מ"ת] שְׁהוּא שְׁקָר
וְדָבָר פּוֹסֵק כְּחוֹ מְקוֹר גְּכֻזָּב וְכִמ"ש עָרַב לְאִישׁ לְחַם שְׁקָר וְגו' וְהוּא עַד אֶרְגִיעָה. מִשָּׂא"כ
שְׂבַת אֶמֶת תְּכּוֹן לְעַד וּלְכָף הַשְּׁלִיף אֶמֶת אֶרְצָה שְׁהוּא מ"ת הוֹרִידָה מִשְׁמִים לְאֶרֶץ וְהִיא
תִּיקוֹן הַתְּאֵוֹת.

אֲבָל לְשְׁלוֹם אֵין תִּיקוֹן בַּעוּה"ז דְּאִיפָא מְחֻלְוֶת לִש"ש דְּאו"א דְּאו"ח וְשִׁנְאָת הַרְשָׁעִים
בַּעוּה"ז שְׁעֵדִינֵן לֹא תִמּוּ הַחוּטָאִים רַק לַעֲת"ל וְגַר זָאב עִם פְּכָשׁ וְלֹא יְהִי נוֹגְחִים וְכִמְש"ז ל'
(סְנֵהֲדָרִין קה ע"א וּבִמְדַב"ר פִּי"ד) בְּדוֹד עִם דּוֹאג עָלֵי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם.

וְזֶה ג"כ ג' רגלים פסח נגד קנאה שיצאו לחירות וכמו ששמעתי על מצה רומז להיות
שמש בחלקו פת חריבה ושלנה בה דרך חירות. ושבועות מ"ת נגד תאנה.

וסופות נגד ענני כבוד כי על כל כבוד חופה שנה דרך כבוד של אמת, וש"ע נגד רגל
רביעי שהוא נגד היחוד הגמור כמשאז"ל (סנפה נה:) במשל כו' כמו לעתיד וע"י יחוד
פנה הכל מתניחד ואין פאן מחלוקת כלל ולכה פסח ר"ה לרגלים: וזהו אלי' בד' עפיות
שהם ד' רגלים הנ"ל בא משמים לארץ שהם ד' מלכיות.

בכל נגד קנאה כמ"ש כ"פ בנביאים שהוכיחם על החמס וכן צדקני' לא רצה להמסר ביד
נ"נ אחר כל נביאות ירמיה' מפני קנאה חמת גבר והוא סלוק מחנה ישראל לכן נתחייבו
גלות. ולפי דאמיתות ישראל פולו חסדים והם לא עשו אלא לפנים ומה שלמדו מן
האומות ואינו מחלקם לכה גאולתם ע"י האומות מלכי פרס וכורש.

ופרס לפי שנהנו מסעודתו (מגילה יב.) תאנה וגאולתו ע"י תאנת אששורוש ותיקונו
צומו עלי וגו' העדר התאנה.

וינו מנגמרת בגזירותיה כו' (ויק"ר פי"ג) לאמור גלה כבוד מישראל שנה נאמר על
שביית הארון וגלות התורה בין האומות וזה הי' ביום שהעתיקו התורה יננית כמשאז"ל
שבו ביום חשכו כו' [נגד כבוד.

וגאולתם ע"י הפהנים החשמונאים בעלי עבודה שהיא תיקון הכבוד כנ"ל. ואדום מד
קטטה כמ"ש בפ"ק דיומא (ט:) בחורבן שני בשביל שנאת חנם ונתחייבו ג"כ גלות כי
שרשו קנאה פידוע רק שנהו מפלמחנה ישראל.

ולכן צריך גירושין כמ"ש (סוטה מט.) ב' ת"ח כו' א' מת וא' גולה עד"ש בעירובין (סא)
כלפא בלא מאתי' לא נבח.

וכן בסבא דבי אתונא (בכורות ט' ע"א) אקשו קמי' פשהשליף מעפר ארצם. וזה ג"כ
פ"ו [כבוד והוא נעבד] ג"ע [תאנה] ש"ד [קנאה].

וא' בירושלמי פ"ק דפאה דלה"ר שקול נגד פולם שהוא קטטה. וכמ"ש במד' דאדום
קשה מכולם שעליו נאמר אימתני יתקיפא יתירה (ע' בר"ר פמ"ד), וגאולתו רק ע"י אלי'
מקודם שהוא תיקונו כנ"ל דבא לעשות שלום ואח"כ משיח.

ולכה יש מן הרצון העליון עד גמר מעשיהו ד' עפיות. [נהבן עוד כי מיכאל אותיות
מלאכי שפולו מלאך והוא בא' וגבריאל אותיות גבר וכן נקרא איש בדניאל שהוא
ממדרגת אישים שכ' הרמב"מ פ"ב מיסה"ת שהם האחרונים וכמו ממנצעים בין איש
למלאך והוא מלאך ומתדמה לאיש הוא בב'.

ואלי' איש ונעשה מלאך לכה בד' שעיקרו איש. ועוד כי מיכאל רק יסוד א' משרתיו אש
לוהט.

וגבריאל ב' יסודות מכלל מלאכיו רוחות רוח וכ"ש אש של מעלה ממנו. ואלי' מד'
יסודות לכה בד' [ומה"מ בח' כמ"ש (בסנפה נב.

(ז' שמות נק' ליצה"ר. ובפר"א ז' מדורי גיהנם ועכ"א מאה"מ עומדים ואומרים כו' ע"ש.

שְׁהֵם ז' מְדַרְגוֹת בְּרַע עַד שְׁבַשְׁמִינֵי נִקְרָא מֵת וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תַּחֲפָה לוֹ מְתֵי יָשׁוּב וְנִיחָם וְשָׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם רָשָׁע יְפוּל בֵּא' שֶׁהוּא הַשְּׁמִינִית. וז"ש בְּעַרְכֵּי (יג:) כְּנו"ר דְּלַעַת"ל שֶׁל ח' גִּימִין שָׂאז יְבֻלַּע הַמְּנוֹת לְנֻצַח וְכָל הַח' מְדַרְגוֹת יְהִי כְּנוֹר הַמְּנַגֵּן מֵאֲלֵיו וּמוֹדִיעַ כְּבוֹד שְׁמַיִם כְּמ"ש בְּסוּפָה שֶׁם דְּלַע"ל יִשְׁחַט לִיצֵה"ר כו'.

וּלְכָף מַה"מ בַּח' פְּרִיחוֹת הוּא מִהַחֵל וְעַד כְּלָה נִרְקַב בְּשַׁעַת כו' בֵּא' כִּי בְּשַׁעַת שְׁנֵי תַּנְהָה רְשׁוּת לְמַשְׁחִית אֵין מְבַחֵין בֵּין כו' כְּמִשְׁאָחוֹז"ל (ב"ק ס'.) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיַבְנוּ [דְּוִגְמָתָם הַחֲסֵד] כִּי כְּשֶׁצָּרִיף לְהַשִּׁיבוֹ אֶז נִכְלָה זַעַם הַמַּגְפָּה וּמִמִּילָא נִקְצָצוּ רַגְלֵיו הַמְּהִירוֹת וְצָרִיף ח' פְּרִיחוֹת אֶבֶל כָּל שְׁלֵא כְּלָה הַזַּעַם דְּמַגְפָּה הוּא בֵּא': שֶׁם [טז א] פָּרַט לְחַתָּן.

אוּלַּי דְּרַשׁ דְּרַף מִן דְּרַף גָּבַר בְּעֵלְמָה וְעִי רִישׁ קְדוּשִׁין: שֶׁם כִּי דְרַף כו' מֵאֵי, בְּלַכְתָּהּ כו'. לְכַאוּרָה הַל"ל אֶלָּא דְהָא אֵין זֶה לְמוֹדוֹ שֶׁל ר"פ.

וְנ' דְהָא כָּל הַפ' לְשׁוֹן נוֹכַח וְאֶהְבֵּת וּל"ד דְהוּל"ל בְּלַכְתָּהּ. רַק לְכָף שִׁינָה תִי בְּדְרַף וְלֵא בְּדְרַף כְּמוֹ בְּבִיתָהּ לְאוּרוּנֵי דְכוּלְהוּ לְדִיוקָא וְזֵהוּ כִי דְרַף: שֶׁם [ב] אֵין קוֹרִין אַבוֹת אֶלָּא לַג' כו' פִּי הַתְּנָאָר אֶב בְּמָה שֶׁהִיא זוֹכָה לְכְנוֹ בַּה' דְבָרִים (עֲדִיוֹת פ"ב מ"ט) וְהֵבֵן גְּמִשְׁףּ מִפְחוֹ.

[דְּבִלֵא"ה גַּם שׁוֹר גַּם שָׁה יֵשׁ לְהֵם אַבוֹת אֶלָּא שְׂאֵין לְאַב שְׂיִיכוֹת בְּכַחַת הַבֵּן. וּבְזֵה י"ל מַה שְׁנַעֲנַשׁ שֶׁם דְּלֵא זָכָה לְכַהֲנֻתָהּ מִחֲלָצִיו (כְּמ"ש גְּדָרִים לֵב ע"ב).

יִק' הָא אַבְרָהָם ג"כ לֵא כָּל בְּנָיו הִי כְּהֵנִים וְגַם לֵא תִיְכָרַךְ רַק אַחַר כְּפָמָה דוֹרוֹת זָכָה אֶהְרֵן לְכַהֲנֻתָהּ וְהָרִי הוּא כָּף מִיּוֹצְאֵי חֲלָצֵי שֶׁם כְּמוֹ מִי"ח אַבְרָהָם וּמִנ"מ דְשֶׁם לֵא זָכָה וְאַבְרָהָם זָכָה. וִי"ל דְשֶׁם לֵא זָכָה שִׁיְהִי מִפְחוֹ וְיִהְיֵי הוּא הָאֵב שְׂמַתְחֵלָה הִי מוֹכֵן לְזִכּוֹת הַכַּהֲנֻתָהּ מִפְחוֹ וְאַח"כ נִלְקַח.

וְרַק אַבְרָהָם נִקְרָא אֶב וְאֵין קוֹרִין אַבוֹת אֶלָּא לַג'. אֶבֶל שֶׁם אַע"פ שֶׁהוּא מִיּוֹצְאֵי חֲלָצִיו אֵין נִקְרָא אֶב וְאֵין נִקְרָא מִזְרַעוֹ.

וְהִנֵּה אַע"ה תַּחֲלָה לְגָרִים (סוּפָה מַט:) וְגַר כְּקָטָן שְׁנוּלֵד וְאֵין לוֹ יִיחָס אַבוֹת כְּמ"ש ב"ק פ"ח א' לְכָף אֵין קוֹרִין כו' רַק מֵא"א וְאֵילָף]. וְהֵאֵם לְפִי שְׂמִשׁוֹנְעֵבְדָת וְאֵין לָהּ כַּח בְּפִנֵי עֲצָמָה אֵין הִיא הַזּוֹכָה.

רַק מ"מ לְמָה שְׁגַם הוּא מְשׁוֹנְעֵבְד לָהּ לְמִלְאוֹת חֲסְרוּנָהּ נִמְצָא יֵשׁ לָהּ כַּח זֶה שֶׁל מִילוּי הַחֲסְרוֹן. וְזֵה הוֹרָאת תְּנָאָר אִם שֶׁהִיא הַמּוֹלִידָתוֹ וְעוֹשֶׂה מֵאֵין וְחֲסָר יֵשׁ וּמִילוּי וְזֵהוּ בְּכַחַת שְׂאֲלֵיו תְּשׁוּקָתָהּ לְמִילוּי חֲסְרוּנָהּ.

וְזֵהוּ וּבֵן כְּסִיל שֶׁהוּא בְּעַל חֲסְרוֹנוֹת תּוֹגַת אִמּוֹ מִשְׂא"כ בֵּן חֲכָם בְּעַל מַעֲלָה לְבַד מִילוּי חֲסְרוֹן יִשְׁמַח אֶב שְׂמִפְחוֹ הוּא. וְלִכ"א בִּיבְמוֹת סֵב א' וּבב"ק ט"ו א' פ"ח א' דְּעֵבְד אֵין לוֹ יִיחָס וּבִירוּשְׁלָמִי דִּיבְמוֹת וּקְדוּשִׁין כְּפָר בֵּן בְּקָר.

דְּעֵבְד אֵין לוֹ שׁוּם כַּח בַּפ"ע אִפִּי כַּח הַטּוֹב בִּיד הָרַב לְשַׁחֲרוֹ וְלַחֲיִיבוֹ בְּמַצּוֹת] רַק הַכָּל קְנוּי לְרַבּוֹ וּמֵאֵין יְהִי לוֹ כַּח לְהַנְחִיל לְבָנוֹ. [וּמַעֲיֵן שֵׁא' בְּקְדוּשִׁין (ל).

(אִשָּׁה לֵאמֹר כָּבֵד שְׂרָשׁוֹת כּו', וְאִי לְכַבֵּד לְזוּלָתָהּ:] וְהִנֵּה א' (בר"ר פנ"ד) ע"כ רחמי
הָאֵב כּו' שְׁאִין זֹכָה רַק עַד דּוֹר שְׁלִישִׁי וְכַמ"ש וְעֵטְרַת זְקָנִים בְּנֵי בְנֵים אֲבָל תְּפָאֶרֶת בְּנֵים
רַק אֲבוֹתָם וְלֹא דוֹר ג' לְמַעְלָה וְכַמ"ש בְּמַק"א] וְלֹא יוֹתֵר דָּאִין פָּחוּ חֲזַק כָּל כָּף לְהִיּוֹת
מִשְׁהוּ שְׁבַתְעָרוּבֵי תְעָרוּבֵי תְעָרוּבוֹת מוֹעִיל לְפַעֲפַע בְּכוּלוֹ.

וְהִנֵּה בְּדָבָר חָשׁוּב קִי"ל דְּהַתְעָרוּבוֹת הֵג' מוֹתֵר (ע' בִּיצָה ג' וּש"ד) אֲבָל אֱלוֹ אֲבָהוֹן דְּעֵלְמָא
הִי פָחֵם חֲזַק לְפַעֲפַע עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת מוֹשְׁרֵשׁ בְּטַבְעֵי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מְטַבְעֵם כְּנוֹדַע
וּלְכָף אִין קוֹרִין כּו' [וְהַתְנַאֲר אָבָא פִי' כְּמוֹ שְׁקוֹרִין עֲכָשְׁוֹן לְיִשְׁשִׁי זְקָנֵי וְזֶה לֹא שִׁינְדָּה
בְּעֵבְדִים שְׁאִינָם אֲבוֹת אִף לְבְנֵיהֶם וְלָכֵן נֵא' כְּבוֹד וְאֶהְיָה] בְּאֵם וּמוֹרָא בְּאָב פִי הָאֶהְיָה
לְמִי שְׁמַשְׁלִים חֲסְרוֹנוֹ כְּעִנְיָן וְאֵלִיף תְּשׁוּקָתוֹ.

וְיִרְאֶה לְהַשְׁלִים הַמַּעְלָה כְּתַלְמִיד לְרַב וְעָבַד לְאֲדוֹן [וּלְכָף יִרְאֶה נִגְדַּה הַל"ת וְאֶהְיָה נִגְדַּה
עֲשִׂין שַׁע"כ צָרִיף לְהִיּוֹת שְׁלֵם בְּצַד ב' וְדו"ק]. וּבְנִפְשׁ הָאָדָם הַמוֹחַ אֲב בְּחֻקְמָתוֹ לְכָלִי
הַמַּעֲשִׂים.

וְהֵלֵב אִם בְּבִינְתָהּ לְהַשְׁלֵמַת הַחֲסָרוֹן כְּנוֹדַע בְּזוּהָר. וְנֵהוּ ק"ש וְתַפְלָה ק"ש קַעוּמ"ש וּמַצְנוֹת
שְׁלִימוֹת מַעְלָתוֹ וְתַפְלָה לְמִלְאוֹת חֲסְרוֹנוֹ וְהוּא אַחַר כְּנוֹת הַלֵּב.

וְנֵהוּ אֲבָרְכֶךָ בְּחַיֵי זֶה ק"ש וּבְרַכּוֹת שְׁמ' מַצַּד מַעְלַת עַצְמוֹ. וּבְשִׁמְךָ זֶה תַפְלָה שְׁהוּא חֲסָר
מְפֹלוֹם רַק בְּשִׁמ"ךְ מַצְדָּה שְׁתַּמְלֵא חֲסְרוֹנוֹ.

וּלְכָף תַפְלָה אַחַר ק"ש שְׁאֶחָר כָּל הַשְׁלִימוֹת יִכִּיר פִי הוּא חֲסָר וְאֵז כְּמוֹ וְגו' שְׁתַּכְלִית
הַדִּיעָה שְׁלֵא גִדַע. וְנֵהוּ תִשְׁבַע נִפְשֵׁי תַכְלִית הַשְׁבִּיעָה בְּתַאֲנוֹת גַּם בְּרוּחֲנִיּוֹת כֵּן וְדו"ק] [כְּשִׁמְרַעִיבוֹ שְׁבַע (סוּכָה נב).

(וְהֵם ב' עוֹלָמוֹת הָעוֹה"ז תְּשֻׁלוּם הַחֲסָרוֹן כַּמ"ש אֲבוֹת פ"ד מַכ"ב) יָפָה שְׁעָה א' כּו' פִי
יוֹתֵר שְׁמַח הָעֵנִי כְּשִׁמְעֵשִׁיר מַעֲשִׁיר שְׁמַעֲשִׁיר יוֹתֵר. וְנֵהוּ מִדַּת לִילָה שְׁאֵז דֵי תְשֻׁלוּם
הַחֲסָרוֹן [כַּנּוּז"ל ג"כ] שֶׁל הַנִּיחָוּהָ ע"י הַשִּׁינָה.

וְנֵהוּ אִין רַבָּה שֶׁל תּוֹרָה כּו' (שִׁמו"ר פמ"ז) שְׁהוּא תְבַלִּין לִיצָה"ר. וְנֵהוּ אֲמוּנָתָהּ הַקּוּי וְאִין
מְקוּהָ אֵלָא מִי שְׁחָסֵר זֶה בְּלִילוֹת וְהָעוֹה"ב שְׁלִימוֹת מַעְלּוֹת דּוֹמָה לְיוֹם שְׁהוּא זְמַן הַפְּעוּלָה:
שְׁם אַחֲרִית וְתַקְנָה.

פִי לְכָל מְדַרְגָּה יִשׁ אַחֲרִית וְאַח"כּ הַקּוּי לְשֶׁל מַעְלָה וּמִי שְׁאִין הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ לְעוֹלָם עוֹמֵד
בְּמַדְרַגָּתוֹ וְאִין לוֹ אַחֲרִית וּמְמִילָא שְׁאִין לוֹ תַקְנָה: שְׁם יֵה"ר כּו'. הַתְּבוּנָה בְּאֵלֶּה הַתַּפְּלוֹת
דְּר"א וְר"י בְּקִשׁוֹ כ"א ז' בְּקִשׁוֹת.

וְר"י וְר"ח כ"א רַק ג'. וְרַב וְר' כ"א יו"ד [רַק שֶׁל רַב הֵם תּוֹס' טוֹבָה] [וְחַיִּים אֲרוֹנִין אִינוֹ
מְחַשְׁבוֹן] וְשֶׁל רַבִּי הַצֵּלָה מְרַע] הַבֵּן אִיף מְקַבְּלִים זל"ז וּבְמַכְנוֹן בְּמַסְפְּרִים אֱלוֹ וְאִיף
מִיּוֹחֲדִים לְאוֹתָן הָאוֹמְרִים וְאִכְמ"ל: שְׁם מְאֹבוֹתֵינוּ פִי הָאֲבוֹת הֵם הַלֵּב וּמוֹחַ כְּנ"ל וְכָשֶׁלָא
נְחֻטָא בְּמַעֲשָׂה לֹא נִכְלַם בְּמַחְשָׁבָה: [יז ע"א] בְּקִרְוֹ אוֹר.

פִי קִרְוֹ הָאֶרֶה כְּמוֹ קִרְנֵי אוֹר שִׁישׁ הָאֶרֶה נִשְׁגָּבָה וּמְחַשְׁכַּת עֵינָיו מְרוּב זְנוּהָרָה. וְנֵהוּ קִרְוֹ
חַשְׁכָּה וְאֵז הַלֵּב דְּנָה שְׁאִינוֹ יְכוּל לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ אוֹר וְהָעֵין נְחַשְׁף לְהַסְתַּפֵּל אִף לְמַטָּה וְהִינְנוּ
שְׁלֵא יִצִּיץ לְמַעְלָה מִמְדַרְגָּתוֹ: שְׁם סְפָרָא דְאִיּוֹב.

שְׁמֵלָא מְקוֹשְׁיֹת צְדִיק וְרַע לוֹ א' הָכִי לְנַחְמָה פִּי שְׁמֵן טוֹב הוּא טוֹב הַעוֹה"ז פְּעֻנֵן מְשֻׁמֵּי הָאָרֶץ. וּמֵאַחַר וְשׁוֹף אָדָם לְמוֹת א"כ כֹּל הַתְּעֻנוּגִים כְּאֶפֶס נִחְשְׁבוּ.

מִשָּׂא"כ בְּעַל הַשֵּׁם טוֹב וְשָׂאָלוּ טוֹב יוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הַיְלָדוֹ הוּא בְּעַל הַתְּעֻנוּג הָאֲמִיתִי כִּי אֵין פֶּחַד הַמָּוֶת לְגִדּוֹ שֶׁהוּא הַמְּמַאֵס כֹּל הַתְּעֻנוּגִי הָעוֹלָם וְכֹלָם כְּאֵין מִפְּחָדוֹ מִשָּׂא"כ אֲצֵל זֶה. וְזֶהוּ אֲשֶׁרִי וְכוּ' פְּהוֹרְאֵת מְלֵת אִישׁוֹר דר"ל אָף בַּעוֹה"ז פְּדָדְרָשִׁי לְעֵיל ח"א עַל אֲשֶׁרִי וְטוֹב לָהּ שְׁגָם בְּתְעֻנוּגִי עוֹה"ז אֲשֶׁרִי פנ"ל.

וּפִי אָדָם וּבְהֶמָּה. עַד"ש בַּפ"ק דְּחֻלִּין (ה:): שְׁדוּמִין כוּ' וּמִיֵּתָה הֵינְנוּ בִיד"ש (שְׁבַת קח). (וְשִׁחִטָּה הִיא פְּעוֹלַת הָאָדָם לְהִנְאָתוֹ פִּי רְשָׁעִים הֵם לְצוֹרֵךְ הַצְּדִיקִים וְנִיכָר מְסוּפֵן. וְכַד"ש בַּר"ה (יז).

(אֶפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָן כְּדִי שְׂיִהֵא רַף לִילָף. וְכַד"ש (תְּגִיגָה טו ע"א) זָכָה נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֶלֶק חֲבִירוֹ כוּ' וְלִכְף נִבְרָא לְצוֹרֵךְ הַצְּדִיק וְעִי"ז הוּא הַתְּעֻלוֹת גַּם לְרְשָׁעִים ע"י שְׁזָה גְּהִיגָה מְמַנּוּ וְהַעֲלָאֵת נֶפֶשׁ בְּהֶמָּה בְּשִׁחִטָּה וְשָׂדָם נוֹטֵל חֶלְקָה.

וְהַפְּלֵמִיתָה כוּ' הֵינְנוּ בַּעוֹה"ז רַק אֲשֶׁרִי כוּ' דְּזוֹכָה לְסוּף ר"ל סוּף הַפֶּל דְּהֵינְנוּ בַּעוֹה"ב זֶהוּ ע"י שֵׁם טוֹב. כִּטְעָם וְנִתְתִי לָהֶם בְּבִיתִי וּבְחוּמוֹתַי שֵׁם טוֹב וְגו' פִּי בֵּיתִי הֵינְנוּ בֵּית הַג' שֶׁהוּא לַעוֹה"ב וְכַמ"ש בַּר"פ חֶלֶק (צ).

(דְּאָרֶץ נִקְרָא עוֹה"ב [וְזֶה מִבְּנִים וּבְנוֹת נוֹחֲלֵי הָאָרֶץ זֶה לְוִקָּח מֵהֶם] וּבִשְׁכַר שְׁמִירַת שְׁבַת שֶׁהִיא מְעִין עוֹה"ב (בְּרִכּוֹת נו:). וְזֶהוּ שֵׁם עוֹלָם נִצְחִי אֲשֶׁר לֹא יִפָּרֵת כְּאֵן רְמוּז שֵׁם הַפֶּתֵר דְּבִרְיָאָה כְּפּוֹדָע וְכְפּוֹדָע דְּרֵאשׁ לְשׁוּעָלִים הוּא זָנַב לְאֲרִיּוֹת שֶׁהִיא סוּד הָאָרֶץ כְּפּוֹדָע וְאִכְמ"ל: הָעֵתָק מְקוֹנְטְרִיסִי גַר הַמְּצוֹת וְזֶהוּ הַקְּדָמְתוֹ מְצִינּוּ בְּלִשׁוֹן הַפְּתוּב סוּר מְרַע קוֹדָם נֶאֱח"פ וְעֵשָׂה טוֹב.

כִּי יֵשׁ בַּמַּל"ת קְדִימַת הַמְּעֻלָּה כַּמ"ש יְבָמוֹת ו' א' וְגַם קְדִימַת הַזְּמַן כַּמ"ש בַּמַּק"א. אֲמָנָם בַּתּוֹרָה מְנִינּוּ אֲנִכִי קוֹדָם לְלֹא יֵהִי לָהּ שֵׁהֶם כּוֹלָלִים כֹּל הַעֲשׂוֹת וְלֹא תִעָשֶׂנוּת כְּפִדּוּעַ].

וְנִרְאָה כִּי יְדוּעַ בַּכַּהֲת"כ הַלִּילָה אַח"כ הַיּוֹם חוּץ מִקְדָּשִׁים. פִּי כִּי א' בְּעִירוּבִין ס"ה א' אֲנִן אֲגוּרִי דִּימָמָא וּבְשִׁבַּת פ"ט ב' דֵּל פִּלְגָא דְלִילְתָא כַּמ"ד בְּעִירוּבִין שֵׁם לֹא אֲבָרִי לִילָא אֲלֵא לְשִׁינְתָא מִשָּׂא"כ בְּיוֹם א' בַּע"ז י"ח ב' יְכוּל יִגְרָה עֲצָמוּ בְּשִׁינָה דְצָרִיף לְהִיּוֹת ג"כ עֵשָׂה טוֹב אֲבָל בְּלִילָה דִּי רַק סוּר מְרַע (וּמ"ש (שְׁמו"ר פּמ"ז) אֵין רַבָּה שָׁל תּוֹרָה כוּ' אֲתָאן לְמ"ד (עִירוּבִין שֵׁם) לֹא אֲבָרִי לִילָה אֲלֵא לְגִירְסָא וִיעַמ"ש בַּמַּק"א דַּא"א דַּא"ח וְאִכְמ"מ] וְכַמ"ש הַלִּילָה לְמִשְׁמַר וְהַיּוֹם לְמִלְאָכָה עַד"ש בַּבַּר"ר (וּבְזוּה"ק ח"א כז).

(לְעַבְדָּה זֹו מ"ע וְלְשִׁמְרָה זֹו מַל"ת. וְהֵינְנוּ טַעְמָא דְלִילָה לְאוּ זְמַן תְּפִילִין (מְנַחֲחוֹת לו:)) שֶׁהַתְּפִילִין לְהִיּוֹת הַכָּרַת קְרִיאַת שֵׁם ד' עָלָיו בְּפּוֹעֵל בְּמַעֲשָׂה.

תַּש"ר לְאוֹת לְאַחֲרִים וְרֵאוּ כֹּל עַמִּי וְגו' כַּמ"ש בַּסַּפ"ק דְּמַגִּילָה (טז:). וְתַש"י לְעַצְמוֹ נִגְדַּד הַלֵּב לְשַׁעֲבַד כוּ' בְּפּוֹעֵל גְּמוּר וְלֹא בְּכַח וּבְמַחְשָׁבָה לְבַד.

וְלִכְף הִיא רַק בִּימֵי הַמְּעֻשָׂה וְלֹא בְּשִׁבְתוֹת וִיו"ט אֲזַ צָרִיף לְהִיּוֹת הַהַכָּרָה בְּלֵב בְּרוּרָה בְּלִי שׁוּם מַעֲשָׂה וְלִכְן אֲמָרוּ ז"ל (שֵׁם) שֶׁהֶם עֲצָמָם אוֹת. דְּוָגְמַת עוֹה"ב שֶׁהוּא יוֹם (הָאָרָה שְׁכָלִיּוֹת הַבְּרוּרָה כְּיוֹם) שְׁכָלוֹ שְׁבַת שְׁבִיתָה מִמַּעֲשִׂים כַּמ"ש רִישׁ ע"ז הַיּוֹם לְעֲשׂוֹתָם

ולא למחר, וכן בלילה שהיא חושפת מהארת אנכי וגו' שהיא יסוד כל המ"ע לקף אינו עת המעשה ואינו זמן תפילין שהיא אות במעשה על אנכי.

ולכן בעוה"ז בגלות שדומה ללילה כמ"ש פסחים ב' ב' ששעבוד מלכות מעב על מ"ע [משא"כ על מל"ת כמ"ש בא"ח סי' תרנ"ו ויו"ד סי' קנ"ז] מצות תפילין מרופה בידינו (שבת ק"ל ע"א) שאין הפרת אנכי מבוררת לכל העמים כי כבי' בהסתר פנים.

ולקף בשוב ד' שיבת ציון היינו פחולמים וכישינים כל הזמן ההוא. שהגרוי בשינה הוא העדר הרע ואע"פ שאנו מסגלים מצות ומע"ט עכ"ז בהפרת אנכי לכלום יחשב נגד הארה שיהי' אז עד שאור הלבנה שהיא המאירה בחשכת הלילה והיא העדר האור פזמן השינה דאז יהיה כאור החמה של עכשיו ביום בעת העבודה.

ונמצא יום דעכשיו בלילה דאז ונהי' פחולמים וישינים. וז"ש חו"י בתענית (כג) מי איפא דנינים ע' שנין פ"א כל ימי חיינו דימי שנותינו ע' שנה עד שהראו לו ואכ"מ ביאורו: וז"ש מפות כ"ג א' בא חבוקק כו'.

כמ"ש להגיד וגו' ואמונתה בלילות כי בפוקר פשיצא אדם לפעלו העיקר הם המדות אוי"ר כמ"ש בתיקונים (ת"י י) פקודא דלאו איהו בדחור"ר וכו'. וזהו ע"י זכירת חסדך כמ"ש רמב"מ רפ"ב מיסה"ת פיצד הדקף לאוי"ר כו' ע"ש.

ואוי"ר הם המעוררים הפעולות אבל בעת השכיבה וגרוי השינה שצריך ג"כ לידע לפני מי הוא שוכב העיקר האמונה. שכל מה שרואה שמים נאריך וכל אשר בם הפל להשי"ת והוא המנהיג והמשגיח ויבטול כל דבר למקורן שהיא ע"י אמונה והקיווי לישועה שע"ז היא שבימת הפעולות כולן וזהו בלילות בעוה"ז בגלות ולקף חבוקק שהי' רואה ומתאוונ על אריכת ותוקף הגלות הוא שהעמידן על אחת והוא אמונה.

וא' אצל החסד בפוקר ולא ביום דוגמת בלילות. פילמעשה די אתדל"ת באוי"ר רק בתחלת המעשה ואח"כ המעשה כולו ממשכת הקדושה עליו כמ"ש ביומא ל"ט ב' דמקדשין אותו מלמעלה.

והיינו ע"י מעשה המצוה כמ"ש אשר קדשנו במצותיו [וכן הדין לענין לשמה דגיטין וסת"מ דדי בתחלת הכתיבה ואח"כ סתמי' לשמה קאי כמ"ש בתשובה בס"ד] משא"כ בהעדר קדושת המעשה כולו לילה זמן להמשכת אמונת הלב.

[ויבזה אתישיב טעם ק"ש של שחרית דרשי' בקומה תחלת קימה ושל ערבית זמנה כל הלילה דדרשי' בשכבה כל זמן ששוכבים ולא בתחלת לדידן ודו"ק]: ובברכות י"ב א' כל שלא אמר אמת ויצייב שחרית כו'.

פ"א לא יצא ידי חובת גברא מה שחייב לבוראו בעלמא הדין. ופ"א ויצייב פתרגום האזרח יציבא ר"ל שיש לדבריו ית' בעולם בית נכון ומקוים פאזרח בארץ ולא דרף ארעי ומקרה.

והיינו חסדך שפבר הי' והעבר. והיום הוא ההנה היום לעשותם שגם זה היא בישועת ד' והארתו עת שפבר.

והערב היא קיווי העתיד כמ"ש שומר מה מליל וגו' והיינו אמונה והארכנו בזה במק"א ג"כ בהמשך פל המירות דרבב"ח סבא דשם ואכ"מ]. ויש צורך לשניהם כמ"ש בברא"ר (פ"ט) טוב מאוד זה שינה כו' יעו"ש וכדוע ע"פ שבע פול צדיק נקם דירידה צורך עלי'.

וכמו שרואים באילנות שלחודש פנשר נעורים צריף החורף להשיר עליו ולניבשן ואח"כ יחזור ויפריח פשיבוא הקיץ. וכן המסתכל בשמש הרבה עיניו פהות רק מסתכל מעט וחוטף עיניו ממנו ואז יכול לחזור ולהסתכל ועוד יש למצוא הרבה משלים.

וכן בשינה בלעדה הי' יעף כמ"ש בבר"ר שם לפיכך תקנו ברכת יוצר אור ומעריב ערבים להודות לד' על שניהם פי טוב. והיינו כד"ש (קידושין פב:) אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות אבל אשרי כו' והבן] וא' ברכות י"א ב' שצריף להזכיר מדת כו' ר"ל פי אז נזכר הטובה זה לעומת זה (פי יתרון האור כו') פי אין טובת היום שלימה אלא ע"י הלילה שגורם לטוב מאוד.

ר"ל טובה יתירה ליום המחרת פידוע שע"י הנפילה עולה למדרגה יותר גדולה ובלא"ה ליאה פנ"ל וכן אין טובת הלילה כלום אלא ע"י היום שאחרי פנ"ל. וכיום מקדים יוצר אור כו' ובלילה להיפך גולל אור כו' דכל חד מרבה דידי' ולגבי הלילה שהוא החושף יש קדימה לשביתה וחושף על היום וכבריייתו של עולם ברישא חשוכא כו' (שבת עז:) פי העומד בחושף אצלו החושף קודם ואח"כ האור.

וכן הי' ב' אלפים תהו ואח"כ ב' אלפים תורה (סנהדרין צז.) אבל העומד ביום אצלו היום קודם ואח"כ הלילה לגוים מיגיעתו וכן משנתנה התורה הי' לעולם אור.

וחושף אור אור קודם. ובבר"ר פ"א חושף זה מעשיהם של רשעים כו' והנה ברשע נא' מה לה לספר חוקי ונא' זבח רשעים תועבה וא"י להביא דורן ממצות ומע"ט עד שייסיר מרע קודם.

ושביתה מעבירות מדת לילה פי ההולך בחושף צריף לראות מקודם שלא יכשל בפחיתים וינזק ואח"כ יראה הדרך הראוי'. משא"כ אור זה מעשיהם של צדיקים שלבן ברשותן (בר"ר פל"ד) צריכין מקודם לבחור בטוב והסור מרע אצלן להשליף הרע שבטוב ומדת יום קודמת אצלן: ובז"י הפלוגתות שבת ס"ט ב' אם מונה ו' ומקדש ז או להיפך אי ילפינו מבריייתו של עולם או מאדה"ר.

ובקידושין כ"ט ב' אם ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה או להיפך ואסיק הא לן והא להו ע"ש. פי ידוע פל דבר בעולם שנה נפש כמ"ש בס"י והנה מדת יום ומדת לילה בעולם הם אור הסמה ואור הלבנה.

(וכוכבים דנמי אור הוא כמ"ש פסחים ב' א' מועיל לסור מרע כמ"ש ברכות מ"ג ב' לבנה) כשלתשה דאין נראה ואין מזיק ולא חושף גמור כמעשיהם של רשעים] ובשנה הוא ששת מי המעשה נגדם ששת אלפים שנה דעוה"ז שקרואים לילה נגד אלף השביעי דעוה"ב שקרוי יום בריש פסחים וריש ע"ז] ושבת דנגמת עוה"ב כמשאז"ל (ברכות נז:) וכולו יום [ולכן כ' האריז"ל דמותר ללמוד תושב"כ בליל שבת וכמ"ש במק"א] ובנפש הם בכלל הגוף ונפש חומר יצירה שהם פחות המעשה בפועל וכחותהמשכה שפכת פי נר

ד' נשמת אדם ומאיר פיום והגוף יסודו מעפר וכמ"ש במס' ד"א פ"ג מאין באת ממקום חן ונשמה ונאפילה כו' והנה התורה היא דפוס כל מעשה בראשית כמ"ש בבר"ר פ"א וכוללת הכל גם בה נמצא ב' אלה והם מ"ע ומל"ת וכמשנת"ל.

ולמוד התורה תיקון הנפש כמ"ש בה משיבת נפש ולישא אשה תיקון הגוף דבלא"ה הוא פלג הגוף. והפלוגתא הי' קדום וקאמר הא לן כו' כמ"ש בנדרים כ"ב ב' לב רגז בכבל פתיב שהלב רגז ומושל עליו ואין לבו ברשותו כמו מעשיהם של צדיקים מצד הגלות לכבל לזה לישא אשה.

אבל לבני א"י דל"ל לב רגז כמ"ש בנדרים שם ובשלהי פתובות (קי.) דכמי שיש לו אלוך פי' אף בלתי יגיעת בשר נזכר עליו שיש לו אלוך בתולדה וטבע דאורה מחפים (ב"ב קנ"ח ע"ב) ומאיר לכה ארץ אשר ד' אלקיה דורש וגו' וכמ"ש במק"א לכה ילמוד תורה קודם.

וא' (קידושין שם) רחיקים בצנארו פי' דתיקון הגוף ע"י פחות המעשה מטריד ומביא חן ונשמה ולא יוכל להאיר אור תורה שהוא פח המחשבה כמ"ש והגית וגו' דר"ל הגיון הלב מדת שבת. וזהו במי שיודע ובקי בכחות נפשו אבל מי שאינו בקי בעצמו כמ"ש בספ"ב דנגעים דאין אדם רואה נגעי [חסרון] עצמו ולא בכורות [קדושת הגוף] עצמו.

והיינו דאדם נוגע והשונח שהוא חז מענור עיניו ועיקר הידיעה הוא מזולתו כמ"ש פ"א דאבות קנה לה חבר והסתלק מן הספק. ומי שהוא במדבר והוא במבוכה אם לבו ברשותו [ואין לו למי לשאול עצה כמ"ש (ב"ב ע"ח:) ע"כ ואמרו המושלים ביצורם בואו חנפון כמ"ש במק"א] מר יליף מברייתו של עולם.

פי' אוקי גברא אחזקת תולדתו וברייתו ככל העולם ברישא חשוכא כו' (שבת שם). ומר יליף מאדה"ר ר"ל דאדה"ר נברא באחרונה לפי שהוא תכלית הבריאה ולכה נברא סמוך לשבת ויש לו חזקת פשרות וצדקות מאדה"ר שהוא תכלית הבריאה ומסתמא השלים תכליתו.

ואע"ג דיצה"ר קודם בטבע האדם כמ"ש בפ' חלק (צא:) מ"מ קיי"ל דיש לכ"א חזקת פשרות ג"כ נגד היצור. ובמק"א ביארנו בזה ענין הסתירות בגמ' פעם א' אל תהי' רשע בפני עצמך (אבות פ"ב) ופעם א' הי' בעיניך פרשע (נדה ל:) והוא פלוגתא הנ"ל.

ושם ביארנו דחזקת פשרות היינו לענין אחרים אבל לגבי עצמו אפי' כעה"כ אומרים לה צדיק אמה כו'. ולכן קיי"ל תונה נשמה ומקדש שביעי.

ושמעתי על פלוגתא הנ"ל דאו"א דא"ח פאן קודם ארבעים פאן לאחר ארבעים. וי"ל גם עפ"י דרבינו הגם שהוא בהיקף ממה ששמעתי [כמ"ש (שבת קנב).

(עד ארבעים שנה מיכלי מעלו כו'. אכילה רומזת למצות ומע"ט כמ"ש בשהש"ר ושת"י לד"ת שנמשלה למשקין כמ"ש בתענית ו).

(וא' בפ"ק דמגילה (יב.) דת של תורה אכילה מרובה משת"י).

ר"ל מה שאמרו באבות (פ"ג) כל שמעשיו מרובים מתקמתו כו'. והנה התורה תיקון הנפש ועיקרה במחשבה כמ"ש והגית ובתורתו יתגה והתגיון בלב כמ"ש רש"י ורד"ק והמעשים לתקן אברי הגוף.

[ובנה י"ל פלוגתת ספ"ק דקדושין (מ:) אי תלמוד גדול או מעשה ואכמ"ל] וא' באבות (פ"ה) בן ארבעים לבינה ושמעתי בינה ר"ל הפרה הברורה כמ"ש אני בינה לכך בן ארבעים שפבר עברו רוב שנותיו ולא חטא דלא בשופטני עסקינן אז לבו ברשותו דבטוח ששוב אין חוטא.

אז עת הבינה הפרה הברורה ע"י אור היום. ובינה הוא בלב כמ"ש בזוהר ותיקונים ואז משתי מעלי ומקדש שביעי ואח"כ מונה ששה.

ועד ארבעים אינו ברור עדיין ומיכלי בקדושת המעשים מעלי ומונה ששת מי המעשה ואח"כ מקדש המחשבה: וזהו דבכהת"כ בתולין הלילה קודמת רק בקדשים כשפא אל הקודש במקום קדושה ובהירות אז יום קודם פנ"ל.

[ויל"ע בנה דבת"ת הלילה אחר היום ע' בתלמידי רבינו יונה פ"ק דברכות ד"ח ע"א יעו"ש בטעמו ולמ"ש נכון] ובנה יתיישב דבק"ש הקדים של ערבית משא"כ בברכת ק"ש ע' ברכות ב' א' וכן בתפלה עבר"פ תה"ש [ולא פריה בריש ברכות מנה פלל] רק ק"ש היא שורש סור מרע דקבלת עול הוא במדרגת עבד דהינו יראה כמ"ש ואם אדונים אני אי' מוראי.

ויראה היא מקור לסור מרע כמשז"ל (ירוש' ברכות פ"ט) והרמב"מ בפה"מ (אבות פ"א מ"ג). וברכת ק"ש שהם נגד שבע ביום הללתיהו כמ"ש בירושלמי הובא בתוס' (ברכות ב').

(וכן תפלה היא בנוכח וכן כל הברכות מתחילין לנוכח שהוא הפרת האנכי נוכח עיניו פנ"ל כ"פ [ועברש"י ברכות כ"ה א' וזהו שורש לעשה טוב וכך היום קודם פנ"ל. ולפיכך בספר תילים דקאי אמצות מעשיות ולכל אדם כמ"ש נצור לשונה מרע וגו' רק העדר הרע לכן הקדים סור מרע.

משא"כ בשעת מעמד הר סיני נעקר מהם יצה"ר ושמענו ב' אלה מפי הגבורה הפוללת כל תרני"ג מצית בכח כפי רמיזתן שהם תרני"ג עטין להגיע ע"י להפרת אנכי ולא יהי'. הפרה חזקה וברורה בלב בקנין גמור לפיכך אנכי קודם פנ"ל: רמיזת המצות במחשבת הלב וכחות הנפשיים ואיך עצתם ינחו להפרת אנכי וגו' י"ש להקדים העשין דלאנון פנ"ל: מצות עשה א' פ' בראשית מ"ע א' ברא' א' ויברך וגו' פרו ורבו ומלאו וגו' החינוך ורוב מוני המצות הנמשכים אחריו למדו מצות עשה דפרי' ורבי' מקרא זה.

וכן הוא לשון הגמ' גיטין מ"ב ב' קידושין ל"ה א'. אף הרמב"מ בסה"מ מ"ע רי"ב פתב קרא דנח ואתם פרו' וכן הוא לשון הגמ' סנהדרין נ"ט ב'.

והנה דתליא בפלוגתא ע' יבמות ס"ה ב' ובתוס' ד"ה ולא דלחכמים קרא דהקא לברכה (וכן קרי לי' בפ"ק דכתובות (ה.) ברכה דאדם] ולפ"ז ע"כ ילפי למצוה מקרא דנח.

וי"ל מה דלא אָמרו באַמת לאדה"ר לצווי דההוא קונדס חטא הנה ולא הנה מת וא"צ לחיוב פ"ו דיה' קנים באישות ואצ"ל קיום המין דעיקר פ"ו משום לא תוהו וע' ע"ז ה' א'. ואחר הסטא פבר הוליד קנן והבל ותאומותיהם וקנים פ"ו.

ולבניו עד נח לא מציינו שנתניח הדבור אליהם בצויו [כי צריף לזה אדם מיוחד לקבלת מנות כמו שהי' משרע"ה מיוחד לקבלת התורה כמ"ש בשבת (פ"ח.) אריין תליתאי על יד תליתאי.

כף נתייחדו אדם ונח ואבות לקבלת קצת מצות]. א"נ על פר"ו הי' די ע"י הטבעת הפח באיש ואשה והתשוקה אז ממילא גם בלא צווי יעשו כמו הבהמות והעפופים.

אבל בדור המבול שהי' משקים פוס של עקרים כמשאז"ל (בר"ר פכ"ג) [רק מי שהי' מוצא ובידו לישא ב' נשים כמשאז"ל (שם)]. א"נ לפי שהי' נח פרוש בתיבה כדרז"ל (סנהדרין קח: בר"ר פל"ד) לקף הוצרף לצותו על פ"ו.

ויל"ע דכפל המאמר בנח ע"ש ברש"י די"ל בחד ה"א להתיירא אתי [דס"ד לאסור משום דיוליד בננן דלא מעלי וכד"ש חזקני' בברכות יו"ד א'. או שלא יוליד לריק כד"ש בב"ב ס' ב' מוטב יכלו מאליהם ולא יצטרף למבול.

או שיפרוש מפני הצער כמו בתיבה] וכד"ש בסנהדרין שם (נט:): אקרא דשובו לקף צריף פעם שני למצנה. אמנם דתו"ס הנ"ל צ"ע דהא הך פרה ורבה דמיימי הגמ' ראי' לחכמים ודאי דרק לברכה דהא למצנה הוא בכלל ב"נ.

אלא ודאי דמ"מ מתוף ברכותיו של הקב"ה למדין דמצנה בכה. משא"כ היא שלא נצטוית אין שייף לה ברכה בפ"ע וכמ"ש ברכות נ"א ב' פרי בטנה של אשה מתברך מפרי כו' [ואע"ג דבהאי קרא עדיין לא נשא יעקב והי' לבדו צ"ל דדייק דהי' לי' להמתין עד אחר הנישואין ולברך שניהם]: ולכ"נ פשנבין טעמא דחכמים.

והנה מציינו נשים חייבות בכל מצות ל"ת ובמצות עשה יש חילוק בין שהז"ג (קידושין כט.).

וביאור זה כמו ששמעתי דמדרגת אשה בכל מקום ר"ל דבר החסר ומבקש השלמה. והשתוקקות לדבר המשלימה היא נקראת חכמות נשים בנתה וגו' והיא האשת חיל ששכח שהמע"ה.

ושמעתי בזה מ"ש בנדה (לא.) כשאשה מזרעת תחלה ששהשוקה ממנה להשלמת חסרונה אז וילדה זכר והוא השלמה.

כי השתוקקת להשלמת החסרון מוליד שלימות המעלה כמ"ש בזאת יבוא אהרן אל הקודש לכנס לקדושה ומעלה בפר בן בקר לחטאת שידע שהוא חוטא ונהבאת הפר הוא השתוקקות להשלמתו.

כי כ"א הוא חסר בטבעו מיצירה שנולד מאדמה והוא יליד אשה והוא פמוה שיהי בעלת חסרון רק כשידע זה ומשתוקק השלמתו אז משיג שלימות המעלה המכונה לידת זכר. וזהו השאלה ברכות י"ז א' הני נשי במאי זכיין [וע"ד הפשט ע' סוטה כ"א א' ותבין] כי הזכות ר"ל שלימות המעלה וזה אין להם.

וא"ל באקרוי' כו' שְמַקְבֵּלַת שְלִימוֹת ע"י בַעֲלָה וּבְנָה שְמַשְׁלִימִים חֶסְרוֹנָה. הַבַּעַל חֲזִיב בַשְׁכו"ע וְהֵבֵן חֲזִיב בְּכַבּוּדָה וּמִוֶּרְאָה וּכְמ"ש בְּכַתּוּבוֹת ס"ד א' דְאָמְרָה בְּעֵינָא חוּטְרָא לִידָה כו' ע"ש.

ר"ל שְמַשְׁלִים חֶסְרוֹנָה בְּזָה וּלְפִיכָה מוֹשְׁכַת ג"כ מַעֲלָה מֵהֶם עי"כ וְהֵינּוּ כִי הַמַּעֲלָה הוּא הַמְּשָׁלָה וּלכ"א וְהוּא יִמְשַׁל בָּהּ שְׁלוֹ יֵשׁ הַמְּשָׁלָה. אָבֵל הָאִשָּׁה א' בַּפ"ק דְקָדוּשִׁין (ל:) דְלַעוֹלָם רְשׁוֹת אַחֲרִים עֲלֵי' וְאִין לָהּ שׁוּם מְמַשְׁלָה וְשׁוּם פַּח וְכָל מָה שְׁקַנְתָּה אִשָּׁה קָנָה בַּעֲלָה.

וְרַק פַּת זֶה יֵשׁ לָהּ הַבַּעַל מְשׁוֹנְעָד לָהּ לְמִלְאוֹת חֶסְרוֹנָה וְכֵן הֵבֵן כַּנ"ל. נִמְצָא יֵשׁ בָּהּ פַּח הַשְּׁלִיטָה וְהַמְּשָׁלָה עַל הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן בְּבֵן וּבַעַל.

וּלְכָה בְּעֵינֵי הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן הִיא גְדוּלָה מֵהֶם. וְז"ש יְכַמּוֹת ס"ג א' דִּינֵינוּ שְׁמַגְדֻלוֹת בְּנֵינוּ וּמַצִּילוֹת אוֹתָנוּ מִן הַחֶסֶד הַרִי הִיא מַצֵּלַת הַבַּעַל מִן הַחֶסְרוֹן וְכֵן גִּידוּל הֵבֵן הוּא הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן כִּי הַקְטָן חֶסֶד וְנִחְשָׁב בְּהַדִּי חֶרֶשׁ וְשׁוֹטָה.

וּלְפִי שְׁיֵשׁ לָהּ מְמַשְׁלָה עֲלֵיהֶם בְּהַשְּׁלֵמַת חֶסְרוֹנָה נִמְצָא יֵשׁ לָהּ פַּח וּמַעֲלָה זֹה שֶׁל הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן עֲלֵיהֶם לְכָה הִיא מְשַׁלֵּמַת חֶסְרוֹנָם. וּלְפִיכָה הִיא מְקַבֵּלַת ג"כ שְׁלִימוֹת הַמַּעֲלָה מֵהֶם ע"י מְמַשְׁלָה זֹה שֶׁהִיא מְמַלְאָה חֶסְרוֹנָם וּבְזָה י"ל מ"ש בֵּן חֶכֶם יִשְׁמַח אָב וְגו' כִּי תִוָּרֵא אָב וְאִם הוּא רַק לְכַחֵם הַמְתַּפְשֵׁט בְּבֵן וּכְמ"ש ל' בְּבִיאוֹר גַּמ' אִין קוֹרִין אַבוֹת אֱלָא כו' שְׁהָאִמוּנָה הַמְּוִשְׁרֶשֶׁת בְּלֵב כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְוִרְשָׁה מֵהָאֲבוֹת.

ע' בְּהַרְמַב"ן ע"פ שְׁוֶרֶשׁ פּוֹרָה רֵאשׁ וּלכ"א בְּגִדְרִים (לֵא.) כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לָהּ זָרַע וְלֵא עֲשׂוּ וְיִשְׁמַעֲלֵא דְאִין קְרוּיִם זָרַע אַבְרָהָם אִף שֶׁהוֹלִידִם וְהוּא אָב הַהוֹלִידָה אִין פַּחוּ נִיפְרָ בָּהֶם אַחַר הַהוֹלִידָה אִם לֹא שְׁנַתְּגִייר דְנִקְרָא בֵּן אַבְרָהָם שֶׁאִז"ל בְּרַכּוֹת יג.

(בְּסוּף אָב לְכָל הָעוֹלָם כְּנִלּוֹ שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן לְגָרִים כְּמ"ש חֲגִיגָה ג' א'. וְכֹא הַהֲתַגִּירוֹת נִמְשָׁף מִמֶּנּוּ וְגַם זֶה נִקְרָא אָב כְּעֵינֵי זֶה בְּנָה אָב וְאִפְּוֹהֵן דְכִלְהוּ דָם בַּפ"ב מ"מ (שְׁבַת כב.)

(וְהַתְּלִמִּידִים נִקְרָאִים בְּנֵי כְּמ"ש הַרְמַב"מ פ"א מֵהַלְכוֹת ת"ת וּבַפ' חֲלָק (צ"ט.) כָּל הַמְּלַמֵּד בֵּן חֲבִירוֹ כו' וְכֵן אֱלִישָׁע מַצַּעַק אָבִי אָבִי.

וְא' בְּנִדָה ל"א א' אָבִיו מְזַרֵּעַ לִנְבִי כו' ר"ל כִּי פַח הָעֵשָׂה טוֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלֵמַת הַמַּעֲלָה הוּא מִן הָאֲבוֹת. וְזֶהוּ לִנְבִי כְּמֹ בְּהִיר הוּא בְּשַׁחֲקִים שְׁלֵבֵן מַעֲלָה.

וְעֲצָמוֹת כו' דְבָרִים הַקְּשִׁים כְּעֵינֵי רַחֵ פְקָנָה וְקָשָׁה כְּאַרְז (תַּעֲנִית כ.) שֶׁהַקְּשָׁה שְׁלֵם בְּמַעֲלָה וְרַחֵ הִיא הַחֶסֶד שְׁמַפִּיר חֶסְרוֹנוֹ וְכֵן רְמָזוּ בְּסוּטָה ה' א' בְּשֶׁר עַל הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן וְזֶה מִן הָאִשָּׁה וְהָאֲמָהוֹת אָבֵל עֲצָם מִמֶּנּוּ וְכֵן הַפְּנֹת.

[כְּמ"ש בַּמַּק"א בְּסוּד מוֹחַ וְלֵב] וְלִנְבִי שְׁבַע כִּי בְּעֵין יֵשׁ הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן כִּי הַסּוּמָא הוּא חֶסֶד וּכ"א בִּירוּשְׁלַיִם מִפּוֹת עֵינָא וְלֵבָא תִּרִין סְרִסוּרֵי דְעֵבְרָה עֵין רוֹאָה וְלֵב חוֹמֵד [וְא' ע"ז כ"ח א' שְׁוֶרֶשׁ עֵינָא דְעֵינָא בְּלֵבָא].

וְנִגְדַת זֶה הַשְּׁחֹר שְׁבַע עֵין הוּא חֶסְרוֹן כְּעֵינֵי שְׁתוּרָה אֲנִי כִּי הַחֶסְרוֹן בְּתוֹלְדָה [רַק אִשָּׁה מְזַרְעַת אֲנָדָם הוּא הַשְּׁלֵמַת הַחֶסְרוֹן כְּעֵינֵי הַי שְׁחֹר אָדוּם אֱלָא שְׁלָקָה (סוּכָה לַג ע"ב)]

ואדום הוא השלמת ותיקון הלקוּתָא] ויש ג"כ מעלה בעיו פּענין שא' (תמיד לב ע"א) אינה חכם הרואה את הנולד וכן לפי ראה הרבה חכמה.

ונגד זה הלכו שבעין וזה ממנו אבל אשה מזרעת כל מיני חסרון והשלמת חסרון וכתלסור מרע. ובזה י"ל קו' תשו' הרי"ף סי' א' מ"ש אם למקרא ולמסורות ולא אב כמו בנן אב.

פי א' במגילה י"ג א' וסנהדרין ס"ט א' דמיד שנתעברה קרוי אב. ואם עד שתלד כמ"ש סנהד' ב' דנשמה משלמת המעלות] משעת הריון שאז נגמרה פעולת האב.

אבל יצה"ר (שהוא החסרון] משעת לידה שאז גמור פעולת האם. וקאמר דאל"כ בועט במעי אמו ויצא היינו לבקשת ההשלמה לחסרון וזה א"א כשהוא בכח עדשייצא לפועל.

פי השלמת החסרונות לא סגי בכח בלבד רק במעשה בפועל כמו ששמעתי שע"ז הם הנסיונות להוציא מן הפח לפועל לפי שעה מן האם שהולדתה היא בפועל ממש אבל המעלה מן האב שמוליד בכח ואין ניכר עדיין ויצא לפועל בעת הריון.

וכן שלמות המעלה די בכח (וכמ"ש פ"ק דקדושין מ.) מחשבה טובה כו' מחשבה רעה אין כו' וזה מבואר): והקדמונים המשילו איש ואשה לחומר וצורה גוף ונפש.

וכן החסרון מן הגוף וצריף לתקנו במעשה הגוף שהוא בפועל אבל המעלות מן הנפש ולפיכך המעלה בכח כמו הנפש שהיא בכח ואין ניכרת לפועל. וכמו ששמעתי בשם חכם אחד עמ"ש ברכות י' ב' איש קדוש כו' מנא ידעה דר"ל כמ"ש אנכה"ג כפי כי בקרב קדושים כו' שפעולות נפרות בגוף פוחתין והולכים עד שאצל הקדושים הוא רק בקרב ואין שום היכר בפועל על אברי הגוף.

ולכך שאל שקראתו בתנא קדוש ואז מדרגתו בקרב ומנא ידעה דאין פאן ידיעה חושיית להזולת פעצמים בבטן המלאה בעת הריון שגם אז קרוי אב ששלמותו של אב [שהוא במעלה נוספת לידת הבן לו פי בלא"ה ג"כ אינו חסר.

משא"כ אצל האשה היא השלמת חסרונה כמשנת"ל לכה צריף לצאת בפועל] גם פשעדיין בכח ולא יצא לפועל. ולפיכך בנן אב שהלמוד למקומות אחרים שאין מפורשים פאן זה הלמוד קרוי אב שמוליד פמותם בהעלם.

אבל אם למקרא ולמסורות שהלמוד למקומו שניכר ונגלה בפועל: וזה ג"כ מ"ש במד' [ע' רקאנטי פ' יתרו ובתרגום שה"ש ה' פסוק דודי צח ואיכה ב' פסוק קומי רנני] כשלמד תושב"כ ידע שהוא יום כו'.

פי אור ימא והיא מעלה לכן לשון זכר ולילה חסרון לשון נקבה [וכן א' בנדה י"ז ב' מלאך הממונה על הריון לילה שמו] ותושב"כ נעלם מבנ"א. משא"כ תורה שבע"פ הוא מה שנובע מלב ב"א כמ"ש במק"א על שמו"ר פ"ו הלוחות ארפן ששה טפחים ב' בידו של הקב"ה הוא הנעלם מתושב"כ.

וב' בידיו של משה הוא תושבע"פ וב' באמצע הוא הנגלה מתושב"כ ואכמ"ל עוד. וע' בתוס' יבמות כ"ב ב' דבן אקרי אף פסול ממזרות וכן בני בני משא"כ זרע ע"ש.

וְנִרְאָה דָּבָר הוּא הַהוֹלָדָה בְּכַח פְּמוֹ שֶׁהַתְּלִמִּידִים נִקְרְאִים בָּנִים וְלֹא זָרְעוּ. דְּזָרַע ר"ל בְּפִנְעֵל לְאַפּוֹקֵי בְּנֵי וְלֹאפּוֹקֵי פְּסוּל דְּנִקְרְאִים תּוֹלְדָה בְּכַח וְלֹא בְּפִנְעֵל שֶׁהָאֵב כְּפֶשֶׁר וְהָבֵן מְזוּר.

אָבֵל פְּסוּל שְׁלֵא נִשְׁתַּמֵּד נִרְאָה דְלֹא אִקְרִי בְּנוֹ [עֵבֶר ר"ד דְּרוּשׁ ז בְּשֵׁם מְהַר"י בְּאֶסֶן בְּזֵה וּמ"ש בַּמַּק"א] דְּנִגְמַת עָשׂוּ וְיִשְׁמַעְאֵל. וְעַד ש"ש בְּרִכּוֹת ז' א' עַל וּפּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת דְּנִקְרְאָ שְׁאוּחֲזִין מַעֲשֵׂה אָבוֹת.

וְהִינּוּ טַעְמָא דְגַר אֵין לוֹ יִיחָס לְמַעְלָה אִף לְמ"ד דְּעַכּוּ"ם יֵשׁ לוֹ יִיחָס בִּיבְמוֹת ח"ב א' וְהַהֲבָדֵל בֵּין עַכּוּ"ם לְעַבְדֵי דְאֵין לוֹ יִיחָס לְפִי שְׁאֵין לוֹ שׁוּם פֶּחַ בַּפ"ע אִף הַשְּׁלִיטָה עַל הַשְּׁלֵמַת הַחֲסָרוֹן דְּיִכּוֹל הָרַב לִזְמַר לוֹ צְאֵי מַעֲשֵׂה יְדִיךָ בְּמִזְנוֹת לַכ"ע מִשָּׂא"כ בְּאִשָּׁה כַּמ"ש בְּגִיטִין י"ג א' [וְהִינּוּ טַעְמָא דְּבִנְיָה הֲבֵא מִן הַשְּׁפָחָה וְנִקְרִית אֵין קְרוּי בְּנָה (יְבָמוֹת ז').

(לְפִי שְׁאֵין קְדוּשָׁין תּוֹפְסִין בְּהֵן מִצַּד עֲצָמוֹן. וְלֹא פֶחַ"פ שַׁעַכ"פ יֵשׁ בָּהֶם שְׂיִיכוֹת תְּפִיסַת קְדוּשָׁין לְאַחֲרֵי וְא"כ הֵם חֲסָרִים גְּמוּרִים שְׁאֵין לָהֶם מְשָׁלִים הַחֲסָרוֹן וּמוֹלִידִים חֲסָרִים גְּמוּרִים שְׁאֵין לוֹ שׁוּם הַשְּׁלֵמָה כִּי יִסִּיר מֵאַחֲרֵי ד'.

אִם לֹא פְּשִׁמְתַּגִּייר וְאִז הוּא פְּקֻטָן שְׁנוּלֵד (יְבָמוֹת כב.) וְאֵין לוֹ אָב אָבֵל מִפְּחַ תּוֹלְדָתוֹ הוּא חֲסָר לְפִיכָה אֵין קְרוּי בְּנָה.

וּלְכָה בֶן חָכָם וְשָׁלֵם בְּמַעְלָה יִשְׁמַח אָב שֶׁהוּא מִפְּחוֹ וּבֶן כְּסִיל וּבַעַל חֲסָרוֹן תּוֹגַת אָמוֹ שֶׁהוּא מִפְּחָה וּנְטָעָה בּוֹ פֶּחַ הַחֲסָרוֹן וְלֹא נְטָעָה פֶּחַ הַשְּׁלֵמָה [ר"ל הַהֲשִׁתּוֹקְקוֹת לְהַשְּׁלֵמָה בְּזֵה עֲצָמוֹ בָּא הַשְּׁלֵמָה כַּנ"ל] וּלְפִיכָה מַל"ת שֶׁהוּא לְהַשְּׁלִים חֲסָרוֹנֹתָיו שְׁפָתוֹלְדָה הַשְּׁנוּהַ הַפְּתוּב אִשָּׁה לְאִישׁ.

וְהַמ"ע הֵם בְּקִשְׁתֵי תּוֹסְפוֹת שְׁלֵמֹת אֲמָנָם יֵשׁ בָּהֶם ג"כ הַשְּׁלֵמַת הַחֲסָרוֹן שְׁנוּלֵד בּוֹ כַּמ"ש בַּמַּק"א שֶׁמֶ בִּיזְרָתִי כִּי הַמִּצּוֹת חֲלוּקוֹת בְּעוֹלָם שְׁנָה וְנִפְשׁ. הַתְּלוּיָה בְּקִנְיָנֵי הָעוֹלָם וְחוֹבַת קִרְקַע בְּעוֹלָם.

וְחוֹבַת הַגּוֹף בְּנִפְשׁ. וּמִצְנוֹת הַזְּמַנִּים בְּשְׁנָה.

וְהִנֵּה הַחֲסָרוֹן שְׁפָתוֹלְדָה הִיא לְכָל חֲנוּמְרֵי שְׁפָל חֲנוּמְרֵי מְוֹרָכָב וְכָל מְוֹרָכָב עֲתִיד לְהַפְּרֹד וְא"כ הוּא חֲסָר. וְזֵה הָרֵאָה עַל חֲסָרוֹן כָּל הַחֲנוּמְרֵי כִּי הַפֶּל לְמִיתָה עוֹמֵד וּמִתְבַּטֵּל בְּהַמְשָׁךְ הַזְּמַן.

וְהַשְּׁלֵמַת תִּיקוֹן הַחֲסָרוֹן אֵינוֹ אֶלָּא ע"י הַמִּיתָה כַּמ"ש בְּכָלִי חָרַס טְהַרְתָּן הִיא שְׁבִירְתָּן וְא' בַּב"ק נ' א' שְׁבִירְתָּן שֶׁל כָּלִים הוּא מִיתָתָן. וְזֵהוּ בַּע"ה שְׁנִמְשָׁל לְכָלִי חָרַס וְכַמ"ש בְּרַע"מ וְכַמ"ש בְּמִתְחַבֵּר לַע"ה דּוּמָה לְכָלִי חָרַס וְכָלִי חָרַס שְׁנִשְׁבֵּר אֵין לוֹ תִּקְנָה (סִנְהֶדְרִין נב:) כַּמ"ד שְׁלֵהִי כְּתוּבוֹת דְאֵין חַיִּים לַעַת"ל אִם לֹא שְׁמִתְחַבְּרִין לַת"ח.

דְּהוּי מַעֲמִידוֹ שֶׁל מִתְכוֹת וְהַפֶּל הוֹלְךָ אַחַר הַמַּעֲמִיד (כַּמ"ש שְׁפָת ט"ו ע"ב). דַּת"ח הוּא דְּנִגְמַת כָּלִי שְׁטָף שִׁישׁ לוֹ תִּקְנָה בְּמִקְנָה שְׁרוּמִזוֹת כַּמ"ש בַּסֵּה"ח מְצָנָה קַע"ג וְקַע"ד כְּפָאֵלוֹ אֵינוֹ בְּעוֹלָם וְעַכְשָׁיו יִצָּא לְאוּרֵי הָעוֹלָם.

וְנָהוּ הַמִּיתָה וְתַח"ה עַד"ש בְּתַנְחומָא נִיחֵי יַעֲקֹב אֶתְהָ נְטֻמָּן וַא"א מַת (וְהוּא מְדַרְגָּה יוֹתֵר גְּדוּלָּה כִּי הַנְטֻמָּן עֲדִינָן יִשְׁנֵנוּ בְּעוֹלָם רַק טְמוּן. וְזֶה כַּמ"ש תַּעֲנִית ה' ב' יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מַת אַע"ג דְּקָבְרוּ קַבְרֵיָא וְעַכ"פ נְטֻמָּן וְלֹא פְּאֵלָ' וַאֲכ"מ] וְזֶהוּ בְּמִים אֵין מִים אֶלָּא תוֹרָה דְּהֵינּוּ לַת"ח.

וְזֶהוּ הַפֶּל לְטְמְאִים וּבְעֲלֵי חֶסְרוֹן אַחַר שְׁנֹשְׁלָמוֹ [דְּבִלָּא"ה הִנְה טוֹבֵל וְשָׂרִץ בְּיָדוֹ] אָבֵל הַטְּהוֹר מְעִיקְרוֹ שְׁלֵא נְטֻמָּא מְעוֹלָם אֵין לוֹ שׁוּם בְּטוּל אַף לְכִי שְׁעָה כְּמוֹ שֶׁהִי עוֹמֵד אֹדָה"ר קוֹנְדָם הַחֲטָא. וְכֹן הַמְּלֶאכִים בְּעֲלֵי צוּרָה בְּלֵא חוֹמָר אֵין בְּהֶם חֶסְרוֹן.

וְהִנְה עוֹלָם וְגוֹף גְּשָׁמִיִּים וְעַתִּידִים לְהַתְּבַטֵּל גַּם שְׁמַיִם וְאַרְצָא כַּמְשֹׁאז"ל [בְּר"ר פּמ"ב] מְשֹׁא"כ שְׁנָה דְּהֵינּוּ סֹדֵר זְמַנִּים אֵין לוֹ תְּפִיסָה בְּגֻשָׁם. וְלֹכ"א בְּבִר"ר שֶׁהִי סֹדֵר זְמַנִּים קוֹנְדָם לְכֹן וְכַמ"ש (בְּר"ר פ"ח) תוֹרָה קְדָמָה לְעוֹלָם שְׁנֵי אֲלָפִים שְׁנָה שְׁהוּא סֹדֵר זְמַנִּים.

דְּמִיד שְׁנִבְרָאוּ הָרוֹחַנִיִּים נְבָרָא הַזְּמַן שֶׁהוּא רוֹחַנִי כְּמוֹהֶם [שְׁגַם לְרוֹחַנִיִּים כֹּל שֶׁהוּא נְבָרָא הָרִי יֵשׁ לוֹ זְמַן שֶׁהַתְּחִיל לְהִבְרָא וַיֵּשׁ לוֹ סֹדֵר זְמַנִּים] וּלְפִיכָּה הַזְּמַן אֵין בּוֹ חֶסְרוֹן וְאֵין לוֹ בְּטוּל לְעוֹלָם כְּמוֹ נְפֻשׁוֹת הַצְּדִיקִים וְכֹל נְבָרָאִים הָרוֹחַנִיִּים.

וַא"כ מְצוֹת שְׁבֻזְמָן אֵין צָרִיף לְתַמְנָן הַזְּמַן שְׁאֵין בּוֹ חֶסְרוֹן. וְגַם יוֹם הַחוֹל אֵין בּוֹ חֶסְרוֹן מְצִדוֹ רַק שְׁבֻשְׁבַת וַיּו"ט יֵשׁ תּוֹסֶפֶת קַדְנוּשָׁה וּמַעֲלָה לְכָּה מ"ע שְׁהַזְּמַן גְּרָמָא נְשִׁים פְּטוּרוֹת.

וּלְכָּה כֹּל מ"ע דְּבִכְהוֹנָה אֵין נוֹהֵג בְּנָשִׁים [דְּרַק הִלְאָוִין שְׁבָהֶם נִתְרַבּוּ בִּיבְמוֹת פ"ד ב' וְלֹא אַעֲשִׂין] לְכִי שְׁכָּל מ"ע הִיא תּוֹסֶפֶת עַל מָה שְׁנוֹלֵד. וְמָה שְׁנִתְיַחֲדוּ הַפְּהֻגִים בְּהֶם, ע"כ הִיא מְצִד הַתּוֹסֶפֶת הַמַּעֲלָה.

דְּהָרִי אֵין בְּהֶם חֶסְרוֹן יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵלִים כֹּלֵל [וְרַבּוּי הִלְאָוִין הֵינּוּ שְׁד"ז גּוֹרֵם חֶסְרוֹן עוֹנָם מַעֲלָתָם וְעוֹד דְּבָרִים בְּגוֹ וַאֲכ"מ] וּלְכָּה אֵין נוֹהֵגִין בְּנָסִים: וְבוֹז"י מָה דְּמַצְנַת אֶכִּילוֹת מְצָאנוּ אוֹ בְּזַמַּן וְהַתְּלוּי בּוֹ אוֹ בְּפִהֶנּוּם [בְּאַכִּילַת תְּרוּמָה וְקַדְשִׁים].

וְהֵינּוּ כִּי אֶכִּילָה הִיא מְחֶסְרוֹנוֹת הָאָדָם כִּי דְבָר זֶה נִמְשָׁף מִן הַחוּמָר שְׁהָרִי לְמַעֲלָה אֵין אֶכִּילָה וְאֵין שְׁתִּי (בְּר"ר פּמ"ח). וַא"כ אַא"ל שְׁנִבְרָא הָאֶכִּילָה בְּאָדָם שְׁיֵשׁ בּוֹ תּוֹעֲלַת לְתַמְנָן אֵיזָה חֶסְרוֹן דַּא"כ מָה הוֹעִיל בְּתַקְנָתוֹ וְהָרִי עֲדִינָן יֵשׁ בּוֹ חֶסְרוֹן זֶה וַא"א לְחֶסְרוֹן שְׁיָבוֹא לְתַמְנָן חֶסְרוֹן רַק שְׁיֵשׁ בּוֹ תּוֹסֶפֶת מַעֲלָה לְאָדָם וְאֵז נִיחָא אַעפ"י שֶׁהוּא עֲצָמוֹ חֶסְרוֹן נְבָרָא לְצוּרָה תּוֹסֶפֶת מַעֲלָה שְׁיִגִיעַ ע"י.

דְּוָגְמַת מָה דְּקִי"ל עֲשֵׂה דוֹחָה לֹא תַעֲשֶׂה וְאֵין עֲשֵׂה דוֹחָה עֲשֵׂה אוֹ עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּמֵאֵי אֲוִלְמִין דְּהֵאֵי מֵהֵאֵי וְהַבְּנָן] וּלְפִיכָּה מְצוֹת שְׁבִאֶכִּילָה שְׁהֶם תִּיקוּנֵי הָאֶכִּילָה שְׁלִצְרָכֶם נְבָרָא הָאֶכִּילָה בְּאָדָם הֵם מְצוֹת תּוֹסֶפֶת מַעֲלָה וְלֹא מְלוּי וְהַשְׁלַמַת חֶסְרוֹן וְהֵם מְצוֹת הַזְּמַנִּים וּמְצוֹת הַפְּהֻגָה כַּנ"ל.

וְזֶה ג"כ הַטַּעַם דְּנָשִׁים אֵין מְצִיּוֹת בַּפ"ו כִּי גַם פ"ו מְחֶסְרוֹנוֹת הָאָדָם שְׁאֵינּוּ בְּמֶלְאכִים וּלְכָּה שְׁיִיף רַק בְּאִישׁ לְתּוֹסֶפֶת מַעֲלָה וְלֹא לְאִשָּׁה שְׁצָרִיכָה לְהַשְׁלַמַת חֶסְרוֹן וְכַנ"ל. וּלְפ"ז לֹא קָשׁוּ כֹּלֵל מְנוּיְבָרָה אוֹתָם דְּאוּמָר עַל שְׁנִיָּהֶם פּר"ו (פ' יְבָמוֹת סה:) דְּרַק כְּשִׁנְתַּקְלָה בְּקַלְלַת וְהוּא יְמֻשׁוּל בְּהָ שְׁעִי"ז הִיא חֶסְרָה כַּנ"ל.

[והוא בעבור שגֵרָמָה להביא חסרון בעולם שהיא המיתה שְׁנָה חסרון בצִנּוּת כשנת"ל. משא"כ אֲכִילָה ופ"ו היא רק חסרון החומר לפיכך נתקללה מִדָּה פִּנְגָד מִדָּה שְׁתֵּהֵן חֶסֶרָה] אָבֵל קוֹדֵם הַקְלָלָה הִיְתָה ג"כ בַּעַל שְׁלִימוֹת מַעֲלָה־כְמוֹ הָאִישׁ [וְנִתְדַע שֶׁהִיא ג"כ לֹא הִיְתָה עוֹמֶדֶת לְמוֹת] לְפִיכָךְ גַּם הִיְתָה מְצוּנָה עַל פ"ו.

וּלְמֵאֵן דְּלִיף מְוֹכְבָּשָׁה (יְבָמוֹת שָׁם) וְלֹא פְרִיף פְרוּ וּרְבוּ תִרְתִּי מִשְׁמַע דַּע"ז לֹא מְצִי לְשִׁנּוּי פְלוּם. צ"ל פִּינּוֹן דַּא"א לֹאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה לְפִיכָךְ עַל שְׁנִיָּהֶם הוּא אוֹמֵר פִּר"ו גַּם לָהּ שַׁע"י יְקִינִים הָאִישׁ וְעֵבֶה־ר"ן רפ"ב דְּקִדּוּשֵׁין ע"ש] וַא"א בְּלִתָּה.

וְסִיִּים וְכַבְּשָׁה לְזִמְרָה שְׁתַּכְלִית הַפִּר"ו וְכַבְּשָׁה. וְזֵהוּ לְשׁוֹן יְחִיד שְׁרַק הוּא הַפּוֹכֵשׁ וְהוּא הַמְּכַוֵּן בְּמַצְנָה שְׁיֵהֵן הַפּוֹכֵשׁ רַק הִיא הַכְּנָה וְאִמְצָעִית לְכָךְ פִּי א"א בְּלַעֲדָה: וְהִנֵּה ד"ז מְבֹאָר מִן הַפְּתוּב שְׁתַּכְלִית פ"ו הַפּוֹכֵשׁ לְאַרְצָה כַּמ"ש פִּר"ו וּמְלֹאוֹ אֶת הָאֲרָץ וְכַבְּשׁוּהָ וּרְדוּ וְגו' וְכֵן בַּפ' נַח הַסְּמִיף לַפִּר"ו וּמְלֹאוֹ וְגו' וּמוֹרָאֲכֶם וְגו'.

וּבַפ"ב שָׁם בַּפ' נַח לֹא נֶאֱמַר זֶה עֲפִיר־ש"י שָׁם דַּפ"א לְבָרְכָה וּפ"ב לְמַצְנָה וְלְבָרְכָה שְׁיֵהֵן רְדוּי' בְּבַעֲלֵי חַיִּים אָבֵל לֹא לְמַצְנָה עַל כָּךְ דְּאֲדַרְבָּא וְרַחֲמִי עַל כָּל מַעֲשָׂיו פְּתִיב וְאִין עַל הָאֲדָם לְרִדּוֹת בָּהֶם וְלִהְטִיל אֵימָתִי עֲלֵיהֶם דְּאֶסּוּר לְצַעַר בְּעַלֵּי חַיִּים רַק הַבְּטָחַת הַשִּׁי"ת שְׁיֵהֵן מְמִילָא אֵימָתוֹ עֲלֵיהֶם וְכַמ"ש שְׁיֵהֵן שְׁבַת אִין חִיָּה רַעָה נוֹפְלַת כּו' וְכֵן הוּא בְּנִפְשׁ אָדָם עַל הַגּוֹף הַבְּהֵמִי דַּאֲר"א הַקְּפָר (נְדָרִים י).

(וַיֵּמָר כּו' הַמַּצְעָר עֲצָמוֹ מַכ"ד עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּנִקְרָא חוּטָא. וְכ"א בַּפ"ק דְּתַעֲנִית (יא).

(הַיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית נִקְרָא חוּטָא. וַא' שָׁם בַּפ"ג (כב).

(נְשָׂמָה שְׁנַתְתִּי בָּךְ הַחַי' דְּלַצְעוּרֵי נְפִשֵׁי אֶסּוּר רַק בְּבָרְכָה נֶאֱמַר (תו"כ בְּחֻקֹּתֵי) אוֹכֵל קִמְעָא וּמִתְבָּרַךְ בְּמַעֲיו. וַא' סַפ"ב דְּבָרְכוֹת חֲנִינָא בְּנֵי דֵי לוֹ בְּקַב כּו' שְׂדֵי לוֹ בְּזָה וַא"צ יוֹתֵר וְעוֹ"א בַּפ"ק דְּתַעֲנִית (שָׁם) דְּנִקְרָא קְדוּשׁ בְּדַמְצֵי לַצְעוּרֵי נְפִשֵׁי ר"ל שְׁיֵהֵן מוֹשֵׁל עַל הַגּוֹף עַד שֶׁהַגּוֹף מַעֲצָמוֹ מֵאֵימַת הַנְּפִשׁ הַפּוֹטְלַת עָלָיו בַּל יִצְטָרַף לְצָרְכֵי זֶה הָעוֹלָם רַק מֵה שֶׁהוּא צוֹרֵף הַנְּפִשׁ.

וּד"ז אִינוּ בְּיַד הָאָדָם רַק בְּבִרְכַת הַשִּׁי"ת וְעִזְרָתוֹ מְקוֹדֵשׁ אַחֲרֵי שֶׁהָאָדָם מְסַגֵּל כְּפִי כַחוֹ וַיֵּמָר שְׂבִידוֹ וְאִפְשׁוּרֹתוֹ לְחֻזַק כַּח הַצֵּלָם אָדָם אִז מְמִילָא צֵלָם אָדָם הוּא רֹדֵה בַּגּוֹף הַבְּהֵמִי וּמוֹשֵׁל. וְז"ש הַכְּנָה צוּם אֲבַחְרֵהוּ וְגו' שְׁאִין הַצּוּם דְּעֵינּוּי הַגּוֹף נִבְחַר רַק בְּבוֹאוֹ אַחֲרֵי מַעֲשֵׂה הַמְּשֻׁפָּט.

וְדוֹגְמַת יוֹה"כ שְׂבִיּוֹם שֶׁהוּא כְּפוּר לְעוֹנוֹת וְהַנְּפִשׁ מִתְחַזְקַת וּמִתְמַקְנַת וּמְמִילָא הַגּוֹף נִמְשָׁף אַחֲרָיו וְאִז שְׁיֵהֵן הַתַּעֲנִית]. וְל"א ג"כ וּמְלֹאוֹ הָאֲרָץ דְּלְמַצְנָה דֵּי בְּזָכַר וְנִקְבָּה כַּמ"ש בַּפ' הַבַּע"י (סו:): וַא"צ לְמִלְאוֹת הָאֲרָץ רַק לְבָרְכָה.

וְעוֹד"ז בְּאִשָּׁה הַרוֹחֶנִית א' בְּמִנְחוֹת צ"ט ב' דְּפָסוּק לֹא יְמוּשׁ כּו' הִיְיָנוּ לְבָרְכָה אָבֵל לְמַצְנָה דֵּי בַּפ"א שְׁחָרִית (מִדַּת יוֹם לְשׁוֹן זָכַר] וּפ"א עֲרַבִית (מִדַּת לִילָה ל' נִקְבָּה] שֶׁהוּא זו"ג. כַּמ"ש בַּס"פ הַמְּפֹלֵת זָכַר זֶה בָּא וְכִפְרוּ עֲמוֹ נִקְבָּה נִקְי' בָּאָה.

וכן היום יום המעשה כמ"ש יצא אדם לפעלו וגו' ושכרו עמו משא"כ בלילה שם ינוחו יגיעי פח. וכן אז ממשלת הלבנה של"ל מגרמה כלום רק מקבלת אורה מהשמש המאה"ג לממשלת היום פאשה מן האיש [נסדר הלימוד ביום תושב"כ המשפיע ובלילה תושבע"פ המקבלת (ע' שמו"ר תשא) פנודע פי תושבע"פ נבנית על תושב"כ ומקבלת הימנה.

וא' בעירובין (סה.) מחדדן שמעתתה דיממא נינהו ומנהרא פאור הסמה דשמעתא בעיא צילותא פיומא דאסתנא (שם).

ונהו ביום שהוא הרחבת הדעת ולהבין דבר מתוך דבר ולהוליד חדשות ולהשפיע. משא"כ לילה לא איברי אלא לגירסא (שם) שהוא הקבלה ולהיות פלי קבול לד"ת.

וא' (שבת סג.) לגרוס איניש והדר לספור כמ"ש בב"ב (קמא).

(בת תחלה סימן יפה לבנים [ולזה א"צ הרחבת הדעת כ"כ רק מנוחה והעדר טרדות כמ"ש שם בעירובין אי קרצתן פינה לא תנאי וזהו בלילה]. ולכ"א (שמו"ר פמ"ז) אין רינה של תורה דהיינו צעקה בקול אלא בלילה זמן הגירסא.

משא"כ העיון הוא בלב וזהו ביום שאין קולו של אדם נשמע כבלילה כמשז"ל (סנהדרין קד:) [פי בלילה הוא עת הרינה וצעקה בקול ונשמע וכמ"ש ויאנחו וגו' וינעקו ותעל וגו' בגלות הדומה ללילה כמשאז"ל (ב"ר פס"ה) אז פשהקול קול יעקב כו].

וז"ש בס"פ המפלת שקולו של אשה ערב משל איש ואכמ"ל עוד: והנה י"ל באמת מה ענין הסמיכות וההתלות מלוי הארץ ורדו וגו' לפר"ו. וגם שינוי הסדר שבכ' בראשית הקדים רדי' בדיגים ואח"כ בעופות ואח"כ בחיות ובכ' נח להיפך.

ויבאר פי הנה הסמיך בכ' בראשית שם מקודם בצלם אלקים כו' הוא להורות דאין הממשלה מן האדם על הבע"ח רק כאשר הוא בצורת אדם הראוי' שהוא בצלם אלקים. משא"כ זולת זה כמ"ש שיליהי שבת אין חיה רעה שולטת על האדם אא"כ נדמה לו כבהמה.

וביאר זה פי גוף האדם בהמיי ככל הבע"ח וגם בבע"ח נמצא חכמה ודעת כמטנה העפביש ודומיהם אשר יספרו בנפלאות טבע הברואים מה שהם בטבעם ונהימת הבהמות וצפצופי עופות לדבור יחשב אצלם כמשאז"ל בענין שיחת עופות.

ובאיכה רבתי מגעיית השור ואין הבדל בין אדם לבהמה אלא בין רב למעט שזה אינו הבדל עצמי. ואין מותר האדם מן הבהמה אלא ע"י הנפש נשמת חיים שהיא הצלם אלקים הנזכר על הגוף.

פי' שם אלקים מורה שליט על הפחות בנלם כמ"ש בטוא"ח סי' ה' ר"ל מושל על כל פחות הטבע דלכן אלקים בגימ' הטבע ועי' בתש' ח"צ סי' (יח). וכמו שהדיין ומושל בעירו נקרא אלהים וכן שרי מעלה המושלים ע"ד פרטי.

ונהו ממשלה על הפל בכלל ובפרט. וכן האדם יש לו צלם ודמות זה ר"ל שבידו להיות מושל על כל פחותיו הטבעיים הנכללים להטותם ולשנותם כאשר ירצה כמשאז"ל (בר"ר פל"ד) הצדיקים לבן ברשותן.

משא"כ הבע"ח הפל מן טבע אצלו מתולדתו ואין בידו לשנות טבעו. וכאשר יש לאדם צלם אלקים ר"ל שפח הנפש מאיר בגוף שהוא פח הממשלה על כל פחות גופו הבהמין אז ממילא מושל על כל בהמיות של כל הבע"ח כמו שמושל על בהמיות עצמו.

פי כה יסוד השי"ת ג"ז בכח הטבעי עצמו שיהי' נכפף ומקבל מרות מצלם אלקי שנה הרצון בדרז"ל (בר"ר פ"ה) תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית על היים וכו', ונהו הנרצה בהשתוות הגימטר' שזכרנו שג"ז עצמו פח טבעי להיות נכנע להנהגה אלקיית ולכה זהו בטבעי הבהמיות להיות נכנע לאלקיות וצורת אדם שהוא בצלם אלקים.

אבל כאשר נדמה פבהמה כמשארז"ל (בר"ר פל"ד) ברשעים שאין לבן ברשיותו רק מתנהג עפ"י טבע שרירות לבו מתולדתו פכל הבע"ח אשר ע"פ האדמה ואין ממשלת צורתו על הבהמיות רק ממשלת הבהמיות עליו אז חיות רעות שולטות עליו ובז"י טעם למ"ש התוס' פ' הבע"י ס"א א' ושאר דוכתי' בשם ר"ת לחלק בין אדם להאדם דממעט עפ"י.

והיינו כי אדם ר"ל הנפש וצורת האדם האמיתית בנה לאפוקי עפ"י דאינם בצלם אלקים. משא"כ האדם הידוע וניכר לכל זהו ע"י הגוף דהנפש רואה ואינה נראית כמ"ש בפ"ק דברכות.

רק ההפך מצד בריאת הגוף בפועל ממש זה שנה בכל וגם עפ"י בכלל. פי כן יסוד השי"ת מטעם הבחירה שנה יסוד הנפש שפידו להטות פחות גופו או לא ונהי גם עפ"י הי' בכלל אלא שפכר בחרו ברע ונתנה תורה ונתחדשה הלכה ראה ויתר גוים כמשז"ל (ע"ז ב:) ואכמ"ל: והנה הדרך שיגיע האדם לצורתו וצלמו האלקי פאמור והפח אשר שם בי השי"ת אשר בו ינצח טבע תולדתו.

הוא מה שסיים הפתוב אח"כ זכר ונקבה ברא איתם וגו' שהצלם אלקים הם ב' פחות נפרדות זכר ונקבה. והם הנרמזות בפתוב ידע שור קונהו וגו' ישראל לא ידע עמי לא התבונן יבואר זה פי א' ב"ב ט"ז א' ברא יצה"ר ברא תורה תבלין ר"ל יצה"ר הוא טבע תולדתו כמ"ש יצר לב האדם רע מנעוריו ומצד הגוף הבהמין דלכן מצינו גם בבהמה יצה"ר כמשז"ל (ברכות סא).

(והא חזי דנשכה ובעטה כו' ועז"א שם איוב בראת צדיקים כו' שהיה סבור שהפל תלוי בתולדת טבעו ואין בחירה לשנות תחלת בריאתו. ועז"א לו דינש תורה תבלין ר"ל החכמה שפרא השי"ת באדם [כד"ש (בר"ר פס"א) באאע"ה שהי' קודם מ"ת דנעשו ב' פליותיו פשני מעינות ונובעות חכמה [ולכמה מ"ד הי' איוב ג"כ קודם מ"ת (ב"ב שם)].

אלא דדרך זה קשה מאוד להגיע אליה וכמשאז"ל (ויק"ר פ"ב) ע"פ א' מאלף מצאתי זה אברהם והי' ב' אלפים אלו תהו עד שנתנה תורה ונתרחב הדרך לכל באי עולם] שפכח חכמה שבמוחו יכול להתבונן ולמצוא דרך ד' ולנצח פחות גופו מצד שמבין יודע שנה רע לו ומטה אותם לדרך אחר.

ועז"א ברכות ח' א' אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה זהו משפן הקב"ה שהוא הצלם אלקי חופף עליו ושוכן בקרב מוחו בהתבוננו בהלכה ותורת ד'. וא' משחרב

בהמק"ד ר"ל דָּשָׁם הֵיטָה הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָתוֹ ית"ש בְּעוֹלָם עֲדִינָן הִיא נִמְצָאָת בְּנִפְשׁ שְׁהִיא בְּכָל חִלְקֵיהָ דְּוַגְמַת בהמק"ד כמ"ש בַּזְּוֹהַר.

ועי"ז חוֹזְרֵת לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם שְׁהַנֶּפֶשׁ מְוַגְבֶּלֶת בְּגוֹף שְׁהוּא מְוַגְבֵּל בְּמָקוֹם וְהַמָּקוֹם הוּא בְּעוֹלָם וְאִז"ל ד' אַמּוֹת הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם בְּכ"מ לְכ"א ד"א שֶׁל הֶלְכָה ר"ל הֶלְכָה הַהִילוּף וְהַנְהִיגָה עַפ"י הַתּוֹרָה [וְכִי קִבְּלָתִי דַד"א שֶׁל הֶלְכָה אֵין ר"ל לְיָמוּד הֶלְכָה דְּוַקְא אֶלָּא הַהִתְנַהֲגוּת עַפ"י הֶלְכָה].

וְהִנֵּה בַּפ' ב"מ ל"א ב' א' אֵין לְהַקְב"ה בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אוֹצֵר שֶׁל יְרֵאָת שְׁמַיִם בְּלִבָּד וְיִלְיָף שָׁם מְקַרָּא דִּיחִידָה הִיא הַיְרֵאָה בְּעוֹלָם. וְצ"ל דַּמ"ד דְּבִרְכוֹת ר"ל ס"ל פְּאִידָף מ"ד בַּפ' ב"מ שָׁם דְּבַר אוֹרֵינָן עֲדִיף ע"ש.

וְעִינָן פְּלוֹגְתָתָם דְּבִאֲמַת זֶה בְּלֹא זֶה לֹא סְגִי כַּמ"ש (פ"ג) אִם אֵין יְרֵאָה אֵין חֲכָמָה אִם אֵין כו'. וּבִיאוּר זֶה דִּהִירֵאָה בְּלִב כַּמ"ש בְּיוֹמָא ע"ב ב' ע"פ וְלֵב אֵין ע"ש וְכִיּוֹצֵא בּוֹ בַּפ' חֲלָק (קו:): בְּדוֹאָג וְאַחִיתוֹנְפֵל קַב"ה לְבָא בְּעֵי ע"ש.

פִּי הֶלֶב לִיר"ש וְכַמ"ש בַּפ' ב"מ (שָׁם) אֶפ"ה אֵי כו' וְאֵי לֹא לֹא וְהִינּוּ כִי הַיְרֵאָה נִמְשָׁף מִן הַהַפְּרָה הַבְּרוּרָה שֶׁהִשִּׁי"ת נוֹכַח עֵינָיו כַּמ"ש בַּהַג"ה דְּרִישׁ א"ח. וְהַהַפְּרָה הַבְּרוּרָה אֵינוֹ בַּחֲכָמָה שְׁבָמוֹחַ (דָּשָׁם מְשַׁפֵּן הַמְדַמָּה וּמְלֹא דְמִיּוֹנוֹת ג"כ).

וְהַבְּרִירָה הוּא] רַק בְּלִב שְׁשָׁם כַּח הַמְרַגִּישׁ. וְהַהַרְגָּשָׁה הוּא בְּדָבָר בְּרוּר נוֹכַח עֵינָיו שְׁאֵינוֹ בְּדַמְיוֹן וְכַמ"ש בְּאַבוֹת (פ"ו) בְּבִינַת הֶלֶב שְׁהַבִּינָה תְּלוּי' בְּלִב.

וְכַמ"ש בַּפ"ק דְּבִרְכוֹת (י.) (דָּדִים בְּמָקוֹם בִּינָה פִּי בְּמָקוֹם הֶלֶב כְּמוֹ שְׁקִבְּלָתִי ע"פ אֵנִי בִּינָה וְחֲכָמִי קָדָם אַחֲכָמָה הוּא מְוַשְׁפֵּל רֵאשׁוֹן וּבִינָה מְוַשְׁפֵּל שְׁנִי.

וְכִן סֵדֶר בְּגִזְזוֹן הָאָדָם לִיְדִית הַמְחַשְׁבָּה הִיא בְּמוֹחַ וְהוּא מְוַשְׁפֵּל רֵאשׁוֹן וְהוּא מְכַוֵּן גַּם לְדַבְּרֵי רִש"י פ' תְּשׂא חֲכָמָה מַה שְׁלֵמֵד מְאַחֲרִים שְׁזֵה נוֹלַד מְעַצְמוֹ וְאִכְמ"ל בְּזֵה] וְאַח"כּ מְתַבּוֹנֵן בְּלִבּוֹ אִם כָּשֶׁר הַדְּבָר לְפָנָיו.

וְאַח"כּ בָּא לְפוּעֵל הַמְעַשָּׂה ע"י הָאֲבָרִים שְׁמְשַׁפֵּן חַיּוֹתָם נִמְשָׁף מִן הֶלֶב כַּמ"ש כִּי מְמַנּוּ תוֹצְאוֹת חַיִּים. וְע"י רְצוֹן הֶלֶב כְּלִי הַמְעַשָּׂים גּוֹמְרִים כַּמְשׁוֹ"ל עֵין רוּאָה [רוֹמְזוֹ לְחֲכָמָה שְׁבָמוֹחַ] וְלֵב חוֹמֵד כו'.

וְלִכ"א בְּרְכוֹת ס' א' דְּמְשַׁפֵּן יֵצֵה"ר עַל מִפְתָּחוֹת הֶלֶב שְׁהוּא מְקוֹר לְמַעֲשָׂה. וְכָל פְּעוּלָה שְׁאֵינָה ע"י רְצוֹן הֶלֶב ה"ז שׁוּגַג וְאִנּוֹס וּמְתַעַסֵּק בְּעֵלְמָא וְלֹא כְּלוּם הוּא רַק כְּמַעֲשָׂה קוּף בְּעֵלְמָא.

ר"ל שְׁאֵין בָּם ב' פְּחוֹת אֵלוֹ נְטוּעוֹת לְהַטּוֹת הַמְעַשָּׂה לְכָל אֲשֶׁר יְרַצָּה עַל פִּיהֶם רַק מִפִּי כַּח טְבַעֵי הַנְּטוּעַ בְּאֲבָרִים לְבַד וְזֵהוּ מַעֲשָׂה בְּהֵמָה. וְמִי שְׁעַשָּׂה עַפ"י רְצוֹן הֶלֶב אֶבֶל בְּלֹא הַתְּבוּנָתָהּ הַמְּנוּחַ הוּא נִקְרָא מְזִיד [ע' יוֹמָא ל"ו ב' ג' שְׁמוֹת אֵלוֹ וּבִיאוּרָם לְדַעֲתִי כַּמ"ש] אֶבֶל מִי שְׁעַשָּׂה בְּהַסְכְּמַת הַחֲכָמָה שְׁבָמוֹחַ וְהַרְצוֹן שְׁפֵלֵב זֶה נִקְרָא מוֹרַד וְכַשְׂרוֹ"ל יוֹדֵעַ רַבּוֹנוֹ וּמְתַבּוֹנֵן לְמָרוֹד בּוֹ: וּמְשַׁפֵּן צָלָם אֱלֻקִּים הוּא בַּב' פְּחוֹת אֶלָּה הַמְעוֹרְרִים הַמְעַשָּׂה וְאֵינוֹ מַעֲשָׂה קוּף רַק בְּבַחֲרִיתוֹ וּבִיְתָרוֹן הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה.

והאלקית השוכן בהם הוא התורה והיראה התורה והתקמה במותם והיראה בלב כמשנ"ת. וע"י שניהם בידו לכפות פלי המעשה הגופניים להיות נמשכים אחר רצון השי"ת.

שהי"ש שהוא הלב טוב עז"א באבות (פ"ב) שפכלל דבריו דבריתם שיה כולל כל המדות טובות ממדות הגוף להטותם. ובלא תורה שהיא התקמה והדיעה בטו"ר לא סגי דלא ידע מה הטוב כמ"ש (אבות פ"ב מ"ו) אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד.

וכן בתורה ותקמה לבד לא סגי כמ"ש סוף פ"ק דקדושין תלמוד גדול שמביא לידי מעשה הוא ע"י הלב כנ"ל. ובלא"ה לא סגי כמ"ש בירושלמי פ"ק דברכות בלמד שלא ע"מ לעשות ר"ל ע"ש וכמ"ש בברכות י"ז א' שלא יהא אדם וביומא פ"ו א' וזה בא מן הלב רע.

ועז"א בפ' ב"מ (לא:) נאי לא לא פ"א אין בידו פלום כמ"ש ביבמות ק"ט ב' דאף תורה אין לו ע"ש. והיינו דאעפ"י שהבריאה המוח ואח"כ הלב וכנ"ל שבתחלה ראשית המתשבה והתקמה ואחרי' בינת הלב מ"מ הרימן הלב תוצאות חיים לכל האברים וגם למוח עצמו נמשך התעוררות למתשבה מפח הרצון שבלב.

ונהו אם אין יראה כו' שחוזרים חלילה זה קודם לזה וזה קודם לזה לעולם לכל רצון הלב קודמת מתשבה במוח ולכל מתשבה קודם רצון בלב שרוצה לחשוב כף ולעולם זה נמשך מזה. וזה בכל מתשבות ורצונות שבאדם הן לרע והן לטוב במתשבות דצלם אלקי דקדושה שבלב ומוח ע"י תורה ויראת שמים [ולפי].

שמקור החיים בלב לכ"א שם ביומא בלב למשמאילים סמא דמותא העדר החיים. משא"כ בהעדר התורה].

ונהו ג"כ ב' המשלים בפ' ב"מ שם למפתחות פנימיות וחיצוניות ולתרעא ודרתא שהם לכאורה שני הפכים. ור"ל שמפתח חיצוני רצון הלב להתעורר לתקמה ע"י יראת שמים שבלב ואו כשהתקמה נמשכת מצד היר"ש המתעורר בלב אז הוא מגיע לפתח שני שהוא התרעא והוא תורה ותקמה שבמוח.

ואח"כ לדרתא שהוא יראת הלב ששם הדירה קבועה לחיי האברים שהוא חיות כל האדם ומשם יוצאת לפועל המעשה טובה שנהו תכלית תקמה כמ"ש בס"פ ב' דברכות. (ונהו ג"כ מ"ש בתדא"ר פ"ג אני יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי.

השמחה היא בתורה כמ"ש פקודי ד' ישרים משמחי לב] וביומא שם יראת ד' טהורה עומדת לעד זה הלומד תורה בטרה מאי הוא נושא אשה ואח"כ לומד תורה. פי' שהתורה הנמשכת מן היראה היא תורה של טרה כי דבר שיש בו נגיעה לגוף הבהמי נקרא טומאה.

כמ"ש במק"א בבבאור ג' מיני טומאות הנשלחים מג' מחנות שהם פוללים ראשי המדות רעות שבגוף האדם שהם הקנאה נגדו בגוף טומאת צרעת שדרז"ל (ערכין טו: ויק"ר פט"ז) המוציא רע ויסודו הקנאה והוא הרע לבריות ולכך נשלח חוץ למחנה הבריות ובפרט מחנה ישראל שטבע תולדתם היפה זה רק רחמנים וגומלי חסדים (ביבמות עט).

(וְנָב הוא בעל תאנות שידוע שזה טוב לפריות עפ"י רוב והוא מפלל הפריות וגם מפלל ישראל שחטא זה רגיל בהם כמ"ש בסנהדרין (סג:) לא פקרו אלא להתיר עריות ובס"פ חבית חמרא כו' קפחו יו"ד שבתים.

ונא' וישמן ישורון ויבטט. אבל אינו במתנה לוי' שהם המקודשים לשמים שכ"מ שאמה מוצא קדושה שם גרר התאות וכמ"ש ברכות י' ב' פי איש קדוש הוא שלא מצאה נבוב העדר תאנות אכילה ולא ראתה קרי העדר תאנות ננות.

ונגד טמא מת הוא הפבוד שפל הרוצה אחריו בורח כמ"ש בעירובין י"ג ב' והתנשאות בתכלית בלב היא השפלות בתכלית עד שנפשו פער לקל תהי'. וז"ש בסוטה ה' א' דהמתגאה אין עפרו ננער שאין בו שום חיות.

פי זה כל האדם החיות הנופח בפער מן האדמה והתנשאות היא יתרון החיות וכל המוסר גורע גמלא אזיל כו' אודנא דהו"ל כו' (סנהדרין קו.) מדה פנגד מדה גם זה שיש לו אינו שלו והוא נעדר החיות מפל וכל ונשאר עפר לבד שאין ננער וזהו טומאת מת שהוא השפלות הגמור במיתה והעדר החיות.

וכמ"ש בתמיד (לב.) מה יעשה ויחל' כו' וימות כו' הוא ממש מכונן למאמר הרוצה אחר הפבוד כו' הבורח כו' דאם יהי' פמת שאם הנפה וקולל לא ירגיש וכער לקל שהיא מדרגת המיתה השב אל העפר פשהי' אז מחי' עצמו והפבוד רודה אחריו.

ולפיכך פשיח' או ימות ונעשה טומאת מת או מת עצמו שגם הוא מותר במתנה לוי' שהם הת"ח עובדי ד' וכמ"ש (סוטה שם) בשמתא מאן דלית בי'. וא' פתנבות ק"ג ב' נהוג נשיאותה ברמים [וגם שם הוא משפן טומאה זו דאין אומרים אל תתנשא אלא למי שראוי להתנשאות].

אבל אסור במתנה שכינה דאין פבוד נגד ד' כמ"ש בדהמע"ה (ברכות ד.) וכמ"ש ברפ"ב דקדושין וכמ"ש (ברכות יט: וש"ד) במקום שיש חילול השם אין חולקין פבוד לרב.

וכמ"ש בשלהי סוטה שאין חולקין פבוד לתלמיד במקום הרב: ואלו הג' הם שורש פל המדות רעות שפולם ענפים להם והם בטבעי תולדות הגוף. ומקביל להם בצלם אלקיי שבאדם החכמה שפמוח נגד פבוד כמשז"ל בעירובין (נה).

(שלא תמצא תורה בגסיהרות. ובס"פ פמה אשה הסנה הסנה כו' ובכ"מ בדרז"ל דמשכנה אצל נמוכי הרוח ולכך הפבוד רודה אחריהם כמ"ש פבוד חכמים ינחלו וכנ"ל דהוא רק לת"ח.

וחכמה היא מתנה שכינה כמ"ש בזוהר אורייתא וקב"ה חד. ובכ"ר רפ"א דתורה היתה אצלו אמון אצלו במתנהו.

ובמק"א ביארנו זה באורח עמ"ש אלקי נשמה שנתת בי טהורה דנשמה היא שפמוח והיא טהורה לגמרי. והיא הסיוע של השי"ת שאמרו רז"ל (סוכה נב).

(אלמלא הקב"ה עוזרו. וא' ביומא (לט:) דמסייעין אותו וזה ע"י ד' השוכן אתם בתוך טומאותם זהו מתנה שכינה ואכ"מ] ובינת הלב נגד תאנה שבאה מלב כמ"ש תאנות לבו וא' הלב חומד והיראה מצלת כמ"ש בר"פ כל היד ע"ש.

ומשפנה במחנה לוי הם עובדי עבודת ד' כמ"ש אם אדונים אני אי מוראי שהיראה מאדון לעבד שאימת רבו עליו. משא"כ מאן דאחיד באורייתא פאלו אחיד בקוב"ה והוא מדרגת בן וכד"ש ר"ג על רחב"ד בברכות (לד:) שהוא כעבד כו'.

כידוע רחב"ד בעל עבודה שבלב זו תפלה ומעט מימרות בדינים נמצא ממנו בגמ' ור"ג נשיא וראש ישיבה עיקר עסקו בתורה. וגמר היציאה לפועל בכלי המעשה הוא נגד הקנאה דלא שינה אלא פאשר יוציא לפועל ניכר לזולת.

שנהו שורש הקנאה במה שבין אדם לחבירו ומילי דנזיקין שהיא במעשה מפעולת הרע ולעומתו בטוב פעולת הטוב והוא במחנה ישראל כמשאז"ל (עירובין יט: וש"ד) אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון (וסתם מצנה בדרז"ל היא צדקה (ע' רש"י שבת קנו.

(פנוע שהיא ההטבה לחבירו וא' בבר"ר (פ"ח) חסד אומר יברא שפולו חסדים. [והו הם ג' מדרגות מאן דבעי למנהי חסידא שבדרז"ל בב"ק (ל).

(ואכ"מ].

וכף הוא סדרן במשנה (פ"א) דאבות על שלשה דברים העולם עומד תורה וחקמה שבמוח ועבודה שבלב (והוא עבודת הפהנים והלויים ג"כ בפועל במקדש) וגמ"ח שבמעשה כנ"ל. אלא שהיפה פאן הסדר ובכל חד נקט כסדרו מלמעלה למטה.

וכף הוא סדר המקנים העולם סדר הליכת מדרגותיו מוח ואחריו לב ואח"כ פלי המעשה גומרים וחליפיהן בגולם שהיא המשנה סדר היצירה שאינו מתבונן על כל. מעשה ורצון מקודם אם יעשה זה.

ואצלם הוא מתחלה מעשה ואחריו הלב ואחריו המוח (שנה נרמז בדרז"ל (בר"ר פל"ד) הרשעים הן ברשות לבן. הן ר"ל עיקר צורת האדם שהוא על החכמה שבמוח שנהו מותר האדם מן הבהמה]: והנה הסדר הנזכר הוא בכל פרט מעשה וכן בדרך כלל למי שהוא בקודש שהוא חכם ונרא וידע שכאשר יתבונן במוחו לא יטעה לומר על רע טוב וכן לבבו אח"כ לא יטנו.

אבל סדר הפניסה לקודש למי שהוא פא להתקדש ולטהר פחותיו אז מתחלה נכנס למחנה ישראל ואח"כ למחנה לוי ואח"כ לחדר היומר פנימי שהיא מחנה שכינה שנטהר מכל הטומאות כסדרן עד שהגיע לטהרה הגמורה שהיא מחנה שכינה שהוא הלומד תורה בדרז"ל (יומא עב:).

שאינ טומאות של הלומד לקנטר שהוא הקנאה הגרוע מכולם שאינו בכלל מחנה ישראל שע"ז ארז"ל (ברכות יז.) נוח לו שלא נברא ושנהפכה שלייתו ר"ל ולא פא לכלל מחנה ישראל כלל.

והלומד לעשות קורדם להתפרנס שהוא תאנה וכן הלומד לישם חכמה פכל החכמות שנה ממש דוגמת תאנות עריות וזה אינו בגדר ת"ח אבל הוא בכלל ישראל אבל הלומד להתנייהר ולעשות עטרה להתגדל שהוא הכבוד הוא בכלל מחנה לוי הת"ת כמ"ש התוס' (שם) דע"ז אז"ל לעולם יעסוק אדם כו' שלא לשמה כו'.

אָבֵל אֵינוֹ בְּמַחְנֵה שְׂכִינָה שֶׁהוּא לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים לְשֵׁם פְּעֻלָּן לְבַד וְלֹא פְּנוּנָה אַחֲרָת. וְזֶה הוּא רַק ע"י יְרֵאת ד' מְקוֹר הַחַיִּים ע"י נַעֲשֵׂה מִיָּמִין בְּהָא שֶׁהִיא סְמָא דְחַיִּי לְמִיָּמִינָם (יּוֹמָא שָׁם) כַּמֶּש"ל שַׁע"י בִּינַת הַלֵּב שֶׁהוּא נָקִי מִתַּאֲנוּת הַלֵּב שֶׁהִיא עֵינָר כָּל הַטּוֹמְאוֹת כִּי חַיּוֹת הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִן הַלֵּב כַּמֶּש"ל.

וְכֵן הַקְּנָאָה וְהַכְּבוֹד שֶׁנֶּרְשָׁם הַתַּאֲנוּה שֶׁמִּתַּאֲנוּה לְכַבּוֹד וּמִתַּאֲנוּה לְקְנָאָה. וְהַיּוֹצֵא דְרָךְ מַחְנֵה לֹוִי בְּשָׁלוֹם יָכוֹל לְפָנֵס ג"כ לְמַחְנֵה שְׂכִינָה שַׁע"י נְכַנֵּס טְהָרָה לְכָל מִיָּנִי הַטּוֹמְאוֹת פְּאַשָׁר הַלֵּב טְהוֹר שְׁלֵכֵן בִּיקְשֻׁדְהַמַּע"ה רַק לֵב טְהוֹר וְגו' וְכַמֶּש"ל כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים] כַּמֶּש"ל בַּפ' חֵלֶק (קו:) רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי.

וְזֶהוּ עוֹמְדָת לְעַד לְפִי שְׁאִין הַלִּימוּד תְּלוּי בְּדָבָר מְדַבְרֵי הַגּוֹף שְׁאֵז בְּטֵל דְּבָר בְּטֵלָה אַהֲבָה מִשָּׂא"כ זֶה שֶׁהוּא לַש"ש סוֹפָה לְהַתְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁהַשִּׁי"ת קִיָּם לְעַד. וְכַמֶּש"ל (יּוֹמָא שָׁם) הַנּוֹשָׂא אִשָּׁה כּו' יִרְמֹז כִּי יְדוּעַ מ"ש בְּבִר"ר (פְּנִי"ח) תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים מַעֲשֵׂ"ט וְכ"א בְּסוּטָה מ"ו א' מֵאֵי פִירוֹת אֵילִימָא פִּר"ו כּו' אֶלָּא מְצוֹת.

וְכַמֶּש"ל (נְדָה לֹא.) ג' שְׁוֹתְפִים בְּתוֹלְדָה הַגְּשָׁמִיּוֹת הַקַּב"ה וְאָבִיו וְאִמּוֹ כָּף ג' שְׁוֹתְפִים בְּתוֹלְדוֹת הַמַּע"ט.

ב' פַּחוֹת מִן הָאָדָם לְנִצְחָה הַיֵּצֵר וְהֵם חֲקָמָה שְׁבַמּוֹחַ דְּוַגְמַת הַהֲרִיּוֹן וּמוֹלִיד רֵאשִׁית הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהִיא בְּהַעֲלָם עֲדִיין וְשׁוֹלַח לְכַב לְהַתְבַּוֵּן וְהִיא הַמוֹלְדָת הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהִיא הַהוֹלְדָה הַנְּגֻלִית. וְז"ש בְּהַמְפֹּלֶת (שָׁם) אָבִיו מְזַרֵיעַ לְוָן וְהָאֵם אֲנָדָם כִּיְדוּעַ בְּזוֹהַר [ע"ש בְּרִישׁ הַהַקְדָּמָה ב' א'.

פְּנִחָס רַט"ו א' [שְׁוֹוֹן הַלְוָן רוֹמֵז לְחֻסָּד וְהָאָדָם עַל דִּין. כְּעִנְיָן אִם יֵהִי חֲטָאָכֶם כְּשֵׁנִים אֲדוּמִים כְּדָם] כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ.

וְזֶהוּ הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת תּוֹרַת חֻסָּד שֶׁהִיא מְדַרְגַת בֵּן כַּמֶּש"ל וְהִירָאָה בְּמַדְרַגַת עֶבֶד כַּמֶּש"ל וְכַמֶּש"ל אֶלְקִים מוֹרָה דִּין שֶׁהוּא אָדוֹן שׁוֹפֵט וּמוֹשֵׁל. וְא"א לְשִׁנְיָהֶם בְּלֹא הַקַּב"ה כַּמֶּש"ל בְּקִדּוּשֵׁין (ל:) אֶלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ כּו' אַחַר כָּל הַסִּיגָל שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּחֻקָּתוֹ וּבִינָתוֹ וְיִרְאֵת חֲטָאוֹ הַקּוֹדֶמֶת לְחֻקָּתוֹ אֵינוֹ כְּלוֹם בְּלֹא הַקַּב"ה, כַּמֶּש"ל (וִיק"ר פִּי"ד) אָבִי וְאִמִּי עֲזַבְנִי כ"א זֶה פּוֹנָה לְכָאן כּו' וְעֲדִיין אֵין מְצִיאַת הַתּוֹלְדָה לְפּוֹעֵל אֶלָּא ע"י הַקַּב"ה שֶׁהוּא נוֹתֵן נְשָׁמָה כּו'.

כָּף גָּמַר הַמַּעֲשֵׂה אֵינוֹ בְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם כַּמֶּש"ל בַּפ"ק דְּמַגִּילָה (ו:) לְאוֹקְמֵי גִירְסָא סִינְעֵתָא דְשִׁמְיָא וּבַמ"ק (ט"ז:) וְד' עֲמוֹ שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם. שְׁכָל מַעֲשֵׂה הַיּוֹצְאוֹת ע"י חֻקָּמֵי וּבִינָתוֹ הִיָּתָה פְּהִלְכָה וְכָרְאוּי וְזֶהוּ רַק ע"י שַׁד' עֲמוֹ שַׁד"ז אֵינוֹ אֶלָּא בְּיַד הַקַּב"ה לְהִיּוֹת מוֹלִיד מַעֲשֵׂה טוֹבָה [שְׁבִלָא"ה אֵין קְרוּי תּוֹלְדָה].

וְז"ש בִּירוּשְׁלַמִּי דְבְּרִכּוֹת (ספ"ק) אֵין אִתָּה יְהִיב עֵינָא (וְהִיא חֻקָּמָה כַּמֶּש"ל הַחֻקִּים עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ וְאִז"ל (תְּמִיד לֵב.) אֵינְהוּ חֻקִּים הַרְוָאָה אֶת הַנּוֹלְדָה] וְלִבָּא (הִיא בִּינַת הַלֵּב.

וְהוֹפְכוֹ הַסֵּדֶר מִן הַפְּתוּב דְלֹא תַתְּנוּרוֹ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם מִטַּעַם שְׁנַת"ל בְּהַקְפּוּדָה הַסֵּדֶר דְקְנָאָה תַאֲנוּה וְכַבּוֹד נִגְדַת תּוֹרָה וְעַבּוּדָה וּגְמ'ח] לִי כּו' דְצָרִיךְ לְמִיָּהֵב לְהַשִּׁי"ת רַק כָּל אֵלָה. שֶׁהַתּוֹרָה תְּבַלִּין לִיְצֵר כַּמֶּש"ל בַּפ"ק דְּב"ב (ו).

(ובקדושין (ל): וכן היראה כמ"ש בספרי אם באת למרוד דע שאתה ירא כו'. וכמ"ש בפ' עקבא הסתפל כו' ולפני מי אתה עומד כו' ואין אתה בא כו' שהיא יראת העונש.

[וכמ"ש (ברכות לג): הפל ביד"ש חוץ מיראת שמים שזה ביד האדם. אבל התורה היא מתנת ד' לאדם כמ"ש ממדבר מונה כי היא של השי"ת כי לו התקמה משא"כ היראה אין שיהא אצל השי"ת והוא רק בידי אדם ואכמ"ל] והתשלום הוא מסיוע השי"ת פאשר האדם מצדו למיהב לו ב' אלה: וז"ס מ"ש בזוהר יתרו פ"ה א' ושאר דוכתי דתקמה ובינה הם אבא ואימא.

ובתיקונים דאבא מוחא ובינה לבא ואכמ"ל בבניאור הדברים למה שהם. אבל הוא מבואר בתולדות המע"ט של האדם כמשנת"ל כי התקמה שהיא ראשית המחשבה היא כמו האב. וז"ש בן חכם ישמח אב שהתקמה נמשכת ממנו. והבינה באם כמשז"ל (נדה מה): ויכן שנתן ביה בינה יתירה והיא היראה שמייוחס לאשה כמ"ש אשה יראת ד' ונא' יראת ד' היא אוצרו ואז"ל (ברכות סא).

(שהאשה פאוצר רחבה כו' וכמ"ש ל שהאשה מדרגת השלמת החסרון וכן יראת יסוד למצות ל"ת כמ"ש הקדמונים. וא' בשמו"ר היכן התקמה מצוי' בראש רא"א בלב שנא' וכל אשה חכמת לב א"ל אין תקמה לאשה אלא בפלג.

פ"י חכמת האשה רק השלמת חסרונה כמשנת"ל [וכמו ששמעתי באנרף ע"פ חכמת נשים] והוא בפלג שהיא המלאכה שהאשה עושה לבעלה שהיא להשלים פדתנו התם (כתובות נט): שהבטלה מביאה לידי שעמום ולידי זימה.

והיא היראה כמ"ש באבות (פ"ב) כל תורה שאין עמה מלאכה היא עמוד העבודה שהיא היראה כמ"ש ל' וכמ"ש ולעבדו בכל לבבכם שהעבודה בלב וכמ"ש בשבת קי"ט ב' שהדבור מלאכה וכמעשה. ומצינו דבור בלב כמו שנאמר ודובר אמת בלבבו מה שאין פן במוח לא מצינו דבור כי ג' מדרגות מחשבה דבור ומעשה כף סדורן מחשבה במוח ודבור בלב פנ"ל וכלי מעשים גומרין כמשנ"ת אצלנו במק"א.

וכשאין עמה מלאכה שהיא הלב סופה בטלה פנ"ל שאינה עומדת לעד. (וזה ג"כ מ"ש אבות שם) טוב תורה עם דרך ארץ.

פ"י דרך ארץ היא היראה כמ"ש והארץ נתן לבני אדם וכמ"ש בברכות לג): הפל בידי שמים חוץ מיראת שמים שזה נתן לבני אדם. וזהו דרך הארץ ודרך גבר בעלמא הדין ויגיעת שניהם משכחת עון פנ"ל.

וכמ"ש בפ"ק דברכות (ה). נצחו בטבע תולדתו שנוטה במדה זו להיטב] מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שהוא תבלין פנ"ל ואם לאו יקרא ק"ש שהיא קבלת עול מלכות שמים.

שהוא ההפך הברורה מעול מלך והוא עבדו ומתיירא ממנו. ותורה קודמת ואחריה היראה ואחריהו יזכור יום המיתה היא בקשת הסיוע מהשי"ת פשרואה שיגיע ולא מצא התועלת לזה לעורר רחמי שמים עליו שמן השמים ירחמו ויעזרהו.

והוא ע"י זכירת יום המיתה שהנפוש נפרדת מן הגוף ועולה למקורה ומתאחדת עם המקור וכדוע מהבע"ש פי המתקת הדינים הוא ע"י ביטול נפשו למקורה. דשם היא תרעא דחירו ואכ"מ בביאור זה].

ולפיכך חקמת נשים היא בלב משפן היראה המשלמת החסרון זהו עיקר חקמתן שמשותקת להשלמת חסרונם כמשנת"ל אבל אינו למדות תורה שהיא חקמה שבראש: ולכ"א בפ' הבע"י (סב:) כל מי שאין לו אשה שרוי בלא שמחה ברכה טובה ואח"כ הוסיפו עוד תורה חומה שלום.

והם ג' נגד ג' אשר בחסרון האשה יראת ד' שלשתם חסרים. וא' בראשונה חסרון דמעלה בלא שמחה הוא חסרון מעלת התורה כמ"ש פקודי ד' ישרים משמחי לב רק כשישרים והישרות בלב כמ"ש ביושר לבב ואז משמחי לב אבל בלא"ה אין השמחה נמשכת מן התורה והיינו שאין מעלת התורה אצלו שב בשלימות.

ואח"כ הוסיף עוד דאין תורה כלל וכמ"ש ביבמות ק"ד ב' כל האומר כו' אף תורה אין לו. ובלא ברכה הוא מקביל נגד בלא חומה דר"ל חסרון יראת שמים שהיא החומה שהוא מעצור למדות רעות ותאות וכמ"ש בר"פ כל היד ונא' עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצור לרוחו.

ונגדו בלא ברכה היא על חסרון שלימות מעלת היראה כנ"ל על בלא שמחה נגד בלא תורה] כי ברכה ענינו בפועל ממש שנה נראה לעין גשמי ומה שאינו עדיין בכח הלב רק במחשבה ושבמות זה נראה לעין רוחני כמ"ש"ל הפל בידי שמים שינה לכה שם ברכה ורבו דנה שינה רק כשיש מעשה האדם כמ"ש בזוהר (ח"ב פ"ז) באלישע וכמ"ש יוסף עליכם ככם דייקא ככם.

וז"ש בהזהב (נט.) אין הברכה מצוי' אלא בשביל אשתו כדוע ברכה מלשון בריכה ומעין מים שהוא שלימות הברכה ששלימותה הוא כאשר יהי' נהרא מפני' מקברו (שבת סה) עד אין קץ ואין פוסק לעולם ומקור מים לא יכזבו מימיו.

וכן הלב מקור החיים ומקור הוא שלימות הברכה. וזהו הסמיכות יהי' מקורו ברוח ושמח באשת נעורו כמ"ש בע"ז י"ט ב' אשרי שעושה תשובה כשהוא איש זהו אשת נעורים.

ובלא טובה נגד בלא שלום על שלימות המעשים בלא טובה על העדר תיקונם בתוספות ורבו [וכדשז"ל בגדרים (נ:)] על אבותינו א' נשינו טובה כמ"ש במק"א]. ובלא שלום הוא על חסרונם כי גם שלום מורה היפה רע כמו טוב וכמ"ש עושה שלום ובורא רע.

(כי רע הוא רע לבריות כדוע וכמ"ש בזוהר ושלום הוא היפוכי וזהו עמוד גמ"ח] והוא על החסרון כמ"ש אין שלום בעצמי מפני חטאתי. וז"ש בשילהי עוקצין דכלי מחזיק ברכה שהוא הוספת החיים שבלב ביראת ד' כנ"ל אינו אלא השלום בעצמו של אדם.

כשאינו חסר המדות ושלימות המעשים עכ"פ אין בו חסרון אז יוכל להחזיק ברכה מהפרת הנוכח של השי"ת וכי יפול לא יטל וגו' שגם בעת הנפילה שהוא לצורך תוספות ברכה כדוע ד' לא יעזבנו בידו.

והוא קל כשאינו חסר במדות ומעשים. וגם טוב הוא היפה רע כמ"ש (תענית לא).

(דָּלָא מוֹסִיף יַאֲסֹף תַּקְבְּרִי אַמִּי. וּפ"י הִיר"ש יִסְלַק הַמַּעֲשֶׂה שְׂאִין בְּהַ תּוֹסְפוֹת קַדְוֶשָׁה וַיִּזְכֶּה עֲצָמוֹ עַד שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו יִהְיֶה בְּלִתֵּי לֵד' לְבַדּוֹ וְכַמ"ש בְּכָל דְּרָכָיו דְּעָהוּ וְא' וְכָל מַעֲשָׂיו יִהְיֶה לִש"ש.

וּז"ש וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשֵׁי ע"י הַחֲטָא וּרז"ל דְּרָשׁוּ בַּפ' ב"מ (כ"ה): הַדְּלָקַת הַגֵּר שֶׁהוּא הַגְּנֵת וְהַרְחַקַת הַגֵּזֶק בְּאִישׁוֹן לִילָה וְאֶפִּילָה שֶׁנִּכְשַׁל בְּחַשִּׁיכָה וְכַמ"ש בְּסוּטָה כ"א א' דַּע"י הַגֵּר נִיָּצַל וְגַר מִצְנָה ע"ש] נְשִׂיתִי טוֹבָה הוֹסְפוֹת מַעֲלוֹת וַיִּתְּרוֹת זֶה כְּבָר שֶׁכַּח מֵאַחַר שְׁעוֹד הוּא חֲסֵר.

וְזֶה שֶׁדְּרָשׁוּהוּ בַּפ' ב"מ שֶׁמַּעַל הַרְחִיצָה שֶׁהוּא הוֹסְפַת תַּעֲנוּג: וַע"ז א' ג"כ בְּשִׁילָהי תַּעֲנִית אִין אִשָּׁה אֶלָּא לִינְפִי אִין אִשָּׁה אֶלָּא לְבָנִים וּבְכַתְּנֻבוֹת (נֹט): הוֹסִיפוּ אִין אִשָּׁה אֶלָּא לְמַחְשֵׁיטִין. וְהִינּוּ כִי ג' הַשְּׁלִימוֹת גַּם שֶׁלְשָׁתָן תְּלוּיּוֹת בְּלָב כַּנ"ל וּבְאִשָּׁה יִרְאֵת ד'.

וְהִינְפִי הִיא תַּעֲנוּג לְבַעַל אֶבֶל אִין הִיא רוֹאָה אֵת עֲצָמָה וְזֶהוּ שְׁלִימוֹת הַתּוֹרָה שֶׁיִּרְאֵת ד' הוּא אֲנָצְרוֹ שֶׁל תּוֹרָה כַּמ"ש בַּפ' ב"מ (לֹא). וְאִשָּׁה דוֹמָה לְאֲנָצְרָה וְכַמ"ש בְּהִרְאָה (סֹא).

(וְכַפִּי יוֹפִי וּבְהִירוֹת הִירְאָה כֶּף יִתְרוֹן הַעֲנוּג בַּתּוֹרָה שֶׁמִּשְׁיג בְּחֻמְתּוֹ עוֹנֵג רַב כַּמ"ש מְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְגו'. וְתַכְשֵׁיטִין הֵם תַּעֲנוּג עֲצָמָה שֶׁהִיא עֲצָמָה מִתַּעֲנֵגַת בְּהֵם וְכַמ"ש בַּפ' בְּמָה אִשָּׁה (נֹט): דְּשִׁלְפָה וּמַחְנוּיָא שֶׁמִּתְפָּאֲרַת בְּהֵם וְהוּא שְׁלִימוֹת הִירְאָה וּבִינַת הַלָּב עֲצָמָה.

וּלְבָנִים הִינּוּ תוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁהִיא שְׁלִימוֹת הַמַּעֲשִׂים כַּנ"ל. וְכַמ"ש הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כו' שֶׁנִּכְנַס בְּמַפְתַּח הַחִיצוֹן דִּירְאָה קוֹדֵם וְכַנ"ל.

וְעַבְדִּי דְקִדְוֶשִׁין כ"ט ב' יֵשׁ בְּזֶה פְּלוּגְמָא אִם יִשָּׂא אִשָּׁה וְאַח"כּ יִלְמֹד אוֹ לְהִיָּפֶה וְקִאֲמַר וְלֹא פְּלִיגָא הָא לֵן וְהָא לְהוּ ע"ש בְּרַש"י וְתוֹסְפוֹת ב' פִּירוּשִׁים. וַי"ל לְדַבְּרֵי שְׁנֵיהֶם וְהִינּוּ כַּמ"ש בְּבִרְכוֹת (לֹב): בְּחֻסִּידִים הִרְאִישׁוּנִים הִי שׁוֹהִים ט' שְׁעוֹת בַּיּוֹם לְכַוֵּן אֵת לְבָבָם לְמָקוֹם בְּתַפְלָתָן שֶׁהוּא עֲבוּדָה שֶׁכָּלָב כַּמ"ש בְּרִישׁ תַּעֲנִית וְהִינּוּ הִירְאָה כַּמ"ש ל'.

וְלָכֵן אַר"ג (בְּבִרְכוֹת לֹד): דְּעַבְדֵּי לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ יְכוּל לְפַעֵל בְּתַפְלָתוֹ יוֹתֵר שֶׁזֶהוּ מַעֲנֵגְנוֹ. וְקִאֲמַר שֶׁמַּתוּף שְׁחֻסִּידִים הֵן תּוֹרְתָם מִתְקַיְיֵמַת אַף שֶׁעֲשׂוּ אַרְעֵי.

רַק עַד"ש בַּא"א (בַּר"ר פַּס"א) ב' פְּלוּיּוֹתֵיו כַּב' מַעֲנִינּוֹת וְנוֹבְעַת תּוֹרָה וְזֶה רַק שְׁחֻסִּידִים בְּיוֹתֵר עַד שֶׁאֵינָם צָרִיכִין לְהַתְּעוֹרְרוֹת הִירְאָה ע"י הַחֻמְתָּה כַּמ"ש הַרְמַב"מ רַפ"ב מִיסָה"ת. רַק הִגִּיעַ לְמַדְרַגַת שֶׁלָּכֵן בְּרִשׁוּתוֹ וְהִינּוּ שֶׁלְבּוֹ חָלָל בְּקִרְבּוֹ מְדַרְגַת דַּהֲמַע"ה (ב"ב י"ז).

(דְּקָרִי לְנַפְשִׁי חֲסִיד בְּעֵבּוֹר כֵּן שֶׁזֶהוּ גְּדֵר הַחֻסִּידוֹת לְהִיּוֹת לְבוֹ חָלָל שֶׁהִרְגוֹ לִיצֵה"ר (יִרו' בְּבִרְכוֹת פ"ט ה"ה) וְאֵינּוּ מִתְאַוֶּה עוֹד לְשׁוֹם תְּאַוֶּה מַעֲנִינֵי הָעוֹלָם זוֹלַת מַה שֶׁרְצוֹן הַשִּׁי"ת כַּמ"ש (זוּה"ק ח"ג רכ"ב): אֵיזֶהוּ חֲסִיד הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ.

וְאַז אִין צָרִיף הַתְּעוֹרְרוֹת. לְלָב ע"י הַחֻמְתָּה.

כַּעֲנֵן הַתְּפִלָּה בְּצַפְרָא שֶׁזָּכַר בְּזו"ח פ' נח יר"מ שֶׁיְהִי לְבִי נָכוֹן וּמְסוּר בְּיַדִּי כו' וְהִיא אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה בַּפ' הִי קוֹרָא (ט"ז): וְנִשְׁפִּים וְנִמְצָא יַחּוּל לְבַבְיָנו כו' הִינּוּ שֶׁמְיָד בְּקוֹמוֹ מְשַׁנְתוֹ

בלי שום התעוררות והתבוננות מצד החכמה ימצא הלב מתאונה ליראת שמים ולבו מסור בידו.

ואז טועם מעין עוה"ב שאין שם מקום להשתדלות מבני אדם באתערותא שלתתא. והיראה עיקרו התורה נמשכת ממנה כמ"ש פי ברא ד' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר שלעתיד התורה תהי' נובעות מקליות דוגמת א"א והלב קודם לכליות שהיראה קודמת לה וכן עשו חסידים הראשונים היראה עיקר: וזה השלימות הגמור כמ"ש בברכות ה' ב' גבי אבא בנימין שנוצטער על תפלתו סמוך למטתו ע"ש ברש"י שלא ללמוד קודם.

ומה נצטער והוא דבר נקל לכאורה לעשות אבל ר"ל שבקש להגיע למדרגה זו שישפכים וימצא לבו נכון ומסור בידו בהפרכת הנוכח ומוכן תיקף לילה להתפלל, וידע לפני מי הוא עומד ולא יצטרף להכנה והתעוררות ע"י הלמוד מקודם.

שלכו תקנו חכמים לעמוד בתפלה מתוך ד"ת וע' ברש"י ריש ברכות בשם הירוש' דגם ק"ש דערבית לת"ע פדי לעמוד בתפלה מתוך ד"ת, והי' מצטער להגיע למעלת החסידים הראשונים כנז' שלא יצטרף לזה, וא' אח"כ על מטתו שתהא בין צפון לדרום פי' מטתו הוא פת ונסק ההולדה למעשה לפועל, והי' בין צל"דכמ"ש ב"ב (כה:) להעשיר יצפון להחכים ידרום פי' כי איתא בנדרים (לח:) אין הנבואה שורה אלא על חכם גבור ועשיר.

ר"ל שלימות ג' פחות הנ"ל שבאדם חכם במוח וגבור בגבורת הלב וכמ"ש (אבות פ"ד) איזהו גבור הפוכש את יצרו והוא ע"י היראת שמים שהוא מעצור לרוחו פנ"ל. והרוח הוא בלב כמ"ש במק"א מענין ג' פחות נר"נ שבאדם] ומשפן היצר הוא במפתחי הלב כמו"ש בהרואה (סא).

(ולפיכך עיקר הגבורה הוא גבורת הלב. וכדפירש"י בר"פ אין דורשין (יב).

(וכמ"ש בסוטה מ"ד א' רף הלכב מעבירות שבידו. יעשיר במעשים כמ"ש בויק"ר (פכ"ב) על אוהב כסף כו' אוהב מצות לא ישבע כו'.

ואיזהו עשיר השמח בחלקו (אבות פ"ד) [ובפ' ב"מ (כה:)] שינוי הלשון וא' שיש לו נחת רוח בעשורו] היינו כמ"ל דשלימות המעשים הוא בידו של מקום ועני או עשיר קאמר בתחלת היצירה ולפיכך אל תבקש גדולות רק מסתפק במה שחלק לו ד'.

[וטעם השמח נגד החכמה כמ"ל על בלא שמחה שהשמחה נמשך מן החכמה. וטעם נחת רוח בלב כמ"ל דהרוח בלב ושם הוא משפן הבחירה לכ"א בעשורו משא"כ בחכמה א' בחלקו שחלק לו ד' ואכמ"ל עוד]: וטעם שגמר המעשה ביד השי"ת להורות מ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי וגו' שלא יאמר פחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

פי' פחי הוא במוח (וזהו פי' כל אשר וגו' בכחך עשה פידוע) פידוע חכמה היא אותיות כ"ח מ"ה שהוא דבר שהיא בכח לגמרי ואין בו שום יציאה לפועל. (כמו הלב ששייך בו דבור פנ"ל ושייך בו קצת יציאה לפועל לענין שנגרש לעצמו עכ"פ) וזהו פת המקנים פענין ואתה מחי את פולם ואכמ"ל בזה.

ועוצם ידי היא גבורת הלב שהוא עצמה וגבורה פנ"ל. ומנוחס ליד פי היד כולל האדם כמ"ש ברפ"ק דשבת (ה).

(ידו של אדם תשובה לו כד' על ד'. וד' על ד' היא שיעור מקומו של אדם כמ"ש במי
שאַחזו (סח:) מִשַׁח אַרְבַּע גְּרָמִיּוֹת כו' ובב"מ (י).

(ד' אמות של אדם קינות לו בכ"מ. וכן הלב מקור חיי האדם וכוללו [וכן הגרועות
נמשכות מן הלב פנודע] ויחשוב האדם שמעשיו הטובים הוא מצד חכמתו ובינתו
להתגבר על יצרו רק צריך לידע כי הוא הנותן כו' שאלמלא הקב"ה עוזרו אי אפה יכול
לו (סנפה נב).

(אף אחר ההשתדלות. וגם נותן הפח שהוא החכמה פנ"ל הוא ג"כ השי"ת שנותן לה
הפח הזה לעשות חיל במצות ומע"ט.

והיינו שהשתחלה ג"כ ממנו [וכמש"ל על הפל בידי שמים כי נותן התורה הוא השי"ת]
כי היראה והתורה נמשכים לעולם זה מזה וכמש"ל על אם אין תורה כו'. ומי הוא
המתחיל מאין נצמח ההשתחלה ומקור המחשבה והמולידה במות ולב ומחברם יחד.

זהו ג"כ הו"א [שהמלה הזו רומזות על מקור המחשבה פידיע ומתבאר אצלנו במק"א
ביאור ג' מלות אני אפה הוא] המעורר ומוליד המחשבה במוח שהוא הפח והוא ראשון
והעד שגם הוא אחרון ג"כ בגמר המעשה וידיע כי סוף מעשה במחשבה תחלה: והנה
האדם עולם קטן והעולם הגדול גם הוא נוגמתו.

ורוח מנרץ בעולם הוא התחלת זריחת האור והוא ההשתחלה מהש"י שמוציא חמה ואור
המאיר מנרתיקו ע"פ תבל. וכל פינות שהוא פונה לימין שהוא דרום שהוא מעלה רביבים
כמ"ש בפ' לא יחפור (כה:) וזהו חכמת התורה כמ"ש יערוף כמטר לקחי פרביבים וגו'
ולכך א' שם בפ' לא יחפור משחרב בהמק"ד לא הגושמה רוח דרומית שהוא אהד מן
הקללות ואבדה חכמת חכמיו וכמ"ש שילהי סוטה משחרב בהמק"ד שרו חפמיא כו' כי
מציון תצא תורה ודבר ד' זו הלכה מירושלים ולכן אצל מאמר דאין להקב"ה אלא ד'
אמות של הלכה בלבד (ברכות ח).

(א' משחרב בהמק"ד. ולא אצל מאמר דאוצר של יראת שמים בפ' במה מדליקין (לא).

(כי לתורה יש שייכות לבהמק"ד פנ"ל [וסנהדרין היו יושבין בלשפת הגזית ומשם
תורה יוצאת] לפי שהיא מהש"י ובכלל הפל בידי שמים כמשנת"ל. לכן תלוי הקרבת
השי"ת אל האדם ע"י בהמק"ד ואז היתה מקור החכמה הנתונה מהשי"ת במקום הנשאת
השכינה שהיא המקדש וירושלים.

שמצד משכן השי"ת בתחתונים עי"ז נמשך החכמה והתורה שהיא מן העליונים לכני
אדם וכמ"ש אורייתא וקוב"ה חד ובמדרש (ויק"ר פ"ל) כאלו אותי אתם לוקחים. ולכך
פשחרב נתמעט החכמה.

ולכך אין למשכן השי"ת עוד מקום בעולם אלא הד' אמות של הלכה מצד החכמה. אבל
מצד היראה אין לו תפיסה במקום כי התפיסה במקום הוא מצד האדם פנ"ל והיראה
שבלב קרוי אוצר.

ול"א ד"א של אדם כי משפן השי"ת בתחוננים זה נתפס במקום כמדת התחוננים. אבל
היראה היא אדרבא מצד רוממות השי"ת ושהוא מתנשא מן התחוננים הרי אינו נתפס
במקום רק באוצר זה של יראת שמים.

ומן הצד הזה במה שהוא מתרומם ומתנשא אין שינוי לבהמק"ד כי ענין בהקמ"ד הוא
מצד ענותנותו ששוכן בתחוננים ובמקום גְדוּלָתוּ שם אפה מוצא ענותנותו פנ"ל דאם
אין כו' והא בְהָא תְלִיא תוֹרָה וְיִרְאָה.

והבן זה: ואח"כ רוח מערבי נגד הלב כמ"ש במשנה פ' תה"ש (כח): יכונן את לבו כנגד
בית קה"ק כמ"ש בזוהר דהלב מכונן כנגד בק"ק ששם השראת השכינה כי עיקר היראה
ע"י הכרת שויתוי וגו' כמ"ש בהג"ה דריש או"ח.

(ואע"פ שנת"ל דיראה היא היפך בהמק"ד מ"מ מבהמק"ד נלמד היראה וכמ"ש במעשר
שני למען תלמד ליראה וגו' ומן התורה בא ג"כ ליראה שבלב כמשנת"ל וכמ"ש בהג"ה
דריש או"ח הנ"ל. ובית ק"ק הוא הפך שבבהמק"ד להוליד היראה כמ"ש מה נורא
המקום הזה וגו' וכמשו"ל (יבמות ו): איזהו מורא מקדש כו' ושם הוא שקיעת האור
היוצא לעולם שיהי' העולם משתמש בו ובכאן הוא נשקע ששולם ההשתדלות שביד
האדם.

ומתחיל גמר המעשה שהיא ביד השי"ת שהיא מדת לילה שאין העבודה בו רק למשמר
וכמ"ש במק"א וזהו רוח צפונית שאז"ל (ב"ב כה) שהיא פתוחה ומי שאומר שהוא אלוק'
יבוא ויגדירנה. היינו כמ"ש שגמר המעשה הוא לעד על שהוא ראשון [שהזריחה כבר
היא גדורה ואינה נכרת לאדם והחכמה והבינה הם נראים לאדם והמוסר ולב הם מקומות
המקיפים להם.

וההתחלה ג"כ גדורה באיש הישראלי בטבע תולדתו ועפ"י התורה המגדירתו אבל רוח
צפונית אין לו שום הגדרה מצד האדם רק בידו של הקב"ה [שהגדר הוא המקיף לאיזו
דבר שלא יתפשט הלאה מגבולה וזה רצונו.

ומי שיאמר שהוא אלוק' פי' בעל הפחות פולם יבוא ויגדור רוח זו שגם המעשים יהי'
בידו לעשות כ"ד כרצונו. וזה מה שאינו ונזכר לפל כי היא ביד השי"ת ולכך מצפון
תפתח הרעה כי מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה להעני (קדושין מ).

(אלא על המעשה ומצפון זהב יאתה עצירות במעשים פנ"ל לכך הרוצה להעשיר יצפון
(ב"ב שם). וכשתפלתו סמוך למטתו דאז היראה קודם לחכמה.

אז גמר המעשה נמשך מן החכמה שהוא ג"כ קרוי בידי שמים פנ"ל ר"ל שהפל בידי
שמים ואין עוד מקום לבחירת לבו. רק מעין עוה"ב שלבו חלל בקרבו וכנ"ל ואין היראה
אמצעית בין החכמה לגמר המעשה רק אדרבא קודמת לה פנ"ל.

וזה מטתו וכח הולדה היא בין צפון לדרום ולא המערב שבנתיים והבן זה. אז אין אשתו
מפלת נפלים פי' שפטוח שהקב"ה עוזרו בגמר המעשה וכמש"ל על וד' עמו שהלכה
פמותו וזה מדרגת דהמע"ה כמשנת"ל.

וּכְמוֹ שֶׁשִׁמְעֵתִי בְּאַרְכֹּכָה ע"פ וּבִתְבוּנַת כְּפִיּוֹ יִנְחָם שְׂבִית דָּוִד שֶׁמַּעֲשֶׂה יְדִיהֶם כּוֹנֵנָה עֲלֵיהֶם]: וְהוּוִין לוֹ בָּנִים זְכָרִים כַּמ"ש בְּהַמְפָּלֶת (לא.) אִשָּׁה מְזַרְעֶת תַּחֲלָה יוֹלְדַת זָכָר.

פִּי זָכָר שֶׁהִלְיָדָה הַגּוֹנָה וְשִׁלְיָמָה וְכַמ"ש בַּב"ב (טז:): אֲשֶׁרִי מִי שֶׁפָּנְיוֹ זְכָרִים כִּי יֵשׁ בְּתוֹלְדוֹת הַמַּע"ט ב' פָּנִים וְכַמ"ש בַּפ' בָּמָה אִשָּׁה (סג.) הַעוֹשֶׂה מְצוּה כּו' ש"מ שִׁישׁ שְׂאִינָה כְּמֵאמְרָה.

וּפִי כְּמֵאמְרָה שֶׁהוּא שְׁלִימָה מִצַּד הַחֲכָמָה שֶׁהוּא כְּמֵאמֵר הַשִּׁי"ת עַל צִוּוּי' שֶׁלֹא הִיָּתָה הַכּוֹנֵנָה עַל הַמְצוּה הַגְּלוּמִית בְּמַעֲשֶׂה שְׁזָה מִצַּד הָאָדָם הַגְּלוּמִי וְגוֹפְנִי. אֲבָל מִצַּד מֵאמְרָה הַמְכַוֵּן בָּהּ בְּרַמְיָתָהּ מִצַּד הַחֲכָמָה לְהוֹדִיעַ כִּי ד' אָחָד וְשִׁמּוֹ אַחַר אֲשֶׁר זֶהוּ מְטַרַת כָּל הַמְצוֹת וְאַלֵּי יוֹסִיבוּתוֹלְדָה זָכָר כַּמ"ש בְּנִדָּה (לא:): זֶה בָּא וְכִפְרוּ עִמּוֹ שֶׁהַכֹּפֵר הוּא הַמְקַנֵּים וְנוֹתֵן חַיִּים, וְחַיּוֹת הַמְצוּה הוּא כְּאֲשֶׁר שְׁלִימָה מִצַּד הַחֲכָמָה שֶׁהוּא מְדַרְגֵת הָאִישׁ כַּמִּשְׁנָה"ל.

וּבֵן חֲכָם ר"ל שֶׁהַתּוֹלְדָה מִצַּד הַחֲכָמָה יִשְׁמַח אֵב שְׁנִיתוֹסָף ע"י הַמַּעֲשֶׂה חֲכָמָה בְּמוֹחַ וְזֶה בְּרָא [דוֹקָא כְּשֶׁהוּא בְּשִׁלְיָמוֹת כַּנ"ל וְלֹא בַת] מְזַכָּה אֲבָא (סְנֵהֲדָרִין קד.) וְעִי"כ חוֹזֵר וּמְתַעוֹרֵר בְּמוֹחַ וְלֵב לַעֲשׂוֹת מְצוֹת וְזֶהוּ שְׁכָר מְצוּה מְצוּה (אֲבוֹת פ"ד).

(וְשִׂאִינָה כְּמֵאמְרָה ר"ל מְצוּה גוֹלָמֵת שֶׁעוֹשֶׂה רַק גּוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה לְקַיֵּים רְצוֹן ד' מִצַּד הַיְרָאָה שֶׁבִּלְבַב וְזֶה נְקִי' בָּאָה וְכַנּוֹדַע מְטַעַם הָאֲרִיז"ל דַּתְּפִלָּה אַחַת רֵאוּנִי מַעֲלָה עִמָּה כְּמָה תְּפִלוֹת הַנְּדָחוֹת.

וְכֵן מְצוּה אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה מִצַּד הַחֲכָמָה מַעֲלָה עִמָּה כְּמָה [דְּנוֹשָׂא אָדָם כְּמָה נְשִׁים וְהוּא דְּאֲפָשֵׁר לְמִיקָם בְּסְפוּקֵיהֶוּ (יְכַמּוֹת סה.)] מְנוֹת שְׂאִינָם מִצַּד הַחֲכָמָה וְאִין לָהֶם חַיּוֹת בְּפָנֵי עֲצָמָם] רַק נְשִׁי זְכָיִין ע"י גוֹבְרֵיהֶוּ וְאִשָּׁה מִתְּבַרְכֵת בְּכָלל הָאִישׁ כַּמ"ש בְּבִרְכוֹת.

וְא"א לְעוֹלָם בְּלֹא זְכָרִים וּבְלֹא נְקִבוֹת כַּמ"ש בַּב"ב (שָׁם) כִּי אִם יַעֲשֶׂה הַכָּל מִצַּד הַחֲכָמָה יָבוֹא לְבַטֵּל כָּל מַעֲשֶׂה הַמְצוֹת בְּפוֹעֵל. וּבְרִיאַת הַשִּׁי"ת הָעוֹלָם הִי שִׁיָּצְאוּ הַדְּבָרִים לְפוֹעֵל בְּמַעֲשֶׂה שְׁזֶהוּ תְּכִלִּית הַבְּרִיאָה בְּעוֹלָם גּוֹלָמִי וְאָדָם הַגּוֹפְנִי.

וְזֶהוּ רַק ע"י הַנְּקִבָה שֶׁר"ל מְצוּה הַגְּלוּמִית כִּי אִם יֵהִי הַמַּעֲשִׂים רַק מִצַּד הַחֲכָמָה א"א שִׁיָּהִי גּוֹלָמִי הַמַּעֲשִׂים נִרְאִים בְּרוּרִים בְּפוֹעֵל מְכוֹנְנִים כַּמ"ש וּבְרְכוֹת סג:) בְּכָל דְּרָכֵי דְעָהוּ וְאֲפִילוֹ לְדַבֵּר עֲבִירָה.

וְא' בְּנִזִּיר (כג:): גְּדוּלָה עֲבִירָה לְשִׁמָּה וְכֵן מְצִינּוּ בְּזוֹהַר דְּחַנּוּךְ תּוֹפֵר מְנַעְעִלִים וּבְכָל תְּפִירָה כּו' ע"ש. וְכֵן הָאֲבוֹת הִי רוֹעֵי צֹאן מְסַתְמָא לֹא הִי מַעֲשִׂים רִיקִים כַּמ"ש הַרְמַב"מ בְּסוּף ס' מ"נ רַק שֶׁהִי טוֹבִים מִצַּד הַחֲכָמָה אֲבָל גּוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה לֹא הִי נִיָּכָר בְּבִירוֹר טוֹבֵן.

וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁפָּנְיוֹ זְכָרִים אֲבָל א"א לְעוֹלָם בְּלֹא נְקִבוֹת שְׁגָם הֵם צוֹרֵךְ לְעוֹלָם שַׁע"י רַבִּי [פִּי הַתְּרַבּוֹת נְפִשׁוֹת הַמְּכִירִים אֵת ד' וְעוֹזוּ וּפְרָסוּם אֲלִקוֹתוֹ בְּתַחֲתוֹנִים הַגּוֹפְנִים] בָּאָה לְעוֹלָם ע"י שְׁנִיָּהֶם דוֹקָא צְרִיךְ תּוֹלְדָה מַעֲשֶׂה גּוֹלָמִית שֶׁהִיא בְּרוּרָה לְעֵין כָּל מַעֲשֶׂה טוֹבָה הַנְּמַשְׁכֵּת אַחַר רְצוֹן ד' רַפִּי גּוֹלָמָה.

וְכַמ"ש (נְדָה מַה:): וַיִּכֵּן שְׁנָתָן בָּהּ בִּינָה יְתִירָה. וּפִי' בִּינָה הוּא דְּבָר הַבְּרוּר כַּמִּשְׁנָה"ל.

וְכַמ"ש בְּהַפּוֹעֲלִים (פד.) שְׁוֹפְרָךְ לְנִשִּׁי כִּי יוֹפִי הַגּוֹלָם מְנוֹחֵד לְנִשִּׁים וְלֹא לְאֲנָשִׁים.

וּכְמוֹ שֶׁשֶׁמַעְתִּי ג"כ שֶׁעַל הָרוֹב מַה שֶׁהוּא תַאֲנָה לְעֵינַיִם כַּמְצָד הַחֲכָמָה שֶׁמִּיּוֹחַס לְעֵין כַּמִּשׁ"ל אֵינוֹ נִחְמָד לְמַרְאֵה עֵינַי בַּנ"א. וְכַמִּשׁ"ש (תַּעֲנִית ז).

(חֲכָמָה מִפְּנֵי אֶרֶץ בְּכָלִי מְכֻנְעָרָה וְאֵי הָיוּ סִגֵּי בְּמַרְאֵה הַגְּנֹלָם הִי גְּמִירֵי טְפִי: וְלִכְף יִצִּירַת הָאִישׁ הִי מִן הָעֶפֶר מְגֻלָּמִים פְּשׁוּטִים כְּמוֹ עֶפֶר הוּא נִבְנָה שְׂאִין הַהֶסְתַּכְלוּת עַל הַגְּנֹלָם הַמַּעֲשֵׂה יֵהִי מַה שְׂיֵהֵנִי כִּי בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְאַפִּילוּ שְׂיֵהֵנִי הַגְּנֹלָם דְּבַר עֲבִירָה.

אָבֵל יִצִּירַת הָאִשָּׁה מִן הַצֶּלַע שֶׁהוּא גֹלָם הָאָדָם שֶׁגִּוּוֹן הָעוֹלָם טוֹב. וְכַשְׂאִשָּׁה מִזְרַעַת תַּחֲלָה שֶׁהִתְחַלַּת הַתּוֹלְדָה מִן הָאִשָּׁה וְהֵינּוּ שְׂיֵרָאָה קוֹדֶמֶת לַתּוֹרָה כַּנ"ל שֶׁהַתּוֹרָה נֹכְבַּעַת מִן הַכְּלִיּוֹת מַעֲצָמָה דְּוַגְמַת הָאָבוֹת.

אֲזַי כָּל מַעֲשֵׂי דְוַגְמַתְּם מִצַּד הַחֲכָמָה שֶׁהַמַּעֲשֵׂה בָּאָה אַחֲרֶיהָ נִמְשַׁכֶּת מִמֶּנָּה כַּנ"ל אֲזַי יוֹלְדָת זָכָר כַּנ"ל. מִשָּׂא"כ כְּשֶׁאִישׁ מִזְרִיעַ תַּחֲלָה שֶׁהִתְחַלַּת הַלֵּידָה הוּא מִתְּבוּנָה בְּחֲכָמָתוֹ וְאַח"כּ צָרִיךְ לְבִינַת הַלֵּב הִירָאָה שְׂיֵרָאָה עֲדִינָן שְׂמָא אֵין חֲכָמָה זֹה הַגּוֹנָה כְּפִי רְצוֹן כִּי עֲדִינָן אֵין לְבוֹ חֲלוּל בְּקַרְבוֹ מְאִידִים רְעִים הָעוֹלִים לְמוֹחַ לְהַזְרִיעַ חֲכָמָה רְעָה ר"ל וְצָרִיךְ לְהַתְּבוּנָה בְּיִרְאָת ד' לְהַתְּיָרָא שְׂלֵא לַעֲשׂוֹת מַנְגָּד רְצוֹנוֹ וְאֵין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת רַק הַדְּבָר הַכְּרוּר שֶׁהִיא רְצוֹן ד' כְּכָל מְצוֹת ד' וְאֲזַי הַתּוֹלְדָה נִמְשַׁכֶּת מִן הִירָאָה וְיוֹלְדָת נִקְבָּה.

וְהִבֵּן זֶה כִּי אֵין רְצוֹנֵי לְהַאֲרִיךְ בְּזָה כְּעַת כִּי יֵצֵא חוּץ מִן הַמְּכֻוֹן שֶׁהִתְחַלְנוּ בּוֹ בְּזָה: וְז"ש בְּנִדְרִים כַּנ"ל מְפִנֵי מַה אֵין ת"ח מְצוּיִם לְהִיּוֹת בְּנִיחָם ת"ח. שְׂתֵהֵנִי הַתּוֹלְדָה מִצַּד הַחֲכָמָה מֵאַחַר שֶׁהֵם חֲכָמִים בְּיֹתֵר.

שֶׁהַחֲכָמָה שֶׁבְּמוֹחָם רַבָּה מִצַּד הַשִּׁי"ת שֶׁבְּרָאָם כֶּף אָבֵל לֹא בְּרָכוּ בַתּוֹרָה תַּחֲלָה. כָּל בְּרָכָה הִיא הַפְּרַת שֵׁם שְׁמַיִם נוֹכַח עֵינָיו לְדַעַת מִי צְוָה כֵּן מִי גִזַּר כֵּן וְכַמִּשׁ"ש בַּמִּק"א עַל כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁתַּחֲלַתְּם בְּנוֹכַח וְסוּפָם בְּנִסְתָּר [וְעַמִּשׁ"ל ד"ו רע"ב] וְהִיא הִירָאָה שֶׁבְּלֵב כַּמִּשְׁנַת"ל.

וְכַמִּשׁ"ש בְּרָכוֹת לְרֵאשִׁיצְדִּיק כִּי צְדִיק הוּא בְּמַעֲשֵׂה גְּוִלָּמִית וְאֲזַי הַבְּרָכָה עֲטָרָה לְרֵאשׁוֹ כִּי אַחַר הִירָאָה וְהַהֲכָרָה שֶׁבְּלֵב בָּאָה הַמַּעֲשֵׂה הַגְּוִלָּמִית הַנְּקִי וְטוֹבָה. וְזֶה הַהֲבָדֵל בֵּין צְדִיק לְחַסִּיד כַּמִּשְׁנַת"ל (זוה"ק ח"ג רפ"א).

(אֵיזָהוּ חַסִּיד הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ. וְכַמִּשְׁנַת"ל בְּחַסִּידִים הָרֵאשׁוֹנִים וְאֲזַי הַבְּרָכָה קוֹדֶם לַתּוֹרָה שֶׁהוּא הַחֲכָמָה אֲזַי הַתּוֹלְדָה ג"כ ת"ח מִצַּד הַחֲכָמָה כַּנ"ל בְּאִשָּׁה מִזְרַעַת תַּחֲלָה.

וְזֶהוּ כְּשֶׁנּוֹתֵן מְטָתוֹ בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם הָוִינָן לּוֹ בְּנִים זָכָרִים. וְכַמִּשׁ"ש בַּסַּפ"ק דַּב"ב (טו): בַּאֲע"ה שְׂלֵא הִי לּוֹ בֵּת הֵינּוּ שֶׁכָּל תּוֹלְדוֹתָיו כְּוָלָם מִצַּד הַחֲכָמָה כַּנ"ל דְּהִגִּיעַ לְמַדְרַגַּת נַעֲשׂוּ כְּלִיּוֹתָיו כְּשֶׁנִּי מַעֲיִנּוֹת (בַּר"ר פס"א).

וּמ"ד שֶׁהִי לּוֹ בֵּת וּבְכָל שְׁמָה הֵינּוּ שֶׁזָּהוּ הַשְּׁלִימוֹת בְּכָל שְׂיֵשׁ לּוֹ גַם בֵּת שֶׁנִּחְמָד לְמַרְאֵה בְּמַצְנָה גְּוִלָּמִית ג"כ. וְכַדְקִי"ל ג"כ לְעֵנֵן פַּר"ו שְׂיֵהֵנִי לּוֹ זָכָר וְנִקְבָּה (ע' יְבָמוֹת סא): וְכַנ"ל דַּא"א לְעוֹלָם בְּלֹא נְקֻבוֹת ג"כ: וּבַמִּק"א בְּבִיאוֹר הַמַּאֲמָרִים פ"ק דְּבְּרָכוֹת בִּיאָרְתִּי כִּי שֶׁבְעָה מַאֲמָרִים דַּר' חֲלָבוֹ אַר"ה שֵׁם ו' ב' [דָּגַם בְּמִימָרָא דְּמִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי בַּהֲכ"נ צ"ל וַאֲר"ח אַר"ה כְּמוֹ שֶׁהִיא הַגִּי'ר בְּרִי"ף וְרַא"ש וְכַמִּשׁ"ש בְּגִלְיוֹן הַגַּמ' מְקַבִּילוֹת לְשֶׁבְעָה מִימְרוֹת הַקּוֹדֶמּוֹת ד' דַּאֲבָא בְּנִימִין וּג' דְּרַבִּין בַּר רַב אֲדָא א"ר יֵצְחָק ע"ש.

והוא מכונן עפ"י דברינו מימרא ראשונה דר"ח אר"ה דכל הקובע כו' למימרת א"ב
הראשונה הנ"ל. דקביעות מקום לתפלה היינו שיהי' קביעות לעבודה שבלב שלו ולא
יצטרף לחפש לו מקום ע"י החכמה רק שישפים וימצא כו' וזה אלקי אברהם בעזרו כי
זו מדרגת אברהם שנעשו בכליותיו פנ"ל והיינו שהרי עדיין לא נתנה תורה (שהו
מדרגת יצחק כמו ששמעתי בזה עפ"י מאמרם בכ"מ משה מפי הגבורה) ולא הי' מעשיו
מצויינים עפ"י התורה רק עפ"י החכמה שבכליותיו (ומ"ד קנים אאע"ה כל התורה פולה
עד שלא נתנה (בר"ר פס"ד וש"ד) כמ"ד בת הי' לו ובכל שמה ועוד דברים בגו) לפי
שהי' שקוד בעבודת ד' שבלב כל היום שהי' שם שמים מצוי בפיו עד שהרגילו בפי
הבריות כמשאז"ל (סוטה י.

.)

וזהו אי עניו אי חסיד כו' (ברכות שם) פי' חסיד שכל המעשים מצד החכמה כמשנת"ל.
וזהו נגד צער דא"ב על מטתו בין צפון לדרום פנ"ל.

ועניו נגד תפלתו סמוך למטתו כמ"ש עקב ענוה יראת ד' ובמד' (שהש"ר פ"א) וירושלמי
(שבת פ"א) מה שעשתה חכמה עטרה לראשה שנאמר ראשית חכמה יראת ד' [כמש"ל
אי יראת ד' אוצרו אין] עשתה ענוה עקב לסוליייתה.

פי' שגם בעקביו הוא דש יראת שמים פי' גם בשפכו על משפכו ואינו יגע פלום יודע
לפני מי הוא שוכב ומיד שמשפים מוציא יחיל לבבו ליראה. [והטעם ששמעתי באריכות
פי' ענוה הוא הכרת החסרון ושפילתו ומאחר שפיר חסרונו אז הוא ירא פי' היראה הוא
השלמת החסרון פנ"ל], ובז"י השינוי שיש בין הפבלי שילהי סוטה ופ"ק דע"ז כ' א'
במירות רפב"י דחשיב חסידות מקמי ענוה.

ובירושלמי פ"ק דשבת (פל"ג) ופ"ג דשקלים הגי' להיפך [ועבתר"י פ"ק דברכות העתיק
גם מפבלי דע"ז פן אבל ליתא לפנינו] ובשניהם יראת חטא בנתיים. ולא קשיא לדעתי
דהא לן וזהו והיינו כי ענוה ליראת חטא זו היא כמו חכמה הקודמת ליראה פי' לעולם
המות קודם ללב (וכן הפליות הקדים בלשון הפתוב בוחן פליות נלב.

פי' הדעת גם הוא התחלה לבינה שבלב כזו ועז"א באבות (פ"ד) אם אין דעת אין בינה
אם אין כו' דוגמת אם אין חכמה אין יראה כו' [וגם למדרגה זו של יר"ח שיתהי' קבועה
לעולם בלב יתד שלא תמוט אינו אלא ע"י חכמה.

והחכמה הוא הענוה שבא מן החכמה כמ"ש בעירובין נ"ו א' לא בשמים היא כו' בגסי
הרוח כל המתגאה חכמתו מסתלקת. ובקדושין מ"ט ב' סימן לגסי הרוח עניות דתורה
כמשאז"ל אינהו חכם המפיר את מקומו שהוא מפיר חסרונו וזה תכלית הידיעה שלא
נדע.

אבל איסתרא בלגינא קיש קריא (ב"מ פה:) ומתגאה וסימן שעני פי' החכם בעיניו פסיל
ובעקב ענוה כזו הוא יראת ד' כזו שפאשר הגיע למדרגת החכמה כל כך עד שלמות
הענוה שהיא תכלית הידיעה אז בעקבה יראת ד' במדרגה כזו בקביעות בלי שום גיעה.

ובאופן פי ענוה יראת חטא חסידות הם ג' מדרגות חכמה לב מעשה שנת"ל רק פאן הוא במדרגות החסידים אשר לבם חלל בקרבם ולעיל נת' במדרגות הצדיקים ותולדה נקבה כמשנת"ל]: וכבר נת' בטעם חילוף סדר המדרגות קנאה תאנה וכבוד נגד תורה ועבודה וגמילות חסדים פי תלוי במעמד ומצב האדם.

שלעני העומד בחוץ (פדתנו ריש שבת כמ"ש במק"א) וביאור זה מי שבתולדה אינו נקי בכחות גופו ונפשו וצריף לייגע עצמו בתיקון הגוף והנפש אז סדר מהלכו ממטה למעלה פי א"א ליפנס במחנה שכינה טרם עבר מחנה לוי' וישראל.

[וכל ערל וטמא לא יבוא בית ד' וצריף להתנקות מקודם] אבל מי שהוא בקודש שיניקת גופו ונפשו בתולדה נוטים אל הטוב [וע' בתיקונים (תי' ס') שפי' פן צדיק וטוב לו צדיק נרע לו] זה דרכו בקודש בעבודתו פסדרו מוח ולב וכלי המעשה וזהו לבעה"ב [שאינו עני בדעת רק אדון על פחות גופו ונפשו] והוא שלבו ברשותו שהלב נקרא בית כמ"ש במק"א וית' להלן על מרז"ל בסוטה על פסוק אחר ובגית ביתה וכמ"ש קי"ט ב' הי' קירא לאשתו ביתו] ומאספם אל מקום אחר להיות כולם במקום אחד.

ואל מטרה אחת מכונו ולא נפרדים זה בכה וזה בכה ומנפקרים בהפקירות פשרירות לבו רק מוגדרים בגדר ומחיצה פמחיצות הבית לבל יפרצו גבולם ואל יפרוץ זר לתוכם רק הוא אדונם ומאספם בגדר ההוא] שהוא עומד בפנים פדתנו בלשון המשנה ריש שבת: והנה זהו החילוק בין יושבי ארעא הקדושה לארעא מסאבתא שדומה פי מצד הדמיון שהוא הגוף וגולמו הנגלה] פמי שאין לו אלוף' (פתובות קי).

.)

פי אמרו עניות לבבל נחית כמ"ש בקדושין מ"ט ובשבת קמ"ה ב' שאינם בני תורה כמ"ש בגדרים כ"ב א' דלב רגז וכליון עינים ונדאבון נפש בבבל פתיב שהם בתולדה חסירים בכל השלשה פחות.

לב רגז בתולדה חסרון בלב. וכליון עינים בחכמה דמכונה לעין כמ"ש (וכמ"ש ואבדה חכמת חכמיו.

ובינת נבונים היינו בינה שבלב תסתתר ע"י הרוגז שבלב] ונדאבון נפש באברי הגוף כמ"ש הדם הוא הנפש שהוא פחות הגוף. משא"כ אוירא דא"י בטבעו מקבים כמ"ש בב"ב (קנח:)] והעיקר ע"ש החכמה שהוא הראש והכל נמשך אחריו והנולד שם תולדתו טובה ובמ"ש ולציון יאמר איש [נאיש פי הראוי להקרא איש בצלם ובדמות] ינלד בה.

וע' בכתובות ע"ה א' דחד מינן פי אתי להתם עדיף פתרי מינייהו. היינו כמ"ד פרכות ל"ד ב' דבמקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ולכך סדרו של הירושלמי לבני א"י ענוה ואחר' יראת חטא שהיא קביעות היראה בלב במצב קבועא וקימא ואחריו רוח"ק שהוא נביעת החכמה שפכליות שהיא חכמה עצמו ומכונה דעת דפירש"י זה רוח"ק כמשי"ת להלן] ואחריו החסידות שהוא שלמות המעשים היוצאים מצד החכמה שהוא רוח"ק] פנ"ל.

אבל בסדר הבבלי הוא להיפך. וזהו ג"כ ד' הגמרא דקדושין הא לן והא להו להמפ' לן לישא אשה [ירא חטא] ואח"כ ללמוד התורה [ענינה] ולהו להיפך.

ולהמפרשים לאידך גיסא י"ל כי גם בכלל ב' מדרגות דצדיק וחסיד הנז"ל חלוקים בין בני בבל לבני א"י וכמ"ש ברכות ח' א' איכא סבי בבבל כו' מקדמי ומחשכי לבהכ"נ כו' ע"ש. פ"י לאו סבי דבהמא אלא זקני ת"ח שפ"ל זמן שמזקיניו דעתן מתוספת כדתנן שילהי קינים זה נקרא זמן.

פי עיקר האדם הוא הדעת שבו נבדל האדם מן הבהמה וכיון דבזקני ע"ה הדעת מתעפשת כל שמזקיניו א"כ אין הדעת שהוא עיקר צורת אדם מזדקן כלל ואיך יקראו זקנים. ולכ"א בפ"ק דקדושין (לב:) אין זמן אלא ששנה חקמה.

יא' ששנה שתהי' החקמה בקנין לו כמ"ש באבות במ"ח דברים התורה נקנית ובנדאי יכול ללמוד תורה גם בלא המ"ח דברים רק שתהי' בקנין לו זה א"א אלא ע"י המ"ח דברים. ובגיאור זה בע"ז י"ט דבתחלה היא תורת ד' ואח"כ תורתו והיינו במדרגה ראשונה אז החקמה רק תורת ד' כמש"ל פיהפל בידי שמים גם התורה.

[פי פאשר הוא במדרגה ראשונה אז כל מעשיו גדורים עפ"י התורה ואין בו משל עצמו פלום]. וכדפירש"י בפ' תשא חקמה היא מה שקיבל מאחרים וזהו תורת ד'. ובינה.

מה שמבין מעצמו דבר מתוך דבר וזהו יראת הלב שפאה ע"י חקמה פנ"ל וזה בידו כמש"ל על חוץ מיר"ש. ונדעת זה רוח"ק פי' דעת דעדיף מחקמה כדפירש"י שבת ל"א א' הוא חכמת הפליות שנמשכת אחר בינת הלב ובאה אחריה.

ונה לבסוף שנעשית תורתו שפליותיו נובעות תורה וזה רוח"ק כמש"ל וכמ"ש ב"ב י"ב א' פי מה שמחדש האדם זהו דוגמת נבואה תדע דאמר גברא רבא כו'. אלא שזהו מדרגת נבואה ורוח"ק שהוא תוספות השגה על המקובלות ונה דעת פידוע שדעת הוא התחברות החקמה ובינה.

והוא פאשר הגיע למדרגה זו של חקמה אז הם מחוברים פאחד וכמ"ש בסוטה מ"ד א' אחר ובנית ביתך דרוש וקבל ש"כר. שאחר שלמד מקרא משנה וגמרא שהם החקמה שקיבל מאחרים ונשתלם במע"ט היוצאים מן היראה שפאה אחר החקמה אח"כ דרוש מנפשה ממה שנובע מפה.

ובתחלה אמר שם ובנית ביתך זו אשה דהיינו יראת שמים כמש"ל והפל אחד. פאשר הגיע למדרגת דרוש אז החקמה הוא היראה שהוא הפרת שם שמים הברורה מזה עצמו הוא מקור גביעת החקמה דהיינו רוח"ק שהוא פאלו קדוש שרוי בתוך מפיו ושכינה מדברת מתוך גרונו: ובכזה נאמר הן יראת ד' היא חקמה שהפל אחד ונאמר ונדעת קדושים בינה דהיינו רוח"ק הוא הבינה.

וא' וקבל ש"כר וכן מורגל הלשון בכל מקום בגמרא דרוש וקבל ש"כר. פי ש"כר מצנה בהאי עלמא ליכא (קדושין לט ע"ב) רק על הדרוש ע"ז יש קבול ש"כר בהאי עלמא.

ולא למחר לקבל שכרם. וכמש"ל שאז טועמין מעין עוה"ב כמ"ש בר"פ ב' דביצה
דשמאי הי' אוכל בכל יום לכבוד שבת והלל אמר ברוך ד' יום יום.

פ"א כי שבת מעין עוה"ב כמ"ש בפ' ה' ה' (נז): ובהשיר שהלויים ליום שפלו שבת כו'
כמ"ש בפ' ה"ק י"ז א' כי בעוה"ב צדיקים כו' ונהנין מזיו השכינה וכן שבת הוא הפרת
שם שמים הברורה [דקביעא וקיימא כמ"ש בפ' ע"פ (ק"ז): ואכמ"ל] כמ"ש (זוה"ק ח"ב
פח): מאי שבת שמא דקוב"ה.

ולכך אינו יום המעשה כי המעשים יש להם גדר וגבול ואפי' מעשה מצות התורה יש
להם מספר תר"ג והם גדורים וקצובים את זה מעשה וזה לא. וחוק וגבול יש אשר לא
יעברנהו וכן העוה"ז יש לו גבול שית אלפי שני.

אבל העוה"ב אין לו גבול והפסק וכן נאמר ויברך את יום השביעי וברכה היא בריכת
מקור ומענין שאינו פוסק. כמש"ל כי המעשים גדורים הם בהתחלה ובסוף לפי שהיא
נפעל וכן נפעל בהכרח יש לו התחלה לפעולתו.

והוא ע"כ מורכב וכל מורכב בהכרח שיפרד ויש לו סוף. אבל המנוחה הוא דבר שאין
לו התחלה ואין לו סוף לפי שאינו מוגדר ע"י העש"י והפעולה ואינו מורכב.

ונהו טעם כי בו שבת ולכך יום השבת הוא קדושת הממשכה וכמ"ש בריש הקדמת הזוהר
בב' בארצינו דא יום השבת כו' עולם הנשמות כו'. והיינו ע"י הפרת שם שמים הברורה
וקביעא בקרבו עד ששבת גופו.

[ונח נפשי' מיגיעה ועבודה שא"צ לה עוד שזהו ביאור לשון נח נפשי' בדרז"ל על הנפטר
כמ"ש במתים חפשי שפחה מיגיעת היצר וכן זה בחז"ל טועם מעין עוה"ב] ולכך הוא אות
על אדנות השי"ת דוגמת תפילין שהוא אות ג"כ על זה.

והיינו דהאי יומא דקא גרים לאותם הינדעי בינה לעתים שפל יום שהוא קבוע שליטות
אדנותו ית"ש בתוך לבו בקנין גמור מעצמו בלי שום מעשה והשתדלות. ולכך הוא יתד
בלבו יום שהוא בל תמוט אפי' רגע אחת כמו שאסור להסיח דעת מתפילין אפי' רגע
אחת.

ואז נהנין מזיו השכינה דהיינו רוח"ק שפא עי"כ לדעת וחקמת הפליות [כמשז"ל (ברכות
סא. פליות יועצות).

וא' בלומד תורה לשמה ונהנין ממנו עצה ותוש"י (אבות פ"ו). ולשמה לשון נקבה ידוע
מטעם האר"ז"ל דר"ל לשם ה' לשם השכינה ואכמ"ל [ביאורו] שנעשים כשני מעינות
נובעים ומעין אין הפסק ואין לו גבול וגדר כלל.

וכן אין גדר ב ועשי כמש"ל שהמעשים שעפ"י חכמה אין להם גדר. וכל מעשה שיהי'
כשנעשית מצד החכמה טובה.

וכמ"ש בהרואה (סג): בכל דרכך דעהו ואפי' לדבר עבירה. ודעהו היינו מדרגת הדעת
כנ"ל אז אפי' לד"ע כמו ששמעתי ע"פ ד' מתיר אסירים.

וכן אין לו גבול כמ"ש בחו"ה בהקדמה שרחקה מצנתה מאוד נא' על חובות הלכות שיקרי מצות המעשים יש להם גבול יעש"ב. והיינו ע"י החכמה שנעשית פשני מעינות כנ"ל וכמ"ש בפ' קנין תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק: וזהו פשהתורה נקנית לו ונעשית תורתו אז רחקה שאין לה גבול ולכה היתרו בשבת כל תענוגי הגוף ואדרבא הם מנוה לשבת עונג.

מטעם כי אז תתענג על ד' כמ"ש בר"פ פיצד מברכין ל"ה ב' פאן קודם ברכה לד' הארץ ומלואה ולאחר ברכה הארץ נתן לבנ"א. פי הברכה היא הפרה שד' נוכח פניו לכה התחלתו הברכה בלשון נוכח אלא שאינו עדיין קבוע בלב לכן סופה בלשון נסתר שמיד נסתר כי אינו עדיין פיתד שלא תמוט.

ולכה נאסרו תענוגי מותרות במאמר קדושים תהי' עי' רמב"ן שם [וזהו מ"ש בפ' ב"מ ל"א א' חכמה זה סדר קדושים שאז עדיין צ"ל קדושים ומגדרים מתאנות עוה"ז שעל זה מורה קדושים כמארז"ל ויק"ר פכ"ד) כל מקום שאמה מוצא גדר כו'.

וכמ"ש במק"א על מארז"ל ברכות יו"ד ב' איש קדוש הוא מנא ידעה. אבל טהרה שיין אף בחוליו שנעשים על טהרת הקודש וזהו מדרגת הדעת והבן] ואף ההכרח הוא שעז"א היושב בתענית נקרא קדוש (תענית יא).

(משא"כ אותו שרואה קדוש שרוי בתוך מעיו ר"ל עד"ש ד' בקרבכם ר"ל בקרב ומעים כולו קדושה וכמשנת"ל אסור להתענות כמ"ש בתענית שם וזהו מדרגת הדעת כמש"ל] אבל מ"מ לאחר ברכה שקיבל עכ"פ עומ"ש מצד היראה והחכמה הפשוטה אז הארץ נתן לבנ"א להנות.

שיקרי עכ"פ יש לו ממשלה על פחות גופו. והגוף הבהמי וארציני היא תחת ידו וממשלתו אינו נהנה מקדשי שמים אע"פ שעדיין אין לבו ברשותו לגמרי.

אבל מי שהגיע למדרגה שלקבו דביקה תמידיות במחשבת רצון השי"ת ושליטתו וכן כל אבריו אחריו כי ממנו תוצאות חיים הרי פללות גופו נעשה מרפבה לש"ש דוגמת שא' (בר"ר פפ"ב) האבות הן הן המרפבה.

שזה מדרגת האבות כנ"ל], ומשכן ובית המקדש וק"ק לשכינתו ית' ששרוי בתוכו שיקרי כל מחשבותיו ומגמותיו ותשוקותיו ורצונותיו וכחותיו בזה. ועז"א (ר"ה יח:) שקולה מיתתו של צדיקים כשריפת בית אלקינו כי גופו ממש דוגמת בית אלקינו כנ"ל.

וא"כ היא מאכלו דוגמת הקרבנות ממש שמקריבין בבית ד'. וכמ"ש בשילהי חגיגה זה השולחן שר לפני ד' דשולחנו של אדם השלם בזה כמזבח וא' (יומא עא).

(הממלא גרונם של ת"ח יין כמקריב נסכים. וא' (פתובות קה:) המביא דורן לת"ח כאלו הקריב בכורים והכל כנ"ל.

וגם כשהוא עצמו ממלא גרונו כמקריב קרבן למזבח ד' מאחר שהגיע למדרגה זו בתליות הלב מפל חמדות העולם הרי אין לו שום שייכות אל הגוף שיקרי אף רגע א' אין מחשבתו עליו מעצמו ומטבעה שפבר הפך לבו להיות גופו כמו זר נחשב לו.

לְכֹהֵן כָּל מַעֲשָׂיו שְׁעוֹשָׂה עִם גּוֹפוֹ פְּעוֹשָׂה עִם אַחֵר וְכִמוֹ שְׁלֹאֲחָרִים הַמְצָנָה לְהִיטֵב בְּכָל מִינֵי טוֹבוֹת בַּעוֹה"ז פֶּה הַמְצָנָה עָלָיו עַל גּוֹפוֹ. [נֶעַל פְּזָה א' בַּפ"ג דְּתַעֲנִית (כב):] וְשָׁמָּה שְׁנַתִּית בֶּה חֲזִי' גַם בְּעֵינַי הַגּוֹף ע"ש] מַכֵּש"כ שְׁגוּפוֹ דְּנִגְמַת מִזְבַּח דּוֹמָה לְאַחֵר שְׁמַמְלָא גְרוֹנוֹ שֶׁל ת"ח וְכַמ"ש בּוֹי"ר (פּל"ד) בְּהִלָּל שְׁהוֹלָה לַעֲשׂוֹת מְצָנָה לְגַמּוֹל חֶסֶד עִם הַדָּא עֲלֻבְתָּא.

שֶׁר"ל שְׁתַּעֲנוּגֵי הַגּוֹף שֶׁלּוֹ הִיָּה אֲצִלּוֹ פְּגוּמֵל חֶסֶד עִם אַחֵר לְפִי שְׁהִלָּל כְּבָר הַגִּיעַ לְכֹהֵן כַּמ"ש בְּסִנְהֶדְרִין י"א א' שֶׁא' עָלָיו אִי עָנָיו אִי חֶסֶד שֶׁזוֹ מְדַרְגָּה הַנּוֹ' כַּמ"ש"ל. (וְגַם הִי מְזַרַע בֵּית דָּוִד פְּנוּדָע וְשִׁמְעֵתִי בְּזָה כִּי זֶהוּ מְדַרְגַת בֵּית דָּוִד בְּיַחְוִד] כְּמוֹ עֲנוּגָה שֶׁהוּא אוֹת עוֹלָם בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עוֹלָם אֵין לוֹ הַפֶּסֶק שֶׁהוּא נִחְלָה בְּלֹא מְצָרִים כַּדְרוֹז"ל בְּשִׁבְתָּ קי"ט ב' שֶׁאֵין לָהּ גְבוּל וְהַפֶּסֶק לְמַעַנְג הַשְּׁבִתָּה כִּי מִתְעַנֵּג עַל ד' פּנ"ל שֶׁהוּא דְּנִגְמַת קְרָבָנוֹת: וְלכ"א בְּזוֹהַר כִּי צְדִיק הוּא מְדַרְגַת שְׁבִתָּה.

שֶׁכָּל יָמָיו שֵׁם שְׁמִים נִכְחוֹ בְּדְבָרֵי קוֹת גְּמוּר וְלָכֵן הִלָּל ע"ש מְדַרְגָּתוֹ הִי אוֹמֵר בְּרוּךְ ד' יוֹם יוֹם שֵׁם שְׁמִים וְהַפְּרַת הַנּוֹכַח מֵהַשִּׁי"ת נַעֲשׂוֹ אֲצִלּוֹ כְּבָרִיכָה שְׁאִינָה פּוֹסְקַת וְכְבָרְכַת יוֹם הַשְּׁבִתָּה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיְבָרַךְ וְגו'.

כֶּה נַעֲשֶׂה אֲצִלּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל יוֹם מְאֲכָלוֹ דְּנִגְמַת מְאָכַל שְׁבִתָּה. מִשֶּׁא"כ מְדַרְגַת שְׁמָאֵי פְּנוּדָע מֵהָאֲרִיז"ל בְּמְדַרְגָּתוֹ דְּלָכֵן הִי קַפְדָּן כַּמ"ש בַּפ"ב ב"מ (לא).

(דָּלָא הִי מְדַרְגַת אִי עָנָיו כּו' שֶׁהוּא מְדַרְגַת הִלָּל כַּמ"ש בַּפ"ב ב"מ [וְלָכֵן א' בְּזַמִּירוֹת כְּהִלָּל וְלֹא כְּשִׁמְאֵי וַאֲכ"מ], וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם בֵּית שְׁמָאֵי לְחוּמְרָא וְלַהוֹסִיף גְּדָרִים וְגְבוּלִים לְמַעֲשֶׂה הָאֲדָם שְׁעַד פֶּה תְּבוּא.

וְרַב בְּשִׁבְתָּה הִי בְּמְדַרְגַת בְּרִיכָה וְלָכֹהֵן הִי מְמַשִּׁיף הַקְּדוּשָׁה עַל תַּעֲנוּגֵי וּמְאֲכָלֵי יוֹם הַחֹל מִיּוֹם הַשְּׁבִתָּה וַאֲכַמ"ל בְּבִיאוֹר דְּרָכּוֹ כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ וְאַי"ה ית' בַּמַּק"א. וְזֶה הַקְּיָבוּל שְׁכָר לְמִי שֶׁהִגִּיעַ לְמְדַרְגַת דְּרוֹשׁ שְׁכָל יָמָיו שְׁבִתָּה שֶׁהוּא מַעֲיֵן שְׁיֵשׁ לוֹ בְּרִיכָה וּמַעֲיֵן שְׁאִינּוֹ פּוֹסֵק בְּדָרְכִים וְגְבוּלִים [וְדְרוֹז"ל (בַּר"ר פ"ל) ע"פ נַח אִישׁ צְדִיק לְשׁוֹן נִיִּיחָא לוֹ כּו' וּמְפוֹרָשׁ ג"כ בְּכַתוּב בְּלְשׁוֹן זֶה יִנְחַמִּינוּ.

דְּנִגְמַת שְׁבִתָּה שְׁנִקְרָא יוֹם הַנְּחָמוֹת עִי' בְּרִישׁ הַקְּדָמַת הַזְּוָהַר ב' רַע"ב] דְּנִגְמַת שְׁבִתָּה שְׁנִקְרָא יוֹם הַנְּחָמוֹת שְׁיֵשׁ לוֹ נִיִּיחָא [וְכַמ"ש"ל עַל נַח נְפִשִׁי] כִּי כְּמוֹ מִים מְכּוֹנְסִים כְּשֶׁעוֹמְדִים זְמַן רַב מִתְקַלְקֵלִין מִשֶּׁא"כ בְּמַעֲיֵן שְׁנִבְעָע בְּכָל עַת טִיפּוֹת חֲדָשׁוֹת וְאֵין מִתְקַלְקֵל לְעוֹלָם.

וְכֵן כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁתַּחַת הַשְּׁמַשׁ יֵשׁ לָהֶם גְּבוּל שְׁהֵם עֲדִיין בְּחִידוּשָׁה וְנִתְיִישָׁנָה וְכִשְׁעֵבֵר הַגְּבוּל מִתְקַלְקֵל עַד שֶׁהָאֲדָם קָץ בּוֹ אִם לֹא כְּשֶׁהוּא מְדַרְגַת מַעֲיֵן שְׁיֵשׁ בְּכָל עַת טִיפּוֹה חֲדָשָׁה אִזְ אֵין מִתְקַלְקֵל.

וְכֵן כָּל תַּעֲנוּגֵי הָאֲדָם בַּעוֹה"ז לְסוּף קָץ בְּהֵם לַעַת זְקָנָתוֹ כַּמ"ש בְּקַהֲלַת וּבְשִׁלְהֵי שְׁבִתָּה (קַנְבּוּ.) לְפִי שְׁהֵם תַּחַת הַשְּׁמַשׁ וְתַחַת הַזְּמַן יֵשׁ לָהֶם גְּבוּל בְּזְמַן.

אַבְל בְּעַבְדוֹת ד' צָרִיף לְהִיּוֹת בְּכָל יוֹם פְּחָדָשִׁים כַּמ"ש שְׁיִלְהֵי בְּרָכוֹת ס"ג ב' וּבְעִירוּבִין נ"ד ב' בְּלִמּוּד תּוֹרָה וּבּוֹיִק"ר בַּק"ש שְׁלֹא תִהְיֶה אֲפֻרְטוּגָמָא יְשִׁינָה. [וְעִי' בִירוּשְׁלָמִי פ"ט דְּבְרָכוֹת (ה"ה) ע"פ אֵל תְּבוּז כִּי זְקָנָה אֲנִי מִתָּה אִם גְּזַדְקָנָה עַמּוּד וְגַדְדָּה.

פ'י בְּהוֹסְפוֹת גְּדָרִים מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים. וְדַבְּרֵי סוֹפְרִים בְּתוֹשֵׁבֵע"פ שְׁמַתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם זֶהוּ הַטִּיפָה הַדְּשָׁה שֶׁהֵם עִי"ז כְּמַתְחַדְּשִׁים וְאִין מִתְנַיֵּשְׁנִים כִּי נוֹבֵעַ בְּכָל יוֹם טִיפָה הַדְּשָׁה מִחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֲלֵי רוּה"ק בְּמִדְרַגַּת דַּעַת שְׁזָהוּ מִדְרַגְתָּם] וְזֶהוּ רַק ע"י מִדְרַגַּת דְּרוּשׁ שְׁנַעֲשֶׂה כְּמַעֲיָן שְׂיֵשׁ בְּכָל יוֹם טִיפָה הַדְּשָׁה.

וּזש"ש בְּעִירוּבֵין שְׁכ"ז שֶׁהִגִּיחַ מוֹצֵא טַעַם וְלִכְךָ זִקְנֵי ע"ה דַּעְתָּן מְטַפְּשֶׁת (קִינִים פ"ג מ"ו) ר"ל הַדַּעַת בְּעִבּוּדַת ד'. וְאַף שְׂיֵשׁ לָהֶם דַּעַת [רַק שְׂאִינוּ חֹסֵיד כַּמ"ש (אָבוֹת פ"ב) וְלֹא ע"ה חֹסֵיד] גַּם הִיא מִתְקַלְקֶלֶת לַעַת הַזְּקֵנָה כְּכָל הָעֲנִינִים שֶׁתַּחַת הַשְּׁמַשׁ שְׁמֹסְתִלְקִים בְּזִקְנוֹת כַּמ"ש בַּפ' שׁוֹאֵל.

לְפִי שְׁגָם הִיא אֲצֵלָם יֵשׁ לָהּ גְבוּל וְאִינָה בְּמִדְרַגַּת מַעֲיָן וְהַנִּיחָה הַגְּמוּרָה בְּמַעֲשֵׂים שְׂיֵהָי' נוֹחִים לוֹ לַעֲוֹלָם וְלֹא נִזְדַּקְנוּ אֲצֵלוֹ עַד שְׂיֵהָי' שָׁבַע וְקָץ בָּהֶם. זֶה הוּא רַק ע"י הַטִּפָה הַדְּשָׁה שְׂיִעָרוֹן בְּכָל יוֹם וְזֶהוּ יַעֲרוֹן כְּמִטֵּר לַקַּחֲזֵי וְגו' כְּרַבִּיבִים וְגו'.

[וְכִמוֹ שְׂשִׁמְעָתִי ג"כ ע"פ גֶּשֶׁם גְּדוּבוֹת תְּנִיף אֱלֹקִים נִחְלָתָהּ וְנִלְאָה אֶתָּה כּוֹנֵנָתָ שְׂיֵשׁ לְהַשִּׁי"ת גֶּשֶׁם גְּדוּבוֹת שְׁמֵטִיף טִיפּוֹת הַדְּשׁוֹת וְהֵם דּוֹגְמַת תְּנוּפָה מוֹלִיף וּמְבִיא מַעֲלָה וּמוֹרִיד לַעֲצוֹר רוּחוֹת רַעוֹת וְטָלְלִים רַעִים הַנוֹשְׁבִים בְּלֵב הָאָדָם וְעִי"ז מְכַוֵּן הַלִּיאוֹת שְׁבָאָדָם שְׂאִינוּ לוֹאָה וְקָץ בְּמַעֲשָׂיו] שֶׁהוּא מִדְרַגַּת יוֹם הַשְּׁבֵת וְצַדִּיק שְׁכָל יָמָיו שְׁבַת הַמִּתְהַלֵּךְ אֶת אֱלֹקִים בְּחִבְרָתוֹ תָּמִיד.

כִּי הַלִּיכָה לְשׁוֹן הַתְּחַבְּרוֹת תְּמִידֵי עֲמוֹ כְּעִנְיָן הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יַחְפָּם. וְלִכְךָ זָקֵן [בְּדַעַת כַּפ"ל] הוּא רַק זֶה שֶׁקֵּנָה חֲכָמָה בְּקִנְיָן כַּפ"ל שְׂאוּ נַעֲשֶׂה כְּמַעֲיָן וְהַחֲכָמָה מִזְדַּקְנָת וְהַיָּמִים יָרְבוּ וְלֹא תִמְעָטוּ: וְזֶה דְשָׂאֵל (בְּרַכּוֹת ח).

(אֵיכָּא סְבִי בְּכָבֵל כו' כִּי א' בַּפ' ע"פ (קִיג:) דַּת"ח שְׁבַבְכָּל שׁוֹנְאִים זֶה לְזֶה. וּבַפ' זֶה בּוֹרֵר (כד).

(דַּת"ח שְׁבַבְכָּל מַחְבְּלִים זל"ז בְּהִלְכָה. מַשְׂא"כ שְׁבַא"י מְנַעֲמִים וְהַיָּנוּ כַּמ"ש שְׂיֵהָי' עוֹקְצִין דְּכָלִי מַחְזִיק בְּרַכָּה הוּא הַשְּׁלוֹם.

פ'י בְּרַכָּה לְשׁוֹן בְּרִיכָה כְּמוֹ מַעֲיָן כַּמַּש"ל כִּי בְּרַכָּה הוּא דְבַר שְׂאִין לוֹ הַפֶּסֶק כַּמ"ש וְהַרִיקוֹתֵי לָכֶם בְּרַכָּה עַד בְּלֵי דֵי עַד שְׂיֵבְלוּ כו' (שְׁבַת ל"ב). וְזֶהוּ ע"י הַדְּבִיקוֹת הַגְּמוּרָה בְּהַש"י כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּק הָאָזוֹר וְגו' שְׂאִינוּ נִפְרָד אֶף רַגַע א' וְזֶה הַשְּׁלוֹם [שְׁצֻנוּחַ בְּעַת הַבְּרִיאָה דְּכּוֹלוֹ קִטְטוֹת (בַּר"ר פ"ח) רַק מְשִׁיחַ יְבוֹא לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם שְׁזָהוּ גָמַר הַשְּׁלִימוֹת] וְכַמ"ש בַּפ' ב"מ (לא).

(דִּהְלֵל אָמַר לְאוֹתוֹ גַּר כַּהֲת"כ עַל רַגְלֵי א' דַּעֲלָהּ סְנִי לְחַבְּרָה לֹא תַעֲבִיד זֶהוּ כַּהֲת"כ. וְלֹא שְׂמַאי כְּפִי מִדְרַגְתּוֹ כַּפ"ל יֵשׁ לְתוֹרָה גְּדָרִים וְגְבוּלִים וְלֹא יוֹכֵל לְכּוֹלְלָהּ בְּדַבּוּר א'.

מַשְׂא"כ לְמִדְרַגַּת הַלֵּל כַּפ"ל אֵי בְּזָה מַעֲשֶׂה מְנוּחָד רַק כָּלֵל הַנְּרָצָה שְׂיֵהָי' כָּל מַעֲשָׂיו נִמְשָׁכִים מִצַּד הַחֲכָמָה הַנִּמְשָׁכַת מִבִּירוֹר אַחֲדוֹתוֹ ית"ש בְּקָרֵב לְבוֹ וּמוֹחוֹ בְּאוֹפֵן שְׂיֵהָי' כָּל מַעֲשָׂיו מוֹרִים עַל יַחֲוֵד הַשִּׁי"ת.

וְכַמ"ש בַּבְּרַא"ר כַּפ"ד וּבִירוּשׁ' פ"ט דְּנִדְרִים (הַל"ד) [וְשֵׁם חֹסֵר א' וַיֵּשׁ לְהַגִּיהוּ] דַּח"א שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה. וְח"א וְאֶתְהַבֵּת לְרִיעָה כְּמוֹהוּ וְח"א זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם.

והפל אָחַד דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הוּא אַחַדוֹת הַשָּׁ"י כְּלֵלוֹת הַתּוֹרָה כַּמֵּ"שׁ שִׁילְהִי מִפּוֹת כ"ד א' בָּא חֲבִיקוּק וְהֵעֵמִידוֹן עַל א' וְצָדִיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יַחִי. כִּי הָאִמּוֹנָה לְשׁוֹן קִיּוּם כְּמוֹ יִתַּד בְּמִקּוֹם נֶאֱמָן כִּי הָאִמּוֹנָה הַגְּמוּרָה נֶאֱמַתִּית שֶׁהַשָּׁ"י אַחַד יַחִיד וּמִיִּחוּד נֶאֱמָן עוֹד מְלַבְּדוֹ זֶהוּ דְבַר קִיּוּם לְעַד כַּנֵּ"ל שֶׁאִינוֹ פּוֹסֵק.

וְהֵעֵמִיד חֲבִיקוּק בַּד"ת עַל זֶה הַכְּלָל הָאֶחָד שֶׁבְּזוֹ מְשִׁיג הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים וְא"צ שׁוֹב לְמַעֲשֵׁים מִיִּחוּדִים כַּנֵּ"ל: וְהִנֵּה מִצּוֹת הַתּוֹרָה חֲלוּקוֹת לְדַעְוֹת וּמִדּוֹת וּמַעֲשֵׁים. הַדַּעְוֹת נִמְשָׁכוֹת מִן הַחֲכָמָה וְהַמִּדּוֹת מִן הַלֵּב וְהַמַּעֲשֵׁים ע"י כָּלִי הַמַּעֲשָׂה.

וּפְסוּק הַיְחוד זֶהוּ מִצַּד הַיְדִיעָה וְהַחֲכָמָה וְזֶהוּ כְּלָל הַדַּעְוֹת הַיְשָׁרוֹת. אָבֵל עֲדִינוֹן צָרִיף בַּכ"ד שׁ צָא לְפֹעֵל כְּדִי שִׁיְהִי מְבוֹרָר שֶׁהָאִמּוֹנָה וְדַבְּרִיקוֹת שֶׁלּוֹ בְּאִמַּת גְּמוּר כִּי מֵה הָאֶדָם שִׁיבִין עַד הֵיכָן פֶּח הַדַּבְּרִיקוֹת מַגִּיעַ וְאִם כְּבָר הַגִּיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ.

וְהַבְּרוּר ע"ז כַּמֵּ"שׁ בְּבִרְכוֹת ד' א' לֹא חָסִיד אֲנִי כו', כַּמֵּש"ל ד"ח רַע"א בְּיֶאֱוֹר גַּמ' זוֹ לְדַעְתִּי דַחְשִׁיב נִקְיוֹן כָּל ג' רֵאשֵׁי הַמִּדּוֹת רְעוֹת שֶׁהֵם קַחו"כ ע"ש. וְזֶהוּ הוֹכְחָה וּבִירוּר שֶׁהַגִּיעַ לְמַדְרָגַת הַחֲסִידוֹת כַּדְּהַמַּע"ה כַּאֲשֶׁר הוּא נִקִי מִכָּל הַמִּדּוֹת רְעוֹת שֶׁזֶה א"א אֶלֶּא ע"י הַדַּבְּרִיקוֹת הַגְּמוּר עַד שֶׁאִין חֲפֵץ שׁוּם דְּבַר הַנוֹגַע לְעֲצָמוֹ כְּלָל וְכֵן רְצוֹנוֹ וְתַשׁוּקָתוֹ אֶלֶּא רַנּוֹן הַשָּׁ"י.

אִז יוֹכֵל לְהִיּוֹת נִקִי מִכָּל רִנָּע שֶׁבַּמִּדּוֹת. וְכָלֵל הַמִּדּוֹת כְּנֶלֶם וְאֶהְבֶּתָּ לְרִיעֶיךָ כְּמוֹהַ שֶׁאִז אִין מִתְקַנָּא בְּחִבְרִיּוֹ וְאִין חֲפֵץ כְּבוֹד יוֹתֵר מִמֶּנּוּ וְאִין מִתְאָנָה מֵה שִׁשְׁיִיךָ לְחִבְרִיּוֹ (וְכֵן אִין מִתְאָנָה לְעֲצָמוֹ מֵה שֶׁלֹּא יִתְאָנָה לְחִבְרִיּוֹ וְיִדּוּעַ אִפִּי' רָשָׁע גְּמוּר לֹא יִתְאָנָה לְחִבְרִיּוֹ שִׁמְלֵא תַאֲנוּתוֹ הַמְּגֻנָּוֹת וְהוּא שֶׁאֵוֹהֵב לְרִיעֵוֹ כְּמוֹהוֹ ע"כ לֹא יִתְאָנָה גַּם לְעֲצָמוֹ]: וְהִנֵּה ד"ז דְּנֶאֱהָבָתָּ וְגו' אִינוֹ בְּיַד הָאֶדָם לְקַיְיְמוֹ כְּלָל אִם לֹא כַּאֲשֶׁר גִּיעַ לְמַדְרָגַת הָאִמּוֹנָה וְהַדַּבְּרִיקוֹת שֶׁאִמְרָנוּ.

וְכַמוֹ שֶׁשִּׁמְעַתִּי דַבַּפ' קְדוֹשִׁים הַפְּתִיחָה קְדוֹשִׁים תְּהִי [וּפ' ג"כ שֶׁהוּא הַבְּטָחָה שֶׁאִז וְהִי קְדוֹשִׁים לְקַיְיִם כָּל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה] שֶׁא"א לְאֶדָם לְקַיְיִם הַמְּנוֹת הַפְּתוּבוֹת בַּפְּרָשָׁה זוֹ אִם לֹא כַּאֲשֶׁר יְהִי קְדוֹשׁ בְּכָל הַכְּתִיב קוֹנָדָם.

וְאָמַר לְמִשְׁל מִצּוֹת וְאֶהְבֶּתָּ לְרִיעֶיךָ שֶׁאִין בְּיַד הָאֶדָם כְּלָל לְקַיְיְמוֹ דְּמָה יַעֲשֶׂה וְלָבוּ מ"מ שׁוֹנָאוֹ אוֹ אִינוֹ אוֹהָבוֹ וְכָל הַשְּׁתַדְּלוֹת הַלֵּב שֶׁיִּאֶהְבְּנוּ כְּמוֹהוֹ מִמֶּשׁ לֹא יוֹעִילוֹ אִם לֹא קָדָם לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵיגַת הַקְּדוּשָׁה] וְלָכֵף זֶהוּ בִּירוּר גְּמוּר עַל יְחוד הַגְּמוּר שֶׁבְּחֲכָמָתוֹ שֶׁכַּאֲשֶׁר הַגִּיעַ לְמַדְרֵיגַת הָאֶחָדוֹת וְדַבְּרִיקוֹת בְּהַשָּׁ"י וְאִין לוֹ שׁוּם שִׁיכּוֹת וּנְגִיעָה לְגוֹפּוֹ כְּלָל אִז שֶׁפִּיר יוֹכֵל לְאַהֲבֵב חִבְרִיּוֹ כְּמוֹ לְעֲצָמוֹ וְכֵן לְנַפְשׁ חִבְרִיּוֹ כְּמוֹ לְנַפְשׁוֹ מֵאַחַר שֶׁכָּל מְגַמְתוֹ רְצוֹן הַשִּׁי"ת וּפְרָסוּם כְּבוֹדוֹ מֵה לֹא אִם יִתְפָּרֵס וְיִתְגַּלֶּה אַחַדוֹתוֹ יֵת' בְּעוֹלָם ע"י אוֹ ע"י נַפְשׁ חִבְרִיּוֹ].

וְלִכ"א זֶהוּ כְּלָל גְּדוֹל בְּתוֹרָה כִּי שֶׁלְקִימוֹת הַמִּדּוֹת וְכְלָלוֹתָם שֶׁהוּא מְנוֹת וְאֶהְבֶּתָּ זֶהוּ כְּלָל הַתּוֹרָה כְּנֶלֶה כַּאֲשֶׁר הוּא בְּמַדְרָגָה זוֹ כְּבָר הוּא בְּמַדְרָגַת קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה כְּפִי רְצוֹן הַשִּׁי"ת וְזֶהוּ הַבִּירוּר.

וְח"א זֶהוּ סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אֶדָם שֶׁיְהִי תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁהֵם הַמַּעֲשֵׁים כַּמֵּש"ל מְכַוְּנִים בְּצֵלָם וְדַמּוֹת אֶלְקִים כְּמוֹ תּוֹלְדוֹת וּמַעֲשֵׂה הַשָּׁ"י שֶׁיְהִי נִמְשָׁכִים מִצַּד הַחֲכָמָה. וְזֶהוּ כְּלָל הַתּוֹרָה

כְּאִשֶּׁר יֵצֵא לַפּוֹעֵל בְּמַעֲשֵׂה שְׁהַתּוֹלְדוֹת בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים יִהְיוּ מִצַּד הַחֲכָמָה כָּל פְּרָטֵי מַעֲשָׂיו
בְּפְרָטֵי פְרָטוֹת אֲזִי הוּא קִיּוֹם כַּה"ת שֶׁהוּא רְצוֹן הַש"י מִבְּנֵי א."

וּפְסוּק זֶה כְּלֻמָּה כִּי וְאֶהְבֶּתָּ גַם הוּא בְּרָצוֹן שְׁפֵלֵב וּמְקוֹר לְמִדּוֹת הַנְּמַשְׁכִּים מִן הַלֵּב. אָבֵל
כ"ז שֶׁלֹּא יֵצֵא לַפּוֹעֵל בְּמַעֲשֵׂה אֵין מְבֹרָר וּכְמוֹ שֶׁשְׂמַעְתִּי עַל עֲנִין הַנְּסִינּוֹת שֶׁל צְדִיקִים
שֶׁהוֹצִיָּרוּ לְהַתְּבַרֵר בְּמַעֲשֵׂה דְוָקָא בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ.

וּכְמוֹ שֶׁשְׂמַעְתִּי ע"פ וְאִוִּיל שְׁפֵתִים יִלְבֹּט פִּי הוֹרָאת יִלְבֹּט עַל הַדְּבָר שֶׁלּוֹאָה לְהוֹצִיא אוֹ מִן
הַפֶּחַ אֶל הַפוֹעֵל וּכְמ"ש בְּסוּטָה מ"ז ב' ע"פ וְעַם לֹא יָבִין יִלְבֹּט שֶׁהַמִּים דְּסוּטָה אֵין מוֹצִיאִים
פֶּחַם לַפוֹעֵל. וְהַאִוִּיל אַעפ"י שֶׁכֹּחַ הוּא נִדְמָה לוֹ שֶׁלֵּם כְּאִשֶּׁר הוּא בָּא לְהוֹצִיא לַפּוֹעֵל
יִלְבֹּט וַא"י לְהַשְׁלִים גְּמַר הַמַּעֲשֵׂה.

וְזֶה לְאוֹת עַל מַעֲמָקֵי הַלֵּב וְהַנְּסִינּוֹת שֶׁעֲדִינִין אֵינָם נִקְיִים וְהוּא כְּמ"ש ל' כִּי לְעוֹלָם גְּמַר
הַמַּעֲשֵׂה בְּיָדוֹ שֶׁל הַש"י. וּכְמ"ש (סוּפָה נב).

(אֶלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ א"י לוֹ. וְעוֹר הַקַּב"ה הוּא בְּגִמְרַת הַמַּעֲשֵׂה וְאֵין הַקַּב"ה עוֹזֵר אֶלָּא
לְמִי שֶׁכָּבֵר מְבֹרָר לְגִמְרֵי.

וּלכ"א הַלֵּל לְאוֹתוֹ גַּר שְׁכַהת"כ הוּא עַל רֶגֶל ר"ל מַעֲמָד וְקִיּוֹם ע"ד אָמַת יֵשׁ לוֹ רִגְלִים
(מְדַרְשׁ א"ב דר"ע חֲדָר ג' דנ"ה) אֶחָד וְהוּא וְאֶהְבֶּתָּ וְגו' כְּאִשֶּׁר מַגִּיעַ לְזֶה אֲזִי כָּבֵר הַגִּיעַ
לְכַה"ת. רַק אֵיךְ פִּירוּשׁ אֵיךְ לְהַגִּיעַ לְכֹן כְּפִדּוּעַ בְּזוֹהַר דְּתַרְי"ג מְצוֹת הֵם תַּרְי"ג עֲטִין
אֵיךְ לְהַגִּיעַ לְאֲנָכִי וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאֲזִי גִיעַ לְדַעְלָה סְנִי וְכו' כְּנז"ל.

וּל"א לוֹ הַכֶּלֶל גְּדוֹל דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה כָּל שֶׁצָּרִיךְ לְכַרֵּת שֶׁעֲדִינִין אֵינּוּ מְבֹרָר עַד הֵיכֹן
יִגִּיעַ הָאֲמוּנָה וְהַדְּבִיקוֹת הַזֹּאת כִּי גַם מִי שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה הַרְאֵשׁוֹנָה הוּא מְקִיִּים שָׁמַע
יִשְׂרָאֵל מִצַּד הַחֲכָמָה וְעֲדִינִין אֵינּוּ כ"כ שֶׁיִּהְיֶה כּוֹלֵל כַּה"ת כ"כ שֶׁיִּהְיֶה הַכֵּל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ בְּמִדְרָגַת
נְשָׁפִים וְנִמְצָא יִיחַל וְגו'.

[נְעוּד אֶחָד מֵה שְׁנוֹגֵעַ לְמִדּוֹת שְׁפֵלֵב. שֶׁזֶהוּ מֵה שֶׁבִּינְד הָאָדָם כְּמִשְׁנַת"ל דְּרַק הַלֵּב הוּא
בְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם וְשֶׁם מְשַׁכֵּן הַבְּחִירָה וְשֶׁם הַיִּצ"ט וַיִּצַּח"ר כְּמ"ש בְּהַרְוָאָה (סא).

(: [וְזֶהוּ פְלִי מְחֻזָּק בְּרָכָה הוּא הַשְּׁלוֹם. שֶׁהָאֲחָדוֹת עִם קוֹנּוֹ הוּא הַשְּׁלוֹם הַכֶּלְלִי שֶׁהַכֵּל א'
וּכ"ד חוֹזֵר לְמִקּוּרוֹ כְּפִדּוּעַ בְּכֻנַּת שָׁמַע יִשְׂרָאֵל.

וְדַעְלָה סְנִי הוּא שְׁלוֹם עִם חֲבִירוֹ וְכִשְׁהַמַּעֲשִׂים מִצַּד הַחֲכָמָה הוּא שְׁלִים בְּעֲצָמָיו שֶׁכֵּל
אֲבָרֵי הַמַּעֲשֵׂה פּוֹנִים אֶל מְכוּוֹן א' וְאֵין מַעֲשֵׂה כָּל אֲבָר נִפְרָד מִזוּלָתוֹ. וְהָרִי שְׁלוֹם כּוֹלֵל
שְׁלֵשֶׁת הַעֲקָרִים הַכּוֹלֵלִים הַנּוֹז' וַא"כ הוּא הַכֶּלְלִי הַבְּרִיכָה אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נּוֹבַע כָּל הַשְּׁלִימוֹת.

וְזֶהוּ עֲנִין הַחֲלִיּוֹק בֵּין ת"ח שֶׁבְּכָל לְבָנֵי א"י דְּלִמְעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם פִּי רַבִּינֵי הַיָּמִים לְבַד
וְלֹא הַלִּילוֹת כְּמ"ש בְּמִשְׁנָה ספ"ק דְּבִרְכוֹת דְּמִימִים הֵנָּה מְמַעֲטִי לִילוֹת. וְהֵינּוּ שֶׁיִּרְבֶּה
הָאוֹר וְהַבְּהִירוֹת מֵהַפְּרַת אֲחָדוֹת הַש"י וְחֲשֻׁכַת הַלֵּילָה יִתְמַעַט זֶהוּ רַק עַל הָאֲדָמָה כְּמ"ש
שִׁילְהִי כְּתוּבּוֹת הַדֵּר בַּא"י כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹק'.

כִּי יְדוּעַ מִס"י שְׁכ"ד הוּא בְּעוֹלָם שֶׁנָּפֵשׁ. וּבְנִפְשׁוֹת יֵשׁ גְּבָרָא דְּמָרִי צְבִי וְהוּא נִפְשׁ
הַצְּדִיק שֶׁהַעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו כְּמ"ש בַּפ"ב דְּחֲגִיגָה (יב:) וְכַה"ע כְּגַבְרָא לְצוּוֹת לוֹ כְּמ"ש
בַּפ"ק דְּבִרְכוֹת (ו:) וְהוּא עֵיקַר הַנִּפְשׁוֹת.

ובשנה יש יום השבת שהוא נמי דמרי צבי בו כמ"ש בפ' ד"מ (סה:) וקדושת הש"י
ניפרת בו כמשנת"ל. ובעולם הוא א"י שמקודשת מכל הארצות פדתנו ספ"ק דכלים
וכמ"ש הרמב"ן בפ' התורה ובכונני מאמר ה' פי הש"י נקרא אלקי הארץ ויש שייכות
לאלקים ולתורה ולישראל עם הארץ עש"ב.

והנבואה לכה רק בארץ כמ"ש במ"ק (כה.) ולכה בא"י הוא כמו שיש לו אלקי שנה
מדרגת השבת והנפש מגביר דמרי צבי בי' כמשנת"ל.

משא"כ בח"ל דומה כו' שמצד. הדמיון עדיין הוא פמי שאין לו כו' שיש מקום לדמיון
והעלם ואין ההפך ברורה כ"כ.

וזהו ג"כ דתמה איפא סבי בבבל עד שא"ל מקדמי ומחשכי לבי כנישתא פ' בכ"נ היא
המיוחד לתפלה והוא עמוד העבודה שבלב כמשנת"ל, ומקדמי ומחשכי היינו עוד בלילה
קודם אור היום ואתריו פדאי' בהאי לישתא ריש ברכות ב' ב' ע"ש.

והיינו כמ"ד בעירובין (סה.) אנו אגורי דיממא אנו ובפועל נאמר יצא וגו' עדי ערב ולא
יותר.

ומקדמי ומחשכי זהו שקידה יתירה וע"י רוב השקידה אפשר דההנא להו שיגיעו
למדרגת ונשפים ונמצא וגו' שיהי' היראה ועבודה שבלב קבוע. אבל זולת השקידה
היתירה ויגיעה עצומה לא משפחת לה בקל כמו בא"י שישם הוא מקימה וישם הוא בנקל
ושכיח יותר.

ולכה לוללמוד תורה קודם שהתקמה קודמת פפי מדרגה הראשונה אבל להו היראה עיקר
וקודמת פמדתן של חסידים הראשונים כמשנת"ל: ומעתה ית' פי הנה מ"ד דפ' ב"מ (לא):
מר אמר דבר אוריין עדיף ומר אמר דדחיל חטאן ל"פ רק מר פי אתרין ומר פי אתרין
וכן אין מתלונקת בין מאמרים דאין להקב"ה בעולמו כו' דבהאי נקט ד' אמות ובהאי
אוצר.

ופי' ד' אמות הוא מקום המוגדר פי שיעור בית לכ"ד היא ד' אמות כמ"ש בפ"ק דסופה
(ג:) דבפחות מהכי לא הנה בית. אבל אוצר הוא דבר המכיל מטמונות רבים לאין שיעור
כמ"ש בבבבכה יפתח ד' לה את אוצרו הטוב.

פי' יש ב' מיני השקראת הש"י בעולם וכמ"ש איזה בית אשר תבנו לי וגו' השמים ושמי
השמים לא יכלכלוהו וגו' פי הש"י מכה"כ ואציעה שאול הנה ואם יסתר איש וגו' אלא
שהוא בהעלם כמ"ש ס"פ מקום שנהגו זה שמי לעלם פתיב לא כו' אבל לעוה"ב כו'
והיינו פי שם הוי' מורה הי' הנה ויהי' והיינו שאין לו תחלה ולא סוף וא"כ אינו מוגדר
בגבול והוא מלא הכל.

ושם א"ד מורה אדנות וממשלה ואין ממשלה בלא עבדים וא"כ ממשלה היא מוגבלת
שקרי יש פח עבד וכח אדנות וכן אלקים מורה אדנות ותקיפות וזהו בגבול. ולכן שם
הוי' מורה חסד שהוא התפשטות עד אין קץ כמ"ש בשבת ק"ד א' אורחין דגמ"ח דרד"ף
בפר דלים.

והיינו כי מאחר שמכה"כ ואין עוד מלבדו א"כ גם כל פעולות ומעשה האדם הוא פחו
שם בהעלם ומאחר שהוראת שם ההג' על גלוי ההעלם הזה א"כ מקום לדון לאדם על
מעשיו ואכמ"ל בזה.

אמנם לפי שאין מלך בלא עם הוכרח להיות שם הוי' בהעלם ולתת מקום לצמצום
התגלות שכינתו ית' שלא יהי נגלה פחו. איך מכה"כ ויהי' מקום לכת עבדים ובחירתם
ויהי' מקום למלכות ואדנות שהעבד בכחותיו יהי' סר למשמעתו.

ונה פח הדין כמ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ וכל משפט הוא מוגבל במשפטים ודינים
קצובים ולכך שם אלקים וכן שם א"ד. והן הם ב' יחודים עלאה ותתאה דשמע ובשכמל"ו
כמ"ש בזוהר (ח"ג סד).

(דשמע הוא אחדות ממש שמכה"כ ולית אתר פנוי מיני' בכל גופים וברואים זהו יחוד
עליון. ובשכמל"ו הוא יחוד תתאה במדרגת מלכותו ית' שאין מלך בלא עם ויש פחות
נפרדים רק שהוא בעל הפתות פולם פהוראת שם אלקים והוא אדון ומלך להם.

והדברים ארופים ומבואר קצת למעלה ד' א' ע"א ועוד במק"א מקונטרס. וילך לא
נכתב בשכמל"ו בתורה כי בכתב נכתב שם הוי' רק בע"פ א"י לאומרו וכן לעוה"ב יהי'
נאמר פנ"ל כי עוה"ב פלו יום שיהי' ש"ש גלוי בבהירות לכל ואין לו גבול וכמשנת"ל
שפיר נקרא פו.

וכן כה"ג ביוה"כ במקום ק"ק במקום האור עצמו איתו האור ג"כ אין לו גבול רק הגבול
הוא גדר המקיפו וסביב בפני הרואים שלא תפשוט לכל אבל מצידו במקומו אין לו גבול
והכו זזה]: וכן תושב"כ ותושבע"פ ידוע מדרז"ל שהם מדת יום ומדת לילה.

כי הכתב הוא הגלוי וכן מדת יום מגלה כשאר השמש מאיר. משא"כ בע"פ הוא ע"י
ההעלם כחשכת לילה ולכך בכתב שם הוי' בגלוי וכן לא נאמר בשכמל"ו בכתב פנ"ל
וז"ש (בר"ר פ"א) התורה קדמה לעולם היינו תושב"כ והיינו כי העולם הוא גלוי דברים
גדורים ומצומצמים והתורה אינה גדורה שאעפ"י שיש בה מצות גדורים זהו כפי הלבוש.

וכבר א' התורה פולה שמוותיו של הקב"ה והיינו תושב"כ שעליה נאמר ארופה מארץ
מדה וגו' שאין לה גבול כפי ההעלם שבה שהוא עצם התורה כפ"מ שהיתה פתובה באש
שחורה ע"ג אש לבנה (שקלים י:) טרם שנתלבשה.

ולכך בשעת מ"ת היו כל העם רואים הקולות ומ"ת הי' במדבר שהי' רה"ר בשעה שהיו
ישראל שם פדאי' פ"ק דשבת (ו:) לאמר דאין מקום גדור. אבל אח"כ הי' הקול נפסק
ולא הי' יוצא חוץ מאוה"מ (כמ"ש יומא ד).

(שהי' מוגדר רק במקום הנשראת שכינתו ית' ביחוד שהוא באוה"מ. ונהו ג"כ ענין
הנשראת שכינהדהמ"ק מצד הצמצום כמ"ש צמצם שכינתו בין ב' בדי ארון.

והיינו מפני ההעלם בכת שם אלקים אבל מצד הגלוי וכת שם הוי' מכה"כ ואיזה בית
וגו'. והן הם ג"כ ב' המדרגות בעבדות האדם וכמ"ש (מכות כד).

(שמים מפי הגבורה שמענו אנכי ולא יהי'. והם ב' יסודות לב' דרכי עבודת ד' אנכי מצד
הגלוי וההפכה הברורה שאנכי וגו' ולא יהי' מצד ההעלם.

רק עכ"פ לא יהי לה וגו' ותהי מוגדר ומצומצם בגדרים שד"ז אסור וזה וזה: ובז"י ד' האריז"ל בסה"ג פי שמאי הי' ממצת הגבורה והדין [ולכה הי' קפדן (שפת לא.)] וכמ"ש במק"א ע"פ נהם כפפיר ועף מלך] והלל ממצת החסר.

והיינו ע"פ מדרגתם הנז"ל כי מדרגת החכם שמוציין בדבר הלכה ומוגדר על פיה ואז"ל אינהו חכם המכיר את מקומו שיש לו מקום מוגדר שהוא בו. וזהו מדה"ד פנ"ל.

אבל החסיד [ל' חסד] והוא היר"ש שאז"ל פ"ק דברכות (ו): ע"פ את האלקים ירא כו' כהע"כ לא נברא כו' שהוא פולל כהע"כ ואין לו מקום מוגדר השייך לו שמוצו לא יזוע. והיינו פנ"ל עפ"י מדרגתו בהפרת הש"י הברורה שמכה"כ והוא דבוק בו לגמרי שהפל א' לגמרי א"כ גם הוא פולל כהע"כ.

וא' עירובין י"ג ב' דזכו ב"ה לקבוע הלכה פמותן מפני שנוחין ועלובין הן. היינו מדרגת אי עניו אי חסיד עי"ז הלכה פמותן כמ"ש בדהמע"ה (סנהדרין צג ע"ב) וד' עמו שהלכה פמותו שדהע"ה הי' כנוז"ל במדרגה זו שד' עמו בכל רגע בלקתו ובשפכו ובקומו שם שמים נכחו תמיד.

ולכה הלכה פמותו פי הנהגת העולם בחסד כמ"ש ועולם חסד יבנה וכמ"ש בברא"ר (סוף פי"ב) דביקש לברוא במדה"ד וראה שאין מתקנים כו'. וזהו ד"א של הלכה ר"ל הנראת שכינה בדרך צמצום ומקום מוגדר.

ועכ"א שם (בברכות) רק משחרב בהמ"ק דהשראת שכינה עד"ז הי' בבהמ"ק כלפי פל העולם וכנ"ל. [ועכ"א פי מציון תצא תורה דהיינו דבר הלכה מלשפת הגזית ועמשנת"ל] זהו רק ד"א ר"ל אותו מקום מוגדר של הלכה וכנ"ל.

אבל אוצר אין לו אלא של יר"ש ועז"א הן יראת ד' שיחידה היא בעולם משא"כ דבר הלכה מפנין שהוא מקום מוגדר אינו יחיד פי האחדות האמיתי היינו שהוא א' לגמרי בעולם פי זהו פולל כהע"כ וכמשנת"ל וכמ"ש"ל ע"פ הן יראת ד' היא חכמה דר"ל במדרגה הנ"ל: וזהו ג"כ ביאור פסוק ישראל לא ידע עמי לא התבונן.

אם בפרטי ר"ל בידיעה החכמה והתבונן בפניה שפלב. ואם בכללות ב' המדרגות הידיעה היא הדעת שפכליות והתבונן במדרגה הא' שהמעשים נמשכים מן הפניה שפלב ולא מן הדעת.

ולשניהם יוצדק מה שבידיעה נקט ישראל ר"ל הת"ת ובתבונה עמי הע"ה. והמשל ידע שור קונהו וגו' ג"כ מכונן לשניהם כמ"ש בספ"ק דב"ק י"ז א' אשריכם כו' השור והחמור פל העוסק בתורה ובג"ח כו' זוכה לכולה כו' ואית דאמרי אויביו נופלין כו'.

ב' הלשונות מכונן לב' ענינים הנ"ל והעוסק בתורה ובג"ח ר"ל שלמות הג' עמודים ודילג עמוד העבודה בדרך הכתוב בחסד ואמת יכופר עון דר"ל תורה וג"ח פדאי' ברכות ה' רע"ב ודילג עבודה וכן בגמ' דסוטה מ"ד א' אמר רק תורה ומע"ט.

ובר"ה י"ז א' גבי בית עלי ע"ש כמשנת"ל פי לעולם המעשים נמשכים מן הלב כמ"ש פי ממונו תוצאות חיים. וכל מעשה שאינה מן הלב אינה חשובה מעשה אלא שוגג או

אונס או מןטענה או מתעסק בעלמא וְלֹא כְּלוּם עֶבֶד וְאִין שְׁלִימוֹת בְּמַעֲשֵׂה אֱלֹהִים כְּשֶׁבָאָה מִן הַלֵּב שֶׁהוּא מְקוּר חַיִּים לְכָל פְּעוּלַת הָאֲבָרִים.

וּלְכֹה לְעוֹלָם הַעֲבוּדָה שֶׁבִּלְבָב עִם גְּמַר הַמַּעֲשֵׂה נִכְלָלִים בְּאֶחָד פִּי גְמַר הַמַּעֲשֵׂה הוּא בִּיד הַשֵּׁ"י כַּמְשַׁנֵּת"ל וְאִין הַקַּב"ה עוֹזֵר אֱלֹהִים לְמִי שֶׁעֲבוּדָתוֹ שֶׁבִּלְבָב נִקְיָה וְנִזְכָּה. וּז"ש שֶׁם זָרְעוֹ וְגו' וְקִצְרוֹ וְגו' הַזְרִיעָה בִּלְבָב וְהַקְצִירָה בְּגֵמַר הַמַּעֲשֵׂה וְכָאן נִא' זוֹרְעֵי וְגו' אֶתְחַלֵּת הַזְרִיעָתָה צְדָקָה שֶׁבִּלְבָב] וְזוֹכֵה בְּשִׁבִיל שְׁלִימוֹת הַתּוֹרָה לְכֹלְהָ פְּיוֹסָף שֶׁתַּרְגוּם בֶּן זְקוּנִים בַּר חַפְּיִים הוּא לִישָׁהוּא שְׁלֵם בְּחֻמָּה וְע"כ זָכָה לְכֹלְהָ שֶׁהִיא הַתְּקַבְּצוֹת בְּנוֹת וְגו'.

שֶׁא"ל פְּרַעַה אִין חֻמָּם וְנִבּוֹן כְּמוֹה פִּי הַפֶּל צְרִיכִין לְמַרִּי חִטְיָא (בְּרַכּוֹת סד.).

וְזֵהוּ בְּנִלְהָ שֶׁהַפֶּל מִתְקַבְּצִין לְשִׁמְחוֹ כְּמוֹ בְּחֻפָּה וְכֵן זוֹכֵה הַחֻמָּם בְּשִׁכּוֹר הַחֻמָּה. וְלִכּוֹן הַקּוֹשֵׁשׁ ת"ח לְחַתֵּן וְכֹלְהָ לְעַנְּנוֹ שִׁמּוֹר בַּפ' הַרְוָאָה (לד:) שֶׁמִּפְּנֵי שֶׁהַפֶּל מְסַתְּכֵלִין בּוֹ צְרִיף שִׁמּוֹר יוֹתֵר.

וְלִכּוֹן נִמְשָׁל לְשׁוֹר שֶׁהַקָּרֶן הִיא מְמוֹתְרוֹת הַמּוֹחַ פְּיֹדוּעַ וּמוֹחוֹ חֻזַּק כ"כ לְנִגְנוֹחַ וְזֵהוּ נִגְדַּד שְׁלִימוֹת הַמּוֹחַ בְּחֻמָּתוֹ. וְזֵהוּ יָדַע שׁוֹר קוֹנְהוֹ וַיִּדְעֵת קוֹנְהוֹ הִיא מְצַד הַחֻמָּה כַּמ"ש בַּפ"ב דַּב"מ (כג:) דַּת"ח מְפִיר בַּטַּב"ע ע"ש בַּד' הָרֵאשׁוֹנִים [דַּמ"ה הַטַּעַם דַּלַּע"ה לָא מְהַדְרִי בַּטַּב"ע לָאוּ מְשׁוּם דַּא"נ אֱלֹהִים דַּאִין מְפִיר בַּטַּב"ע] וְנִא' עִם נִבָּל וְלֹא חֻמָּם עַל שֶׁאִין מְפִיר קוֹנְהוֹ הֵלֵא הוּא אֲבִיף קָנָה וְגו'.

וּבְשִׁילְהֵי הוֹרִיּוֹת (יג.) חֲתוּל אִין מְפִיר אֶת קוֹנוֹ מְצַד הַשְּׂכָחָה וְשִׁכְחָה הִיא מְצַד חֻמָּה שֶׁבְּמִנְחָה כַּכִּילָה הַיְיָנוּ כְּבוֹד זֵהוּ בְּשִׁכּוֹר הַתּוֹרָה שֶׁהִיא נִגְדַּד כְּבוֹד כַּמ"ש בַּפ"ב חֻמָּמִים יִנְחֵלוּ.

וְא' פ"ק דְּבְרַכּוֹת אִין כְּבוֹד אֱלֹהִים תּוֹרָה. וּבְשִׁכּוֹר שְׁלִימוֹת הַמַּעֲשִׂים ע"י הַלֵּב זוֹכֵה לְנִחְלָה עֲתִיר בְּנִכְסֵין זֵהוּ שִׁכּוֹר גְּמ"ח כַּמ"ש בְּתַעֲנִית (ט).

(עֲשׂוֹר בְּשִׁבִיל שֶׁתַּתְעַשֵּׂר וּבְשִׁבֵּת (ק"ט.) וּבְשִׁאֵר הַיְיָנוּ וְזֵה שִׁכּוֹר לְאִיבְרֵי הַמַּעֲשֵׂה וְלִלְבָב פִּי הַנְּאֻת הַעֲשִׂירוֹת לְגוֹף וְלִלְבָב כַּמ"ש בִּירוּש' (תְּרוּמוֹת סוֹפ"ח) לְבֹא בְּכִיסָא תִּלְיָא אֲבָל הַכְּבוֹד הוּא רִוְחָנִין רַק מְצַד הַחֻמָּה [שֶׁהִיא רִוְחָנִית] פְּנ"ל: וְזֵהוּ יִשְׁשִׁכְר כַּמ"ש (בַּר"ר פַּע"ב) שְׁמֵחַ זְבוּלוֹן בְּצִאֲתָהּ בְּפִרְקָמְטִיָּא וְיִשְׁשִׁכְר בְּאֵהֲלִיף אִינוּ עוֹסֵק בְּפִרְקָמְטִיָּא.

פִּי בְּלִימוֹד הַתּוֹרָה יִשׁ ב' עַנְיָנִים הֵא' מֵה שֶׁהוּא צְוֹרֵף לְמַעֲשֵׂה כַּמ"ש בְּקִדּוּשֵׁין (מ:) תְּלִמוּד גְּדוּל שֶׁמְבִיא לְיַדִּי מַעֲשֵׂה וְהַיְיָנוּ הַחֻמָּה שֶׁלְצוֹרֵף הַעֲשִׂינִי. וְעַז"א בַּפ' ב"מ ל"א א' קִבְּעָתָה עֲתִים לְתוֹרָה [דְּהַיְיָנוּ לְעוֹסֵק בְּפִרְקָמְטִיָּא כַּמ"ש בַּח"י] שֶׁצְרִיף רַק קִבְּעוֹת עֲתִים לְהַתְּבוּנָה בְּחֻמָּה פְּדִי לְבֹא לְשִׁלְיָמוֹת הַלֵּב דְּהַיְיָנוּ נִשְׂאֵת וְנִתְתָּה בְּאֵמוּנָה שֶׁבִּלְבָב וְעַסְקָתָה בַּפ"ו לְהַעֲמִיד תּוֹלְדוֹת בַּמַּע"ט פְּנ"ל.

שֶׁתְּכַלִּיתוֹ לְבֹא לְיַדִּי מַעֲשֵׂה. וְהַב' מְצַנֵּת ת"ת עֲצָמָה שֶׁגַּם הִיא א' מִן הַמְּצוֹת מַעֲשִׂיּוֹת וְזֵה מִי שֶׁשִׁקּוּד לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּקִבְּעוֹת אֲצִלוֹ הַלִּימוֹד הוּא עֲצָמוֹ הַמַּעֲשֵׂה.

וּבַז"י מ"ש בְּרַכּוֹת ט"ו א' מְקִישׁ אֵהֲלִים לְנִחְלִים כו' קָשָׁה לַמ"ל הַיְיָנוּ רַחוּק הִנֵּה וְהֵלֵא מְלֵא בַּכ"מ דְּנִמְשָׁלוּ ד"ת לְמִים וּמְקָרָא מְלֵא הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמִים כַּמ"ש בַּפ"ק דְּתַעֲנִית (ו.) וְלִיָּא וְמֵה מִים מְטַהֲרִין כו'.

אָבֵל זֶהוּ בַּתּוֹרָה שְׂמֵצֵד הַחֲכָמָה בָּא לְמַעֲשֵׂה שְׁפִיר מְטֵהֲרִין פִּנּוּ"ל אָבֵל אֵינְהוּ ר"ל כְּמוֹ אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים שֶׁהוּא קָבוֹעַ שָׁם בְּקַבִּיעוּת וְהוּא ת"ת דְּמַעֲשֵׂה וְלֹא הַמְבִיא לִידֵי מַעֲשֵׂה ס"ד דְּזֶה אֵינּוּ מַעֲשֵׂה כּו' דְּהוּא רַק כְּשֶׁאֵר מַצּוֹת מַעֲשִׂוֹת קמ"ל דְּשָׁכַר מַצְנֵה מַעֲשִׂוֹת זֶה גְדוּל.

וּלְכֹף יִשְׁשָׁכֵר בְּאַהֲלָהּ הוּא שְׁלִימוֹת הַמַּעֲשִׂים שְׁגָם הַתּוֹרָה אֲצִלוּ מְכוֹנָה בְּמַעֲשִׂים. וְהַמַּעֲשִׂים דְּנִגְמַת חָמִי כַמֶּש"ל ד"ז א' בְּפִי חַמּוֹר נִיעֵר ר"ל כְּחַמּוֹר לְמַשׁוּי בְּמַצּוֹת הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁהַחַמּוֹר אֵין לוֹ חֲכָמָה כַּמ"ש בְּהַסְפִּינָה (עַד).

(אַבָּא חַמְרָא וּבב"ח סְכָסָא. וּבס"פ הַחוּבָל (צַב): חַבְרָה קְרִינָה חַמְרָא אָבֵל יֵשׁ לוֹ הַרְגָשֶׁת הַלֵּב כַּמ"ש וְחַמּוֹר אַבּוּס בְּעָלְיוֹ וְתַאֲנוֹת אֲכִילָה הִיא בְּלֵב מְקוֹר הַתַּאֲנוֹת כַּמֶּש"ל.

וּמִזֶּה נִמְשָׁף שְׁלִימוֹת הַמַּעֲשִׂים וּלכ"א בַּהֲבַע"י (סב.) עִם הַדּוּמָה לְחַמּוֹר שְׁאֵין לָהֶם רַק מַעֲשֵׂה הַגּוֹף הַחַמְרִי הַנִּמְשָׁף מִלֵּב בְּשֶׁר אָבֵל חֲכָמוֹת מֵה לָהֶם כַּמ"ש וְלֹא עָשָׂה כּוֹ לְכָל גּוֹי.

וְזֶהוּ זְכוּת רִוְחָנוֹת [וְכֻלָּבִים צוֹעֲקִים בְּתַפְלָה כַּמֶּש"ש דְּזֶהוּ עֲמוּד עֲבוּדָה שְׁפֵלֵב שֶׁהַפְּלֵב מְפִיר אֶת קוֹנוֹ כַּמ"ש שִׁילְהֵי הוֹרִיוֹת. וְכֵן א' כְּשֶׁאֲתָה מִתַּפְלֵל דַּע לְפָנֵי מִי כּו' וְצָרִיף לְהַפִּיר אֶת קוֹנוֹ.

וּז"ש בַּב"ק ס' ב' פְּלָבִים בּוֹכִים כּו' מְשַׁחֲקִים כּו' נִיבְאוּ וּל"י מֵה כְּמוֹ הַלֵּב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ וּבְשִׁמְחָתוֹ וּגו' וְכַמֶּש"ל שֶׁהַלֵּב מִתְנַבֵּא. וְכַמ"ש ב"ב י"ב א' דְּנִיחָנָה נְבוּאָה לְשׁוֹטִים כִּי בְּכָל אָדָם הַלֵּב נִמְשָׁף אַחַר הַחֲכָמָה אָבֵל בְּשׁוֹטָה אֵין הַלֵּב נִמְשָׁף אַחַר הַחֲכָמָה רַק מֵה שְׁעוּלָה עַל הַלֵּב מַעֲצָמוֹ זֶהוּ לְפַעֲמִים נְבוּאָה וְכֵן בְּתַפְלָה יֵשׁ פְּעָמִים כְּנִבְוָאָה כַּמ"ש רַחֲב"ד בְּרַכּוֹת ל"ד ב' לֹא נְבִיא אֲנֹכִי כּו' אִם שְׁגוּרָה כּו' ר"ל שְׁנוּבַעַת מִן הַלֵּב.

וְתִינּוֹק יוֹנֵק הֵינּוּ תוֹרָה כַּמֶּש"ש וְאַשָׁה מְסַפֶּרֶת עִם בְּעֵלְהָר"ל הִירָאָה מִן חֲכָמָה שְׁכַפְשֵׁי בְּאָדָם חֲכָמָה אֲזֵ הַלֵּב נִמְשָׁף אַחֲרָיו וּמְסַפֶּרֶת עִמוֹ, וּבַעַת חֲשֻׁכַת לִילָה הַסֹּדֵר לְהִיפּוֹף מֵמָה שֶׁהוּא בְּבִהִירוֹת יוֹם שְׁאֵז הַסֹּדֵר תּוֹרָה וְעֲבוּדָה וּג"ח וְכַמֶּש"ל הַחִילּוֹק] וְזֶה יִשְׁשָׁכֵר חַמּוֹר גָּרָם הַפֶּחַ בְּאָדָם מִיִּחוּס אֶל הַעֲצָמוֹת וְהַמַּעֲשֵׂה צָרִיף פֶּחַ וְזֶהוּ וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסַבּוֹל כְּחַמּוֹר לְמַשׁוּי בְּמַעֲשֵׂה הַמַּצּוֹת וְכַמ"ש בַּסֶּפ"ב דְּבִרְכוֹת (יז).

(וּמְסוּבָלִים בְּמַצּוֹת שְׁזֶהוּ סֶבֶל וּמִשָּׂא הַמַּעֲשֵׂה, אָבֵל לֹא הַחֲכָמָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה אֲדַרְבָּא מְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְחֲבִיבִים עַל לוֹמְדֵיהֶם (עִירוּבִין נִד): וְזֶהוּ לְמַס עוֹבֵד עוֹבֵד עֲבוּדַת עֶבֶד, וְזֶהוּ ע"י הַלֵּב שֶׁהִיא עֲבוּדַת עֶבֶד כַּמֶּש"ל, וְזֶהוּ חַמּוֹר אַבּוּס בְּעָלְיוֹ שֶׁהוּא הַנְּחֻלָּה וְעֲשִׂירוֹת שֶׁהַלֵּב וְכִלֵּי הַמַּעֲשֵׂה מְרַגִּישִׁים בּוֹ כַּמֶּש"ל.

וּלְכֹף רַק בְּעָלְיוֹ וְלֹא קוֹנֵהוּ שְׁלֵא מִיֵּד שְׁקִנְאוֹ תִּיכָף מְאָכִילוֹ רַק אַחַר שְׁנַעֲשֵׂה, מִשָּׂא"כ שׁוֹר יָדַע מֵצֵד הַחֲכָמָה קוֹנֵהוּ מִיֵּד שְׁקִנְאוֹ אִף שְׁעֵדִין אֵינּוּ בְּהַרְגָשֶׁת הַלֵּב וְאִיבְרִים: וְאִית דְּאָמְרֵי כּו' (ב"ק שָׁם יז).

(מְפָרְשֵׁי זוֹרְעֵי כּו' שֶׁהַגְּמ"ח שֶׁהוּא גָּמַר הַמַּעֲשֵׂה הוּא עַל כָּל מִים ע"י שְׁפָחוֹ יֵצֵא ע"י הִירָאָה וְזֶהוּ מְדַרְגַת הַחֲסִידוֹת וְאֲצִלוּ הַחֲכָמָה בְּמְדַרְגָּה יְתִירָה שֶׁהוּא מְדַרְגַת הַדַּעַת. וְזֶהוּ שׁוֹר שְׂאֲצֵל הַשׁוֹר הַפֶּרֶת קוֹנֵהוּ הוּא ע"י הַיְדִיעָה בְּמְדַרְגַת הַדַּעַת אֲצִלוּ לְפִי עֶרְפוֹ.

וכן אצלינו ההפכה לקונינו כמ"ש דע את אלקי וגו' שבמדרג' הדעת אז ההפכה הברורה כמשנת"ל וע"כ אויביו נופלים לפניו כמ"ש פ"ק דברכות (ז): צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע ופי' צ"ג שפבר נגמר בישרו שלבו חלל בקרבו והינינו פי גדולה דעה מה שנתנה בין ב' אותיות וכן נקמה פדאי' בפ' א"ע לג' א' והינינו שדעת הינינו רק כשש"ש מקיפו מכל עבריו וממילא ביר"ש כל היום כמשנת"ל, וכן נקמה א"א אלא בין ב' אותיות כשש"ש מקיפו שאז הוא הנקמה בשונאיו ויהי דוד וגו' משכיל ומצליח נוקם בשונאיו וד' עמו שש"ש עמו בכל אשר יפנה לכה יצליח, והינינו פי ע"י המעשה היוצאת לפועל יכול לקבל שחר בפועל נפילת האויבים ג"כ בפועל כמ"ש (פלים פכ"ט מ"ט) מעשה מוצא מת"י מעשה ומת"י מחשבה ואין מחשבה מוצא כו' וא' בהבע"י (סה): ובפ"ק דקדושין (ב): איש דרכו לכבוש ולא אשה וכ"א (נזיר נט).

(פי פלי זין הוא רק לאיש. ובת"י ע"פ לא תלבש אשה שמלת גבר פי פלי זין, ואיש היינו מעשה שמצד התקמה זהו הלובש כ"ז ולא אשה דהינינו מעשה שמצד היראה לבד כמש"ל דזהו נק' נקיבה מעשה גולמית שאין בינה הפלי זין לנקום מאויבים.

וכמ"ש באדר"נ ס"פ כ"ט יש בינן מדרש היינו יראת חטא כמ"ש מי שלא טעם הגדה לא טעם טעם יר"ח וע"ש באדר"נ] ואין בינו הלכות [תקמה] גבור ואין בינו פלי זין כו' ע"ש. פי התקמה הוא הינינו כמ"ש חגור חרבה על ירף ודרז"ל בפ' ב"א (שבת ס"ב).

(בתורה כמשז"ל (שם פט): הר חורב שיבד בו חרב לאו"ה עפוי"ם וכמשז"ל (ויק"ר פל"ה) הסיף והספר ירדו פרופין כו' ואי לאו הא סיפא, שהספר עצמו הוא זין לאויביו והם אותם שאין משמרים וכמשז"ל (יומא ע"ב): לא זכה נעשית לו סם המות שהיא בעצמה נעשית לו סם ממית ואשה אינה לובשת זיין לפי שאין למודה תורה שכל המלמד כו' תפלות (סוטה כ).

(היינו סם המות], וכמ"ש בפ' רע"ק (פח): שד"ת פנגיד שיש בידו להמית ולהחיות היינו בקלות שכתובים בה לעוברים וברכות למקיימים, וקללת חכם שמצד התקמה באה (ברכות נו.) פי חכם עדיף מנביא (ב"ב יב).

(וכל אשר יגזור אומר פן יקום שלכן בלעם פחו בפיו ע"י שהי' יודע דעת עליון שהנה במדרגת הדעת של משמאילים נגד משרע"ה שהוא הדעת של מיימינים וסמא דחיי וכוונדע על דרז"ל (במד"ר פי"ד) ובאו"ה קם ומנו בלעם פנ"ל.

ולכה בתורה יש למשמאילים בה סמא דמותא וזהו להט החרב המתהפכת לשמור דהעה"ח, ודרשו בתדבא"ר רפ"א עץ החיים זו תורה ולהט החרב פנ"ל והמתהפכת ר"ל של שתי פיות. כמ"ש בפ"ק דברכות ה).

(הקק"ש על מטתו ר"ל שגם בשפבו על משפבו יהי' עומ"ש עליו שידע לפני מי שוכב והוא במדרגת הדעת הנ"ל אויבו חרב של ב' פיות בידו ר"ל לנקום מאויבו מכלצד פנ"ל שדעת וכן נקמה בין ב' אותיות זהו בין ב' פיות: ורישי' דקרא יעלוזו חסידים בכבוד וגו' וחרב פיפיות.

חסידים היינו כשפבר יצא לפועל מעשה החסידות פנ"ל דצריף שיצא לפועל תולדה איש ויעלוזו בכבוד אין כבוד אלא תורה אז חרב פיפיות בינדם. יד היא פלי המעשה כמ"ש

עוֹצֵם יָדֵי עֲשֵׂה לִי וְאוֹיְבָיו נוֹפְלִים תַּחֲתָיו וְזֶהוּ דְוָגְמַת שׁוֹר מְנַגֵּחַ בְּקַרְנָיו שְׁהֵם הַיּוֹצְאִים מֵהַמוֹת לְפֹעֵל מַעֲשֵׂה רַק מִן הַחֲכָמָה שְׂבִימוֹת וְזֶהוּ מִיְנוֹחַד לְיוֹסֵף שֶׁהִי לְבוֹ חָלָל בְּקַרְבּוֹ בְּמָה שְׂנַצַּח תְּאֵנָתוֹ שְׁהֵתְאֵנָה מִיְנוֹחַד לְלֵב כַּמְשַׁנֵּת"ל.

וְזֶה א"א אֵלָא כְּאֲשֶׁר הֵלֵב מְמֹלָא בְּכָל חֲלָלְיוֹ בְּיִרְאֵת ד' פֶּל הַיּוֹם וְכַמְשַׁנֵּת"ל כִּי אֵין הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ בְּעֵינָן אַחַר בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל כְּזֶה שְׁהוֹכְפֵל כ"פ וְנִמְצָא שְׁלֵם בְּכָל אוֹתָם הַיָּמִים לֹא וְזֶה מְמַנּוּ הִיר"ש רַגַע א'.

וְגַם הַשִּׁינָה שְׂבִלֵב אֶצְלוֹ בְּהַפְרָה בְּרוּרָה כַּנ"ל שְׁהִירְאָה עֵיקָר אֶצְלוֹ וּבְשִׁבִיל כֵּן זוֹכָה לְבִינָה כִּישְׁשֹׁכָר שְׂפָתוֹב בּוֹ לְדַעַת מַה יַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל הַיְיָנוּ כַּנ"ל שְׁזוֹכָה שְׁהֵלְכָה כְּמוֹתוֹ עִי"ז שְׁד' עֵמוֹ בְּהַפְרָה בְּרוּרָה וְכַנ"ל בַּב"ה.

וְיִוְדְעֵי בִינָה לְעֵיתִים שְׂמַעְתִּי שֶׁר"ל שֶׁהִי לְהֵם הַפְרָה בְּכָל עֵת מַה נִשְׁתַּנָּה מַעַת אַחַר דְּכָל עֵת מְשֻׁנָּה כְּמוֹ שְׂפָת וּי"ט וּר"ח וְשֶׁאֵר עֵתִים וְזַמְנִים שְׂיֵשׁ לְהֵם שְׂיָנוּי וְכֵן כִּל יוֹם מְשֻׁנָּה מִחֲבִירוֹ וְכֵן בְּיָקָר וְעָרַב.

כַּמ"ש בְּזוֹהַר לְבוֹשִׁין דְּלִבְשׁ בְּצַפְרָא לֹא לְבוֹשׁ בְּרַמְשָׂא כו'. וְמִי שְׂיֵשׁ לוֹ הַבִּינָה הַבְּרוּרָה יוֹדַע וּמְפִיר שְׂיָנוּי הַעֵתִים בְּלֵב מְבִלִי שְׂיַדַע יַחֲזֵד הַעֵת] וְעִי"ז יוֹדַע מַה יַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל בְּעֵת לַעֲשׂוֹת לַד'.

וְזֶהוּ רַק עִי"י מְדַרְגָּה הַנ"ל שְׂדַבּוּק כ"כ בְּהַש"י כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּק הָאָזוֹר וְגו' וְכַמ"ש בַּמַּד' מָה הַתְּאוּמִים הִלְלוּ כְּשֶׁאֲחַד כו' חֲבִירוֹ מְרַגִּישׁ. כִּי בְּכָל שְׂיָנוּי עֵת לְמַטָּה כֵּן לְמַעְלָה וְכֵן לְהִיפּוּף כַּמ"ש בַּמַּק"א עַל גַּמ' דְּרִישׁ בְּרַכּוֹת (ג).

(אֵיכָא מְשֻׁמוֹרוֹת בְּרַקִּיעַ כִּי הֵיכִי דְאֵיכָא (כ"ה גי' הָרָא"ש) בְּאַרְעָא כו' סִימָן לְדַבָּר כו' ע"ש. וְלִכְףּ יָכוֹל לְהַרְגִישׁ הַעֵתִים.

וְזֶהוּ ע"י בִּינַת הֵלֵב כִּי הַהַרְגָּשָׁה בְּלֵב וְזֶהוּ מִדַּת הַחֲמוֹר כַּנ"ל. לְכֵן דְּרוֹז"ל (נְדָה לֹא.

(עַל חֲמוֹר גָּרָם חֲמוֹר גָּרָמָה לְיִשְׁשֹׁכָר שְׂיָנוּלַד כו' וְהַיְיָנוּ בִּי מְבַנֵּי יִשְׁשֹׁכָר יֵשׁ לְהֵם פַּח הַרְגָּשָׁה בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא פַח חֲמוֹר וְזֶהוּ עֲמִי לֹא הַתְּבוּנָה בִּינָה. וְהַרְגָּשָׁה שְׂבִלֵב נֶגֶד חֲמוֹר אַבּוּס בְּעֵלְיוֹ שְׂאִינוּ בְּהַפְרָה אֵלָא בְּהַרְגָּשָׁה ע"י הָאֲבוּס כִּי הַהַרְגָּשָׁה הוּא תְלוּי לְעוֹלָם בְּדַבָּר שַׁע"י הוּא מְרַגִּישׁ.

וְכֵן בִּינָה הַיְיָנוּ מִבֵּין דְּבָר מִתּוֹף דְּבָר וְצ"ל דְּבָר קוֹדֵם וְהַחֲכָמָה קוֹדֶמֶת אֲבָל הַחֲמִיר אֵין בּוֹ חֲכָמָה וְהַהַרְגָּשָׁה נְתִלִית בְּאַבּוּס בְּעֵלְיוֹ. וְכֵן בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר יוֹדְעֵי בִינָה שְׂהַדַעַת בְּמַקּוֹם בִּינָה וְהַפֵּל מִן הֵלֵב עֲצָמוֹ בְּלִי שׁוּם חֲכָמָה וְכַמ"ש בְּאַשְׁמָה יִרְאֵת ד' בַּפ"ק דְּבְרַכּוֹת (ו).

(עֲשֵׂה לָהּ דְּדִים בְּמַקּוֹם בִּינָה. כִּי דְדִים לְעֵינָן חֲכָמָה כַּנ"ל עַל מְאַמְרָם תִּינוּק יוֹנָק וְהַתְּלוּת בַּש"ש שְׂנוֹכַח עֵינָיו כַּמ"ש שׁוּתִי וְגו'.

וְכַמ"ש בַּהַג"ה דְּרִישׁ א"ח וְזֶהוּ מְדַרְגָּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה שְׂעֵתִיד לְזַפּוֹת לָהּ כַּמ"ש (ב"ק יז.) וְזוֹכָה לְבִינָה כִּישְׁשֹׁכָר כִּי כְּשֶׁאֲשָׁה מְזַרְעַת תַּחֲלָה הַיְיָנוּ בְּעֵת הַזְּרִיעָה מִן הַתּוֹלְדָה אֲזִי יוֹלְדַת זָכָר אֲבָל הַהַתְּחָלָה לְעוֹלָם מִן הַחֲכָמָה.

כמש"ל עֲנֵה קוֹדֵם ליר"ח אָבֵל כְּשֶׁאֲשַׁתּוֹ תוֹבְעֶתוֹ הָוֵן לָהּ בָּנִים כּו' כּמ"ש בספ"ג דְּנִדְרִים (כ.) הֵינּוּ שֶׁהִתְחַלָּה ג"כ מִן הַלֵּב זֶהוּ מִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בֵינָה כּנ"ל, וְהַתּוֹלָדָה שֶׁכִּזּוּ הֵינּוּ שִׁיְהִי תוֹלָדָה מִן הַלֵּב וְיוֹצֵאָה מִן הַחֲכָמָה הֵינּוּ שֶׁהַלֵּב מְרַגֵּשׁ כ"כ עַד שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַדַּעַת מֵהַ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הַחֲכָמָה הַרְגֵּשָׁה בְּרוּרָה אִפִּי בִּימֵי מִשָּׁה דֵּהֵינּוּ עֲנֵן נְתִיבַת הַתּוֹרָה] לָא אֲשַׁתְּכַח.

כִּי עִי"ז א"צ לְתוֹרָה כִּי עֵת לַעֲשׂוֹת לֵד' הִפְרוּ תוֹרָתָהּ כִּי צ"ל הַפְּרָה בְּכָל עֵת כְּפִי אוֹתוֹ הָעֵת מֵהַ רְצוֹן ד' אוֹתוֹ יַעֲשֶׂה. וְהַרְבֵּה חֲצוֹת עֲקוּרוֹת אֲצִלְיָנוּ מִסְתַּמָּא א"צ וְלֹא חֲפֵץ ד' בְּאֵלָה עֲכָשְׁיוֹ, וְהַרְגֵּשׁת הָעֵת לַעֲשׂוֹת וְגו' הוּא רַק מִבְּנֵי"ש שֶׁהִתְחַכְּמָה יוֹצֵאָה מִן הַלֵּב כִּי הַלֵּב מְרַגֵּשׁ כְּאֲשֶׁר הוּא דְבוּק כ"כ כְּתוּבִים כּנ"ל.

וְכֹאשֶׁר הִמְעַשֶּׂה יוֹצֵאָה מִן הַלֵּב מִצַּד הַחֲכָמָה אִזּוֹ יוֹדֵעַ בֵּינָה לְעֵתִים וְעו"א וְזוֹכָה לְבִינָה שֶׁד"ז אֵינּוּ תְלוּי בִּיד אָדָם אֲלֵא בְּזַכֵּי שֶׁהִשִּׁי מְזַכֶּהוּ לְכַף כִּי זֶהוּ סִיּוּם וְתַכְלִית הַמְּדַרְגָּה, וְלַעוֹלָם הַסּוֹף בְּיָדוֹ שֶׁל הַקַּב"ה כּמ"ש לְהוֹרוֹת דְּאֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן [וְלְכַף מְסִיּוּם מִס' בְּרַכּוֹת בְּפִסּוּק עֵת לַעֲשׂוֹת וְגו' כִּי יְסוּד כָּל הַבְּרַכּוֹת ק"ש וְתַפְלָה לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַּת שְׁוִיטֵי גו' הַפְּרַת ש"ש הַבְּרוּרָה כּמ"ש בְּמַק"א וְלְכַף סוֹפּוֹ מְדַרְגָּה זֶה דַּעַת לַעֲשׂוֹת וְגו'].

וְלְכַף בְּדוּרוֹ שֶׁל מִשָּׁה לֹא אֲשַׁתְּכַח כִּי לֹא הִנְצַרְכוּ אִזּוֹ לְכַף. וְלִפִּי שֶׁזֶהוּ מִדַּת הַחֲמוּר שֶׁאֵין לוֹ חֲכָמָה כּנ"ל לְכַף מִיִּתִי קָרָא דִּישְׁשַׁכָּר חֲמוּר גָּרָם שֶׁם בְּנִדְרִים: וְלִפִּיכֶּה הַתּוֹרָה נִק' ג"כ בֵּינָה כִּי יֵשׁ חֲכָמָה שֶׁמִּלְבַּב ג"כ [וְהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִכָּל כּמ"ש בְּזוֹהַר יְתָרוֹ פ"ה א'].
וְז"ש בְּתַעֲנִית (ז.) דְּתוֹרָה נִמְשָׁלָה לִג' מִשְׁקִין מִים יֵין וְחֵלֶב.

כִּי מִים הוּא מִשְׁקָה הַשִּׁי הוּא חֲכָמָה שְׁבָמוֹחַ. שֶׁהִיא תוֹרַת ד' כּמִשְׁנַת"ל וְכּמ"ש כִּי ה' יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּיו וְגו' שֶׁהִתְחַכְּמָה מִתַּת כּנ"ל שֶׁהוּא מֵד'.

אָבֵל הַבֵּינָה וְהַדַּעַת הֵם תוֹרַתוֹ כּנ"ל רַק שֶׁהֵם מִפִּיו ג"כ כִּי כ"ד הוּא מְחִיּוֹת הַשִּׁי וְאֵלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ כּו' בְּכ"ד אֵין יְשׁוּעָה וְעוֹר לְאָדָם מַעֲצָמוֹ. וְעו"ז הַתְּפִלָּה וְחֲנֻנּוֹ מֵאֲתָהּ דַּעַה וּבֵינָה וְזֶהוּ מִפִּיו כּמ"ש בְּדָבָר ה' שְׁמִים נַעֲשׂוּ דְבַדְבוּרוֹ עֲבִיד מַעֲשֶׂה (כּד"ש תְּמוּרָה ג:): שֶׁהַדְּבוּר כְּמַעֲשֶׂה כּמ"ש בַּפ' כ"כ (קִיט:), וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם שֶׁהֵם נִבְרָאוּ מִן הַשׁו"א כּמ"ש תְּדַשָּׂא הָאֲרֶץ וְכֵן בְּצָבָא הַשְּׁמַיִם הֵם מִן הַשְּׁמַיִם רַק שֶׁהוּא בְּרִיחַ פִּיו.

ר"ל בְּרִצּוֹן שֶׁכְּפִיו לְדָבָר שִׁיְהִי הַמַּעֲשֶׂה הֵיא ע"י דְּבוּרוֹ וְלֹא דְבָר שִׁיְהִי הוּא הָעוֹשֶׂה רַק ע"י הַרְצוֹן הַזֶּה נִתֵּן פֶּחַ וְחִיּוֹת לְשׁו"א שִׁיּוֹלִידוּ כָּל צְבָאָם וְזֶהוּ מִפִּיו דַּעַת וְתַבּוּנָה. וְהַחֲכָמָה דּוֹגְמַת הַמִּים שֶׁהוּא מִתֵּן וְכּמ"ש (תַּעֲנִית שָׁם) מֵה מִים בְּחֻזְם כּו' וְטַהֲרַת כָּל הַטְּוִמָאוֹת בְּמִים ר"ל בְּד"ת הַפְּשׁוּטִים [וּפְעָמִים צָרִיף מִים חַיִּים זֶהוּ תוֹרָה לְשִׁמָּה כְּמוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי עַל עֵץ חַיִּים שְׁבַמְשָׁלִי מוֹרָה תוֹרָה לְשִׁמָּה שֶׁכֵּן רַק לְמִיָּמִינִים בָּהּ אֵיפָא אֲנִרְף יָמִים (יּוֹמָא עַב:)] שֶׁדְּבוּקִים בְּחַיִּים אֲמִיתִיִּים].

כִּי דַּעַת זֶה סֵדֶר טְהוֹרוֹת (שְׁבַת לֹא.) לְמִי שֶׁכָּבֵר נְטַהַר מִכָּל טוֹמְאָה וְאוֹכֵל חוֹלִין עַל טְהוֹרַת הַקּוֹדֵשׁ אֵין בּוֹ שׁוּם טוֹמְאָה בְּלֵב כָּלֵל כּמִשְׁנַת"ל אִזּוֹ מִשְׁיַג הַדַּעַת כּנ"ל.

והלב הוא הבינה שבלב פנ"ל דדים במקום בינה שהם היוצאים מאשה יראת ד' משם
נובע החכמה ולכ"א דבש וקלב תחת לשונה ודרשו בפ"ב דחגיגה (יג.) דבררים המתוקים
כו' תחת לשונה.

שהבינה שבלב מקום ההרגשה פנ"ל שם הוא המתיקות ולכן הסמיה לו דבש שמורה על
מתיקות כמ"ש סופה ו' א' ומעילה י"ז ב' כי מתיקות צריה פח המרגיש לכך הרגשת
המתיקות מן החכמה הוא רק פשהוא נובעות מן הלב.

ולכ"א בעירובין (נד:) דדיה ירונה כו' מוצא טעם כו' כי הרגשת טעם הוא רק פשמדרגת
קלב הינצא מדדים שבמקום בינה פנ"ל וזה יהי תחת לשונה שלא לגלות דזהו מה
שהשי"ת מגלה פנ"ל, (ולכן דרז"ל בברכות י.)

(על כל גמוליו דדים במקום בינה ע"ש שזהו גמוליו של השי"ת שמוצהו לכך פנ"ל]
דזוכה לזה מפיו של השי"ת ומרצונו פנ"ל נעשה שלבו ג"כ נובע חכמה. וכמ"ש בשמו"ר
(פמ"ז) הלוחות ארפן ששה טפחים ב' בידו של משה פי' חכמה שבמוח ולבוש התושב"כ
ושבע"פ שהורידה משה לארץ.

וב' בידו של הקב"ה הוא הבינה שבידו לזכות בזה מי שירצה. וב' באמצע הוא הדעת
שבכליות הנובעות הוא באמצע שמי שמינגע עצמו יכול להשיגם.

ולפיכך אין לגלות הבינה כי היא מה שביד הקב"ה ונעלם מכל שזהו אור של יום ראשון
שצופים בו מסוף העולם ועד סופו כמ"ש ברפ"ב דחגיגה כמ"ש"ל כי היר"ש הוא מסעו"ס
כמרז"ל (ברכות ו:) כהעו"כ לא נברא כו' וכמ"ש בחגיגה (יב).

(קו ירוק שמקיף כה"ע ושמעתי דר"ל היראה כמ"ש בזוהר שלח (קע"ה.)) דגוון תכלת
מורה יראה.

ופי' שאותה היראה פוללת הפל ומפל הנבראים אין מי שלא יירא מזה, ועל דרכינו ר"ל
שמכה"ע שזה פולל הפל פאלו הפל א' כמו הלב כה"ע קטן שהוא הגוף שהלב מקור חיי
האיברים עבתח"ץ סי' (ע"ד ע"ש), והאור הוא החכמה כמ"ש תורה אור וכשיוצאת
ממקום היראה צופה מסעו"ס ונסתכל בראשעים וגנוזו כי אין לגלותו לראשעים פנ"ל שמי
שאין לבו נקי כ"כ פאשר ישגי החכמה שנובע מן הלב יהיו נובע מלב דברי דופי פדופי
לבו.

לפי שצריה שיהי' הלב דבוק בתאומים הנ"ל שנובע רק מה שהוא רצון הש"י. ועז"א
(סוטה שם) המלמד בתו תורה כמלמדה תפלות כי אשה יש לה בינה יתירה כמ"ש שבנדדה
(מה:) וכמשנת"ל ניהי החכמה אצלה נובע מן הלב וינבעו ח"ו דברי תפלות.

וגנוזו לצדיקים לעת"ל שזהו שכר עוה"ב כמ"ש בברכות י"ז א' ונהנין מזיו השכינה
והרגשת ההנ"ל הוא ע"י הבינה שבלב פנ"ל. ועז"א מה רב טובה האור דיום א' שנא'
האור פי טוב [ועבפ"ב דחגיגה שם] אשר צפנת לעת"ל פנ"ל ליראה מקום היראה בלב.

ולכ"א ברכות שם עולמה תראה בחייה כו' לפי הנהגה תבונות שזהו ראית עולמו בחייו
ועז"א בעוה"ב כ"א נכנה מחופתו של חבירו כי האש הוא בלב פידוע ולכן חולה אשתא

זנתי' אש שפלב שהוא מקור חיי הגוף פידוע ובו"יר שכ"א יש לו עולם בפ"ע עולם קטן
דוגמת הגוף בעוה"ז שפלב מקור חיי אותו עולם קטן.

ולכה יהי' תחת לשונה שהעוה"ב נעלם ואינו מגולה בעוה"ז והן הן מעשי מרפכה פנ"ל
שהוא ע"י דביקות הלב עד שהן פתאומים כו': והיין הוא הדעת שפכליות שהוא מהשגת
איש הישראלי מעצמו פנין היצא מן הגפן.

וא' חולין צ"א א' גפן אלו ישראל. וא' (שבת ע"ז).

(כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא היינו ד"ת הפשוטים כמ"ש שבת פ"ח א' אוריין
תליתאי היינו מקרא משנה גמרא פנ"ל מסוטה מ"ד א' שנה גורם לדרוש מעצמו אח"כ
מדעת שפכליות.

א"נ תלת מיא ר"ל שלקמות הג' תורה ויראה ומע"ט ע"י המים היינו חכמה שפראש
שהוא ההתחלה לכולם כמ"ש בסוטה שם שנה קודם. וא' ב"ב נ"ח ב' בריש פל אסנון
אנא חמר ופי' רפואת הגפוש [באתר דלית חמר [פי' גוף שלא השיג וזכה לדעת] תמן
סמנין מתבעי פי' כמ"ש בזוהר (ח"ב פב:) דתרי"ג מצות הם תרי"ג עטין והם סמנין
ורפואות איך להגיע לשלמות בריאת הגפוש ע"י מצות המעשיות.

ובאתר דאית חמר הוא הדעת א"צ סמנין הנ"ל דבכל דרכיה דעהו אז אפי' לד"ע (ברכות
סג:) והוא בריש אסנון דלכל בשרו מרפא כמ"ש ברפכ"מ (עירובין נד.) וזהו ע"י הדעת
כמ"ש ל' דסמא דמותא שבתורה הוא רק ע"י הדעת.

וכן מה שהוא סם חיים הוא ע"י היין שבה פי הטמא צריף ב' דברים טהרה וכפרה וכן
טמא נפש טהרה על להבא וכפרה לרפא את הקודם במה שפכר חטא על הגפוש.
[ובתרומה כפרה לא מעפכא רק בקדשים וליכנס למקדש (נגעים פי"ד מ"ג) וביארנו
במק"א] וטהרה היא במים פנ"ל נטהר מפאן ולהבא.

אבל לרפא הקודם זהו בדעת שנה ע"י וד' עמו כמשנת"ל ואני ד' רופאי כמ"ש בתענית
(כו.) (ומנחות ק.)

(העוסק בתורת קרבן פקרבן. ופי' תורת קרבן תורה המתניחסת אל מעשה הקרבן שהוא
רמוז פאלו נפשו הוא מקריב (שם ק"ד:) וכן הדעת כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו שע"י
הדעת ממולא כל חדרי נפשו בידעת ד' פי נעשה נחל נובע כמשנת"ל והוא מתפשט לכל
צד, וזהו פאלו נפשו הוא מקריב.

והוא דוגמת סמנין המצות שהן תרי"ג עטין וכן הדעת שפכליות כמ"ש בהרואה (סא.)
כליות יועצות.

והעצה היא הנהגה לאדם איך יתנהג במעשיו וכן הדעת מנהיג לאהם מצד החכמה. וז"ש
עירובין ס"ה א' כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו שמתפתה לעצת יינו להתנהג על
פיה כמ"ש בפ' הבע"י (סג:) יש נאה דורש היינו דרוש וקבל שוכר [ואין נאה מקנים].

וא' באבות (פ"א) לא המדרש עיקר אלא המעשה היינו שיבוא לידו מעשה שכ"ז שלא
בא לידי מעשה אינו דעת גמור שאין הקב"ה עוזרו לגמר המעשה. וכמ"ש ל' על אויל

שְׁפֹתַי יִלְבֹּט וְהַמִּתְפַּתָּה בְּיַיְנו שֶׁהוֹלִיד הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּדַעַת שְׁבִכְלִיּוֹתָיו כִּנְל דַּנְק' תוֹרָתוֹ
וְהִיא יַיְנו שְׁלוֹ יֵשׁ בּוֹ מִדַּעַת קוֹנוֹ שֶׁהַקֵּב"ה עֲזָרוֹ לְגַמֵּר מַעֲשֵׂהוּ.

אָבֵל בְּלֹא"ה הַדַּעַת שְׁבּוֹ מְרוֹחֵק מִדַּעַת קוֹנוֹ. וְכַמ"ש בַּפ' ע"פ (קִיג): ז' כְּמִנְדִּין לְשָׁמַיִם
מִי שָׁאִין לוֹ אִשָּׁה וְשִׁי"ל אִשָּׁה וְאִין לוֹ בְּנִים פִּי' הֵם מְרוֹחֵקִים מִהַשְׁ"י שָׁאִין לוֹ אִשָּׁה הַיַּיְנו
יִר"ש רַק מַעֲשֵׂיו גּוֹלְמִים פְּפִי הַמִּחְשָׁבָה שְׁבַמּוֹחַ בְּלֹא פְּנֹת הַלֵּב.

וְלָכֵן אִפִּי י"ל בְּנִים שְׁיֵשׁ לוֹ תוֹלְדוֹת מִהַמּוֹחַ לְבַד אִינוֹ רַק כְּעֵין בִּיצָה דְסַפְגִּי מֵאַרְעָא שָׁאִין
מוֹלִידִים כְּמִשְׁפֵּט הַתוֹלְדוֹת שְׁחוֹזְרִים וּמוֹלִידִים כַּמִּשְׁנַת"ל עַל שְׂכַר מַצָּה מַצָּה. וְזֶהוּ
כְּמִרוֹחֵק לְשָׁמַיִם שְׁזָה הִי חֲטָא עוֹשֶׂה הַעֲגָל שֶׁא' אֵלֶּה אֶלְקִיָּהּ וּבְרִישׁ הַקְּדָמַת הַזֹּהֵר כ' א'
וְאִינוֹוֹרְחָבוֹ בְּעֲגָלָא עַל רְזָא דְנָא אָמְרוּ כו' יַעוֹשׂ"ה שֶׁהַפְּרִידוֹ אֵל"ה מֵאַלְקִי"ם שֶׁהִיא
מְחַוָּבָר עִם מ"י שֶׁהוּא הַבִּינָה (שְׁבַלְב) מְשׁוּם דְקִיָּמָא לְשֶׁאֵלֶּה.

פִּי' שֶׁהַבִּינָה שְׁבַלְב סְתוּם [וְגַם הוּא נֶעְלָם וְגִנּוּז כַּמִּשְׁנַת"ל] וְשִׁיָּהּ עָלָיו שָׁאֵלֶּה מִשֶׁא"כ
הַמַּעֲשִׂים גְּלוּמִים וְשִׁיָּהּ ע"ז אֵלֶּה בְּדָבָר הַנִּגְלָה לְעֵין שָׁאֵלֶּה הֵם וְלֹא שִׁיָּהּ לְשֶׁאוֹל מִי זֶה:
וְהֵם ו' יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה שְׁהֵם ו' קְצוֹת הַרְמוּזִים בְּאֵלֶּה [הַנִּגְלִים בְּמַעֲשֵׂה] וְחַבּוּרָם הוּא שֵׁם
אֶלְקִים ר"ל בְּעַל הַפְּחוֹת כְּנֹלָם שְׁהֵם פְּחוֹת הַמִּחְשָׁבָה שְׁבַלְב וְהַמַּעֲשֵׂה.

וְזֶהוּ דִּינָהּ וּמִנְהִיגָה שֶׁהַנְּהִיגָה נִמְשָׁכַת מִן הַלֵּב שֶׁהִיא מְקוּר הַחַיִּים לְכָלִי הַמַּעֲשֵׂה וְעוֹשֵׂי
הַעֲגָל א' אֵלֶּה אֶלְקִיָּהּ שְׂרַק אֵלֶּה הַנִּגְלָה לְעֵין ר"ל הַמַּעֲשֵׂה לְבַד בְּלֹא בִינַת הַלֵּב הוּא אֶלְקִיָּהּ
מִנְהִיגָה שְׂרַצוֹ לְהַפְּרִיד הַלֵּב מִן הַמַּעֲשִׂים שְׁיִמְשִׁיכוּ רַק מִן הַמּוֹחַ בְּלֵבָד.

וְהַיַּיְנו בְּשִׁבִיל מְשֵׁה שֶׁהוּא מְקוּר הַיִּרְאָה כַּמ"ש בַּפ' א"ע (לג): אִין לְגַבִּי מְשֵׁה מִיִּלְתָּא
זוֹטְרָתָא. וְפִי' הַמִּפ' אוֹתָם שֶׁהִי לְגַבִּי מְשֵׁה וְאֶצְלוֹ לְפִי שֶׁהִי עֲנִיו מְכַל הָאָדָם וְעָקֵב עֲנִיָּה
יִרְאֵת ד' וְאַף אוֹתָם הַקְּטָנִים שְׁבַמְדְּרַגַת עֵקֶבִיִּים לוֹ מְמֻלְאִים בִּיר"ש שְׁבַלְב.

אָבֵל כִּי בּוֹשֵׁשׁ מְשֵׁה וְנִפְסָקָה הַיִּרְאָה דְלָאוּ מִיִּלְתָּא זוֹטְר' הִיא שְׁלֹא לְגַבִּי מְשֵׁה עֲשֵׂי תַבְנִית
שׁוֹר הַרוּמִז לְכַח הַחֲכָמָה שְׁבַמּוֹחַ לְבַד כַּמִּשְׁנַת"ל עַל יְדַע שׁוֹר קוֹנְהוּ. וְא' אֵלֶּה וְגו' וְזֶהוּ
ע"ז רְחוּק מִן הַשִּׁי"ת וְעַבּוּדָתוֹ בְּאֵמַת וְזֶהוּ כְּמִנְדִּין לְשָׁמַיִם וְמִי שְׁיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה רַק שָׁאִין לוֹ
בְּנִים שָׁאִינוֹ מוֹלִיד בְּמַעֲשֵׂה כָּלִל וּמְסַתְּפֵק בְּמָה שְׁבַלְב גַּם זֶה מְרוֹחֵק מִדַּעַת קוֹנוֹ כִּנְל כִּי
עֵיקָר הַכָּלִי זִיָּין לְכַבּוּשָׁה הוּא הַמַּעֲשֵׂה כַּמִּשְׁנַת"ל דְּצָרִיָּה שְׁיִצָּא לְפִנְעַל וְעִי"ז אוֹיְבִיו
נוֹפְלִין.

כִּי לְכַף בְּרָא הַשְׁ"י עוֹלָם הָעֲשִׂי' גּוֹפְנִית וּמְסַר הַתּוֹרָה לְיוֹשְׁבֵי אֶרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהִיא מְשַׁכֵּן
מַעֲשֵׂה הַגּוֹפְנִים כְּדִי שְׁיִשְׁלִימוּ עֲצָמָן בְּמַצּוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַגּוֹפְנִיּוֹת וְעִי"ז יִהִי עֵיקָר נִיּוֹחַ
הַשׁוֹנָא הוּא הַיִּצ"ר הַנִּק' כִּן כַּמ"ש שֶׁשִׁלְּהִי סוֹפָה דְהוּא שְׁטָן הוּא מַה"מ הַמְּזִיק לְבְּנֵי עוֹלָם.

וְאוֹיְבִיו נוֹפְלִין תַּחְתּוֹ ע"י הַמַּעֲשֵׂה לְשֵׁם ד' כִּי עֵיקָר הָאוֹיְבִים ר"ל הַפְּחוֹת הַמְּזִיקִים לְאָדָם
הוּא ע"י הָעֲשִׂי' שְׂרַצָּה הַשְׁ"י לְגַלוֹת מְלַכּוֹתוֹ אֶף לְגּוֹפְנִים. וְכָל גּוֹף מְוַדָּר בְּעַל ו' קְצוֹת
וְהַהֲכָרַס לְזֶה הַצְּמָצוּם בְּיוֹתֵר ר"ל שְׁיִצְוֹמָצֵם הַשְּׂרָאֵת שְׁכִינָתוֹ ית' בְּגוֹף זֶה וְזֶהוּ מִדַּת
הַגְּבוּרָה וְהַדִּין כַּמִּשְׁנַת"ל ר"ל לְפִי שְׁגוּרָם כְּאֵלוֹ הַשְּׂרָאֵת שְׁכִינָתוֹ ית' מְצוּמָצֵמַת רַק עַד
פֶּה תְּבוֹא וְכְאֵלוֹ מְכָאן וְאֵילָה אִין כְּאֵן כְּבִי' וְא"כ בְּהַעֲדָר אֹר וְנִשְׂאָר חוֹנְשָׁה וּמְקוֹם מוֹכֵן
לְהִזְק וּמְכָשׁוֹל ע"י חֲשָׁכַת לִיָּלָה שָׁאוֹן רוּאָה.

וְנָהוּ מְקוֹם הַמְשָׁפֵט לַעֲשׂוֹת דִּין בְּעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ ע"י פְּחוּת הַהִיגָק ר"ל הַעֲדָר הָאוֹר שְׁנִתְּנוּ בְּעוֹלָם ע"י הַצְּמָצוֹם. וְלכ"א שְׁצַד צָפוֹן שֶׁהוּא מוֹרָה עַל גְּמַר הַמַּעֲשֵׂה כַּמְשַׁנֵּת"ל הוּא מְשַׁפֵּן לְמִזִּיקִים כַּמְש"ל כִּי ע"י גְּמַר מַעֲשֵׂה בְּאִיבְרֵי הַמַּעֲשֵׂה כְּשִׁינְצָא לְגַלּוּי נִגְלָה שֶׁהוּא מְוַגְדֵר בַּמַּעֲשֵׂה, וְא"כ בָּמָה שְׁחוּץ לְגֹדֵר הָרִי הוּא פְּאֵלוֹ אֵין שָׁם אֹר הַמַּעֲשֵׂה.

וְא"כ הוּא מְמִילָא שָׁם הַמְשָׁפֵן לְמִזִּיקִים וְע"י שְׁלִימוֹת הַמַּעֲשִׂים הֵם נוֹפְלִים תַּחְתּוּ. [וְז"ס מ"ש בְּזוֹהַר דִּינִיקַת הַקְּלִיפָה מְרַגְלֵי הַמַּלְכוּת דר"ל גְּמַר הַמַּעֲשֵׂה שְׁנִתְּגַלָּה מְלַכּוּתוֹ] אָבֵל כְּשֶׁאֵינָם בְּשִׁלְמוֹת אֵז אֵין אוֹיְבֵיו נוֹפְלִים וְנִמְצָא מְרוֹחֵק עַדִּינָן מֵהַש"י ע"י הָאוֹיְבִים.

שֶׁהֵם בְּמְקוֹם הַעֲשִׂי' הַגּוֹפְנִית כְּמִסָּךְ מְבַדִּיל וּמְחַיְצָה שֶׁל בְּרִזָּל בֵּינוֹ לְמְקוֹם. [וְלִכְךָ בְּמַתִּים חֲפְשֵׁי כִּינּוֹן שְׁמַת וְחֲלָף הַלֶּף לֹא מִן הָעוֹלָם הַעֲשִׂי' אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שׁוֹב לְמַחֲצָה שֶׁל עוֹלָם הַעֲשִׂי' שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מְמַנּוֹ לְכָךְ חֲפְשֵׁי מְמַצּוֹת הַמַּעֲשִׂוֹת]: וְעַז"א בְּרַכּוֹת ל"ב ב' מִיּוֹם שֶׁחֲרַב בַּהֲמ"ק נִפְסְקָה חוֹמַת בְּרִזָּל כו' פִּי חוֹמָה הִיא רַק בְּמַעֲשֵׂה וְהִינּוּ שְׁמִשְׁחָרַב בַּהֲמ"ק נִדְלַדַּל פַּח הַמַּעֲשֵׂה שֶׁרֹב מְצִית הַמַּעֲשִׂוֹת נִחְסְרוּ מְאֹתָנוּ וְאֵף מִיַּעוֹט הַנִּשְׁאָר מְרוֹנָה בְּיַדֵּינוּ וְאֵין נַעֲשֵׂה כְּתִיקוֹנוֹ ע"י שְׁעִבּוֹד מְלַכּוּת שְׁעִיפּוֹכָם עַל הַמַּעֲשֵׂה כַּמְש"ל ד"ט ע"ב מִיּוֹ"ד סִי קנ"ו ע"ש.

וְכַן א' בַּפ' ה"ק (יז.) שְׁרַצוֹנֵינוּ לַעֲשׂוֹת כו' וְמִי מְעַכֵּב כו' וְנָהוּ חוֹמַת בְּרִזָּל שְׁמְרוֹחֵקִים ע"י, וְז"ש ג"כ שָׁם רָבָא לֹא גָזַר תַּעֲנִיטָא בְּיוֹמָא דְעֵיבָא דְכְּתִיב סְפוֹת בְּעֵנָן לָךְ כַּמ"ש בְּתַעֲנִית (ח): יוֹמָא דְמִיטְרָא כְּיוֹמָא דְדִינָא, וְהִדִּין עַל הַמַּעֲשִׂים כַּנְז"ל וְכַמ"ש בַּסַּפ"ק דְקַדוּשִׁין (מ).

(מַחֲשָׁבָה רַעָה אֵינוֹ מְצַטְרֵף לְמַעֲשֵׂה כַּנ"ל כִּי עֵיקַר הַדִּין נִמְשָׁף מִהַמַּעֲשֵׂה. וְלכ"א בַּהַפּוֹעֲלִים (פָּה).

(בְּשֵׁנֵי יְסוּרֵי דְרַבִּי לֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא לְמִיטְרָא כִּי הִיסוּרִין תִּיקוֹן הַגּוֹף כַּנְז"ל וְכַמ"ש בַּסַּפ"ק דְבְּרַכּוֹת (ה.) שֶׁהוּא דְוַגְמַת מְלַח מְמַתְקַת אֶת הַבֶּשֶׂר.

וּבְשׁוֹר הוּא הַגּוֹף כַּמ"ש בַּסַּפ"ק דְסוּטָה (ה.) בּוֹשָׁה סְרוּחָה רִימָה שֶׁהַכֹּל מְצַד הַגּוֹף.

וְלִפִּי שֶׁהִי שְׁלִימוֹת הַגּוֹף לֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא לְמִיטְרָא שֶׁהוּא כְּיוֹמָא דְדִינָא בְּעַבּוֹר הַעֲדָר שְׁלִימוֹת מַעֲשֵׂה הַגּוֹף שְׁאֵין הָאֲרִיץ מְסַתְּפָתָה בְּמִימָהּ הוּא רוֹמֵז לְשִׁלְמוֹת הַגּוֹף הָאֲרִיץ. [ע"י טַל הַשָּׁמַיִם בְּלִבָּד דְלֹא מִיַּעֲצָר (תַּעֲנִית ג.)

(שֶׁהִיא רַעִיפַת רְסִיסֵי הַחֲשֵׁק שְׁאֵלְמָלָא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ אֵינוֹ יְכוֹל מִשָּׂא"כ מְטָר אֵז"ל בְּתַעֲנִית (ו): הֵיא מִיטְרָא בְּעֵלָה דְאֲרַעָא שֶׁהוּא הַמּוֹלִיד וְהַמְשָׁלִים וְאֵין לָהּ שְׁלִימוֹת מְצַד עֲצָמָה]. וְלִכְךָ הַעֲנָן וְיוֹמָא דְעֵיבָא הוּא מְחַיְצָה וְמִסָּךְ בְּרִזָּל כַּנ"ל.

וְלִכְךָ הֵן מְרוֹחֵקִים וְכַמְנֻדִים לְשָׁמַיִם שֶׁג"ז מִיָּן ע"ז לַפּמ"ש בְּזוֹהַר תְּשָׁא קצ"ב ב' בְּטַעַם הַעֲגָלָה אֵלָה אֵלְקִיף וְלֹא זֶה שֶׁהִיוּ תְּרִין דְּיוֹקְנֵין חַד דְּכַר הוּא חֲכָמָה שְׁבַמּוֹחַ זְכָר כַּנְז"ל] אֶתְלַבֵּשׁ בְּדִיּוֹקְנָא דְשׁוֹר כַּנְז"ל בְּיָאוּרוֹ וְרַמִּיזַת הַשׁוֹר] וְחַד בְּנוֹקְבָא [לֵב כַּנְז"ל שֶׁהַלֵּב מְכַוְּנָה בְּנוֹקְבָא] בְּדִיּוֹקְנָא דְחַמּוֹר [הַרוֹמֵז לְהַרְגָּשַׁת הַלֵּב כַּמְש"ל] וְתַרְנִיחֵהּ הָא פְּלִילָן כְּחַדָּא ר"ל שְׁרַצוֹ לְסִיוַע הוֹלְדַת הַמַּעֲשִׂים.

וּכְמוֹ שֶׁהִיא אֲדָה"ר בְּתַחֲלָה דוּ פְּרָצוּפִים תְּרַנְוִיָּהּוּ כְּלִילֵן כְּחֶדָּא לֹא הִיא אֶפְשָׁר לְהוֹלִיד וְלִכֵּן
בָּא מֵאֲמַר הַש"י לֹא טוֹב הָיִית אָדָם לְבַדּוֹ. פִּי לְשׁוֹן טוֹב הוּא עַל עֲשִׂיַת פִּירוֹת כַּמ"ש כִּי
טוֹב כִּי פָּרִי מַעֲלִיָּהֶם יֹאכְלוּ וְלָמְדוּ מִזֶּה בַּסַּפ"ק דְּקִדּוּשֵׁין (מ).

(שְׁהִזְכוּת יֵשׁ לָהּ פִּירוֹת. וְכֹאשֶׁר אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת פִּירוֹת הוּא לֹא טוֹב.

אֲעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ שְׁהַעֲזָר יִהְיֶה כְּנִגְדּוֹ וְלֹא כְּלוּל בּוֹ שְׂאֵז כְּפֹאֵלוֹ הוּא לְבַדּוֹ. וְלִכֵּן לֹא נִזְכָּר
רַק עֶגְלָה שְׁגָם הַגְּנוּקָבָא הִיא כְּלוּל בּוֹ.

וְהֵינּוּ שֶׁהִיא פִּירוֹת הַלֵּב כְּלוּלִים בְּמוֹת וְלֹא יֵצֵא לְהַתְּגַלּוֹת לְלֵב וּלְפִיָּקָה נִמְנָעוּ הַמַּעֲשִׂים
שֶׁהֵם הַיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב [וְזֶהוּ עֲנִין לֹא תִתְּרוֹשׁ בְּשׂוֹר וְחִמּוֹר יִתְּדִין פִּי יִתְּדִין כְּלִילֵן כְּחֶדָּא
וְאִכְמ"ל] וְזֶה הוּא ע"ז.

וּי"ל דְּלֹא סִתְּרִי לְדַבְּרֵי הַקְּדָמַת הַזִּנְהָר הַנ"ל שְׁהַעֲגֵל הִיא פִּירוֹד הַלֵּב מִן הַמַּעֲשִׂים עַכְמ"ש
עוֹד שָׁם בַּפ' תִּשְׁאָ חִמּוֹר אִמְאֵי בְּגִין דְּחִרְשֵׁין אֵילָן דְּמִצְרָאֵי כְּתִיב בְּהוּ אֲשֶׁר בְּשׂוֹר חִמּוֹרִים
בְּשָׂרָם ע"ש.

וְלִכֵּן מְדוּנֵיק אֵלֶּה אֶלְקִיָּהּ יִשְׂרָאֵל דְּלִישְׂרָאֵל שְׂפָכָר קִבְלוּ עֲשִׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם
חַיִּיב שְׂמִירַת אֵיבְרֵי הַגּוֹף וּבְמַעֲשִׂים לְכָף א' אֵלֶּה אֶלְקִיָּהּ שְׁהַמַּעֲשֶׂה בְּלִבְדֵי בְּלֹא הַלֵּב.
כִּי הַלֵּב א"א לוֹ לְהוֹלִיד כְּאֲשֶׁר הוּא אֲתַכְלֵל בְּמוֹת וְכֹאֵלוֹ אֵין כְּאֵן לֵב כְּלָל.

רַק בְּגִין דְּמִצְרָאֵי אֵינוֹן אֲשֶׁר בְּשׂוֹר וְגו' שֶׁהַגּוֹף חִמְרִין בְּיוֹתֵר שֶׁהֵם שְׂטוּפֵי זִמְהָ שְׁזָה נִק'
בְּשׂוֹר שְׂפּוֹלֵל כָּל בְּשׂוֹר הַגּוֹף שְׂזוֹ כּוֹלֵל קְלִקוּל כָּל מַעֲשֶׂה אֵיבְרֵי הַגּוֹף. וּלְפִיָּקָה רְצוֹ לְמִנְעַ
מֵהֶם ג"כ שְׁלִימּוֹת הַמַּעֲשִׂים וְרְצוֹ לְהַסְתַּפֵּק בְּמוֹעֵט שֶׁהוּא הַלֵּב שְׂכּוֹלֵלֵם שֶׁהוּא מְקוֹר
הַחַיִּים הוּא יִהְיֶה נִכְלָל בְּמוֹת וְיִהְיֶה נִשְׁלָם כְּפִי הַרְצוֹן שְׂבְּמוֹת וְעַל הַמַּעֲשִׂים לֹא רְצוֹ לְקַבֵּל
שׂוּם אֶלְקוּת וְהַנְּהִיגָה רַק בְּאֵלֶּה דֵי שְׁיִהְיֶה אֶלְקִיָּהּ שְׂיִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶלְקוּת וְזֶהוּ ג"כ ע"ז
כַּנ"ל: וְלִכֵּן הַסְמִיָּה הַכְּתוּב לְכַצְלֵם אֶלְקִים עֲשֶׂה אֵת הָאָדָם זָכָר וְנִקְיָבָה בְּרָא אוֹתָם הֵם
מוֹת וְלֵב שֶׁהֵם עֵיקָר שְׂנִקְרָא עַל זֵידֵיהֶם שְׂמָם אָדָם וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ שְׂלֹא יִסְתַּפְּקוּ
בְּזֶה רַק לְהוֹלִיד ג"כ מַעֲשִׂים וְתוֹלְדוֹת כַּנ"ל.

וְעַל שְׁנִיָּהֶם הוּא אוֹמֵר פֶּר"ו כִּי אֵף בְּמִדְרַגַּת דַּעַת שְׁהַמַּעֲשִׂים נִמְשָׁכִים מִן הַחֲכָמָה מ"מ
הַעֵיקָר הוּא מִן הַלֵּב כַּנ"ל כַּמִּשְׁנַת"ל כִּי הַלֵּב הוּא מְקוֹר הַחַיִּים לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוֹף. וְלַעֲזוּלָם
יִצִּיאַת הַנִּלְדֵי הִיא מְמַעֵי אִמּוֹ וְאִפִּי בְּמִדְרַגַּת הַדַּעַת שְׂפָל מַעֲשִׂיו יּוֹצְאִים מִצַּד הַחֲכָמָה צָרִיף
לְרִאוֹת שְׁיִהְיֶה ג"כ יִצִּיאָתָם מִן הִירָאָה שְׂפֵלֵב.

כִּי לוּלִי כֵּן אֵין הַדַּעַת דַּעַת קוֹנוֹ וְרִבּוּתָא לְמִיִּדְרַשׁ דְּרִשִׁי וּבַפ' חֲלָק (קו:): דּוֹאֵג וְאַחִיתוֹנְפֵל
כּו' אֵלֶּה רְחֻמְנָא לְבֵא בְּעֵי. אֵף בְּמִי שְׂפָכָר הַגִּיעַ לְמִדְרַגַּת הַדַּעַת כְּמוֹ אֵלֶּה הַגְּדוּלֵי דַּעָה
דּוֹאֵג וְאַחִיתוֹנְפֵל אֵין זֶה מִדַּעַת קוֹנוֹ רַק דִּיעָה זָרָה וְנִכְרִי הַנוֹבְעַת מִלֵּב מוֹזֵר וְרַחוּק מִרְצוֹן
ד' וְלֹא בְּאֵלֶּה חֲפֵז ד' וְאֵין סוּפָה לְהַתְּקַיִים כַּמ"ש שָׁם בְּדוֹאֵג דְּמִלְאָף הַשְּׂכִיחַ תּוֹרְתוֹ
כְּמִשְׁפֵּט שְׂפַת שְׂקָר שֶׁהוּא רַק עַד אֲרִגְעָה.

וְזֶה הִיא עֲנִין עֲגָלִי יִרְבְּעָם שְׂפָכָר נִתְּבַרֵר לָהֶם בְּמִדְרַבֵּר כִּי עֲגָל הוּא ע"ז וְאִיף יָכוֹל יִרְבְּעָם
לְהַטְעוֹתָם. רַק הַתְּחַפָּם לַעֲשׂוֹת ב'עֲגָלִים וְכַמ"ש בְּזִנְהָר תִּשְׁאָ קצ"ג א' אֵמַר יִרְבְּעָם וְנֵאִי
דַּעַנָּא דְּהָא סֵטֵר קִדּוּשָׁה לֹא שְׂרִיא אֵלֶּה בְּלִבָּא דְּכָל עֲלָמָא וְדָא יְרוּשְׁלָיִם, הִרִי שְׂרָצָה ג"כ

למנוע הבינה שבלב רק רצה ע"י ב' עגלים רומז לב' המדרגות של שור שנת' בדברינו לעיל בתרתי לישגי דספ"ק דב"ק שהם התקמה והדעת.

ואמר להם הנה אלוקה ולא אלה שרומז למעשים מצויינים ומגדרים שנוכל לרמז אליהם במלת אלה והנה זה כבר פסלתו התורה ונדעו שמעשים מגדרים צריף שיצאו מן הלב ולפי שהיא רצה שלא יהיו מעשים מגדרים [שהיו ענין בהמ"ק ואיסור הבמות להקריב בכל המקומות רק במקום מיוחד ומגדר.

והוא טען שכל העדה כולם קדושים ובתוכם ד' ובכ"מ הוא השראת השכינה ואין פאן הגדרת מקום מיוחד. וממילא אין פאן הגדרת מעשה מיוחד ע"ד טענת קורח שהי' פענן זה ולבש טלית שפולה תכלת להלעיג על מצות מעשיות ומגדרות שהציצית באה לזכירתם וכמ"ש במק"א בבבאור זה ולכך חשב להשיאם] שלא יצטרכו לעלות לרגל [אל מקום מיוחד] וכיוצא ממצות מעשיות רק התג [בפסוק פתיב בחודש וגו' נ' שהיא עיבר השנה כרצונו נגד עבור השנה שביהודא.

והיינו שטען על הגדרת המקום כנ"ל ולכך לא חש על העיבור שביהודא [שהיא העיקר כדאי' פ"ק דסנהדרין (יא):] וחשב עצמו ראש הסנהדרין ועיבר השנה במקומו ולכך הגיע חג הסוכות שלו בחודש השמיני של בני יהודא שהיא האמיתי.

ומה שלא זכר השינוי בחג המצות דברים בגו ואכ"מ. ובפשוט עפ"י הירוש' (כתובות פ"א ה"ב) אקרא לאלקים וגו' גומר עלי שעי' קדוש ב"ד החודש הוא ר"ה למעלה.

ולכך רק בר"ה נגמר ונשלם למעלה הקביעות שלבני יהודא והגיע זה להיות חודש השמיני והבו זה] אשר בדה מלבו שמעשים מצד הדעת שלו שלא מדעת קונו בדה להם ואמר שיהיו כל מעשיהם נמשכים מן הדעת.

והנה הוא הדעת מנהיגה בכל אשר תלך יהי' מעשיה מצד הדעת ורצה לסלק הלב מפל וכל. (ויכשרצה הקב"ה להחזירו כמארז"ל (סנהדרין קב.

(ע"פ אחר הדברים האלה שתפשו הקב"ה בבגדו וא"ל חזור בך ר"ל בלבושו כי היראה הוא לבוש פנודע וכמ"ש (אבות פ"ו) ומלבשתו יראה. וענין זה ר"ל ע"י הדברים הקודמים שם בכתוב מיבישת ידו שעי"ז הי' לו אתערותא מלעילא פ"י מופת עצום כזה שייחזור בו והמופת הי' ביבישת היד שהוא כלי המעשה ששם הוא טעותו בהגדרת המעשים כנ"ל]: וג"ז ע"ז כי במדרגת הדעת צריף ג"כ יראת ד' כנז"ל ושיהיו המעשים יוצאים מתוך היראה שבלב.

כי עיקר שרצו לסלק היראה מהם שנה באמת לאו מילתא זוטרתה היא וביחוד ירכעם שהי' מלך ואז"ל ספא"ע ל"ד ב' מלך פינן שפורע שוב אינו זוקף ושמעתי פ"י מפני תוקף היראה שעליו צריכה להיות ביותר בעבור התנשאותו על כולם.

ושמעתי שעי"ז היו כל חטאי המלכים שחטאו לסלק תוקף היראה מהם (שהיתה מוטלת עליהם מלמעלה ממילא בלא השתדלותם כמ"ש לב מלכים ושרים ביד ד' ולא ביד השתדלותם ולב היא היראה] ולהיות בעלי בחירה] ותוקף יראה כזו בכוכד ראש כ"כ

בלי שום זקיפה הוא דבר קשה ולא מילתא זוטרתא על הלב לקבלו כי רצון הלב בשמחה ויראה היא ההיפוך.

ולכך עשה ב' העגלים לסלק היראה פנ"ל והוא ע"ז ותכלית הרחוק מן הש"י כי לעולם צ"ל יראתו חופפת עליו. והמעשים יוצאים מן היראה פעובר בבטן אמו ומה שצריך ג"כ שיהיו המעשים יוצאים מן התקמה היינו בהתחלת היריעה אבל גמר בישולם לצאת לפועל לאויר העולם הוא ביראה.

ועל שניהם הוא אומר פר"ו רק החיוב במעשים הוא מצד האיש שדרכו לכפש כי המעשים הם צורך הכבישה פנ"ל שהם הינו והכבישה ע"י פלי זיין לנצח האויב הוא רק ע"י האיש מצד התקמה כמשנת"ל.

משא"כ אשה פלי זינה עליה להציל עצמה (יבמות קטו.) ולא לנצח שלזה צריך פלי זיין חיצונים שהם המעשים.

רק הגבורה בלב אינה גבור הכובש את יצרו הוא הכבושה להציל ולאכפיא תאות הלב אבל לא לאור באור החיים שנהו רק ע"י אור התורה והתקמה פי'דוע. [ונז' קצת בירוש' סוף היראה] פי היראה יסודלמל"ת שאם באת למרוד כו' והאהבה שהוא תורת חסד כמשנת"ל הוא יסוד לקיום מ"ע שהם קיום המע"ט לכפוש על ידן כמשנת"ל.

משא"כ היראה שבלב עיקר הכבישה שלא במל"ת שהיא העדר המעשה המזיק אבל אין מחניכה להוליד מעשה טובה כי אין דרפה לכפוש בכלי זיין פנ"ל ולכך החיוב רק על האיש: ואחר שזכר שלימות הג' אז ומוראכם וחתכם וגו' שפבר נבדל מהבע"ח באלו השלישת פחות שבו שהוא מושל על שלשתן שלא יונהגו פפי טבעם רק כרצון ד' ולא ככל הבע"ח.

ואז הוא מבידל הבדל גמור מן הבע"ח ושליט על כל פחות הבהמיים שיהיו כל הבע"ח כפופים תחתיו כאשר גופו הבהמי כפוף תחתיו פי אלו הג' הם יסודי פחות כל הגוף. ולכן כ' הקדמונים שלא לאכול ממנו לב כבד של בע"ח [וסימן מל"ד].

כמו מלך שכל הנהגת העולם נמשכת ממנו כך על ידיהם קלל כל הנהגת העולם קטון] כי בג' אלו האדם נפרד מן הבע"ח. והכבד רומז לשלימות המעשים [ועי' בזהר פנחס רכ"ד א' מוקא דאיהו דכורא רכיב ושליט על הלב לב שליט ורכיב על הכבד.

וע"ש כמ"ש בהיראה (סא:) כבד כועס. ושלימות המעשים כשאינו כועס כמשנת"ל ששקנאה נגד חלק המעשה והינינו כעס כמ"ש קנאה חמת גבר.

וכמ"ש בפתה"ש (כט:) לא תרתח ולא תחטא שכל חטא המעשים נמשך ממנו כמ"ש בפ' הדר (סה:) בג"ד אד"ם ניכ"ר בכיסו בכוסו ובכעסו רומז לשלימות הג' הנ"ל. ונגדן א' ג"כ רז"ל שאינו כועס ואיני משתפר ומעביר על מדותיו שהפרת האדם מן הבהמה הוא בג' אלו פנ"ל.

בכוסו נגד שלימות התקמה פי השפור הוא הסרת הדעת וכמ"ש בפ' הדר (שם) שהוא פשוטה. וכמ"ש (אבות פ"ג) כל שחקמתו מרובה כו' ועוקרתו שאין זה תקמה וכמ"ש

דבש מִצָּאת אָכִיל דִּיּוּךְ פֶּן וּגוֹ' כִּי בְיוֹתֵר מִדָּאֵי מְקִיא אַף הָרָאשׁוֹנִים וּכמ"ש רִישׁ וְעוֹשֵׁר אֶל וּגוֹ'.

ור"ל בְּחֻמְהָ שְׁהַעֲשִׂירוֹת בֵּה יוֹתֵר מִדָּאֵי מְסִיר לְגַמְרֵי וְכֵן בְּיַיִן א' בְּהַרְוָאָה (נז.) יֵשׁ שׁוֹתֵהוּ וְטוֹב לוֹ כו' כִּי הַתּוֹרָה נִמְשְׁלָה לוֹ לְמִיָּמֵינוּ כו' לְמִשְׁמָאִילִים כו' [פנ"ל וְעַל מְעַט כְּדֵי צָרְפוֹ א' חֲמָרָא וְרִיחָנִי פְקַחִין (יּוֹמָא עו:)] שְׁמוֹסִיף חֻמְהָ, אָבֵל הַרְבֵּה מְסִיר הַחֻמְהָ וְעוֹקְרָתוֹ לְגַמְרֵי וְהַשְׁלִימוֹת בְּחֻמְהָ שְׁאִינוּ מְשַׁתְּפֵר כמ"ש אֵינְהוּ חֻמְהָ הַמְּכִיר אַח מְקוֹמוֹ וּמְדַרְגֵיתוֹ וְאֵין עוֹלָה וּמִתְחַפֵּם בְּיוֹתֵר מְמַקְוֵמוֹ: וּבְכִיסוֹ הוּא נֶגֶד הַלֵּב כמ"ש לְדִלְיָבָא בְּכִיסָא תִּלְיָא (יְרוּש' ספ"ח דְּתַרּוּמוֹת) כִּי יִסוּד הַתְּאוֹת הוּא תְּאוֹת הַמְּמוֹן שְׁעִי"ז יוֹכֵל לְהַשִּׁיג כָּל הַתְּאוֹת וְתַעֲנוּגֵי עוּה"ז.

וּבְזֶה נִיכָר חֵלֶק הָאָדָם שֶׁבִּלְב וְשֶׁלִּימוֹתוֹ הוּא כְּאֲשֶׁר מְעַבִּיר עַל מְדוּתוֹ ר"ל כּוֹפֶה וּמְשַׁנֵּה טֹבַע מְדוּתוֹ שֶׁתּוֹלְדָה. [וְהַמְדוּת מִן הַלֵּב כִּיְדוּעַ] וְזֶהוּ הָעֵיקָר ע"י הַגְּבוּרָה שֶׁבִּלְב כמ"ש אֵינְהוּ גְבוּר כו' וּכְמִשְׁנַת"ל כ"פ.

וּבְכַעֲסוֹ נֶגֶד חֵלֶק הַמְּעַשִׂים כמ"ש בְּסוּטָה (ג:) אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה אֵא"כ נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. וְהִינְנוּ בְּעֲבִירָה רִאשׁוֹנָה דָּאח"פ עֲבִירָה גּוֹרְרַת עֲבִירָה.

וְהַרוּחַ שְׁטוּת הוּא הַכַּעַס כמ"ש בְּשִׁבְתָּ ק"ה ב' הַמְּשַׁבֵּר כְּלָיו בְּחֻמְתוֹ כו' כֶּף דְּרָכּוֹ שֶׁל יֵצֵה"ר הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּף וּלְמַחֵר כו' עַד כו'. וְהַתְּחִלָּה הוּא מְשַׁבֵּר כְּלָיו בְּחֻמְתוֹ כִּי בַעַת הַכַּעַס דַּעְתּוֹ מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ וְנָח בּוֹ רוּחַ שֶׁל שְׁטוּת וְיוֹכֵל לְבוֹא לִידֵי עֲבִירָה בְּפִנְעַל וְזֶה הוּא הַהִתְחִלָּה וּלְמַחֵר כו' עַד כו' שְׁנִמְשָׁף קַלְקוּל הַמְּעַשִׂים כְּוָלָם כְּעוֹנֵן עֲבִיד ע"ז.

אָבֵל שְׁלִימוֹת הַמְּעַשִׂים שְׁיֵהֵי' נִיכָר בְּהֵם שֵׁם אָדָם וּמוֹתָרוֹ מִן הַבְּהֵמָה הוּא כְּשִׁאִינוּ כּוֹעֵס. וְא' בְּפִסְחִים ס"ו ב' כ הַכּוֹעֵס אִם חֻמְהָ הוּא חֻמְתוֹ מְסַתְּלֶקֶת וְאִם נִבְיָא נְבוּאָתוֹ מְסַתְּלֶקֶת.

שְׁגָם שְׁלִימוֹת הַמְּעַשִׂים הֵם עֵיקָר גְּדוּל לְשִׁלְימוֹת צוּרַת הָאָדָם. וְכֹאֲשֶׁר הַמְּעַשִׂים אֵינָם עַל הַשְׁלִימוֹת וְהוּא הַכּוֹעֵס אִם חֻמְהָ הוּא שְׁגָבֵר בּוֹ כֵּת הַחֻמְהָ שְׁבִמּוּחַ גַּם הִיא מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ.

וְאִם נִבְיָא הוּא שְׁגָבֵר בּוֹ הַבִּינָה שֶׁבִּלְב כמ"ש בַּמֶּק"א שְׁמַדְרַגַת הַנְּבוּאָה הִיא הַשְׁלִימוֹת בְּבִינָה שֶׁבִּלְב [שִׁלְכ"א ב"ב י"ב א' חֻמְהָ עֲדִיף מִנְּבִיָא כְּמַעֲלַת הַמּוֹת עַל הַלֵּב] שְׁהַפְּרַת ש"ש נִכְחַת פְּנִי מְזָה בָּא הַנְּבוּאָה.

וְלָכֵן לְנִבְיָא יִקְרָא לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל הַרְוָאָה (שְׁרוּאָה ש"ש נִכְחוּ כמ"ש בַּמֶּק"א שְׁרָאָי' אוֹתִיּוֹת יִרְאָה שְׁזָה נִמְשָׁף מִן הַיִּרְאָה שֶׁבִּלְב וְכִלְשׁוֹן רז"ל בְּשִׁבְתָּ וּמַחְוִי לֵהוּ יִצְחָק הַקַּב"ה בְּעִינָיָהוּ ע"ש. וְכֵן נִקְרָאֵי צוּפִים (שִׁבְתָּ קד).

(כְּמִשְׁנַת"ל שְׁהַרְאָי' מִסְעוּ"ם [שְׁהוּא כְּמוֹ נְבוּאָה] הוּא בְּלֵב כֵּלָה"כ וְלִבֵּי רָאָה וּגוֹ'. וְנִבְיָאָתוֹ ג"כ מְסַתְּלֶקֶת כְּאֲשֶׁר הַמְּעַשִׂים נִעְדָּרִים מִשְׁלִימוֹתָן הִרְאוּ ע"י הַכַּעַס.

כִּי כָּל הַג' שְׁלִימוֹת תְּלוּיִים זב"ז וּבְהַמְּצָא הָאֲחֵר בְּאִמְקִיתוֹת שְׁלִימוֹתוֹ יַעֲיֵד עַל מְצִיאוֹת כְּוָלָם בּוֹ. וּבְהַסְתְּלָקוֹת הָא' כְּוָלָם מְסַתְּלָקִין.

וְכֹאֲשֶׁר כְּוָלָם עַל הַשְׁלִימוֹת הִרְאוּ אִזּוֹ נִיכָר בּוֹ תּוֹאֵר דְּמוּת אָדָם בְּיִתְרוֹן מִן הַבְּהֵמָה וְאִזּוֹ מוֹרָאוֹ מְוֹטֵל עַל הַבַּע"ח לְהַבְדִּילוֹ מֵהֶם וּכְמִשְׁנַת"ל: כָּל מִלְּבוּשֵׁי אֶגְלָתִי (יִשְׁעִי"ג). כִּי

כשהקב"ה עושה דין בְּרָשָׁעִים אִזּוּ הוּא יֵרָאוּי וּמִתְרוֹמֵם רַק שְׁזָהוּ יִרְאֶה וְרוֹמְמוֹת שְׁפָלָה וּתְמָאָה פִּי הוּא רַק מִצַּד שְׂרוּאָה הָעוֹנֵשׁ.

וּלְכֹה נִקְּ מִלְבוּשֵׁי שָׂהֵם הַמְדוּת אוֹי"ר שְׂהֵם לְבוּשֵׁי מִלְכָּא כַּמ"ש (מ"ר סו"פ וְאֶתְחַנֵּן) מְלָךְ בַּעֲשָׂרָה לְבוּשֵׁין אֲגָאֶלְתִּי וְהִבֵּן. וְעִי' זֹהֵר אֲמֹר פ"ט א': מְשֻׁלֵי יו"ד א: אָב הוּא הַשְּׁלֵם וְאִשָּׁה חֲסִידָה וְהַשְּׁלֵמָתָה בְּבִן כַּמ"ש אֶסְפֵּךְ אֶת חֲרָפְתִּי וְכַמ"ש (כְּתוּבוֹת נט:): אִין אִשָּׁה.

אֵלָא לְבָנִים וְכַמ"ש בְּבִרְכוֹת (יז.) הִנֵּי נָשִׁי בְּמֵאֵי כו' גְּבִרְיֵיהוּ כו' בְּנִיֵּיהוּ כו' שְׁהַבְעֵל וְהִבֵּן הֵם מְשֻׁלְמִיָּהּ.

וְהִגִּוֵן הוּא הַחֲסָרוֹן וְשִׁמְחָה ר"ל תּוֹסֶפֶת וְהֶאֱמַצְעִי כְּשֶׁהִיא רַק עַל שְׁלִימוֹתוֹ. וְזֶהוּ בֵּן חֲכָם לְאֵם אוּ בֵּן פְּסִיל לְאָב שֶׁא"צ לְהַשְׁלֵמַת הַזּוּלָת.

וְכִידוּעַ אִם צְדָקָה מַה תִּתֵּן לוֹ רַק שְׂכִינָה הִיא הָאֵם כַּמ"ש בְּרַפְכ"מ (לה:): אָבִיו הַקַּב"ה וְאִמּוֹ כַּנְס"י] אוֹמְרַת קַלְנִי כו' כְּדַתְנֵן בְּסִנְהֶדְרִין (מו.).

וְחֲכָם הַרְוָאָה אֶת הַנּוֹלָד (תְּמִיד לֵב ע"א) וְאִינוּ חֲפִץ בְּמִבְטָח מְדוּמְיִי רַק בְּדָבָר שֶׁל אֲמַת וְקִיָּים לְעַד זֶהוּ מִצַּד הָאָב אֲמַת לִיעֶקֶב. וְכִסִּיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטָח בְּטוֹב מְדוּמְיִי וְכוֹזְבִין שְׂאִינוּ אֵלָא לְפִי שְׁעָה [כְּפֹל מְלִשׁוֹן כְּסִל] מִצַּד הַהֶעֱלֵם כֹּל כְּבוֹדָה בַּת מְלָךְ פְּנִימָה וְהֶאֱמַת גְּעֵלָם עַד"ש רַחֵל אֶתְזָה פֶּלֶךְ הַשְּׁתִיקָה כו'.

וְזֶה הוּא הַשְּׁעֵר לְבָאִים בְּמִשְׁלֵיו הַמְנַהִיגִים לְדָרְךָ ד' לְדַעַת כִּי יֵשׁ רוּשָׁם לְפַעֲלוֹת הָאָדָם בְּמָה שְׁלִמְעָלָה שְׂהֵם אָבִיו וְאִמּוֹ וְגַם יֵשׁ רוּשָׁם מִמְעַשָּׂה טוֹבָה וּמִגְּוֹנָה אֶל מַחְשָׁבָה שְׂבָמוֹת וְרִצּוֹן שְׂבֵלֵב.

שְׂהֵם אֲבוֹת וְאִמּוֹת הַמְעַשִּׂים כְּבוֹדָה]. וְלָאָב הוּא הוֹדְעָה וְצִיּוּי נְוִי אָבֵל לְאֵם הִי גְמִשָּׁךְ מְעַצְמוֹ וּמִמִּילָא כִּי לֵב יוֹדַע מֵרַת נְפִשׁוֹ.

וְגַם אִינוּ קִנְיֵן חֲדָשׁ אֲצִלָּה כִּי הַחֲסָרוֹן הוּא בְּתוֹלְדָה אֵלָא שְׁלֵא נְשָׁלֵם. וְכֵן יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מְנַעֲרִיו וְהַמְעַשִּׂים מְמַשִּׁיכִים הַשְּׁלֵמָה לְלֵב וְכַפּוּת הַיֵּצֵר כַּמ"ש בַּפ"ק דְּב"ב (טז).

(תוֹרָה תְּבַלִּין: ב) הִירְאָה הִיא אוֹצֵר כַּמ"ש יִרְאֵת ד' הוּא אוֹצֵרוֹ וְכַמְשׁוֹ"ל (בְּרַכּוֹת סא.) (אִשָּׁה דוֹמָה לְאוֹצֵר כו' שְׂהִיא מְכִילָה בְּקַרְבָּה מְעַשָּׂה הַמְצוֹת, וְכִלְל הַמְעַשִּׂים טוֹבִים וְצוֹדְקִים נִקְּ צְדָקָה כְּמוֹ שְׁפָלֵל חֲלָק הַמְעַשִּׂים בְּמֵאֵמֶר דג' דְּבָרִים שְׁהַעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם בְּשֵׁם גְּמ"ח.

כַּמ"ש בַּמִּק"א דְּכִלְל דְּעֵלְךָ סְנִי וְכו' בְּשִׁבְתָּ ל"ג א' לְכֹל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה הִנֵּינוּ לְמַעַשָּׂה הַמְצוֹת כַּמ"ש לֹא תַעֲבִיד. שְׂבִין אָדָם לְחַבְרֵוֹ הָעֵינֵקֶר הַמְעַשָּׂה שְׂחַבְרֵוֹ אִינוּ מְרַגִּישׁ יוֹתֵר.

מִשָּׂא"כ בֵּין אָדָם לְמִקוֹם כֹּל לְכַבוֹת דוֹרֵשׁ ד' וְרַחֲמָנָא לְבָא בְּעִי כַּמ"ש בַּפ' חֲלָק (ק:). וְעוֹ"א הָאוֹמֵר בְּבֵרָא"ר וְאֶהְבֵּת לְרַעָךְ כְּמוֹךָ זֶה כְּלָל גְּדוֹל בַּתּוֹרָה.

וְלָכֵן נִקְרָא בְּגַמ' וִירוּש' וּמְדַרְשׁ עַל הָרוּב סְתָם מְצוּהָ צְדָקָה. וְסְתָם רְשָׁע גְּנִיבָה כַּמ"ש שְׁלֵהִי סִנְהֶדְרִין (ק:ג:) כִּי רְשָׁע הָעֵדֵר שְׁלִימוֹת הַמְעַשָּׂה כַּמ"ש אִם בֵּן הַכּוֹת הָרְשָׁע וְלִשָּׂאב"מ אִין לוֹקִין עֲלֵיו דְּאִין מְכוֹת אֵלָא בְּמַעַשָּׂה.

והוא העדר ההשלמה ב"א לרעהו שנהו המכונן בלא תגנוב דר"ל שאף בהעלם מעין חבירו ובמסתרם לא יעשה לו רעה. ותיקון הלב בלא השלמת המעשה לא יועיל כי בן פסיל תוגת אמו ומעיד שגם היראה אינה שלמה פענן ותהי יראתם וגו' מלומדה שהיא מצד ההרגל.

ושלימות המעשה אגוני ומצלי [ע' סוטה כ"א א'] מן מיתה הנפשיות שבלב. משא"כ אוצר שבלב אין מציל מהעדר החיים שבלב ומי יעוררו אין חבוש מתיר עצמו. [ויצדקה היא הכנסה אל האוצר כלה"כ המעשר אל בית האוצר. משא"כ אוצרות רשע הם ריקנים וזשז"ל במגילה ו.].

(פלח הרמון רקתף אפי' ריקנים כו' כמ"ש פן יש בכם שורש פורה ראש. משא"כ זרע צדיקים נמלט וא"א שיהי' ריקן לגמרי פי מטבע אוצרם להיות מלא ולא ריקן גמור ממצות ומע"ט כמ"ש לא יהי' בך משפלה וצדקה ר"ל ריקן לגמרי].

ויועיל ר"ל אגוני מגני דבסוטה שם ובכל חד נקט רבותא בהאי אגוני ובהאי מצלי: ג הרעבון הוא לשמוע דבר ד' ולפעמים יקר כשאין חזון נפרץ. ונפש הוא התשוקה פענן ותכל נפש דוד פלטה נפשי.

וצדיק המוגדר במעשים נותן לו אכלו בעתו כי נפש היא המתאנה ומשתוקקת כמ"ש ואל אישף השקותף [החומר לצורה]. והדם הוא הנפש כחומר לצורה שהוא הרוח חיים.

ולכ"כ ותכל דוד ולא נפש דוד כי דוד עצמו מדרגת הנפש והתשוקה וכמ"ש בזהר נארא כ"ז א' על בכל נפשף דא דוד. אבל הרשע במעשה אין לו נפש שהוא נגד שלימות המעשה [מדרגת דהע"ה כמ"ש במק"א] שפנה נמשף תשוקה וצמאון ורעבון אמיתי.

שפנה נמשף שמהה כמ"ש ישמח לב מבקשי ד' אע"פ שעדיין מבקש ולא מצא עדיין. משא"כ אצלם הוא הוות ושברון שתשוקתם רק דרך תאנה שמתאנים ג"כ להשתלם בזה לשמוע דבר ד' ולכך כ"ז שלא מצאו הם דואגים וכואבים כבכל התאות.

ונה יהדוף שאינו משביעם שגם בעת החיפוש והביקוש צריף לשמון ששם חלקו ממבקשי ד'. והוא נמשף מן ההגדרה במעשה בקנאה תאנה וכבוד וכל מיני חמדות העוה"ז עי"ז זוכה לנפש דקדושה וזוכה לתשוקה אמיתית לשמוע בדבר ד' בלב ומוח.

[עוד יל"פ היות ע"ד תאנה נהי'. שפאשר הוא רשע ומשבר תאותיו להרעיב נפשו זה יהדוף.

כמ"ש הקנה צום אבחרהו כי אין חפץ לד' להרעיב נפש צדיק כמ"ש במק"א ע"פ ונרעו מבקש לחם. שאין מבקש כלל ואין מתאנה פענן חנינא בני די לו כו' (בברכות יז:) שדי לו בזה וא"צ יותר.

אבל לא שמתאנה ומרעיב ומשבר תאותיו והוא רשע באמת בלב]: ד הכף והיז מיוחסים לחלק המעשים כמ"ש מעשה ידיו נקי כפים וגו'. והחכמה והמעשה תלויים זב"ז ונמשכים זה מזה.

פי העדר הרישות החכמה מוליד רמיות במעשה אף שגראית הגונה [גם לעיני עצמו] יש בה רמיות וזה ע"י הרישות. [שמרמה את עצמו ג"כ] שצריך חכמה גדולה נגד מרמות היצר להתחכם נגדו [לראות נגעי עצמו] לבל יהיו בה שום רמיות מה ונגיעת צדדיו במעשה ההוא לטובת והנאת עצמו.

כענין זו פרושים דבסוטה (כב ע"ב) ודומיהם בלתי לד' לבדו וכן שלימות המעשה בזריזות מוליד עושר בחכמה [וכדש"ל פסוק א' על בן חכם ישמח אב] וכענין דרו"ל (ויק"ר פכ"ה) אם יש לה זכות תקח אמרי.

והוא מ"ש באבות (פ"ג) אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה שיהי' יראה הוא ההגדרה במעשים להיות ירא חטא כמ"ש במק"א כ"פ. והן יראת ד' היא חכמה פי א"א לזה בלא זה.

נרש הוא היצר הוראת ראש [שהוא ע"י האל"ף אלופו של עולם דגניז בגני'] וכאן פתיב ראש בא' פי באמת כל שורש מורה דבר והפכו כמ"ש במק"א. והוא התחלת העוני שאין מצטרף לבריות.

אבל לרש אין כל שום קנין שיהי' לראש עליו פי כל עשיר נגיד ואדון על קנין מה וזה אין לו שום ממשלה על שום חמדה קלה מתאנות לבו שיהי' ברשותו. זה עושה גם הכף שהוא אינו מעשה רב וגדול כמו דבר הנעשה ביד שכולל כל היד עם האצבעות שהם עיקרי כלי המעשה המכוננת מיוחס לאצבעות וג"ז המעשה הקטן עושה ברישות שלו שיהי' רמיה.

רק צריך עכ"פ העדר הרישות מתחלה ופתיחה בלב באתערוטא דלתמא [פחודה של מחט בשליטה על יצר לבו. ואח"כ מתרחב פפתחו של אולם [מ' על כ' כדאי' ריש עירובין וע"ש פ"ב במדות התורה] ע"י השתלמות המעשים הגדולים הנעשים ביד שלם להיות תרוצים ומזורזים וזה מעשיר ומרחיב החכמה ג"כ כפ"ל: ה משכיל הוא המצליח במעשה וכמ"ש בדהע"ה לכל דרכיו משכיל.

ומביש העדר הצלחת המעשה כענין ויעשבאנשים. ועיקר הבושה מן המעשה הנגלות. ולכן אמר בן שבכ"מ הרצון בו על הולדת המעשה. וקנין הוא אחר הקציר כמ"ש בפ' המקבל.

וכבר א' בבבבכות (לב: ד' דברים צריכין חיזוק תורה ותפלה ומעשה (כו') שהם חכמה ובר לבב ונקי כפיים. צריך לכולם השתדלות וזריזות וביותר למעשים שהיא מצד הגוף יסוד העפר שהוא המוליד התעצלות וכבדות באברים.

ולכך זרזי גרמא מעולה שבבבכות, וכמ"ש מזרזין במקום שיש בו חסרון פיס וכמ"ש במק"א על בכיסו בכוסו בכעסו, דבכיסו רומז לחלק המעשים המכונים על שם הצדקה וגמ"ח פנ"ל פסוק ב' שהם בכיס [וזהו נגד מ"ש על מאמר זה לעיל דט"ז פ"ב ע"ש].

ונרדם הוא עצלות המעשה כמ"ש פ"ק דע"ז (יח: יכול יגרה עצמו בשנינה כו'. ותרדמה הוא גירוי השנינה [וע' בברא"ר (פי"ז) יראה פי הוא עומק השנינה].

וקנין וקציר הם תרתי לישני דיפושפיש וימשמש במעשיו בפ"ק דעירובין (יג:) כפירש"י שם ע"ש קציר הוא הפשפוש בשעת מעשה וקנין לאחר המעשה ממשמש. א"נ קציר ימי הנעורים עת התחלת קצירת המעשים וקנין ימי הזקנה והינכש.

א"נ קנין הוא פאורחיו דגומ"ח דרדוף בטר דלים כמ"ש בשבת ק"ד א' ואצ"ל לכל הפושט יד ליטול שהוא הקציר פי שלימות המעשה להיות רודף צדקה וחסד גם בזמן שאינו מצוי לנגדו. פי המחשבה והרצון הוא דבר שלעולם יכול לעבוד בהם לד' משא"כ למעשים יש זמנים מיוחדים.

ומ"ע שהז"ג כשעושה אותה שלא בזמנה עביד איסורא פדאי' בפ' בתרא דעירובין (צו). וקציר הוא כשהזמן גרמא וקנין אף כשאינו זמן מצות המעשיות הוא רודף אחר המצות קענין ההוא דיתבי אפתחא דרבנן פדי דליקום מקמייהו כו' (ברכות כח).

וכד"ש בספ"ק דסוטה (יג.) במרע"ה וכד"ש מלאכא לרב קטינא במנחות (מא).

(וזה אות על הצלחת המעשה: ו התחלת כ"ד גולמי נקרא ראש וכל דבר שיש לו בית קבול התחלתו מכוונה פה והנסתרות שם מוח ולב וכליות ראשיתם הראש. והציאה מן הפח שבראש אל הפועל במעשה ראשיתו הפה שהוא ראש לנגלות אל הזולת ג"כ] שהוא המעשה.

וגם עקימת שפתיו הנה מעשה כמ"ש סנהדרין ס"ה א' וכמ"ש בפ' כ"כ קי"ט ב' שהדבור במעשה. פי המעשה כלי קבול כמ"ש יראת ד' היא אוצרו כמ"ש ל' דהיראה ר"ל מעשה.

וכמ"ש שילחי עוקצין ל"מ הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום ב"א לחבירו שהוא שלימות חלק המעשים כנז"ל פסוק ב'. דאין ברכה שורה על פתורא ריקניא רק על ממשות כמ"ש בב"מ (נט) דהברכה מצוי' בשביל האשה יראת ד' שהיא ההשלמה במעשה כל כבודה בת מלך פנימה דבר הסמוי מן העין בהצנע לכת עם ד'.

שכף הוא מדתו של השי"ת הנגלות צ"ל נסתרות והנסתרות נגלות כמשז"ל ע"פ ואני לא אראנו נאום ד' אראנו. וכן מדתו הברכה נחל נובע מקור חכמה והצלחה רק במעשה ולא בחכמה.

פי בדמיון הוא הנסתרות לד' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו הבחירה. משא"כ ראשית המחשבה לד' וכו' בקשת כנס"י השיבנו וגו' כדרז"ל אבל הקב"ה אומר שובו אלי ואשיבה אליכם שאין לאדם אלא ראש ההתעוררות ושם הבחירה.

אבל אם"פ ההוצאה לפועל נגלה הוא לד' אלמלא הקב"ה עוזרו ושולח הברכה במעשה ידיו א"י לו, ומדתו של הש"י קודם ברכה לד' הארץ ומלואה כמ"ש בר"פ כ"מ (לו:): ר"ל כלי קבול [הוא הארץ] והמתקבל [שהוא ומלואה] שהם המחשבה והמעשה שניהם לד' ואומר שהכל מידו ולא משל האדם.

ולאחר ברכה שהאדם מפיר שהכל מידו של הקב"ה ניתן לו או הוא והארץ נתן לבנ"א אומר שגם גמר המעשה (וראשית המחשבה) משלהם. וכן לענין הברכה אצל הצדיק [ל' יחיד שהוא השלם במעשה וכלי המחזיק ברכה שהוא שלום וכל העם פאיש אחד וכד"ש

פ"ק דזבחים (י"ב:) על לשון זמן שבמשנה שם וכה"ג במדרש (ויק"ר פ"ד) גבי יעקב שבועים נפש ובצעו נפשות.

משא"כ הרשעים בפירוד ורבי [גם לראש המחשבה הברכה מצוי' לא לבד לשלימות המעשה ולרשעים גם פיהם וכלי קבולם] כמ"ש בפ"ק דתענית (ט.) ברכה עד בלי די עד שיבלו שפתותיהם הם הכלי קבול לאמר די לפי ערף האוצר וכלי קבול.

אבל ישפיע יותר מכפי ערף האוצר ויהי' נבלים שפתי האוצר פי אין לו שפה המגדירו ומגבילו לומר עד פה תבוא [מכוסה מלקבל הברכה השופעת ע"י החמס שהיא פינוי להעדר שלימות המעשה שעיקרו ב"א לתבירו כנ"ל].

וחמס היא העדר השלום ביניהם לבד כמ"ש בס"פ הפוגס (סב.) דחמסן יחיב דמי רק לזקח בע"כ והעדר השלום ונמצא פיו פתח הפתוח להצלחת המעשים מכוסה ואין לו כלי קבול לברכה: ז השם והזכרון מעוררים התשוקה לדבר גם ממרחק ועד"ש במגילה (טו).

(רחב בשמה [אולי נפ"ל ממה שנק' רחב הזונה שלא מציינו דוגמתה שם זונה טפל ומחובר לשמה] זינתה אביגיל בזכירתה [אולי נפ"ל מלשון הפתוב וזכרת את אמתה]. משא"כ בקולה וראייתה אינו ממרחק ואין בו תוקף כ"כ לקף לא חשבינהו להגי שם מקמי הכי בהדי נשים ופיפיות שהיו בעולם.

וכן אצל השי"ת לשמה ולזכרה תאנת נפש אף ברליכא קול ומראה [ובלבד בינדעו ומפירו כד"ש שם] שהם רוח ונשמה רק נפש המתאנה מארץ מרחק. וזכר הוא פועל דמיוני כאלו תמונה לנגד עיניו משא"כ שם העצם הוא נעלם.

וז"ש בפסחים (נ.) לא פשאני נכתב כו' שמי לעלם פתיב בהעלם משא"כ זכרי שם האדנות לדור דור שהוא השוכן תוך בני תמונה לנגד עיניהם שויתי ד' לנגדי תמיד וממנו העבודה עבד לאדון.

וזהו ענין מה שנתלה ונתחברה אביגיל לשבט יהודה ומלכות בית דוד ויחסה אליהם וייחס רחב ליהושע ב"נ ושבט אפרים אשר מתדמה בתילים למשפן שילה (שהי' בחלקו) שנטשו.

ובשבט אפרים לא בחר שאינו שכוונה קבועה וקיימה ולא בחר בעצם רק בבית דוד ובית עולמים שזהו הגלוי שכינה הגמור שויתי לנגדו תמיד לדור דור. משא"כ ע"י שמי הוא בהעלם.

וכף מדתו ית' ההעלם הוא גורם הגלוי הגמור וכן רחל אחזה פלף השתיקה כדרז"ל (בר"ר פע"א) והיא עלמא דאתגליא פנדע. וכף כל זרעה דרחל יוסף הצדיק ובנימין הצדיק [בעל משפן נוב וגבעון שהיו בחלקו וג"כ נטשם] משא"כ דהע"ה א' לא חסיד אני כו', כמ"ש במק"א.

ולכף יהושע ראש לכובשים פטעם אין עמלק נופל כו' כמ"ש במק"א בזה שמדרגתם היא הכבישה וכפית היצר. משא"כ מלכות בית דוד בא אחר הכבישה של משיח בן יוסף הקודמות וגומר הישועה שהוא כאשר רשעים עוד אינם ברכו נפשי נפש דוד [עמש"ל

פסוק ג] את ד' כי לבו חלל בקרבו ואין מקום כלל ללוחם שבחלל להלחם פי איננו (ע) זהו"ק ח"ב כז.

.[

וכן שם וזכר ביחס אל המקבל והמזכיר יש לו תפיסה והרגשה יתירה בזכרון את המזכיר מבשם. אבל באמת הוא להיפך פנודע כי השם הוא עיקר החיות כמ"ש כל אשר יקרא וגו' הוא שמו.

ובשם כליל כל שורש חיותו ועיקרו של המזכיר אבל בזכר אינו אלא רשימו שבמות ולב המזכיר ולא מענצם חיות המזכיר. ומ"מ זכה גם דהע"ה לשם כמ"ש ויעש דוד שם ויצא שם דוד בכל הארץ.

רק עיקרו מדרגת שגוהו דרגא דילג' בשם האדנות כנ"ל שהוא הזכר משא"כ שם הוי' הוא שם העצם להשי"ת שכולל כל חיות של השי"ת המושפע בבריאה שגוהו קו האמצעי של כל הבריאה פנודע.

ויוסף אחיד ג"כ בדרגא זו פנודע שזיו איקונין שלו דומה. לשל אביו אבל דוד הוא מלך ישראל פנודע.

וצדיק הוא שומר הברית דרגא דיוסף שהשם גובר בו [בכתר שם טוב וידוע דטוב דרגא דיוסף] ומ"מ גם הזכר שלו לברכה. ולכך עמלק נופל בידו שנא' בידו שנא' בו תמחה זכר עמלק ששם אין לו כלל וכמ"ש שם וגו' ירקב ול"א לקללה היפך לברכה דמשמע שישנו אלא שהוא לקללה אבל באמת רקבובית תעלה בשמו והי' פלא הי'.

וכמ"ש הפוך רשעים ואינם ואין להם שם כלל אחר שעברו מן העולם אין השם מורה כלל על מקור חיות שלהם כי אין להם חיות כלל רק לפי שעה שהשעה משתקת לו. אחר שחלפה שעתו.

הרי הוא מת ועבר ובטל רק רשימו שלו נשאר ע"י זרעו שלא נמחו עדיין מן העולם בהם יש זכרון והרשימו שלו מצד אלה המקבלים ממנו וזוכרים לו וצריך למחות הזכר. וזהו ע"י דרגא דצדיק שזכר שלו לברכה והוא היפך המיחוי.

וא' בצדיק לשון יחיד כמשאז"ל (תגיגה יב:) על צדיק אחד כו' שנא' וצדיק יסוד עולם וכן הצדיקים הם באחדות ויחדות וכל העולם כולו לא נברא אלא לצוותא לזה והוא כוללם. אבל רשעים אפי' מרובים וקשר רשעים אינו מן המנין ולא נטיא דעתו דקוב"ה בתרייהו כדאי' פ"ב דסנהדרין (כו).

.)

וגם כי באמת אחדות רשעים אינו אלא פירוד כמו שהי' בדור הפלגה והפירוד ופיזור לרשעים נאה להם ונאה לעולם (שם ע"א ע"ב) ולכך רקבובות עולם בשמם גם עם ריבויים [אבל עמה כולם צדיקים ולכן נא' בהם חבור עצבים אפרים ואז"ל (בר"ר פל"א) אפי' עע"ז כו' שחבורם חבור וקשרם קשר ולא נקרא קשר רשעים כי הם חיים וקיימים לעולמי עולמים ואין רקבובות בשמם]: משלי א' א'.

חָשִׁיב כָּל הַי"ס מְשָׁלִי הוּא הַמְקוֹר. וְאַח"כּ לְדַעַת וְגו' חו"ב אַח"כּ לְקַחַת כּו' צָדֵק וּמִשְׁפָּט וּמִשְׁרִים הֵם חֲגִ"ת וּמוֹבָן.

וְאַח"כּ לְתַתּ וְגו' הֵם נו"ה פְּיָדוּעַ תְּרִין בְּדֵי עֲרָבָה הֵם תְּרִין שׁוֹקִין כּמ"ש בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא פְּנָחַס רַנ"ו רַע"א וּבְתִיקוּנִים. וְא' בּוֹי"ר (פְּרָשָׁה ל) דְּעֲרָבָה לֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ נִגְדַּע ע"ה.

וְנָהוּ פְּתָאוּם וְנָעַר נִגְדַּע חו"ב א' בְּיָמִין וְא' בְּשְׂמָאל וְאַח"כּ יִשְׁמַע וְגו' נִגְדַּע צִי"ע הַמִּשְׁפִּיעַ. וְאַח"כּ לְהִבִּין וְגו' נִגְדַּע מְלָכוּת פֶּה תּוֹשְׁבַע"פ קָרִינָן לָהּ.

וְהוּא סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה הָרָאוּשׁוֹן וּמְקוֹר שֶׁהוּא מְשָׁלִי וְהַשְׁלָמָה לְהִבִּין מְשָׁל וְגו'. וְר"ל שְׁמִשְׁלִים כָּל כּוֹחוֹת הַנְּפֶשׁ וְקוֹמַת הָאָדָם: ב.

חֲכָמָה הִיא בְּמַחְשָׁבָה שְׂבִמוּחַ וּבִינָה הוּא הָרָצוֹן וְהַהֲרַגְשָׁה שְׂבִלָב כְּפִדוּעַ מִמְּאָמֵר פְּתַח אֲלִי'. וְנָהוּ הוּא מַה שְׂבִיָּד הָאָדָם כּמ"ש מָה ד' אֶלְקִיָּה שְׁאוּל מַעֲמָדָּ כִּי אִם לִירָאָה שֶׁהוּא בְּלָב כּמ"ש בְּיוֹמָא (עב:) וּכּמ"ש בְּחֶלֶק (קו:) רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי וּבד"ה כִּי כָּל לְבָבוֹת דּוֹרְשׁ ד', וּכּמ"ש בּמק"א בְּאוֹרְהוּ וּלְקָדָּ נִקְרָא בִּינָה מַה שֶׁהָאָדָם מַחֲדִּישׁ.

וְחֲכָמָה מַה שֶׁקָּבַל מֵאַחֲרֵים. וְדַעַת חֲבוּרָם ר"ל כְּשֶׁהַחֲכָמָה שְׂבִמוּחַ נּוֹבַעַת מִן הַלֵּב.

וְהִיא מְדַרְגַת מַרְע"ה כְּפִדוּעַ וְנָהוּ רוּה"ק כּדפִירשׁ"י בּפ' תְּשָׂא וְכֹאשֶׁר אֵין נּוֹבַעַת מִן הַלֵּב כָּלָל אֲזִי הוּא פְּקוּף הַמַּתְדַּמָּה לְאָדָם וְהוּא דְמִיּוֹן הַמַּתְדַּחַה לְחֲכָמָה אֲמִיתִית וְנָהוּ בְּלַעַם. [שְׂמַדְרָגְתוֹ לְעוֹמַת מְדַרְגַת מִשָּׁה כּדְרז"ל (בּמד"ר פ"כ) אֲבָל בְּאַמַת אֵין זֶה דַעַת כָּלָל כְּשֶׁל מִשָּׁה שְׂנִקְרָא דַעַת.

וּכּמ"ש בְּסָבָא דְמִשְׁפָּטִים אֵל אַחַר אֶסְתֵרִס וְלֹא עֵבִיד פִּירִין וּפִי' הָאֲרִיז"ל שְׂאֵין בּוֹ דַעַת שְׂמַמְנּוּ פּוֹחַ הַהוֹלָדָה יַעוּשׁ"ב בַּע"ח]. שְׂפָרְץ גְּדַר עֲרִיּוֹת ע"י חֲכָמָתוֹ.

וְנָהוּ שְׂטוֹת בְּאַמַת כְּשִׁיז"ל פ"ק דְּסוּטָה (ג:). אֲבָל חֲכָמָה הִיא כְּאִשֶׁר דְּבוּקָה לְמוֹסֵר.

ר"ל הַמֵּיִסְרַת לְאָדָם וּמַגְדִּירָתוֹ וּבכ"מ מוֹסֵר ר"ל הַגְּדִירָה לְאָדָם מִפְּרָצָה בְּתַאֲנוֹת וּשְׂרִירוֹת לְבוֹ. וְנָהוּ לְדַעַת כּו' שְׂיַדַע מַהוּ חֲכָמָה וּמוֹסֵר וּמָה אֲנוּלֵת שֶׁהִיא חֲכָמָה זוּלַת חוֹסֵר כּמ"ש חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲנוּלִים בְּזוֹ [וְנֹא' אֲנוּלִים יִשְׁנָאוּ דַעַת].

וּלְהִבִּין וְגו' כִּי דְבוּרִים וּמַחְשָׁבוֹת הַיּוֹצְאִים וְנוֹבְעִים מִקִּירוֹת הַלֵּב יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהֵם נִקְרָאִים אֲמָרֵי בִּינָה וְהֵם הַיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב חֲכָם לִימִינוֹ. וְיֵשׁ סִסְלוֹת וְהוּא הַיּוֹצֵא מִלֵּב כְּסִיל לְשִׂמְאָלוֹ וְאֵין זֶה בִּינָה כָּלָל אַעפ"י שֶׁהוּא בְּלָב.

וְצָרִיף לְהִבִּין ר"ל לְהַרְגִישׁ בְּנִקּוּד הַעוֹמֵק הָאָמַת [מַעוֹמֵק טוֹב הַנְּטוּעַ בְּלָב כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי.] שְׂבִלָב אֵיזָה מַחְשָׁבָה וּתְשׁוּקָה נִקְרָא אֲמָרֵי בִּינָה: ג.

לְקַחַת הַיְיָנוּ כְּשֶׁתְּלוּי גַם בְּיָד הַמְקַבֵּל וְהַיְיָנוּ כְּפִי גוֹדֵל הַתְּשׁוּקָה שֶׁל הַמְקַבֵּל כִּף שׁוֹפַע בְּלָבוֹ גּוֹפֵי תוֹרָה הַמְכּוֹנִים צָדֵק מְשָׁפֵט וּמִשְׁרִים שֶׁהֵם ב' מְדַרְיָגוֹת הַקְּצוּוֹת חו"ג וּמִשְׁרִים הוּא קוֹ הַיְיָשֶׁר הַמְכָרִיעַ.

וְלַתַּתּ הוּא בְּלִי הַכְּנָה שֶׁל הַמְקַבֵּל כְּעַנְיָן שֶׁאֵי לְשִׁאוּל אֶת פְּתַח לוֹ בְּלֹא אַתְעָרוּתָא דְלַתַּתַּא מְקוּדָם. כִּי לְמִי שֶׁאֵי כְּלוּם הַשִּׁי"ת פּוֹתַח בְּעַצְמוֹ וּמֵאִיר לוֹ וְאֲזִי הִיא הָאֲרָה גְּדוּלָה שֶׁהוּא מְמָקוֹם יוֹתֵר גְּדוּל.

ואח"כ פֿשׂמאיר לוֹ וְהִגִּיעַ לְמִדְרַגַּת לְשׂאוֹל וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשִּׁי"ת עַל כֹּכָה וּלְהַשְׁתַּדֵּל אֶז הַשִּׁי"ת מַעֲלִים וְלוֹקֵחַ אֹר הַהוּא מִמֶּנּוּ. וְאֵז צָרִיף הוּא לְהַשְׁתַּדֵּל לְקַחַת וְאֵז הוּא בְּמִדְרַגָּה יוֹתֵר גְּדוּלָּה אֲבָל הַשְּׂגָה הוּא יוֹתֵר קִטְנָה.

וְאֵז כִּשֶׁהוּא בְּהַעֲלֵם הַסִּיּוּעָתָא הַנִּגְלוֹת וְאֵתְדַל"ע הַפְּתוּחָה צָרִיף מוֹסֵר הַשְּׂכֵלְבֵהֶגְדָּרָה מִתְאַנֵּת מְגוּרָף וּמִצַּד הַשְּׂכָל. כִּי יֵשׁ מוֹסֵר אֲוִיל כַּד"ש אֲוִילִים מְדַרְךָ וְגו' יִתְעַנּוּ שִׁג"כ מְגִדִירִים עֲצָמִים מִתְאַנֵּת וּמִתְעַנִּים.

אֲבָל הַכֵּזָה צוּם אֲבַחְרָהוּ וְגו' רַק שְׂיִהְיֵ בְּצִדְקָה וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׂרָיִם אֵז נִקְרָא מוֹסֵר הַשְּׂכָל הַגְּדָרָה בַּשְּׂכָל. (הִיא הִיפּוֹף מִן סִכָּל שְׁלִבּוֹ חֶסֶר כַּמ"ש גַּם בְּדַרְךָ וְגו' וְכַמ"ש"ל ב').

וְלִכ"נ מִשְׁכִּיל וּמִשְׁכָּל וְכ"מ]. וְלֹא פִּסְכָל וְכַמ"ש ע"ז נִירוּ לָכֶם נִיר וְאֵל תִּזְרְעוּ אֵל קוֹצִים שְׂזָה מַעֲשֶׂה טִיפֵּשׁ וְסִכָּל שְׂלֹא הוֹעִיל כְּלוּם בְּפִעוּלָתוֹ כ"ז שְׂלֹא חָרַשׁ תִּלְמִי לְבוּ מִקוֹדֵם.

וְע"י הַמוֹסֵר יוֹכֵל לְבֹא אַח"כ שׁוֹב לְמִדְרַגַּת לְתַת שְׂיִתְנּוּ לוֹ מִלְמַעְלָה שְׂיִשׁוּב לְמִדְרַגַּת נַעַר וּפְתִי בְּאוֹתָהּ מִדְרַגָּה שְׂהוּא עוֹמֵד בָּהּ יֵהִי בְּמִדְרַגַּת נַעַר. וְשְׂאִינוּ יוֹדַע לְשׂאוֹל וְהַקַּב"ה חוֹזֵר וּפּוֹתֵחַ לוֹ שְׂעַר חֲדָשׁ.

(כִּי הַפְּתִיחָה מֵהַשִּׁי"ת רַק לְנַעַר כַּמ"ש כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאִוְהִבְהוּ וְכֵן מִתֵּן תּוֹרָה נִקְרָא חֶסֶד נַעֲרִיף וְגו'. וְכֵן אִז"ל בְּעִירוּבֵין (נֵד).

(וּבְתַעֲנִית שְׂאִין הַתּוֹרָה אֵלָא בְּמִקוּם נְמוּף וּשְׂאָר לְשׁוֹנוֹת שְׂלָהֶם ע"ש] וְכִידוּעַ שְׂכָף הוּא הַמְּדָה וְהַסְדֵּר בְּעֵלְיוֹת הַמִּדְרַגוֹת כִּי כָל מִדְרַגָּה לְשְׂלֵמַעְלָה הִימְנָה כְּלֹא חֲשׁוּבָה: ד. פְּתִי הוּא כְּמוֹ תָם שְׂאִינוּ יוֹדַע לְרַמּוֹת וּפְיֹו וְלְבוּ שְׁוִין וְאִין בּוֹ עֲצוֹת וְיִשׁוּבִים וְכַמ"ש פְּתִי יֵאָמֵן לְכָל דָּבָר.

[רַק תָּם הוּא הַטּוֹב שְׂבִפְתִיּוֹת שְׂצָרִיף מִמֶּנּוּ לְעִבּוּדַת ד' לְפָרְקִים וְעַבְשִׁמו"ר (פ"ג) נְדַרְשׁ פְּתִי יֵאָמֵן לְכָל דָּבָר עַל מִשְׂרַע"ה. רַק אֵז הִי טוֹב וְהוּא הַכְּנָה לְד"ת וְכַמ"ש שֵׁם שְׂקוֹרִין לְנַעַר פְּתִיא.

שְׂבִנְעֵרוֹת וְהַתְּחִלָּה טוֹב הַתְּמִימוֹת כַּמ"ש נַעֲשֶׂה וְהַדָּר נִשְׁמַע אֲנִן דְּסִגְיִין בְּתַמְיָמוֹתָא ע"ש בַּפ' רַע"ק (פ.ח.) וְאַח"כ כְּשִׁנְכֵס ד"ת בְּאֵדָם נִכְנָס עַרְמוּמִיא (כַּמ"ש סוּטָה כֹּא:) שְׂהוּא הִיפּוֹף הַתְּמִימוֹת.

וְכֵן יַעֲאֵע"ה אִישׁ תָּם מִקוֹדֵם שְׂהִי עֲזִיזִין בְּמִדְרַגַּת יַעֲקֹב כְּדָאִי בַב"מ (ל.ג:) ע"פ וּלְבִית יַעֲקֹב חֲטָאֵתָם דָּאִין ר"ל ת"ח. וְאַח"כ כְּשִׁלְמַד בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ שְׂל שֵׁם וְעַבְר כְּדָאִי פ"ק דְּמַגִּילָה (יז).

(וְהִגִּיעַ לְמִדְרַגַּת ת"ח הִי אֲחִיו שְׂל לָבֵן בְּרַמְאוֹת, וְלָבֵן הוּא מְקוֹר הַרְמְאוֹת רַק שְׂאֲצָלוֹ הוּא הַפְּסוּלָת וְהַטּוֹב שְׂבּוֹ שְׂהוּא הַד"ת קְלִטָּן רַחֵל וְלֹאָה אֲשֶׁר בְּנוּ שְׂתִיָּהֶם אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִמֶּנּוּ הִצִּיל יַעֲקֹב נְשִׁיִם רַבּוֹא עֲדָרִי צֶאֱן כַּדְרז"ל בַּב"ר (פַּע"ג) שְׂהֶם שְׂנִשִּׁים רַבּוֹא נְפִשׁוֹת כְּלָלִיּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שְׂהֶם שְׂוֹרֵשׁ אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּנוֹדַע.

והוא הנקרא עֲרָמָה ולא רמאות וכמ"ש ריב"ז (ב"ב פט:) צדיקים ילכו וגו' ר"ל בם בהד"ת אצל זה הוא רמאות ונכשל בו ואצל זה ערמה וחקמה. וכ"א בסוטה (שם) איזהו רשע ערום זה המשיא עצה כו' שרשע ע"י הערמה וא' בברכות (יז).

(ערום ביראה שיהא ע"י התורה והיגיון כמ"ש באבות (פ"ג) אם אין חכמה אין יראה שיראה של פתיית אינה כלום רק היוצאה מתוך ערמה וחקמה ועכ"ז מתנינא הוא יראת האמת]. ופתאום נערמה הם מדרגות נעשה ונשמע שהנשמע הוא מה שהשי"ת נותן לתמימי דרך במעשה.

ועז"א רבא אגן דסגינן בתמימותא היגיון בנעשה והוא נקרא תנמת ישרים הם האבות כמשז"ל (ע"ז כה.) ע"פ ספר הישר שהם הי' ג"כ ההתחלה בתמימות תנחם אל הנשמע. וא' תנחם פי ע"י התמימות נקרא הולך כמ"ש תמימי דרך ההולכים וגו'. פי' הליכה הוא טירדא בעסק כמ"ש פ"א דברכות (יא).

(על בלקתך בדרך. וע"י הנעשה הוא הטירדא והעדר המנוחה שלכן אין האומות חפצים דא' אי מציתו קבליהו.

ופי' לא מציתו ונהרי אין הקב"ה בא בטרוניא לומר דבר שא"א פלל לעשותו. רק לא מציתו שמבטל שלות העוה"ז ונניחתו.

אבל ישראל מוספמים לך שלקך אמרו נעשה מקודם שזהו התמימות פענן נחית כצאן עמך. שהצאן נמשכים אחר הרועה לכל אשר יחפץ.

ועי"ז הם נקראים הולכים והיא תנחם למחוז חפצם שהוא הנשמע שנותן השי"ת. ופתי אין בו חכמה ונער אין בו בינה כמ"ש אנולת קשורה בלב נער כמש"ל ב'.

פי' אנולת ודעת הוא הפכו כמש"ש. וכך מזימה פי' מסיר הזימה כמו מסער משרש מתאב וכדומה ר"ל עצה ברורה היפוך מדמיון שזימה הוא דמיון.

[ומזימה נמשכים מחשבות דמיונות לאדם וכמ"ש במק"א וכמ"ש בב"ב (קסד): שלשה דברים אין אדם ניצול בכל יום כו' ועיון תפלה. היגיון דמיונות ומחשבות זרות המבלבלות אותו.

ומי שניצול מהרהורי עבירה שהוא זימה ניצול גם מדמיונות ומחשבות זרות. וחשיב שם שלשה דברים עיון תפלה במחשבה שבמחשבות ורהורי עבירה בלב ואבק לשה"ר בדבור והכל אחד ואכמ"ל].

ולכן הקב"ה שחותרמו אמת (שבת נה ע"א) נקרא שונא זימה ובלעם שהי' היפוך דעת אהב זימה וכמש"ש [ומ"מ אמר דברים ברוה"ק שהם במדרגת דעת כמש"ש שהרי הם אמת ונקתבו בתורה ואינם דמיון.

פי' יש בדמיון ג"כ מעורב אמת בתוכו פענן חלום שהוא דמיון ויש בו תבן ובר. ובחכמה אתברירו פי' בתורה וכענן שמואל שאמר פעם החלומות השוא ידבר ופעם בנייתא שכל החלומות אחר הפה מלכות פה תושבע"פ קרינן לה והם דברי חכמים ופיהם כמ"ש שיהו אלו בעלי תלמוד שכל שיחתם תורה ואכמ"ל.

ולכ"נ חנוכה לנער עפ"י דרפ"ו וגו', ועפ"י התורה יוכל לברור האמת מתוכו ולהסיר הזיקה והדמיון: א. פי תבוא וגו' מראשית וגו'.

פי א' (פתובות ק"י ע"ב) הדר בא"י דומה כמי שיש כו' דומה כו'. פי' שגם בדמיון שהם כל טובות עוה"ז (שהם רק לפי שעה וכל מה שלפי שעה נקרא דמיון).

פי שפת אמת תפון לעד. ודמיון הוא המתדמה לאמת ואינו.

וכן העוה"ז בפני עוה"ב פקוף בפני אדם מתדמה בשעתו לעולם מלא. אבל אחר שעה שחולף ועובר כל תאנותיו ותמדותיו ומתבאר שהי' רק עד ארגיעה והוא לשון לשקר ועלמא דשקרא ולא עולם האמת יש אלקית.

פי' שמכיר שהשי"ת נותן לו זה שעה ענין נתינת ארץ חמדה שנותן כל חמודות העוה"ז גם לישראל. רק ההבדל שהם מכירים ויודעים שהשי"ת נתן להם ולא בכוחם ועוצם ידם או למילוי תאנותם שזהו דמיון.

וע"ז היא הברכה לפניה שתיקנו חכמים, שאו הארץ נתן לבנ"א כדאי' בר"פ כ"מ דהיגו אחר ברכה שהוא ההפך בנותן הטובה. ומן התורה היא מצות ביפורים ונגמטה.

מראשית כו' כמו ברכה לפניה הגדתי היום וגו' ופירש"י שאינו כפוי טובה שמכיר שהשי"ת נתן לו. ולכך ביפורים בזמן שמחה (כמ"ש פ"א דבפורים מ"ו) צריך להכיר במקום גילה שם תהא רעדה (ברכות ל' ע"ב) להיות השי"ת נוכח עיניו שעי"ז נמשך היראה ורעדה כמ"ש בה"ג דריש א"ח.

רק השמחה תהא פאשר הוא ית' נותן לו שמחה וכאותה שא' בפ' א"ע (ברכות שם) תפילין מנחנא. פי' תפילין הוא כמו את ד' האמרת כדאי' פ"ק דברכות (ו ע"א).

ואז השמחה מותרת כי ממקום קדוש תהלה וכן ביפורים הגדתי וגו' אשר וגו' וממך הכל: ולכך אין מביאים ביפורים אלא מא"י ששם הוא הכרה זו משא"כ בח"ל דומה כו'. הדמיון היא כמי כו' כי מקבל מתמצית האומות עכו"ם והפרות הנתינה של השי"ת בנוכח נעלמת תוך הדמיון המסתירה שהם תמדות ותאנות העוה"ז השופעים על הלב ע"י זדון האומות עכו"ם ששוכן בתוכם המטמאים את הארץ להיות טומאת האויר משפיע טומאה בלב הישראלי ג"כ להעלים ולהסתיר הפרת הנוכח של השי"ת שיוכל לומר אשר נתת לי ד'.

ולכך צריך להזכיר ארץ בברהמ"ז שהוא דאורייתא לברך כשהוא שבע. ואע"פ שניתן ק"ו לדרוש אפשהוא רעב מ"מ אינו אלא מדרבנן כד"ש בס' תו"י על וכש"כ למיימינים בה"ש פ"ש.

וכן ודאי כש"כ יש על הברכה והפרת הנוכח שלפניה מ"מ אינו מפני שכלב האדם רק מוכחא ממילא מתוך ההפך כשהוא שבע שאז ההפך מפני שבת אחר האכילה הראוי' פדת של תורה.

וחכמים הוסיפו כדי להכין האכילה ע"צ הראוי בברכה שלפניה בפירוש עפ"י השתדלותם. כמ"ש במק"א בבבאור מאז"ל (שם נג ע"ב) והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כו' ואכמ"ל: וצ"ל בברהמ"ז ברית ותורה וארץ.

כי ארץ שם הוא הפרת הנותן וכמ"ש אשר ד' דורש וגו'. והיא הראשונה מעשרה קדושות דריש פלים.

ויקדושה היא בתאות כמשז"ל וכמ"ש במק"א. והיינו פשמתזירה למקורה ואוירא דא"י מחפים (ב"ב קנח ע"א).

פ"י חפים בלשון ארמי הפרה וכו' כל חכמה בלה"ק הפרה בטוב הדבר על אמיתות וזהו באוירא דא"י. וכו' בתורה ושהיא מחפמת פתי.

וא' בפ' שני דייני גזירות המביא דורן לת"ח כמקריב בפורים פנ"ל בטעם בפורים. וא' בפ' מקום שנהגו ע"ה אסור לאכול בשר.

כמו במדבר נאסרו בבשר תאנה רק שלמים דבעלים משלחן גבוה זכו חלקם. אבל בלא"ה אין מפיר הנותן עד שלא נכנסו לארץ.

ומשפנסו לארץ שאוירה מחפים פנ"ל הומר להם. ורק בצירוף התורה שעל ידה החכמה פנ"ל.

והעצה לע"ה כמ"ש שילחי כתובות דמתדבק לת"ח ונעשה כמוהו ע"ש וכמ"ש בפשבועות (מז ע"ב) קרב לגבי דהינא ואדהו. ולכך מביא לו דורן כמקריב בפורים [וגם בפורים ה' אוכלים פהגים].

שהם שלוחי דרחמנא הזוכים משלחן גבוה ומפירים הנותן. ושלוחו של אדם כמוהו מחשיב כמביא לפני ד' מה שנותן להם מאחר שהם מפירים שהשי"ת נותן להם עי"ז הם שלוחיו שמפירים שהם רק שלוחי השי"ת בעוה"ז וא"י לשנות פלום מדעת המשלח]: והברית היא קשר ויחוד אומה זו להשי"ת כמ"ש בנדרים (לא ע"ב) שאין הערלה נקרא אלא ע"ש או"ה עכו"ם.

והיינו עד"ש בשבת (ק"ט ע"א) תבלין אחד יש לנו ושבת שמה כו'. כי שבת הוא ג"כ אות ביני וביניכם וגו' דייקא.

והוא הוגמת תפילין פידוע מ"ש בסמ"ג טעם דאין מניחים תפילין בשבת ע"ש וכנ"ל בתפילין מנחנא דהוא הפרת השמחה והרחבת הלב שהוא רק מהשי"ת. כך בשבת אז התענג על ד' וגו' ואדרבא מצנה בכל מיני עונג וחקדוה עוה"ז כי מפיר שיהפך מהשי"ת.

וזהו רק לישראל. ואות ברית הוא אות ב' שהוא קבוע וקיים בכל בית ישראל אפי' בערלים כמ"ש בנדרים (שם) פי מי שהוא זרע אי"ו השי"ת מעיד עליו כמ"ש ביוצאי מצרים שמי מעיד עליהם וכמ"ש בסנהדרין (מד ע"ב) אעפ"י שחטא ישראל הוא [ועי' פ"ק דר"ה (יז ע"א) פושעי ישראל בגופן קרקפתא דלא מנח תפילין פוא"ה בגופ' בעבירה].

פי ב' האותות נקראים בגופן ומ"מ פו"י בעבירה לא נקרא בגופן. כי אות ברית דיישנו אפי' בערלי ישראל פנ"ל.

מְעִיד שְׁתַּאֲוֶתֶן הוּא מֵהִשִּׁי"ת מִשָּׂא"כ פּוֹא"ה שֶׁהֶעֱרְלָה נֶק' עַל שָׁמַם פִּנ"ל]. וְהִינּוּ רַק ע"י
אוֹת הַבְּרִית וְעִי"ז הוּא נִשְׁלַמֶּת הַהִפְרָה בְּנוֹתָן גַּם בְּכָל תְּמוּדוֹת הָעוֹה"ז וְעִי"ז נֹא' לֹא עָשָׂה
כֵּן לְכָל גּוֹי.

(וְרו"ל דְּרָשׁוּ חוֹק עַל מִילָה) שְׁנֵה עֵינֵיךָ הַתּוֹרָה שֶׁנֶּק' חֲכָמָה לְשׁוֹן הַפְּרָה פִּנ"ל וּלְכָף צָרִיף
לְהַזְכִּיר שְׁלִשְׁתֵּן בְּבֵרָה מ"ז. וְא' בְּעֶרְכִּין.

סד"א דְּכִהְנִים פְּטוּרִים מִבְּרָה מ"ז הוֹאִיל וְלֹא נִטְלוּ חֵלֶק בְּאַרְצָה. פִּי' דְּכִהְנִים ד' חֵלְקָם
כְּמִפְרָשׁ בְּפָסוּק וְכָל מֵאֲכָלָם.

וּרְכוּשׁ הַשְּׂיִיף לָהֶם בְּעוֹה"ז הוּא הַפֶּל מִשְׁלַחַן גְּבוּהָ וְכָל מִתְּנוֹת פְּהוּנָה מִצְוָה קָעֲבָדוּ
בְּקַבְלָתָם וּמֵאֲכָלָם כִּמ"ש בְּפָסוּחִים דְּאֲכִילַת תְּרוּמָה מִקְרִי עֲבוּדָה וְכֵן כָּל מ"כ הַפֶּל מִשְׁלַחַן
גְּבוּהָ. וּמִמֶּשׁ דְּנוֹגְמַת הַמֶּן לָחֵם מִן הַשָּׁמַיִם כִּי אֵין לָהֶם שׁוֹם סִבָּה טְבַעֲיִית תְּמִידִית קְבוּעָה
לְפָרְנִסְתָּם שְׁנֵהוּ הַחֵלֶק בְּאַרְצָה.

וּכִמ"ש בִּמְק"א בִּמ"ש בְּיוֹמָא (לָה ע"ב) עֲנִי וְעֲשִׂיר וְרָשָׁע בָּאָה לְדִין כו' ע"ש. כִּי כָּל אֶחָד
הַנְּסִיּוֹן הוּא בְּהֶפְכּוּ יוֹסֵף הַצַּדִּיק כִּי דִּוְעַ וְנִזְדַּמֵּן לוֹ רָשָׁעוֹת וְכִהְנִים עֲנִיִּים וְאֵין לָהֶם כְּלוּם
וְנִזְדַּמֵּן לְרֹאב"ח עוֹשֵׁר.

וּבֵית דָּוִד בְּתַכְלִית הָעוֹשֵׁר וְנִתְנַסָּה הַלֵּל בְּעוֹנֵי. וּלְכָף בָּאִים אֵלוּ לְדִין כִּי הֵם ג' מְדַרְיָגוֹת
בְּרִית [יוֹסֵף שׁוֹמֵר הַבְּרִית.

וְרָשָׁע בְּעֲרִיּוֹת מִחֻלּוֹ] וְתוֹרָה (הֵם הַפְּהוּנִים כִּמ"ש שֶׁפְּתִי פִּהוּן וְגו' וְתוֹרָה בְּקִשׁוֹ מִפִּיהוּ.
וּבַתּוֹרָה בִּפ' וּבָאָתָּ אֵל הַפְּהוּנִים וְגו' שְׁהֵם הַמּוֹרִים לְיִשְׂרָאֵל וּבְנֵי תּוֹרָה.

וְעֲשִׂיר טְרוּד בְּעֶסְקִיו וּבִטֵּל מִן הַתּוֹרָה כִּמ"ש הַמְּבִטֵּל כו' מְעוֹשֵׁר כִּי וּבְנִדְרִים (פֹּא ע"א)
הַזְּהָרוּ בְּבִנֵי עֲנִיִּים שְׁמָהֶם כו']. וְאַרְצָה [הַמְּלָף לוֹ הָאַרְצָה.

וְעֲנִי אֵין לוֹ חֵלֶק בְּאַרְצָה. וְא' בְּנִדְרִים (מֵא ע"א) אֵין עֲנִי אֶלָּא בְּדַעַת וּבְאֶמֶת הַפֶּל אֶחָד
כִּמ"ש בִּירוּשָׁלַיִם (דְּתְרוּמוֹת) לִיבָא בְּכִיסָא תְּלִיא וְדַעַת הוּא הַהִפְרָה כְּעֲנִין דַּע אֶת אֱלֹקֵי
אַבִּיךָ וְגו'.

וּלְכָף כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִּיעָה כְּאֵלוּ נִבְנָה בִּיהֵמ"ק בְּיָמָיו. כִּי בִּיהֵמ"ק הוּא מְקוֹם הַהִפְרָה
הַבְּרוּרָה כִּי דִּוְעַ.

וּכִמ"ש שְׁלִשְׁפַּעֲמִים וְגו' אֶת פְּנֵי ד' וּמִפְּלֵל קְדוּשַׁת הָאַרְצָה וְשִׁיף לְמִלָּה. וּלְכָף הוּא נְתִינָה
הָאַרְצָה בְּשִׁפְעַת חֲמַדַּת עוֹה"ז בְּלֹא טְרַדָּה מְזָה נִמְשָׁף הַדַּעַת וְהַהִפְרָה] שְׁהֵם כְּלוּם מִיְּחֻדִּים
לְיִשְׂרָאֵל דִּיִּיקָא וְלֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי שְׁהֵם א"א לָהֶם לְהַבְדִּיל מִתַּאֲנוֹת עוֹה"ז וְלְדַעַת כִּי
הַפֶּל מֵהִשִּׁי"ת וְד"ז הוּא רַק מִיְּחֻד לְיִשְׂרָאֵל שְׁאֵין לָהּ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁאֵין לוֹ ד"א בֵּא"י.

וְד"א הוּא שִׁיעוֹר מְקוֹם הַשְּׂיִיף לְאֶדָם בִּכ"מ וְר"ל שְׁמִכִּיר שְׁמָה שְׁשִׁיף לוֹ בְּעוֹה"ז מִתְקַדֵּשׁ
בְּקְדוּשַׁת הָאַרְצָה. שֶׁהוּא קְדוּשָׁה מִצַּד הַדִּיעָה שֶׁהוּא אַרְצָה אֲשֶׁר הִשִּׁי"ת נִתְּנָה לָנוּ וְלֹא בְּעוֹתֵינוּ
וְלֹא בְּכּוֹחֵנוּ וְעוֹצָם דִּינּוּ וְהַשְׁתַּדְּלוּתֵינוּ הַגִּיעָה לָנוּ זֶהוּ כָּל תַּכְלִית קְדוּשַׁת הָאַרְצָה וּכִמ"ש"ל.

וְיִשְׁנּוּ לִכ"א מִיִּשְׂרָאֵל חֵלֶק בָּהּ וְכֵן כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם אֲחִיזָה וְשׁוֹרֵשׁ בַּתּוֹרָה כְּפּוֹדָע.
וּכִמ"ש בְּשִׁבְתָּ דְּכָל הַנְּפִשׁוֹת עֲמָדוֹ עַל הַר סִינַי וְכֵן כָּל יִשְׂרָאֵל נֶק' מוֹלִים פִּנ"ל.

וכמ"ש ועמך כולם צדיקים וידוע דצדיק היינו שומר הברית וכידוע דעמוּדא דאמצעייתא הוא ד"ס פתח תפארת יסוד מלכות. וכל ישראל אחוּדים בקו האמצעי הזה שהם זרע יצלב וגם נא' ואתם הדבקים וגו'.

וג"ס תי"מ הם תורה וברית וארץ הנ"ל. וכתר הוא מ"ש חלק ד' עמו וגו' ונא' בנים אתם לד' וכל בן יש לו חלק במוח האב בנודע וכמ"ש ישראל עלה במחשבה ור"ל כל נפש פּרטי].

ומ"מ בהתפשטות הם בג' משפחות הנ"ל. בכ"א חלקו ובהפכה שעפ"י התורה היא היותר ברורה מכולם.

ולכך הפהנים כל מאכלם משלחן גבוה ולא הוצרכו לחלק בארץ. ולכך ס"ד דא"צ לברהמ"ז.

וכד"ש במכילתא העוסק בתורה פטור מן התפילין שהוא אות הב' פנ"ל: וענין ב' האנות הנ"ל אות ברית היא בטרם ידע הנער וגו' שהוא אות על הנהגות מלידה מבטן ומהריון בלי שום השתדלות.

ולכך אי אפשר כלל להיות פו"י בגופן מצד אות זה פנ"ל. כי זה אינו בידו דאמפ"י שחטא ישראל הוא וע"כ נשתל באומה זו.

תפילין הוא אות דהשתדלות שהוא כעבד הנושא אותם רבו כידוע ששמעיד על עצמו שכל השתדלות מוחו [בתש"ר] ולבו [בתש"י] הפל לרצון השי"ת. וזה בידו להיות קרקפתא דלמ"ת כי הוא במעשה.

רק בשבת שהוא מעין עוה"ב האות שלא במעשה והשתדלות בני אדם רק יומא הוא דקא גרים מעצמו להיות לאות. ודייקא אדרבא בשביתה ממלאכה וכל פעולת אדם בהשתדלות פי בעוה"ב יהי גם זה אות מבן רר לכל שא"א להשתנות ולא לטעון עליו כלל.

שכל השתדלות האומה הישראלית הוא רק לכבוד שמים פי יבןר שכל מעשינו והשתדלותינו הפל ג"כ מאת השי"ת ולא הי' בדינו כלל. וכמ"ש פי גם כל מעשינו פעלת לנו.

ומאחר שאנו מלידה מבטן מהריון בלי ידיעתנו ודעתנו כלל מוקדשים לשמו מכל מקום חותמו גם על כל הפעולות שפעל על ידינו מסתמא הפל הי' לכבודו. אבל בעוה"ז אין דבר זה מבן רר עדיין.

ולכ"א שם בר"ה גיהנם פלה וזהם אינם פלים שכ"ז שיש גיהנם בעולם עדיין נקרא עוה"ז. אבל כשגיהנם פלה אז הם אין פלים אף הקרקפתא דלמ"ת ואכמ"ל, וא' העוסק בתורה אין אור של גיהנם שולט בו.

והוא ההצלה מעונש של קדלמ"ת כי מאור של ד"ת מאיר על כל השתדלותו בעוה"ז אף בעניני עוה"ז הפל מהשי"ת שזה ענין התורה פנ"ל והוא דוגמת תפילין: וכל הג' אותות הנ"ל שהם לברר עוצם קדושת ישראל.

והבדלם מאומות עפ"ם פנ"ל מצילים מגיהנם שעיקרו לאו"ה עפ"ם כמ"ש בפריקתא דריב"ל, וכמ"ש בשבת (קד ע"א) ט"ר י"ש כ"ת יש לי פתות של או"ה עפ"ם. [ונזכרו שם זרעו של יצחק שהוא המציל ביחוד כמ"ש בפ"י רע"ק ע"פ פי אפה אבינו, וכמ"ל כי הפרת התורה הוא היותר ברוך] ומחולקים בהצלתם פי שמירת אות הפרת אין מניחו ליפגס לגיהנם כמ"ש בפ' עושין פסין.

והוא נגד אאע"ה דלכן הוא יושב ומצילם פדאי' התם. והבן לשונם יושב על פתחו של גיהנם כמ"ש שם גיהנם על עסקי חיינם שעיקר גיהנם על עריות, דהיינו בפושעי או"ה עפ"ם בגופן, ופתחו של גיהנם ר"ל כמו יושב על פתח בית הזונות.

כי הוא הי' מברר כל התאות רעות פנודע ממדריגתו עד שזכה לברית בפשרו שהוא האות שפבר ביררו ושאין לו עוד שום תאנה לרע רק כל תאותיו וחסדות הפל לד'. וזהו מלידה ומבטן ולקח מצד אות זה וקדושה זו אין מניחו ליפגס כלל רק עומד על פתח בית הזונות.

אבל אין נכשל כלל בתאנה גופה פנ"ל דעמף פנלם צדיקים ואפי' ערלי ישראל נקראים מולים. [וכל מכשולי בני ישראל בתאנה זו יבורר אי"ה לעתיד עד"ש ביהודה יצתה ב"ק ממני יצאו פבושים].

ומדרגה זו זכה אברהם דייקא שהוא לא הי' מלידה מבטן כמ"ש (נדריים לב ע"ב) בן ג"ש הפיר אברהם בוראו וזכה לברית בשר שהוא פאלו נשתנה כל חומר גופו ופשרו וכאילו הוא מלידה מבטן קדוש.

ואות התורה אינו מבטן דאדרבא פשנולד שוכח כל התורה פדאי' בפ' המפלת. אבל מ"מ זהו מצד הנגלה אבל מצד הנעלם אדרבא קודמת וכדאי' שם ע"פ מי יתנונו פירחי קדם].

נכנס אלא שאין האור שולט בו זה מדרגה יותר גדולה שאפי' עומד בבית הזונות עצמה אין מתירא. וכן אפי' הגדיל עבירות זו למעלה מזו המאור שפה כו'.

ות"ח שעבר כו' אל תהרהר כו' (ברכות יט ע"א). ובמ"ק (יז ע"א) בהיא דעילוהו למערתא דדייני וקבלוה וכדאמרי' פ"ק דשבת (י' ע"א ע' ברכות ו' ע"א) דין היינו תורה [וקו' תוס' שם לק"מ].

והיא מדרגת יצחק ע"ה אבל למערתא דחסידי שהוא מדרגת חסד לאברהם לא קבלוהו]: והוא אחר שעמד על דעתו והגיע לבחירה, אות על בחירתו שהוא לטובה ושל לא פחר כלל ברע. וכל מעשיו הי' אף לטוב שפך פוחה של תורה וכמ"ש בזה במק"א והוא פנ"ל שהוא אות על השתדלותו ושאינו קדלמ"ת.

והוא נגד יצחק שהוא עמוד התורה כמ"ש במק"א, וכמ"ש מפי הגבורה שמענו ר"ל שגם בדמיון יש לו אלוק' שנה נקרא אור תורה וזה נקרא גבורה שהוא מדרגת הצמצום של אור השגתו ית' אף בעוה"ז התמריי ומלא שגר.

ולכ"א שאין חו"ל פדאי לו שישם דומה כו' פנ"ל, והוא הראשון שא' צודה לי וגו' שהשיג השקאת רוה"ק רק ע"י מטעמים ותענוגי עוה"ז שזהו רק ע"י התורה וכמ"ש במק"א. וכמ"ל דמאכל ת"ח פכורים וכן משקוהו פמנסף ע"ג מזבח כמשאז"ל.

וע"י הנסכים וקרבות ה' זוכה להשראת שכינה. וכן ע"י הכפורים ה' אומר אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי ד' בהפְּרַת הַנוֹכַח מִסְתַּמָּא זָכָה כָּל מְבִיא כְּפוּרִים לְכָה.

וגם נא' וְעֲנִית וְאָמַרְתָּ וְאִי' במד"ר קהלת כ"מ שנא' עני' וְאָמַרְתָּ בְּלֵה"ק וברוה"ק. הרי זכה לרוה"ק כָּל מְבִיא בְּיָפוּרִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

ואצ"ל לפהגים באותה שעה שגדול פוחם יותר שכל פח השגת רוה"ק של הבטלים הוא רק ע"י הפהג. וכמו שרמזו ז"ל פהג מניח ידו תח"י בפעלים ומניף וְאִתְּ"פ קורא הפ' דבלא הפהג לא ה' יכול לקרות הפרשה ברוה"ק כָּלֵל.

וכמ"ש פהגים אוכלים ובעלים מתכפרים וכל עיקר קדושה שמשיגים הבעלים הוא ע"י אכילת הפהג. ואכילת מזבח על ידי זה משיג הפהג קדושה שהוא שליחא דרתמנא.

ואכילת מזבח מכשיר שירים לאכילה. ר"ל מכין ומכשירם להיות בהם שם קדושה ולחם שמים כשיאכלם הפהגים והבעלים תחת הפהג ומקבלים קדושה ממנו וכן המביא דורו לת"ח כ"ש שהת"ח משיג אַז רוה"ק וע"י הוא ההשפעה למביא.

וד"ז הוא רק ע"י התורה שנק' אכילה ושותי' וכמ"ש לכו לחמו בלחמי ושתו וגו'. ואז"ל בת"ח שכל שיחתן ד"ת מאחר שד"ת בדבור כָּל דְּבוּרִים שְׁלֵהֶם ד"ת.

כי כָּל דְּבָר שֶׁכָּל מַחְשְׁבוֹת הָאָדָם שְׁקוּעִים שָׁם כָּל הַעֲסָקִים שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּכָל נֶק' אוֹתָהּ שְׁקִיעוֹת הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהִיא שְׁקוּעָה כְּנוֹדָע. וכן אכילה ושותי' דגוף שהוא דוגמת שיחת חולין היא ג"כ ד"ת ואכילה ושותי' לנפש.

ולפי שפזה הוא חיבור הגוף בנפש והגוף נהנה ג"כ ע"י ד"ת ואז הגוף מתפלל ג"כ בקדושה עי"ז דייקא הוא רוה"ק ואכמ"ל עוד: ויעקב זכה לאות הג' שהוא הארץ כמ"ש בפ' כ"כ נחלת יעקב בלא מצרים.

ר"ל שכל מקום שהוא שם הוא קדושת הארץ ולא מוגבלת ונקא בגבולי א"י הידועים. רק כאשר הוא זוכה לקדושת ר"ל שאז הוא בכ"מ לכתו ד"א שלו הסקדושת הארץ.

כד"ש (ברכות ח ע"א) משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה משמע שהם קדושים בקדושת א"י. וזה זוכה המענג שבת כדאי' התם שעונג שבת הוא פענן קדושת הארץ פנ"ל וזה מעלה יותר גדולה שגם שונכנס לגיהנם ושולט בו סופו לצאת.

כמ"ש בפ' שני דייני גזירות ארץ החיים ארץ שמתיה חיים כו'. ור"ל פידוע מדרגת יעקב שהוא חבור ב' המדות של אבותיו וקו האמצעי המחבר ב' הקצוות.

וכן זה מחבר ב' האותות הקודמין. והיגו שגם שחטא מברר שלא חטא מעולם ושהוא מלידה מבטן קדוש בלי שום חטא כָּלֵל, וע"ז הוא הגלות וכן כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַנִּכְנָס בְּעוֹבֵי שֶׁל קוֹרָה כְּמ"ש בְּהַרְוָאָה הַכָּל לְפִי שְׁעָה.

וא' בתדא"ר פ"א יום טובה משפח יום רעה ע"ש. ונמצא בעת טובה נשפח כָּל הַרְעוֹת שֶׁנִּעְשׂוּ וְכָאֵלוּ לֹא הִי' זֶהוּ מְדַרְגַת יַעֲקֹב הַמַּחְבֵּר וּמְתוּנָה ב' הַפְּכִים בְּנוֹשָׂא אֶחָד שֶׁחֲטָאוּ וּבְאַמַת לֹא חֲטָאוּ וְהָבֵן זֶה: וּמְזַפִּירִים ג"כ מְלָכוֹת בְּבֵרָה מ"ז.

הוא נגד דהמע"ה רגל רביעי שפמרככה שאינו מפלל אבות העולם שהם אבות ומעידים על תולדותיהם שהם פיוצא בהם מלידה ומבטן של כל פרט וכנ"ל. וזה מעיד על האחרות של כל פרט שהוא קישור כל הנפשות שעברו ושהכל אף טוב.

ונה עוד מדרגה יותר שגם שהוא בגיהנם ושולט בו ואין יוצא עדיין ג"כ טוב. וכמ"ש גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אפה עמדי שגם שרע ובעת שהוא רע מפיר האמת שהוא טוב זהו דרגא דדהמע"ה.

וא' על עצמו לי דבר צור ישראל מושל כו' שהקב"ה גוזר וצדיק מבטל (מ"ק טז ב'). היינו מצד מדרגה זו כמ"ש במק"א בבבאור מרז"ל (שהש"ר) לא זו מחכמה עד שקראת בתי כו' אחותי כו' אמי כו'.

ואכ"מ להאריך בענין ד' מיני בטחונות ותקיפות אלו שיש לאיש הישראלי לבל יפול ממדרגתו גם בכל מיני גריעות וחסרונות שיראה בעצמו לכל מי שבשם זרע אי"ו יכונה. [שגם הגרים הנלנים על בית ישראל נק' בפתוב ובשם ישראל יכונה ודרז"ל אלו הגרים ומאחר שהרוה"ק אמרה ובשם ישראל יכנה מסתמא יתכנה באמת כן אלא שאינו שם העצם בתולדה רק פינוי שהוא שם המתחדש לאדם אח"כ ע"י פעולותיו.

אבל מ"מ הוא מכונה כך וגם נא' ביחזקאל שהגר יהי נחלתו בנחלת השבט שיהי' הרי שהוא נכלל תוך השבט ואכ"מ]: והם ג' מתנות טובות שא' בפ"ק דברכות שניתנו ע"י יסורין. כבודע שהגלות התחיל מלידת יצחק [כי מדת האהבה אין שם יסורין ורצועה לאלקאה] כי היסורין למתק הגוף כדאי שם.

ואות הברית הוא בגוף להעיד שהגוף נקי ומוכן לאות זה. שהוא אות על בשר קודש של ישראל שאינו בשר חמורים ואינו מתאנה לרע.

וכמ"ש גלוי וידוע שרצוננו כו' ומי מעפב כו' וזה עומק הרצון הוא מצד אאע"ה וע"ז הוא אות הברית. ותורה הוא תבלין ליצר כמארז"ל בב"ב וסוכה וקדושין.

וכ"א איזה גבור [דרגא דיצחק] הכובש יצרו. וארץ ישראל הוא ההקפוד משעבוד מלכיות עכו"ם.

משא"כ רצוננו כ' עומק הרצון הוא חרות מיצה"ר ומשעבוד. ולכך מצד א"א לא הי' הגלות ורק מצד היצר ושעבוד היא היסורין ויסורי שעבוד הם יסורין בפועל והתחיל זה מיצקב שירד למצרים.

ויסורי היצר הוא בכת שצריך הגדרה לכבוש דרגא דיצחק כנ"ל שהי' מוגדר בא"י שאין חו"ל כדאי לו. ולא זכה לנחלה בלי מצרים שהוא בלא שום הגדרה מפל מיני תענוגים ושמה.

רק עפ"י התורה שמגדרת ומגבלת האדם. ויצקב הוא בלי גבול וכדוע דשם הוי' רומז מדרגת יצקב.

ופי' הי' הנה והי' בהתפשטות לאין קץ. רק אין השם שלם כל זמן שלא נמחה זרעו של עמלק.

היינו כ"ז שיש שעבוד מלכות עפ"ם בעולם לא זכו עדיין לשלימות מדרגתו נחלה בלי מצרים. רק מקודם הוא השעבוד כי אין השמחה בשלימות אלא כשהיא במקום רעה.

וארץ יראה ולבסוף עי"ז שקטה ונמשך שמחה. וכן הוא בסדר השנה.

[כידוע שהכל שנה בעולם שנה ונפש]. מקודם ר"ה ואח"כ סכות זמן שמחתינו [כידוע דג' מועדות הם נגד אברהם יצחק ויעקב וסוכות נגד יעקב.

ושבת מעין עוה"ב (שהוא מתנה ג' הנ"ל) נגד דהמע"ה. וכן שבת נק' מתנה בכ"ק דשבת (י ע"ב) וכולם מתנות אלא דמ"מ ההתחלה נראה שפיד האדם ובחירתו ולכך נק' ישראל דמקדשי לזמנים.

אבל באמת הוא להיפך פי האבות מעידים על התולדה הטובה שנה לא לקח לעצמו. ודהמע"ה על הסוף רק כף מדת השי"ת וכמ"ש בזה בכ"מ ואכ"מ].

משא"כ שבת קביעא וקיימא דל"ש בחירה פי גם הרע טוב פי גם פי אלה וגו' וזהו האחרות וכן ש"ע כידוע משל רז"ל למלך כו' ואכ"מ]. פי בלא"ה יש שמחה של הוללות וקוף המתדמה לאדם.

רק השמחה צריך שיהי' מתוך היראה וכמ"ש בתדא"ר רפ"ג אני שמחתי מתוך יראתי: וזהו הברכה שלפניה שתקנו חכמים ואינו בתושב"כ. פי הפתב הוא המפורש וגלוי לכל ודבר זה אינו נגלה עדיין לכל בעוה"ז כ"ז שלא נמחה עמלק אין השם שלם.

רק ברה"מ"ז לאחריה כשהוא שבע מפיר שהטובה לא היתה מוזרת ומורחקת מהשי"ת רק קבלה מתוך ידו הפתוחה הקדושה והרחבה. אבל לפניה אינו מפיר.

וז"ס וראית את אחורי ופני לא יראו. וג"כ מ"ש בזה ע"פ לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהי דא יעקב ודוד ע"ש ואכ"מ.

רק בכפורים במקדש ולא הי' אומר הפרשה עד שנכנס למקדש. שם מקדושת המקדש שם הי' מפיר זה לומר אשר נתת לי ד' ומגיע לפהגים שהם הת"ח פנ"ל ומסטררא דיראה כמ"ש למען תלמד ליראה וגו' מן הפהגים והתורה היא ההגדרה פנ"ל.

ויצחק הוליד את יעקב אז הוא שמחה שלל מה. וגם הפהגים אתי מסטררא דחסד פנוע בזה.

ונמצא יש בהם זיווג המדות והוא מדרגת יעקב כידוע. ולכך נותן לפניהם מראשית טובת הארץ בזמן שמחה שמגיע להם.

וגם הוא דרגא דשם הוי' וכמשז"ל יעקב נק' בשמו של הקב"ה. וכן הפהגים פנותן לפני ד' וגם פי עבד מלך ומלך וכמש"ל.

ולכך נסמכה למחית עמלק. ואח"כ פי תבוא פניסה אל הטובה פנ"ל ([זהו כ"ז האסיר הקודם לר"ה ג"כ]).

ואח"כ בכפורים שזמנה בזמן שמחה מעצרת ועד החג שהוא מהחל קבלת עול התירה. וההגדרה עד תכלית שלימות השמחה נחלה בלי מצרים, ולכך מפיר יעקב בפ' בכורים ומתחיל ממנו.

וְעַנְנֵי אֲרָמִי אֹבֵד אָבִי לֹא נִזְכָּר בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית כָּלֵל רַק מ"ש הַבְּנוֹת בְּנוֹתֵי וְהַבְּנִים בְּנֵי וְהַצֵּאֵן (הֵם ס"ר נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל) צֵאֲנִי. שְׂרָצָה שְׂיֵהֵי לָהֶם עֲדִינָן שְׂיִכּוֹת לֹו וְקִרְוֵאִים עַל שְׂמוֹ.

וּבִזְהָ אֹבֵד אָבִי שֵׁם אָב מִיַּעֲקֹב פִּי לָבֵן מִמֶּשׁ הֶפְכוּ פְּנוּדָע דְרָגָא דִּיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם וְלָבֵן רִמְאִי. אָבֵל בְּאַמֶּת א' הֵלֵא פְּנִכְרִיּוֹת נִחְשְׁבֵנוּ לֹו וְגו' שְׂאִין לֹו עוֹד תְּנֹאֵר אָב עֲלֵיהֶם: וְלִבְרָר זֶה הִי גְלוֹת מְצָרִים וְכַמ"ש בַּמֶּק"א שְׂעַנְנֵי גְלוֹת מְצָרִים הוּא לִבְרָר שְׂנֹרֶשׁ זֶה שְׂנֹפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִפְּטוֹן מְשׁוֹנָה מִן הָעֶפְכוֹ"ם זֶה בְּשֵׁר קוֹדֶשׁ וְזֶה בְּשֵׁר חֲמוּרִים.

וְאֵלֹו הִי מִיִּחְסִים אַחַר לָבֵן לֹא הִי פֵן פִּי הִי נִקְלֵט ג"כ שְׂנֹרֶשׁ רַע. אָבֵל בְּאַמֶּת לֹא נִקְלֵט בָּהֶם שְׂנֹרֶשׁ רַע דְלָבֵן כָּלֵל.

וְעִי"ז הוּא בִּירֹור הַתּוֹרָה ע"י גְלוֹת שְׁהַתּוֹרָה הוּא עֲרָמָה דְקַדְוִשָׁה הַיִּפְךָ עֲרַמַת לָבֵן דְטוֹמְאָה. וְכַמ"ש ז"ל נִכְנָסָה תּוֹרָה נִכְנָסָה עֲרַמוּמְיָא.

וְכַמ"ש אָנִי חֲקָמָה שְׂכַנְתִּי עֲרָמָה רַק בְּחֲקָמָה אֲתַבְּרִירוּ וְהַתּוֹרָה מִפְּרֻדָּתָם זֶה מְזָה דְזֶה טְמֵא וְזֶה טְהוֹר וְאֲכַמ"ל עוֹד: ב. וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב.

בִּיקְשׁ לִיֵּשֶׁב בְּשִׁלְוָה קִפִּץ עָלָיו הַוָּגְזוּ שֶׁל יוֹסֵף. פִּי יְדוּעַ דְלֹא תִרְצָח וְלֹא תִנְאַף הֵם אָבוֹת כָּל הַמִּדּוֹת רְעוּת וְכוּלְלִים כָּל הָרַע שְׂבַעוּלָם.

וְהֵם ס"מ וְנִחְשׁ הַיְדוּעִים בְּזוֹהַר כְּמָה פְּעָמִים ס"מ שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂוֹ שֶׁהוּא רְצִיחָה וְהַרְצִיחָה בְּדִכְרָא וְנִיאוּף בְּנוֹקְבָא פִּידוּעַ בְּכָל מְקוֹם וְהִיא נִחְשׁ מִקְמִי' דַּס"מ אִשָּׁה זוֹנָה שְׂפָל שְׂיִחְתָּה אִינּוּ אֵלֵא נִיאוּף כַּמְשׁו"ל.

וְכַמ"ש רָאָה אוֹתוֹן עֲסוּקִין בַּד"א וְנִתְאַוָּה לָהֶם וְכַמ"ש שְׂבָא עַל חֲנוּה וְהַטִּיל בָּהּ זְנוּהָמָא. [וְלִכ"א סַפ"ק דַּב"ק שְׂדָרוּ ש"א אַחַר שְׂבַע שָׁנִים נַעֲשֶׂה נִחְשׁ.

שְׂדָרָה הוּא מְהַלֵּף טִיפִי הַזֶּרַע מִן הַמּוֹחַ לְגִיד וְשֵׁם הַתְּאַנָּה וְכַמְשׁו"ל (בְּרִכּוֹת יג ע"ב) שְׂלֵא יִישׁוּן פְּרַקְדָּן. וְלִכְוֹ נַעֲשֶׂה נִחְשׁ דְרָגָא דִּילִי' דְאַחִיד בִּי' וּבִלְבַד דְלֹא פְּרַעַבְמוּדִים.

שְׂנֵהֶפְכוּ חוֹלְיוֹת שְׂבַשְׂדָּרָה וְנַעֲשׂוּ מְרַפְכָּה לַעֲבוּדַת הַשִּׁי"ת וְא"א עוֹד לִהְיוֹת מְשַׁכֵּן לְרַע כָּלֵל וְכַמְשׁו"ל שְׂמִי מַעִיד בָּהֶם. וְכַמֶּק"א פִּי אָבוֹת וְהוֹדָאָה הֵם הַתְּחַלָּה וְסוּף אָבוֹת וּמְשִׁיחַ.

וּבִרְפַת הוֹדָאָה הוּא נֶגֶד מְשִׁיחַ שְׂאָז הוּא יוֹדוּ כָּל בְּאִי עוֹלָם לְהַשִּׁיחַ. וְלָבֵן אַח"כ שִׁים שְׁלוֹם שְׂהוּא בָּא לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וְעִי"ז נִתְקַן חֲטָא נִחְשׁ שְׂהוּא בָּא לְתַקֵּן חֲטָא דְנִחְשׁ בְּאַדָּם פְּנוּדָע.

וְשְׂבַע שָׁנִים הוּא כַּמ"ש בְּכּוֹרוֹת (ח ע"ב) דְעֵיבּוּרוֹ שֶׁל נִחְשׁ שְׂבַע שָׁנִים. וְשִׁיעוּר זֶה הוּא סוֹדַר בְּגִינָן שֶׁל כָּל דְבָר בְּמִסְפָּר ז' פְּנוּדָע.

וְחֶסֶר ג' רֵאשׁוֹנוֹת פִּידוּעַ דְקִיָּמַת הָאִשָּׁה קִטְנָה מִקוֹמַת הָאִישׁ כְּשִׁיעוּר הָרֵאשׁ שְׂהוּא ג' הָרֵאשׁוֹנוֹת וְהִינּוּ כַּמ"ש דְרִישׁוּ' דְעֲשׂוּ בְּעֵטְפִי' דִּיִּצְחָק וְלֹא הִי"ל יְנִיקָה מִן הָרֵאשׁ]. וְנִגְדָּם בְּקַדְוִשָׁה יַעֲקֹב רַחֵל וְלֵאָה.

וְהַנְּשִׁים חֲלוּקִים לִב' וְהִינּוּ פִידוּעַ דְעֲשָׂרָה עֲמִמִּין הַבְּטִיחַ הַקַּב"ה וְלֹא נָטְלוּ רַק שְׂבַעָה. וְהַג' אִז"ל בַּב"ב שְׂהֵם אֲדוֹם עֲמוֹן וּמוֹאֵב וְעַתִּיד הַקַּב"ה לְיִתְנֵם לַעַת"ל.

והיינו דיִדוע דְשִׁבְעָה עֶמְמִין הֵם ז"ת דְקִלְיָה שְׁהֵם כָּלֵל כָּל הַמִּדּוֹת רְעוֹת וְנָכוּ יִשְׂרָאֵל כַּמִּתְּנָחוּם. אָבֵל הַג"ר לֹא נִצְחוּ עֲדִינָן עַד לְעֵתִיד וְהֵם אָבוֹת הַכּוֹלְלוֹת כָּל הָרְעוֹת שְׁהֵם אֲדוּם בְּרִצְיָהּ.

כִּידוּעַ וְעֵמוֹן וּמוֹאָב בְּנִיאוּף שְׁמִשָּׁם מְקוֹרֵם מְזוּנוֹת וְהוּא נִתְפָּנֵן לְדָבָר עֲבִיָּהּ. וְאִז"ל כָּל הַמְקָרָא כְּלוּ ע"ש זְנוֹת נָא'.

וְאִז"ל (בַּמִּד"ר פַּכ"א) הַמְחֻטָּיָא יוֹתֵר מִהַהוֹרְגוֹ כו' שְׁשִׁנְיָהֶם עו"מ הִי הַמְחֻטָּיָאִים בְּנִיאוּף בַּמְדָּבָר. אָבֵל לֹא יָכֻלוּ כִּי הַמְחֻטָּיָאִים הִי בְנו"ק וּבְאַמַּת נְקִיבוֹתִיהֶם מוֹתְרוֹת מִיָּד.

כַּמְשֵׁאוֹז"ל שְׁהֵם נִתְפָּנֵנוּ לְדָבָר מְצוּהָ בְּבָנוֹת לוֹט וְכֵן בְּזָרְעֵם אַחֲרֵיהֶם. וְכַמ"ש הָאָרִיז"ל, כִּי כְּנָבִי הִיא דִּינָהּ.

וּבְאַמַּת לֹא טָעוּ יִשְׂרָאֵל כָּלֵל כִּי שְׁקֻלְטוֹ מֵהֶם קְדוּשָׁה גְדוּלָּה כִּי הִרְיָחוּ בָּהֶם קְדוּשַׁת מְשִׁיחַ שְׁהוּא בְעו"מ כְּנוֹדָע וְאִכ"מ. כִּי בְאַמַּת יֵשׁ בְּתַאֲנָה ג"כ מַה שְׁהוּא דָּבָר מְצוּהָ וְכַמ"ש בַּמִּדָּה"נ שְׁלֹא יִתְבַטֵּל ג"כ יֵצֵה"ר לַעֲת"ל כְּדִי לַפ"ו.

דְּבַלֵּא"ה לֹא יֵהִי חֲמִידוֹ דְאֹרִייתָא כָּלֵל. וְהִינּוּ כִּי הַחֲשֵׁק שְׁזָהוּ מְצַד הַנו"ק בְּזָה יֵשׁ טוֹב ג"כ.

אָבֵל הַהֲשָׁפְעָה שְׁהוּא מְצַד הַדְּכוּרָא וְלֹא הַחֲשֵׁק מְצַד הַחֲסָרוֹן בְּזָה אֵין כָּלֵל טוֹב וְאִכַּמ"ל בְּזָה כִּי כְּבָר נִתְבָּאָר אֲצֻלְנוּ בַּכ"מ: וְהֵם חֲלוּקִים לֵב' דְּנוֹגְמַת רַחֵל וְלֵאָה שְׁנִגְדָּם רוֹת שֵׁא' יִתֵּן ד' הָאִשָּׁה וְגו' שְׁתֵּהֵן' כּוֹלֵלֵת שְׁנֵיהֶם.

וְהוּא בְּנִין מְשִׁיחַ שְׁהוּא נֶפֶשׁ הַכּוֹלֵלֵת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהוּא יוֹצֵא מְשִׁנְיָהֶם מֵעו"מ. וְכֵן רוֹת כּוֹלֵלֵת ע"י בְּרַכַּת הַזְּקוּנִים וְהִינּוּ כִּי עֵינֵי תִּיקוּן זְנוּמַת הַנְּחֻשׁ הוּא מְשִׁיחַ.

וְכַמְשׁוֹז"ל (ב"ב י"ז ע"א) מֵתוּ בְּעֵטוֹ שֶׁל נֶחֱשׁ וְאַחַד מֵהֶם יֵשִׁי שְׁעָלָיו אִז"ל בְּעוֹן מְלֵא אַפִּי חֲסִיד שְׁבַחֲסִידִים. רַק מְשִׁיחַ [בְּגִימַט' נֶחֱשׁ] הוּא יִתְקַן זֶה וַיְבֻלַּע הַמֶּנֶת שְׁהוּא עֵטוֹ ש"נ לְנִצְחָה.

וְלִכְךָ יוֹצֵא מֵעו"מ כַּמ"ש מְנִי וְבִי אָבֵא גִיזִיל בִּי נִרְגָּא כִּי אֵין יָכוֹל לְתַקַּן זֶה רַק מִי שְׁהוּא בְּטָבֵעַ כֵּן. רַק שְׁהוּא אֵינוּ מְצַד הַטְּוִמָאָה רַק מְצַד הַקְּדוּשָׁה.

וְהוּא מְזַרְעָא דְלֵאָה כִּי לֵאָה הַבְּכִירָה דְנוֹגְמַת מוֹאָב הַבְּכִירָה שֵׁאִז"ל שְׁתֵּהֵן' שֵׁהִי גוֹבֵר בָּהּ הַתַּאֲנָה רַק רז"ל קָרְאוּ מְצוּהָ שְׁהָרִי קְדַמְתָּה לְקְדוּשָׁה אַרְבַּעָה דוֹרוֹת. אָבֵל מ"מ א' בַּמִּק"א שְׁהִיא פְּרִסְמָה מְאֹב כִּי מ"מ זֶה מוֹשֵׁף חֲסָרִין שְׁמְצַד עֲנָצִים הַתַּאֲנָה מְסַתְּלֵק הַבּוּשָׁה.

וְכֵן לֵאָה קְדָמָה לְדָבָר מְצוּהָ וְלְקְדוּשָׁה וְג"כ תְּבַעָה בְּפִיָּה שְׁהִיא הִיפּוֹף הַצְּנִיעוּת. וְאִז"ל יִצְאֲנִית הִיָּתָה וְכַב"ר כְּאֵמָה כֵּן בְּתָה א"כ עֲשִׂית לֵאָה אֲמֵנוּ כו' ע"ש.

וְלִכְךָ הִיָּתָה רֵאוּנִי כִּפִּי מִחֲשָׁבוֹת הַבְּרִיּוֹת לַעֲשׂוֹ. וְג"ז בְּמִשְׁפָּט שְׁתֵּהֵן' הַפְּנוּשְׁכָּל רֵאוּנוֹן שֶׁל בְּנֵי אָבֵי כִּי בְאַמַּת הַפְּנוּשְׁכָּל רֵאוּנוֹן הִי כָּף.

אָבֵל בְּאַמַּת עוֹמְקָה הִי טוֹב מְאוֹד זֶה יֵצֵה"ר שְׁגָם בּוֹ יֵשׁ טוֹב מְאוֹד וְהוּא מִדַּת לֵאָה וְלֹא הִי בָּהּ שׁוּם הַתְּדַבְּקוֹת לְרַע כָּלֵל. רַק מ"מ פֶּעַל בְּיוֹצֵאֵי יְרִיכָה שְׁהִיא דִּינָה כִּידוּעַ דְשָׁכֶם הוּא נֶחֱשׁ הַקְּדַמוּנִי וּבְאַמַּת שְׁלִיטַת הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ כְּנוֹדָע.

ושְׁכֶם אָמַר לְיוֹשְׁבֵי עִירוֹ שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה שְׁלֵהֶם וְהִיא לְהִיפּוֹף שֶׁהֵם לְקַחוּ הַכֹּל. וְכֵן לְעוֹלָם עֲנִין הַחֲטָא וְעֵטְיוֹ שֶׁל נֶחֱשׁ שֶׁהוּא מֵהַשִּׁי"ת כַּמ"ש וְאַשֶּׁר הִרְעוֹת (בְּרִכּוֹת ל"ב ע"א) הוּא כְּדֵי שְׂעִי"ז יִהְיֶה הַהוֹסְפוֹת לְקַלְנוֹת מִתּוֹךְ הַקְּלִיפָה לְקַדְנוֹשָׁה כַּנּוֹדָע.

וְכַטְעַם זְדוֹנוֹת נַעֲשׂוּ זְכוֹת וְכ"א לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל אֲלָא כְּדֵי שִׁיתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גְּרִים (פְּסָחִים פ"ז ע"ב). וְהֵם חָשְׁבוּ בְּגִלוֹת הֵם יִקְלְטוּ מִיִּשְׂרָאֵל וְתִהְיֶה לְהִיפּוֹף.

וְא' מִי גַר אֶתְּךָ וְגו' בְּעֲנִיּוֹתֶךָ כִּי עֵינֶיךָ הוֹסְפוֹת גְּרִים הוּא דְּוָקָא בְּעֲנִיּוֹתֶךָ ע"י הַחֲטָאִים וְעֵטְיוֹ שֶׁל נֶחֱשׁ וְלֹא לַעֲת"ל. וְלִכְךָ אִז"ל רַבּוֹן שֶׁל עַרְב רַב בְּשִׁבְט שְׁמַעוֹן כִּי אִז"ל רַבּוֹן שֶׁל כ"ד אֱלָף דְּשִׁיטִים מִשְׁבֵּט שְׁמַעוֹן.

[וְגַם בַּמ"ש לְאַנְשֵׁי שְׁכֶם כְּשִׁימּוּלוֹ יִהְיֶה לְעַם אֶחָד וְאַחַר שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּתוֹרָה אֵין זֶה שֶׁקָּרָא גְּמוּר רַק מִצַּד זֶה הוּא קְבֻלַּת הַגְּרִים אֲלָא שֶׁהֵם לֹא נִתְגַּיְרוּ לַש"ש. וְלִכְךָ קְבֻלַּת הַע"ר הִיא ע"י מִשְׁרַע"ה מִשְׁבֵּט לוי וְהֵם נִטְעוּ בְּתוֹךְ שְׁבֵט שְׁמַעוֹן.

כִּי מִצַּד ב' שְׁבֵטִים אֵלוֹ נִמְשָׁךְ קְבֻלַּת הַגְּרִים בְּיִשְׂרָאֵל ע"י דְּבָרֵיהֶם לְאַנְשֵׁי שְׁכֶם כִּי שְׁנִיָּהֶם נִקְרָאִים אַחֵי דִינָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שְׁיִיכוֹת לָהּ. רַק לוי שֶׁנִּבְחַר לְחֻלְקוֹ שֶׁל הַשִּׁי"ת נִתְקַן וְנִצָּא מִתּוֹךְ הַקְּלִיפָה לְגַמְרֵי וְלִכְךָ לֹא נִסְבָּה לוי רַק שְׁמַעוֹן.

וְלִכְךָ לֹא נִתְעַרְבוּ בְּלוי כִּידוּעַ דְּכַהֲנִים וְלויִים אֲדַרְבָּא מִיְּחוּסִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְהִיחּוּס לְעוֹלָם מִצַּד נִקְיוֹן בְּתַאנָּה זֶה כַּנּוֹדָע רַק מ"מ שְׁנֵי עָשָׂר הוּא אַחֵי דִינָה.

לִכְךָ מִרַע"ה קְבֻלַּת הַע"ר כַּמְשׁוֹ"ל ע"פ עֲמָךְ הַגּוֹי הַזֶּה] שֶׁהוּא נִכְנָס בְּעֲנֹכֵי הַקּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל לְדִינָה. כִּי הִיא לְשִׁיכוֹת יוֹתֵר לָהּ רַק שֶׁהוּא זָרַע יַעֲקֹב שֶׁכָּלוּ טוֹב וְלֹא לְתַאנָּה כָּלֵל לִכְךָ הִיא שׁוֹנָא זִימָה שֶׁל או"ה עַכּו"ם שֶׁכָּלוּ (רַע).

וְע"ז נֶאֱמַר אַפָּם כִּי עַז שֶׁפָּעַס הוּא הִיפּוֹף מִתַּאנָּה כִּידוּעַ וּמ"מ אִז"ל תִּמְרָ זִינְתָה זֹמְרֵי זִינָה כּו' כִּי בְּשְׁמַעוֹן עֲדִיין אֵינוֹ מְבוֹרָר בַּעוֹה"ז שֶׁהַכֹּל לְדַבֵּר מִצְוָה וְלִכְבוֹד שְׁמִים רַק בִּיהוּדָא שֶׁהוּא הַמְּבָרָר כַּנּוֹדָע: וְהִנֵּה אִז"ל ע"פ נִיגַע בְּכַף יְרִיכוֹ הִינֵנוּ בְּזַרְעוֹ.

כִּי אַע"פ שֶׁיַּעֲקֹב לְעֹמֶת עָשׂוּ דְזַלְעוֹ"ז מ"מ לְעוֹלָם הַקְּדוֹשָׁה לְמַעְלָה וּבָהֶם בְּיַעֲקֹב וְנִשְׁיִו אֵין מְקוֹם תְּפִיסָה לְרַע כָּלֵל רַק בְּזַרְעָם. וְהַמְּבָרָרִים מְזַרְעִים נֶגֶד ס"מ וְנוֹק"ב הֵם יוֹסֵף וְדוֹד שֶׁהֵם תְּרִין מְשִׁיחִין.

עֲמָלֵק נּוֹפֵל בְּיַד זַרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף שֶׁהוּא נֶגֶד עָשׂוּ וְלִכ"א (מְכוֹתֵי ע"א) בְּשִׁכְּם [שֶׁם קְבָרוֹ עֲצָמוֹת יוֹסֵף כִּי שֶׁם מִמֶּשׁ מְדַרְיָגָתוֹ שֶׁעָשׂוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּרִצִּיחָה עַל שְׁנֵאת הַזִּימָה. וְע"י כָּךְ נִכְבְּשָׁה לָהֶם וְזֶהוּ מְדַרְיָגַת יוֹסֵף לִכ"א נִתְתִּי לָהּ שְׁכֶם וְגו' בְּחֶרֶבִי וּבִקְשָׁתִי וְדַרְז"ל עַל עִיר שְׁכֶם.

וּבְחֶרֶבִי ר"ל רִצִּיחָה וּבִקְשָׁתִי ר"ל אוֹת הַבְּרִית כַּנּוֹדָע וְכַלְשׁוֹן רַז"ל קִשְׁתּוֹ נִנְעָרַת. יוֹרָה כַּחֲזָן.

וְיָדוּעַ דְּקִשְׁתָּ בַּכ"מ רֹמְזוֹ לְיוֹסֵף וְהִינֵנוּ קִשְׁתָּ הַשׁוֹנָאָה זִימָה כַּמְשׁוֹ"ל דְּלֹא רָאָה קָרִי. וְכֵן לְקַחוּ לְמִשְׁלָל בִּיבְמוֹת (ע"ו ע"א) אֵטוֹ כ"ע יַעֲקֹב אָבִינוּ נִינְהוּ כִּי הוּא תְּכַלִּית שְׁנֵאת הַזִּימָה שֶׁלֹּא כַּאֲז"ל (תַּעֲנִית ה' ע"ב) דְּלֹא מַת כַּנּוֹדָע דְּהִמִּיתָה הִיא מִצַּד זִימָה וְעֵטְיוֹ שֶׁל נֶחֱשׁ.

וכן משרע"ה שהוא מלגאו מה שיעקב מלבר כמ"ש ברע"מ הי' ג"כ שונא זימה כמ"ש במק"א] שכיחי רוצחים וכן בגלעד. ושיניהם חלקו של יוסף אפרים ומנשה רק שהוא דומה זיו איקונין שלו לאביו שהוא ההיפך מעשו.

פי רציחה הרעה היא שנובע מזימה פי עשו מלא זימה כמשאז"ל ונוק' נחש. אבל הראש נקבר במערת המכפלה כמשאז"ל בסוטה (יג ע"א) והיינו פי הראש רומז לחכמה והחכמה היא היפך זימה שנק' רוח שטות בריש סוטה.

וכן אמז"ל אדמוני דומה לעשו כו' זה הורג מדעת סנהדרין כו', הוא מצד החכמה שהוא רותחא דרבנן וכמו ששמעתי ע"פ הידעתם פי לנו רמות גלעד כמ"ש שערך כעדר וגו' מהר גלעד פי השערות הם דין מורות פעס ורציחה פנודע רק מהר גלעד שם רציחה הטובה ברצון השי"ת.

ונה ביקוש אחאב לכפוש רמות גלעד בזה ידע שיכופר לו מה שהרג הנביאים שהי' ג"כ רציחה ברצון ד' ולכן לא הצליח שם]. וכן רציחה דיוסף הוא לשון בית עשו ושופך חמתו על העכו"ם ולא על ישראל ח"ו.

ולכך נא' ובשבת אפרים לא בחר שיהי' לעולם רק לפי שעה פי ד"ז של רציחה הטובה הוא ג"כ רק לפי שעה שיש עכו"ם ורע. אבל לעתיד שיהי' פולו טוב א"צ לרציחה כלל רק תאנה ישאר גם אז כנ"ל ממדה"נ.

ולכך יהרג משיח ב"י פי המיתה היא ע"י ס"מ שהוא הרוצח ומלאך המות ורציחה שלו נמשכה ע"י הסתת הנחש ותאנה. והיינו דרציחתו נמשך מזימה כנ"ל ויוסף הוא נגדו רק מ"מ הוא דרגא דשומר הברית שונא זימה.

ואעפ"י שברציחתו מתגבר על רציחה דעשו ושורפו אבל מ"מ אינו כובש לנחש עדיין שהוא הזימה שהפבישההוא מי שהוא מדרגא דילי' ולא מי שהוא להיפך שאין עושה כלל ד"ז. והפבישה הוא רק מי שהוא ממש דנגמתו רק מ"מ הוא טוב הוא מתגבר עליו.

ולכך נשאר עטיו של נחש ומצידו נמשך המיתה לגוף שהוא לבוש האדם פנודע ושם יש תפיסה לנחש ביוסף שהוא שונא זימה בעצם מצד הנפש. אבל מצד הגוף הרי נולד מזוהמת הנפש בחנה ולכך נא' ותתפשהו בבגדו פי מצד הלבוש.

וכן אז"ל שתפש הקב"ה לירבעם בבגדו חזון בך. פי שמצד הבגד חזון שלא יתקנא בב"ר פי הוא מתקן עש"נ.

משא"כ ירבעם אף דנקרא אפרתי ושמעתי דפי' אפרתי שומר הברית פי איש נאה ולא מכווער שקלקול הברית מכווער וע"ז נא' הלא כבני כושיים וגו'. אבל יוסף יפה תואר רק מ"מ מצד הלבוש יש תפיסה למש"נ בו וצריף להודות לב"ד שהוא יתקן זה]: אבל משיח ב"ד נא' חיים שאל ממה וגו' שהוא המתקן עש"נ לגמרי כנ"ל דהוא נגד הנחש.

ולכך כל חטאי דוד ושלמה הי' מזנות. אבל באמת אינם חטאים כמשז"ל (סנהדרין קז ע"א) ראוי' היתה ב"ש כו'.

וכן בשהמע"ה כמ"ש במק"א וכמו רציחה דיוסף הפל טוב [רק בידוד לא מש"ל בר מדאורי' החתי כמשאז"ל (שבת נו ע"א) היינו חטא דרציחה זה הוא אצלו לחטא. פי הוא

בְּאֵמֶת נִקְרָא אֲדָמוּנֵי עִם יָפֵה עֵינַיִם כַּמְשׁוֹ"ל אֵינּוּ הוֹרֵג אֶלְא כּוֹ' כִּי אֵין בְּטַבְעוֹ רְצִיחָה כְּלָל
רַק לְמַרְאוֹת עֵינָיו].

וּלְכֹהּ הוּא אֲחֵי דִיִּיקָא מֵעוֹ"מ [מִשָּׂא"כ מִב"י אֵין בָּא מְאָדוּם] כִּי אֶצְלוּ צָרִיף ד"ו לְהִיּוֹת
קְבוּעַ וְקִיָּמָא גַם לַעֲתִ"ל כַּנִּ"ל. מִשָּׂא"כ בְּיוֹסֵף דְּהוּא רַק לְפִי שְׁעָה בַעוּה"ו אֶבְל לְעֲתִיד
אֶפְרִים לֹא יִקְנָא אֶת יְהוּדָא וְגו'.

וְהַקְבִיעוֹת מְדָה זֹו לְעוֹלָמֵי עַד הוּא שְׁתִּילֵת דְּרָגָא שְׁלוֹ הַרְעָה לְגַמְרֵי בְּתוּף הַטּוֹב. וּלְכֹה
יְהוּדָא וְיוֹסֵף שְׁנֵיהֶם מְלָכִים בַּעוּה"ו אֶבְל לְעֲתִיד מְלָךְ אֶחָד לָהֶם כַּנִּ"ל.

וּלְכֹה הַתְּחִילָה מְלָכוּת יוֹסֵף עַל אוֹ"ה עַפּוֹ"ם שְׁהֶם רַק מְצַד הַעוּה"ו וְעַל מְצָרִים בְּיַחֲוֹד
שְׁהֶם עָרוֹת הָאָרֶץ אוֹהֲבֵי זִמָּה כַּמִּשָּׁשׁ כְּמַעֲשֵׂה אָרֶץ מְצָרִים וְגו' וְהוּא לְהִיָּפֹד. [מְזָה
הַמְּלוּכָה מִשָּׂא"כ בְּעֵשׂוֹ הוּא מְכַלְהוּ וְשׁוֹרְפוֹ אֶבְל הַמְּלוּכָה הִיא הַכְּבִישָׁה].

וְיְהוּדָא מְלָךְ עַל אֲחֵיו שְׁהוּא מְלוּכָה שְׁלַעוֹלָמֵי עַד רַק אַחַר מְכִירַת יוֹסֵף הוֹרִידוּהוּ מִגְּדוּלָתוֹ
כַּמְשָׂאז"ל ע"פ וְיָרַד וְגו'. וְאָז הִלְךְ לִישָׂא אִשָּׁה וְאָז"ל ע"ו שְׁעָסוּק בְּאוּרוֹ שְׁל מְשִׁיחַ וְהִיָּנוּ
כִּי גְלוּי מְשִׁיחַ ב"ד הוּא רַק אַחַר הַרִיגַת מְשִׁיחַ ב"י שְׁהֶם דְּנֹגְמַת חֲמָה [שְׁזִיו אוֹקִינוֹן שְׁלוֹ
דוּמָה לְאָבִיו שְׁנִקְרָ' שְׁמֵשׁ וְגַם אוֹ"ה עַפּוֹ"ם מוֹנִין לְחֲמָה וְאָז"ל מַה חֲמָה בְּיוֹם לְבַד כְּךָ
אוֹ"ה עַפּוֹ"ם בַּעוּה"ו].

אֶבְל יַעֲקֹב דְּנֹגְמַת אוֹר הַחֲמָה שַׁלְעַת"ל כְּאוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים. וְיוֹסֵף הוּא רַק דוּמָה לְאָבִיו
כִּי מְצַד הַדְּמִיוֹן בַּעוּה"ו הוּא אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים אֶבְל לְעֲתִיד אֵינּוּ כֹן] וּלְכֹה כַּמִּשָּׁשׁ בַּר"ה
(כַּה ע"א) וְשַׁלַּח לִי סִמְנָא כּוֹ' כַּנִּ"ל].

וְאֵין הַלְכָנָה מוֹשְׁלַת אֶלְא אַחַר שְׁקִיעַת הַחֲמָה וּמְקוֹדֵם אֵין אוֹרוֹ נִיָּכָר עַדִּינוּ, וְנִחְלַקָה
מְלָכוּת בִּי"ד רַק הַרִיגַת מְשִׁיחַ ב"י הוּא הַעֲדָר כַּח שְׁלִיטוֹתוֹ. וְהִיָּנוּ כְּשִׁיגִיעַ הַשְּׁעָה לְהִיּוֹת
נִבְלַע הַמְּנוֹת לְנֶצַח וְיִסְתַּלַּק עֵנָן הַרְצִיחָה מֵעוֹלָם.

וְאָז הַמְּשַׁפֵּט שְׁיִסְתַּלַּק ג"כ כַּח הַרְצִיחָה הַקְּדוֹנְשָׁה שְׁבִיוֹסֵף וְלָכֵן יִהְרַג גַּם הוּא וְיִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם. וְאִזְ נִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם אִיר הַחֲמָה שְׁל יוֹסֵף וְכַחוֹ שְׁהוּא בְּרַצִּיחָה דְּקְדוֹנְשָׁה נִגְד
עֵשׂוֹ.

שִׁד"ז כְּכָר אֵינּוּ בְּעוֹלָם וְאָז יִזְרַח אוֹר מִב"ד וְהוּא יִחִיָּהוּ לִמְב"י וּפְנִיִם חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן
אַחַר תַּחַה"מ נַעֲשֶׂה בְרִי חֲדָשָׁה שְׁאֵין בּוֹ עוֹד כַּח הַתְּנַשְׂאוֹת זֹו שַׁע"י מְדַרְגָתוֹ הַנִּ"ל. וּלְכֹה
לֹא יִקְנָא עוֹד אֶת יְהוּדָה וְיוֹדָה בִּמְב"ד וּלְכֹה נֹא' וְהַבִּיטוּ אֶת אֲשֶׁר דְּקָרוּ וְגו' שְׁנִקְרָ' הַרִיגַת
מִב"י עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל.

וְהִיָּנוּ שְׁכַל הַשְּׁתַּדְלוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַמְנָן עֵטִיו ש"נ וְלְהַתְּבַלַּע הַמְּנוֹת וּמְצַד זֶה מַגִּיעַ הַהַרִיגָה
לִב"י (כְּמוֹ הַרִיגָה לִיצ"ר הַנְז' שֵׁם וְכַנ"ל) כַּנִּ"ל. וּמֵאַלְיָהֶם דְּקָרוּהוּ וְכָךְ הִי' ג"כ מְכִירַת
יוֹסֵף שְׁקָרְאוּהוּ בַּעַל הַחֲלוּמוֹת.

כִּי בַּעַל דְּמִיוֹן כִּי הַחֲלוּם הוּא דְּמִיוֹן וְנִמְשָׁף ג"כ מִהַרְהוּרֵי הַלֵּב בְּיוֹם, וּלְפִי שְׁהֶם הַשִּׁיגוּ
עַד הַסּוּף וְרָאוּ שְׁאֵין מְלָךְ רַק יְהוּדָא וּלְכֹה חֲשׁוּבָהוּ לְבַעַל דְּמִיוֹן בְּמְלוּכָתוֹ. אֶבְל בְּאֵמֶת
הַדְּמִיוֹן נִמְשָׁף חֵן הַזִּמָּה כְּנִדוּעַ כִּי דְּמִיוֹן כִּי מְחַשְׁבָה שְׁל שְׁקָר שְׁאֵינָה רַק בְּמִנְחָה וְלֹא
מִתְקַיֵּמַת כְּפּוֹעַל.

וכוננות שאינו לשם מצוה ולפרות ולרבות נקר' שקר כמ"ש ערב לאיש לחם שקר
וכבודע. והוא נמשך מן המוח כידוע לכך מצד הנה הוא מחשבת הדמיונת שבמוח.

ויוסף הי' שונא זימה לא הי' בעל דמיון רק מ"מ הרי מלכותו רק לפי שעה שהיה דמיון
וכן כל העוה"ז נקר' עלמא דשקרא ודמיון וכמ"ש בשוב וגו' היינו פחולמים. רק
שבעוה"ז הוא נדמה לאמת וכך שונא זימה בעוה"ז נדמה לאמת ר"ל שפך הוא הראוי
להיות ברצון השי"ת אבל זהו מצד החטא.

אבל קודם נא' ויהי' וגו' ערומים ולא יתבוששו וכן נא' ביעקב הבה את אשתי וגו'
וכמשו"ל אפי' קל שפסקלים כו' אלא כו'. כי קודם החטא וכן לעת"ל וכן יעקב אבינו
שמצינו הי' התיקון הגמור ואין שליטה לרע פנ"ל ודלכן לא מת פנ"ל אין שינה פלל
לומר שונא זימה כי אין זימה בעולם פלל.

והוא דרגא דדהמע"ה ואויביו דברו עליו שפא על א"א וכן ירבעם הוכיח את שלמה וכן
יוסף הוציא דבת אחיו נותנים עיניהם בבנות הארץ היינו מצד דרגא דילי' ששונא זימה
שנא זה. אבל מצד דרגא דיהודא אין זה זימה פלל שהיה תיקון חטא הנחש פנ"ל.

ונמצא מה שלא הי' יוסף בעל דמיון הוא ג"כ רק מצד הדמיון ולכן קראוהו בעל החלומות
ולכן התנכלו להמיתו שחשבו שפבר הם בשלימות התיקון שיתאבד הדמיון לגמרי מן
העולם ושיהי' עת קץ אחר שתקנו ענין דינה שהיה חטא הנחש ועשו נפרד מהם.

ולכך דוקא שמעון ולוי שהם אחי דינה פנ"ל נחפיצים בתיקונה פנ"ל הם המתנפלים
להמיתו ביחוד: וכך חשב יעקב שפיקש לישוב בשלוח. וידוע שעשו ויעקב חלקו ביניהם
ואין מגיע ליעקב פלל שלנה בעוה"ז.

רק מצד מדרגת דוד ושלמה שבימיהם פבר התחיל דישיבה בשלנה איש תחת גפנו ותחת
תאינתו. והגמר הוא משיח שפיקמו יהי' תכלית השלנה והמנוחה כמפורש בפתובים והיינו
כמ"ש במגילה (יב ע"ב) זיל לגבי עמון ומואב דיתבי בדוכספיהו פחמרא על דנרדייא כו'
ע"ש ובתוס' הקשו דהא היגלם סנחריב.

אבל הפונה כמ"ש בפ' חלק וכי או"ה אין גולים אלא דאין גלותם גלות ע"ש וד"ז הוא
בעו"מ ביחוד שאצלם הוא תוקף מידה הזו של שלנה ומנוחה [שמצד הנה נמשך הזנות
כד"ש בפ' א"ע מה יעשה הבן שלא יחטא] רק שהם פחמרא על דנרדייא.

פי' דנרדייא הוא הזנות שבהם כמ"ש במק"א על ר"א בן דנרדייא הנז' בע"ז (יז ע"א)
שאז"ל במגילה (טו ע"א) כ"מ שפזפר שמו ושם אביו וגם פאן זכרו שם אביו. וא'
בברכות (ו ע"א) אשר שם שמות א"ת אלא שמות שהשי"ת שם השם בארץ המורה על
המהות.

וכך שמו דנרדייא ור"א בנו הוא חמרא דעל דנרדייא וזכה להפריש היין מן השמרים
ע"י המיתה שנקר' בכ"מ בדרז"ל דנח נפשי' כמ"ש שם רשעים חדלו רוגז וגו' ששם
הפניקא והעדר הרוגז.

אבל בעוה"ז ובחיים א"א לפרוש ביניהם רק ע"י משיח שנא' בו חיים שאל וגו' שיהי'
תכלית הפניקא ונבדל מדנרדייא. אבל בעוה"ז דפריש מזנות מייית כמ"ש שם בע"ז והם

היא באמת בעלי זנות שהוא שמרי היין ר"ל פסולת הנמשך מן השלנה בעוה"ז שדומה לזין שממנו נמשך השלנה כמ"ש יין ישמח וגו'.

ויש שותהו וטוב לו (ברכות נו ע"א) היינו בלא השמרים, וכמ"ש (יומא עו ע"ב) חמרא פקחין היינו ששלנה שלו עפ"י התורה כמ"ש פקודי וגו' משמחי לב וכמ"ש (הוריות י' ע"ב) מי סני לצדיקי דאכלי תרי עלמא.

והוא מצד התורה כמ"ש בשמאלה ענושר וכבוד וכמשז"ל כ"ז שהקול קול יעקב אין הידים וגו'. ויש שותהו ורע לו (ברכות שם) היינו עם השמרים ר"ל תאנת העוה"ז הנמשכים ומחנפרים לבעל שלנה כמו עו"מ ומתהם הוא צמיחת ב"ד המשים שלנה בעולם.

[וכן נקבותיהם מותרים פי הם בעלי מניחה כמ"ש כל כבודה בת מלך פנימה וכמ"ש נשים שאננות בנות בוטחות והוא לשבח כמ"ש ב"פ ה"ק וכן דהמע"ה ומשיח דרגא דגוק' כנו"ל] שיפריש היין המשומר בענביו מששת ימי בראשית שזהו תכלית השימ"ב היינו הפריאה להגיע ליום השבת שהוא נקר' יום המנוחה ניקח ושלנה.

ואז יתגלה אותו יין פי יפרוש מן השמרים ויהי' שותהו וטוב לו. משא"כ אדה"ר למ"ד (סנהדרין ע' ע"א) גפן הי' הי' שותהו ורע לו פי תאנה הוא חטא עש"נ פנ"ל: וחשב יעקב פי כפר הגיע להפרישה הגמורה הוא זמן השלנה וקפץ רגזו של יוסף פנ"ל.

דרוגזא הוא היסף השלנה ולעולם הרוגזא ורתחא דרבנן נמשך מיוסף ושלנה לצדיקים נמשך מדוד פנ"ל. ותיקונם תלוי זב"ז.

פי לולי חטא ירבעם הי' נכנע תחת בי"ד פשפאו לבהמ"ק לרגל ונמצא לא נחלקה מלכות בי"ד. ואלולי חטא שלמה והגיע המשפט ליחלק מב"ד לא חטא ירבעם רק זה גורם זה.

וכן לולא חטא יוסף ברוגזא שלא במקום הראוי דהיינו על אחיו שהביא דבתם רעה רק הי' שופך חמתו על העכו"ם [אז הי' פלה באמת בית עשו לגמרי] ולא מקרוהו אחיו והי' גמר הישועה אז.

פי א"א לו לכלות את עשו רק באשר יהי' הרתחא ולהבה שלו ברוה ונקיי' מכל פסולת שאינו כועס אלא על מי שהשי"ת חפץ לכעוס. והי' נכלה הפעם הרע היינו שנגד רצון השי"ת אצלו לגמרי אז ממילא הי' נכלה על ידו ג"כ הרציחה הרעה מן העולם לגמרי.

אבל באמת רק נפרש עשו ונתרחק מהם אבל לא נכלה לגמרי ולכך ג"כ עי"ז הגיע ג"כ ההורדה ליהודא מגדולתו שגם הוא לא השלים מדרגותו עדיין לגמרי והגיע המחלוקת במבי"ד. פי גם מה שיש ליוסף פעם ודבה רעה נגד אחיו הוא מצד מחשבתו שחושב שפאמת נותנים עיניהם בבנות הארץ.

ומזין הגיע לו מחשבה זו ע"כ שיש איזה ממשות בדבר שעדיין לא תיקן יהודא לגמרי ענין המלוכה שלו שהיא העדר הזימה לגמרי. פי אז הפל יודו שאינו רע בפרט יוסף שחפץ באמת פרוץ השי"ת מאין נמשך לו טעות רק מפח יהודא.

אבל מ"מ הטעות הוא אצלו ואינו מתקן לגמרי באופן שתיקונם זה תלו בזה ותרין משיחין תכופים זא"ז פי תיקון שניהם בב"א, ולעולם קלקול האחד גורם ג"כ קלקול לאחר ולכך הרוגזא דיוסף קפץ על יעקב להעדר השלנה מצד רוגזא דילי'.

והיינו כי באמת הוא הי' העיקר והמקדים כמפורש בפתוב שיהביא דפתם רעה. ותדע
שהוא קיבל העונש יותר במכירה ומ"מ הי' גם ביהודא חסרון רק שהוא התעורר מיד
לתמן והצילו ממיתה.

כי אלו ח"ו המיתוהו לא הי' תקנה ליהודא ג"כ כי הם תלויים זב"ז פנ"ל. והם חשבו
שהוא גמר התקון ובאמת לא הי' פלל פנ"ל רק יהודא ראה כי עשו לא נכלה לגמרי רק
נתרחק וחשבו שפך הוא גמר התקון.

לכך המשפט גם ליוסף שהוא מדת הרציחה דקדושה להתרחק לפי שעה ג"כ במכירה
ולא במיתה לגמרי לפי שעה. ובאמת זה הי' טעות בשעה שחשב שהוא מצידו מתקון
לגמרי במדרגתו ובאמת אינו עד פי יבוא שילה: ונמצא הי' מכירה זו קלקול דיהודא
וגרים אדרבא קלקול ליוסף שכל עיקר קדושת רציחותו הוא לפי שא"נ מזימה רק
משנאת זימה פנ"ל.

והוא הנרד למצרים מקום הזימה פנ"ל וא"א למי שבמקום מטונף שלא יתטנף קצת
[ולכ"א מרע"ה כצאתי את העיר אפרוש וגו' כמשאז"ל וכמ"ש במק"א] וכן הוא קלט
קצת וכמשאז"ל (שבת מט ע"ב) ע"פ ויבוא לעשות מלאכתו וזהו קלקול לדרגא דילי'
וכן הגיע קלקול לדרגא דיהודה במיתת אשתו ובניו שהוא היפך חיים שא"ל וגו'.

והנה הם חשבו שע"י מכירת יוסף יתרום קרן יהודא להיות תכלית השלמה ויהי' תכלית
השלימות. אבל כשראו אכלו של יעקב ואדרבא ד"ז מנע השלמה וכנ"ל שאדרבא עי"ז
גרמו קלקול יותר לכך הורידוהו מגדולתו שראו שעדיין אינו בשלימות הגדולה וע"כ
יש חסרון בו.

וכן מצד המכירה נגרם חסרון יותר ונגרם הורדתו מגדולה. ואז גם יהודא התחיל לשוב
ולתקן כמשאז"ל ואז התחיל אורו של משיח האמיתי שהוא לעשות שלום בעולם
וא"א פלל שיהי' קטטה ומחלוקת ממנו רק המחלוקת הראשון בין ישראל הי' מיוסף
בדבה רעה כי הוא מצד מדרגתו.

וכן ידוע שמצד שנחלקה מב"ד הוא המחלוקת בעולם והוא ע"י ירבעם] ושיהי' מצידו
מכירת יוסף מצד שנאתו והפיר בזה חסרונו [כענין חטא דוד בדבר אורי' החתי כף חטא
יהודא וחסרונו באמת לא הי' אלא בזה שגם הוא שנא ליוסף] דח"ו ושיהי' הריגת מב"י
ע"י ישראל רק ע"י גוג ומגוג שהוא ההיפך של מב"ד לגמרי כידוע.

ולכך כשחשב משנאתו אז הוא בריאת אורו של משיח ואכמ"ל עוד והבן היטב: ג. עז ב'
א' חד תני אידיהן וחד תני עידיהן.

ופי' הוראות שם חג הוא על שמחה [וע' בערוף ב' גאון דהוא על הרקידה מלשון יחוגו
וינועו ורקידה היינו מתוך השמחה וכמ"ש בשמחת חתן וכלה כיצד מרקדין לפני הפלה
(כתובות טז ע"ב)].

ולכך נקרא סתם חג רק חג הסנופות דהוא זמן שמחתינו. וכן הוראת המלה על ההיפך
ג"כ וכמ"ש במק"א כי כל שורשי לשון הקודש מורים דבר והיפוכו.

והיינו משער התמורות כנודע דהכל זה לעומת זה עשה אלקים ומה שלעומת הוא היפוך מממש. (כמו דרך ממשל אדם העומד נגד חבירו מה שאצל זה ימין אצל זה שמאל) והיינו ד"מ מה שהוא שמחה אצל זה הנה יש גם לזה שמחה אבל לזה הוא תוגה.

והיינו דשמחה שלעומת השמחה האמיתית היא שמחה של הוללות והיא רק לפי שעה ואחריתה תוגה. וכן היא גם באותה שעה למי שאינם בעלי דמיון להיות דבוקים בדמיון ובדבר שהוא לפי שעה, וכמ"ש (יבמות קג ע"ב) כל טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים.

וג"ז נקר' חג כמ"ש והיתה וגו' למצרים לחגא. אבל השמחה האמיתית היא השמחה בד'. אבל חגי העפונים ושמחתם אחריתם תוגה מאחר שהיא בע"ז ואינו דבר הקיים לעד רק כמו לפני שבר גאון ואחריתה אידיהן ותברא משער התמורות. וג"ז היא עידיהן כי השמחה היא שלות הלב בלי שום דאגה וכמ"ש ובשמחתו לא יתערב זר רק מה שלבו מרגיש שלנה ושמחה.

וד"ז א"א רק למי שזכון לבו בטוח בד' שפידו להושיע לנו ואין שום דבר שנודאג עליו ושללא נקנה עליו לתשועת ד' ומי שפסוח במבטח פנה יוכל להיות בשלנה האמיתית. וזהו ענין תג הסוכות שהוא זמן השמחה היינו מצד כי בסוכות וגו' שהוא התסיון בצל ד'.

והבטוחות לישועתו והשמחה ושלנה אמיתית בלי שום דאגה מעיד על אמיתית המבטח שלו. ולכ"א (עירובין סה ע"ב) בשלשה דברים אדם ניכר וקו האמצעי שבהם הוא בכוסו כמ"ש יין ישמח לבב אנוש.

ובשעת השלנה הוא ניכר מאין נמשכה השלנה שלו מצד אינה בטוחות וכמש"ל (מגילה יב ע"ב) ישראל כשאוכלין ושותין עוסקים בדברי שירות ותשבחות. שניכר בשלנה שלקהם היא מהשי"ת אבל עפ"ם עוסקים בדברי תיפלות וזנות.

והיינו ששלנה שלקהם היא מצד הע"ז שמצד הבטוחות בעוה"ז הכוזב ותענוגיהם השקרים וכן שלנה ושמחה שלקהם היא שגר ודמיון. ולכן חג ושמחה שלקהם לע"ז זהו עידיהם על קירות לבם כי הוא נכון בטוח בהבלי הע"ז: וכן להיפך שמחה של מצנה שהיא שמחת בני המעיד על אמונתם ושלנות לבם שזכון ובטוח בד'.

ומצד הנה הוא שנמשך השמחה בלבם לא זולת וזה נקרא שמחה של מצנה עי"ז באים לרוה"ק כמש"ל (שבת ל ע"ב) דרוה"ק שורה מתוך שמחה של מצנה וכ"א ובירושלמי סופה פ"ה הל"א) בשמחת בית השואבה שפחג שמשם שואבים רוה"ק.

שנה מגיע בשכר האמונה כנודע דרוה"ק היא מדרגה דאמונה. איהו באמת ואיהי באמונה פ"ה השי"ת נקרא אמת שהוא האמת הגמור הקיים לעד ולעולמי עולמים.

וכאשר האדם מפיר זה לעין גמור שאמת ברור וצלול כף אז נקרא אמת. אבל כ"ז שאין ניכר לעין רק בהעלם וחשכות ליל מאמין פן באמונה שלימה ובטוח בד' והאמונה היא שלא מצד השכל זהו מדת כנס"י.

ובאמונה יש ג"כ פתי יאמין לכל דבר שגם עפ"ם מאמינים בע"ז שלקהם. וכמשו"ל (שמו"ר פכ"ז) ופתי יערים זה יתרו שלא הניח ע"ז בעולם שלא עבדה ויהי מאמין לכל דבר.

פי אשת זנונים מתתקנא ברזא דאשת חיל כמ"ש בזוהר תרומה קמ"ח ב' ומסיים ולא יכילת. והיינו פי אמת ואמונה מתניחדים ואמונת השי"ת דבוקה בהשי"ת שהוא אמת והאמת שופע בתוכו.

משא"כ אמונתם דבוקה בשיקר והוא רוח דשביק לה בעלה נקר' אצלם רוח הטומאה. ואצל עם קדוש עובדי ד' המספרים אמונה באמת היינו שיהאיר נוכח עיניהם אמיתית האמונה שאמת הוא שהשי"ת מנהג כל העולם פלוו ההוא רוחא דשביק לה בעלה נקרא רוח"ק [כבוד דרוה"ק במלכות (מגילה טו ע"א) ולקף נוהג אפי' בגלות ובח"ל]: ויחוד זה נעשה ע"י הבטחות בד' וכמ"ש בטח בד' וגו' ורעה אמונה.

ובזוהר ברה, ק"י ב' נכי תאמרו מה נאכל ר"י פתח בטח כו' ע"ש כל לשונו. ופי' שע"י הבטחות בד' ע"ז הוא עושה את הטוב ר"ל עושה שהשי"ת משפיע לאמונה שזהו נקרא טוב דרגא דצדיק יסוד המשפיע למלכות כבודע ואז שכן ארץ כידוע דארץ נקר' ג"כ מדה זו.

והיינו כל עניני הארץ שהם למראית עין נעלם אור השי"ת מהם ונראים לנפרדים מן השי"ת ובאמת הם מיוחדים בו מדרגה זו נקרא בכ"מ מלכות ונוקב' וארץ ושאר שמות הפל להוראה הנז' דבר נראה כנפרד והמפיר יודע שבאמת הם לאחד.

וכאשר הוא מפיר זה בכל עניני הארץ שהפל מהשי"ת אז נקר' ארץ עלאה וארץ הקדושה וא"י שמחנכת לישראל שהוא קי האמצעי כבודע]. משא"כ בלתי הפכה זו נקרא ארץ טמאה וארץ העמים וארץ תחתית.

וז"ש (שם) ארץ עלאה כו' איכול איכה כו' ופי' העושה טוב שמקודם הוא כטעם ברפת הנהנין קודם כל הנאה מעניני הארץ שאחר ההפכה שהפל מהשי"ת אז רשאי להנות מעוה"ז ככל חפצו. ורעה אמונה כו' פי' כי אמונה היינו כשהוא בהעלם מן השכל והתקמה (והוא למעלה מן השכל והתקמה פי סוף מעשה במחשבה תחלה ר"ל ראשית המחשבה פענן נעוץ סופן בתחלתן] ואיזה עצה ולימוד יש לזה לדעת ולהפיר איזה אמונה טובה ובאיזה הוא פתי יאמין לכל דבר.

רק ע"י הנעשה טוב שמקודם דבר זה בכל רעותה כי האמונה היא ברצון לבד בלי טעם וע"י הבטחות בד' אז גם בזה בוטח שהאמונה והבטחות שלא כראוי. וכמו ששמעתי על השלף על ד' יתבה לא הוי ידעי רבנן מאי יתבה (מגילה יח ע"א) והעצה גם ע"ז השלף על ד' יתבה] ופ"י הבטח בד' הוא זוכה לורעה אמונה וכדמסיים (בזוה"ק שם) ותגזור אומר וגו' מדברי להאי כו' שמה שרוצים לבטוח ולהאמין שהשי"ת יוכל לעשות דבר זה ולהושיע כף וכו' היא אמונה אמיתית פי היא דבוקה באמת וממילא ותגזור אומר ויקם פי השי"ת מאמת אמונתם ובטחונם].

וע"י הועשה טוב דהיינו צדקה ע"ש קי"א א' זהו כמו הברכה פנ"ל כף כל מצות לקט שכחה ופאה ושמיטה פדאיתא בסנהדרין ל"ט א' בטעמא דשמיטה בזרעי השדה הפל להפיר שהוא מהשי"ת ואינו שלו.

ואתער האי טוב וכדין ועל דרכיה נגה אור שהלה חשכת ליל כד"א נאמונתה בלילות ודרכיה הוא פטעם דרז"ל (ברכות יא ע"א) על בלקתה דידה ולא דמצנה היינו שכל הנאתה בגוף נגה אור רצונו ית' ושהנאתה מידו המלאה הפתוחה] פדיו שכו ארץ.

ואי לא תתער כו' כמאן דדחיל מן מותא. פיזוע דרגלי יורדות מנת פ' רגלים הם מדרגות התחתונות שע"י מקבלים המקבלים ומי שמקבל ממנה לבד ואין מדביק באמת ע"י הטוב המשפיע.

ואז כל הנאותיו בעוה"ז נפרדים מהשי"ת היינו שאין מכיר שהכל מהשי"ת וכן אמונתו היא ע"ז וזה נקרא מנת ממש שנגער מחיי עולם רק חיי שעה. ומי שאינו בעל דמיון גם חיי שעה אין פאן: וסיים (הזוה"ק שם) דהא פדיו נורא דליק כו'.

פ' תאות וחסדות העוה"ז שפולם נכללים בשם ארץ בוער בלב האדם פאש מאחר שאין לו הגדרת הצדיק ק ובג"כ וכי תאמרו כו'. פי שמעתי להקשות איה יאמרו בשנה השביעית אחר שפבר ראו הברכה בשנה הששית.

אבל באמת הברכה בשנת הששית נעשה בשנת השביעי. [וכד"ש (בר"ר פי"א) ברכו במן אע"פ שהי' הברכה ביום הששי] והיינו פטעם נעשה טוב דע"י אתדל"ת נעשה אתדל"ע של הטוב וכה ע"י הנתיחא דשנת השבע שהוא דרגא דמלכות פנודע ובהנתיחא והעדר הפעולה פי פבר כל מלאכתו עשויים פנודע וע"י הנתיחא הוא ההפך פי פעולות האדם הכל רק לד' הארץ ומלאה.

ואת מתעוררת הברכה בשנה הששית דהוא דרגא דטוב אז אחר הברכה הארץ נתן לבנ"א] ושכן ארץ ורעה אמונה הם נגד ב' יצרים הכוללים כל ענין אשת זנונים [כפשוטו] וכמשלי דבע"ז משתעי קרא כמ"ש ביבמות] שהם יצרא דעירות הכולל כל תאות עוה"ז שבוזלת רצון השי"ת.

ויצרא דע"ז נאמונת הבל. ולעומתם ב' יסודי אשת חיל שהם אנכי ולא יהי' לה הכוללים כהת"כ שהם ג"כ ב' עשה ולא תעשה [ותושב"כ ושבע"פ וכמ"ש במק"א].

ובסוכות שאז הוא הבטוחות בד' הגמור (וכן נעשה טוב שאז זמן ביעור המעשרות] וכדין שכן ארץ וגו' דהיינו זמן שמחתינו. והשמחה היא ההנאה ככל רצונו בלי הגדרה ויראה.

והיינו אשתעשע בהדה כו' בכל רעותה פי א"צ הגדרה ולכה משם שואבים רוח"ק ולכה מקריבים אז פרים נגד שבעים אומות דהיינו אשת זנונים המתדמת לאשת חיל ושם הוא הברור דלא יכילת: וז"ש בהה גמר' דלפני אידיהן טענת עכו"ם תנה לנו מראש.

והתשובה מצנה קלה יש לי וסופה שמה היא המבררת פי טענתם מאחר שאמונה היא בזולת שכל רק רצון הלב לבד. א"כ אחר שיפירו פח מלכותו יצעקו הי' לה לשום ברינו רצון זה דאמונה ולבטוח בה וממילא עי"ז יהי' אח"כ אורה חזר ומשפיע והיינו ג"כ פמוהם.

[וְנָהוּ כְּפִינֵי הַר כְּגִיגִית דְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהִשִּׁי"ת שִׁינָה רְצוֹנָם] וְא"ל עָשׂוּ עִכְשָׁיו סִנְפָה שֶׁהוּא הַבְּטַח בַּד' כַּמֶּש"ל. וּמִצְוָה קִלְהָ שְׂאִין בְּהַ חֶסְרוֹן פִּיָּם ר"ל שְׁלֵא הִגִּיעַ עֲדֵינָן לֹעֲשֶׂה טוֹב שֶׁאֵח"כ דְּהִינָנוּ בְּצִדְקָה וְשִׁמְרֵת שְׁבִיעִית שֶׁהוּא חֶסְרוֹן פִּיָּס.

וּכַמֶּש"ש בּוֹי"ר רַפ"א גְּבוּרֵי פֶחַ עַל שׁוֹמְרֵי שְׁבִיעִית [שְׁעִי"ז נַעֲשֶׂה וְנִתְעַר הַטוֹב דְּלַעֲיָלָא כַּמֶּש"ל] ע"ש. וְהִינָנוּ הַגְּבוּרָה דְּכַבִּישֵׁת הַיֵּצֵר בְּכָל תַּאֲנוֹת עוֹה"ז רַק צָרִיף מְקוֹדֵם בְּטַח בַּד' שֶׁהוּא פְּטַעַם אֲנָכִי הַקּוֹדֵם לְלֵא יְהִי לֵה דְבִלֵּא"ה א"א לְקַנִּים לֵא יְהִי לֵה כְּשֶׁאִין פְּתוּחַ לֹו ד"ז שְׂאֲנָכִי וְגו'.

וְנָה נִקְרָא מִצְוָה קִלְהָ עֲדֵינָן וְכֵה הוּא תְּנִיף הַבְּרִירָה כַּמֶּש"ש בַּמֶּק"א דְּבָאֲנָכִי לֵא נֵא' לְשׁוֹן צִוּוּי כִּי לֵא שִׁינָה צִוּוּי. רַק מִי שֶׁהוּא מְשַׁרְשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא הוּא יוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין כִּן וּמִי שְׂאִינוּ מְשִׁם גַּם צִוּוּי לֵא יוֹעִיל.

וְהִינָנוּ כִּי הַקַּב"ה מְקַדֵּיר כו' פִּי כִּי אֵלֹו לֵא הִיָּה הָעֵלֶם וְהִי נִיָּכָר לְכָל שְׂאֵם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וְנִתְמַתִּי וְגו' וְכֵן לְהִיָּקֶף וְדֵאִי הִי כָּל אֶחָד מֵאֲמִין וְיֹדֵעַ הָאֱמֶת. אֲבָל הַשִּׁי"ת עָשֶׂה שִׁינָה' הָעֵלֶם.

וְהֵלֵא תִרְאֶה (חִגִּיגָה ג ע"ב) דֶּהֲלֵל"מ עֲמוֹן וּמוֹאָב מְעַשְׂרִין מְעַשֵּׂר עֲנִי בְּשְׁבִיעִית כְּדִי שִׁיִּסְמְכוּ עֲלֵיהֶם עֲנִיִּים. אַע"פ שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה מְפֹרָשׁ וְצוּיֵתִי אֶת בְּרַכְתִּי וְגו' לְשִׁלֵּשׁ הַשָּׁנִים.

כִּי אִין זֶה מְפֹרָשׁ לְעִין הַבְּרַכָּה שֶׁאֲחַר הַבְּטַח בַּד' נַעֲשֶׂה טוֹב לְהִיּוֹת נַעֲשֶׂה הַטוֹב דְּלַעֲיָלָא רַק שְׁמִי שֶׁהוּא מְשַׁרְשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא הֵם מֵאֲמִינִים בְּנֵי מֵאֲמִינִים. ר"ל שֶׁאֵע"פ שֶׁאֲבוֹתֵם הִי' רַק מֵאֲמִינִים כַּד"א וְאֵמוּנָתְהוֹ בְּלִילוֹת וְלֵא נִגְהָ עֲדֵינָן אֹור הַבְּנִיָּקָר וְגַם הֵם מֵאֲמִינִים בְּלִילוֹת חוֹזְרִים וּמֵאֲמִינִים כַּנ"ל.

דְּגַם עַל הָאֵמוּנָה צָרִיף אֵמוּנָה וְהַשְׁלָכָה עַל ד' יְהִיבָה וּמְקוּיִם תְּמִיד לִישׁוּעָה כַּמֶּש"ש קִנְהָ אֵל ד' חֲזַק וְגו' וְקִנְהָ אֵל ד'. מְקַנִּים וּמִתְחַזְקִים ע"י הַקִּיּוּי שִׁינָנוּ לְאֹור וְאִין וְחוֹזְרִים וּמְקוּיִם וְאִין נוֹפְלִים מֵאֵמוּנָתֵם.

מִשָּׂא"כ בְּעַכְשָׁיו נֵא' וְהִי כִי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלְלָה בְּמִלְכוֹ וְאֵלֵהִיו וְנָה מוֹרָה שֶׁהָאֵמוּנָה בְּשִׁקָּר. וְנָהוּ שְׁמִבְעֵטִים בְּסוֹפְתָם וְיֹצְאִים הִינָנוּ שְׁמִצְטַעַר הוּא בְּהָעֵלֶם שְׁרוּאָה שְׂאִין הַבְּטַחֹן בַּד' שְׁלֹו פּוֹעֵל כְּלוֹם לְהִיּוֹת עִי"ז בְּשִׁמְחָה כַּנ"ל וּמִצְטַעַר הוּא הִיָּקֶף הַשְּׁמִחָה וְאֵז מְבַעֲטִים כַּנ"ל וְהִתְקַצַּף וְקִלְלָה.

מִשָּׂא"כ בְּיִשְׂרָאֵל בְּעִיטֵי מִי מְבַעֲטֵי כַּמֶּש"ש בּוֹי"ר אַע"פ שֶׁרְאִיתִי זִרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לְחֶם לֵא רְאִיתִי אוֹתוֹ צָדִיק אֲבִיָּהֶם נִעְזָב מִיָּרְאָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה: וְלִכ"א מְכֶם יְבוֹאוּ וְיַעֲדוּ כו' שְׁע"י כָּל כּוֹבֵד הַגְּלוֹת וְהִסְוִירִין שִׁיִּסְרְתֶם אוֹתֵם לֵא סְרוּ מֵאֲחֵרֵי.

וְנָהוּ עֵינֵקֶר שֶׁלְקִימּוֹת הַבְּטוּחֹת וְלִכְהָ אֵז מְקַרִּיבִים שְׁבַעִים פָּרִים כִּי אֵז הוּא הַבְּרִירָה וְהַבְּרִירָה הוּא רַק ע"י עַכְשָׁיו. הִינָנוּ ע"י כָּל הָעֵלֶם וְהַתְּדַמּוֹת שִׁישׁ לְאֵשׁ זְנוּנִים עִם אֵשׁת חִיל וְרוֹאִים שִׁיִּשְׂרָאֵל שְׁרוּיִים בְּצַעַר בִּינֵיהֶם וְנִיָּקָא עִי"ז הוּא הַבְּרִירָה וְהַתְּקוּן דְּאֵשׁת חִיל ע"י אֵשׁת זְנוּנִים הַמְתְּדַמֵּית לָהּ.

ונמצא עי"ז יש עלי' ג"כ לאשת זנוגים פידוע המשל בזוהר מן הזונה שצוה לה המלך לפתות בנו ועילוי הזונה פשלא פתתו. וכידוע ג"כ ד' הבע"ש פי הרע נעשה פסא לטוב ע"ש.

ולכך מקריבים נגדם ר"ל שמעלים ג"כ כל הע' אומות להש"י פי באמת פולם בריותיו וגם בהם נעשה רצונו ע"י ישראל שהפירו מתוך ההעלם שהם שקר ופלא לשמוע להם. וכך הוא רצונו וזהו בסוכות שעדיין רומז להעלם דהינו הבטח בד' רק שמחנך באמת ועי"ז הוא השמחה האמתית אבל האמת הגמור הוא אח"כ שאלילים כליל יחלוף וד' ביד נחננו וגו' שאין עוד מציאות לרע מעפוי"ם ואז הוא ש"ע שמקריבים פר אחד.

וידוע משל רז"ל למלך כו' ונשמח אני ואתם ואין עמו אל נכר מערבוביא דערב רב. וכדמסיים מס' ע"ז בעונבדא דר"י ובאטי בר טובי שנתברר ביניהם מי הוא משרשא וגזעא קדישא דישראל ומי לא.

והפירור הי' ע"י שבור מלפא כמ"ש מכם ובכם יבואו ויעידו פנ"ל והפירור הי' ארפר מאי עבדת באורתא. כד"א נאמונתך בלילות ר"ל בעת ההעלם אז הפירור פנ"ל.

והיא ביצרא דעירות שהיא נגד שכן ארץ שהיא נגד נעשה טוב כמשנת"ל לשם הגבורה איזהו גבור הכובש יצרו והינו הפירור נגד עבדים שהם דרגא שני' פידוע בברכת השחר מקודם שלע"ג ואח"כ שלע"ע פי העפוי"ם א"י לכנוס כלל במדרגת יהודי ועבדים יש להם קצת התדמות אבל לא לגמרי]: וידוע פי בכל ענין מתחלתו וסופו מוכן שפולו פו כמ"ש בשבת (ל ע"ב) ראו שתחלתו ד"ת וסופו ד"ת כו'.

וכל מס' ע"ז הוא לברר הפירורים וההבדלים שבין ישראל לעפוי"ם ולכך היא חמשה פרקים נגד חמשה חומשי תורה. שהתורה היא המבדלת ומבררת [כמ"ש בחמשה אבתרירן].

כמ"ש בפ' רע"ק הר סיני שירדה בו שגאה לאו"ה עפוי"ם וכמ"ש בתגיגה אסור ללמד תורה לעפוי"ם שנא' לא עשה וגו' ומס' ע"ז דא"א ת' פירקי הנה (כמ"ש ע"ז יד ע"א), פי א"א נקר' אב המון גוים כמ"ש בריש תגיגה דנקר' תחלה לגרים.

וכמ"ש שהפיר את בוראו מכלל דמתחלה לי'. וכמ"ש (פסחים קטז ע"א) מתחיל בגנות [וזהו כליל פסח שהוא נגד אברהם.

וכידוע דגלות מצרים הי' נגד אאע"ה והי' לברר זה ההבדל בין ישראל לעמים כמ"ש במק"א [מתחלה עע"ז הי' אבותינו וידוע מ"ש בברכות (טז ע"ב) דאין קורין אבות אלא לשלשה. רק משום פבודו של אברהם מסיים תיקף תרח אבי אברהם כו' פי התחלת ע"ו דאברהם הי' רק השורש דתרח ובאמת הוא זכה לתקן גם השורש עד שגם תרח עשה תשובה כמשז"ל.

ונא' לו טל ילדותך שדרז"ל (בר"ר פל"ט) שהילדות שלו חביב פטל. וכמ"ש דנקר' איתן האזרחי מלשון האזרח בישראל דר"ל הנולד מלידה ומפטן והריון בקדושה.

רק כך סדר הבריאה ברישא חשוכא וחדר גהורא פי יתרון האור ניכר מן החושך ונעשה החושך פסא לו כמש"ל. ולכך מתחיל בגנות שגם הגנות הוא מכלל השבח והפונה לו.

ונזכה א"א לתואר אַזרחי אחר שנקר' איתן שהוא לישגי דתקיפי כמשז"ל (ר"ה יא ע"א) והיינו אחר נסיון העשר. כי התקיפות הוא שאין שום דבר מזיזו ממקומו שיוכל לזיזו ממדרגתו ואז אין ראוי להיות מהאיתנים מוסדי ארץ כי בהרוס היסוד יפול הבנין.

רק היסוד צ"ל עמוד ברזל שאפ"י כל רוחות שבעולם לא יזיזוהו ממקומו. וידוע שכל דבר נחלק לעשרה והם עשרה מיני דברים ומניעות שיכולים לבטל האדם ממעד מדרגתו.

והם עשרה נסיונות שנתנסה אאע"ה ונמצא שלם בכלם שלא הזיזוהו כמלא נימא ואז זכה לשם איתן ותקופ ג"כ לתואר האזרחי והוא נסיון העקיפה וידוע בזוהר דאז אתכללו אברהם ויצחק זה בזה.

וידוע כי מיצחק הוא התחלת תואר אַזרחי שהוא הי' קדוש מרחם ולידה ואז גם אברהם אתפלל בו ונעשה אַזרחי. ולכן תיקף אחר העקיפה משה שרה ונשא יצחק רבקה.

וא' בהבע"מי שאין לו אשה אין קרוי אדם כו' ונעשה אברהם טפל ליצחק ויצחק העיקר כי מן הוא והלאה הי' עסק אברהם במדרגת אַזרחי ובדרגה יצחק שלא נתנסה כלל בשום נסיון וכן א"א לא נתנסה עוד ובאותה מדרגה הי' יצחק עיקר: והנה מסתמא אחר כל נסיון נתעלה א"א ממדרגה למדרגה.

וידוע שגם כל מדרגה נחלק לעשרה שהוא מספר חלוקת כל הענינים ובזמן שבין נסיון לנסיון עלה כל העשרה מדרגות שבין זו לזו. והנסיון אח"כ הוא לבררו שהוא באמת תוכו כברו פן ואז התחיל במעלה האחרת ונמצא כל המעלות שלו מאה.

ומסתמא בכל מעלה ומדרגה. שעלה הבחין ההבדל שבין אור לחושף וגנות שקונם לו וא"כ הי' לו ת"ק פרקין.

רק לפי שא"א אז עד אחר הנסיון העשירי, לא השיג לתואר אַזרחי לכן לא השיג אלא ד' פרקים מפרקי ע"ז ולא השיג עדיין החמישי. ולכן שנה רק ארבע מאות פרקי וביאור זה.

כי החמישי הוא חזרה כל הארבעה וכמו ספר דברים בחומשי תורה שנקר' משנה תורה. וע"ד ששמעתי על שונה פרקו מאה ואחד פעם (חגיגה ט ע"ב) דהאחד הוא החזרה פטם שני לתחלת זה שקול נגד הכל.

והוא ע"ד נעוץ סופן בתחלתו כידוע בסוד והחיות רצוא ושוב ואז"ל שלמעלה ממקום ששאלחים שם הם שבים שואמר ויאמרו לה הננו. והיינו שפשמגיע למדרגה התחתונה אז הוא כמראה הבזק חוזר חלילה ונעשה עליונה ומתחיל שנית הכל.

וזהו מדרגה החמישית הכוללת כל הארבעה בשרשם וכידוע בסוד ה' פרצופין שהחמישי הוא הקוצו של יו"ד של שם לבד כי הוא רק שורש להם פנודע. דהפטר הוא עומק ראשית של הכל והוא נעוץ בסוף דהיינו עומק אחרית.

והנה מצד כל מדרגה יש הבדלים וביוררים בין ישראל לעכו"ם והבירור האחרון שמצד עומק ראשית והיינו כשאין נזכר בפועל שום הבדל. עד"ז עמד יצחק אע"ה כשפירר בין

יעקב לעשו שהניח ידו על חלק הטוב פי עשו נקר' בפ"ק דקדושין (יח ע"א) ישראל מומר שנולד מיצחק שנקר' ישראל פנ"ל.

ולכך יצא ממנו עמלק שנקר' ראשית גוים שהוא ענוק ראשית דרע. והיינו שא' בילקוט (מן המכילתא סו"פ בשלח) גבי דהע"ה נזכר שאין מקבלים גר מעמלק.

והיינו שא"א פלל שיתגייר אפי' שיעשה המצות ולא במעשה לבד אלא גם יקבל במחשבה ורצון להיות ישראל גמור. אפ"ה נקרא (בבר"ר ר"פ סה) רק פושט טלפיו כחזיר לומר טהור פי ענוק ראשית ושורש מחשבתו ורצונו הנעלם גם ממנו בנדאי אינו כן והוא שקר גמור.

ולכך לא נתפרש ד"ז בתורה שלא לקבל גר מעמלק. [אף שנאמר תמחה שיהי גם בכנענים נאמר לא תחי' כל נשמה ואפ"ה שלח יהושע שלשה פרטדגמאות וע' בתוס' בסוטה ושאר דוכתי לענין גבעונים] רק דעל זה לא שינו ציווי ואזהרה וכמ"ש במק"א בטעם אנכי דלא נאמ' בלשון ציווי דמי שהוא דבוק כ"כ בהשי"ת בענוק ראשית עומד על ד"ז מעצמו וא"צ לצוותו.

ומי שאין דבוק לא יועיל הציווי: ולכך נא' מלחמה לד' בעמלק פי ד"ז א"א לברר פלל שיהי הוא עמוק ונעלם מן העין ואף מן האדם בעצמו לשעה רק הש"י הוא שיעיד שזה ענוק ראשית שלו דבוק בחיים וזה להיפך.

[וד"ז הוא תכלית כל הגיעה והשתדלות דעוה"ז ואין השם שלם והפסא שלם כו' ר"ל היחוד דקב"ה ושכינתו שנקר' שם הוי' וכסאו כנודע בשלימות כ"ז שלא נתברר ענוק הדביקות דקב"ה וכנס"י לעין פלל דהיינו פשענוק לבם דבוק בהשי"ת.

וממילא פשזה קם זה נופל ונמחה ראשית דרע מן העולם לגמרי. ולכך בא עמלק אחר שאלת ה'יש ד' בקרבנו וגו' כמשו"ל משל כו'.

פי בזוהר בשלח ס"ד ב' פי' דבעו למנדע כו' יעו"ש לשונו. ובאורו פי תחלה ראתה שפחה כו' ואח"כ פתאום נעלם מהם הפל ואבדו מידן חשק הגדול ולא מצאו מים ואז"ל בב"ק (פב ע"א) ובזוהר זו תורה.

ועד שא'טוב לנו במצרים מאחר שגם עכשיו לא פעלו מאומה טוב שלא הי' מתחילים פלל פי תשובו שמיך ישתנו בקביעות ותמידות לבעלי השגה גדולה ואז האיר להם השי"ת כידוע ובזוהר שם חק ומשפט זו פריעת המילה יעוש"ה.

ובפ' בא מ' א' מ"ט קיימא בפגימותא כו' פי' אות ברית הוא אות לבנ"י שהם מחלק ד' ונחלתו וממילא כל מעשיהם ומחשבותם הפל מהשי"ת אף שנעלם זה מהם. וכשמתגלה זה אז א"צ להגדרות ותירות כ"כ רק בפסח עדיין לא נגלה זה.

ולכך מצת חסר דקיימא בפגימותא פי מצה הוא תכלית ההגדרה מכל מיני חמידות עוה"ז הנקר' חמץ שרומז ליצה"ר כמ"ש בזוהר מ' ב'. אבל כאשר זה בגלוי פי גם היצ"ר של בנ"י הוא מהשי"ת פי חלק ד' עמו אז ממילא יכול לעשות המר מתוק ונעשה טוב מאוד זה יצ"ר.

ואז ניתקו המים דקטיגורא אתעביד סניגורא ע"ש ב'ונהר: ונהה כ'ר האירו עיניהם
ב'מה פי גם ב'העלם ומים מ'רים של ח'שקות עוה"ז יכולים להמתיק ולדעת פי השי"ת
ג'נוז ב'גני'.

וכידוע ש'פשיודע שהקב"ה מסתתר ובהעלם שוב אין פ'אן העלם ונהו נ'ורהו ואלפי'
שד"ז ל'מודו כנ"ל. רק אח"כ ר'או ב'רפידים ש'הם ב'העלם יותר דע"י ר'פיון י'דים מד"ת
[משא"כ שם נא' ולא מ'צאו ש'בקשו ולא מ'צאו וכ'אן ר'פו י'דיהם מ'לבקש] עד ש'אין
מתמרמרים כ'לל [ש'אז הי' נעשה המר מתוק כנ"ל] על ש'הם ב'העלם.

ולכ' ב'קשו ל'דע ה'יש וגו' פי' אם ש'ורש כ'ל הש'רשים ועומק ראשית המ'חשבה ש'להם
הנעלמת מאתם ג"כ כנ"ל ש'זה נקר' אין פ'דוע ל"ח. ונהו עתיקא קדישא] ד'לא ק'ימא
ל'שאלה פי' אין נ'רש כ'לל ב'מחשבת האדם אם היא ד'ביקה וקשורה בהשי"ת וחלק ד'.

או רק ה'יש ש'להם ר"ל מ'חשבה ורצון ומעשה הנ'רש ש'להם ד'בוק בהשי"ת וידוע פי'
האדם כ'ל כ'ח ש'לו ד'בוק בהשי"ת ב'אותו כ'ח כ'נודע כ'סוד צ'לם א'לקים וגו']. וא"כ פ'אשר
הם ב'העלם ג'מור ה'רי הם נ'יתקים מד'ביקותם וק'שורם להשי"ת.

ולכ' מ'ד ויבוא ע'מלק מאחר ש'הטילו ס'פק ב'ראשית ש'להם ע'וררו עליהם ראשית גוים
וכתרא ד'מסאבותא). ולכ' י'צחק ג"כ.

לא ע'מד ע"ז מ'השגתו פי' זהו לא את'ידע. רק שהשי"ת סי'בב סי'בות ש'יכנין ש'לא מדעתו
אל האמת להראותו ש'עומק ראשית ש'לו פי' ש'גם ש'לא מדעתו יודע האמת וד'בוק בו.

ונהו תכלית תנאר הא'זרחי וד"ז השיג א"א אחר הנסיון העש'רה ד'יקא שהי' נ'גד מ'דרגה
העש'רה ד'מסאבותא שהוא כ'תרא ד'מסאבותא. פי' נסיון הראשון ש'לו ב'אור כ'שדים הי'
נ'גד מ'דרגה התחתונה ה'ינו להשליך הגוף מ'נגד ונהו מ'דרגה התחתונה ש'זכו לה כ'ל א'חד
מ'זרעו א'חריו פ'דוע.

ומ'דרגה העליונה הוא הנסיון העש'ר ש'נוגע לעומק ראשית מ'חשבתו ש'גם שם לא הי'
רצונו לכ' ונה'ינו פי' ב'אמת ה'רי לא הי' רצון השי"ת ג"כ לכ'. וא"כ ה'גם שהי' ד'בוק
ומ'נוסה ב'מחשבותיו ש'כל מ'ניעות ח'שקות העולם לא י'ניאוהו מ'רצון ה'ש"י.

ר'אה ש'בזה מ"מ הי' נופלים לו מ'חשבות ש'לא לעשות כמשז"ל בב"ר מע'נן היצה"ר
ב'דר'. ומובן פי' כ'ל אלה משלים למ'חשבות וענינים ש'נפלו ב'לבם ב'אותו ד'ר' יעו"ש
נתבין.

ואלו הי' כ'ר מ'נוסה ב'תנאר הא'זרחי ב'אמת הי' סומך על ע'צמו ש'לא לעשות כ'מו שהי'
ב'אמיתות רצון השי"ת. וכ'מו ש'השיג זה ג"כ כמשאז"ל ש'אמר לו כ'ר ע'ונשו ש'ל ב'דאי
ש'אפי' אומר ד'בר אמת אין שומעין לו ד'דע ש'הוא ד'בר אמת א'לא ש'אין שומעין לו מ"מ
ש'מא הוא ש'קר.

נה'ינו ד'ירא אילי אי'זה רע ונ'גיעה לע'צמו ע'דיין ד'בוקה ב'עומק ראשית ש'לו ש'אין נודעת
אף לע'צמו ומ'חמתה נדמה לו ש'הוא ד'בר אמת. ולכ' לא ע'מד על דעתו ומ'סר ע'צמו
להשי"ת גם ב'עומק ראשית ש'לו.

ר"ל גם מה שלמעלה משפלו שלפי שכלו הי' נראה לו שאמת שאין יצחק לעולה. עכ"ז מאחר שהשיג רצון השי"ת להקריב עשה פן בתמימות ובאמונה פשוטה שהוא נקרא סוף מעשה כמש"ל.

עי"ז זכה להיות נעוץ במחשבה תחלה דגם העומק ראשית שלו דבוק באמת שהרי האמת פן שאין זה רצון השי"ת, ואז אח"כ זכה למעלת אחרתי. ואז פבר נכלל ביצחק כמש"ל: ויצחק השיג הפך החמישי דע"ז בענין יעקב ועשו כמש"ל להפיר ולהבדיל בין אלו שישניהם מלידה ומבטן הקדושה ונמולו לשמונה.

וגם במעשה כמשאז"ל (בר"ר פ' סה) ואפי' במחשבה פידוע דרישי' דעשו גנוז בעיטפי' יצחק כמ"ש במק"א בזה, רק ההבדל בעומק רישא דלא אתיידע, וא"א לידע כלל כי מצד הדעת השכל הי' נראה ליצחק להיפך רק בלא ידועה פינון אל האמת, וזהו עיקר הבירור כי אצל נסיון העשר דא"א הגם שנודע כי כולו מעומק ראשית שלו עד אחריתו דבוק באמת ונראה שגם העומק ראשית שלו שלא רצה להקריב ונזולדו לו מחשבות להיפך.

הי' ג"כ מרצון השי"ת. מ"מ הי' זה במחשבתו ורצונו ג"כ אותם המחשבות והי' בסדר ההשתלשלות עד שהגיע לעומק ראשית.

אבל כאשר הוא בהעלם מדעתו ורצינו שחושב היפך האמת ועכ"ז יהי' העומק ראשית שלו דבוק באמת שלא ישגה כלל זה נתברר אצל יצחק. וזהו תכלית תוקף האחרתי הגמור שנתברר זה אצל ישראל ברפידים כנ"ל.

ולכך משם נסעו מדבר סיני שראויים מעתה לקבל תורה שלא עשה כן לכל גוי ופוחתת באנכי הרומז לעומק ראשית כנ"ל. ולכך פכה הר פגיגית דהיינו למעלה מרצונם ודעתם בהפכה הם עושים פרצון השי"ת.

והוא עומק מעלת ישראל שגם שירצו ברצונם ודעתם היפך רצון השי"ת שגם מ"מ א"א שישו מרצין השי"ת כמלא נימא. לפי שעומק לבם הנעלם דבוק [ומ"מ מאחר שלפי דעתם נראה להם שעושין נגד רצון השי"ת מגיע להם העונשים בעוה"ז לפי דעתם ג"כ.

כי אח"כ פשיפתח השי"ת יראו שלא הי' עונשים כלל. וכמ"ש בזו"ח פ' תבוא דכל קלות שבמשנה תורה תוכם צפון ברכות באמת והיינו דמשנה תורה היא נגד העומק ראשית כמשנת"ל וישם באמת לא חטאו וכנ"ל.

ועע"ש בזו"ח דהוא נגד חורבן ב' והיינו ע"י זרעו של עשו דשם הוא עיקר הבירור הנ"ל כמש"ל. ולכך אמרו רז"ל על עשו שבא מפחו של זקן פי' מכח שיצחק טעה במחשבתו מקודם.

ומצד הזה הוא הטעות במחשבה לבניו שישחשבו שעושים נגד רצון השי"ת כי אין נגלה צדיקן להם עומק ראשית כמו שנגלה ליצחק תיכף. רק זה יהי' לעתיד ולע"ע הוא כפי המחשבה דיצחק ולכך עשו גובר.

אָבֵל מִי שְׁמַאִיר לֹו הַשִּׁי"ת הָאֵמֶת כִּנּוּל זֶהוּ שְׁמִטְעִימִין לֹו מְפָרִי מַעֲשָׂיו בַּעוּה"ז וּפּוֹרְקִין מִמֶּנּוּ עָנֹל מַלְכוּת וְעוֹל דְּרָף אֲרִץ]. וְלָכוּ הַקְּדִימוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לְנַשְׁמָע וְהִמִּין קִרְאָם עֲמָא פְּזִינָא שְׁהִיא נְגֵד הַשְּׁכָל אֲנוּשִׁי.

וְהַשִּׁיבוּ אֲנִן דְּסַגִּינִן בְּתַמִּימוּתָא לְמִסְנֵר עֲצָמִינוּ לַהֲשִׁי"ת לְמַעְלָה מְשַׁכְּלִינוּ כְּמוֹ א"א בְּעִקְיָהּ כִּנּוּל שְׁמוּסֵר עוֹמֵק רֵאשִׁית שְׁלוֹ לַהֲשִׁי"ת. וְעִי"ז מְמִילָא נַעֲשֶׂה אַעפ"י שְׁלֵא נַשְׁמָע כִּי סוּף הַמַּעֲשֶׂה נַעֲשֶׂה כְּרִצוֹן הַשִּׁי"ת אַעפ"י שְׁלֵא נַשְׁמָע יִנְדַע בְּשְׁכָל וְרִצוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן.

מ"מ סוּף מַעֲשֶׂה נַעוּץ בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה וּמֵאַחַר שְׁמִקוֹר הַנְּעָלָם שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה דְּבוּק מֵהַשִּׁי"ת א"א שְׁיָהֵי סוּף הַמַּעֲשֶׂה נְטוּי מִמֶּנּוּ כְּמֵלָא נִימָא. וְכִמוֹ שֶׁהִי בְּיַצְחָק רַק אַח"כ נַשְׁמָע ג"כ וְנִדְיָן שְׁהוּא כֵּן.

[וְאִז נִדַע שְׁגָם הַמַּחְשָׁבָה שְׁכַנְתִּים שְׁאֲנוּ חוֹשְׁבִים שְׁנִטְיָנוּ מְרִצוֹן הַשִּׁי"י גַם זֶה לֹא הִיָּתָה נְטוּי' מִמֶּנּוּ. וְכֵן בְּיַצְחָק מַחְשָׁבָתוֹ הַקּוֹדֶמֶת לֹא הִיָּתָה טְעוּת גְּמוּר כִּידוּע מֵהָאֲרִיז'ל ע"פ כִּי צִיד בְּכִיּוֹ נַשְׁמָת: רַע"ק ע"ש וְעוֹד דְּבָרִים בְּגוֹ וְאִכ"מ): וְזֶה שְׁטַעְנוּ כְּלוּם כְּפִית עֲלִינוּ כו' לְמַעְלָה מְשַׁכְּלִינוּ וְהַשִּׁיבוּ הַרְאֵשׁוֹנוֹת יִשְׁמִיעִינוּ ז' מַצּוֹת כו'.

כִּי שְׁבַע מַצּוֹת בְּנִי נַח הֵם כְּמוֹ דְּרָף אֲרִץ שְׁקִדְמָה לַתּוֹרָה וּפִי' דְּרָף אֲרִץ הוּא כְּפִי שְׁכָל בְּנִי אָדָם וְתוֹרָה הִיא לְמַעְלָה מְשַׁכְּל בְּנִי אָדָם וְלִכְּהֵ הַתְּחִלָּה דֵּא"א הִי עַפ"י שְׁכָלוּ עַד שְׁזָכָה לַתּוֹאֵר אֲזַרְחִי וְזָכָה דְּשִׁנִּי כְּלִיּוֹתִיו הִי נּוֹבְעוֹת תּוֹרָה.

וְכַשְׁאָדָם מְשַׁתְּדֵל בְּשְׁכָלוֹ וְרִצוֹנוֹ כֹּל מַה שְׁיָכוֹל אִז הַשִּׁי"ת מְדַרְיִכוּ בְּדְרָף יִלְךְ אִף לְמַעְלָה מְשַׁכְּלוֹ וְרִצוֹנוֹ. וְזֶה שְׁשַׁאֲלוּ יִשְׂרָאֵל שְׁקַבְלוּהָ הִיכֵן קִיָּמוּהָ וְכּוֹדַאי לֹא שְׁקַר דְּבָרוֹ לְפִי מִרְאִית הָעֵינַן.

אַף הַקַּב"ה מַעֲיֵד כִּי בְּאֵמֶת קִיָּמוּהָ הַכֹּל כְּפִי רִצוֹן הַשִּׁי"ת וְהַעֲדוּת ע"ז מְנַבּוּכְדָנְצַר וּשְׁאָרֵי הַעַפּוּ"ם דּוֹרוֹ שֶׁל שְׁמֵד שְׁמִסְרוּ נַפְשָׁם עַל ק"ה. וְזֶהוּ נְסִיּוֹן רֵאשׁוֹן דְּאַבְרָהָם וְהוּא מְסִירַת כַּחוֹ הַרְאֵשׁוֹן לַהֲשִׁי"ת כַּמִּש"ל.

וְהוּא רֵאשִׁית הַהַשְׁתַּדְּלוּת כְּפִי שְׁכָלוֹ שֶׁל הָאָדָם שְׁזָה נִקְרָא הַרְאֵשׁוֹנוֹת יִשְׁמִיעִינוּ שְׁמָהּ הַגִּיעַ מַעְלָה מַעְלָה עַד לְאַחַר נְסִיּוֹן הָעֶשֶׂר שְׁהוּא לְמַעְלָה מְשַׁכְּל ג"כ דְּבוּק בַּהֲשִׁי"ת. וְזֶה שֶׁהִי הַנְּסִיּוֹן בְּסוּפָה דְּמַבְעֻטִי כִּי שְׁיָדַעוּ שֶׁהַשִּׁי"ת עֲצָמוֹ שְׁצִינּוֹם הוּא עֲצָמוֹ הַקְּדִיר הַחֲמָה וְהִנֵּה זֶה נְגֵד הַשְּׁכָל מִמ"נ אִם צְוִיית הִי אֲדַרְבָּא שְׁתַּקְבַּל מַעֲשִׂינוּ וְלִכְּהֵ בְּנִעְטוֹ לְפִי שְׁהוּא נְגֵד הַשְּׁכָל.

אָבֵל יִשְׂרָאֵל סְגִי בְּתַמִּימִיתָא וְלֹא מְבַעֲטִי אִף מַה שְׁנִגְד הַשְּׁכָל וְאִין מְבִינִים מוֹסְרִים עֲצָמָם לַהֲשִׁי"ת מְסַתְּמָא הוּא מְנַהִיגָם בְּטוֹב גַּם מַה שְׁאִין מְבִינִים. וְעִי"ז בְּאֵמֶת כֵּן הַשִּׁי"ת מְנַהִיגָם בְּטוֹב נְצַחִי גַם מַה שְׁאִין מְבִינִים בְּדַעְתָּם וְרִצוֹנָם.

וְלִכְּהֵ הִי הַנְּסִיּוֹן בְּסוּפָה שְׁבָה נְאָמַר בְּיַחּוּד הָאֲזַרְחַ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בְּסוּפּוֹת. שְׁפִי הַחֲסִיּוֹן בְּצַל ד' לְגַמְרֵי שְׁכּוֹדַאי הַשִּׁי"ת כֹּל מַה דְּעַבִּיד הוּא לְטוֹבָה לֹו דְּלִכְּהֵ הוּא זְמַן שְׁמַחְתִּינוּ הַאֲמִיתִית שְׁאִין לִידָאָג וּלְפַחַד מְשׁוּם דְּבָר מַעְתָּה.

זהו רק לאזרח בישראל שדבוק באמת בעומק ראשית שלמעלה משפלו בהשי"ת וכנ"ל: וגרים נתרבו מה' דהאזרח שאינם בפירוש אזרחיים רק מרבוץ [דה' הרומזת לשכינה כנודע וכידוע דמקורם תחת כנפי השכינה.

והיינו ראש לשועלים ולא זנב לאריות כי ההתנשאות מצד שחושב עצמו והשתדלותו לכלום. וזהו מהשכינה פידוע שמצידה היא השתדלות בני אדם ואכ"מ] וכמ"ש ובשם ישראל יכנה אלו הגרים.

אבל בפירוש אינו וכמ"ש התוס' בפסחים דגרים הרבה מדקדקים במצות יותר מישראל פ"א כי גר לא הורגל בד"ת ומצות אנשים מלמדה רק הוא מבחירותו בחר בטוב ומזה חושב שבחירותו והשתדלותו הטובה פעל כל זאת ולכך מדקדקים במצות ומרבים בהשתדלות, וכן א"א הי' תחילה לגרים היינו במדריגה זו דהשתדלות בני אדם, ולכך אמרו בבבבכות (ז ע"ב) לא הי' כו' עד שפא אברהם וקראו אדון פידוע דשם האדנות מציודו היא הבחירה וההשתדלות דבני אדם והעלם האמיתות שהכל בידי שמים באמת.

ולכך באותו שעה שחידש שם זה וקראו אדון אמר במה אדע כי אירשנה שזהו העלם האמיתית ונענש בעבור זה כמשאז"ל. שעל כן הי' גלות מצרים והיא הכנה למתן תורה שיהא משם הוי' פידוע שהוא גלוי האמיתית ושלמעלה משכל בני אדם כמ"ל] רק השתדל כל כך עד שיגע ומצא דבר זה.

[וכמו ששמעתי על מדרש הציץ עליו בעל הבירה כו' פ"א עליו על ענין תמיהותו זה עצמו אני הוא כו'. גם שמעתי על מחז"ל יגעתי ומצאתי שאחר היגיעה רואה שיהא מציאה ומציאה באה גם בהיסח הדעת בלא יגיעה אף קודם היגיעה אין רואה המציאה שהוא רק אחר היגיעה הוא המציאה.

וכנ"ל הראשונות ישמיעונו] שבאמת גם זה הפל מהשי"ת כי מאין בא לו שהוא יחשוק וישתדל לזה ולא אחר ע"כ שהוא מלידה ומבטן הוכן לכך. וכשיגע ומצא בירור ד"ז ועמד על אמיתותו נקרא האזרחי כי האזרח בישראל מכיר כי כל פעולותיו ועבודותו הוא מפני שנולד ביהדות וגדל בין בני".

שהשי"ת נטעו באומה זו והורגל מילדותו בד"ת שהדריכוהו והביאוהו לנה שהוא בהשתדלות ואין לו מאומה מפעולת ידו במוחו ולבו מעצמו. כי מי יודע אם לא נטעו השי"ת מלידה מבטן באומה זו רק בעכו"ם אפשר הי' עושה כמעשיהם.

והפרה זו היא הפרת האזרח בישראל שלא השתדלותו פעל כל זאת רק הפל מהשי"ת. ע"ז זוכה שבאמת השי"ת לעומתו פועל עמו גם בזולת השתדלותו במוחו ולבו ומעשה ידיו.

וזהו הדביקות בעומק ראשית וכמ"ל ונהבן כל זה היטב: ד. אחרי מות וגו' ובזוהר נ"ז א' מאן שזיב כו' דלא אתיחדו כו' פידוע דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאונך הם נגד השלשה עמודים.

תורה ועבודה וגמילת חסדים. ובכל נפשך הוא עמוד העבודה שהוא מסירת נפש להשי"ת.

כידוע בקדמונים מטעם הקרבנות וכן התפילה שנגדה משחרב ביהמ"ק. והיינו דאז נקרא בזוהר ס"א א' סיהרא בפגימותא.

ר"ל בסוף החודש שאינשום שלימות ואור כל שהוא כלל והיא חסרון לגמרי. וע"ז נתקנה התפילה אז י"ב ברכות אמצעות הם פוללים כל מיני צרכים וחסרונות של האדם שפלוותם הם י"ב נגד י"ב חדשים שנת הלבנה] שהם י"ב שבטי י'.

שיש לכל אחד חסרון [כמו שיש ג"כ לכל אחד מעלה] מיוחד בתולדה. שהוא צריך לבקש בו ישועת השי"ת להשלימו.

וכלויתם היא כנס"י וסיהרא פנודע. [ואח"כ ברכה י"ג תקנו ביבנה (ברכות כח ע"ב) ומ"מ אין נקרא רק תפילת שמונה עשרה.

כי העיקר י"ב רק פעמים הם י"ג כמו בשבטים וכן בחדשים מאחד נעשה ב' וכן בי"ג מפילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא. [כדאיתא בריש הקדמת הזוהר] האחת פפולה עי' בתוס' ר"ה (י"ז ע"ב) ואכ"מ בזה] וע"י התפילה הוא משעבד כל כוחות הנפש להשי"ת שרק ממנו יבוא עזרו ולא מזולת.

ובזמן שביהמ"ק קיים דנקרא סיהרא באשלמותא והי"ל שלימות ומעלה הי' צריך להפיר שאותו התעלות ושלימות שיש לו היא מהשי"ת. וע"ז הי' העבודה בקרבנות להראות שכל כוחות נפשו שייכים להשי"ת ומנחה מביא עני ר"ל שאין לו שלימות ומעלה רק מ"מ שלימות זה יש לו מה שיש לו נפש.

ולכך נאמר בו נפש ודרשו רז"ל נפשו הוא מקריב שזה הוא מקריב להשי"ת. והיא באה מן הלחם שזהו עיקר קיום הנפש כמ"ש כי לא על הלחם לבדו וגו'.

משא"כ בשר שהוא תוספות וכמ"ש בחולין (פ"ד א') מי שיש לו כו' יאכל בשר. ועתה נפשינו ג"כ יבישה אין כל כי גם הרגשת חיות נפשינו בקרבינו אין לנו בשלימות והארה פברה.

רק אחר תפלתו אז יוכל לזכות לכך. ואז אימר אליה ד' נפשי אשא.

וידוע מזוהר סוף פרשת במדבר דהוא מסירת נפש ממש וגם סכנה ע"ש והיינו דונגמת הסכנה דנדב ואביהו בזה]: והנה השי"ת מתאונה לתפילתן של צדיקים והיינו כמ"ש (קדושין ב' ב') מי מחזר אחר מי.

ונמצא התפילה הוא מלוי כבי' לתאנתו ית'. ובז"י מ"ש עוז לאלקים.

כן הקרבנות ענינם נראה כמכין מזון כבי' למעלה כמ"ש האוכל בשר וגו' וכד"ש (זוה"ק ח"ג ז ע"ב) ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. והאש שלמעלה שירד הוא שהשי"ת מקבל מהם ומתמלא תאנתו.

והיינו שרצה מעשיהם ופעולתם למסור הכל לו ית' היו בשלימות פהוראת מילת בכל נפשו. דבכל ר"ל בתכלית השלימות הגמור עד דכדוכה של נפש.

וּלְכֹה מִיֵּלֶת בְּכָל יוֹרֵה יְחִיד הַגָּמוּר. וְתִרְגּוּם כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי דְאַחִיד וּגו'] כִּי פֶּאֶשֶׁר
הוּא בְּכָל נִפְשׁוֹ לְגַמְרֵי וְנִמְצָא כָּל נִפְשׁוֹ פְּלוּלָה וּמִיִּנְחָדָת בְּזֶה וְאִין מְמַנֶּה לְחוּץ כְּלָל ע"ז
נֶאֱמַר וַיִּחַד לְכַבְּיָנוּ וּגו' שֶׁהוּא יְחִיד הַגָּמוּר שְׂמִתְיִיחָדָת נִפְשׁוֹ בְּקוֹנָה.

[וּבְאַהֲבָתוֹ וּבִירְאָתָהּ שֶׁשׁוֹכֵב בֵּין זְרוּעוֹתָי, כַּמ"ש שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי. פִּי יִרְאָתוֹ תַּחַת
לְרֵאשִׁי מִשְׁפָּן הַחֲכָמָה וְכַמ"ש רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאָת ד'.

וּכְשֶׁדְּבוּק בְּחֲכָמָה אִז הִירְאָה תַּחֲתָיו וַיִּמְיָנוּ תַּחֲבָנָנוּ. שְׂחָבוּק בְּאַהֲבָתוֹ יֵת' שְׂמִקְפָּת כָּל
כּוֹחוֹת גּוּפוֹ.

[לְגַמְרֵי שְׂמוֹסֵר הַפֶּל לוֹ. וְהַעֲד ע"ז שֶׁהוּא בְּכָל לְכַבְּהָ ר"ל לְגַמְרֵי כְּלוֹל מִמֶּשׁ בְּלִי שׁוּם
הִטִּי לְצַד אַחֵר הוּא יְחִיד הַשִּׁי"ת ג"כ בּוֹ.

וְהִינְנוּ בְּתַפְּיָלָה שֶׁהוּא מְסִירַת כָּל צָרְכָיו לַהֲשִׁי"ת אִז תִּיכְף כְּשֶׁמִּתְיִיחָד בַּהֲשִׁי"ת וְדְבוּק
כַּבִּי לְמַעַלָּה הָרִי נִשְׁלַם וְנִתְמַלֵּא תִיכְף וְנִתְקַיֵּם בּוֹ עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאִנִּי אֲשַׁמְעֵם. וּבְקִרְבָּן
שֶׁהִיא מְסִירַת כָּל שְׂלִימוֹתוֹ הַעֲד אֵשׁ מִן הַשָּׂמִים הַמְקַבְּלָת.

[הוּא שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ מְלַמְעָלָה הַמְתַּפְּשֶׁטֶת בְּלֵב הָאָדָם לְהִיּוֹת מְכִיר שְׂבָאָמַת הַפֶּל מְסוֹר
לַהֲשִׁי"ת וּמִתְלַהֵב לְמְסוֹר כָּל כּוֹחוֹתָיו לַהֲשִׁי"ת) וְכֵן בְּקִרְבּוֹ הִיא בְּיִחּוּד הָאֵשׁ מְקַבְּלָת מְזוֹן
וּפְרִיָסָה שְׂלִמְעָלָה. שְׁזָהוּ בְּיִחּוּד הַתְּאֻנָּה שֶׁל הַשִּׁי"ת וְכֹף הוּא בְּתַפְּיָלָה וַאֲכ"מ.

וְהִנֵּה כִּשְׁהוּא בְּכָל נִפְשָׁהּ מִמֶּשׁ הִינְנוּ כְּשֶׁמוֹסֵר נִפְשׁוֹ בְּאָמַת בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה כַּעֲנִין כְּלָתָהּ
נִפְשִׁי שֶׁהוּא כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ בְּפוֹעֵל כַּד"ש בְּכַתְּנוּבוֹת (ס"ב ב') סוּי לְבַה פְּרַח רוּחָהּ שְׁזָהוּ
תַּכְלִית חוֹלַת אֶהֱבָה דְכָכָל נִפְשָׁהּ.

רַק מ"מ בְּאוֹר פְּנֵי מְלָךְ חַיִּים יְאִי אֶפְשֶׁר לְבוֹא לְכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ ע"י אוֹר פְּנֵי מְלָךְ
שֶׁהִיאִיר נִגְדוֹ שֶׁהוּא מְקוֹר הַחַיִּים וְחוֹזֵר וְשׁוֹפֵעַ מִיַּד רוּחַ חַיִּים חֲדָשִׁים ע"י מְסִירַת נִפְשׁוֹ זוֹ.
שֶׁהוּא תַּכְלִית הַיְחִיד דְנִפְשׁוֹ כַּנ"ל וְכַמ"ש (שְׁבַת פ"ח ב') בְּמַעֲמַד הַר סִינִי דְטַל שֶׁל תַּחֲתֵי
הַחַיִּים.

וְזָהוּ ע"י דְּבִיקוֹת בְּעֵמוּד הַתּוֹרָה וְע"י דְּבִיקוֹת בְּעֵבוּדָה דְּהִינְנוּ בְּכָל נִפְשׁוֹ. אִז מִמֶּשׁ ד'
צִיָּלָה וּמְדָה כְּנֶגֶד מְדָה דְּבוּק לְמַעַלָּה כֵּן בְּאוֹתוֹ מְדָה וּמְקוֹם שֶׁהוּא כְּלוֹת חַיִּי הַנֶּפֶשׁוֹת.

וַאֲכ"כ תִּיכְף שׁוֹפֵעַ עָלָיו חַיּוֹת חֲדָשׁ. וּלְכֹף נִיצוּלוֹ דַחַמ"ו וַאֲכ"כ בַּמַּס"נ בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ שֶׁהִיוּ
בְּתַכְלִית תְּנוּקָה הָאֶהֱבָה דְכָכָל נִפְשָׁהּ בְּכָל מִמֶּשׁ וְאַתִּיִּיחָדוֹ כְּדָקָא יְאוּת וַאֲכ"כ בַּפַּע"פ (קִי"א
א') דְשֶׁר שֶׁל אֵשׁ הַצִּילָם הִינְנוּ כִּידוּעַ דְכָכָל נִפְשָׁהּ הוּא דְרָגָא דִּיצְחָק וּמִהַתְּעוֹרְרוֹת יְסוּד
הָאֵשׁ שְׂבָגוּפוֹ בְּהַתְּלַהֲבוֹת בָּא מַס"נ.

וְזָהוּ אַעפ"י שֶׁאֵשׁ יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם מְצוּנָה לְהַבִּיא מִן הַהַדְיוּט. כִּי מִמֶּנּוּ הוּא הַהַתְּלַהֲבוֹת כָּל
כֹּף וְעִי"ז מְעוֹרֵר אֵשׁ שְׂלִמְעָלָה כְּטַעַם ד' צִיָּלָה וְשׁוֹפֵעַ בְּאֵשׁ שְׁלוֹ וְעִי"ז נִיצוּלוֹ מִן הָאֵשׁ.

דְּאֵשׁ שְׂלִמְעָלָה אֵשׁ אוֹכְלָת אֵשׁ וְנֶאֱכָל ג"כ אֵשׁ הַתְּלַהֲבוֹתוֹ שְׁלֵא יִתְלַהֵב גּוּפוֹ וַיִּתְבַּטֵּל
מִמִּצִּיאוֹתוֹ לְגַמְרֵי בְּשִׁבִיל תְּנוּקָה הָאֶהֱבָה. רַק מְתַמְלָא מֵאֵשׁ שְׂלִמְעָלָה וּמְתַמְלָא מִשְׁפַּע
וְחַיּוֹת מְחֲדָשׁ כְּמוֹ חוֹלַת אֶהֱבָה כְּשֶׁמְתַמְלָא תְּאֻנָּתוֹ נִרְפָּא מְחֲלִיו.

פְּעוּבָדָא דסו"פ בִּן סוֹרֵר ומוֹרָה (ע"ה א'). משא"כ פְּשֵׁלָא תַתְּמֵלָא תַאֲנֹתוֹ אֲזֵי הוּא מְסוֹכָן פְּדַאֲיָתָא הֵתָם.

רק השי"ת מבטיח להיות נמצא לקוראיו באמת וממ"נ אם הוא באמת בכל נפשו ונדאי מתמלא תאנתו ואם לאו אינו מסוכן. אף יש שני מיני מילוי תאנה פדאיאתא שם תבעל לו או תספר מאחורי הגדר.

והיינו פְּשֵׁי אֶפְשֵׁר לַמְּלֵאוֹת תַאֲנֹתוֹ לַגְּמָרִי עכ"פ תספר כו'. ובנה אֶפְשֵׁר אֶדְרָבָא תַצָּא נֶפְשׁוֹ לַגְּמָרִי פְּעֻנָן נֶפְשֵׁי יִצְאָה בְּדָבָרוֹ מִתּוֹךְ חוֹלַת אֶהְבָּה [וְאֶפְשֵׁר ג"כ שְׂיִסְפֹּק לְהַצִּיל] וכד"ש ז"ל אָבֵל בְּמִיתָתוֹ רוּאָה.

ונאמר מות נמות פי אלקים ראינו והשיבה לו לו חפץ וגו' היינו שמקלא תאנתיו לגמרי בהשפעת שפעו עי"ז: ובכפילת אש מ"ה דפ' שמיני נאמר ויפלו על פניהם. וידוע בזונה פ' קרח דהיינו מס"נ למיתה.

והיינו דתחילה ראו שאינו עדיין בכל נפשך ממש ובהתלהבות גמור לעורר אש שלמעלה נגדן עד שזכו לקח פענן סיפור מאחורי הגדר. ולכך נירנו שגפפתח פיהם ג"כ בדבור לעומתו ותיכף נפשו יצאה בדברו ויפלו על פניהם דהוא ביטול ממציאות לגמרי.

וגם י"ל פי בקשו להגיע למדרגת אש אוכלת אש פנ"ל דהיינו ביטול ממציאות התלהבותו] ועי"ז הגיעו למדרגה שני' דקבלת שפע ממש, וכן הוא סוד גפילת אפים שאחר התפלה שהוא בסוד הדבור לבד.

וימים שאין נ"א היינו שהם ימי רצון ואז מיד בעת התפילה נעשה היחוד הגמור פדקא יאות בקבלת שפע חדש. רק יש ימים שאין ימי רצון והיינו כמ"ש עת לכל חפץ תחת השמים.

פי תחת השמים דהיינו העולם העש"י שהוא תחת הזמן ובעל גבול יש ג"כ גבולים לכל דבר בשנה וכן בעולם ובגופו. פעמים השי"ת רוצה כף ופעמים כף דרף משל בפסח מצה ובסוכות ארבעה מינים וכדומה.

והמחליף אינו אלא משנה ועושה נגד רצונו ית' פי רצון השי"ת להיות הפל מוגבל ומוגדר. ורצון כח זה המצמצם ומגדיר הוא נקרא תחת השמים פי השמים בלתי בעל תכלית ובעל גבול: רק שוכני ארץ הם בעלי גבול.

אבל השמים שמיוחס לשם השי"ת כמ"ש ואתה תשמע השמים הוא שלא בגבול שהשי"ת הוא הבלתי בעל תכלית רק שפעו למטה יורד במתקלא ובמידה ומשורה מיוחד בזמן ומקום ונפש: ותאנא בריש סד"צ ספרא דתקיל במתקלא.

פי' שדבר זה הוא פלל כל הסודות לדעת לשקול במדה ובמשקל. כמ"ש בבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת וגו'.

וזהו פלל התורה כולה המוגדרת במעשים מיוחדים בעולם שנה נפש. וכלל כל הבריאה. וכמ"ש בזוהר שם דספרא דצניעותא פולל הפל. (ושמעתי פי ליכא מידי בזוה"ק דלא רמיזי בתלמיד וחסמשה פרקי דספרא דצניעותא רמוזים בחמשה פרקי מס' מדות.

[הוא ג"כ מדות ומתקלא] פָּרַק אַחַר פָּרַק. וְהַאֲדָרָא רַבָּה רְמוּזָה בְּמַס' תְּמִיד פְּנֵלָה כִּי שְׁנֵיהֶם אֶחָד ע"ד הַבִּיאָנִי הַמְּלִךְ חֲדָרְיוֹ הֵינְנוּ אֲדָרָא.

רק סד"צ היא חֲדָרְיוֹ הֵינְנוּ הַמְּדוֹת שְׁיָסַד הַשִּׁי"ת וְלִכְפֹּה נִקְרָא צְנִיעוּתָא כִּי כְּבוֹד אֱלֹקִים הִסְתַּר דְּבָר. וְהַאֲדָרָא הוּא הַבִּיאָנִי הַמְּלִךְ הַתְּקַרְבוֹת הָאֲדָם לְהִיּוֹת כֹּן וְלְבוֹא חֲדָרְיוֹ ע"י קָרְבֵן הַתְּמִיד.

וְזֶה נִקְרָא כְּבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דְּבָר. וְאִכ"מ לְבָאָר זֶה אֶבֶל הוּא מְכוּוֹן ג"כ לַמ"ש].
וְעַד לֹא הָנָה מִתְקַלָּא לֹא הָנָה אֶפֶיִן בְּאֶפֶיִן. כִּי רַק כְּטַעַם סְפוּר מְאַחֲזֵרִי הַגְּדָר דְּעִי"ז נִפְשׁוּ יִצְאָה בְּדָרוֹ.

וּמְלָכִין קַדְמָאִין מִיתוּ. כִּי הַתְּחִלַּת הַהִתְלַהֲבוֹת כְּטַעַם מָאן מְלָכִי רַבְּנָן] בְּמוֹחַ וְלֵב מְקוֹדֵם הִיא שְׁלֵא בְּהַדְרָגָה.

וּמִתְלַהֵב לְמַעְלָה מִמְדְּרַגְתּוֹ. וְלִכְפֹּה הִיא מִתְבַּטֵּל לְגַמְרִי כִּי הַשִּׁי"ת עֲשָׂה הָאֲדָם בְּעַל גְּבוּל וְגִדְר.

דְּמַטְעַם זֶה הַתְּשׁוּקָה מְצוּמָצָמָת וְחִסְיָרָה וְאִז הַשִּׁי"ת מְמַלְאָה בְּכוּחוֹ הַבְּלִתִּי בְּעַל גְּבוּל וּבְלִי תְּכָלִית כְּטַעַם וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רִיחַ אֲשַׁכּוֹן וְגו'. מִשָּׂא"כ כְּשִׁמְתַּגְּבַר בְּתְשׁוּקָתוֹ לְמַעְלָה מַעְלָה מִמְדְּרַגַּת הַגְּבוּל וְהַגְּדָרָה אִז נִכְסַק לְגַמְרִי כִּידוּעַ כֹּן בְּכָל דְּבָר.

וּבְתוֹסְפוֹת בְּיָאוּר כִּידוּעַ מִדְּבָרֵי הַרְמַב"מ בַּח"פ וְשָׂאָר חֲכָמֵי קְדָם שְׁבָכַל הַמְּדוֹת הַקְּצָה הָאֲחֵרוֹן הוּא רַע. וְכֹן בְּדָרוֹ מְשַׁל הָאֲהָבָה כְּשִׁהִיא בְּתוֹנְקָה בְּלִי שׁוּם יִרְאָה בָּא לִידֵי קְלוֹת רֹאשׁ וְעִי"ז מִמִּילָא תַּכְסוּק מְמַנּוּ הָאֲהָבָה לְגַמְרִי כִּי מְזָה יוּכַל לְבוֹא עַד עַד כו' כַּמ"ש בַּמְק"א.

וְעַד סוּגֵי הָאֲהָבָה הַמְּתַפְּשׁוֹת לְכָל מִינֵי אֲהָבוֹת וְחֲמֵדוֹת הַעוּה"ז וְלְכָל תְּאַנּוֹת הָאֲסוּרוֹת ר"ל. וְכֹן בְּתוֹנְקָה הִירְאָה בְּלִי שׁוּם אֲהָבָה וְשִׁמְחָה יוּכַל לְבוֹא לִידֵי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה וּמְזָה לִידֵי כְּעַס וְעַד עַד כו' לְרִצְיָחָה וְעַד שְׁתַּתְּבַטֵּל מְמַנּוּ אַח"כ הִירְאָה מַד' לְגַמְרִי.

רַק צָרִיף לְהִיּוֹת שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד מְמוּנָג. כַּמ"ש בַּתְּדַב"א (פ"ג) אֲנִי שְׁמַחְתִּי מִתּוֹף יִרְאֵתִי וְיִרְאֵתִי מִתּוֹף שְׁמַחְתִּי.

וְכַמ"ש וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה בְּמָקוֹם כו' וּבְרַכּוֹת ל ע"ב). וְחַבּוּרָם יַחַד ר"ל הַהִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּכָל אֶחָד בְּצַד הָרְאוּי לֹא בְּמָקוֹם וּבְזִמְן זֶהוּ קוּ הָאֲמָצְעִי.

וְהוּא הַתְּמִימוֹת אֲשֶׁר גַּם הוּא אִם יְהִי לְבַדּוֹ בְּאֲדָם בְּהַעְדָּר ב' הַקְּצוּוֹת וְיִתְפַּשֵּׁט עַד קְצָהוֹ הָאֲחֵרוֹן יִגִּיעַ לְמְדְרַגַּת הַפְּתִיּוֹת וְהַשְּׁטוֹת כַּמ"ש בַּמְק"א וְעַד עַד שְׁיִגִיעַ לְהִיּוֹת פְּתִי יִאֲמִין לְכָל דְּבָר גַּם בְּכָל מִינֵי עֲכוּ"ם שְׁבָעוּלָם.

כַּמְשׁו"ל עַל יִתְרוֹ כַּמ"ש בַּמְק"א. רַק כְּאֲשֶׁר שְׁלֵשָׁה הַמְּדוֹת הַלְלוּ הֵם מִתְיַחֲדִים כְּאֶחָד מִתְפַּשְׁטִים בְּחֲדָרֵי לְבוֹ אוֹ הוּא בְּשִׁלְיָמוֹת הָרְאוּי שְׁלֵא יִתְבַּטֵּל.

וְזֶהוּ הַמְּתַקְלָא שְׁיִהֵי כ"ד בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל ב' קְצוּוֹת וְקוּ הָאֲמָצְעִי כְּמוֹ בְּמֵאזְנִים ב' הַפְּתִיּוֹת וְהַשְּׁטוֹן שְׁבָאֲמָצְעֵי. וּבַכ"ד יֵשׁ אֵלּוּ הַשְּׁלֵשָׁה.

ד"מ באהבה לבדה הם ג"כ שלשה מדרגות דבכל לבכה ובכל נפש ובכל מאנדה. וצריך להיות דייקא שלשתם ביחד כ"א בכ"ל לגמרי אז היא האהבה הראוי' אבל בתוקף האחת לבד ולא האחרת אין מתקנים ואכ"מ.

ועי"ז יהי' במתקלא פי בהקצוות מתנגדים ומתנהג בקו האמצעי ומזה נמשך ההגדרה בעתים וזמנים וכן במקומות ובנפשות הפל ע"י מתקלא זו שהיא במדות ההנהגה של האדם שזה נקרא מלכין.

דמלך הוא מנהיג ומושל ואין מלך בלא עם ובהנהגה צריך להיות במתקלא. וזה נקרא תחת השמים.

אבל השמים דהיינו המנהיג בעצמו הוא באמת למעלה מן ההגדרה. ולכך כאשר מתבטל במציאות לגבי עילתו ומתייחד לגמרי המונהג עם המנהיג אז גם הוא למעלה מן הזמן וכמ"ש בברכות ח' א' אימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפללין.

פי כל תפלה היא יחוד ומס"נ להשי"ת פנ"ל. וכל פי עשרה שכינתא שריא פי דנקרא כנס"י ובכנס"י נאמר אני ד' השוכן אתם בתוך וגו'.

שבוודאי כל מחשבות עומק פנימיות שבלבם להשי"ת כמשמעות מילת בתוך. וממילא הוא יחוד הגמור דקבה"ו ע"י תפילתם.

מאחר דעומק פנימיות תשוקתם השי"ת מעיד שהוא לד' לבדו באמת אפילו שהלב מלא פניות וערבוב מחשבות זרות השי"ת חותם ומעיד עליהם אני ד' וגו' בתוך טומאות"ם. משא"כ בייחוד אין השי"ת חותם עדיין תיכף וכ"ז שאין השי"ת מעיד אין הדבר מבורר שחשקו ורצונו הוא באמת רק לד'.

פי מי יודע איזה נגיעה וחשק דלגרמין טמון במעמקי הלב הנעלם גם מעיני עצמו ואז אין היחוד השלימות פי אינו בכ"ל לגמרי ואינו עת רצון. ולכך הפל תלוי בעת דלא כל העתים שוות: ועי' בזוהר נ"ח ב' דבזה טעו בני אהרן.

פי שאז לא הי' העת הראוי באמת וכמ"ש שם נ"ו ב' דדחקו את השעה פי בחיי אביהם לא היתה השעה עומדת להם להיות היחוד גמור פראוי על ידם. וע"ע פ' צו ל"ג ב' והם ידעו זה רק חשבו לצאת מההגדרה והגבול, והיינו פי באמת סדר הבריאה שישד השי"ת והגבולין שסיידר היו גם זה מפלל הסדר שיהיו מקודם מלכין קדמאין דמיתו.

ואח"כ חוזר לבוא התיקון על דרך (גיטין מ"ג א') אין אדם עומד על ד"ת אלא א"כ נכשל. וכן לעולם לא הגיעו ישראל בכלל ואדם פרטי בפרט לאיזה שלימות ומעלה בלי רידות ונפילות מקודם וכמ"ש בברכות (ה' א') שלשה מתנות טובות וכולן ע"י יסורין.

וכן ג"ז דנדב ואביהו הוא מפלל הסדר שסיידר השי"ת. ובזוהר נ"ו ב' מפאן שירותא לאזהרא לכהני והיינו פדוע דכהנים זריזים.

פי הזריזות הוא מהתגברות כח האש פנודע. וכל אזהרה שלהם הוא על המתנות ושללא להיות זריז ביותר מפני מדתם ומדרגתם.

וכמ"ש (בְּרָכוֹת כ' א') ב"פ מ"ש קְדָמָאֵי מְסֵרוּ נִפְשָׁם אֶקְדָּוְשֵׁת הַשָּׁם. וּמֵינֵי ע"ז עוֹבְדָא דְזִרְיֹוֹת דְזֵה נִקְרָא מִס"נ וְקָאָמַר שָׁם מְתוֹן מְתוֹן כו' פּי' דְצָרִיף שְׁנֵי מֵינֵי מְתִינּוֹת כִּמ"ש (שָׁם ח' א') דִּילָף שִׁיעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים וְאִח"כ יִתְפַּלֵּל.

ועי' זִוְהַר בְּהַר ק"ח רע"ב מה נִקְרָא פְתַח. וע"ש ע"א דְהֵינּוּ עוֹמ"ש וְשָׁעֵל זֵה נֶאֱמַר בְּזֹאת יָבוֹא אֶהְרֵן יַעוֹ"ש וּבְד' נ"ו ע"ב.

וְהֵינּוּ כִּמ"ש טוֹב לְגַבַּר כִּי יִשָּׂא עוֹל מִנְעוּרָיו. כִּי בְּיִלְדוֹת הָאָדָם זְרִיז וּמְהִיר בְּמַעֲשָׂיו כִּי כָף הַמְדָה לֵהִיּוֹת הַהִתְחַלָּה דְרַגְא דְמַלְכִין קְדָמָאִין.

וְכֵן א"א שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת אֲנֻמָּה יִשְׂרָאֵלִית לְמָדוּ מִמְּנוּ בְּפִסְחִים, (ד' א') עֲנִין הַזְּרִיזוֹת כִּי הוּא הִי' בְּתַכְלִית הַזְּרִיזוֹת עַד שֶׁאָמְרוּ בְיוֹמָא (כ"ח ב') אֲנִן מְאַבְרָהִם גִּיקוּ וְנִגְמַר. וְלָכֵן אִז"ל צָא מְאַצְטַגְנִינּוֹת כו' שֶׁרָאָה בְּחֻמְתּוֹ שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לֵהִיּוֹת הַתְּפִשְׁטוֹת מִמְּנוּ כִּי מֵה שֶׁהוּא בְּתַכְלִית הַקְּצָה אֵין לוֹ קִיּוּם וְהוּא הִי' בְּתַכְלִית תְּנֻקָּה הָאֶהְבָּה.

[וְעַד שֶׁיֵּצֵא מִמְּנוּ גַם סוּגֵי הָאֶהְבָּה בְּיִשְׁמַעֲלָל] עַד שֶׁזָּכָה לְמֵאָמַר וְהִי' תָּמִים ר"ל קו הָאֶמְצָעִי שֶׁהוּא הַתְּמִימוֹת. וְאִח"כ לִידַת יֶצְחָק שֶׁהוּא הַקְּצָה הַב' וְזֵהוּ הַמַּתְקַלָּא.

וּלְכָף צָרִיף בְּשִׂאוֹת עוֹל כִּי הָעוֹל הוּא הַהִגְדָּרָה וְהַהִגְבָּלָה בְּפִעוּלוֹתָיו וְלֹא בְּהַתְּפִשְׁטוֹת. וְדָבָר זֵה נִקְרָא מַלְכוּת שְׁמַיִם כִּנ"ל בְּתַנְאָר מְלָךְ וְזֵהוּ עוֹמ"ש.

וְזֵה נִקְרָא בְּזֹאת ר"ל בְּזֵה הַסֵּדֶר דְרַף מְשַׁל מִילַת זֹאת וְלֹא אַחֲרָת. וְהֵינּוּ הַגְּדָרָה דְּוִקָא כָּף וְכָף וְלֹא בְּדָרַף אַחֲרָת דְּהֵינּוּ בְּכָל עַת בְּלֹא שׁוּם הַגְּדָרָה: וְהִנֵּה הַלְלוּ הִי' רֵאשִׁית הַנְּבֻכָדְרִים בְּכַהֲנֻתָּהּ וְזֵה נִקְרָא מִנְעוּרָיו.

וְאִזּוּ הוּא רְתִיחַת הַזְּרִיזוֹת וְלֹא הַשְּׂגִיחוֹ בְּנִשְׂאוֹת עוֹל דְּשַׁעָה אַחַת שֶׁהִי' הַחֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים שׁוֹהִים קוֹדֵם תְּפִילָּתָם. וְשַׁעָה אַחַת הֵינּוּ מְתִינּוֹת אַחַת וְזֵה לַחֲסִידִים מְדַרְגָּא דְאַבְרָהָם הַזְּרִיזִים.

אֲבָל שִׁיעוֹר ב' פְּתָחִים הוּא לְכָל אָדָם כִּיזוּעַ דְּכָל דְּבָר כְּלוּל מִשְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבַּע הֵינּוּ שְׁנֵי קְצוֹת שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְשִׁים דְּבָר שְׁלֹא יֵהִי בְעַל שְׁנֵי קְצוֹת. וְהֵם אַרְבַּעַה דְּהֵינּוּ ב' קְצוֹת וְאֶמְצָעֵי וְהַרְבִּיעֵי גֻשְׁם הַכּוֹלְלִין.

וּלְכָף מְתוֹן מְתוֹן שְׁנֵי פְעָמִים ת' זוּזִים שְׁוֹנָא פּי' ד' פְּעָמִים מְדַרְגוֹת הַמֵּאָה שֶׁשָׁם הַמְּתִינּוֹת דְּהֵינּוּ בְּמוֹחַ וְלֵב שֶׁאֵלִיו רוּמָז מְסַפֵּר מֵאוֹת כִּמ"ש בִּמְק"א מִשָּׂא"כ בְּכוֹחוֹת הַפְּעוּלָה [שְׁנַגְדָּם מְסַפְרֵי אֲלָפִים וְרִבּוֹאוֹת כִּמְש"ש] שָׁם לֹא שִׁיף מְתִינּוֹת.

וְהַשְּׁנֵי מְתִינּוֹת הֵם מְצַד ב' הַקְּצוֹת וְהֵינּוּ מְקַצֵּה הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה הַשְּׁמַיִם קְצָה אֶחָד לַתְּמָא וְאֶחָד לְעִילָא. ר"ל מְתִינּוֹת אֶחָד מְצַד הָאָדָם וְהַכְּפַרְת פְּחִיתוֹתוֹ וְאֹלֵי מְצַד זֵה אֵין הַזְּמַן גְּרָמָא.

וּמְתִינּוֹת הַשְּׁנֵי מְצַד הַשִּׁי"ת וְהַכְּפַרְת רוּמָמוֹתוֹ. וְכַהֲנֵי דְזִרְיֹוֹת הֵם הִי' צָרִיכִים עַכ"פ מְתִינּוֹת אַחַת דְּחֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים דְּשְׁוֹנָא ב' כִּנ"ל.

וּלְכָף נְעַנְשׁוּ ב' כְּנֵי וְלֹא אַרְבַּעַתָּן. וּלְכָף נֶאֱמַר אֲשׁוּרָה וְאִרְז"ל בְּעִירוּבִין (ס"ג א') דְּהֵינּוּ אֲשׁ מִן הַהִדְיוֹט אֲלֹא שְׁהוּרוּ בְּכַנֵּי רַבִּין.

והיינו דחיקת השעיה ולא המתינו עד שיאמר משה. ולכך נקרא אש זרה ולא מן ההדיוט
שאינו זר מאחר שרצון השי"ת כף וכמשנת"ל צורכו.

רק החשק שלהם הי' זר באותו עת. ומ"מ רצו להכניסו אל הקדש כי השכינה הוא מה
שהשי"ת שוכן בתוך בני ישראל ומצידה הוא עומ"ש שעל האדם וההגדרה.

אבל חשק שלא בהגדרה אינו מרצון עול מלכות השי"ת ולכך נקרא אש זרה ואינה שי"ת
מתאנה לו. פי התאנה בבריאת העולמות שיהי' חסרים ומשתוקקים להשי"ת ולא שיהי'
בהתפשטות.

ולכך פשהגיע אש דשמים לעומתם אז באמת פלטה נפשם פשהגיע למדרגת פלות הנפש
כי לא הגיע למדרגת תפעל לו שיהי' השי"ת שופע להם בכל עת באמת. פי השי"ת יסד
גבולים ע"פ הארץ וכמ"ש ברע"מ צו ל"ג סע"ב דקריבו בנידת טומאתה, והיינו דיסד
השי"ת לאשת חיל זמנים שלא תהי' ראוי' לקבל שפעו כלל.

ובפ' אחרי נ"ז ב' בנוכרא אה אהעקם בקדמיתא כו' יעו"ש פי' שחשק האדם נקרא אשת
חיל להשי"ת שרוצה להשפיע בו. והיינו פשהחשק וההתלהבות הוא כפי רצון השי"ת
אבל זולת זה נקרא אש זרה ודוגמת אשה נכרי' ועי' זוהר נ"ו ב' דבקרבתם וגו'
ובהקריבם וגו' הכל אחד ויע"ש לשונו.

והיינו דבגין שרצו להקריב כל מיני חשקות להשי"ת דחקו את השעיה: ותיקונום בפנחס
שגם הוא הורה הלכה בפני משה כמשו"ל רק שהי' אדרבא לנקום במקריבי רחיקא. וכך
היא המדה כשהשי"ת רוצה לקרר שפאמת ח"ו אין רצון זה כלל נגד רצון השי"ת רק
שחשב שרצון השי"ת היא כף, ונמצא שפאמת העומק שברצונו דבוק ברצין השי"ת
[נהרי באמת עומק רצון השי"ת הי' כף שיהי' מלכין קדמאין דמיתו שנהו כל סוד הבריאה
פנדע וא"כ ממילא גם זה הוא פרצון השי"ת] רק מ"מ מאחר שנגלהו אינו כן צריך
לעונש בעוה"ז שהיא עולם הנגלה שבו יראה רק האדם לעינים ולא ללב, ותיקונו
בקיור עומק שברצונו הוא בסוד תשובת המשקל.

וכמ"ש בדהע"ה בפלגשים אני מתעבד כו' והיינו שייזמין לו השי"ת בגלגול זה או בגלגול
אחר (כשאין השי"ת רוצה שיהי' הבירור באותו גוף עצמו פשאז יגיע אותו גוף לגמר
תיקונו כמו שהי' אדה"ר קודם חטאו וזה אין רוצה השי"ת להיות בעוה"ז טרם ביאת
משיח) ויעשה אותה מעשה עצמה כהוגן וכראוי שתהי' אדרבא במכונן להיפך שלא
לקרב זרה ונכרי'.

זה לאות והוכיח סופו על תחילתו שהי' ג"כ לשם שמים. וזכה לברית שלום.

וע"ש ביוהר בגין דבהוא פתרא חבו בקדמיתא. פי' פתרא נקרא העומק שאין נגלה אף
לאדם עצמו.

פי' באמת הם חשבו לשם שמים פנ"ל והקרבות לעשות שלום (וידוע דשלום דרגא
דיסוד שהוא כלי מחזיק ברכה להשפיע לאשת חיל. וזה הי' פונתם להרבות השפע בכל
עת.

רק שלא ידעו דרבוי אחר רבוי אינו אלא למעט וכל המוסיף גורע שפע דאנשת חיל שיהיא נקראת בזאת ר"ל בעת מיוחד והגדרה מיוחדת ולא בכל עת]. ומ"מ אפתערו קטטותא כי עי"ז שפקשו שיהי' בכל עת קודש ולא יהי' הגדרה בזמן נמשך ג"כ שלא יהי' הגדרה בנפש.

ונהו התעוררות דקטטה ומחלוקת דקרח כי כל העדה פולם קדושים וגו' ואין יחוס להם ג"כ על אחרים. והם חשבו באמת שעי"ז הוא תכלית השלום כשאין התנשאות.

אבל חבו בכתר"א ר"ל בענמק שלא ירדו לעומקו דאדרבא עי"ז הוא התעוררות המחלוקת בעוה"ז. ולכך פשנתקנו זכו למה שרצו שהוא ברית שלום כי פנחס זה אלי שאז"ל (עדיות פ"ח מ"ז) שיביא לעשות שלום בעולם והוא לא מת פלל שגהו תכלית השלום כמשז"ל שהוא חותם כל הברכות וכלי מחזיק ברכה.

וברכת ד' היא מעשיר ולא יוסף עצב עמה ארז"ל בברא"ר זה האבל כי כשהשי"ת משפיע ברכתו לאדם באור פני מלך חיים ואלמלא זכו נדו"א בעצמן להתמקן בחייהם ולזכות לחור פני מלך הי' חיים וקיימים לעולם בעוה"ז ממש ולא הי' צריכים לעלות לרקיע פלל כמו אלי'.

והיינו פידוע דאילנא דמותא ואילנא דחיי הם מדת לילה ומדת יום כמ"ש בזהר במדבר קי"ט א' ועע"ש ק"ך סע"ב קכ"א א'. והם סיהרא ושמשא דהיינו קובה"ו שהם שמים וארץ פנודע.

פ"א כי מצד שפסד השי"ת גבולים תחת השמים א"כ כל דבר בעל גבול ואי אפשר להם להתפשט עד בלי תכלית ובהכרח היא המיתה לגוף האדם תחת השמים רק מעל השמים דשם הוא שלא בגבול שם הוא אילנא דחיי לעולם שאין פוסקים.

ואלמלא זכו נדו"א לתקן זה הי' גופם באמת בלתיבעל גבול גם תחת השמים להיות בא בכל עת הקודש בלא הגדרה. שלא היו דבוקים באילנא דמותא שגה נקרא בזאת ובעת ידוע כי הי' עושים מדרגת הזאת להשתנות ולהיות בכל עת דבוק באילנא דחיי כמו שיהי' לעתיד הנני עושה חדשה עתה תצמח נקיבה תסובב גבר פנודע והי' אילנא דמותא דנוקבא ג"כ אילנא דחיי כמו דגבר.

דהיינו כמו מעל השמים ולא הי' מתים פלל בעוה"ז ממש. אבל השי"ת יסד עת לכל חפץ תחת השמים כי עי"ז מתבטל ענין בריאת העוה"ז דהיינו אילנא דמותא שיהי' לילה והעלם ומקום לעבודה פנודע.

דלכן נאמר גם באדה"ר פן ישלח ידו ולקח מעה"ח וגו' שהשי"ת לא רצה שיוכל האדם לדבק באילנא דחיי לגמרי אחר מיתת מלכין קדמאין. דהיינו חטא אדה"ר אם הי' הוא בעצמו נתקן ואכל מעה"ח הי' גמר התיקון והשי"ת יסר שגמר תיקונו יהי' במשים פדי שיהי' מקום לעבודה ולדורות שפנתיים.

[וכד"ש בע"ז (ה' א') בואו ונחזיק טובה לאבותינו שחטאו כו'] וכפודע ואכמ"ל. ולכך תיקונם שהוא אלי' זכה לחיי עולם אבל לא תחת השמים דהיינו בגוף הגשמי דעולם העש"י הגופני ממש פנודע.

כי באמת בהיותו בגוף זה לא פעל ה' דבכל עת כנ"ל: וניתנוסף בפנחס י' זעירא ע"ש בזוהר. כי י' הוא ראשית הגילוי פנודע.

וע' זוהר נ"ח ב' דהאי היא עת דאחידת בשמי בהאי י' כו' פ"א כי סוף המעשה נעוץ במחשבה תחילה שהש"י חשב שיהי' פה ומעשה שאינו ברצון הש"י אינה נעוצה במחשבה תחילה כי היא זרה ונכרי'.

וע' זוהר ריש ויקרא דאתנון רברבין מהיכלא עילאה וזעירין מהיכלא תתאה וידוע דהם ב' ההי"ן דשם ופי' שאותיות המחשבה הפועלים בלב שהוא היכל העליון ר"ל משכון לתחילת המחשבה שם הם רברבין וגדולים.

ר"ל בהתפשטות יתירה. פי הם עדיין בסמוך למקורם וכל דבר בראשיתו.

גדול וחקק. אבל נעוצתם בסוף המעשה שהוא ממרחק נראים קטנים וזעירים.

כי המעשה אי אפשר להיות בהתפשטות ובהרחבה ולכך היו"ד זעירא לומר שנתקן להיות המחשבה נעוצה במעשה. והיינו כי המתניות הוא בא מזה כששם עינו ולבו בשעה שעושה.

והמהירות הוא כשאינו מחשב כלל מה הוא עושה ואיך. ותיקון כל דבר הוא באותו דבר עצמו פידוע על ויתקו המים וכאמז"ל (ברכות מ א') על ויתפרו עלה תאנה.

ולכך עובדא דפנחס הי' ג"כ זריזות יתירה כמשאז"ל סנהדרין פ"ב א') אם בא לימלאו אין מורין לו. רק שלא נמלאו כלל.

אלא שרצון השי"ת אז בזריזות והשי"ת אומר שזריזות זו היא מתניות וזה מעיד על זריזות ראשון שהי' ג"כ ברצון השי"ת. ובו"ר רפ"א דפנחס הי' פניו כלפידים.

היינו דרגא דנדו"א בהתגברות פח האש ושהתלהבות במס"נ לצאת ממדריגת אדם ממש רק כמלאו ד' דוגמת אלי' שהי' שניהם מקנאים והקנאה היא מתגברת האש פנודע ומ"מ אמז"ל (קה"ר פ"י) דנסתלק ממנו רוח הקודש בעובדא דבת יפתח שהוא גם כן דוגמת אש זרה.

כי אין רצון השי"ת בקרבן כזה נפש אדם ממש. ושם פנחס נתעצל.

ובשביל מתניות והמלכה יתירה במחשבתו כדאיתא שם אמר אני כה"ג כו' גרם להקרבת זרה ע"ד שאז"ל (קה"ר פ"ז) מי שהוא רחמן על כו' סוף כו' וכ"א בירושלמי המטמא את הטהור סופו כו'. וכן הוא במלכין קדמאין פשהוא תחילה באהבה עד קצה האחרון ועד שמתבטלת ממנו ורואה שנפסק תוקף אהבתו מתחיל להתירא ומגיע אז למדרגת היראה שהיא קצה השני וג"כ תופס עד קצה האחרון עד שמתבטלת ג"כ וכן פולם כנ"ל.

וכן נדו"א חטאם בתוקף הזריזות חוץ לגבולו ופנחס להיפך במתניות שלא במקום הראוי ותיקונו באלו' שהוא קו המיצווע לקרב את הקרובים שע"ז מעיד אות הברית להבדיל בין ישראל לעפ"ם והוא מלאו הברית] ולרחק הרחוקים והזרים כמשז"ל בעדיות: והתיקון הי' בשחוט חוץ בהר הפרמל.

[כנ"ל דתיקון חטא הוא בחטא אחר. וכמו ששמעתי על ועם שונים אלתתערב.

סד"א השונים בחטא קמ"ל. פ"א קמ"ל דעם זה תתערב דזוהו תיקונו כמ"ש במשה פשנס מפני הנחש אחוז בזנבו, ופ"א מ"ש שמעו נא המורים זה הי' תיקון על לה"ר ראשון ואכ"מ [ביאורו] כי פרשת שחוטאי חוץ נאמרה אחר פרשת יוה"כ שהוא באה אחר מעשה נדו"א שהי' ההכנסה לפנים שלא בזמן, והוזהרו מקודם ואל יבוא בכל עת רק ביוה"כ שהוא דרגא דבינה, ע"י זוהר אמור ק"ד ב' האי יומא אימא עלאה כו'.

ונידוע באינדרא דאו"א תרין ריעין דלא מתפרשין ואין שם נידת טומאתה כלל. היינו כי במוח ולב יכול באמת לניחוד פדקא יאות תמיד, ואין שום חילוק זמנים שדבר זה אין נקרא תחת השמים כי אין לדבר זה שום היכר בעוה"ז תחת השמים כלל.

רק פשמוציא לפועל מה שבלבו על מעשה גופניות או דבור שיש לדבר גילוי תחת השמים בזה צריך הגדרה בעת ומקום ונפש. ולכך יוה"כ נקרא בכל עת כי מגיע לאותה דרגא דהיינו תשובה שהוא מן הבינה שבלב כמ"ש ולכבו יבין ושב, ועי"ז כל המעשים הם טובים שגם הזדונות נהפכו לזכיות וזה נקרא בכל עת בלי שום הגדרה כלל.

ואין לזה הפרה כלל בעוה"ז פידוע מ"ש בקדושין (מ"ט ב') על מנת שאני צדיק אפי' רשע גמור שמא הרהור תשובה בלבו דעיקרו דבר המסור ללב אם הגיע לעומק כל כך עד שיעיד עליו בוחן לבות שלא ישוב לדבר זה עוד, דבלא"ה גם פושעי ישראל מליאים חרטות, ודבר זה אי אפשר לשום נברא תחת השמים לדעתו ואפי' האדם עצמו.

כי אוילי יתקפנו יצרו אח"כ. רק השי"ת.

ומדרגה זו היא הנקרא בכל עת שאין שם הגדרה וכמ"ש בזוהר דבעל תשובה בשעתא תדא ברגעא תדא דאין להם הגדרה בזמן כמו שאין הגדרה במעשים דאפי' זדונות פזכיות. וזהו דרגא דיוה"כ.

ולכך אמר סתם ואל יבוא בכל עת כי אם בזאת וגו' משמע דבזאת יבוא בכל עת ואח"כ פ"א אימת. רק באמת גם להבכל עת יש עת דהיינו יוה"כ, והדרגה דיועה והוא הנקרא בזאת.

וכשמגיע לבזאת ולאותה הגדרה וסדר התשובה והידידים אז הוא באמת בכל עת רק שזאת ממילא אי אפשר בעוה"ז רק ביוה"כ. כי מדרגה זו היא דרגא דעוה"ב.

פנודע דבינה נקרא עוה"ב דשם אין המשא ומתן במעשים ובפעולות רק ברצונות הלב. אבל בעוה"ז אין כן.

רק הארה יש ביוה"כ, ואז יוכל לעשות זה הסדר פראוי במעשה בעוה"ז ששם הוא העת לכל חפץ, ויש גם להארה זו עת והגדרה במעשים מקודם. ואותה הגדרה עד שיגיע למדרגת כל עת לא הוצרך לפרש תיכף זמנה שהרי אמר כ"א בזאת וגו' יבוא למדרגת כל עת ואין פאן עת רק ממילא זאת ההדרגה והפעולות א"א שיגיע לכך בעוה"ז אלא בעת מיוחד שסיים בסוף בעשור וגו' והוצרך ג"כ עינוי הנפש שהוא נגד עולם העשי' ופעולת הגוף פנודע] וזהו הזוהר בענין ההכנסה.

מחוץ לפנים והביאה אל הקודש. ואח"כ הזהיר על שחוטאי חוץ שהוא הקצה השני בהוצאה מפנים לחוץ שסופו לבוא לידי כך ג"כ פנ"ל.

והיא מתוקף המתינות והעדר הנריונות להביאו לביהמ"ק שחושב אולי אין ראוי לכל כף תוקף קדושה. וידוע דאזכה עד הקצה ועד שמגיע למצות את שמריה הוא אביזרייהו דלא תנאף.

ושמרי היראה הוא אביזרייהו דלא תרצח וזה נקרא יזבחו לשעירים דרגא דעשו איש שעיר. [ולכך ביוה"כ הוקרבו השעיר לעזאזל והותר גם זה כמו שהתיר ההכנסה לפניו.

ואכמ"ל] כידוע דשערות מורים דין. וכידוע דשעירים מורים חרבן וקלקול.

כמו ושעירים ירקדו שם. והיגו כי שחוטי חוץ הוא מצד יראה רעה ומרה שחונה שירצה לעשות הכל לשם שמים, וכניסה אל הקודש הוא מצד תגבורת החשק והאהבה שרוצה לחשוך תמיד לשם שמים.

וזה נקרא בכל עת שאין מוגדר בזמן דהיגו בשנה. ושחוטי חוץ שאין מוגדר במקום דהיגו בעולם.

והם ב' הקצוות והגדרה דקו אמצעי נגד מדת יעאע"ה הוא בנפש והוא אזהרת אכילת דם בהמה שלא לערב נפש בהמה בנפש האדם. כידוע דדמות אדם שעל הפסא הוא דמות יעקב.

כמשאחז"ל והגדרתוהוא ההבדל מנפש בהמה [והם כל העכו"ם אשר בשר חמורים וגו'. וגם בישראל עצמם יש זרע אדם וזרע בהמה כמשאז"ל על אותו פסוק] ולכך באה אחר שחוטי חוץ ומחונקת לה כי קרובים הם שתיקף אחר אזהרת ב' הקצוות ע"כ הוא הגדרת קו אמצעי.

וכן גדו"א ופגוס הם ב' קצוות פנ"ל ואל"י קו האמצעי ר"ל להבדיל בין נפש אדם לבהמה ובין ישראל לעכו"ם כי הוא מלאך הברית אשר אתם חפצים. פ"ל כי בני ישראל מובדלים מלידה מבטן מן העכו"ם גם בטרם ידע הנער בחור בטוב.

וגם בהשתדלות המעשים שאח"כ כשיעיד הקב"ה שקיימו התורה. רק ע"ז צונח אלי' עזבו בריתך וגו' שלפי מבינותו במעשיהם ראה שעזבו וגו'.

רק משיח הוא שיעיד על שלמות המעשים בנלם של כל הדורות מבני ישראל כידוע דזהו דרגא דיל"י וכמ"ש במק"א. ולכן נקרא האדון אשר אתם מבקשים לשון בקשה ר"נ השתדלות להשיגו.

משא"כ אלי' הוא רק מלאך הברית שכל העכו"ם ערלים והערלה נקרא על שמם. כמ"ש בנדרים (לא ע"ב) הנודר כו' ואות ברית הוא רק לישראל] להעיד על התולדה בנפש בזולת השתדלותם.

רק מלידה מבטן הם חלק ד' ומיוחדים אליו וראויים להתקרב לו בטענת ואתה הסיבות וגו' שטען בהר הכרמל. כי אני רואה שהם מלידה מבטן לחלקו ושלו.

א"כ גם כל מעשינו פעלת לנו ואתה הסיבות וגו'. ורפא מזבח ד' ההרוס ואז"ל שהוא מזבח דשאול.

כי בלידת בנימין בפסוק גוי וקהל גוים ומלכים מחלציה. נרמז מלוכת שאול וגם הקרבת אלי' [שהי' ג"כ משבטו כמשאז"ל על פסוק נירעשי'] שחוטאי חוץ כמשאז"ל.

והיינו כי מלוכת שאול לפני דוד דוגמת ביאת אלי' [או משיח בן יוסף] לפני משיח. כי שאול אז"ל כבן שנה שלא טעם טעם חטא.

והיינו כבן שנה בתולדה בטרם יעשה השתדלות. כהי' אח"כ ג"כ.

ודהע"ה נקרא שהקים עולה של תשובה כמשז"ל בע"ז (ה' א') וע"י כהי' נרפאו גם המעשים: והנה מתחילה נות עזבו בריתה ר"ל שקלקלו גם מה שבתולדותם מאחר שאח"כ אינו כן חשב דהוכיח סופו על תחילתו עד שריפא מזבח דשאול שהי'.

נהרס ע"י פעולת ישראל כפי מחשבת אלי' מאחר שנכתבו דבריו בפתוב מסתמא לא דבר ריק דבר שקונדם שריפא אותו מזבח [ר"ל אותו מדרגה התקרבות דשאול דהיינו כבן שנה].

הי' הרוס. ואחר שרפאו אז נפתח פיו לומר ואתה הסיבות, ולא עזבו כלל בריתה שבתולדה.

ואז הקריב שחוטאי חוץ שנה נקרא בדרז"ל על וקהל גוים ככל הגוים. ר"ל כי דרגא דיראה הוא ג"כ בעפ"ם פידוע וכמשז"ל דבכ"מ בעפ"ם בלבן ובלעם נאמר שם אלקים. וכמשז"ל עפ"ם קרובי תשובה מיראת העונש. וכמ"ש בחגיגה (י"ב א') קו ירוק שמקיף כל העולם.

פידוע מ"ש בזוהר ס"פ שלח דתכלת שדומה לרקיע דהיינו קו ירוק רומז ליראה. וזה מקיף את כל העולם.

שאין ברי' שלא יהי' לו יראה ממדריגות הפחותות עכ"פ. משא"כ אהבה.

ולכה אשת זנונים מתקנא תיקונהא בגונא דאשת חיל שהוא יראת ד' טהורה שפקרב לבות בני ישראל. והיא העומדת לעד.

ועפ"ם טוענים שגם הם עושים מעשים לשם ד' אבל הוא מצד יראה רעה דעונשים וכינצא. וכמ"ש בכותים את ד' הי' יראים ואח אלהיהם וגו' ואין עומדת לעד.

ואלי צנח דלטוריא שהם ככל העפ"ם. ותיקונו שיעשה מעשה ככל העפ"ם.

רק ובדברך עשיתי. ואז"ל בדבורך עשיתי.

וכה ישראל מאחר שואתה הסיבות א"כ הוא הפל בדבורך. ומעולם לא הי' אדם שלא חטא כמו אלי' כמשאז"ל אם יאמר לה אדם כו' הרי אלי' שלא חטא ולא מת.

ובב"ב (יז ע"א) חשב"י ד' שמתו בעטיו של נחש ואצלו גם עטיו של נחש נתקן מצידו [כמ"ש במק"א פי' עטיו של נחש נלמד מישי דחשיב נמי שם. ואז"ל ע"פ בעוון חוללתי על ישי אפי' חסיד שבחסידים כו'.

ואלי' מלאך הברית להעיד על הלידה דאינה בעוון ח"ו רק הפל קדושים מרחם] ולכה הוא צנח עזבו וגו' עד שהזמין השי"ת חטא על ידו בשחוטאי חוץ רק שהי' ע"פ הדבור

ואז עמד עד"ז שאפשר להיות עבירה לשמה ובכרצון השי"ת ונתברר ע"י שכל ישראל עשו תשובה גמורה עד שזדונות נעשו פזכיות.

ואז צנחו ד' הוא האלקים. פי' שגם הדין הוא ברחמים והוא מיווג המדות בקו האמצעי. וכל היראות רעות ד' ישראל אינו נקרא אלהים אחרים ח"ו רק הפל דבק בשם הוי' שהוא קו האמצעי ואין יוצא לקצוות כלל כמו העכו"ם שאינם יונקים משם הוי' קו האמצעי כלל. וקולטים שמרי הקצוות.

ושחוטגי חוץ הוא מצד שמרי היראה לכ"א שם אלקים המורה יראה. דבאמת הפירו הוי' הוא האלקים אלקי ישראל שכל מיני יראות של בני ישראל הם נמשכים מהשי"ת שפך רצין השי"ת להיות אז מתון ויראוי וזהו תיקון לפנחס במתינות שלו: וגם הוא התחיל בזה בהריגת בלעם שאז"ל שהי' נביא או"ה דוגמת משה וממנו והלאה נפסקה נבואה מעכו"ם [להבדיל בין הקודש לחול].

דרגא דאלי' [פי באמת מרע"ה הי' ממש הפכו שהוא בסוד הדעת שהוא היפך השטות של נחל השטים שגם בלעם בזימה שהיא נקר' שטות. כמשז"ל ע"פ כי תשטה.

ומרע"ה פינרש מן האשה לגמרי, (וכידוע ג"כ מענן קבורתו מול בית פעור) וזה התיר פ' עריות ונתחבר גם עם נפש הבהמה באתונו. שהיא היפך ההגדרה בנפש מדת יעקב. [שמטתו שלימה כל הנפשות היוצאות ממנו. ועל דבר זה ניסמות עינו של אותו רשע בומספר את רובע ישראל.

שהוא לא הבין כלל איך אפשר זה להיות קדושה מלידה ובטן. [כמ"ש ברע"מ דמשה מלגאו הוא יעקב מלבר.

ובלעם הפכו רק שהתפאר ויודע דעת עליון שזהו ג"כ מדרגת הדעת ואמר זה בעת נבואתו וגם נכתב בתורה מסתמא הוא אמת רק אז"ל בויק"ר פ"א דנבואת בלעם ויקר לשון טומאה. ומשל למלך שבא אצל פילגשו כו'.

ומשא"כ דמשה ע"ש. ופי' כידוע דנבואת משה הוא רק שהשיג כל כחות הנפשיות דכל ישראל כידוע דששים רבוא אותיות לתורה כמספר בני ישראל היינו שפחות נפשותם הן הם אותיות התורה.

וכפי מעשיהם פך הי' בנבואת מרע"ה כמשז"ל כל זמן שהי' נזופים לא נתייחד הדבור למשה. וזה פי' משה מלגאו יעקב מלבר פי יעקב ר"ל כלל נפשות ד' ישראל שהוא אב בתולדה.

וכל נפשות הבנים פלולים במוח האב שהרי ממנו יצאו וניקר מלבר שהוא אב. ומרע"ה נקרא אב כמשז"ל בפ"ק דסוטה.

[דנקרא ג"פ אבי נגד שלישה אבות] לפי שהוא רבן של ישראל. והתלמידים נקראים בנים כמ"ש בפ' חלק וזהו מלגאו בפנימיות נפשותם.

ונבואת בלעם נמשך ממה שהחטיא את בני ישראל בזנות. ואז"ל בסוטה ותקראנה כו' שנעשו כולם ב"ק ומאותם טיפי נפשות (פי כל טיפה זרע היא טיפת נפשות ממש שהרי

ממנה נוצר נפש] שהוציאו לבטלה היינו שלא ברצון השי"ת נפלו ג"כ למקום שאין רצון השי"ת ונתגלו לבלעם.

ועי"ז ג"כ ויקרא אלקים פטעם ד' צילף כידוע. וירד שפע הדעת עליון והנבואה שיש בכת אותם נפשות שהי' ראוי להתגלות ג"כ למשה ירד לחוץ ופגעו בבלעם שהי' מכין עצמו באותם קרבנות לקבל זה.

נהגם שזה קדם מ"מ כבר ע"י בלעם הי' פח זה בעולם והי' גם אצל בני ישראל. ומסתמא אותם כ"ד אלה שחטאו אז הי' מוכנים בכת תולדותם לכת ושורש אותם כ"ד אלה נפשות שבתורה היא בפרשת בלעם ורובם משבט שמעון.

וידוע דהערב רב רובם נתערבו בשבט שמעון וידוע מ"ש בזוהר דראשי הע"ר הם יו"י בני בלעם ולכן הי' שייכות לבלעם עמהם וקלט הד"ת שנפל במקרה מהם. ואיתא בפ"ק דב"ב משה כתב ספרו ופרשת בלעם.

פי' שספרו נקרא חקיקת חקמתו שבמוחו. כידוע בזוהר דספר נקרא חכמה.

ופרשת בלעם הוא חוץ מחקמת משרע"ה כי מרע"ה הוא היקף זה ומול בית פעור כנ"ל. ולא הי' יכול להשיג אותה חכמה הנפילה ובמטמוניות בדרך ארעי ומקרה.

כי כל חקמתו של משה הי' בפרהסיא ובהזמנה פטעם לשון ויקרא [בא' דאלופו של עולם בגוי'] רק אחר שהשיגה בלעם אז חזר משה וקלטן לאותו טיפי קרידניקר וגו' והתזירם למקומן והכניסן תוך ספרו ועשה מחול קודש.

כי בשעה שבלעם אמרן ודאי הי' נחשבים לד' חול אצל בני ישראל, וכן הי' באמת. רק שנכתבן משה בס"ת אז נעשו קודש ודא"ח.

ועד שבקשו לקבוע פרשת בלק בק"ש כמשאז"ל (ברכות יב ע"ב) שיש בה קדושה רבה כמו בפסוק שמע ישראל. וטוב לישא על שפתיו דברים אלו ערב ובקר בכל יום תמיד.

כידוע גודל היקרות של נפשות כאלו פאשר באים אל הקודש] כידוע כי עיקר העולם ישראל כמ"ש בראשית בשביל ישראל וכו' וא' (יבמות סג ע"א) אין פורעניות בא אלא כו' וא' (שם ע"ב) אפי' ספינה כו' וגם כל הרע שבעולם הוא רק משורש היצ"ר שפנפשות דישראל.

ומרע"ה ובלעם הי' שורש היצ"ט ויצ"ר דתאנה שפנפשות ישראל. [כמ"ש במק"א שעמוד התורה הוא נגד התאנה והי' בלבו לקללן כי מצידו יכול זה וכמ"ש במק"א על נירא כי לא יכול לו ויגע בכף יריכו.

כי בתאנה שם יכול ליגע דזהו עיקר הטענות דעכו"ם נגד ישראל. וכמ"ש על דבר זה נסמית עינו כו' שהוא שורש הרע בזה ולא הי' יכול להבין כלל שיש בזה ג"כ קדושה.

ולכך נאמר עמי זכור נא וגו' צדקת ד'. ואז"ל צדקה גדולה כו' שבע"כ נפתח פיו לומר מספר את רובע ישראל והוא תיקון הרע שבאשראל בשורשן.

ששורש הרע שבהם מעיד שהכל טוב. וגם בעת שברע שכב דהינו הירידה והשפלות הוא ג"כ פארי וקלביא.

נדבר זה הוא רק בצדקה. פי באמת אפי' חסיד שפחסידיים כו' ולכן אל זנעם בכל יום פי השי"ת נקרא שונא זימה.

פי בתורה נקרא מקרה לילה גם פשיה במתפונן שד"ז נקרא מקרה לפי שאפי' חסיד כו' וכל דבר שהוא להנאת עצמו נקרא מקרה פי השי"ת הוא בעל הסדר ומה שאין מתפונן להשי"ת לבדו נקרא מקרה: והתיקון לזה לדעת שכל המקרים ג"כ מהשי"ת שהוא מסדר כל המקרים ג"כ.

ובשעה שמלכי מזרח ומערב מניחים פתריהם בראשיהם (ברכות ז' א'). פי עומק ראשית דמחשבתם שופע למחשבתן ומשתחווין לחמה ר"ל שהסדר הוא מצד החמה פידוע וזהו מדת יום ומדת לילה פי הבהירות וההעלם.

ואצל בני ישראל גם ההעלם וכי אשב בחושך ד' אור לי, ואצל עפ"ם להיפך עושים מסדר מקרה. ואז השי"ת שהוא בעל הסדר ובעל הבירה כועס וממילא נמשך זעם ג"כ על המקרים שבבני ישראל.

ונהו צדקה גמורה שלא זעם ד' אז פשהתעורר אותו שורש רע דבני ישראל לקטרג עליהם שהוא קודם פניסתם לארץ פשחנו על מיצר ארץ ישראל. והוא המסע האחרון מן המ"ב מסעות שהוא נגד שם מ"ב פידוע.

וכידוע שבשם מ"ב נברא העולם, והינו להיות מקום להנאת בני אדם הנראה למראות עין בזולת השי"ת ושיהי' בני ישראל המפירים שגם ההעלם הפל מהשי"ת. זה עיקר ענין הבראה.

ונהו בשם מ"ב. וכן הביאה לא"י היינו להשתדל בצרכי הגוף ולנהוג בד"ת מדת דרף ארץ כדר' ישמעאל בר"פ כ"מ.

ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן (מכילתא פ' בשלח) היינו כדר' שמעון בן יוחאי שם דדברים פכתבן. [סוד תושב"כ מדת יום.

אבל תושבע"פ היא מדת לילה דרגא דדהע"ה פנודע] ומן הוא לחם שמלאכי השרת אוכלין. כמ"ש בפ' יוה"כ היינו בלא שום הנאה לגוף רק לנפש.

ולכן לא הי' ממנו פסולת כמשאז"ל שם. כ' הי' פולו לד'.

והפסולת הוא ממה שנתפונן להנאת עצמו דא"א בזולת זה גם באכילה ששניהם נקראים בלשון אכילה אכלה ומחטה פיה. וכנודע בסוד חטא אדה"ר באכילה, והוא מןשרש בכל הדורות כל זמן שלא נתקן לגמרי עד משיח בן דוד] ולא ירד רק עד בואם אל קצה ארץ פנען פידוע בסוד הארץ שהוא מדת דהע"ה ושהע"ה.

והמלך הוא שפע כל מיני חמדות עוה"ז. וכן א"י נשתבחה בכל מיני חמדות רק שהיא א"י שהיא ארץ הקדושה שכל מיני חמדות שלה הפל בקדושה והפרה שהוא מהשי"ת וצריך מקודם שיבלעו ד"ת בתוכן באותן ארבעים שנה כמשאז"ל.

(מכילתא שם) והם המסעות דשם מ"ב ששהם מ"ב מדרגות והמדרגה אחרונה שעל המצד
הוא דבר זה דומספר את רובע ישראל. שגם תאנה זו נכנסת אל הקדושה והיא התאנה
היותר גדולה [ותיקונה הוא אות ת' שהיא האחרון דשם מ"ב.

והוא מאמז"ל (שבת נה ע"א) על אמת דחותמו של הקב"ה. דה"ת רומזות על העתיד
והיינו דתיקון זה הוא פאשר פותח השי"ת לאדם האור המעונת: ושלשה תווי"ן יש בשם
מ"ב פי בכל דבר יש שלשה מדרגות ב' קצוות ואמצעי.

ו"ת הראשונה היא מסע דמרה ושם נצטוו אשבת שהוא אור מעין העוה"ב ו"ת אחרונה
היא קצה האחרון שהוא עוה"ב ממש. ונה נפתח לבלעם שאמר אראנו ולא עתה וגו'.

ולכך באותו מאמר התפאר ויודע דעת עליון. פי באמת אז הי' צדקות ד' שגפתח מעין
עוה"ב שהכל בקדושה ואין לזעום ע"ז.

וגם בלעם ראה זה ונהו ה"ת וכמ"ש במק"א] פי תאנות אכילה כפר נתקן בקברות התאנה.
(והיא נקרא סתם תאנה.

לפי שנהו מכשול הגלוי דאדה"ר. ולכך דבר זה בגלוי ולא תבוששו) ומ"מ רמוז בו ג"כ
תאנה השני' כמשאז"ל על פסוק בוכה למשפחותיו.

ונה הי' בסתרי לבם ולא בגלוי. ומרע"ה טען אז הרגני.

ויעו"ש בזוהר קנ"ה ב' משה במלה דא חליש כו' ע"ש לשונו. פי משה נקרא בעלה
דמטרוניתא שהיא מדת יום וכידוע דמשה מלגאו יעקב מלבר.

ולכך אין לו שייכות עם הארץ והי' יכול לחיות ארבעים יום בלא אכילה כלל. [וכן אלי'
דוגמתו שהוא מזרע גד כמ"ש בתדב"א ובזוהר שם על פסוק ונהן כזרע גד כו' מה זרעא
דגד כו' ע"ש.

ולכך בא ג"כ אל הר האלקים. ובזוהר איתא דהר דליג למשה דוגמת אבן השואבת.

והיינו פי שייכים זה לזה וכן אלי' שייך לו והוא מלאך הברית וכנ"ל] ונהן הי' בזכותו
כמשאז"ל (תענית ט ע"א) ולכך לא בא לא"י. ונה שצנח מאין לי בשר שהיא תאנות
עוה"ז לשם שמים ונהו זרעא דנוקבא ר"ל מדת לילה שבהעלם מפיר השי"ת והעדר
הבהירות הראוי.

ולכך הוצרך לזקנינים כדאיתא בזוהר ש' שהם בדרגא דסיהרא ולכך אז אלדד ומידד
מתנבאים משה מת כו' (סנהדרין יז ע"א) פי פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה
(ב"ב עה ע"א) ואין לו שייכות לארץ.

[והזקנינים לפי שקבלו ממנו לא הי' יכולים להתנבאות זה] ולכך תיכף אט"פ שנקבר
התאנה [באות ה"נ דשם מ"ב הרומז לנפילה כמ"ש בפ"ק דברכות היינו פי תאנות אכילה
אין לו תקנה אלא קבורה כמ"ש פי ביום אכלה וגו' שהיא הנפילה.

ואין זה תיקון גמור פי צריך אט"פ ה"ס שהשי"ת סומך נופלים. וגמר התיקון הוא ה"ת
ואז"ל בשבת (נה ע"א) ת' תחי' שהיא סוד תחזית המתים (פי גם המיתה מרומז ב"ת
כדאיתא שם] אז מתקון גזירת מות תמות.

וה"נ היא אות ראשונה שאחר ה"מ ה'רומונת להנה כמשאז"ל על חותמו של הקב"ה אמת. ותקון התאנה הוא רק בפתחת אור דלעתיד.

והתחלתו הוא בתאנות אכילה ותקון קבורה. ר"ל ההתחלה הוא לשפוך ולעצור פאנתו ונהו ה"נ.

וגמר התקון הוא שטים וכידוע דעצי שטים מהם נעשה הארון והמשפן. וכמ"ש בזוהר דבצי למילף שטותא דמהם יבוא לחכמה ונעשה משטות פלי לקבל קדושה ותורה וזה עיקר השלימות לעשות מרע טוב]: התחילו לדבר במשה שפבר התחיל להתנוצץ קדושת הארץ במתאנים תאנה דבשר שהיא היקף משה פנ"ל, והמדברים מרים ואהרן.

שהם בתים דמלכות וכהנה. כמשז"ל על פסוק ויעש להם בתים.

שהם ב' שררות התלויים בארץ שלכף נאמר למשה אל תקרב הלום ואז"ל למלכות ולכהנה. וז"ש גם בנו דבר וגו' שהריחו מרחוק הרים דלעתיד יהי חדשה נקיבה תסובב גבר שיפתח הסתום שגם ההעלם הפל מהשי"ת וג"כ אור גמור ובהירות ממש.

והאיש משה עניו. [כידוע דענה הוא קו אמצעי דאהבה ויראה והוא מידת יום דרגא דיעקב מלבר בתמימות] והי' דבוק באין שהוא למעלה מן היש שהוא העוה"ז.

שנראה לישות בפ"ע ולכף זכה לזה בעוה"ז ג"כ ופירש מן האשה דהיינו מתאנות עוה"ז. והם רצו תיקון התאנה השני' שהוא רק בתקון הרע בשורשו ולא לאכפי' וכנ"ל בשטים ולכף דברו בו ובאמת הי' לה"ר כי אינו עדיין זמנו ואז אין ברית המעור מתקון עדיין.

וידוע דברית הלשון מכונן נגדו לכף דברו ג"כ לה"ר. וידוע דדהע"ה הוא תיקון לה"ר כמ"ש במק"א.

והוא ג"כ בסוד המלכות דנקרא פה בזוהר פנודע. ולכף תיקוף אח"כ שלח משה מרגלים [בתצירות ורתמה הם נגד אותיות ג' ד' שבשם מ"ב.

וכבר נת"ל פי הזוהר כזרע גד שזהו רזא דחוץ לארץ ישראל ושם חלקת מחוקק ספון ותיקוף שנתנבאו בקברות התאנה על מיתתו נרמז ג"כ קבורתו שמצד תאנת אכילה הוא מיתתו ומצד לה"ר הוא קבורתו.

ותקון לה"ר הוא רזא דגד כמ"ש בזוהר פ' ויחי דהוא ברזא דתקמתא ג' יהיב וד' לקיט והוא יחיד האמיתי. וכשיהי' זה אז תוקן גם לה"ר שזהו שורש נחש כמ"ש פאשר ישן ו' וגו' לבעל הלשון וכמשאז"ל ע"פ זה.

וההתחלה ג' שהוא הנותן ונהו בסוד מלף וכה"ג ששהתחיל הלה"ר בהם [ומלף קודם לכה"ג לכף נגדם מרים ואהרן] והסיום בד' שהוא כל ישראל.

ואז דייקא נגזר שלא יבואו לארץ ישראל כי כ"ז שלא נתקן חטא דתאנה אין הד' לקיט מה שהג' יהיב פידוע בסוד ד' צילף שגם השפע למעלה אין יורד לארץ העליונה. ולא למדו מרגלים מוסר מפרים כמשאז"ל.

וג' אותיות אלו דקברות התאנה ונחצירות ורתמה המה ג' ראשונות דשם הג' מז' שמות ששם מ"ב פידוע דשם הג' רומז למדת יעקב שמשם התחלת שורש משה מלגאו שהוא דייקא ברנא דמן פזרע גד היינו חוץ לארץ ואכמ"ל עוד] שחשב שפבר נתקן גם לה"ר וברית הלשון נגד ברית המעורר והם עכשיו על הגבול א"י ועל המצור.

ונה סוד שלח לה לדעתה אני איני מצוה היינו פי מרע"ה חשב פן לדעתו כדי שיכנס גם הוא לתיקון ברית הלשון ברנא דארץ לדבר דבר הנראה נפרד מרצון השי"ת. ושיהיו באמת מהשי"ת זכה בספר אלה הדברים שאז"ל משה מפי עצמו אמרן שזהו פעין תושבע"פ.

אלא שמרע"ה עשה ממנו תושב"כ ומקודם הי' הכל מפי הגבורה זהו דרגא דמשה עניו מאוד ול"א דבר מפי עצמו רק במדת יום שהוא הבהירות שהכל מהשי"ת. רק לפי שפדבור הי"ל ג"כ חסרון מתחלה כמ"ש.

לא איש דברים וגו' והי' פכד פה (דרגא דארץ שאינה מדרגתו) ולעולם אין השי"ת עוזר אלא מי שצריך ישועה וחסר בדבר. וכמ"ש למלאכים יצה"ר יש ביניכם וא"צ לתורה.

ולכה בברית המעורר שלא הי' צריך משה שום תיקון כי הוא הי' תכלית השלימות ע"כ לא הי' אפשר לו לתקנו שיהי' הכל לשם שמים. דק ברית הלשון שהי' לו ג"כ חסרון זכה לספר דברים.

ואז"ל בריש ד"ר זש"ה מרפא לשון עץ חיים הפה שאמר לא איש דברים אחר אלה הדברים. שדבק הפה בעץ חיים ועשה מתושבע"פ תושב"כ.

ונזכה אז קודם מותו לגמר תיקון הלשון. ומשם זכה לעלה ראש הפסגה ולראות הארץ.

היינו פידוע בענין יציאת מצרים ומ"ת שיהיו ראי' וקני' וכה יש בארץ ראי' וקנין פ"א ראי' השגה מצד החכמה. וזה נקרא ברית הלשון.

פידוע בזוהר שהוא זיווג או"א דלא פסק לעלמין וזה נקרא ראי' לזיווג זו"נ שהוא בפועל ובקנין. משא"כ שם הוא רק בחכמה ובינה שפמון ולב, וכן מרע"ה זכה רק לראיית הארץ ולא לקנין.

ולפי שחשב כס"ד דבגמרא דבראי' בעלמא קני' לכן חשב שיכנס לארץ ושאל היש בה עץ. ובזוהר ריש שלח דזהו עץ החיים כמ"ש עץ חיים תאנה באה דגם לתאנה הרפואה עץ חיים.

שאז כל מיני תאות באות לאדם בקנושה פאשר דבוק בעץ חיים. והוא מרפא לשון.

וכן לתאנה פאשר דבוקה בעץ חיים. רק באמת העץ חיים הוא בג"ע ע"ש בזוהר.

ודלית שולטנו לסיהרא רק פד אתפנש שמשא. פי מצד בהירות אור כזה א"א פלל לאחוז גם בעניני הארץ ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן.

אבל תמדות עוה"ז הוא רק פאשר יש העלם קצת ואז העסק הוא בעניני עוה"ז. והיינו להפיר גם מתוך ההעלם.

אָבֵל עַץ חַיִּים הָאֵל בַּגִּי'ע הֵינּוּ כְּשִׁיּוֹצֵא הָאָדָם מִלְּבוּשׁ הַגּוֹפְנִי לְגַמְרֵי שֵׁם יֵשׁ תְּמִדוֹת וְתַאֲנוֹת דְּבוּקוֹת בְּעַץ חַיִּים. וְזֶהוּ מְעִין עוֹה"ב אָבֵל לֹא בְּאֶרֶץ אֵין בְּהִירוֹת כָּל כָּד: וּלְכֹד הֵינְתָה תִּיכָף הֵרִיגַת בְּלַעַם וְהַעֲדָר הַנְּבוּאָה מֵעַפּוֹ"ם.

שְׁמַצַּד הַהַעֲלָם אֵין נְבוּאָה מִתְּפִשְׁטוֹת אֶלָּא לְמִי שְׁמַפִּיר גַּם מִתּוֹד הַהַעֲלָם. וּלְכֹד נִקְמָה זֶה הִי מְעַכֵּב פְּטִירַת מִשָּׁה.

כִּי מַרע"ה נִתְגַּדֵּל בְּמִדְּוֵן וְיָדוּע כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ חֶלֶק טו"ר דְּהֵינּוּ יצ"ט ויצ"ר וְכִידוּע דְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל עַל זָכָה נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֶלֶק חֲבִירוֹ בַּגִּי'ע (חֲגִיגָה טו ע"א וְחֶלֶק חֲבִירוֹ דַּמַּרע"ה הֵם הַמְּדִינִים שְׁנִתְגַּדֵּל בִּינֵיהֶם.

וְיָדוּע דְּהַסְתַּלְקוֹת אָדָם מִן הָעוֹלָם הֵינּוּ כְּשִׁפְכָר הַשְּׁלִים כָּל מָה שְׁיִכּוֹל לְהַשְׁתַּלֵּם. וְגַמְרֵי שְׁלִימוֹת דְּמִשָּׁה הִי הַנְּקָמָה בְּמִדְּוֵינִים וְאִז נִהְרַג בְּלַעַם שֶׁהִי מִמֶּשׁ הַפְּכוֹ זַלע"ז וְנִתְקַן תַּאֲנוּה דְּשִׁטִּים וְהַתְּחִיל עֲנֵן נִחְלַת הָאֲרִיז.

וְהַהֲתַחֲלָה הוּא בְּפִקְוֹדוֹת מְנִינִים שֶׁהַנְּפִשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל הֵהֵם נוֹחֲלֵי הָאֲרִיז הֵם כְּוָלָם סוּד כָּלֵל קַדְוִשַׁת הָאֲרִיז. כְּמוֹ שְׁדוֹר הַמְּדַבֵּר הִי כָּלֵל הַתּוֹשֵׁב"כ, וְנִסְתַּלְקָה נְבוּאָה מֵעַפּוֹ"ם הַנְּמַשְׁוֹד רַק ע"י שְׁלֵא נִתְבָּרַר דְּבָר זֶה שֶׁל וּמְסַפֵּר אֶת רֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל.

וּבְלַעַם שְׁקֵלֵט אוֹתָם טִיפִין הוּא בְּסוּד אֲשֶׁר יִשְׁלֹט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. הֵינְדוּע מִהָאֲרִיז"ל שַׁע"י שְׁשֵׁלֵט בְּאָדָם דְּקַדְוִשָׁה לְקִלוֹט נְבוּאָה אֲמִיתִית.

וְיָדַע זֶה דּוּמְסַפֵּר אֶת רֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִי ע"י דְּבוּרוֹ דְּבָרֵי א"ח הוּא בְּיָרוּר גְּמוּר שְׁכָל הַרְבִּיעִיּוֹת דְּיִשְׂרָאֵל הוּא מִהַשִּׁי"ת שְׁשׁוֹרְשָׁם דְּבוּק בַּד' עַד שְׁגַם הַלְּבַטְלָה שְׁלֵהֶם הוּא דַּא"ת. וּלְכֹד אָמַר פְּסוּק זֶה דּוּמְסַפֵּר וְגו' וַא"כ מִמִּילָא אֵינוּ לְבַטְלָה וַא"כ מִמִּילָא אֵין מְגִיעַ נְבוּאָה לְעַפּוֹ"ם וְזֶהוּ לְרַע לוֹ שְׁמַגִּיעַ לוֹ הֵרִיגָה.

כִּי כְּאֲשֶׁר נִתְקַן אוֹתוֹ דוֹר הַמְּדַבֵּר כְּוָלוֹ בְּסוּד אִם יְכַוֵּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לְכֶם עַד תְּמִיתוֹן שְׁוָה כְּטַעַם מוֹת תְּמוֹת דַּאֲדַה"ר וְאִז הִי מְגִיעַ הָעוֹנֶשׁ גַּם לַמַּרע"ה הַכּוֹלֵלִם מִמִּילָא נִתְחַיִּיבָה הֵרִיגַת בְּלַעַם מְקוֹדָם: וְהֵרִיגָתוֹ ע"י פְּנִחָס שֶׁהוּא הַקְּנָאִי עַל קַלְקוּל הַבְּרִית שְׁדַבֵּר זֶה הוּא הַהֲבַדֵּל שְׁבִין יִשְׂרָאֵל לְעַפּוֹ"ם כְּנ"ל וְכַמ"ש שֶׁהַעֲרָלָה אֵינָה נִקְרָאת אֶלָּא ע"ש עַפּוֹ"ם.

וְאַחַר צִיוּי דְּמִילָה נִתְבַּשֵּׁר בְּלִידַת יִצְחָק שְׁמִמְנוּ הַתְּחִלַּת שֵׁם יִשְׂרָאֵל כַּמ"ש בַּמִּק"א וְכוּ הַהֲבַדֵּל דְּבִיּוֹם שְׁנֵי נְאֻמֵי וְיָבֵדֵל דְּרַגָּא דְּיִצְחָק. וְכֵן פְּנִחָס וְאֵלִי' הַקְּנָאִים שֶׁהוּא דְּרַגָּא דְּיִצְחָק כְּיָדוּע וְכַמ"ש בַּמִּק"א דְּמַצִּידוֹ הֵם כָּל מִינֵי הַבְּדֵלָה שְׁחֻשְׁבוּ בַּפ' ע"פ דְּהַכָּל שְׁוֹרְשָׁם כְּוִיבְדֵל דַּמַּע"ב שֶׁהוּא הַרְקִיעַ הָרוֹמֵז לְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם כְּדַאֲיִתָּא בְּרִישׁ הַקְּדָמַת הַתִּיּוֹנִים ר"ל דְּשֵׁם הוּא הַהֲבַדֵּל כְּמוֹ דְּשֵׁם הַהֲבַדֵּל בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה דְּהֵינּוּ בֵּין שְׁמִים לְאֲרִיז כְּוָד שֵׁם הַהֲבַדֵּל בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַפּוֹ"ם.

וְכִידוּע עַל מַאֲמַרז"ל מָה בֵּין תְּלַמִּידוֹ שֶׁל א"א לְתַלְמִידוֹ שֶׁל בְּלַעַם הַרְשָׁע. דְּעִיָּקָר הַהֲפָרָה הוּא בְּהַתְּפִשְׁטוֹת הַיּוֹצֵא מִמְנוּ, וְהַעֲנָף מַעֲיֵד עַל הַשְּׁוֹרֵשׁ שְׁכּוֹלוֹ כֵּן.

וְיִסוּד נִקְרָא תּוֹלְדוֹת הַגּוֹף כְּיָדוּע בְּסוּד אֶלָּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כִּי מִמְנוּ הַהוֹלְדָה בְּדוּמָה וְנִקְרָא יְסוּד שֶׁהוּא יְסוּד הַבְּנִין כְּוָלוֹ וְכַאֲשֶׁר נִהְרַס הַיְסוּד יְפוּל הַבְּנִין וּלְכֹד עִיָּקָר הַהֲבַדֵּלָה בְּיְסוּד.

ולכ"א בַּזְוֵהָר דְּלִית דְּמַרְבֵּי מְסֻבּוֹתָא כְּמוּ מֵאן דְּפָגִים בְּרִית קְדִישָׁא. כִּי בְּדָבָר זֶה יֵשׁ טַעֲנָה לְעַפּוֹ"ם כִּי הִנֵּה כָּכָל הָעַפּוֹ"ם בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִין הִבְדִּיל.

וְזֶהוּ כָּל עֵינְקָר תְּוֹקֵף הַטְּוֹמָאָה כִּידוּעַ שְׁזֵה כָּל חֲשָׁקָה לְהַתְּדַמּוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה וְלִהְיוֹת דּוֹמִים זֶה לְזֶה וְכַקּוּף בְּפָנֵי אָדָם, כְּדֹאִיתָא בַּזְוֵהָר תְּרוּמָה קמ"ח ב'. וּמַצֵּד קַלְקוּל הַבְּרִית דְּבנ"י נִדְמָה לָהֶם שְׁדוּמִים בִּיסוּד שְׁהוּא עֵינְקָר הַבְּנִינָן וּמִמִּילָא דּוֹמִים בְּכָל אֲבָל זֶהוּ רַק בְּדַמְיוֹן.

כִּי בְּאַמַּת אִיתָא בְּסִנְהֶדְרִין מְדִיכּוּ הַעִידוּ דְּבַגּוּיִם לֹא יִתְחַשְׁבּוּ. כמ"ש בְּנִדְרִים (לא ע"ב) הַנּוֹדֵר מִן הַמּוּלִים אָסוּר בְּעַרְלֵי יִשְׂרָאֵל.

וּלְכַף בְּלַעַם שְׁהוּא הִי יְסוּד נְבוֹאָתוֹ מַצֵּד קַלְקוּל הַבְּרִית דְּבנ"י כַּנ"ל הַעִיד דְּאִינָם כָּכָל הָעַפּוֹ"ם שְׁהֵם בְּאַמַּת כְּף. וּלכ"א בְּגִיטִין (נו ע"א) דִּינִי בַש"ז רּוֹתַחַת כִּי שְׁזֵהוּ כָּל עֵינְקָרוֹ וְתוֹקְפוֹ.

וכמ"ש בַּזְוֵהָר בְּלֶק קצ"ד ב' מֵה שְׁאַחַר שְׁהַע"ה לְמַלְכַת שְׁבָא יַעוֹשׁ"ב וּבִיאֹרוֹ כמ"ש שְׁמֵ קצ"ג ב' כִּי בְּלַעַם בְּמְסֻבּוֹתָא דְּוַגְמַת מִשְׁרַע"ה בְּקְדוּשָׁה, וְכִמוּ שְׁמַרַע"ה הוּא שְׁוֹרֵשׁ כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל כָּל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הַדּוֹרוֹת כִּידוּעַ עַל לְשׁוֹן הַגְּמָרָא (שְׁבַת קא ע"ב) מְשָׁה שְׁפִיר קְאָמְרַת.

כְּף בְּלַעַם הוּא שְׁוֹרֵשׁ כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל כָּל חֲכָמֵי עַפּוֹ"ם בְּכָל הַדּוֹרוֹת (וְזֶהוּ מֵה שְׁוַקְרָא סְפָרִים חִיצוֹנִים בַּפ' חֶלֶק כמ"ש בַּמַּק"א שְׁהוּא נֶגֶד בְּלַעַם בְּהִדְיוּטוֹת) וכמ"ש בְּזִבְחִים קי"ז א' נִתְכַּנְסוּ כָּל הָאֲנָמוֹת אֲצֶל בְּלַעַם הַרְשָׁע כּו' וּבְנֹדָאֵי לֹא נִתְכַּנְסוּ אֲצֶלוֹ מִמֶּשׁ רַק ר"ל הַתְּבוֹנָנוּ בְּחֻקָּהָ שְׁבַלְבָם.

כִּי כְּמוֹ שְׁבַדּוֹר מַרַע"ה גַּם כָּל דּוֹר הַמְּדַבֵּר הִי דּוֹר דְּעָה כְּף זַלַּע"ז כָּל הַאוּ"ה שְׁבַדּוֹר בְּלַעַם הִי מְלֵאֵי חֻקָּה דְּסְפָרִים חִיצוֹנִים לְעֹמַת דּוֹר הַמְּדַבֵּר. וְשְׁוֹרֵשׁ הַכּוֹלְלִים הִי בְּלַעַם.

ולכ"א שְׁהַחֲזִיר הַקַּב"ה הַתּוֹרָה עַל כָּל אֲנָמָה וְלְשׁוֹן וְלֹא קַבְּלוּהָ. הִינּוּ שְׁנַפְל בְּמַחְשַׁבְתָּם עֲנִין חֻקַּת הַתּוֹרָה וְאַמוּנָתָהּ דְּאֲנָכִי וְלֹא יְהִי לָךְ אֵלָא שְׁלֵא קַבְּלוּהָ בְּלֵב דְּהַקְּבֵלָה הוּא בְּלֵב.

ועז"א בַּפ' חֶלֶק רַחֲמָנָא לְבֵא בְּעֵי שְׁנֵא וּד' יִרְאֵה לְלֵבְב. וְלֹא עַל הַחֻקָּה שְׁבַמּוֹחַ. כִּי מֵה שְׁבַלְב הוּא מִתְּפַשֵּׁט בְּכָל הַגּוּף. כִּי מִן הַלֵּב תּוֹצְאוֹת חַיִּים לְכָל הַגּוּף שְׁהוּא מְקוֹר חַיּוֹתוֹ.

מִשָּׂא"כ מֵה שְׁהוּא בְּמוֹחַ נִקְרָא מִן הַשְּׁפָה וְלַחוּץ וְאִין לוֹ הַתְּפַשְׁטוֹת בְּגוּף שְׁיִהְי' כּוֹן כְּלוֹ כְּמוֹ שְׁהוּא מִבֵּין בְּמוֹתוֹ. שְׁהֵרִי בְּלַעַם דַּע מַעְלַת יִשְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא נִתְחַבֵּר לָהֶם.

רַק שְׁיִדַּע בְּמוֹחַ וְלֹא בְּלֵב. וְזֶהוּ רַק בַּעוּה"ז יֵשׁ שְׁלִיטָה לִידֵיעָה וְחֻקָּה מִן הַשְּׁפָה וְלַחוּץ מִשָּׂא"כ אַחַר הַעוּה"ז וכמ"ש בַּפ' חֶלֶק (קו ע"ב) בְּדוֹאֵג וְאַחִיתוֹפֶל דְּמִלְאָךְ הַשְּׁכִיחַם קוֹדֵם מִיתָתוֹן הַכָּל.

וז"ש בְּלַעַם וְתֵהִי אַחֲרֵיתִי וְגו' בְּיָקֹשׁ עַל הָאֲחֵרוֹת וְלֹא עָלְתָה לוֹ, כִּי אִם לֹא טָרַח בַּע"ש מֵה יֵאָכַל בְּשַׁבַּת] וַעֲכ"פ נִגְלָה לָהֶם עֲנִין הַתּוֹרָה וְהֵרִי שְׁהִי לָהֶם חֻקָּה וְהַכְּרָה גְּדוּלָּה, וְכִן הִרְגִּישׁוּ קוֹל הַמוֹן ר"ל הַרְגָּשָׁה נְפִשׁוֹת שְׁיֵשׁ הַשְּׁתַּנּוּת בְּעוֹלָם מַצֵּד הַשִּׁי"ת בְּעַצְמוֹ

[שִׁידְעוּ מִמֶּנּוּ רַק דְּקָרוּ לִי אֶלְקָא דְּאֶלְקָא כַּמ"ש שְׁיִלְהִי מְנַחוֹת] עַד שֶׁא' שְׁיִרְאוּ וְחֻשְׁבוּ שֶׁהַשְּׁתַּנּוֹת זֶה הוּא לְהַאֲבִידֵם כְּמוֹ שֶׁכ"ה בְּאַמֶּת כַּמ"ש בְּשִׁבְתָּ (פֶּט ע"א) הֵרָ סִינִי שְׁיִרְדֶּה בּוֹ שְׁנֵאָה לְעַכּוּ"ם וְחֻרְבַּ ע"ש.

וְהַתְּבוּנָה בְּחֻמְתָּם נִקְרָא נְתַפְּסוּ אֶצֶל בַּלְעָם: וְהִנֵּה מְלַכְתָּ שְׂבָא מְסַתְּמָא הִיְתָה מְוַפְּלָגָת בְּחֻמְתָּהּ בְּעַכּוּ"ם בְּדוּרָהּ. מְדַבְּרָה לְנִסּוֹת לְשֵׁה"ה.

וְהִיא בְּהַ שְׁוֹרֵשׁ גְּדוֹל מִבַּלְעָם וּבְקִשָּׁה לְעַמּוּד עַל חֻמְתָּהּ אִיךָ לְהַשִּׁיג חֻמְתָּהּ. וּד"ז נִקְרָא כָּל דְּבָרֶיהָ שְׁזָה נִקְרָא כְּלָלוֹת וְעִיקָר כָּל חֻמְתָּהּ שְׁיַדְעַ עֲצָה לְהַשִּׁיג כָּל מִינֵי חֻמְתוֹת.

וְכִמוֹ בְּהַבְּדֵל בְּאַלְפִים הַבְּדֵלָה הַתּוֹה"ק שְׁנִקְרָאת תּוֹרַת מִשָּׁה שֶׁהוּא כְּלָלוֹת שְׁוֹרֵשׁ חֻמְתוֹ כִּידוּעַ, וְכַטְעַם מ"ש דִּישׁ שְׁשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה נִגְדַ שְׁשִׁים רַבּוֹא נְפִשׁוֹת דְּדוּר הַמְדַבֵּר וְכֵן נְפִשׁוֹ דְּמַרְע"ה שְׁכּוֹלְלֵם כְּנֻדְעַ וְתַרְנִי"ג מְצַנְתִּיהָ הֵם תַּרְנִי"ג עֲטִין שַׁע"י זֹכָה לְטַעֲנוֹן מְחַמֵּת הַתּוֹרָה, שֶׁר"ל הַתְּפִשְׁטוֹת נְפִשׁ דְּמַרְע"ה בְּקַרְבּוֹ.

כִּי יֵשׁ עֲצוֹת אִיךָ לְהַשִּׁיג כָּל מִינֵי חֻמְתוֹת חִיצוֹנִיּוֹת דְּבַלְעָם הַרְשַׁע שְׁיִתְּפִשְׁטוּ בְּתוֹכוֹ בְּשַׁפְעַ חֻמְתוֹ דְּבַלְעָם הַרְשַׁע שְׁזָה נִקְרָא עֲצֻמוֹתָיו [יִשְׁתַּחֲקוּ בְּגִיהָנָם] כִּי הֵעֲצֻמוֹת הֵם עֲצֻמִּיּוֹת כֹּחַ הָאָדָם.

וּמֵהֶם נַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי נְחֻשִׁים כִּי כִידוּעַ דֶּהַחֶשֶׁק וְהַתְּאַנּוּהָ שְׁבָאָדָם נִקְרָא בְּזוּהַר כַּמ"מ נְחֻשׁ. כִּי הַנְּחֻשׁ הוּא מְקוּר יֵצֵר הַתְּאַנּוּהָ הַנּוֹ' בְּתוֹרָה בְּאָדָם כִּידוּעַ וְעוֹד דְּבָרִים בְּגוֹ בַמַּק"א וַאֲכ"מ. וְהִנֵּה יְדוּעַ כִּי יְדִיעַת חֻמְתָּהּ הוּא מְצַד חֶשֶׁק וְתְּאַנּוּהָ. וְכַמ"ש בַּמִּדְה"נ פ' חֲיֵי דְגַם לְעַתִּיד לֹא יִתְּבַטֵּל יצ"ר דְּאִי לְאוֹ יצ"ר לֹא אֲשַׁתְּכַח חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵיִתָּא.

וְעוֹז"א (קְדוּשִׁין ל ע"ב) בְּרֵאֲתִי יצ"ר בְּרֵאֲתִי תוֹרָה תְּבַלִּין. כִּי מִמֶּשׁ כְּמוֹ תְּבַלִּין שְׁמַתְּבַל הַמְּאָכֵל עַד שְׁאוֹתוֹ מְאָכֵל עֲצֻמוֹ נַעֲשֶׂה טוֹב מְאוֹד כַּמְשׁוֹ"ל (בְּבַר"ר) ע"פ טוֹב מְאוֹד זֶה יצ"ר כִּי שֵׁם כָּל חֶשֶׁקוֹ וּמְאֻנּוֹ וְכַח הַתְּאַנּוּנִי שְׁבָגוּפוֹ בְּתוֹלְדָה לְחֶשֶׁק בַּד"ת.

כִּי בְּאַמֶּת יֵשׁ שֵׁם תְּאַנּוּהָ גְּדוֹלָה וְחֶשֶׁק גְּדוֹל לְדַעַת עֲנֻמָּה חֻמְתוֹת שְׁלָהּ. וְאֵז נַעֲשֶׂה מִיצ"ר יצ"ט שְׁנִקְרָא ג"כ יֵצֵר ר"ל חֶשֶׁק בְּמוֹחַ וְלֵב שְׁלוֹ.

וּז"ש מַה בֵּין תְּלַמִּידוֹ כו' א"א נִגְדַ בַּלְעָם הַרְשַׁע כִּי א"א הוּא שְׁוֹרֵשׁ כָּל מִינֵי תְּאַנּוֹת וְחֶשֶׁקוֹת שְׁבָכֵל יִשְׂרָאֵל כִּידוּעַ.

וְהוּא הַכְּנִיסָם הַכֹּל אֶל הַקְּוֹדֵשׁ פְּנִימָה וְזֶהוּ הַסִּימָן רוּחַ שְׁפִילָה כו' הִיְיָנוּ שְׁהַכֵּל רְצָה בְּמִילּוּי תְּאַנּוֹתוֹ רַק כְּפִי רְצוֹן הַשִּׁי"ת. וְמַה שְׁנִגְדַ רְצוֹנוֹ ית' מְמַאֵס בְּכָל מִינֵי תְּאַנּוֹת וְחֻמְדוֹת הַיּוֹתֵר יְקָרוֹת וּמִס"נ לְמִיתָה מִמֶּשׁ.

מִשָּׂא"כ בַּלְעָם הַרְשַׁע הַכּוֹלֵל כָּל מִינֵי תְּאַנּוֹת דְּעוּה"ז, דְּר"ל זוּלַת רְצוֹן הַשִּׁי"ת כִּידוּעַ דְּעִיקָר הַכֹּל הוּא חֶשֶׁק. וְכַמ"ש בַּס' ר"ת ע"פ כִּי בִי חֶשֶׁק וְהִיְיָנוּ שַׁע"י גְּוַדֵּל חֶשֶׁקוֹ כָּל יְגִיעָה לְנַקֵּל בְּעֵינָיו וְיִגְעַתָּ וְלֹא מְצַאָתָּ אֵל תְּאַמִּין, רַק שְׁבָהֲכַרְתָּ מוֹצָא.

וְזֶה הוּא הָעִיקָר לְהַשְׁגַּת חֻמְתָּהּ חֶשֶׁק לָהּ וּבַלְעָם הִיא לוֹ תוֹנֶה חֶשֶׁק וְשִׁמוֹ לְחֻמְתָּהּ חִיצוֹנִיּוֹת וּבְכָל עֲצֻמוֹתָיו עוֹשִׂים כָּל מִינֵי נִחְוֹשׁ. כִּי כָּל מִינֵי חֻמְתוֹת הַמְּכַחֲשִׁים פְּמִלְיָא שְׁל מַעֲלָה ר"ל שְׁבָזוּלַת רְצוֹן הַשִּׁי"ת [וְגַם ס' יִצִּירָה נִקְרָא בְּסִנְהֶדְרִין (ס"ז ב') כְּשִׁפִּים

דג"כ מכחיש פש"מ רק ע"י תקמת התורה שזהו רצון השי"ת להיות הקב"ה גוזר וצדיק מבטל.

אף תקמה חיצונית היינו חוץ מרצון השי"ת] הם מעצמייתו דבלעם שנתהפך לנחשים. פ"א כל מיני תשקות רעות להשיג כל מיני תקמות חיצוניות וכדוע בסוד הבלא דגרמי בזוהר שלח קס"ט א' דז"ס אוב מארץ ע"ש ור"ל המוחין דקטנות כמ"ש בפע"ח שער מוחין דקטנות פ"ב.

פ"א התקמה שיש לאדם בקטנות שהוא עצמו אותו מוח דגדלות וכמ"ש (ברכות מח ע"א) בוצין בוצין מקטפ"ל ידוע רק שאח"כ מתפשט ומתגדל. ובקטנות הוא בצמצום.

(פטעם שם אלקים לגבי שם הוי' ע"ש בפע"ח דמהם שורשם וגם אלקים ר"ל בעל הפוחות כולם שכולל ג"כ רק הוי' ר"ל בהתפשטות פנודע]: וזה נקרא הבל מתקמתו כמו הבל העולה מהקדירה [או מפה האדם בעת דבורו] שהבבל הוא כלול מפל מיני הטעמים וריחות המאכלים.

[או אותיות הדבורים היוצאים מהפה] אלא שהוא בקטנות עצום וצמצום גדול עד שאין בו ממשות כלל. ועי"ז הבבל הוא חבור הנפש בגוף שאיך יחבר רוחני בגשמי, רק השתנות כל דבר ידוע שהוא כאשר יביא אותו דבר לאין ולבלתי נמצא כלל אז יתהנה ממנו דבר אחר.

כמו מגרעין הפרי האילן או השיבולת פנודע. כן בכל דבר שפאשר יכלה לגמרי, והנשאך הוא רק בסוד הבל העולה ממנו לבד מן הבל זה שהוא תמציתו בצמצום נעשה דבר אחר הפולל כל פחות כי הוא שורשו באמת.

זהו יסוד כל הבריאה והשתנות הגופים יש מאין פנודע בכל מיני תולדות העולם וזה סוד הבבלים בס"ת ר"פ ויצא קמ"ו ב'. ושם מה גופא לא אתקנים בלא הבל כו' יעו"ש ובתיקונים תיקון ס"ט.

וכך ע"י הבבל העולה מן הנפש הרוחניות ממנו נבנה הגוף הגופני ע"י זרע האיש ואשה כמו בכל פרי הארץ שהארץ מוציאה גוף האילן] הכולל כל פוחות הנפש. ואחר הגדלות משיג הנפש עצמו.

רק הבל זה הוא תיקוף עיקר חיות ויצירת הגוף בימי עיבור ויניקה. ע"ש בפע"ח.

(וזה סוד שורשו בשם אלקים כי הוא נאמר בכל מעשה בראשית היינו דכל מע"ב הוא ע"י סוד הצמצום פנודע. שע"ז יוכל להתהוות מרוחני גושמי.

וז"ס הבבל שהוא עיקר מע"ב ואכמ"ל עוד] ולכך הוא הנשאך דבק לעולם בגוף כי הוא עצם כח הגוף ואין עולה כלל למעלה רק עצם הנפש דהיינו מוחין דגדלות שהוא מן העליונים אבל הבבל הוא הצטמצומתה ליפנס בגוף והיא עיקר בנן הגוף זה אינו מצד העליונים ומצד עצם הנפש.

רק מצד יצירת הגוף ולכך נשארת תמיד בגוף והוא תמיד למטה בעולם: ולכך בעל אוב יכול לשאול מאותו הבלא דגרמי אף מצדיק גמור כשמואל. שאצלו הבבל דגרמי הוא משם אלקים ממש כמ"ש אלקים ראיתי עולים.

היינו ההבדל דגרמי ש'לו שהוא דבוק בגופו בארץ כי אינו יכול לעלות עד עת התחיל שאז תוקן עטיו של נחש ולא יהי שליטה לרע גם בגוף. אבל בעוה"ז א"א צדיק כו' שמזה מגיע המיתה ואחיות הרע בגוף.

ממילא אותנים גם בהבדל דגרמי זה שהוא פח הגוף. ואז"ל דלקח עמו משה לעד שקנים הפל.

הינו כי באמת לא הי' בו שום רע ועי' בזוהר שלח ק"ע א' דעיקר שורש הרע רק בבשר ולא בעצמות דעליהם לית הסטנה כלל ע"ש. והינו דהם מצד חלק ד' עמו.

ולכך ההבדל דגרמי ג"כ משונה ומובדל בין ישראל לעכו"ם. רק מ"מ יש בעצמות פח הרע שבבשר (והוא ג"כ כמו הבדל דבשר) ובשמואל לא הי' זה כלל כי בבשר עצמו לא הי' ג"כ רע ממש רק הבדל דרע מצד דא"א צדיק כו' ולא עלה ממנו הבדל כלל לעצמות ולא הי' פח מצד הטומאה כלל להעלותו.

רק באמת שאול שאל ואמר חי ד' וגו' ע"כ חשב דהוא פקוח נפש ודווקא כל איסורין, וא"כ הי' מותר ובטהרה, ולכך פעל להעלותו מצד הטהרה ולא מצד רע כלל ח"ו. ולפי שבאמת לא הי' פקוח נפש בזה א"כ באמת הי' איסור ולכך חרד שמואל, אף לפי שמצד ההלכה באותה שעה הי' מותר לכך העלתהו מצד הטוב שבהבדל דגרמי ש'לו.

כי העלאת בעלת אוב שהוא פעולת איסור שאסרתו תורה הוא מצד הרע שיש בכל הבדל דגרמי ולכך אסרתו תורה לפי שמתדבק ברע שבאותו הבדל: ולכך הסמיך לו פרשת לנפש לא יטמא פן ידבק איזה רע שבהבדל דגרמי שלהם בו משא"כ בקרובים כי שורש ההד"ג שבהם ובו אחד הוא ואין לו לירא].

וזהו לפנהיגים הדביקים בהשי"ת שבהם הוא השאלה באורים ותומים שאז"ל דאלו אורו"ת לא הזכיר מפני שהרג הפנהיגים, פי' ע"כ הוכרח באוב שהוא ההיפך ממש מהם, דאו"ת הוא ידיעה מהשי"ת ע"י הד"ג דהשי"ת כבי' ע"ש בפע"ח מענן מוחין דקטנות.

וכידוע שכל משלי ס' הע"ח מצורת אדם. היינו כי כל הפחות שבאדם הפל מהשי"ת ומי שפכיר זה באמת לאמיתו אז שופע בו אורו ית' הבלתי בעל תכלית.

וזהו תכלית הבריאה להיות השגת השי"ת מתצטמצמת בצורת האדם שפרא. וזה נקרא צמצום אין סוף שצמצום עצמו והשגתו בקרב לב האדם.

וסדרי צמצום זה הוא כפי סדרי השגת האדם שהוא עצמות השי"ת המושל בו. ומוחין דקטנות של כל האדם מישאל בענן הטהרות והשגת האלוקות זה נקרא מוחין דקטנות של השי"ת.

[וכן כל שפיוצא בו וזה דבר עמוק הכולל כל סתרי חכמת הקבלה שאין מוסרין אלא למי שהוא חכם ומבין מדעתו שהאיר לו השי"ת וא"א להסבירו כלל רק בלבושים שונים דדרך התורה רק שלפעמים מתגלות מלה מנרתיקה כדאיתא בסבא דמשפטים צ"ח סע"ב ע"ש לשונו.

דְּהִתְחַבֵּר צְרִיף לְהִתְבַּוְּנֵן מֵהַשֵּׁשִׁית מֵאִיר לֹא לְפָרְקִים דְּרָף אֶרְעֵי וְהַעֲבֹרָה בְּהַשְׁגָּה וְהַפְּרָה
שֶׁבְמוֹחוֹ וְלִבּוֹ וּמִדְּנֵעֵלָם] וְעִ"ז הוּא הַשְּׁגַת הַכְּהֻנִּים בְּרוּה"ק שֶׁהוּא מִצַּד הַהֶבֶל כַּמ"ש
בְּשֵׁעַר הַיְחֻדִּים פ"ב.

וְהֵינּוּ מִצַּד הַד"ג שֶׁלֹּא מִמֶּשׁ אוֹ מִצַּד הַד"ג שֶׁל אֵיזָה צְדִיק רַק בְּקִנּוּשָׁה וּמִתְדַבֵּק בְּהֶבֶל
וְדַבּוּר וְקוּלוֹ. מִשָּׂא"כ בְּעַל אוֹב זֶה פִּיתוּם כּו' ע"ש בְּמִשְׁנֵה וּגְמָרָא בְּסִנְהֶדְרִין דְּקָרִי לִי
מַעֲלָה בְּזִכְרוֹ.

וְהַתּוֹס' הַקָּשָׁה מִבְּעֵלֶת אוֹב רַק נ"ל פִּי בְּזִכְרוֹ הֵינּוּ שֶׁל מַת. פִּי דְרַק מִצַּד אוֹתוֹ אֶבֶר
הוּא עֲטִיו שֶׁל נֶחֱשׁ כַּמִּשָּׁל וּבְאוֹתוֹ אֶבֶר אֵין עֲצָם כָּלֵל כִּי שָׁם מִמֶּשׁ הֵיזָר.

וְקוּדָם תְּחִיית הַמַּתִּים שֶׁיִּבְּלַע הַמָּוֶת אֲזִי יֵשׁ שָׁם אֲחִיזָה לְרַע וּמִצִּידוֹ הוּא הַפֶּחַ דְּבַעַל אוֹב
בְּהֶבֶל דְּגָרְמֵי שֶׁלֹּא שָׁנָה פִּיתוּם פִּי כַּמ"ש בַּמִּקְ"א עַל פִּיתוּם וְרַעֲמָסִס שֶׁיִּגְעוּס בְּמִצְרִים
שֶׁכָּל כּוֹנְנָתָם הִי לְהַכְנִיסֵם בְּשֵׁעַרֵי טוֹמְאָה זֹו כַּמ"ש בְּאַנְרָף.

דְּזֶה עֵינֵקֶר גְּלוּת מִצְרִים לְהַרְאוֹת קִנּוּשֵׁת יִשְׂרָאֵל שַׁח"ו לֹא נִשְׁקָעוּ בּוֹ. וְאֵד דְּרַבָּא הִי
גְּדוּרִים בְּעַרְיוֹת וְשָׁמִי מְעִיד עֲלֵיהֶם.

וְזֶה פִּי פְּנֻחָס שְׁדָרוֹז"ל בְּסוּטָה (יֵא ע"א) פִּי תְּהוּם בְּלַעוּ וְיָדוּעַ עֲנִין גְּנוּקָא דְּתַהוּמָא רַבָּא
כִּי הוּא מִשְׁלֵשׁ דְּלֹא תִשְׁבַּעֲנָה שְׁכוּלָל כָּל מִינֵי חֲשָׁקוֹת וְתַאֲנוֹת עַד אֵין קִץ. כְּטַעַם אֹנְהַב
כְּסָף לֹא יִשְׁבַּע.

וְרַצוּ לְהַקִּים וְלִכְנוֹת פֶּה זֶה ע"י יִשְׂרָאֵל דְּוּוּקָא וְלֹא הוֹעִיל. כִּי בְּאַמַּת אֶצֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פִּי
תְּהוּם בּוֹלְעוֹ.

וּפִי תְּהוּם זֶה הוּא הַבְּעַל אוֹב שַׁע"י תְּוֹקֶף תַּאֲנוּה זֹו שֶׁלֹּא מִתְדַבֵּק בְּהֶבֶל דְּגָרְמֵי שֶׁל זֶה. כִּי
הַחֲשֵׁק הוּא עֵינֵקֶר צוּרַת הָאָדָם וְחִיּוֹת שָׁבוֹ.

כִּי בִּישׁוּל הַחֲשֵׁק מִשׁוּם דְּבָר הוּא מִן הַדּוּמָמִים שֶׁאֵין לוֹ חִיּוֹת כָּלֵל. וְהַחִיּוֹת הוּא הַחֲשֵׁק.
וְהַהַד"ג הוּא כּוּלָל כָּל הַחֲשָׁקוֹת שֶׁלֹּא. וְע"י חֲשָׁקוֹת דַּד"ת שֶׁפְּתִי פֶהֵן וְגו' וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ
מִפִּיהוּ דְּבִק בְּקִנּוּשֵׁת הַהַד"ג.

וְע"י חֲשָׁקוֹת דְּזִנּוֹת עִ"ז הוּא מַעֲלָה בְּזִכְרוֹ הַהַד"ג מִצַּד הָרַע וְחֲשָׁקוֹת דְּזִנּוֹת שְׁבַהַד"ג.
וּלְכָף עֵינֵקֶר הַכִּיְשׁוּף בְּנָשִׁים כַּמִּשָּׂאז"ל (פְּסָחִים ק' ע"ב).

וְכֵן בְּבְעֵלֶת אוֹב. כִּי בְּהֶם תְּוֹקֶף הַחֲשֵׁק וְהַזִּימָה וְכַמִּשָּׂאז"ל שֶׁכָּל שִׁיחַתָּן אֵינּוּ אֶלָּא גִּיאוּף.

וּלְכָף אֵינּוּ עוֹלָה בְּשִׁבְתָּ (סִנְהֶדְרִין שָׁם) שֶׁהוּא מִן הַעוּה"ב שֶׁיִּבְּלַע רוּחַ הַטּוֹמְאָה. וְכֵן
בְּשִׁבְתָּ נְאָמַר וְהַתְעַנֵּג עַל ד' שֶׁכָּל מִינֵי תַעֲנוּגִים דְּעוּה"ז הִתְרַוּ בּוֹ לְפִי שֶׁהַפֶּל לְכַבּוֹד שָׁמַיִם.

וְאֵין כָּלֵל תַּאֲנוּה רְעָה כָּלֵל. וּלְכָף אֵין דְּנִין חֲיִיבֵי גִיְהָנָם (שָׁם) כִּי אֵין מְקוּם לְרַע.

וּלְכָף א"א לְהַעֲלוֹת הָרַע שְׁבַהַד"ג כָּלֵל בְּשִׁבְתָּ. וְאֵינּוּ עוֹלָה כְּדָרְכּוֹ לְפִי שֶׁהַתַּאֲחֻזוֹת הָרַע
הוּא לְעוֹלָם בְּעֵקֶב וּבְסוּף כָּל דְּרָגִין כְּטַעַם עֲוֹן עַקְבֵי יְסוּבְנֵי.

כי הטוב היא כמו השמן שעומד על כל מיני משקים ועולה למעלה. רק לפי שפל ההבד"ג מקנשר עולה ברגלו אבל ממטה ממקום שמושכו למעלה [רק למלה לפי שהמלה פורץ לעשות לו דרה כו' ב"ב ק ע"ב].

והשואל שואל בהיתר לכה עולה פדרפו. ולכה עלה פן לשאול פנ"ל שהי מצד הטוב] ומדבר משחיו כי אמז"ל (תנחומא פ' אומר ד') הנשאל רואהו ואינו שומע קולו.

והשואל שומע קולו ואינו רואהו: וידוע פל שמועה ורא' בדברים רומז על השגת עין ואונן השכלי נאמר כי קולו הוא דוגמת ההכל הינצא מן הדבור וכן מראהו. ואין נרגש לעיו ואונן.

רק בשכל מצד תוקף חשקו [ושאר פעולות וכונות ע"ד זלעו"ז בקדושה אתדבקות רוחא ברוחא, עי' בשער היחודים ומ"ש במק"א. וכה זה מצד הטומאה והרע] של הנשאל להעלותו אתדבק חשק זה בהבד"ג שבתו והוא נרגש במחשבתו פל ההד"ג של זה המנות שהוא פל צורתו פולה [לבקיאים בצורת הגוף איך פל אבריה מקבילים לאברי הנפש ואברי ההד"ג, ובמחשבתו מצטיירת ההד"ג פדמות הגוף ההוא.

כי ממנו נבנית והיא היא פנ"ל] ומצד החשק של השואל לדעת תשובת שאלתו שפל שואל ע"כ משתוקק לדעת אותו דבר מצד פעולות הנשאל שהעלה אותו ההד"ג. אז אותו ההד"ג מתדבק באותו חשק ונודע לו במחשבתו וחשקו את השייך לאותו דבר כ"מ שידוע לאותו הד"ג שגדבק בו וידיעה זו היא רק שנופל במחשבתו כה וכה.

רק שידוע שאין זה מחשבת עצמו רק מצד ההד"ג של זה ומחשבתו של זה וכאלו הוא מדבר וזה נקרא שומע קולו. אבל אינו רואהו ר"ל עצם ההד"ג.

כי דבר אינו חשקו העצמי רק חשקו של הנשאל שהיא משתוקק לדבר זה להעלות ההד"ג. אבל הוא אין משתוקק לעצם ידיעת אותו דבר הנשאל.

כי אין זה צרכו וענינו פלל. ולכה אינו שומע קולו.

והבן זה היטב כי פל התדבקות ההד"ג הוא רק אל החשק שבאדם. כי פל ההד"ג הוא החשקות שיש בהם.

שזהו עצם החיות פנ"ל. ולכה מדבר משחיו כי יש שייכות בית השחי אל בית הערנה כמ"ש במק"א על מאמז"ל (נזיר נח ע"ב) שאסור לגלח בית השחי ובית הערנה.

ושפנות ישראל אין להם שערות דביה"ש וביה"ע. כי ביה"ע הוא בין הוצאות פרקי הרגלים מן הגוף.

וביה"ש הוצאות הידים מהגוף. ושניהם פוחות הפועלים רק הרגלים בהתפשטות מה שחוצ לגוף הידים בהתפשטות אצל הגוף.

ובשניהם יש שערות וידוע שפל שערות הוא מצד מותרות הלחיות שבפנים [ולכה פל שערות רומז דין] כי יש בהם מותרות. רק פנות ישראל אין להם [ובזכרים אסור לגלחם כי באמת המותרות שלו דבוק בקדושה וכמ"ש במק"א בסוד הפיאות] פאות מותרות מה שזולת רצון השי"ת, והנה תוקף אחיזת הרע הוא רק בהתפשטות שחוצ לגוף.

דהיינו ביה"ע וכמ"ש במק"א על ניגע בכף יריכו. ולכך הוא מעלה בזכורו דהיינו ביה"ע, ומדבר משחיו דהיינו ביה"ש.

שגם שם יש מותרות פי גם השואל חוטא. פי אעפ"י שתשוקה ידיעת שאלתו אינה תשוקת איסור.

מ"מ יש בה מותרות מה שמשתוקק כל כף לשמוע ששואל לבעל אוב, אבל הנשאל תשוקתו להעלות הד"ג היא תשוקה אסורה לגמרי. לכך ההעלאה בביה"ע והדבור בביה"ש.

(פי ההד"ג מתלבש בהד"ג] ש"ל ש"הוא בסדר איברי גופו) ואכמ"ל עוד: והנה כל ההשגות ש"ל האדם לתקמה מה שלמעלה מהשגת חקמתו. רק לדעת חקמת שיזעו אחרים השייכה לתקמתם ואינה שייכה לו הוא ע"י ההד"ג זה שהוא למטה בעוה"ז יש כל אותו הד"ג ש"ל אדם זה הפולל כל מוחו [בקטנות דר"ל בצמצום גדול.

אבל יוכל להתפשט וחקמתו. וכשעושה פעולות קדושות ונשקות טובים השייכים לאותו הד"ג אז מתדבק באותו הד"ג וזוכה לגלוי אלי' [שהוא היותר רגיל פי יש לו שייכות לכל אדם.

פי הוא נקרא מלאך הברית דכל ישראל ושהו פעולתו ההכרה דכל ישראל הם חלק אלו"ק בשןרשם כנ"ל. ומי שמפיר זה יש לו שייכות עמו.

פי יש לו שייכות לכל ישראל שכולם באמת חלק אלי"ק. וכמו ששמעתי ע"פ ולמכיר נתתי את הגלעד.

פי' מי שמפיר השי"ת (שכל פחותיו ממנו) הוא זוכה לגלוי אלי'. משא"כ שאר צדיקים כל אחד הוא שורש פרטי ולא פולל לכל הנפשות ועוד דברים בגו ואכ"מ] או שאר צדיקים פי' כמ"ש בנצח ישראל פי' על גלוי אלי' שהוא מחשבה הנפולות באדם והמשפילים יבינו פי' אין זה מחשבת עצמו וחקמתו רק מאלי'.

וכיוצא בו. ודבר זה חכמות גדולות ופרקים גדולים ואכ"מ.

ובכלל בדבר חקמת התורה דאתאמרה הלכה למשה מסיני פותי' דבזה עדיף מנביא כדאי'תא פ"ק דבב"ב דר"ל השגת חקמה אמיתית שלמעלה משפלו רק מכונן להל"מ הוא שמתדבק בהד"ג דמשה שבזה מתדבק כל ת"ח מישראל ע"י עיונו בתורה שזה הי' פעולת משה: ובקשה מלכת ש"ב איך להתדבק בהד"ג דבלעם כדי שתגיע למדרגת חכם עדיף מנביא בחכמות חיצונות פיון דאתאמרה משמי' דבלעם כנתי.

והיא ע"י אותם הנחשים שנעשו מעצמותיו שחיות של הנחשים הוא ההבלא דגרמי ש"ל. ועי' פ"ב דאהלות מ"ב דלר"א פזית רמה אפי' חיים מטמא כבשרו דיש בהם אותו רוח הטומאה שפשוו ונהגם דאין לה בע"ת אלו הם כבשר המת עצמו וחקמים מטתרים רק ביש"אל אבל לא בעפ"ם [ובעצמות] פי בלא"ה איך נעשה מדומם בעל חי רק שהחיות שבהם הוא ההבלא דגרמי והחיות ש"ל.

ולא ידעה שורש פללות הד"ג ש"ל מה הוא. פי כדי שתתדבק בכללות הד"ג ש"ל לדעת כל אשר שאלה שזהו טעם כל דבריה הפולל הכל כנ"ל.

צָרִיף לַעֲשׂוֹת פְּעֻלַּת חֲשֵׁק הַשְּׂרָשִׁית לְכַלְלוֹת הַהַד"ג שֶׁהֵם כְּלוּלֵי הַחֲשָׁקוֹת רְעוּת דְּבִלְעָם שְׁעִי"ז תַּתְּדַבֵּק בְּכַלְלוֹת הַהַד"ג דְּבִלְעָם. וְהִיא חֲשֵׁבָה שֶׁכְּלוּלֵי חֲשֵׁק בִלְעָם הִיא רַק יָדִיעַת הַחֲכָמוֹת כְּמוֹ זֵלְעו"ז בַּמַּרְע"ה.

אָבֵל בְּאַמַּת הִיא בְּזֶה רַק פְּקוּף בְּפָנָי אָדָם לְמַשָּׁה. דְּאֲשֶׁת זְנוּנִים מִתְּתַקְנָא בְּרִזָּא דְּאֲשֶׁת חֵיל לְהִתְחַכֵּם בְּכָל דְּבַר חֲכָמָה וּלְחֲשׂוֹק לָזֶה.

אָבֵל שֶׁהַמַּע"ה שְׁלֵא הִיא מְבִיט אֶל הַדְּמִיוֹן. רַק אֶל הָאֲמַת יָדַע שְׂזָה רַק דְּמִיוֹן שְׁמַתְדָמוֹת לְאֲשֶׁת חֵיל וְאִין זֶה בְּאַמַּת.

וְעִיקַר חֲשָׁקוֹ הִיא זִימָה וּלְכַף הַשִּׁיב לוֹ בַּש"ז רוֹתְחוֹת ר"ל תְּנַקֵּף חֲשָׁקוֹת הַזִּימָה זֶהוּ שׁוֹרֵשׁ כָּל הַחֲשָׁקוֹת וְהַחִיּוֹת שֶׁל בִלְעָם הַרְשָׁע. וּבְחֲשָׁק זֶה דְּבַק הַהַד"ג שְׁלוֹ.

וְהִיא לֹא יָדְעָה זֶה כִּי הִיא הִיטָה דְּבוּקָה בְּדְמִיוֹן וְדָבָר זֶה הוּא הַשְּׂגַת הָאֲמַת שְׁבָרַע. זֶה הַשִּׁיג רַק שֶׁהַע"ה.

וְהִיא בְּאַמַּת הִיטָה שׁוֹרֵשׁ הַחֲשָׁק דְּזִימָה. כַּמ"ש בְּתַרְגוּם אִיּוֹב א' ע"פ וְתַפּוּל שְׁבָא וְנִפְלֵת בְּתַפּוּף לִילִית מְלָכַת זַמְרָגוּד.

וְזַמְרָגָד הוּא שֵׁם אָבֵן טוֹבָה וְנִרְאָה דְּדַעַת אוֹתוֹ הַמְתַּרְגֵּם דְּכַתוּבִים דְּהוּא אָבֵן שְׁבוֹ בִלַּה"ק וְדִלָּא כְּמַתְרַגֵּם הַתּוֹרָה. וּלְכַף שֵׁם הַמְדִינָה שְׁבָא.

דְּשֵׁם מְצִוֵי אוֹתָהּ אָבֵן טוֹבָה. וְשְׁבוֹ הוּא לְנִפְתָּלִי עִי בַשְׁמו"ר שֶׁהוּא נֶגֶד חוֹדֶשׁ אָדָר עִי כַּפִּי הַרְאָב"ד לְסַפֵּר יְצִירָה דִיעוֹת בְּזֶה.

וְשִׁמְעָתִי דְכֹן הַעִיקַר דְּנִפְתָּלִי נֶגֶד אָדָר [שֶׁהוּא הָאֲחֵרוֹן ג"כ בְּדָגְלִים] וְאָדָר נִבְרָא בְּאוֹת ק' כְּדֹאִיתָא בְּסַפֵּר יְצִירָה וְהוּא אוֹת דְּאֲשֶׁת זְנוּנִים כְּדֹאִיתָא בְּזוֹהַר תְּרוּמָה קַמ"ח ב' רַק נִפְתָּלִי נִקְרָא אֵילָה שְׁלוּחָה לְכַף לומר שְׁאִינוּ אֲשֶׁת זְנוּנִים אֵלָא בְּרִזָּא דְּאֲשֶׁת חֵיל שְׁנִקְרָאת אֵילָתָא וְאֵילַת כִּידוּעַ וְכִדֹּאִיתָא בְּיוֹמָא (כַּט ע"א).

אָבֵל שֵׁם הוּא תְּנַקֵּף רִזָּא דְּאֲשֶׁת זְנוּנִים. וְע"ד הַפְּשֵׁט בְּפִסּוּק שֵׁם הַרְגִיעָה לִילִית הוּא שֵׁם בְּעַל חֵי מַה כַּמ"ש הַמְפֹרָשִׁים הַקְדָּמוֹנִים [נֹאִיתָא בְּנִידָה (כַּד ע"ב) בְּרִי' הִיא אֵלָא שְׁיִשׁ לוֹ כְּנָפִים].

כִּי לַעוֹף בְּאוֹרִי וְלִהְתַּפְּשֵׁט מִסוּף עוֹלָם עַד סוּפוֹ. וְזֶה הַחֲשָׁק שְׁבָאָדָם שְׁבוֹ פֶחַ הַעֲפִיפָה וְהַהֲתַפְּשׁוֹת כְּפִדְעַ [וּבִלְתִּי סִפְק הוּא מְצוּי בְּאֶרֶץ שְׁבָא אֲשֶׁר שֵׁם מִפְּחַ הָאוֹרִים דְּשֵׁם הוּא תְּנַקֵּף הַזִּימָה וְטָבַע אוֹתָהּ חֵי] [שֶׁהִיא נִקְיָה וְאוֹלֵי הַזִּכָּר שְׁלָה הוּא הַשְּׁעִיר הַיָּדוּעַ שֶׁא' עָלָיו בַּס' חִיצוֹנִים וְתְּנַקֵּף תְּאֻנָּתוֹ הַרְבֵּה לְזִימָה] בְּזִימָה רַבָּה לְתַבְּנוּעַ וְלֶאֱחֹז בְּכָל בַּע"ח זָכָר.

וְכֹן נִקְרָא כַּח הָאֲשֶׁת זְנוּנִים שְׁבָעוּלָם. כַּמ"ש בְּשִׁבְתָּ (קִנָּא ע"ב) הִשָּׁן בְּבֵית יְחִידֵי אַחְזָתוֹ לִילִית.

כִּי שְׂרוּאָה קָרִי שְׂזָה כָּל חֲשָׁקָה וְתִאֲנוּתָהּ שֶׁל אֲשֶׁת זְנוּנִים וְכַת חֲשָׁק זֶה בְּעוֹלָם הַיָּנוּ שְׁמַתְפַּשֵׁט חֲשָׁק זֶה בְּאָדָם בְּשִׁינָתוֹ. וּמִצַּד תְּנַקֵּף הַחֲשָׁק בְּחִלּוּמוֹ ר"ק כִּידוּעַ וּבְעַת הַשִּׁינָה אִזְ אִינוּ בְּדַעְתּוֹ לְהִתְגַּבֵּר עַל יְצִירוֹ מִצַּד חֲכָמָתוֹ וְאִזְ עוֹשֶׂה חֲשָׁק זֶה פְּעוּלָתוֹ.

וּכְשֶׁהוּא יְחִידִי יֵשׁ חֲשֵׁשׁ יוֹתֵר כִּי בְּאַמֶּת עַל אִישׁ יְהוּדִי חוֹפֵף קַדְוֶשָׁה. כִּי שְׂרָשׁוּ מִמְקוֹם קַדוּשׁ וְכָל עֲנֻמָּה מִחֲשָׁבוֹתָיו בְּאַמֶּת הוּא רַק בְּקַדְוֶשָׁה וְטָהָרָה וְלֹא בְּחֲשָׁקוֹת כְּאֵלוֹ: וּכְשֶׁשָּׁנִי יְהוּדִים בְּיַחַד אֵז הַקַּדְוֶשָׁה.

כַּמ"ש (בְּרָכוֹת ו ע"א) תָּרִי מִכֶּתֶב מִלִּיָּהוּ כו' פִּי שְׁעוֹשִׁים רִנָּה יוֹתֵר בְּקַדְוֶשָׁתוֹ לְמַעַלְהָ. וְלִכְךָ לְשָׁנִים נִרְאָה וְאִין מִזִּיק כִּי אִין לוֹ פֶּחַ, וְכֹן אִין פֶּחַ לְמַחְשָׁבָה רְעָה לְהַתְפַּשֵּׁט מִצַּד הַקַּדְוֶשָׁה הַשׁוֹכֵנֶת בְּלִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּמִתְקַפֶּת כְּשֶׁהֵם שָׁנִים בְּמִקוֹם אֶחָד דְּמַצָּא מִין אֶת מִינוֹ וְנִתְקַדֵּשׁ גַּם הָאִוִיר שְׁבַנְתִּים וְאִין הַתְפַּשְׁטוֹת לְאִוִירִים הַמּוֹלִידִים מִחֲשָׁבוֹת רְעוֹת בְּאֶדָם [כִּיזוֹעַ שְׁלֹאִוִיר יֵשׁ פְּעוּלָה גְדוּלָה בְּמַחְשַׁבַת הָאֶדָם.

כַּד"ש (ב"ב קנ"ח ע"א) אֲנִירָא דא"י מִחֲפִים. וְכִיּוֹצֵא בּוֹ יְדִיעַ] רַק כְּשֶׁהוּא יְחִידִי וְאֵז חֲשֵׁק הָאֲשֵׁת זְנוּנִים לוֹ, וְרַק לְאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי כַּמ"ש בְּסוֹפָה (נב ע"א) ע"פ כִּי הַגְּדִיל לְעֵשׂוֹת שְׁהַנִּיחַ כָּל הָאֲנוּמוֹת כו' וּבַת"ח יוֹתֵר כו' שְׁפֹחַ חֲשָׁקִיוֹת רְעִים שְׂיָסַד הַשִּׁי"ת לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם, מִטְּבַעֵם לְהַמְצִיא יוֹתֵר אֶצֶל בְּנֵי וְכַמוֹ שֶׁאֵז"ל לֹא הִי עֲפוֹ"ם רְאוּיָם לְזִיבוֹת וְצָרְעַת (הֵם תּוֹלְדוֹת תְּשׁוּקוֹת רְעוֹת בְּאֶדָם) אֶלָּא כִּיזוֹעַ שְׁלֹא יְהִי מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְכַמְשׁוֹ"ל (יְבָמוֹת סג ע"א) אִין פְּרִיעוּנִיּוֹת בָּא לְעוֹלָם אֶלָּא כו' כְּטַעַם רַק אֶתְכֶם יְדַעְתִּי וְגו' ע"כ אֶפְקוֹד וְגו', וְהַפְּרִיעוּנִיּוֹת הֵם הַעֲוֹנוֹת עֲצָמָם וְהֵם עֵינְקָרָם נִתְיָסְדוּ לְהַמְצִיא בְּעוֹלָם רַק בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא שְׁנַתְפַּשְׁטוּ גַם לְעַפּוֹ"ם, רַק בְּהֵם שְׁנִרְשׁ שְׁלֵקָה הוּא מְאוֹתוֹ רַע וְעֵינְקָרָם כָּלוּ כָּהֵן, אֶבֶל הַתְּפַשְׁטוֹת בְּעַנְפִים שְׁבֵלֵב הוּא רַק בְּיִשְׂרָאֵל כִּי רוֹצֵה לְהַתְתַּקֵּן בְּרִצָּא דְאֲשֵׁת חֵיל שְׁכָךְ יָסַד הַשִּׁי"ת שְׁיִהְיֶה הָרַע מְדַמָּה שֶׁהוּא טוֹב.

וְכַאֲשֶׁר הֵם בְּנֵי פֶן אֵז ע"כ הוּא טוֹב שְׁהָרִי מְקוֹר וְשְׁנִירְשׁ יִשְׂרָאֵל הוּא מֵהַשִּׁי"ת, וְגַם חֲשָׁקוֹת רְעִים שְׁבָהֵם הוּא דְבוּק בַּהַשִּׁי"ת וְעִי"ז מִתְדַּבֵּק הָרַע ח"ו בַּהַשִּׁי"ת כְּמוֹ הַטּוֹב הַנִּקְרָא אֲשֵׁת חֵיל ע"ש דְּבִקּוֹתוֹ בַּהַשִּׁי"ת שְׁמִקְבֵּל שְׁפַעוֹ מֵהַשִּׁי"ת שְׁשׁוֹפֵעַ בּוֹ.

וְכָךְ הָרַע מְאַחַר שֶׁהוּא בְּלִבּוֹת בְּנֵי הָרִי מְקַבֵּל שְׁפַעוֹ מֵהַשִּׁי"ת כִּי בְּנֵי דְבוּקִים בּוֹ, וְלִכְךָ נֶאֱמַר וְתַפּוּל שְׁבָא וְתַקְחֶם לְאוֹתָם בְּקָר חוֹרְשׁוֹת וְהֶאֱתוֹנוֹת רוֹעוֹת ע"י שֶׁאֵז"ל (ב"ב טו סע"ב) ע"ז שֶׁהִטְעִימוֹ מַעִין עוֹה"ב וְהִיָּינוּ כְּמוֹ שְׁבַת מַעִין עוֹה"ב (בְּרָכוֹת נו ע"ב) שֶׁהוּא תַעֲנוּגִי עוֹה"ז לְשֵׁם שְׁמִים, וְכָךְ הִטְעִימוֹ הַפְּלֶגֶת תַעֲנוּגִי עוֹה"ז לְשֵׁם שְׁבָאֲשֶׁר הֵם לְשֵׁם אֵז הֵם בְּהַפְּלֶגָה יִתְיָרָה דְהִיָּינוּ מַעִין עוֹה"ב, וְדִיָּיקָא בְּזָה וְתַפּוּל שְׁבָא כִּי בְּזָה יֵשׁ לָהּ אֲחֻנְזָה וְכַמ"ש ג"כ בְּחֶלֶק בְּדוֹר הַמְּבוּל שֶׁהִטְעִימָן ג"כ מַעִין, עוֹה"ב וְחֲטָאָם הִי ג"כ בְּזִימָה כִּי יֵשׁ שְׁיִיכוּת לְזִימָה עִם טַעַם מַעִין עוֹה"ב.

שְׁזָה נִקְרָא אֲשֵׁת חֵיל וְזָה אֲשֵׁת זְנוּנִים. וְאֲשֵׁת זְנוּנִים מִתְתַּקְנָא בְּרִצָּא דְאֲשֵׁת חֵיל וְיֵשׁ לָהּ אֲחֻנְזָה בָּהּ, כְּטַעַם רַגְלֵי יוֹרְדוֹת חוֹת וְאֵז"ל: וְאֵז"ל אִיּוֹב בִּימֵי שְׁלֹמֵה הִי שְׁנֶאֱמַר וְתַפּוּל שְׁבָא.

הִיָּינוּ דְהַתְּפַשְׁטוֹת כְּחַזְזָה דְמִלְכַת שְׁבָא הִי בִימֵי שְׁלֹמֵה. הִיָּינוּ כַּמ"ש בְּזוֹהַר בַּכ"מ שֶׁהוּא לְמַד ג"כ כָּל חֲכָמוֹת חִיצוֹנוֹת וְהִיָּינוּ שֶׁהַכְּנִיס כָּל חֲשָׁקוֹת עוֹה"ז לְקַדְוֶשָׁה וְמֵלָא כָּל מִינֵי תַאֲנוֹת בְּאֶלְף גְּשִׁים וְכֶסֶף וְזָהָב וְסוּסִים.

וכן מאכל שלמה ליום רק שהכל בהפכה שהשי"ת הוא הנותן והכל כפי עומק רצון השי"ת וזהו מעין עוה"ב פהנ"ל. ולכך מלכת שָבָא הי"ל תוקף אַז, וכשהיא בגודל תוקפה אַז יש לה חכמה דחיצונית הרבה.

וכששמעה את שמע שלמה פנ"ל דבזה תיקף ותפול שָבָא ותקחם פנ"ל, ובאתה אליו והוא התגבר עליה פנ"ל בהפרת האמת. שהיא ידעה רק מדמיון והיא היתה באמת תוקף החשק דזימה שארצה גורם, ומלכת שָבָא ר"ל עוצם תוקף פח של עגנו המדינה שהיא במלך, ולכך היתה מופלגת בתקמת חיצונית למטה מבלעם.

פטעם שהמע"ה נגד מרע"ה שנקרא בזוהר חכמה עלאה ותקמה תפאה. כך זלעו"ז הי' בלעם ומלכת שָבָא בחיצונית.

וזהו ניגוד לה את כל לבה שזהו באמת כל לבה ג"כ החשק דזימה, רק שהיא לא ידעה שזה שורש דבלעם כמש"ל ע"י ויקר דישאל. ולכך חשקה בשלמה.

ואז"ל שָבָא עליה ויצא נ"נ, שנתן שאלתה. וע"כ אז"ל וסנהדרין קד ע"ב) בקשו למנות עוד אחד כו'.

כי אז"ל ע"פ רפינו את בבל ולא נרפאתה. שבקש הקב"ה להוציא ג"כ מנ"נ תחת פנפי השכינה ואמרו מלה"ש כו' ומאן מלאכי השרת רבנו פדאיתא בנדרים (כ ע"ב) ולכך בקשו למנות עוד אחד.

כי דבר זה אין לו רפואה כלל כמ"ש במק"א שבקשו למנותו במקום בלעם שלא הי' ראוי להימנות. שלא נמנו אלא מבני ישראל.

ותשובו כי הוא ג"כ קלקול דהקורא בספרים חיצונים שהשפיע לשורש החיצונית. כי כל רע אפשר לרפאותו.

היינו שאח"כ נגלה השורש שיש איזה שורש טוב. אבל נ"נ לא נרפא כלל נמצא שאין בדבר שורש טוב כלל והיינו חלק לעוה"ב.

ותשובו שהוא דוגמת דור המבול שטעם ג"כ מעין עוה"ב רק אח"כ ותפיל שָבָא ותקחם. ובאמת איתא בזוהר דפגם הברית אין מועיל תשובה.

והיינו דאין לו רפואה ח"ו. אף בפסוק הצדיק אבד דר"ל קלקול הברית רזא דצדיק וכמשדרז"ל בנדה (יג ע"א) ע"פ הנחמים באילים שנא' שם באותה פרשה ומסיימת אמר ד' ורפאתיו.

שאין לו רפואה מדעת בני אדם רק ממאמר השי"ת בעצמו וכמ"ש שם שנאמר להם המעמף ישלמנה וגו': ואצל נ"נ בקש הקב"ה ולא הניחו הם פטעם (אבות פ"ב מ"ד) בטל רצונה כו' כדי כו' לכך בשהע"ה בקשו הם ולא הניחם השי"ת ובטלו רצונם ושמו בלעם שהוא מנביאי או"ה במקומו.

כי אצל בני א"א כלל קלקול הברית פנ"ל דעמף פולם צדיקים ואין הערלה כו' וא"א להם כלל לקרות בספרים חיצונים] באמת כפי עומק הידועה שיש להשי"ת במה שפחר בהם שעומק ראשית דמחשבתם דבוק לגמרי בהשי"ת ואתה הסיבות וגו'.

וגם היצ"ר שְׁלָהֶם הוא מהשי"ת ורק פּוֹשְׁעֵי מַעֲפּוֹ"ם בְּגוֹפֶן אִז"ל בר"ה (יז ע"א) בַּעֲבִירָה. אָבֵל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפֶן דּוֹקָא קַרְקַפְתָּא דְלֹא מִנַּח תְּפִילִין כִּי בַּעֲבִירָה אֵין נִקְרָא אֲצִלוֹ בְּגוֹפֶן שר"ל בְּעֵיקְרוֹ וְשׁוֹרְשׁוֹ כְּטַעַם גּוֹפֵי תוֹרָה.

וְזֶה רַק בְּעַפּוֹ"ם שְׁעֵיקָר וְשׁוֹרְשׁ הַחֲשֵׁק שְׁלָהֶם הוּא זִימָה. אָבֵל בנ"י עֵיקָר וְשׁוֹרְשׁ הַחֲשֵׁק שְׁלָהֶם וְהַחֲסוּת הוּא רַק לַד"ת וְלִדְעַת אֵת ד'.

זֶהוּ שׁוֹרְשׁ הַנְּעֻלָּם שֶׁל כָּל הַמִּינֵי חֲשֵׁקוֹת הַמְתַּפְּשָׁטִים כַּעֲנָפִים מִן הַשׁוֹרְשׁ בְּלִבּוֹת בנ"י רַק פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפֶן הוּא קַדְלַמ"ת פ"י הַקַּרְקַפְתָּא הוּא עוֹמֵק רֵאשִׁית דְּמַחְשָׁבְתָם. דְּהֵינּוּ הַגְּלוּגְלוּת הַמַּקְפָּת אֵת הַמְּנוֹת.

דְּלֹא מִנַּח תְּפִילִין שְׁאֵין לוֹ שׁוּם דְּבִיקוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת בְּשׁוֹרְשׁוֹ לַהֲשִׁי"ת שְׁזָה עֲנִין תְּפִילִין שְׁבְּרָאשׁ שֶׁאִז"ל בְּמַגִּילָה (טז ע"ב) ע"ז כִּי שָׁם נִקְרָא עֲלֶיהָ ר"ל שְׁאֲתָהּ מִשְׁלוֹ וְחֻלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ. וְזֶה שׁוֹרְשׁוֹ אֵין דְּבוּק שָׁם וְזֶה לֹא הִי' רַק אוֹתוֹ שְׁאֲמָרוּ בְּהַנְּזִיקִין תָּא חֲזִי מַה בֵּין פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל לְנִבְיָאֵי עַפּוֹ"ם ע"ש.

וְהֵם ב' יִצְרִים דְּעֵרִיּוֹת וְדַעֲפּוֹ"ם בְּיוֹמָא (סט ע"ב) שְׁבִטְלוֹ דַּעֲפּוֹ"ם שְׁמַמְנוּ נְמִשְׁהָ פו"י בְּגוֹפֶן וְשׁוֹרְשׁוֹ מִשֶּׁא"כ יִצְרָא דְּעֵרִיּוֹת לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּיעֲתָא בַת יוֹמָא וּפִי' הַקְּדָמוֹנִים תְּפִילָה. וְהֵינּוּ עַדש"ל מִמְדָּה"נ דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵייתָא וְכֵן לַתְּפִילָה צְרִיף חֲשֵׁק וְהַשְׁתַּוְקוּת וְזֶהוּ שׁוֹרְשׁ אוֹתוֹ יִצְרָ בְּלִבּוֹת בנ"י רַק חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵייתָא וְהַשְׁתַּוְקוּת לִישׁוּעַת ד'.

וְרַק נְבִיָאֵי עַפּוֹ"ם שְׁרָשָׁם יִצְרָא דְּזִימָה עֲצָמוֹ, וְאוּנְקְלוֹס שְׁאֵל ב' פְּחוֹת אֵלוֹ ע"י הַתְּדַבְּקוֹת בְּהַבְּלָא דְּגֵרְמֵי דְּשׁוֹרְשָׁם וְשְׁאֵל תִּיכְרָ דִּינִי' דַּה"ג כְּפִדִּי שְׁלֵא לְהַתְּדַבֵּק בְּרַע שְׁבַהֲהַד"ג הַעֲצָה לְזֶה יִרְאֵת הַעוֹנֵשׁ כְּטַעַם תַּעֲבִירוֹ בְּאֵשׁ וְטָהַר וְדִינִי' דַּה"ג בְּצוֹאָה רּוֹתַחַת שְׁהוּא פְּסוּלַת הַמַּאֲכָל שְׁהוּא מִצַּד תְּאֻנוֹת עוֹה"ז שְׁבַמְאָכָל שְׁהִרֵי בְּמֶן אִז"ל (יומָא עה ע"ב) שְׁנַבְּלַע בְּאִיבְרִים.

וְזֶהוּ מִצַּד עֲטִיו שֶׁל נַחֵשׁ שֶׁהִי' בְּמַאֲכָל וְזֶהוּ שׁוֹרְשׁ כָּל הַיִּצְרִים שְׁבַאֲדָם וְהוּא שׁוֹרְשׁ גַּם לַיִצְרָא דַּעֲפּוֹ"ם וְלִכְרָ יֵשׁ בּוֹ פְּסוּלַת שְׁאֵינוֹ רְאוּי לְאֲדָם כָּלָל. מִשֶּׁא"כ בְּתַאֲנָה דּוֹמָה דָּאֵין בּוֹ פְּסוּלַת דְּלִבְטָלָה כַּנ"ל דְּשׁוֹרְשׁוֹ טוֹב מְאוֹד.

מִשֶּׁא"כ בְּתַאֲנוֹת אֲכִילָה שְׁהוּא שׁוֹרְשׁ הַשְּׁרָשִׁים דִּיצ"ר וְשׁוֹרְשׁ גַּם לַיִצְרָא דַּעֲפּוֹ"ם שְׁנִקְרָא פו"י בְּגוֹפֶן הֵינּוּ שְׁיֵשׁ בּוֹ שׁוֹרְשׁ רַע בְּאֲמַת. אִף מ"מ ת"ח מַה בֵּין פו"י לְנִבְיָאֵי עַפּוֹ"ם כִּי בְּאֲמַת בְּיִשְׂרָאֵל שׁוֹרְשׁ הַעֲצָמִי אֵין כּוֹ, וְכַמְשׁוֹ"ל בְּסִנְהֶדְרִין (סג ע"א) לֹא עָבְדוּ עַפּוֹ"ם אֲלֵא כְּפִדִּי לְהַתִּיר עֵרִיּוֹת וְזוֹ הַמְתָּקָה גְּדוּלָה שְׁנַמְצָא שׁוֹרְשׁ יִצְרָא דַּעֲפּוֹ"ם שְׁלָהֶם הִי' יִצְרָא דְּעֵרִיּוֹת וִיצ"ר זֶה שׁוֹרְשׁוֹ פְּתוּת לְטוֹבָה כַּנ"ל וְכוּלוֹ טוֹב.

רַק בְּתַר דְּאֲבִיקוֹ בְּהַ כְּדֵאִיתָא הֵתָם נַעֲשֶׂה שׁוֹרְשׁ רַע לַיִצְרָא דַּעֲפּוֹ"ם בְּקַרְבָּם, וְלִכֵּן בְּטָלוּהוּ וְנִשְׁאָר רַק תְּנַאָר מְלַעִיג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים [וּבְאֲמַת שְׁנִיָּהֶם שְׁקוּלִים כַּמְשׁוֹ"ל עַל וַיֵּאֱמִינוּ בַד' וּבַמִּשָּׁה עַבְדוֹ].

רַק בְּבִית רֵאשׁוֹן בִּימֵי נְבִיָאִים הִי' עַפּוֹ"ם שְׁלָהֶם נִגְדַּד וַיֵּאֱמִינוּ בַּה'. וּבְבִית שְׁנֵי שְׁהַתְּחִילוֹ חֲכָמֵי תוֹשַׁבְע"פ וְדְבָרֵי חֲכָמִים הַעֲפּוֹ"ם נִגְדַּד הֶאֱמוּנָה בָּהֶם.

נדָבָר זֶה לֹא יָכֹלוּ לְבַטֵּל וּאִם"מ], וְשׁוֹרְשׁוֹ ג"כ רַק דְּבִהְפָּקִירָא גִיחָא לִי בְּמִלּוּי תַּאֲנוּת בְּלֹא עוֹל רַק אִח"כ נַעֲשֶׂה שׁוֹרֵשׁ לְרַע זֶה וְאֵז נִתְדַבְּקוּ בּוֹ עֲכוּ"ם שְׁהֵם הַשׁוֹרֵשׁ דְּרַע וְנִדְחָה מִבְּנֵי, אֲבָל מ"מ הוּא מְצִידוֹ נִקְרָא רַק פּו"י כִּי תַחֲזִיקְתוּ וְשׁוֹרְשׁוֹ מִיִּשְׂרָאֵל רַק דְּשׁוֹרְשׁוֹ מְזֻנּוֹת פְּדוּעַ וְלֹא מַעֲכוּ"ם.

כִּי שׁוֹרְשׁוֹ הֶבֶל וְשִׁקָּר אֲצֵל בְּנֵי וְלִכְפָּה הַשִּׁיב טוֹבְתֵם דְּרוּשׁ כּו' כִּי מִצַּד הַשׁוֹרֵשׁ דְּעֲכוּ"ם הוּא דְבָר שְׂאִין לוֹ שׁוֹרֵשׁ בְּטוֹב כָּלֵל וּמִפִּיר דְּטוֹבְתֵם דְּיִשְׂרָאֵל דְּרוּשׁ. וְלִפִּי שְׁהוּא נִקְרָא פּו"י דְּרֵשׁ גַּם לְטוֹבְתוֹ בְּזֶה.

וְהַפּוֹשְׁעִים דְּפִשְׁעֵי וְאֲזֵלֵי הוּא רַק בְּעֲכוּ"ם שְׂאֵי אֲפִשֵׁר לָהֶם לְהַשְׁתַּנּוֹת מִמָּה שְׁהוּא בְּשׁוֹרְשׁוֹ] מִשָּׂא"כ מִצַּד שׁוֹרֵשׁ הַזִּמָּה דְּהִינּוּ בְּנִבְיָאֵי עֲכוּ"ם א"ל לֹא תִדְרֹשׁ כּו' כִּמ"ש בְּנִזִּיר (כַּג ע"ב) דְּטוֹבְתֵם שֶׁל רְשָׁעִים שְׁזִמָּה רָעָה אֲצֵל צְדִיקִים, וְכֵן לְהִקְפָּה טוֹבְתֵם דְּצְדִיקִים הוּא שְׁנֵאת הַזִּמָּה וְעַמָּה כְּנֹלֵם צְדִיקִים זֶהוּ עֵיקָר טוֹבְתֵם דְּיִשְׂרָאֵל וְשִׁלְמָם.

כִּידוּעַ דְּשָׁלִים וְטוֹב רוּמְזוֹ לְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם שְׁהוּא הַמְשַׁפִּיעַ שָׁלִים וְטוֹב לְיִשְׂרָאֵל וְהוּא אוֹת הַבְּרִית דְּיִשְׂרָאֵל כְּנֹדַע שְׁהוּא מִמֶּשׁ הִקְפָּה דְּעֲכוּ"ם שְׁנִקְרָא עֲרָלָה וְאִין לוֹ שׁוּם שְׁיִיכוּת לָהֶם, וְלָכֵן הַשִּׁיב לֹא תִדְרֹשׁ כּו' כִּי יֵצֵר זֶה אִין לוֹ שׁוּם שְׁיִיכוּת לְבְנֵי: מִשָּׂא"כ טִיטוּס דְּהוּא מְזַרְעוֹ דְּעָשׂוֹ דְּשׁוֹרְשׁוֹ רְצִיחָה כְּנֹדַע [וּכִמ"ש בַּמֶּק"א דַּג' קוּוֹן דְּמִסָּאֲבוּתָא וְאָבוּת הַטְּנִמָּה הֵם עֲכוּ"ם ג"ע וּש"ד.

וּבְשִׁלְשָׁתָן הַעֲמִיק אוּנְקָלוּס כְּשִׁבָּא לְהַתְגַּיֵּיר מָה עֲנִינָם אֲצֵל יִשְׂרָאֵל. וְיִצְרָא דְּעֲכוּ"ם רָאָה שְׁסוּפּוֹ לְהַתְבַּטֵּל אֲצֵל יִשְׂרָאֵל.

וְלַהוֹדוֹת עַל הָאֲמַת. וְכִמּוֹ שְׁבַטְלוּהוּ אִכְנֵה"ג לְיִצְרָא דְּעֲכוּ"ם דְּבֵית רֵאשׁוֹן.

וְיִצְרָא דְּעֲרִיּוֹת אִין הַשְׁתַּוּוֹת לְאוֹתוֹ דְּעֲכוּ"ם עִם אוֹתוֹ שְׁאֲצֵל יִשְׂרָאֵל כָּלֵל. וְיִצְרָא דִש"ד אִין לוֹ שְׁיִיכוּת אֲצֵל בְּנֵי מִצַּד הַהִגְדָּרָה שְׁלָהֶם] הַשִּׁיב בַּע"א וּאִם"מ.

רַק דְּבָר זֶה שֶׁל עֲנוּמָה רֵאשִׁית הַמְחַשְׁבָּה אִין מְבִינָה בַּעוּה"ז פְּדוּעַ, דְּעֲנוּמָה רֵאשִׁית נִקְרָא אִין, כִּי הַמְחַשְׁבָּה נִקְרָא יֵשׁ. שְׁכַבְרָה הִיא יֵשׁוֹת מָה מְוַרְגְּשֵׁת לְאֲדָם הַמְחַשְׁבָּה מָה הוּא מְחַשֵּׁב וְהִיא יֵשׁ מֵאִין ר"ל מְעֲנוּמָה רֵאשִׁית הַנְּעֵלָם מְעִין הָאֲדָם וְכֹאֵלוֹ אִינוּ כָּלֵל.

וּמִטַּעַם זֶה נִקְרָא ג"כ הוּא פְּדוּעַ וְנִאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא יִבְרָקֵשׁ עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינְנוּ וּגו'. כִּי בַּעוּה"ז יֵשׁ עוֹנוֹת כִּי אִינוּ יְכוּלֵי לְטַהֵר בְּזֶה.

רַק בַּיּוֹם הַהוּא ר"ל שְׁיֵשׁ יוֹם [רוּמְזוֹ לְבִירוֹר דְּבָר] נִקְרָא הַהוּא פִּי' שְׁיִפְתַּח הַשַּׁעַר הַנְּעֵלָם הַנִּקְרָא הוּא שְׁרוּמְזוֹ עַל גְּסָתָר וְאוֹתוֹ יוֹם יֵאִיר הַשִּׁי"ת מֵאוֹר הַנְּעֵלָם עַל הָאֲדָם שְׁיִפִּיר אִיךָ שְׁוֹרְשׁוֹ דְּבוּק בְּאוֹתוֹ אוֹר נְעֵלָם דְּעֲנוּמָה רֵאשִׁית מְחַשְׁבָּתוֹ דְּבוּק בַּהִשִּׁי"ת וּמִמִּילָא יִבְרָקֵשׁ עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינְנוּ וּגו' כִּי אִין מְצִיאוֹת לְעוֹן כָּלֵל.

כִּי בְּאֲמַת הַשִּׁי"ת בְּרָא הַכֹּל וְלָמָּה בְּרָא יֵצֵה"ר בְּעוֹלָם וְדָאֵי הוּא לְטוֹבָה. וְהָאֲדָם מְחַשֵּׁב וְחוֹמֵד בְּלֵב לְעִבְרִיָה וְאִם"כ פְּלֵי הַמְעַשִּׂים.

וּמִי פְּעַל זֶה הַמְחַשְׁבָּה וְהַחֲשֵׁק שֶׁלוֹ הוּא נְמִשָּׁף מְעֲנוּמָה רֵאשִׁית דְּמְחַשְׁבָּתוֹ וְחֲשֵׁקוֹ. וּמֵאַחַר שְׁוֹרְשׁוֹ עֲנוּמָה רֵאשִׁית שֶׁלוֹ דְּבוּק בַּהִשִּׁי"ת נִמְצָא אוֹתוֹ הַטַּעַם בְּפַעְלוֹת אֵלוֹ שֶׁהִי לְהַשִּׁי"ת אוֹתוֹ הַטַּעַם הִי ג"כ לְעֲנוּמָה רֵאשִׁית שֶׁלוֹ הַנְּעֵלָם שְׁהוּלִיד אוֹתָם מְחַשְׁבוֹת וְרִצּוֹנוֹת בְּקִרְבּוֹ

ונמצא אינו עון כָּלֵל מאחר שהוא כְּרִצוֹן השי"ת וְדָבָר זֶה לֹא עָמְדוּ עָלָיו כָּל הַנְּבִיאִים עַל בְּנֵי יוֹם.

שְׁמָה שְׁעָמְדוּ עַל בְּנֵי יוֹם שֶׁנִּגְלָה לָהֶם זֶה. מֵעַתָּה אֵין נִעְלָם וְלֹא הִי שִׁינָה לְדוֹר בְּיוֹם הַהוּא שְׁהָרִי כָּבֵד הֵם מְרַגְּשִׁים בְּזֶה.

רַק הִרְחִיחוּ מִרְחוֹק שִׁישׁ אוֹתוֹ יוֹם וְדָבָר נִעְלָם. וְדָבָר זֶה ג"כ הוּא קִצְת גִּילוּי כְּשִׁיּוֹדֵעַ שִׁישׁ נִעְלָם כו"כ אֲבָל לְהִיּוֹת בְּרוּר כְּיוֹם כֶּף זֶה לֹא הִי עֲדִינָן לְשׁוֹם נְבִיא.

וְלִכְּפֹי מִצַּד חֻכְמַת הַחֻכְמִים אֵין לְדָבָר רְפוּאָה. וּבִקְשׁוֹ לְמִנּוֹת אֶף שְׁלֵמָה עַד שֶׁהִשְׁבִּיחוּ הַמַּעֲמָד וְגו' כִּי דָבָר זֶה נִעְלָם מִמֶּנּוּ.

וּבְנֵי יוֹם יָדְעוּ גַם הֵם שִׁישׁ נִעְלָם הַנִּקְרָא הַהוּא רַק שֶׁהֵם דָּנוּ עַל עוֹה"ב שֶׁנִּקְרָא יוֹם הַהוּא שֶׁדָּנוּ עַל חֵלֶק בְּאוֹתוֹ הַנִּעְלָם וְאָמְרוּ שְׁגַם כְּשִׁינִגְלָה הַנִּעְלָם לֹא יִהְיֶה לְזֶה תִּיקוּן, וְלִכְּפֹי חָשְׁבוּ הַקּוֹרֵא בְּסִפְרֵים חִיצוֹנִים וְלֹא הַמְּיָפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל א"א כַּמ"ש בְּאֲבוֹת (פ"ג מ"א) דָּשֵׁם מִיָּרִי מִצַּד הַמּוֹסֵר וְלֹא מִצַּד דִּין הַסְּנֵהֲדָרִין שֶׁהוּא עַפ"י שְׁוֹרֵשׁ הַדִּין הַרְאוּי דְזֶהוּ עֲנָן הַחִילּוֹק שְׁבֵין ב' הַמַּס' הָאֵלוּ בְּמִסְפָּר דָּאֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹה"ב דְּחָשִׁיב וְאִכ"מ בְּיִאוּרוֹ כִּי הִלָּא כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹה"ב וְאֵלוּ שְׁאֵין לָהֶם כו' שֶׁמִּצַּד הַשְּׁתַּדְּלוֹת הַגְּלוּי' בְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה יָכוֹל לְשַׁנּוֹת גַּם הַשְׁוֹרֵשׁ הַנִּעְלָם וְלַעֲקָרוֹ מִשְׁוֹרֵשׁוֹ בְּקִוְיָה.

וְאֲצ"ל שְׁלֵהִיפֵי יוֹכֵל כַּמ"ש בַּמַּק"א ע"פ לֵב טְהוֹר בְּרָא דְלִשׁוֹן בְּרִיאָה יֵשׁ מֵאֵין דְּמִדָּה טוֹבָה מְרוּבָה. וְא"כ מֵאַחַר שֶׁנִּגְלָה פּוֹעֵל בְּנִעְלָם וְכֵן קָרְאוּ בַּפ"ק דַּע"ז עוֹה"ז וְעוֹה"ב ע"ש וְשָׁבַת וּמִי שֶׁלֹּא טָרַח כו' שֶׁזֶה הַכְּנָה לוֹ.

א"כ יֵשׁ מְבִינּוֹת מִתּוֹךְ הַנִּגְלָה עַל הַנִּעְלָם. וְלִכְּפֹי מִתּוֹךְ מְבִינּוֹתֵם בְּנִגְלָה עַל הַנִּעְלָם עָמְדוּ לְמִנּוֹת שֶׁהִבִּינוּ מִמֶּנּוּ שֶׁאֶפְשָׁר לְמִנּוֹת גַּם בְּיִשְׂרָאֵל לְעוֹמֵק הַנִּעְלָם דְּרַע דְּבִלְעָם בְּמָה שֶׁרְאוּ שֶׁהַסְּפִים הַשִּׁי"ת עַל יָדָם שֶׁלֹּא לְרַפְּאוֹת נ"נ, וּמִדָּה טוֹבָה מְרוּבָה וְלֹא הִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס מֵהֶם תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׁכִינָה מִצַּד שְׁוֹרֵשׁ הַנִּעְלָם דַּנ"נ שֶׁלֹּא יָכֵלוּ לְמַתְקוֹ, כֶּף בְּאוֹתוֹ מְדַרְגָּה דְעוֹמֵק הַנִּעְלָם דְּטוֹב שֶׁלְעוֹמְתוֹ וְהִינּוּ דְשֵׁה"ה שְׁכָנָה בִּיהַמ"ק שֶׁהוּא נֶגֶד נ"נ שֶׁהִתְחַרְבּוּ גַם אוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ הַטוֹב א"א לְהַשְׁתַּדְּלוֹת כָּלֵל עַפ"י הַשְּׁתַּדְּלוֹת בְּנֵי אָדָם לְרַע: וְהִנֵּה זֶה הִי טַעֲנַת הַבַּת קוֹל חֲזִית אִישׁ מְהִיר שְׁכָנָה בֵּית כו' וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ בּוּ.

כִּי אֲדַרְבָּא דִּיקָא מְטַעַם זֶה הוֹכִיחוּ דַּעְתָּם. כִּי הוֹכִיחוּ מְזֶה וְדָאֵי דְאוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ טוֹב מִי שְׁזוּכָה לוֹ אִי אֶפְשָׁר כָּלֵל לְהַשְׁתַּדְּלוֹת בְּשׁוֹם הַשְּׁתַּדְּלוֹת דְּבְנֵי אָדָם (וְכַמוֹ שֶׁהוּא הָאֲמַת דָּאֵין תַּחַת שְׁוֹרֵשׁ זֶה בְּלַעַם מֵאו"ה וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל שִׁי"ל שְׁוֹרֵשׁ טוֹב).

רַק מֵאַחַר שֶׁרְאוּ דְמַשְׁהַע"ה יָצָא שְׁוֹרֵשׁ רַע כ"כ וּמֵאַחַר שֶׁאוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ טוֹב אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁתַּדְּלוֹת. וְע"כ דָּלָא הִי שֵׁה"ה דְּבוּק בְּאוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ טוֹב שֶׁזֶהוּ שְׁוֹרֵשׁ דְשֵׁה"ה (שֶׁהוּא לְעוֹמַת נ"נ כַּנ"ל) שֶׁהִי רְאוּי לְהִיּוֹת מְשֻׁם ע"כ שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁם וְאֵין עוֹמֵק שְׁוֹרֵשׁוֹ טוֹב כָּלֵל.

וְכַד"ש (חֲגִיגָה טו ע"ב) בְּאַחַר שֶׁהִי סְפָרִי מִיָּנִין נוֹשְׁרִין מְחִיקוּ שְׁאָמְרוּ כָּל עֶמֶר דְּהִנּוּה נָקִי אֲגַב אִמְלִי סְלִיק. וְהוּא לֹא הִי נָקִי מִצַּד שְׁוֹרֵשׁוֹ וְלָכֵן הִי קוֹרֵא בְּסִפְרֵי מִיָּנִין.

וְהִינּוּ דְקָרִיאָה דְסִפְרֵים חִיצוֹנִים מַעֲיֵד עַל עוֹמֵק שְׁוֹרֵשׁוֹ. וְלֹא שֶׁזֶה ע"י הַשְּׁתַּדְּלוֹתוֹ בְּרַע דְסִפְרֵי חִיצוֹנִים הִגִּיעַ לְעוֹמֵק רַע.

רק שְׁנֵה עֲדוֹת שֶׁהִי עֲנֻמָּקוּ מִתּוֹלְדָתוֹ רַע ע"כ וּמִי שֶׁעֲנֻמָּק שְׁנֵרְשׁוּ בְּזֶה טוֹב וְדַאי לֹא יִשְׁתַּנֶּה. וּז"ש בְּאַתָּה דְמוֹת אָבִיו כו' פִּי שְׁהָרִי ע"כ שְׁנֵרְשׁוּ מֵאָבִיו טוֹב.

וְלֹא הַשְּׁגִיחוּ דְלִדְהַע"ה נֶאֱמַר אֲתָה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת וְלֹא הִי מְאוֹתוֹ שְׁנֵרְשׁוּ הַטוֹב שְׁלֹא יוּכַל לְהַשְׁתַּנּוֹת וְשִׁפִּיר יוּכַל לְהַשְׁתַּנּוֹת לְרַע ח"ו וְלִרַע פְּנֵגֵד הַטוֹב. שְׁאֵף דְשֶׁהַע"ה בְּנֵה הַבַּיִת וְכִפִּי מֵהַשְׁתַּדְּל הִי"ל לְהַשְׁיֵג שְׁנֵרְשׁוּ הַטוֹב פִּנ"ל בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת.

רַק דְלֵאוֹתוֹ שְׁנֵרְשׁוּ רַע שְׁנֵגֵד אוֹתוֹ שְׁנֵרְשׁוּ טוֹב הָרְאוּי לְשֶׁהַע"ה אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁתַּנּוֹת פְּלִל פִּנ"ל. וְהֵנָּה מֵצֵד זֶה הוּא יִרְאֶה גְדוּלָּה לְאָדָם שְׁיִוְכַל לְהִיּוֹת שְׁאֵף שֶׁהוּא שְׁנֵרְשׁוּ טוֹב מִשְׁרָשָׁא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל יוּכַל לְצַאֵת מִמֶּנּוּ עֲנֻמָּק רַע כ"כ שְׁלֹא יוֹעִיל אֵף הַשְׁתַּדְּלוֹת לְשִׁנּוֹתוֹ מִזֶּה נִמְשָׁף יִרְאֶה גְדוּלָּה.

וְזֶהוּ אִשׁ שְׁלַחְכָּה בְּסַפְסָלֵיהֶם. וְלֹא הַשְּׁגִיחוּ.

וְיִצְאָ ב"ק דְחֻזִּית כו' וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁהַקְדִּים כו' פִּי שְׁמֵצֵד הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ בְּבִנְיָן הַבַּיִת הַשְּׁיֵג הַשְּׁנֵרְשׁוּ וְלֹא הַשְּׁגִיחוּ דְאִינוּ יְכוּלִּים לְהַשְׁיֵג פִּנ"ל. עַד שְׁנֵאֱמַר לָהֶם הַמַּעֲמָד וְגו' פִּי שְׁפִל מִשְׁפָּט חֲכַמְתְּכֶם הוּא מֵצֵד הַנְּגָלָה עַל אֵיזָה מַעֲשֵׂה וּפְעוּלָה שְׁיִוְכַל לְקַלְקֵל בָּהּ כ"כ עַד שְׁיָבוֹא לְשֵׁרְשׁוּ רַע אֲבָל הַשְּׁנֵרְשׁוּ עֲצָמוֹ אֵינְכֶם יְכוּלִּים לְדוֹן.

שְׁהָרִי הַשְּׁנֵרְשׁוּ אֵינוֹ נִגְלָה לָכֶם וְהַמַּעֲמָד וְגו' פִּי הַתְּשָׁלוּם עֲצָמוֹ שֶׁהוּא עוֹה"ב הוּא נִקְרָא יוֹם הַהוּא זֶהוּ מִמֶּנִּי וְאֵיךְ אַתֶּם יְכוּלִּים לְדוֹן עַל הַשְּׁנֵרְשׁוּ שְׁנֵה עֵיקַר שְׁרִשׁוּהִי אֵין טוֹב וְלֹא מֵצֵד הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ שְׁמִי שְׁשְׁנֵרְשׁוּ לֹא טוֹב בְּזֶה אִפִּי יִשְׁתַּדְּל אֵין מוֹעִיל פִּנ"ל.

דְלִכְךָ לֹא הַשְּׁגִיחוּ בְּכ"ק דְבִנְיָה בֵּית וְנִמְצָא אֵין אַתֶּם דְנִיִּם מֵצֵד הַשְׁתַּדְּלוֹת שֶׁהוּא הַנְּגָלָה שְׁשִׁינְיָה לָכֶם רַק עַל הַשְּׁנֵרְשׁוּ הַנְּעָלָם, וְלִזֶּה תִּיקָף יִצְאָ ב"ק הַמַּעֲמָד כו' שְׁדָבָר זֶה אֵין שְׁיִינְיָה לָכֶם: וְלָכֵן נִסְמָךְ אַח"כ דוֹרְשִׁי רְשִׁימוֹת כו' פִּי מִיָּד שְׁנִפְתַּח דְבָר זֶה שְׁגַם שְׁנֵרְשׁוּ רַע יְכוּלִּים לְצַאֵת מִשְׁנֵרְשׁוּ טוֹב.

שְׁהָרִי שֶׁהַע"ה הִי שְׁנֵרְשׁוּ הַנְּעָלָם טוֹב וְיִצְאָ מִמֶּנּוּ נ"ג שְׁעֲנֻמָּקוֹ רַע. הָרִי דִישׁ נְעָלָם לְנְעָלָם א"כ יוּכַל לְהִיּוֹת עַל כָּל אֱלוֹ שְׁמֵצֵד מַעֲשֵׂיהֶם פְּעוּלוֹ שְׁשְׁנֵרְשׁוּם הַנְּעָלָם נַעֲשֵׂה מִטוֹב רַע, מ"מ יוּכַל לְהִיּוֹת הַנְּעָלָם דְנְעָלָם שְׁלֵהֶם עֲדִיין טוֹב וְאֵין מְבִינּוֹת גַּם עַל הַנְּעָלָם פְּלִל.

שְׁהָרִי בנ"י הֵם כּוֹלָם מִן־שְׁרָשִׁים בְּטוֹב לְגַמְרִי בְּכָל נְעֻלְמֵיהֶם. וְהַשְּׁגָת אַכְנֵה"ג הוּא רַק עַל פְּעוּלוֹת הַמַּעֲשֵׂה הַנְּגָלִית בְּנְעָלָם אֲבָל מֵאַחַר שִׁישׁ נְעָלָם דְנְעָלָם שְׁאֵין יָד הַשְּׁגָתָם מַגִּיעַ לְזֶה א"כ אֵין דִּינָם שְׁדָנוּ מֵצֵד הַנְּגָלָה עַל הַנְּעָלָם מַעִיד עַל הַנְּעָלָם דְנְעָלָם.

וְלִכְךָ דוֹרְשִׁי רְשִׁימוֹת פִּי מֵהַ שְׁאֵין שׁוּם הִיכָר רַק רִשׁוּמוֹ בְּלִבָּד הֵם דְרִשׁוּ עַל כּוֹלָם מִבְּנֵי שִׁישׁ לָהֶם עוֹה"ב וְאֵין מִי שְׁאֵין לוֹ עוֹה"ב רַק מַעֲכוּ"ם שְׁבִאָמַת הֵם דְבוֹקִים לְגַמְרִי בְּתוֹלְדָה בְּרַע בְּכָל שְׁנֵרְשֵׁיהֶם וְשְׁרָשִׁים [נְעוּד דְבָרִים בְּגוֹ שֶׁאֵין מ] וְעִי בִירוּשְׁלָמִי אִי הָךְ קָרָא דְמַעֲמָד יִשְׁלַמְנָה אַכּוּלָּהוּ ע"ש.

נִמְצָא ע"י שֶׁהַע"ה נִמְשָׁף תִּיקוֹן לְכוֹלָם. וְזֶהוּ בְּאָמַת דְרַגָּא דְשֶׁהַע"ה שֶׁע"י יֵשׁ תִּיקוֹן לְכוֹלָם שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמְדְרַגַת אַנְכְנֵה"ג.

שְׁמֵצֵד הַשְּׁגָתָם אֱלוֹ אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹה"ב. וְלָכֵן עֲשֵׂה שֶׁהַע"ה מֵהַ שְׁעֲשֵׂה רַק מ"מ הַגִּיעַ הַמַּשְׁפָּט מֵצֵד מַעֲשִׂיו שְׁיִבְקָשׁוּ אַנְכְנֵה"ג לְמְנוּתוֹ.

דגם תחילת המחשבה שלהם מאחר שזנפר בגמרא הרי לא היתה מחשבה בטילה. כי באמת מצד דעת אנכנה"ג ראוי שיהי' המשפט פן וגם דיעה זהו אמת רק שיש גבוה מעל גבוה אבל גם זה אמת.

והיינו כמ"ש בכ"ב י' ב' שארו את שב"ד אינהו בן העוה"ב כו'. והנה לא נזכר מי השואל ואנה מצאו זה.

רק ידוע דבנד כל אדם יחזום ואין דנין את האדם על דברים שבלב אלא עפ"י הודאת עצמו שעפ"י דעתו וסברתו מתברר שפך הדין עליו. ובנדאי אנכנה"ג בדין עוה"ב שדנו על אותם אנשים הגיע דעתם לסוף דעת אותם שבעה בענין דין עוה"ב.

ושגם לפי דעתם פך הדין לכל אחד ואחד כפי דעתו. ודבר זה נקרא בלשון פאלו שאלו לו דעתו והשיב להם פך ופך ועל פיו דנו.

והנה לא נזכר תשובת כל אחד מאחר שהסקימה דעתם שאינו בן עוה"ב נמצא אין לו השגה באמיתות עוה"ב כלל. נמצא דעתו בדין עוה"ב אינה דעת כלל רק השאלה היא פדי להפיס דעתו להראות שגם הוא מודה לדניו.

אבל שלמה בן דוד מאחר שנגמר הדין שהוא בן עוה"ב א"כ דעתו דעת שלימה לך הוןכר מה ששאלו לו ר"ל לפי ענינו ומדרגתו ולכך קראוהו שלמה בן דוד דנה מורה על מדרגתו בשורשו.

פי האב הוא שורש לכן וכנ"ל. והיתה התשובה ממדרגתו שהיא מדת המלכות שהיא מדה המקבלת מא"ק ראש לשועלים כטעם אין מלך בלא עם שענין המלוכה הוא הכבוד מן הזקנים ולכך אמר שמצידו בן עוה"ב הוא מי שנגד זקניו כבוד.

ר"ל שיש לו שלימות בשורשו באמת ויש לו הכבוד נגד זקני ישראל: והנה אנכנה"ג הם נקראים ק"ד זקנים במגילה (יז ע"ב) [ושמעתי פי הם נקראים אצל השי"ת בתואר זקנים מפל הדורות הם נקראים הזקנים] ומאחר שפכי דעתם ומשפטם אין לו עוה"ב הרי אין לו אצלם כבוד נמצא אף לפי דעת עצמו אין לו עוה"ב [ושאלו את שב"ד אצדקה הקודם שם ג"כ שייך לזה כי העוה"ב נקרא נחלת הארץ פדיליף דכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב מועמה וגו' ירשו ארץ והיינו ארץ עילאה.

ונאמר ועשה טוב ושפן ארץ ועי' זנהר בהר קי"א א' דהיינו ע"י צדקה זוכה לישפן ארץ. ולכך לעמוד על ענין, עוה"ב לפ"ד הוצרך מקודם להתבונן בדעתו עד כמה מגיע פח הצדקה.

פדי להבין תפיסתו בענין עוה"ב שזוכה ע"י. והתבונן שדעתו כמ"ש דוד אביו קרנו תרום בכבוד הרוממות בכבוד הוא מכח הצדקה.

ואז התבוננו אח"כ על דעתו בענין בן עוה"ב שהוא המתרום בכבוד נגד זקניו]. רק באמת שמעתי פי' אחר בנגד זקניו היינו לשון התנגדות שגם שהם אין מסכימים יש לו כבוד.

בענין המלך שאין חש לשום אדם. וזה פי' רז"ל שם במ"ש פי הא כו'.

והנה לפירש"י פנגד זקניו הוא ראי' לסתור לפמ"ש תוס' בשר"ח קבלה מהגאונים. וכן לפי ששמעתי הוא ראי' לסתור מנאנן היכי אתינן כו' ובאמת אין ראי' לשום צד דשניהם אמת עולם הפוך וגם נאנן כו' [ופי' נאנן היינו חכמי א"י ובקאור זה ית"ל] וכן ב' הפי' פנגד זקניו אמת.

וז"ש פי הא כו' ר"ל דכף הוא התשובה פי הא כו' דנדאי העיקר עוה"ב לדעתו פבוד ובשני האופנים אמת ויש חילוקים בנפשות כמשי"ת. וזהו רק אחר יציאת הב"ק דהמעמד שראו שהגיע לו פבוד נגד דעתם.

אבל מקודם לא ידעו לפרש שאפשר שיגיע פבוד נגד דעתם. וגם זה אמת בדעת שהע"ה שגם לכה נתפונן ודבר זה לכאורה שני הפכים בנושא אחד אף התשובה ע"ז ג"כ המעמד וגו' שהפונה שאצל השי"ת יוכל להיות שני הפכים בנושא אחד דהיינו שורש טוב ושורש רע כנ"ל שאין מוכן לשכל אדם רק אצל השי"ת מוכן.

וכף גם זה אפשר להיות כשיתגלה אמיתות השי"ת דשניהם אמת שיהי' עולם הפוך וגם לא הפוך רק אנו פי היכי כו' וכפירש"י אנו הת"ח כו'. והנה עולם הפוך לפי קבלת ר"ח הוא ג"כ את"ח ומ"מ אנו הת"ח פי היכי כו' וה שני הפכים דאיך אפשר להיות פן רק מ"מ אצל שכל השי"ת שהוא למעלה מהשגת שכלינו הוא אפשרי.

וכף שהע"ה שלדעת הקינים הי' נעלמו לא טוב וגם זה אמת וגם דעת השי"ת שבאמת הנעלם טוב אמת רק שיש אמת לאמת ונעלם לנעלם והשגה נעלמת מהשגת בני אדם. והאמת הוא שאותו הנעלם שהשיגו הזקינים הי' לא טוב והשגתם היא השגה אמיתות ג"כ וכפי השגת השי"ת הוא טוב ושניהם אמת רק כל אחד כפי מקימי ומדרגת השגתו הוא אמת גמור: וגם שני הפונות בדברי שב"ד בכו' עוה"ב אמת.

פי הנה שהע"ה הי' סביר להיות שהי' בזמנו סתרא באשלימותא פדאיתא בזוהר כ"פ היינו שהיתה כנס"י מקבלת שפעה מהשי"ת בלי שום חסרון. והמלה פולל כל הכנס"י הי' מקבל מהשי"ת כל מיני שלימות ולא הי' לו שום חסרון.

והנה זהו מעין דוגמא דמשיח חשב שהוא פבר בתכלית השלימות כמ"ש בר"ה (כא ע"ב) בקש קהלת לדין דינין שבלב כו' פי' כענין דמורח ודאין שנאמר על משיח. והיינו כמשאז"ל ירום ונשא ממרע"ה ולכה חשב אני ארבה ולא אסיר שחשב שמדרגתו למעלה ממרע"ה ולכן אף שידע דמלכת שקא היא שורש דאשת זנונים מלא רצונה (ובנדאי גיירה כמשז"ל ביבמות על בת פרעה רק שלא הי' באמת פי הרי אח"כ שבה לארצה ויצא ממנו נ"נ] פי חשב פי הוא יכול לתקן השורש מן הרע שיחזור להיות טוב באמת כמ"ש לעתיד.

ואח"כ אמר בער אנכי מאיש וגו' שהיא שטות לחשוב פן שיוכל פן. ושם באותו מאמר זכר שלשה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתי וידוע פי ארבעה הוא מספר הפולל הכל.

שכל דבר הוא בעל ארבעה קצוות ואמר שלא ידע ארבעתן פי' שנעלם ממנו הכל אחר תוקף כל חכמתו. וזה הב"ק שיצא וכתוב ינשר דברי אמת שאינו גדול ממרע"ה ושאינו יכול לתקן הרע בשורשו שיהי' שורשו הנעלם חוזר להיות טוב.

וּלְכֹהֵן יֵצֵא מִמֶּנּוּהָ נ"נ שג"כ לא יָכְלוּ לְרַפְאוֹתוֹ כַּנ"ל. אָבֵל מ"מ מִחֻשְׁבָּתוֹ שֶׁחֻשַׁב לְתַקֵּן הֵרַע בְּשׁוֹרְשׁוֹ דְנִמְצָא מִחֻשְׁבָּה זֹה לְהִתְדַבֵּק בְּשׁוֹרְשֵׁהֶרַע כְּדַבּוּק אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ דְהִי לְבִשׁוֹ אַחַד שֶׁהוּא יְחִיד הַגָּמוּר.

לְכַאוֹרָה ג"כ הָרִי ע"כ הִיא רַע גָּמוּר וְאִין לוֹ תִיקוּן כְּמִחֻשְׁבָּת אַכְנֵה"ג לְכֹהֵן אָמַר בְּעַר אֲנֹכִי וְגו' שֶׁבְּאֵמֶת אֵינִי יוֹדֵעַ כְּלוּם וְגַם זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ יוֹכֵל לְהִיּוֹת זֶה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ דַּמ"מ צְדִיק גָּמוּר הוּא וְשׁוֹרְשׁוֹ אִיךָ טוֹב.

וְגַם זֶה הוּא מְפָלֵל שְׁלֵשָׁה שְׁנֵפֵלְאוֹ מִמֶּנִּי שֶׁמְכַלְלֵם דְרָךְ נְחֻשׁ עָלֵי צוּר. וְעַי' זֹהָר בְּשֵׁלַח ס"ד א' נְחֻשׁ הָאֵ אֶתִּי יוֹדֵעַ צוּר [כַּצ"ל וְכֵן הוֹגֵה בְּזוֹ"ג דְפוּס א"ד] בְּאֵן אֶתֵר אֶתְגְּלִי, [פִּי שֵׁד"ת עֲנִיִּים בְּמָקוֹם זֶה וְעֲשִׂירִים בְּמָקוֹם אַחֵר וּמָה שֶׁסְּתוּם כָּאן יִלְמַד מִן הַמְפֹרָשׁ בַּמְק"א] הֵכָא כו' וְתַמֵּן יוֹדֵעַ מִשָּׁה הָאִיךָ קָאִים נְחֻשׁ עָלֵי צוּר.

הִנֵּה הִי מִשָּׁה גְדוֹל מְמַנּוּ. שִׁמְרַע"ה יוֹדֵעַ זֶה וּמִתְחַלֵּה שֶׁהַחֲשִׁיב עֲצָמוֹ גְדוֹל מִמְרַע"ה מְסֻתָּמָא חֻשַׁב שְׁגַם הוּא יוֹדֵעַ זֶה וְעוֹד יוֹתֵר בְּשֵׁלִימוֹת וְלָמָּה אָמַר אַח"כ שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ.

רַק הִנֵּה נְחֻשׁ דְאָמְרוּ הָאֵ אֶתִּי יוֹדֵעַ פִּי שׁוֹרְשׁ הֵרַע הַנִּמְצָא בְּעוֹלָם, וְהִתְחַלְתּוֹ ע"י עֲטִיו שֶׁל נְחֻשׁ וְכַמֶּש"ל וְצוּר נִקְרָא פְּעוֹלַת הַשִּׁי"ת כַּמ"ש מִהַצּוּר תָּמִים פְּעֵלוֹ. וְאָמַר שֶׁדְרָךְ הַנְּחֻשׁ עַל הַצּוּר הִזֵּה וְזֶה דְבָר נִפְלֵא שֶׁיְהִי מְקוֹם לְחִסְרוֹן בְּפְעוֹלַת הַשִּׁי"ת שֶׁהוּא נֹדָאֵי בְּתַכְלִית הַשֵּׁלִימוֹת רַק אֲנִי רוֹאִים.

כִּי אַצ"צ בְּאֶרֶץ וְגו' הִינֵנו אֶפְיָלוֹ שֶׁמִּנּוֹר עֲצָמוֹ בְּאֶלְף מִינֵי שְׁמִירוֹת. וּבְנֹדָאֵי אִין הַקַּב"ה מִזְמִין תְּקֵלָה לְאָדָם וּמְגַלְגַל חוֹבָה לְזַכָּאֵי רַק ע"כ יֵשׁ בְּכָל אָדָם חִסְרוֹן בְּתוֹלְדוֹתוֹ וְשׁוֹרְשׁוֹ הַנְּעֻלָּם שֶׁמִּזֵּה נִמְצָא בּוֹ ג"כ חִסְרוֹן בְּפִנְעֵל מִמֶּשׁ, וְהִנֵּה כָּל אָדָם הוּא.

ג"כ שׁוֹרְשׁוֹ הַנְּעֻלָּם מִהַשִּׁי"ת שֶׁהוּא תַכְלִית הַשֵּׁלִימוֹת בְּלִי שׁוּם חִסְרוֹן. וְא"כ הוּא מִמֶּשׁ שְׁנֵי הַפְּכִים בְּבוֹשָׁא אַחַד.

וְאִיךָ אֶפְשָׁר לְנְחֻשׁ לְהִיּוֹת לוֹ דְרָךְ עָלֵי צוּר. וּמַמ"ש תַּמֵּן יוֹדֵעַ כִּי נִרְאֶה דְמִתְחַלֵּה לֹא יוֹדֵעַ מִשָּׁה ג"כ.

וְעַי' בְּזוֹהַר בֵּא ל"ד א' רְזָא דְתַמִּין הַגְּדוֹל וּמִשָּׁה דְחִיל מִינֵי כו' ע"ש כָּל לְשׁוֹנוֹ שֶׁם וּבַע"ב וּבַד' ל"ה בְּאֶרֶץ מְרִזָּא דְהַתַּמִּין הַגְּדוֹל אֲשֶׁר הוּא נִקְרָא דְרָךְ נְחֻשׁ וְשֶׁם נִת' כַּד זֶה אִיךָ הוּא עָלֵי צוּר. וְהִנֵּה מִשָּׁה דְחִיל מִינֵי וְלֹא נִמְצָא בְּכַתוּב שֶׁיִּרְאֵה מְפָרְעָה רַק נִתְפַּוֵּן לַמ"ש בְּמִטְהוֹ שֶׁנֶּהֱפֵף לְנְחֻשׁ וְיָגַס מִפְּנֵיו פִּי כִּידוּעַ עֲנִין עֲשָׂר סְפִירוֹת וְאִיךָ נְחֻלְקִים לְחַמְשָׁה פְּרָצוּפִים.

א"א וְהוּא הַכְּתָר ר"ל עוֹמֵק רֵאשִׁית הַמִּחֻשְׁבָּה וְרִצּוֹן הַנְּעֻלָּם. וְאו"א הֵם מִחֻשְׁבָּה שְׁבִמּוֹת וְרִצּוֹן שְׁבִלְב.

וְזו"נ הֵם כּוֹחוֹת הַפְּעוֹלָה וְגַמְר הַמְעֻשָׂה. וְדָבָר זֶה יֵשׁ זְלַעו"ז ג"כ בְּפְעוֹלוֹת רְעוֹת וּמִחֻשְׁבוֹת רְעוֹת וְרִצּוֹנוֹת רְעוֹת.

וְהֵם תִּשְׁעָה תַּמִּינִים הַנִּזְכָּרִים בְּזוֹהַר שֶׁם. וְהַתַּמִּין הַגְּדוֹל הוּא הָעוֹמֵק רֵאשִׁית וְשׁוֹרְשׁ הַנְּעֻלָּם: וְהִנֵּה הָעֲכוּ"ם הֵם כְּלָלוֹת כּוֹחוֹת הֵרַע וְהַמְלֻכּוּיּוֹת הַכּוֹלְלוֹת הֵם הַשְּׂרָשִׁים שֶׁהַשָּׂרָר עֲנִפִים וּפְרָטִים.

ולכן ד' מלכיות הם ד' פרצופי או"א זו"נ. והם משעבדים בישראל פיזוע שכל גליות הם בירורים לישראל שפכל מה שיעבור עליהם הם תקיפים באמונתם ודבוקים בקדושה.

וכל פח רע דעכו"ם הוא מברר הפח הטוב שפנגדו בישראל. וכולם אחר שפבר נבררו ישראל מהשי"ת בעת מ"ת דהיינו שפבר נודע בשם אומה ישראלית חלק ד' וששורשם הנעלם הוא מהשי"ת.

אבל גלות מצרים הי' עד שלא נקרא בשם ישראל והוא הי' לברר זה שיקרא בשם ישראל היינו לברר ששורשם מחלק ד'. ולכך גלו למצרים שהוא נגד פרצוף א"א בטומאה כמ"ש במק"א פי הם העיקר ששורשם הנעלם רע.

ולכך נקרא פרעה התנין הגדול מאותם תשעה תנינים פי הוא פטר שהוא פרצוף ארוך והגדול בכל העשר ספירות. ולכך אמר לי' הקב"ה למשה שם אהי' פיזוע שהוא שם הפטר ואמר אשר אהי' לרמז על גליות אחרת.

פי אעפ"י שיתברר שורש הנעלם שלהם עדיין לא יתברר לגמרי עד היום שנקרא ההוא. וצריכים עדיין לשעבדים וגליות.

אבל התחלתו הוא עכשיו אבל שלמות בירורו הוא פשיתבררו כל התשעה שאח"כ שפכלם הם נמשכים בשלמות מן השורש דהשי"ת. פי לולי כן נראה שהמשכה דמחשבה דבור ומעשה סותר ומעיד על השורש שאינו כן.

אבל פשיתבררו כל התשעה ספירות הנמשכות שהכל בקודש אז יבורר לעין כל השורש הנעלם איהו הוא דבוקבהשי"ת. אבל בגלות מצרים הוא רק בירור שורש הנעלם לבדו עד שזכו למ"ת בכפיית הר כגיגית לכחות הנגלים שעדיין לא נתבררו.

ולכך נאמר אהי' לשון עתיד. פי הוי' הוא מה שעלה לכל.

ולכך שם הוי' הוא תואר אמה פנודע פי' לזכר נוכח ואהי' היינו שהנייה השי"ת עמהם נעלמת עכשיו עדיין ועתידה להתגלות. ובאמת טענו במצרים הללו עעכו"ם כו'.

ולזה שאל משה מה אות והראהו במטה שהוא מטה האלקים וכשהשליכו לארץ נעשה נחש ורע אע"פ ששורשו בטוב. ומשה דחיל מזה שראה איהו הטוב מתהפך לרע ממש ולנחש שהוא שורש והתחלת הרע.

וינס מפניו שלא רצה להשתדל בזה לנצח לשורש הרע וכמ"ש בפ' בא דחמא לי' משתמש כו' פי' כמ"ש שם ב' עובדא דבראשית ברזא דהתנים הגדול כו' ע"ש פי' פי יש מעשה בראשית ומעשה מרפכה.

מע"ב היינו ההפכה מצד הנבראים. שנה ענין הבריאה דמע"ב להיות נבראים נראים נבדלים מן השי"ת כענין מלך ועם ומפירים מלכותו ואדנותו ומייחדים עצמם בו.

וזהו פתיחה לתורה פי ע"ז נוסד כל ענין התורה ללמד לנבראים שבראים נבדלים מהשי"ת שפירשו שאינם נבדלים. וע"ז הוא כל התרי"ג עטין להגיע להפכה וכל חכמת התורה.

ומע"מ הוא מצד השי"ת איך הוא רוכב על כל הבריאה כולה ומתאחד בהם. והם העשרה מאמרות דמע"ב שפעולות המאמרות הוא מע"ב והמאמר עצמו דניאמר חלקים הוא מע"מ איך המאמר ד' רוכב על הפעולה פי פח הפועל בנפעל ומתייחד בו וזה נקרא מראות אלקים ביחזקאל שאין ההפכה מצד הנפעל רק מצד הפועל.

והיינו מצד שחלק ד' עמו ונפשו מתייחדת כל כך בפועלה עד ששבה להיות היא והוא אחד ואז מפרת מצידו. ולכך אין דורשין כו' חגיגה יא ע"ב) פי במע"ב הם ב' בורא ונברא.

ואין דורשין לשנים חוץ ממנו דהיינו שלשה שזהו העדר ההפכה בבורא שאז יש יותר משנים, אבל בהפכה שיש בורא אין יותר משני דברים בורא ונברא. ומע"מ הוא התייחדות כל כך עד שאינו אלא אחד.

ולכך אמרו (מכילתא פ' בשלח) ראתה שפחה על הים כו' פי שאז באבדן מצרים כולו שהוא שורש הנעלם דרע. אז נתברר שורש הנעלם דטוב ששורשם רק מהשי"ת וזה תכלית היחוד כאשר מתברר זה לעין ואז ראתה כו' כל המע"מ דיחזקאל, שר"ל איך השי"ת רוכב על כל הבריאה כולה והם רק כפסא ומרפכה לו לא זולת ודבר בפני עצמו: ואמר דעובדא דבראשית ר"ל מע"ב דהיינו הבריאה מצד שהיא בריאה ונראה כנבדלת מהשי"ת היא משתלשלת על ספירוי דדא.

פי' ספירין הוא ששט בהם ור"ל על שטיטת חנין זה ותנועותיו נתייחד כל מדרגת המע"ב איך היא מצידה נראית מנבדלת מעצמות דהשי"ת. הוא רק ע"י שירש הרע שפרא השי"ת פי' שרצה שיהי' מציאות טעות כל כך עד שיחשבוו שעולם בלא מנהיג.

וע"ז ממש שהם תכלית הרע הגמור שהוא העדר ההפכה שהכל מהשי"ת והשורש הנעלם היינו עומק ראשית דמחשבה זה ברצון השי"ת שרצה שיהי' נמצאים מחשבות ורצונות ופעולות כאלה בעולם, נמצא שורש נעלם זה הוא משתרש בשורשין עילאין.

ר"ל בעצמות רצון השי"ת שרצה שיהי' כך. רק מ"מ מאחר שרצון זה הוא מצד הבריאה שיש מקום לדבר נבדל א"כ הרי גם רצון זה נברא ומחודש פי בזולת בריאה שר"ל דבר נבדל מהשי"ת כהבדל היש מאין אי אפשר להיות מקום לרצון זה כלל וא"כ גם שורש רצון זה נראה כנבדל מעצמות השי"ת.

אבל באמת הוא מעצמותו ית'. ונמצא מצד הפעולות דרע דהיינו שמחשיב כל הבריאה לדבר נפרד מהשי"ת אז גם שורש הרע נעשה נפרד מהשי"ת וכאלו הוא שורש רצון נפרד הרוצה שפירו שיהעולם נפרד מהשי"ת.

ונהו עומק ראשית ושורש הנעלם דרע שעומק ראשית דמחשבתו הוא שיהי' מחשבות ורצונות אלו. אבל כאשר מפיר שהעולם הנראה לנפרד הוא הכל מהשי"ת שפראו והוא מלכו ואדונו שזה נקרא מע"ב אז ממילא מפיר דגם התנין הגדול ר"ל שורש הרצון להיות מציאות לרע הוא ג"כמהשי"ת שמכלל הבריאה הי' ג"כ שורש רצון זה ונמצא נתמקן שורש הרע.

שְׁמַאֲחַר שְׁמִכִּיר שֶׁהוּא מֵהַשִּׁי"ת אֵינוֹ שׁוֹרֵשׁ רַע וְנִמְצָא כָּל הַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת הַבְּרִיאָה עַל קוֹטֵב רָצוֹן זֶה שִׁיָּהֲנִי אֶפְשָׁרוֹת ג"כ לְחֻשׁוֹב שֶׁהַבְּרִיאָה נִפְרָדֶת מֵהַשִּׁי"ת דְּלִזָּה הִי עֵינֵקֶר הַבְּרִיאָה דַּמַּע"ב: וְאָמְרוּ דְזַעֲרִין אֵינּוֹן דִּידְעִין לְרַמְזָא כו'.

פִּי כִּי הִנֵּה הָאָדָם נִבְרָא בַצֶּל"א בְּצִלְמֵינוּ כְּדִמוֹתֵינוּ מִמֶּשׁ. וַיֵּשׁ בּוֹ ג"כ נְטוּעַ בְּתַחֲבִילַת הַבְּרִיאָה שׁוֹרֵשׁ רָצוֹן הִנֵּה שִׁישׁ אֶפְשָׁרוֹת לְטָעוֹת ג"כ כְּנ"ל.

וְנִהוּ שׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם דְּחִסְרוֹן שִׁישׁ בְּכָל אָדָם שֶׁמִּצִּידוֹ הוּא הַבְּחִירָה בְּאָדָם וּמִצַּד אוֹתוֹ שׁוֹרֵשׁ רָצוֹן הַנְּעֻלָּם נִתְפָּשֵׁט הִיצ"ר אֶח"פ בְּמַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה לְחֻשׁוֹב וּלְרִצּוֹת דְּבָרִים שְׁזוּלַת רָצוֹן הַשִּׁי"ת וְלַעֲשׂוֹת עֲבִירוֹת הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִצַּד שׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם בְּרִשׁוֹת וּבְחִירָה בְּרַע ג"כ וְעִבּוּדַת כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל הוּא לְהַגִּיעַ לְדָבָר זֶה בִּידְעִיעַת מַע"ב שֶׁזֶהוּ הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה ר"ל לְדַעַת שֶׁכָּל מֵה שֶׁאֲתָה רוֹאָה הִיא בְּרִיאָה מֵהַשִּׁי"ת וְכַחוֹ שׁוֹפֵעַ לָהֶם וְהוּא מְלָכָם.

וּא"א לוֹ לְהַטּוֹת כְּמֵלֵא נִימָא לְעִבּוֹר מַצּוֹת הַמְּלָךְ בְּמַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה מֵה שֶׁבִּידוֹ לְעִצּוֹר תְּאֻנְתּוֹ וּפְעוּלַת יָדוֹ וּמַחְשָׁבָתוֹ וְרִצּוֹנוֹ שְׁלֵא יֵהִי ח"ו לְהַמְרוֹת רָצוֹן הַשִּׁי"ת רַק לְרִצּוֹנוֹ כְּרִאֵי לְעִבְדַת הַנְּאָמָן לְמַלְכוֹ.

וְנִהוּ ע"י יְדִיעַת אֲמִיתוֹת מַע"ב. וּבְזֶה חֲבָרִיא לְעֵאִין וְיַדְעִין פִּי יִגִּיעִים.

שְׁגָם זֶה אֵין בָּא בְּלִמִּי יִגִּיעָה וְיַדְעִין דִּיגְעָתָ וְלֵא מַצָּאתָ בְּזֶה אַל תִּאֲמִין. כִּי קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ.

וְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יוֹכֵל לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה זֹו לְאַכְפִּיא יִצְרוּ בְּכָל כַּחוֹ וּלְהַגִּיעַ לְהַפְרָה בְּרוּרָה הַזֹּו שֶׁהַשִּׁי"ת הוּא מְלָכוֹ וְאֵדוֹנוֹ שֶׁמִּצַּד זֶה יוֹכֵל לְכַפּוֹת הַתְּפִשְׁטוֹת יִצְרוּ. וְנִמְצָא מִמִּילָא ע"י ז' שֶׁב הִיִּצְרַר רַע טוֹב מְאוֹד.

שְׁהִרִי לְזֶה הִיָּתָה כְּפֻנַת שׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁמַעוּ לוֹ בְּהַתְּפִשְׁטוֹת דְּמַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה וְיִכִּירוּ שִׁאִין כֵּן. וְאִם בְּמַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה ח"ו עוֹשֵׂה נֶגֶד רָצוֹן הַשִּׁי"ת נַעֲשֵׂה גַם שׁוֹרֵשׁוֹ הַנְּעֻלָּם שֶׁהוּא מְכַלֵּל הַבְּרִיאָה נִפְרָד מֵהַשִּׁי"ת וְהוּא רַע גָּמוֹר וְשׁוֹרֵשׁ הָרַע.

וְנִמְצָא שׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם הִנֵּה תְלוּי ב"ג כַּחוֹת דְּמַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁכֵמוֹחַ וְלֵב וְכָלִי הַפְּעוּלָה שְׁלוֹ שֶׁבִּידָם לְהַטּוֹת הַשׁוֹרֵשׁ לְכַפִּי מֵה שֶׁהֵם. וְהֵן הֵם אֶרְבָּעָה קְלִיפוֹת שֶׁרָאָה יְחִזְקֵאל בְּנִזְכָּר בְּזוֹהַר תְּרוּמָה קל"א רַע"א [וְנִזְרָגָא חֲמִשִּׁי דְחֲשָׁמֵל הַנְּזַכָּר שֶׁם וּבִפ' יִתְרוֹ פ"ב רַע"א הוּא הַכְּרַת שֶׁהַשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם הוּא מִן הַשִּׁי"ת וְתִיקוֹן הָרַע בְּשׁוֹרֵשׁוֹ שִׁית'] וּבְאֻרְחָה בִּפ' וַיִּקְהַל ר"ג א' ב' ע"ש כָּל לְשׁוֹנוֹ: וּבְרַע"מ פְּנִיחָס רַכ"ו רַע"ב דְּהֵם ג"כ רוּחַ רַעַשׁ וְאֵשׁ וְקוֹל דְּמָמָה דְּקָה דְּאַלְפִי עַש"ב.

וּפִי הַנְּנֻגָה הוּא הַשׁוֹרֵשׁ הַנְּזַכָּר וַיְחִזְקֵאל רָאן בְּפִחְזוּתָן בְּעַת גְּלוּת בְּכָל. וְכַמְשׁוֹ"ל רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן לְכַבּוֹשׁ כָּל הָעוֹלָם תַּחַת יָד נ"ג.

וְאַלְפִי רָאן בְּתִיקוּנָן וְשִׁתְּקוּל דְּמָמָה דְּקָה שֶׁהוּא הַנְּנֻגָה סְבִיב הוּא כְּבוֹד ד' מִמֶּשׁ כְּרִצּוֹנוֹ ית' [וְשִׁמְעֵתִי כִּי הִקּוֹל דְּמָמָה דְּקָה הוּא חוֹתְמוֹ ית' הִבָּא אַחַר פְּעוּלַת אָדָם וְהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ הַמְּכַנְּנָה בְּרוּחַ וְרַעַשׁ וְאֵשׁ.

ועדיין אין שם בהשפדלותו ד' רק אחר הקול דממה דקה שהוא חותמו ית' שכל פעילותיו והשפדלותו יש בתוכם ד' כי הם באמת לאמיתו ואז בכולם ד'. קול הוא חותם הרוח ודממה הוא חותם הרעש ודקה הוא חותם האש.

ועל דרך בפעולת המשפן כל מלאכת ידי אדם עד הגמרו נקרא רוח רעש ואש. ועדיין לא שרתה שכינה עד שפא משה ואמר ויהי נועם וגו' זהו הקול דממה דקה וחותרו של הש"י שנועמו הי' במלאכתו ויה"כ.

ד' אלקינו עלינו הוא הקול חותם הרוח. ומעשה ידינו כוננה עלינו הוא דממה חותרו של רעש.

ומעשה ידינו כוננהו הוא דקה נגד האש כנ"ל ואכ"מ ביאורו באורף. אבל מתבאר קצת עם מ"ש] וכל אלו הקליפות הם חופפים על היסוד המכונה בשם חשמל.

ע"ש בזוהר ויקהל ועי' תיקונים תיקון לז' כי היסוד שם ההבדלה בין ישראל לעפ"ם כמ"ל. ושם עיקר השפדלות פח הרע וההפוך מרצון השי"ת שיסד בעולם לעשות גם השורש רע.

וההתבוננות דחשמל נקרא מע"מ בפ' אין דורשין. ר"ל ההתבוננות בשורש השי"ת המתניח על העולמות שזהו סוד המילה המעיד על עומק השורש הנעלם המתניח כמ"ל וכטעם חש ואתגליאמל דאיתא בזוהר.

וכי' חש מלשון בחשאי דהיינו קול דממה דקה ושם כבוד ד'. והשפדלו האדם בהתגברות נגד היצר בשלשה קליפות האסורות מפני כבוד ד'.

וההתחכמות בזה שהוא העברת הערלה נקרא מע"ב דחבריא לעאין בי' ונדעין כנ"ל דעל זה נאמר יגעתי ומצאתי לכל אדם מישראל. ועובדא דמע"ב ברזא דמנין הגדול היינו בסוד קליפת נוגה זהו זעירין דידעין דזה נקרא לאוקמי גירסא סייעתא דשמאי שאמרו בפ"ק דמגילה ואינו בכלל יגעתי ומצאתי לכל אדם.

וביאור זה כי איתא שם בפ' ויקהל בהאי נוגה מפתח לאתתא ונטלא נהורא כו' פי' הנחש שהסית לחנה [ואז"ל בסנהדרין (ל"ח ב') אדה"ר משוף בערלתו הי' ועי' על זה בזוהר בראשית ל"ה ב' ובתיקונים ריש תיקון ס"ט.

והיינו כנ"ל דשם משפנם] והוא היצ"ר כדאיתא בזוהר בראשית ל"ה ב' והוא המניח הגדול ע"ש נ"ב א' פידוע בתיקונים דקליפת נוגה נקרא עה"ד טו"ר דלזמנין טוב לזמנין רע. פי' ששורש התפשטות פח הרע שיסד השי"ת הוא רק עה"ד טו"ר.

פי' שידע האדם לרע ג"כ והוא תגבר על יצרו ולא יטה לרע. ואמנם לאדה"ר צנה השי"ת רק על שורש הרע הזה רק ציווי אחת שלא יאכל גם מעה"ד הזה.

כי הוא יציר כפיו של השי"ת ועיקר היצ"ר בהתפשטות באדם הוא מצד בעון חולתתי ובחטא יחמתני אמי ולכך יצ"ר מנעוריו. אבל אדה"ר שלא נולד מתאות בני אדם ולא הי' בו שום פח בשורשו לרע ר"ל לחשוב להנאת עצמו בזולת רצון השי"ת וידע היטב בלי שום התבוננות ויגיעה על זה.

רק מצד שִׁנְרֵשׁ תּוֹלְדָתוֹ אִיךָ הַפֶּל גְּבֻרָאִים מֵהַשִּׁי"ת. וְנָהוּ טַעַם קְרִיאַת שְׁמוֹת דְּחִיּוֹת.
הַפֶּרֶת פֶּחַ פֶּל אֶחָד אֲשֶׁר בְּעִבּוּרוֹ בְּרָאוּ הַשִּׁי"ת שְׁזָה נִקְרָא אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמוֹ הַמְתַּפְּשָׁטִים
מִצִּירוּפֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל דְּבוּרוֹ שֶׁל הַשִּׁי"ת שְׁיִהְיֶה פֶּה: וְאַמְנָם מֵאַחַר שְׁעָנִין הַבְּרִיאָה הִיא
לְהִיּוֹת לְבָרָא הַנְּרָאָה חוּץ מֵהַשִּׁי"ת וּמִקַּבֵּל עוֹל מַלְכוּתוֹ.
וְנִצָּצַל פֶּחַ מְדָה זוֹ בַּהַשִּׁי"ת לְחִשּׁוּק לְהִרְאוֹת מַלְכוּתוֹ. וְכֵן זֶה הִיא הַמְדָה הַתַּחְתּוֹנָה
שֶׁבְּמִדּוֹת הַנִּצָּצָלוֹת מִמֶּנּוּ יֵת'.

[פִּי הַנִּצָּצָלוֹת ר"ל שְׁרָצָה הַשִּׁי"ת לְגִלּוֹתָם לְהַשְׁגֵּת שֶׁפֶל הַנְּבֻרָאִים שֶׁהֵם בְּעֲלֵי גְבוּל וַא"א
לְהֵם לְהַשִּׁיג פֶּחַ הַשִּׁי"ת בַּב"ג. רַק בְּדֶרֶךְ אֲמוּנָה מְאֻמֵּינִים שֶׁהַשִּׁי"ת אֵין סוּף.

אַבֵּל מ"מ מֵאַחַר שֶׁהֵם מִשִּׁיגִים אוֹתוֹ יֵת'. שְׁפָה רָצָה הַשִּׁי"ת שְׁיִהְיֶה בְּעֲלֵי גְבוּל גְּבֻרָאִים
מִשִּׁיגִים יְחִידוֹ א"כ הַשְּׁגָתָם הוּא כְּפִי עֲרָף שֶׁכֵּלֵם שֶׁהוּא בְּגִבּוּלֵי מִדּוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁהַשִּׁי"ת
הוּא כָּף וְכָף וְהַשְּׁגָת מִדּוֹת הַשִּׁי"ת שֶׁהַבְּרוּאִים מִשִּׁיגִים מֵאַחַר שֶׁהַשִּׁי"ת בְּרָא אוֹתָם
בְּרוּאִים וְהוּא הַנּוֹתֵן בָּהֶם אוֹתָהּ חֲכָמָה לְהַשִּׁיגוֹ כָּף וְכָף א"כ הִיא הַשְּׁגָה אֲמִיתִית כְּפִי
שֶׁכֵּלֵם.

וּלְכָף נִקְרָא זֶה אֲצִילוֹת מְעַצֵּם אֵין סוּף שֶׁהַשְּׁגָת הַבְּרוּאִים בְּאֵין סוּף יֵת' אֵינוֹ כְּפִי מֵהַ
שֶׁהוּא אֵין סוּף רַק כְּפִי פֶּחַ שֶׁכֵּלֵם לְהַשִּׁיג פֶּחַ אֵין סוּף שְׁאֵינוֹ מִמֶּשׁ אֵין סוּף רַק פַּחוֹת
וּמִדּוֹת נִצָּצָלִים מִפֶּחַ אֵין סוּף הָאֲמִיתִי.

[וְהֵבֵן זֶה הֵיטֵב] פִּי הַתַּחְתּוֹנָה הַסְּמוּכָה אֶל הַנְּבֻרָאִים שְׁזָהוּ תַּכְלִית וְסוּף רְצוֹנוֹ שֶׁל הַשִּׁי"ת
בְּנְבֻרָאִים וּמִמֶּנּוּ הוּא הַתַּפְּשָׁטוֹת הַנְּבֻרָאִים עַד אֵין קֵץ. וְעַד שְׁמַגִּיעַ לְנְבֻרָאִים מְדַמִּים
בְּעֲצָמָם שֶׁהֵם בְּזוּלַת הַשִּׁי"ת כְּטַעַם רְגֵלֵי יוֹרְדוֹת מְנוֹת פִּידוּעַ דְּרַגְלִים הֵם פֶּחַ הַתַּפְּשָׁטוֹת
הָאֲדָם לְזוּלָתוֹ: וְהִנֵּה הַשִּׁי"ת יֵצֵר הָאָדָם בְּצִלְמוֹ כְּדַמּוֹתוֹ וְנִטַּע בּוֹ ג"כ פֶּחַ הַתַּשׁוּקָה וְהַחֲשֵׁק
לְהַשְׁפִּיעַ לְזוּלָתוֹ וְהוּא הוֹלֵדֵת הַחֲשֵׁק דְּלָאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ.

וְהִנֵּה חֲשֵׁק זֶה הִיא נְמֻשָּׁף מִשְׁוֹרְשׁוֹ הַדְּבּוּק לְמַעְלָה מְעַצֵּם הַשִּׁי"ת כַּמ"ש. רַק מ"מ פֶּל חֲשֵׁק
אָדָם וְתַאֲנוֹתוֹ צָרִיךְ בְּיִרְוּרֵין שְׁיִוְדוֹ עָלָיו הַפֶּל שְׁיִהְיֶה נִיכָר לְעֵין פֶּל שֶׁהוּא רַק מְרַצוֹן הַשִּׁי"ת
וְלֹא נִתְכַּוֵּן לְהַנָּאת עֲצָמוֹ כְּלוּם.

כִּי אַחֲרֵים שְׁאֵין מְפִירִים מְעַמְקֵי לְבוֹ בְּאֲמַת יוֹכְלוֹ לֹאמֵר כִּי לְהַנָּאת עֲצָמוֹ מִתְכַּוֵּן וְאֵין
חֲשֵׁק זֶה נְמֻשָּׁף מְעַצְמוֹתוֹ י"ת. וְלָכֵן קָרָא בְּרִאשִׁית נ"ב א' לִיצ"ט חִוָּא אַחֲרָא
דְּחִיָּיא.

כִּי פִי יֵצֵר לֵב הָאָדָם הֵינּוּ הַחֲשֵׁק שֶׁפֶלְבוֹ. וְכָל חֲשֵׁק נִקְרָא נְחֹשׁ כִּי פֶל חֲשֵׁק יוֹכֵל לְהִיּוֹת
דְּהוּא לְגִרְמֵי וְאֲדַעְתָּא דְּנַפְשֵׁי'.

רַק שִׁמ"מ בְּיִשְׂרָאֵל אֲז"ל בַּר"ה (ד' א') דְּהָרִי זֶה צִדִּיק גְּמוּר אַע"פ שְׁפִינּוֹן גַּם לְהַנָּאת
עֲצָמוֹ וּלְכָף נִקְרָא טוֹב [דְּרַגְאֵדְצִדִּיק כְּפּוֹדָע] וְדַחֲי [דְּגוּף וּבְרִית חַד חֲשָׁבִי וְגוּף נִקְרָא
אֵילָנָא דְּחִיָּי]. וּמ"מ נִקְרָא ג"כ נְחֹשׁ כִּי עֲדִיין אֵינוֹ מִן הַמְּנוּבָחָר וְהוּא יְסוּד דְּקַטְנִית שֶׁנִּקְרָא
נְחֹשׁ כַּמ"ש הָאֲרִיז"ל בַּפַּע"ח סוּף שְׁעַר כ"א בְּסוּד קי"ס כִּי יוֹנֵק מֵאַחֲוֵרִיִּים דְּאָהִי ע"ש.

פ'י כמ"ש בפסחים (ס"ח ב') תחילה כי עבד אינש אדעתא דנפשי' עבד שבקטנות אין לאדם בינה יתירה זו עדיין שלא לעשות אדעתא דנפשי' [משורש עטיו של נחש] כי זה צריך לבירורים עדיין.

ואמנם קטנות זה הוא ג"כ דבוק בעצמות השי"ת והוא נחש דקדושה היונק מאחוריים דאיהי. פי אז"ל (ברכות ז ע"א) וראית את אחורי זה קשר של תפילין ושם אהי הוא שורש הנעלם דמחשבתו שהוא קרקפתא דמנח תפילין כמשנת"ל דענן התפילין הוא התקשרות פללות גוף היהודי במחשבותיו ורצונו ומעשיו בלתי לד' לבדו.

ע"י ענוק מחשבתו הנעלם. ואז מדה פנגד מדה השי"ת ג"כ מתקשר עמו פטעם (שם ה' ע"ב) מנין שהקב"ה מניח תפילין.

ובפנים הם התפילין עצמם שעל זה אמרו ז"ל (שם) וראו כל עמי הארץ כי שם ד' וגו' אלו תפילין שבראש שניכר לכל ששם ד' נקרא עליו. אבל באחוריים אינו ההפך הברורה רק הקשר של תפילין (והוא בענף).

כמו ששמעתי בפי קשה ענף ואכ"מ] ומשם יונק הקטנות שחושק לגרמי'. ויוכל הטוען לטעון דבאמת הוא לגרמי' ואינו לרצון השי"ת וכמו שהוא באמת כן אצל עכו"ם כדאיתא בר"ה (ד').

א' רק הברית קודש מבדיל בין ישראל לעכו"ם שיסוד שלהם אף בקטנות יונק מקשר של תפילין. שמוקשר בענוק ראשית בהשי"ת.

ומ"מ שם שליטת הדינים כדאיתא בפע"ח. פי שיש מקום לבעל דין לטעון ולקטרג שמחשבתו רק לגרמי' וצריך לבירורים: והנה האלקים עשה האדם ישר שלא הי' עולה בעצמו כלל מיחוש זה שמא מתפונן בחשק זה לגרמי' כי הי' תמים במעשיו הכל בהפכה ברורה שהיא מעצמות השי"ת ולכך עה"ד טו"ר הי' חוץ מהאדם.

דבאדם עצמו לא הי' פח ידיעה דרע כלל רק מצד החוץ שאין מכיר מעמקי לבו הי' אפשר לתלותם ברע. והנה האשה נבראת מהשי"ת ובצירוף חשק האדם ולכן אז"ל בבר"ר (פרשה י"ז) ובזוהר דלא נמצא ס' עד בריאת האשה שמשנבראת נברא שטן עמה, פי' ההסטה בה הי' בתולדה ובשורש לידתה שהוא מצד חשק האדם ושם מקום ההסטה כנ"ל לטעון עליה ששורשה רע.

ומ"מ הם מצידם לא הי' מכירים הרע כלל. ולכך נאמר ולא יתבוששו כי הבושה בתאנה היא רק מצד המיחוש שמא מתפונן להנאת עצמו ולא לכבוד שמים.

והם קודם שאכלו מעה"ד לא ידעו כלל ולא עלתה על לבם שיוכל הטועה לטעות ולחשוב שמחשבתם נפרדת ח"ו מהשי"ת. כי טעות זה הי' רק בחוץ אבל אצלם במעמקי לבם הי' ברור שענוק לבם רק מהשי"ת ולא נפל להם ספק.

מאחר שלא ידעו כלל שאפשר להיות רע ומחשבה לגרמי' לבד. רק הנה השורש הרצון שיהי' מקום לטו"ר הוא רצון השי"ת בבריאה כמש"ל.

וא"כ גם באדם שהוא בצלמינו פדמנתינו הי' נמצא שורש רנון זה שהוא חשק לדעת טו"ר וש"מ יבחר בטוב, ורצון זה הוא שורש דרצון דעה"ד טו"ר עצמו שהוא חוץ מאדם. רק שורש רצון זה הי' באדם.

ולכך הוצרך השי"ת לציטו שלא לאכול מעה"ד. שלא יחפז כלל לידע מרע.

כי כשיחבונן ברע [ואכילת עה"ד פטעם נמצאו דבריה ואוכלם. וכטעם אכלה ומחטה פיה על קבלת שפע המושפע מהמשפיע] ידבק בו.

והאדם הי' רק בצלם אלקים כולל כל פרטי עולם אצילות קדשו י"ת ושם אין שייכות לעצם דרע כלל ולא לעה"ד טו"ר שהוא בעולמות בי"ע. אבל בעצם האלקות אין שייכות כלל לדיעת רע רק לשורש רצון שיהי' מקום בהתפשטות הבריאה לדיעת רע.

פטעם רגליה יורדות וגו' כנז"ל. והאדם עצמות נפשו מאצילות קדשו ית' כי חלק ד' עמו.

רק מ"מ מאחר שבא גופו מעולם העשי' הגופניות נטע בו הפח שבא הנה להמשיך עצמות נפשו לכל מה שירצה עד המדרגה היומרת אחרונה (וגם זה מעצמות פח השי"ת בבריאת הנבראים שהמשיך פחו עד אחרון ופחות הנבראים שג"כ הניחו וקיומו נמשך מעצמות השי"ת) ולכן הי"ל יכולת להמשיך נפשו לכח דידיעת טו"ר שיש בעולמות בי"ע העומדות חוץ לשורש עצמות נפשו: והנה שורש חשק זה להגיע לידע טו"ר המושך בשורש רצונו ית' הוא במדה וכח האחרון שבכחותיו ית' שהוא מדת הראות עול מלכותו בנבראים כמש"ל שמצד זה הי' שורש רצון להיות נבראים יודעי טו"ר.

וכן בכחות האדם הנברא בצלם אלקים אין זה שורש ועצמות פחו כלל רק פח אחרון מפחותיו. [והוא בקומת אדם בסוד עטרת הברית פנודע.

ושם הוא ערלה וארבעה קליפות וגילוי המילה בבשר בני ישראל שהוא החשמל כי רק בתאנה זו שפשם הוא עיקר תפיסת היצר ועטיו של נחש וכמשנת"ל וכמ"ש בתיקונים תיקון נ"ג יעו"ש לשונו] והוא תכלית וסוף קומת האדם, אבל שורשו ועיקר פחותיו הם ענינים אחרים.

רק האשה שורש בניינה הוא רק מצד חשקות פח זה שבאדם כנז"ל. ולכך רצון וחשק זה מתפשט בה בשורשה ולכך מברכין שלא עשני אשה.

כי שורש נשמת האשה למטה הרבה. כי אין שורשה רק משורש רצון וחשק זה של השי"ת להיות נבראים שהוא מדה אחרונה ורצון אחרון מרצונותיו ית' בענין הבריאה.

ולכך נקרא בזוהר בכ"מ גוקבא מסטרא דדינא פנ"ל דעל חשקות שבאדם הוא מקום הדין והקטרוג. ועיקר בנין הגוקבא מזה.

וכן נקרא אילנא דמותא שמצד רצון זה מגיע להתפשטות דידיעת טו"ר שממנו בא לרע גמור ולמיתה ממש ואכמ"ל עוד]. ולכך הי' התחברות הנחש שהוא הנגה הנמשכת משורש רצון זה פנ"ל וחופפת על החשמל.

פתי לה לאתתא. כי יש לו התחברות ושייכות לה, ולפי שאצלה הי' חשק זה דטעימת הידועה דטו"ר בכל קומת עשרה פחותיה.

לכן הוסיפה וגרעה מן הצייוי. פי' פי ענין ביאת הנחש אז"ל (שבת קמו ע"א ע"י רש"י) ע"פ הנחש השיאני שפא עליה.

והיינו פי טבע הנחש להתאות לאשה. כמ"ש בשבת ק"י א' וע"ש הרפואות בגמרא יש בהם רמזים וסתרם גדולים פמנהג לשון חכמים בכ"מ והמשפילים יבינו, והנה תאנה זו דזומה היא שורש תאנת היצר ומשפן כל הארבעה קליפות שם פנ"ל.

לכך נקרא הנחש אשת זנונים בזוהר. ואמנם הם ד' קליפות שהם ד' מדרגות דרע העומדות נגד ד' עולמות אבי"ע (שהנוגה שהיא משורשת ברצון הש"י פנ"ל היא נגד האצילות) והם ד' מדרגות דנחש אשת זנונים.

ולכן תמצא בזוהר כ"פ נחש לדרגא דרע גמור ג' קליפות. ופעמים מקליפת נוגה שהוא שורש הסתה לעה"ד טו"ר שאינו רע גמור רק לידע טו"ר.

רק שממילא עי"ז יוכל למשוך לרע גמור. ונוגה היא דפתי לאתתא שמשם נחש דחוקה.

פי הנה אז"ל (בר"ר פ"י) אין לה עשב כו' ואצ"ל בעלי חיים כל אחד יש לו שורש למעלה. והנה פידוע פללות הבריאה היא רק האדם כמ"ש בראשית בשביל ישראל.

היינו פי עצם הבריאה הם פחות נפרדים כל מיני פחות שסידר השי"ת בשורש רצון מחשבתו הם נבראו ונגמרתם בבריאה. וכן נשתלשלו מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' ועד עשי' גופנית, והתאחדות כל פרטי הנבראים מפל עולם ועולם איך פולם מתאחדים בעצמות השי"ת ונמשכים ממקור חיותו ית"ש דבר זה נקרא צורת אדם שפכל עולם.

בסוד ועל הפסא דמות פמראה אדם כמ"ל. פי ענין עולם האצילות ר"ל השגת הנבראים בעצמות השי"ת.

ששורשם הוא האדם פנ"ל. והשגתו הוא פפי ענין בריאותו שסידרו השי"ת.

פי ידוע פי לא עשה השי"ת סדרים שונים רק אותו הסדר שבאצילות הוא עצמו בבריאה והוא עצמו ביצירה והיא עצמו בעשי'. רק שמשתלשל בענין המהותים.

וכן סדר פח השנה שפסד השי"ת שיהיו לאדם הוא עצמו סדר פחות נפשו, והוא עצמו סדר פחות גופו והוא עצמו בגן גופו ממש מעשי' גופנית. ונמצא שורש פח ההשגה הוא קומת אדם.

וזהו קומת אדם דאצילות ומשם נשתלשלה נשמת האדם שהוא בצלמינו פדמותינו שהוא בצלם האדם דאצילות שהוא סוד הנשמה לנשמה שבאדם. ר"ל שורש הנעלם אף מאדם עצמו ממחשבתו ורצונו.

שמשם נפעים מחשבותיו ורצונותיו והשגותיו. ששם הוא התייחדותו הגמור בהשי"ת כמשנת"ל.

וזה סוד מעשה מרפכה כמשנת"ל וכמ"ש במק"א שזהו היחוד הגמור פשמתניח בכוונו ביחוד ממש ברזא דאחד ואז הוא האדם דאצילות שנקרא נאצל מהשי"ת ולא נברא. שהוא פולו דבק בהשי"ת אבל פאשר אין האדם מפיר פך רק מפיר ומשיג את השי"ת

ואינו מתניחד עם השי"ת רק שהמשיג הוא דבר בפני עצמו ונברא והמנשג הוא בורא זה נקרא נשמת האדם שהוא אדם דבריא.

ועי' בתיקונים סוף תיקון י"ט שהוא נקרא עולם הפסא שהוא כמו פסא למושב השי"ת וכמ"ש בתיקונים תיקון מ"ג דנשמתין אמתגזרין מפורסא. ורוחין ומלאכין הם דנגמת חיות הנשואות הפסא והוא אדם דיצירה שהוא ממש עולם כמו זה דבריא רק בהתגשמות והראות לנפרד יותר.

(כמו שהרגשת הלב מובדלת ממחשבה שבמחשבה פועלת באברים כלל, וכמ"ש בפ' חלק (קו ע"ב) בדואג ואחיתנפל רביתא למבעי בעיא אלא הקב"ה לבא בעי. כי מחשבה שבמחשבה אינה מורגשת גמור לאיברי האדם עצמו להיות נמשך אחריהם. ויש דברים שהאדם חבין שטוב להיות כן ולעשות כן ומ"מ אין איבריו עושין כן. אבל הרצון שבלב תיקוף כל האיברים מרגישים ועושים כן כי יש לו התקרבות יותר להם. ובמק"א מתבאר זה באורה]. וגם שם האדם מרגיש שהכל מהשי"ת ומתניחד בו ונמשך ממני.

ונפשו מאופנים הוא אדם דעשי' שבפעולת הגוף הגשמי הוא יודע ומפיר ג"כ שהכל מהשי"ת זהו מצד הנפש. ונמצא באדם הם כל העולמות אבי"ע.

כי כללות וחבור פרטיהם יחד הוא הנקרא צורת אדם בכל עולם. שר"ל מצד פח השי"ת השופע בו.

וההפך שהכל מהשי"ת הוא נקרא כללותם שמתניחדים ומתחברים זהו בצורת אדם שהוא השורש הכל כנ"ל בטעם כצלקמינו. כי חילוק פרטיהם כל אחד פח נפרד בפני עצמו זה טוב וזה רע.

רק שהשי"ת ברא האדם כצלקמינו שפולל שרשי כל הפחות ומפיר שהכל מהשי"ת מחשבות מוחו ונשמתו ורצון לבו ורוחו וכחות נפשו שבפכד. שהם, ג' עולמות הנבראים ונוצרים ונעשים בכללותם.

והתניחדותם. ובפרטיהם הם פרטי הנבראים כולם שבעולם הבריא והנוצרים בעולם היצירה והנעשים בעשי'.

ולכך כל פרט מברואי העוה"ז יש לו שורש פרטי למעלה ג"כ. וכאשר האדם בשלימות אז גם כל פרטי ברואי העוה"ז בשלימות כמ"ש וגר זאב עם כבש וגו'.

מאחר שכללותם בשלימות שמפיר שכל הבריא מתניחד בהשי"ת אז כולם מתניחדים ומתכללים למעלה כל אחד בשורשו ושורש שורשו, וההפוך בהפוך ח"ו. וזה סוד ענין הכרעת האדם במעשיו עצמו וכל העולם כולו (קידושין מ ע"ב).

כי כ"א הוא פולל הכל. רק מ"מ כל חד לפום דרגי' אחר דאתגזר נשמת' כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מ"ג ואכמ"ל בזה: והנה התפשטות אותו שורש הרצון ידיעת טו"ר הנמשך מצד שורש החשק דמדת מלכותו כנ"ל שמשם הוא שורש לחשק ותאנה וכמ"ל דלכן עיקר הקליפות בעטרת הברית.

וכן בגוקבא. וכשנתפשט שורש חשק זה הפרטי מבריאה ליצירה ולעשי ועד עשי גופנית.

בפרט הי' בנחש דנקרא אשת זנונים כנ"ל. מצד גודל תאנתו וחשקו בשורשו בעולמות שלמעלה ממנו הוא אותו חשק דידיעת טו"ר דקדושה והוא נחש דקדושה הנז"ל דר"ל חשק האדם [שהוא בעטרת היסוד.

ובקטנות בעת עבור ולידה קודם המילה עדיין הערלה חופפת ומ"מ אין נקרא ערלה כלל קודם יום השמיני והיינו דאז נקרא יסוד דקטנות ונחש דקדושה עד שמגיע ליום השמיני ברזא דבינה ואכמ"ל] דקטנות ר"ל שיש בו ג"כ לגרמין' כנ"ל ומ"מ הרי זה צדיק גמור דהוא מצד אמיתות השי"ת וגם השי"ת רוצה בטובת ברואיו.

ולכך הוא חפץ בטובת לגרמין' ולא מצד גרמין' ממש. וגם הנחש דעוה"ז הי' ערום מפל וגו' פי' שהוא פח התפשטות חשק זה דלגרמין' גם בעולם העשני'.

והנה יסוד החשק דלגרמין' הוא מצד מדת מלכותו ית' שהשי"ת נשתוקק להראות מלכותו לנבראים דזהו מגרמין'. ומדה זו הוא הנקרא אשת חיל פנודע והנה אשת זנונים נברא באות ק' פדאי תאבוןהר תרומה קמ"ט ב' יעו"ש לשונו.

והנה אות זה הוא מאותיות הקודש מעצמות השי"ת והיינו שרצה שיהי' התדמות דקוף בפני אדם. וכמ"ש בב"ב (נח ע"א) אדם בפני שכינה פקוף בפני אדם.

ושכינה היא רזא דאשת חיל הנז' השוכן בתחתונים פנודע ואדם הוא דנגמתי ומצד שורש בריאת אדם נתפשט בריאת אשת זנונים דנגמתי אשת חיל. היינו שתתכונן לגרמא.

ומ"מ מקודם שיצא הדבר לפועל היא בריאה מהשי"ת. שהשי"ת רצה שיהי' פח זה בעולם.

והוא יעצור עצמו שלא יעשה זולת רצון השי"ת והיינו ע"י פת האדם הבעל בחירה. פי לא.

ניתנה בחירה לשום נברא פרטי פי כל פרטי הוא פח מיוחד למה שהוא. רק בכללות הפחות שהוא האדם ויש כל השינויים של הפחות והוא הבעל בחירה.

והתעוררות אותו פח פרטי דנחש הוא לעורר אותו פח באדם. וכשהוא ימנע מעשות מה שזולת רצון השי"ת הרי אותו פח הוא על שלימותו שבראו השי"ת.

וכידוע משל הזוהר מזונה וכן מלך וילך קודם שפעל הי' ערום מפל וגו' מתדמה לאשת חיל פקוף בפני אדם (וילך נאמר בו ערום מפל חית וגו' פידוע בסוד חכמת שלמה שנאמר ויחכם מפל שהוא חכמה תתאה דאשת חיל הנמשך רק ממה שלמטה ממנה כמדת המלכות שהיא אינה מעלה בפני עצמה רק נטפלת לעם שלמטה ממנה.

והיא ראש לשועלים. אכל לאריות רק זנב ולא בעל מעלה.

וכן מעלת אשת זנונים ערום מפל וגו' ורק מפל החיות שהם פרטי הנבראים מצד פרטותם. משא"כ חכמת אשת חיל דשהע"ה היא מצד פללותם.

מפל האדם. דהיינו מצד הבחירה.

והבן זה] וכאז"ל על ס"מ שהי' מקודם ממלאכי מעלה. פי' קודם שפעל אצל האדם.

אלו לא פעל הי' במעלתו שהוא פרצון השי"ת שהאדם יכפנו ויפיר שגם פח הרע הוא מהשי"ת שרצה שיהי' הסתה ושללא ישמע לו. אבל כששמע לו נמצא האדם פרתו לגמרי והפילו ממקומו שלא הפיר שגם יה מהשי"ת שייכפנו.

והפרידו מהשי"ת. וזהו שנפל ממדרגתו ונעשה רט גמור מאחר שאין האדם מפי שגם זה מהשי"ת ומייחדו עם השי"ת.

וכשהתחיל להתפשט אותו פח ידיעה ברע שהי' בין הפחות הפרטים פבר נברא לכח נפרד עה"ד טו"ר. וכן הנחש שהוא היודע ברע.

רק בכללותם שהוא אדם הי' מפיר שכל הפחות מהשי"ת ולא הי' רק שורש נעלם לחשק הידיעה. ולכך לא יצא לפועל בפרטים רק פח הידיעה דרע ולא עצם הרע עצמו: והשי"ת הזהיר האדם שלא יחפון אף לידע ברע ואז ממילא יעמדו אלה הפחות הפרטיים רק במדרגת יודעי רע לבד וזה במדרגתם שבראם השי"ת, שכלך נבראו.

והנה כשבקשו הפחות הפרטים להתפשט כל אחד במה שהוא או התפשטות אותו פח ידיעת הרע ועד שהוציא לפועל בעולם העשוי גופנית ביאת נחש על חנה [ואז"ל (זוה"ק ח"א לה ע"ב) שרכב ס"מ על נחש.

פי' דס"מ הוא דכירא פידוע פי' שזה פעולת הדכורא להשפיע ולהוליד רצונות רק שהוא ע"י הנוקבא פי' בא מצידה ומצד החשק כנ"ל] שזהו חשקו בתולדתו כנ"ל. ועי"ז הטיל בה ונהמא ידיעת הרע.

פי' מעשה זו רעה אלו היתה נעשית מאדם בעל בחירה. רק שזה בטבעו כף לכך היא רק פעולת ידיעת הרע שברא השי"ת בעולם, והנה הי"ל להפיר תיקוף שהשי"ת ברא זה ולייחד הפל להשי"ת ושללא יהי' נעשה בה רשם ידיעת רע כלל ע"י פעולה זו כטעם שתבעו לדבר עבירה ולא הי' נתבעין גבי פרעה ומיילדות (סוטה יא ע"ב).

ששמעתי דלא נאמר ולא רצו רק ולא הי' נתבעין. לפי שלא הי' להם שום שייכות והתחלה נפילה במחשבה זה רק שאין ריצה אבל לא נתבעין ר"ל שאין זה שייכות להם כלל למי שדבוק בשורשו באמת.

ואמנם אצלה התחיל רשם והתבוננות בלבה אולי טוב לידע רע ולאכפי' לי' כנ"ל. דהיא שורש חשק זה.

ומצד זה נגרם מה שגרעה ואמרה פן תמותין בלשון ספק. שהתחילה להסתפק ומצד זה ג"כ התחילה ג"כ מצד הקדושה להתגבר נגד הרע מאחר שידעה ברע היא צריכה להתגבר: ונדבר זה דאכילת עה"ד טו"ר מאחר שהוזהרו מהשי"ת הרי הידיעה עצמו לאדם נעשה רע גמור.

שהשי"ת צינה שלא יאכל וידע. ולכך הוסיפה איסור הנגיעה דאפילו התבוננות אסור ע"י ויאמר הנחש וידוע דאמירה בלחישו פי' הרגשת מחשבה נולד לה ע"י מעשה הנחש אף פי' וגו' פי' דראתה כא זה ידיעת רע הוא פח פרטי נברא בכללות הבריאה וידעה

שצורת האדם כוללת כל הפרטים ומאחר שהשי"ת לא צינה לאכול מעה"ד היינו שלא צינה להתבונן בפרטים כאלו.

כך טוען הנחש הלא גם אני פח פרטי נברא למה לא תתבונן בי שהוא פח הפרטי ידיעת רע. והשיבה מכל עין וגו' כי הנה כך צינה השי"ת דבכל הפחות נשתמש גם בפרטות ולא בלח זה.

והוספה אנגיעה לפי שראתה שנולד בה קצת התבוננות ושאלה ותשובה הוצרכה הוספה דנגיעה. כטעם כל מצות התורה שהם באים אחר חטא אדה"ר.

וכן כל מצית חכמים והגדרות וסייגות היא רק מצד החסרון דאדם שגורו שמה יבוא לידי איסור. ולאדה"ר הי' די באזהרה אחת לבד שלא ירצה לינדע הרע וממילא לא הי' יודע מרע ולא הי' צריך לשום מצות ואזהרות.

ושמעון הצדיק ראש חכמי תושבע"פ אמר (ריש מס' אבות) עשו סיניג לתורה. שנהו יסוד התושבע"פ.

והביאו על זה באבות דר"נ (פ"א ה') מחנה ע"ש. כי משם נמשך זה דהוספה על דבור השי"ת.

ולכן תושבע"פ היא קישוטי השכינה. פי' דוע ואכמ"ל) לאסור על עצמה גם ההתבוננות בידעה דטו"ר.

וכל המוסרי גורע לומר פן תמותין כנ"ל כי לילא הגרעון לא הי' צריכה הוספה. ואז"ל וב"ר פי"ט ע"י רש"י ברחומש) דחפה עד שנגעה.

פי' שלא הרפה אותה אותו שורש ידיעה ברע מלהוליד בקרבה התבוננות ברע ולעבור על הגדרתה שהיא היתה סבורה שגם בהתבוננות יש חשש דפן תמותין וכמו שהיא פן באמת דמהתבוננות באתה לאכילה עצמה.

ונהו ויאמר הנחש הוא שורש ידיעת הרע ומחשבה דלית דין ולית דיין. והייתם כאלקים, ושורש ידיעה ברע פיתה אותה שתדע כן.

וכמו בנגיעה והתבוננות ראתה דאין מיתה פי' שמ"מ עדיין עומדת במדרגתה. חשבה דגם באכילה יהי' כן.

כי היא השיגה להוסיף הגדרה לעצמה בנגיעה להשוותו לאכילה. כטעם חכמים עשו חיזוק לדבריהם כשאל תורה (ב"מ נה ע"ב וש"מ) וכן הוא באמת.

[בתביים דברי סופרים יותר מיינה של תורה (שהש"ר פ"א פ"ב)] דהנגיעה גרם המיתה כנ"ל רק שבהרגשת המיתה זה אינו בנגיעה רק באכילה ממש. שפזה הוא העושה רע ממש.

שעושה נגד רצון השי"ת ומרגיש ההשתנות דמיתה. שמתדבק בסטרא דמותא.

רק מצד ההסתר דאותו פח ידיעת הרע שפך הי' אז רק נקרא אותו פח הרע שלא הי' עדיין רע גמור דר"ל זולת הרצון דהשי"ת רק ידיעת רע כל זמן שלא פעל אצל האדם

הרי כִּף הַי רצון השי"ת שִׁיְהִי אֹתוֹ כַּחַ בְּעוֹלָם] בְּכֹל תְּוֹקֵף לְעִבּוֹר מִקְּוֹדִים עַל גְּדֻרָה וְלִהְתְּבוֹנוֹ וְאִז מִמִּילָא בָּאָה ג"כ לְרַע עֲצָמוֹ דְּאֶכִּילָהּ.

וְתִיבָר נְתִנָּה לְאִישָׁה פִּי מִצַּד שֶׁהוּא אִישָׁה. כִּי מֵאִישׁ לְנִקְחָה זֹאת וּמִשָּׁם שְׁוֹרְשָׁה וְבוּ יֵשׁ ג"כ אֹתוֹ כַּח הַשְׁוֹרֵשׁ שְׁלָהּ.

דְּאוֹתוֹ חֲשָׁקוֹת בְּעֵטְרַת הַיְסוּד שְׁלוֹ שְׁמִשָּׁם לְוִקְחָהּ וּכְמִשְׁנַת"ל. וְהִיא הַכְּנִיסָה אֹתוֹ חֲשָׁק דִּידִיעַת הָרַע בְּכֹל קוֹמַת עֲשָׂרָה כַּחוֹתִיָּה שְׁמִפְלָלָהּ הַשְׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם הַמְתִּיחַד בְּמִקְוֹר מוֹצָאוֹ שֶׁהוּא בָּאִישׁ גַּם שֶׁם הַסִּיתָה וְהוֹלִידָה אֹתוֹ חֲשָׁק.

וְתִיבָר וַיִּרְאוּ כִּי עָרוּמִים נוֹלַד לָהֶם בְּיוֹשֶׁה בְּתַאֲנוֹת שְׁלָהֶם וְסִפְק בְּלִבָּם שְׁמָא הוּא מִן הָרַע [כְּמִשְׁזו"ל בְּהַבַּע"י (סג ע"א) אִין לָהּ מִשְׁוֹקֵץ וּמְזוֹנָהּ מִמִּי שֶׁהוֹלֵךְ עָרוּם וְהִינּוּ שְׁאִין לוֹ בְּיוֹשֶׁה. וְאִז"ל בְּנִדְרִים (כ' ע"א) בְּיָדוּעַ שְׁלֵא עֲמָדוּ אַבּוֹתָיו עַל הַר סִינַי וּלְכָף לֹא נִפְסְקָה זִוְהַמָּטָן כְּדִאֲתָא בְּשַׁבַּת (קמו ע"א) וְהִינּוּ שְׁיֹדַע בְּרַע וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ לְכָף שְׁחַפֵּץ לְהִיּוֹת כֹּן דְּאִין חוֹשֵׁשׁ לְסִפְק שְׁמָא הוּא מִן הָרַע.

שְׁזָהוּ מִצַּד הַיִּרְאָה שְׁאֲמָרוּ בְּנִדְרִים שֶׁם ע"פ לְמַעַן תְּהִי יִרְאָתוֹ וְגִי' זוֹ הַבּוֹשָׁה. וְזָהוּ מִצַּד אֲשֶׁת חֵיל שֶׁהִיא אִשָּׁה יִרְאֵת ד' וַיִּרְאָה מְאוֹד בְּסִפְק.

מִשָּׂא"כ הַדְּבוּק בְּאֲשֶׁת זְנוּנִים הוּא לְהִיפּוֹף] וְאִינוּ כְּרָצוֹן הַשִּׁי"ת מֵאֲחַר שְׁיִדְעוּ גַּם מְרַע א"כ בְּכֹל מִינֵי חֲשָׁקוֹת וּפְעוּלוֹת הַגּוֹפְנִים שֶׁהַמְנַרְאִים כְּלַגְרְמִי חֲשָׁשׁוּ שְׁמָא הוּא מִצַּד הָרַע דְּלַגְרְמִי מִמֶּשׁ.

וַיִּתְחַבְּאוּ בְּגֵן פִּי בְּכַחוֹת הַטּוֹבוֹת וּלְבָרוּחַ מִן הָרַע. וְהִינּוּ כְּטַעַם מְנַת תְּמוּתִין שֶׁהִגִּיעוּ בְּזָה לְרַע גְּמוּר הַנִּקְרָא מִיָּתָה כְּטַעַם רְגִלְיָהּ יוֹרְדוֹת מְנַת הַיְדוּעַ כִּי בְּאֲמַת זֶה עֲצָמוֹ דִּידִיעָה הוּא הַעֲבָרָה מִרָצוֹן הַשִּׁי"ת וְא"כ הַיְדִיעָה עֲצָמוֹ בְּרַע הוּא נֶגֶד וְהִיפּוֹף רָצוֹן הַשִּׁי"ת וְדְבוּק בְּרַע.

וְלֹא הִי יְכוּלִים עוֹד לְהִיּוֹת תְּקוּפִים בְּעֲצָמָם שְׁכָל תְּאֻנָּתָם רַק לְד' לְבָדוּ. רַק הַוֹּצָרְכוֹ הַגְּדֻרָה בְּתַאֲנוֹת וּתְשׁוּקוֹת ע"י הַיִּרְאָה וְהַבּוֹשָׁה שֶׁנוֹלַד לָהֶם (וְזָהוּ כְּתַנּוֹת עוֹר שֶׁנִּנְעָשָׂה לָהֶם אִת"כ שֶׁהוּא לְבוּשׁ דִּירְאָהּ.

שֶׁהַיִּרְאָה נִקְרָא לְבוּשׁ כְּטַעַם טְלִית שֶׁל מְצוּנָה וְאִת"ל] וּמִמִּילָא כַּח הָרַע הַפְּרִטִי שֶׁכְּעוֹלָם נִעֲשָׂה בְּגֻד רַע גְּמוּר ר"ל הַיְפּוֹף וְנֶגֶד רָצוֹן הַשִּׁי"ת. כִּי הִלָּא רָצוֹן הַשִּׁי"ת הִי שְׁלֵא יִשְׁמַע לוֹ הָאָדָם.

וְעִיקַר הַתְּפִלּוּתָם וְהַתְּיַחֲדָם בְּמַמְצִיאָם אִינוּ מִצַּד עֲצָמָם שְׁאִינָם בְּעַלֵּי בְּחִירָה כְּנ"ל רַק מִצַּד הָאָדָם שְׁמִפִּיר שֶׁהֵם נְמַשְׁכִּים מֵאֲמִיתוֹת רָצוֹן הַשִּׁי"ת. וּמֵאֲחַר שֶׁהָאָדָם הַוֹּצָרְכוֹ לְבָרוּחַ מֵהֶם וְרָאָה שֶׁהֵם רַע וְהִיפּוֹף רָצוֹן הַשִּׁי"ת א"כ אִין מְיַחֵד כַּח הָרַע לְהַשִּׁי"ת וְנִמְצָא נִתְפָּרַד כַּח הָרַע שְׁבָכָל הַעוֹלָמוֹת לְכַח נִפְרָד בְּעֲצָמוֹ מִבְּקֵשׁ זוּלַת רָצוֹן הַשִּׁי"ת.

וְאִין מְתִיחַד בְּמִקְוֹרוֹ. וְאִז נִבְנָה מִמֶּנּוּ אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת גְּמוּרִים כְּפִדוּעַ בְּסוּד לֹא נִתְמַלְאֵת צוּר אֶלָּא מִחוֹרְבָנָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם (מְגִלָּה ו' ע"א) דְּאֲשֶׁת זְנוּנִים מִתְּמַקְנָא בְּרָזָא דְּאֲשֶׁת חֵיל.

שְׂרוּצוֹת שְׂיֵהָי' הַחֲשָׁקוֹת שְׂלָה דְזִימָה דוּמִים לַחֲשָׁקוֹת שְׂל אִשְׁתַּ חֵיל דְכַשְׂרוֹת. שְׂחֻשְׁבוֹת שְׂהַכַּל אֶחָד: וְכַשְׁפְּתֵי נֻגָה פִּי אוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ נָחַשׁ שֶׁהִי אֲזִי רַק בְּסוּד קְלִיפַת נֻגָה שְׂהוּא עֵה"ד טו"ר רֵאשִׁית הָאִיסוּר שֶׁהִי בְּעוֹלָם.

וְזוּלַת זֶה לֹא הִי שׁוּם דְּבָר אִיסוּר כָּלָל. כִּי לֹא הִי מְקוּם לְרַע בְּהַתְּפַשְׁטוֹת גְּמוּר בְּכָל עֲשָׂרָה פְּחוֹת שְׂל קוּמָה שְׂלִימָה רַק בְּאוֹתוֹ שְׁוֹרֵשׁ דַּעַה"ד טו"ר.

וְהוּא נֶאֱסַר אֲזִי בְּאֲכִילָה לְאָדָם וְנִחְשָׁב לְאָדָם כְּמוֹ רַע גְּמוּר לְבְרוּחַ מְמַנּוּ. וְהִשִּׁי"ת יִסַּד חֲשֵׁק זֶה שְׂל רַע לְהַתְּדַמּוֹת לְטוֹב בְּעוֹלָם וּבְקִשָּׁה לְהַתְּדַמּוֹת לְאִשְׁתַּ חֵיל וְכַמְשׁוֹ"ל (בִּר"ר סו"פ יח) דְּרֵאן עֲסוּקִין בְּדַרְדָּר אַרְצֵן פִּי בְּחֲשֵׁק לְהַתְּפַשְׁטוֹת לְזוּלַת שְׂוָהוּ מְקוּר הַחֲשֵׁק דְּאִשְׁתַּ חֵיל בְּסוּד מְדַת הַמַּלְכוּת אֲן מְלָךְ בְּלֹא עִם.

וְלִהְיוֹת רֵאשׁ לְשׁוּעָלִים. אֲזִי גַם הִיא בְּקִשָּׁה לְהַתְּפַשְׁט וְעֵלְתָה לָּהּ וּפְתַתָּה לְאַתְתָּא וְנַעֲשֶׂה גַם הִיא בְּמַדְרַגַת יוֹדַעַת רַע דְּוַגְמָתָה וְאֲזִי נְטִלָה נְהוּרָה פִּי שְׂוָתְנָה גַם לְאִישָׁה כְּנ"ל כִּי מֵאִישׁ לוֹקְחָהּ.

וְגַם בְּהַשְׁפַּעַת הָאִישׁ בְּמָה שְׂמִשְׁפִּיעַ לְזוּלַת בְּחֲשֵׁק זֶה נוֹלַד ג"כ יְדִיעַת רַע וּמִמִּילָא הַשְׁפַּעַתוֹ הוּא בְּשׁוֹרֵשׁ רַע כְּטַעַם בְּעוֹן חוֹלְלָתִי. וְהִיא נְטִלָא נְהוּרָא וְשַׁפַּע הָרְאוּנִי לְאִשְׁתַּ חֵיל לְהַשְׁפִּיעַ בְּכַשְׂרוֹת מִשְׁפִּיעַ בְּשׁוֹרֵשׁ זֶה דִּידִיעַת רַע וּלְגַרְמִי'.

וּמִצַּד זֶה הִיא מְקַבְּלָתוֹ וְנִתְמַלְאוֹת מְחוֹרְבָנָה שְׂל הָאִישָׁה אִשְׁתַּ חֵיל לְהִיוֹת קוּמָה שְׂלִימָה וְד' עוֹלְמוֹת שְׂלָה שְׂהֵם בִּי"ע שְׂמֵהֶם נִתְפַּשְׁטוּ בְּמַעֲשֵׂה גּוֹפְנֵי כָּל הַשֵּׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה שְׂבַתוֹרָה וְכָל הָאִיסוּרִין דְּאוֹרֵייתָא וְדַרְבְּנֵן שְׂהָאָדָם צְרִיךְ לְבְרוּחַ מְהֵם.

שְׂהֵם רַע גְּמוּר בְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׂהֵם נֶגֶד שְׂלָשָׁה עוֹלְמוֹת בִּי"ע. וְשׁוֹרֵשׁ הָרַע שְׂהוּא יְדִיעַת הָרַע שְׂמָזָה לֹא יְכוּל אָדָם עוֹד לְבְרוּחַ שַׁע"כ כְּבָר טַעַם מְזָה וּא"כ הוּא יוֹדַע מָה רַע.

זֶהוּ עוֹלָם הָאֲצִילוֹת דְּרַע וְהוּא קְלִיפַת נֻגָה הָרְבִיעִית מְאַרְבְּעָה קְלִיפוֹת שְׂשֵׁם כְּבוֹד ד' דְּנִקְרָא אֲצִילוֹת לְפִי שְׂוָהוּ בְּאִמַת נְמִשָּׁף מְרַצוֹן הִשִּׁי"ת שְׂרָצָה שְׂיֵהָי' כַּח הִידִיעָה דְּרַע כְּנ"ל וּלְכַף נִבְרָא אָדָם לְהִיוֹת בִּג"ע לְעַבְדָּה וּלְשִׁמְרָה.

וְאִז"ל (זוה"ק ח"א כז ע"א) בְּמַצּוֹת עֲשֶׂה וּבְמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְלֹא הִי לוֹ ל"ת רַק אֲכִילַת עֵה"ד וְהַתְּרַחֲקוֹת מִכַּח הִידִיעָה בְּרַע שְׂלֹא הִי בּוֹ רַק הַכַּח וְהַחֲשֵׁק לְהַגִּיעַ לְכַח הִידִיעָה בְּרַע.

אָבֵל אַח"כ נִקְבַּע זֶה הַכַּח הִידִיעָה בְּרַע בְּאָדָם עֲצָמוֹ וּלְכַף קְלִיפָה זוֹ אֵינָה עוֹד אִיסוּר גְּמוּר וּמִצִּידָה [כִּי אַע"פ שְׂהֵם ד' עוֹלְמוֹת כְּנ"ל הֵם ג"כ בְּכָל עוֹלָם בְּסוּד הַסְּפִירוֹת וְהַפְּרָצוּפִין כְּפוֹדַע. וְכַוּוֹדַע שְׂפָל אֶחָד כְּלוּל מְכָל] הֵם כָּל דְּבָרִים הַמְּוַתְרִים רַק שְׂיֵשׁ בּוֹ ג"כ חֲשֵׁק לְגַרְמִי'.

וְכַשְׂמִכְנוּן לְגַרְמִי' מִמֶּשׁ הוּא רַע. וְכַשְׂמִכְנוּן לְכְבוֹד שְׂמִים הוּא טוֹב.

וּלְפִי שֶׁהִשִּׁי"ת הִזְהִיר מִן הִידִיעָה בְּרַע כִּי בְּיוֹם וּגו' מוֹת וּגו' שְׂמִצַּד הִידִיעָה א"א בְּלֹא מִיתָה מִמֶּשׁ. וְכַחוֹ שְׂהִיא בְּאָה מְנַגִּיעָה לְאֲכִילָה.

דְּמַסְיִיג בָּא אֶל הַגּוֹף. וְכִּי אֲכִילָה הוּא סִיג שְׁלֵא יָבוֹא לַגּוֹף הָרַע.

וְנִמְצָא גַם שְׁוֹרֵשׁ זֶה מֵצַד הַתְּכַלְלוּתוֹ בְּצוּרַת אָדָם הוּא רַע גָּמוּר. וְלִפִּי שְׁכָבֵר נִתְפַּשֵּׁט.

כֹּחַ זֶה גַם בְּאָדָם בְּשׁוֹרֵשׁ שֶׁל חֶשְׁקוֹ לְהִתְפַּשְּׁטוֹת כַּמְשַׁנֵּת"ל. לְכֵן בְּעוֹן חוֹלְלֵתִי מְלֵא כַּמְשׁוֹ"ל (וּיִק"ר פִּי"ד) דְּכָל תּוֹלְדוֹתָיו הָרִי שְׁוֹרֵשׁ מוֹצְאָם שֶׁהוּא מֵצַד חֶשֶׁק דְּאִישׁ וְאִשָּׁה לְהוֹצִיאָו לְעוֹלָם וְבוֹ הוּא יְדִיעַת הָרַע אֲפִילוֹ לְחֶסֶד שְׁבַח־סִידִים.

עַד שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ. וְזֶהוּ שְׁוֹרֵשׁ הָרַע וְהַחֲסָרוֹן שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם בְּתוֹלְדָה עַד שְׁבַח־כְּרַח אֵין אָדָם צָדִיק בְּאֶרֶץ וְגו' שְׁמוֹצִיא לְפִנְעַל.

כְּטַעַם מוֹת תְּמוּתִין וְאִז"ל בְּשַׁבָּת (נַה ע"א) אֵין מִיתָה בְּלֵא חֶטָּא וְהִינּוּ בְּפִנְעַל בְּמַעֲשֵׂה. רַק מ"מ לֹא יְכִילַת אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים לְהִתְדַמּוֹת לְאִשְׁתּוֹ חֵיל בְּדֵאִיתָא בְּזוֹנְהָר דְּאִשְׁתּוֹ זְנוּנִים נַעֲשִׂית אֲזִי רַע גָּמוּר כַּנ"ל מִשָּׂא"כ אִשְׁתּוֹ חֵיל הִיא רַק בְּגִדְרָ יוֹדְעֵי רַע כַּנ"ל דְּשׁוֹרֵשׁ אָדָם עֲצָמוֹ מְרִישׁ כָּל דְּרַגִּין וְעַד אָדָם דְּעֵשֶׂי הוּא הַהֲפָרָה שֶׁהִפְלֵ מֵהַשִּׁי"ת.

וְלִילָא יִמְצָא אָדָם אֶחָד בְּעוֹלָם עַכ"פּ כַּנ"ל בְּדוֹר הַמְּבּוּל שְׁיִפִּיר זֶה הִי הָעוֹלָמוֹת כְּנֹלָם מִתְּבַטְּלִים וְכֵלָא הִי. וְכַמ"ש וְאִתָּה מֵתִי כְּנֹלָם.

שְׁכָל חִיּוּתָם הוּא מֵהַשִּׁי"ת. וְלֹא מֵעֲצָמוֹת אֵין סוֹף דְּאִינוּ בְּעַל גְּבוּל.

רַק ע"י הַתְּפַשְּׁטוֹת כַּחוֹתָיו וּמְדוּתָיו יֵת בְּסוּד צוּרַת אָדָם מִן א"ק לְכָל הַקְּדוּמִים ר"ל רֵאשִׁית צְמֻצוֹם מְדוּתָיו לְהִיּוֹת מְשֻׁגָּיִם לְנִבְרָא וְעַד סוֹפָם שֶׁהוּא אָדָם דְּעֵשֶׂי הַכֹּל קָשָׁר וְשִׁלְשֵׁלַת אֶחָד. וְאֵין מְקוֹם לְצוּרַת אָדָם רַק כְּשֵׁיִשׁ עַד סוֹף כָּל דְּרַגִּין צוּרַת אָדָם זֶה הַמְּשֻׁגָּת קוֹנֵה וּמִפְרַת שֶׁהִפְלֵ מֵהַשִּׁי"ת.

וְכִפִּי מַעֲלַת הַפְּרָתוֹ כִּי הֵם מְדַרְגֵּת הָעוֹלָמוֹת אֲזִי. אֲבָל אִם ח"ו יִצְוִיֵּר הָעֵדֶר צוּרַת אָדָם הַזֶּה הַמְּשֻׁגָּיִם נִתְבַטְּלָה צוּרַת אָדָם שֶׁל הָעוֹלָמוֹת וְנִצְעָדַר הַתְּהוּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְשָׁב הַכֹּל לֵאֵין.

וְלִכְּהִי אִז"ל (תְּעֵנִית ג' ע"ב) כְּשֵׁם שְׂאִי אֲפֹשֶׁר כו' כִּי אִי אֲפֹשֶׁר לְעוֹלָם בְּלֵא יִשְׂרָאֵל וְלִכְּהִי אֲמָרוֹ בְּסִנְהֶדְרִין (מֵד ע"ב) אַע"פ שְׁחֶטָּא יִשְׂרָאֵל הוּא אֲסָא דְקֵאִי בִּינֵי חִילְפֵי כו' שְׁגוּף צוּרַת אָדָם הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא רַק הַפְּרַת הַשִּׁי"ת.

וְהַחֲטָאִים הוּא רַק כְּטַעַם דְּקֵאִי בִּינֵי חִילְפֵי. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים וְהַחוּחַ עֲקוּצָה דְּהַמְּשִׁילוֹ רז"ל עַל הָעַפּוֹ"ם כַּמ"ש וְהִי עֲמִים וְגו' קוֹצִים כְּסוּחִים.

שְׁהֵם צוּרַת אָדָם דַּאֲבִי"ע דַּא"ז שְׁנִתְמַלְאֵת מִחוּרְבָּנָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּשֵּׁט בְּקוּמָה שְׁלִימָה וְצוּרַת אָדָם. וְלִפִּי שַׂאדָה"ר הוּא נֶפֶשׁ הַכּוֹלְלוֹת כָּל הַפְּרָטִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּלָל גַּם כָּל הַפְּרָטִים דְּרַע וְהַתְּפַשְּׁטוֹת וְרַעוֹ הוּא הַתְּפַשְּׁטוֹת כָּל פְּרָטֵי כַּחוֹתָיו לְהִיּוֹת כַּא"א קוּמָה שְׁלִימָה.

לְכִּי מֵצַד יְדִיעַתוֹ בְּרַע וְכִלְלוּתוֹ, גַּם פְּרָטֵי הָרַע שְׁנַעֲשֵׂה אַח"כּ לְרַע גָּמוּר. יִצְאוּ מִמֶּנּוּ פְּרָטִים שְׁנַעֲשֵׂוּ קוּמָה שְׁלִימָה מִתְּמַקְנָא בְּרִזָּא דְאִשְׁתּוֹ חֵיל וְהֵם רַע גָּמוּר מְפָלֵל קְלִיפּוֹת הָאֲסוּרוֹת לְגַמְרֵי שְׁנַאֲמַר עֲלֵיהֶם לֹא תִתְחַתֵּן בָּם: וְאִמְנָם נִפְשׁוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם פְּרָטִים דְּטוֹב שְׁבָאָדָם.

רק לפי שהם בשורשם יודעי רע ועומדים בין החוחים כידוע דבעוה"ז שהוא עולם העשי' הרע מרובה מאוד על הטוב. פי כפר יש התפשטות עליו לכל קליפות הרע במילואם ע"י חטא פנ"ל ולכך החוח עוקצה לעשות רע.

אבל מצידה היא לעולם שושנה ואין מתדמות כלל לאשת זנונים באמת. רק דבר זה צריה בירורים גדולים פי גם מתחילה הי' צריה אדה"ר לעבדה ולשמרה פנ"ל.

בירורים על החשק שהי' נראה לפי דעתו שהוא לשם שמים בלי שום ספק רק שאין נגלה לכל שהוא פו והטועה ויודע מרע יכול לטעות בו. והנה לא נתברר בזה רק הוסיף עוד להצריה בירורים על פעולות רעות שלו שנגראה לכל בפירוש שהוא שלא לשם שמים [וגם לעצמו] עד שמטעם זה א"ז מתדמית לא"ח צריה לברר שבאמת אינו פו ששורשו רק טוב.

וכל פעולות הרעות הוא רק מטעם שידוע רע. ומ"מ שורשו טוב.

שאין שורש דבני ישראל ח"ו רע גמור כעפ"ם רק יודע רע וקאי ביני חילפי פנ"ל ושאינו דומה לא"ח. וע"ז המה כל הבירורים בעוה"ז עד ביאת משיח שאז יברר זה ההבדל שבין א"ח לא"ז בשלימותו והוא ע"י תשובה כמש"ל פ' חלק (צו ע"ב) [וכמו שנקרא דהע"ה הגבר הוקם עול ואז"ל בע"ז (ה' ע"א) עולה של תשובה] פי אין לה איסור אחד מאיסורי תורה או רז"ל שלא יהי' נמצא אדם בכל הדורות שעבר עליו פי השי"ת צופה מראשית אחרית ואם לא יעבור עליו אדם לא הי' מזהירו.

ומ"ד בסנהדרין (עא ע"א) בן סורר ומורה ועיר הנדחת לא הי' ולא נבראו אינדי מהלכה וגם לפי דעתו היינו לעגנן משפט העונש שבתורה יש תנאים ידועים שאין מצוים. לא על גופה של עבירה.

ועבתד"א (רבא פכ"ו) חשבו עשרה בנ"א גדולים שפלטו עשרת הדברות והם כלל. התורה ומשם נלמד לפרטים.

והקב"ה מסבב סבות לבל ידח ממנו נדח. ואפילו פושעי ישראל מלאים חרטות.

ואי אפשר לרשע גדול בישראל שלא יעבור עליו רגע אחד של חרטה בכל ימי חייו על עבירה אחת עכ"פ. ובאופן שאין לה עבירה שלא יהי' עלי' תשובה וחרטה.

וידוע דתשובה היא לשין השבה והחזרת דבר למקום שניטל משם והינו פי הרע ניטל ממקומו ומקורו שהוא מעצמות רצון השי"ת. ונפרד להיות רע גמור וכל פחותיו הם כל מיני איסורין דתושב"כ ושבע"פ.

וע"י איסור שאדם מישראל הוא מוסיף פח בהם לשעה. פי' שמתגבר הרע שעניינו ההפרדה מרצון השי"ת והרי גם זה נראה לנפרד והוא מרצא דא"ח ונטיל נהוראה.

אבל רק לפי שעה. וע"י החרטה והתשובה אח"כ ומפיר שכל פחותיו באמת מהשי"ת.

הרי מפיר שהרע זה ג"כ מהשי"ת ונמצא הוחרז אותו פרט דרע להשי"ת ונתברר ההבדל בין א"ח לא"ז באותו פרט. ואז ממילא נתקיים עת אשר ישלח האדם באדם לרע לו כידוע.

פי נסתלק באותו פרט הרע שנגראה לרע נבדל מן העולם ע"י הפרת אותו אדם שהפל מהשי"ת ומיניחד כל גופו להשי"ת וגם הרע שעשה. נמצא נתמתקה גם פעולת הרע הגמורה והתחזרה להשי"ת תחת אשר היתה נראית נפרדת מקודם.

וכך הולכים ומתבררים ע"י תשובות דכל איש ואיש מישראל כל פרטי הרע עד עת קץ שיבונר הכל ויבוער הרע מן העולם ויבולע ג"כ המנות לנצח. פי אז יהי חדשה נקיבה תסובב גבר.

פי יתקן אז ג"כ חטא דאדם. פי יתברר שאדרבא פדין חשק אדם לידע ברע מאחר שבאמת החזיר הרע הכל להשי"ת ולא נשאר שם א"כ באמת טוב יותר לידע ברע שמזה נמשך פבוד שמים יותר.

שגם שידוע ברע ויש רע גמור בעולם מ"מ מחזיר הכל לטוב. והי' חטאו כענין עת לעשות לד' הפירו תורתו.

נידוע סוד עת לעשות לד' הוא מדת מלכותו ושכינתו י"ת. שנקרא עת לד' כמש"ל מהזוהר ע"פ בקל עת.

ותורתו הוא סוד בעלא דמטרוניתא פנודע. והם סוד נקיבה וגבר.

ואז יהי זה החדשה היינו שתתפשט מדת המלכותו ית' בכל עזו שיהי' פולם קוראים בשם ד' אחד ומקבלים מלכותו. ותאמר על כל ישראל חזי במאי ברא קאתינא קמו.

ועד שתשוב להיות קומה שלימה ותחזור להתמלאות ירושלים מחורבנה של צור. ובשפע רב יותר ממה שהיתה בתחילה] וכענין הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה (מו"ק טו ע"א) כטעם לא זו מחבבה עד שקראה אמי (שהש"ר ג' י"א) פידוע בסוד ולבבו יבין ושבו.

דבינה היא תשובה והיא נקרא אימא] שאני חייב בכבודה ויתנודע פי דרו נחש עלי צור הי' לטובה: וידועות אלו אינם בשכל חיצוני שנקרא בגמרא פ' חלק (קו ע"ב) מן השפה ולחזין.

רק בקנין גמור בלב. וזה אי אפשר רק למי שטעם ונזה לטעום מאור זה.

פי כל נפש פרטי כאשר מתקן נפשו עד המקום דאתגזרא משם. פי כפי פרטו במספר הנפשות היוצאות מפרטי קומת אדה"ר.

פדאימא בשמו"ר ובתנחומא ע"פ איפוא היית. באיזה מקום הוא שורשו ברזא דאשת חיל ובחשקות הטוב.

וכן באיזה שורש הרע דידיעת הרע בקומת אשת זנונים נתערב בו השורש כ"ש. וכאשר עוקר אותו שורש הרע ממקומו ומשיבו לטוב ע"י תשובתו על החטאים הבאים לידו באמת גמור אז תיקון נפשו על שלימותה כענין ר' אליעזר בן דורדיי (ע"ז י ע"ב) דבכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת כו' ולא עוד אלא שנקרא רבי.

נידוע דהוראת רבי הוא רק שם הטפל כשיש לו תלמוד. רק שהוא פעל כל כך בשורש פרטי שלו עד שצנעק אותו שורש רע לגמרי וממילא נתעורר ע"י הרהורי תשובה בכל העולם במה שחטאו באותו שורש רע.

[נעד שעורר גם לרבי בָּמָה שְׂבָכָה ר' כו' זהו ע"י התעוררתו. פי דָּבָר זֶה הוא שְׁעוֹרֵר
שְׁלֵא לִינְיָאשׁ עֲצָמוּ בְּעִנְיָן פְּרָטִי שְׁלוֹ.

פי הי' נִרְאָה כְּמִינְיָאשׁ וְשִׁאִין מִי שְׂיִבְקָשׁ עֲלֵיו וְנִתְעוֹרֵר בְּכִינְיָתוֹ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל עֲצָמוֹ
וְשְׁלֵא לְהִתְיַאֲשׁ עַד שְׁקִיל בְּכִינְיָתוֹ עוֹרֵר בְּכִי' גַם לְרַבִּי וְלַעוֹרְרוֹ ע"ז שְׁאִין לְהִתְיַאֲשׁ דִּישׁ
קוֹנָה עוֹלָמוֹ בְּשַׁעָה אַחַת אַע"פ שְׁחֻטָּא מְקוֹדֵם פְּזָה בְּשָׁנִים הַרְבֵּה.

וְזֶה טַעַם שְׁמוֹ אֲלַעְזָר בֶּן דְּוִרְדֵּינָא כַּמֶּש"ל דַּכ"א רִישׁ ע"א בְּפִי דְּוִרְדֵּינָא. וְאֲלַעְזָר פִּי
אֲלִקִי אָבִי בְּעִנְיָי לְהַצִּילֵנִי מִשׁוֹרֵשׁ הַדְּוִרְדֵּינָא.

וְשֵׁם זֶה נִקְרָא רַבִּי רַב וּמוֹרָה דְּבָר זֶה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם] פְּטַעַם יַחֲדֵי שְׁשָׁב מוֹחֲלִין לוֹ וְכָל
הָעוֹלָם כְּלוּל (קִידוּשֵׁין מ ע"ב). וְזֶהוּ ע"י מְדַרְגַת קוֹנָה עוֹלָמִי.

שְׁהוּא פְּטַעַם עוֹלָמָה תְּרַאָה בְּחֵיפָה (בְּרַכּוֹת יז ע"א). וּר"ל עוֹלָמָה כַּמֶּש"ש יֵשׁ לְכָל צַדִּיק
וְצַדִּיק עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ.

דַּר"ל מִשׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְכַדְאִיתָא בְּתִיקוּנֵי תִיקוּן ע', דַּר"ל שְׁהֲאָדָם עוֹלָם קָטָן וְכִשְׁהוּא
שׁוֹרֵשׁ חַיִּיתוֹ וְקִדְוִשׁוֹ אֲצִלוּ בְּקִנְיָן אִז מִמִּילָא הַהִיפָה שְׁלַעְוִנְמָתוֹ בְּרַע מִתְבַּטֵּל מְצִיאִוֹת.

וְאִז רוֹאָה בְּחֵיפָה בְּפִרְטִיּוֹתוֹ מֵעֵין הַעֲתִיד לְכָלל יִשְׂרָאֵל. וְכַד"ש יְרוּשְׁלַמִי יוֹמָא פ"א הַל"א
כָּל מִי שְׁלֵא נִבְנָה בַּהֶ"מ קִבְּיָמוֹ כו' שְׁפִי כַת הַקּוֹדֶמִין דַּר"ל עִם מִדַּת יָמֵינוֹ וְהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ
בְּיָמֵי חַיָּיו.

וּמִתְמַתֵּק אֲצִלוּ גַם שׁוֹרֵשׁ הָרַע דַּר"ל הַיְדִיעָה בְּרַע שְׁגָם זֶה הוּא לְטוֹבָה מַה שְׁיַדַע בְּרַע
וְכַנ"ל: וְהוּא דַּרְגָּא דְדַהַע"ה שְׁאָמַר וְלִבִּי חָלַל בְּקַרְבִּי וְאִז"ל בְּהַרְוָאָה שְׁהַרְגוּ לִיצ"ר
בְּתַעֲנִית וְלָכוּ נֹאמַר לוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּלִבְכֶם עָשָׂה כִּי ד' עִמָּךְ.

כִּי לֹא הִי' צָרִיף לְבָרוּחַ מִתְאַנּוֹת לְבוֹ כִּי יַדַע שְׁתַּאֲנוֹת לְבִי רַק לְטוֹבָה. וְכַמוֹ אִדַּה"ר קוֹדֵם
הַחֻטָּא.

[וּמ"מ נֹאמַר לוֹ אַח"כ רַק אַתָּה לֹא תִבְנָה וְגו' וְלֹא הוֹרְשָׁה. וְהוּא פְּטַעַם בְּחֵיפָה אִינִי מוֹדִיעַ
בְּחֵיפָה שְׁלֵמָה בְּנֶה אֲנִי מוֹדִיעַ שְׁאִז"ל בְּפ' ב"מ (ל ע"א) עַל תְּשׁוּבָתוֹ שְׁלֵא נִתְבָּרַר עַדִּינָן
לְכָל שְׁהַפֵּל בַּע"כ יוֹדוּ שְׁתִּיקוּן שׁוֹרֵשׁוֹ וְנִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ שְׁלֵהִיּוֹתוֹ נִפְשׁ הַכּוֹלֵל דְּכָל
יִשְׂרָאֵל אֵלּוֹ נִתְבָּרַר תְּשׁוּבָתוֹ כֹּל כֶּף הִי' עֵת קִץ כָּמוֹ מְשִׁיחַ שְׁהַפֵּל יוֹדוּ לוֹ בַּע"כ שְׁהִי'
מְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה בְּכָל פְּרָטִי יִשְׂרָאֵל ע"י כְּלָלוֹת תְּשׁוּבָתוֹ וְהִי' נִתְתַּקֵּן הַפֵּל אֲלֵא שְׁעַדִּינָן לֹא
נִתְבָּרַר אִז בְּשְׁלִימוֹת הַגְּמוּר עַדִּינָן בְּחֵיפָה וְהִי' צָרִיף לְמִיתָה מְקוֹדֵם פְּטַעַם אִם יִכְפֹּר וְגו'
הַנֶּאֱמָר בְּחִילוֹל הַנֶּשֶׁם שְׁאִירַע לוֹ עִי"ז בְּעִנְיָן דְּחֻשֵׁי הָאֲרָכִי פ' חֶלֶק (קז ע"א) עַפ"י
טַעוֹת שֶׁאִכ"מ בְּיָאוּרוֹ.

רַק אַחַר מוֹתוֹ נִגְמַר הַבְּיָרוּר: וְהִנֵּה הַתְּחַלַּת הַבְּיָרוּר שְׁהִי' בְּגִלוֹת מְצָרִים לְבָרַר הַהַבְּדֵל
בֵּין אֲשֶׁת זְנוּנִים וּבֵין אֲשֶׁת חַיִל שְׁכָל תְּאֻנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּלַגְרָמָם ג"כ אִינָן לַגְרָמָם מְמֹשׁ
כַּנ"ל. וְהִינֵנוּ מִצַּד הַשׁוֹרֵשׁ.

וְלָכוּ נִמְסְרוּ לְפָרַעָה שְׁהוּא רְזָא דְתַנְיָן הַגְּדוֹל שְׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הָרַע דְּלָכוּ פְּלִטוּ הֵימָּן וְנִשְׁאָר
חַי וְיִצְאָה מִמֵּנוּ בְּתִי' שְׁגִינְדִלְתוֹ לְמִשְׁה כַּנ"ל דְּשׁוֹרֵשׁ הָרַע הִינֵנוּ לִידַע בְּרַע בְּכָל מִינֵי רַע
שְׁאִפְשָׁר שְׁיִהְי' נֶגֶד רְצוֹן הַשֵּׁי"ת זֶהוּ שׁוֹרֵשׁ הָרַע.

וילענמת זװע מרע"ה הוא הדעת דקדושה פידוע. והי' יודע פל מיני קדושה ונהתקרות
לרצון השי"ת איה יהי'.

וידוע דבפנימות משלים מקום הי"ס הפתר. אבל בחיצונית הדעת הוא מי"ס.

כי הפתר הוא למעלה משכלו ורצונו שבמוח ולב. רק שירש הנעלם מכל מחשבותיו
ורצונו.

שעל קוטב זה סובבים כל מחשבותיו. כמו שמוכדלים ישראלים מעפ"ם בהטיות שכלם
ורצונם ומחשבותם אל מה ואל איזה דברים יפנו.

וכן יש חילוק בבני ישראל עצמם בין נפש לנפש. וכן הוא בפנימות אבל בחיצונית
שיהי' מורגש היא כף הדעת דר"ל מןשכלות ראשונות וכן רוח"ק כדפי' רש"י פ' תשא.

דהוראת המלה ידיעה בלב. שיודע שהוא פן בלי שום התבוננות בשכלו או ברצונו רק
יודע בלב פה.

כמו פרעה הי' יודע כל מיני רע מצד שורשו. וכן להיפך מרע"ה הי' יודע כל מיני טובה.

ובחיצונית האדם מורגש הדעת הזו והוא אחר החכמה והבינה. וכמ"ש במק"א שהוא
בפליזות.

ופנימותו הוא השורש הנעלם דמחשבתו הנזכר שממנו נמשך הדעת מפנימיותו הנעלם
להיות בחיצונית עלה ושורש למדות וכחות הנפש שנמשכים ממנו כפי ידיעתו.

והוא בא אחר ההתחכמות במוחו והבינה שכלב ברצון והרגשה פנימית אח"כ יודע
בידיעה ברורה שפך וכן יש להתנהג ומנהיג מדותיו וכחותיו ובסבא דמשפטים ק"ג א'
א"א אסתרס כו' ופי' בע"ח שער הקדושה פ"ב.

שאין בו דעת. ולכן אין לעפ"ם רק נפש דנוק' יעוש"ב.

ולכך אין לענמת משה בעפ"ם פלל. רק פרעה שהוא הפתר דרע ומשה בקדושה הוא
ניקת הדעת כמז"ל [ומה שאז"ל (ספרי ברכה) אבל באו"ה קם ומנו בלעם שאמר ויודע
דע"ת עליון זה הי' ע"י הטיפת קרי כדאיתא בסבא שם ע"פ לא יגורף רע.

דהוא גרם לאפשא כו' ע"ש דעושה פעולת הדעת דלכן השיג דברים שנכתבו אח"כ
בתורה. ונהרי אז"ל (איכה רבתי) יש תורה בעפ"ם אל תאמן.

והיינו כי אלו הי' בם דעת והי' נמשכים בסדר השתלשלות עד שורש הרע עצמו. והשורש
הוא משתרש בשרשין עילאין כנ"ל הי' יכולים להשיג דברים עליונים ועי"ז הי' מתרבה
פי' מתגדל תמיד עד דמשפטשי עלמא.

ולכן אסתרס פי' שורש הרע נקרא פן מצד המשכתו לרע. שע"ז נעשה השורש א"א
שחושבים הידיעה ברע כדי לעשות פן יותר ע"י ידיעתם ברע היפוך מרצון השי"ת וכנ"ל
דכפי המחשבה דבור ומעשה של האדם כף נעשה השורש.

וזהו אשר חלק ד' לכל העמים. כי השי"ת ברא אותו שורש פח הרע כנ"ל.

ושם אותו פח בעולם. שפאָשר העפּו"ם יפּנו לרע ממש יהי' זה חלקם ואלהיהם והמשכת
הקומה שלימה דרע מן השורש עד היציאה לפועל.

ולא עד בכלל שזהו רק דכורא. והיציאה לפועל ממש הוא מן הגנוקבא פיזוע רק השורש
ליציאה לפועל ממנו] נקרא א"א ולא עביד פירין מצידו שיהי' פירותיו כמותו להיות
משתלשל ונדביק עד השורש ואז הי' כולם חושבים עצמם לאלוהות כמו שעשה פרעה.

דהי' נעשים בעצמם ג"כ אל אחר מאחר שלא ידעו את די [וכטעם אני אמרתי אלקים
אתם בקדושה וכמשז"ל הקב"ה קורא לישראל בשמו. וכמשז"ל (שהש"ר ה' ב') תחתי
תאומתי לא אני כו'.

רק בקדושה שם הוא מצד היחוד הגמור שאין פירוד אבל בעלמא דפירודא הי' מצד
הפירוד] ומטשטשי עלמא. והוא גברא ע"ע אלוה ונתקיים בעפ"ם עד שיבוער הרע
מן העולם לגמרי לפי שהי' בו שורש מישראל וכנ"ל דעי"ז עביד א"א פירין ולא מצד
עצמו.

אבל כל שעשו עצמם אלוה מעפ"ם מצד שהי' מראשית המחשבה כגון המן שפא מעמלק
שנקרא ראשית גוים וכיוצא בו לא קבלוהו עליהם אלא לפי שעה. פי לא הי' כולל כל
פח הרע מראשית המחשבה עד אחרית המעשה בענין שיכלול כל נפשות עפ"ם מכל
הדורות בכל חלקי ושורשי רע שפכל אחד, דזה אי אפשר דא"א אסתרס ואין לו אחיזה
רק במקום שירש פרטיותו בכתרא דמסאבותא.

וכן פרעה הי' לו אחיזה רק בשורש הרע ומצד האחוריים פיזוע פרעה בסוד הענרף
דר"ל ענין התקשרות כל פחות הרע לשורשם והמשכתם ממנו (וכן משה לעומתו זכה
רק למראה אחוריים בקשר של תפילין)] ולכך אמר לא ידעתי את ד'.

פי מצד הפנים פונה למעלה ויודע מהשי"ת שבראו ויודע מאתו ג"כ. אבל האחוריים
היינו רק התקשרותו ופנייתו אל הרע.

ולכן הי' הוא המלך. פי להיות כל ישראל אז שם הי' שם כל הקומה שלימה דקדושה
ע"כ הי' זלעזו"ז ג"כ במצרים כל הקומה דרע.

וכמ"ש מבכור פרעה ועד בכור השפחה עי' בזוהר בא ל"ז סע"ב פירושו. דהיינו ראש
כל פחות הרע וסופן.

ושם ל"ח א' תנאה י' פתרין כו' והם חתלת קשרין דלא יפקון ישראל שהם ע"ז ג"ע
וש"ד. שאז"ל שטענו הללו עווע"ז כו' (וג"ע אע"פ ששמו מעיד עליהם מ"מ קודם העדות
הי' טענות מדהוצרכו לעדות] שהם נגד שלשה אבות כמ"ש במק"א.

והם נמשכו מבכור פרעה ושפחה ובהמה שבהם פלולים כל העשרה פתרין כדאיתא שם.
שחשבו שפכר נשקעו להיות כמוהם וקשורים בהם, כטעם עבירה דקשורה בו ככלב,
אבל הם לא ידעו את ד' ובאמת יש שורש לשורש דגם דנשקעו ישראל במ"ט שיערי
טומאה כמשז"ל.

שידוע שמספר מ"ט הוא בירור השלם בכ"מ. כטעם מזנוק שבעתים וכמ"ש במק"א.

ולכן חשבו שלא יצאו עוד. אבל לא ידעו דיש גבוה מעל גבוה והוא שער החמשים הנקרא יובל שהוא תרעא דחירו פידוע דמשם הוא דרגא דלכבו יבין ושב.

ולעומתו שער החמשים דטוןמאה היינו שנקרת ונפסק לגמרי חבל השתלשלותו ודביקותו בהשי"ת. וזה א"א פלל בנרע ישראל רק בבא על הנקרית.

שאו"ל בבנו שאין קרוי אלא בנה ונפסק מחבל נחלת השי"ת. וזהו שער החמשים דטוןמאה.

אבל בבני ישראל אין לה דבר שעומד בפני התשובה ואפילו פושעי ישראל מלאים חרטה ולכן לעולם אע"פ שחטא אין נפסק פלל ממקור דביקותו. שאין זה בידו פלל כי כבר נתקשר שורשו ע"י השלשה אבות: וז"ש שם וקב"ה דכר תלת קטרי מהימנותא כו' ועל ידם זכו לחירות דשער החמשים ונאבדו פולם ממילא שע"י התשובה נסתלק ונתבער הרע פנ"ל.

חויז מפרעה שהוא שורש הרע אשר חלק ד' פנ"ל דלכן יצתה ממנו בת' מאותו שורש שהוא מקבל ממדת המלכות נוקבא דקדושה. והיא נקראת שילדה משה כי הוא לעומת פרעה דרע פנ"ל, ופרעה הוא מאותו שורש בהיותו פינה לעצמו ולפרטיו והתפשטותו ולא לעילתו.

ולכן הוא רע גמור. אלא שמ"מ לא נאבד עד לא נתקן עדיין השורש רע דאדה"ר והועלה למקורו עדיין.

כי יציאת מצרים נקרא בקסד ולא מצד השתדלותם פידוע משא"כ לעתיד]. ולא נתקן עדיין חטא דאדה"ר כדרך שנת"ל אלעמיד.

כי משה הנה דחיל מינ' פ' לתקן שורש הרע וחטא דאדם, והיינו שיהי' טוב יותר לידע ברע ומ"מ אינו עושה. וזה ע"י שיכניס עצמו להתבוננות עמוק ברע ולצאת אס"כ ולברר עי"ז ג"כ חטא השורש כי הוא טוב מאוד.

מזה הנה דחיל. ולכך ניגס מפניו כמ"ש בתיקונים סוף תיקון ס' דמטה משה דאתהפך.

ממטה לנחש ומנחש למטה הוא עה"ד טו"ר. ומה שנס מפניו היינו שינוי מקום יעו"ש.

פ' ששינה אתרא ומקום מדרגתו להתרחק מן הרע ולא להתבונן בו. וא"ל אחוז בזנבו ולא בראשו שהוא ברזא דתנין הגדול וזעירין דידעין פ'.

שטועמין מהפך זה במעשה בראשית רק מי שפכר הגיע לתכלית שלימותו. ומשה עדיין לא הגיע אז רק לדרגא דאחוז בזנבו פ' בהגדרה במחשבה דבור ומעשה דרע.

שהוא קצה אחרון דהשורש וממילא ישמנה השורש. אבל מ"מ לא נתקן בשורשו.

ולכן במכות בכורות שהי' מבכור פרעה וגו' דבכור פ' ראשית והיא מפה עשירית פידוע דהמכות נגד י"ס מתא לעילא שהוא לבער ראשית הרע. מזה הי' משה דחיל ולא הי' אפשר על ידו רק אני ד' בעצמו פידוע דאני ר"ל מדת מלכותו ית' שמזה הוא נמשך להיות שורש רע.

וכן שהיא מתגלה כטעם העברה בארץ מצרים שנתגלה והאיר לעין כל עול מלכותו ית' על הברואים מ"מ נלקח שורש הרע הגמור ממקומו הרע ונתמתק ונתבטלו כל אותן גופין שהיו פלים לאותו אור דשורש הרע רק פרעה נשאר.

כמשז"ל פדי ישראל עוד והיננו פי אלו הי' הגלוי הגמור שגם פרעה לא ישאר הי' גלוי גמור גם לישראל והי' עת קץ הגמור והי' מוכרח שייתבערו לא הבכורות לבד רק פללות הרע ג"כ. אבל לא הגיע זמן עדיין כי לא הי' מהשתדלות דישאר.

ועדיין הי' ישראל צריכין להמתין עד שיגיעו לזה מצד השתדלותם ולכך נשאר גם פרעה, וכן נשאר ג"כ כל ההתפשטות דרע חוץ מן הבכורות. ומ"מ נתברר אז כי לי כל בכור וגו' ושורש דישאר דבוק בטוב.

וממילא הגיע המשפט ליציאת מצרים שפבר נתבררו בשורשן שע"ז הי' כל הגלות כמשנת"ל. וממילא הי' יכולים לצאת ג"כ כנ"ל.

וידוע דאו הי' העבור ובשביעי של פסח בקריעת ים סוף הלידה. היינו שנתברר דבר זה לפועל ממש.

כי בעת עבור. הוא ג"כ הרגשה רק לא גמורה עדיין ואח"כ נשפח ולכן רדף אחריהם ואז הי' לידתו גמר יציאת לפועל בירור דשורש הנעלם דישאר.

ולכן איתא בזוהר בשלח נ"ב ב' על קי"ס בעתיקא תליא וידוע דהוא הנקרא אין כדאיתא שם ס"ד ב' דר"ל שורש הנעלם שלמעלה מהשגת השכל: וזהו מה תצעק אלי. כי הצעקה להשי"ת היא למה שהיא משיג דלכך אומרים בכל התפילות ברוך אתה לנוכח.

אבל כן נאדם תחרישון שהוא המסירה עצמו להשי"ת למעלה מן השכל. כי מצד השכל אי אפשר להתאפק ולשתוק בעת צרה כזו רק בני ישראל יוכלו לזה.

כמ"ש במק"א על מאז"ל (שבת פח ע"ב) אנו דסגינן בתמימותא והוא מצד דביקות שורשם שלמעלה מן השכל בהשי"ת. ועי"ז הוא בירור דביקות שורשם.

וממילא בטלה טענות הללו עו"ז כו' ומגיע קי"ס. ועי' בזוהר בשלח שם אח"כ אר"ש חד איילתא כו' וזמין לקיבלה חד נחש כו' ופי' בפע"ח סוף שער כ"א בסוד קי"ס דהיינו סוד דקטנות יעוש"ב.

ופי' כשאז"ל על ופרעה הקריב שהקריב לתשובה. והוא ברזא דמנין הגדול.

וע"י מה שביקש לנשפם מתוך היסורין נתרבה הפתח דתשובה בלבם כטעם פתחו לי פתחך של מחט ונעשה הלידה. דהשי"ת שהאיר להם כטעם ראתה שפחה כו'.

ופרעה לא נשפם באמת רק דימה וחשב לנשפם. והוא דמיון גמור אף היסורין ויראה שלקחם וצערן דזהו נשיכה באמת.

זהו מהשי"ת כי מצידו נמשכה השפעת תשובה זו בלבם מיסוד ר"ל השפעת השי"ת לכנס"י פידוע. רק לפעמים משפיע בחסד.

וברכמים. ובלי צער וזה נקרא יסוד דגדלות וכשהוא ע"י צער ויסורין אז נקרא יסוד דקטנות שיוגק מאלקים כנז"ל ומאחוריים דאיהי שאין נזכר עדיין התקשרות השי"ת עם כנס"י בפירושן בגלוי לכל מפנים עד שיקנים וראו פל ע"ה וגו' רק מאחוריים.

לכן צריך ליסורים ודינים לעוררן לתשובה כדי שיהי' פתח ללידה כי על חסד יש מקום לקטרג וכמשנת"ל. ובס"פ ויקהל רי"ט סע"ב ואיתמא אמאי אצטריך חניא לדא אלא דא כו' לפתח חטאת רובץ כו' יע"ש.

כי צל לידה אי אפשר אלא ע"י יסורין כמשז"ל (ברכות ה ע"א) שלשה מתנות טובות וכולן ע"י יסורין. כי לעולם יש קטרוג שאין מבזרר עדיין שמגיע הישועה במשפט.

וכל יסורין הוא רק מצד הרע פי הרי רע לגוף. וגם לנפש פידוע שפשהגוף בצער אי אפשר ג"כ להיות עבודה שבלב ומוח בשלימות] והשי"ת נקרא חפץ בטובה.

וכל רע הוא היפוך רצונו כבי'. רק שיש מין השפעה הנקרא דקטנות פלי שפצטמץמה שהשפעה ואינה השפעה גמורה כלל רק בקטנות גדול.

ונמצא אין הרע מצד עצמותו ית' רק מצד סילוק שפעו בהרחבה רק עי' דחק. וממילא ניתן המקום לרע להתעורר.

שעומד מיד פקליפה הסמוכה לפרי והוא לביש לפרי וכמ"ש על פתנות עור שהיא הגוף עי' זנהר קדושים פ"ג רע"ב פי' בתיקונים משפא דחויא ע"ש בהקד' [ד"מ ד"ז רע"ב] שפיים ובג"ד צדיקאי דנטרי ברית כו'.

ופי' כמ"ש שם בס"פ ויקהל ר"כ א' דהגוף מן הנחש למוליד בשבע שנים יעוש"ב. והיינו דמן עיבורו בשבע שנים פדאימא פ"ק דבכורות (ח' ע"א).

ועי' בפרדר"א פי"ד דמקלות הנחש להיות מפשיט עורו אחת לשבע שנים ועי' זנהר שלח קס"ת סע"ב בקולות שהולכים מסוף עולם עד סופו. קול חי' וקול נחש בשעתא דפשיט משפי'.

והיינו דגם זה היא לידה שמוליד גופות בני אדם שהוא ממשקא זו. ולכך היא אחת לשבע שנים ופי' פידוע דגוף ונפש הוא כטעם אורות וכלים שבכל האורות שישד השי"ת וברא שיתפשט אורו ית' בענין ובסדר כך וכך התקין לו ג"כ פלי שיקבל האור הזה.

כי לולא כן הי' מתפשט עד אין קץ פדרך האור. והפלי מצמצמו שלא לצאת חוץ ממדתה.

ונמצא ענין הפלים הם המצמצמים ומונעים שפעת אורו ית' בהתפשטות ומצידו נמשך העדר ומגיעות לאור השי"ת. ומ"מ אז"ל בברא"ר (פרשה כ') בתורתו של ר"מ הי' כתוב פתנות אור בא': ואיתא בזנהר פקודי רכ"ט ב' [וע"ע ויחי רכ"ד סע"א נאמתון רס"א סע"ב] דהם הלבושין דאדם שהי' לו בג"ע.

ועי' בפ' ויקהל ר"י סע"א דלבושין דג"ע הם ממע"ט והיינו שהצטמצמות פלי גופו הי' שיהי' מוגדר במעשים שמצד הגוף. אבל מ"מ הי' כולו אור פי' כרצון השי"ת שזה נקרא אור.

כי לא ידע עדיין ברע והי' כל מעשיו טובים והי' לו ללבוש בג"ע. וזשז"ל (קה"ר פ"ט ב') תפוח עקבו מכה גלגל חמה היינו מצד פתנות אור דקודם הסטא.

והעקב ר"ל מדרגה התחתונה ששם העון מצוי פטעם עון עקבי יסוביני ואז"ל שאדם דש בעקבו גם שם הי' אור בהיר. כי מלבוש הראשון יצא ג"כ מאותו מקום שיצא האור דנשמתו.

וכדאימא בזוהר קדושים פ"ג סע"א. (ולכן נקרא לבושי טנפרא בפ' ויקהל ר"ח ב' ועי' סודו בפע"ח שער פרצופי זו"נ פ"ב) ושהם מאחוריים ע"ש כל לשונו.

והאחוריים ר"ל שאינו בגילוי פנים בפנים שהם מהשי"ת וכמש"ל. ולכ"א דלכולהו אחוריים סתרי סטרא אחרא פי' שיש טענה ע"ז למי שהוא היפך מזה לחשוב שיש לזה ג"כ שייכות לו ושהוא כמותו.

מאחר שאינו מבנרר לעין שאי אפשר להכחיש. כמו מראה פנים בפנים.

וז"ש דהוי אנון לבושין מאנון אחוריים דגינתא דלעילא. פי' כמ"ש שם ר"י ב' דלבושי ג"ע העליון הם מכונות שבלב ע"ש ושם הוא מבנרר.

והאחוריים הוא המעשה הסתמית שעושה אדם פלאחר ידו. רק מאחר שאינו יודע ברע כלל הרי ע"כ היא ג"כ טוב [נכף שמעתי כי האחוריים הם המעללים של אדם שלא מדעת.

ושמענוי' עד צדקני' הם אחוריים דנפשות שמדהע"ה עד ענוי'. והיינו שהם היו צריכים לקרר המעללים של אלו שג"כ טובים ואכ"מ בזה] רק מי שיודע ברע יש לו פתחין פה לומר שגם זה פן פונתו וכמש"ל דמזה נמשך הסתת הנחש.

[וע"ש דגם ריח בגדיו שאח"כ הי' מריח ג"ע. וכ"ה עוד בפ' בא ל"ט א' יעו"ש.

והיינו דמ"מ אדה"ר הי' רק יודע ברע ולא רע עצמו. והי' לו עדיין לבוש מג"ע רק שלא הי' מאחוריים דג"ע העליון פי' מאחוריים דכונות הלב לש"ש מאחר שיודע ג"כ ברע.

אך מ"מ לא עשה כל ימיו רק מעשים טובים. וזהו לבוש מג"ע התחתון.

ולהיות עשו פושט טלפיו ומראה טהור אני הי' לו לבושים אלו. פי' מתלבש בלבוש דמע"ט רק לא הי' הולד בהם תמיד רק אפה בבית פשה' ב'א אצל אביו הי' מתלבש בלבוש זה כמשז"ל דמרמהו [ובנדאי לא הי' ערמותו שקר גמור דנדאי הי' יצחק מרגיש.

רק באמת הי' רוצה אז לעשות מע"ט רק בלב לא הי' רוצה כלל גם אז להיות טוב רק במעשה. וממילא כשיצא לא עשה פן גם במעשה.

ונקרא מעשה הקודם שקר ורמאות כי שפת אמת תפון לעד] ויעקב הי' העיקר עבודתו רק על הכונה לש"ש והלבושין דמעשה התחיל רק אצל לבן כמשז"ל עם לבן גרתי ותרני"ג מצות שמרתי דשם התחיל להוליד נפשות ישראל שהם עצמם מצות התורה.

וגם ידוע דאשה היא דרגא דמעשה פנודע. ולכף אז נקרא דהרלבישתו בגדי עשו.

וּלְכֹהֵן אֲזַל סִנְהֶדְרִין (לו' ע"א) רִיחַ בְּגָדָיו רִיחַ בּוּגְדָיו פִּי כַּמְשׁוֹ"ל (עִירוּבֵין יט ע"א) וְאַפִּילוּ פו"י מְלֵאִים מְצוֹת פְּרִימוֹן וַיֵּשׁ לָהֶם ג"כ לְבוּשׁ דְּמַעֲשֵׂה הַמְצוֹת]. וּלְכֹהֵן נִקְרָא לְבוּשֵׁי טוֹפְרָא כַּמ"ש בְּהַמְפָּלֵת (לא ע"א) דְּצַפְרָנִים הֵם מִן הָאֵב וְעוֹר מְהָאֵם וְלֵהִיּוֹת כָּל אַחֲזִיזוֹת נְחָשׁ מְצַד הָאֵם כַּנ"ל מְצַד הַנְּזַקְבָּא לְכֹן נִשְׁתַּנָּה אַח"כ לְלְבוּשׁ עוֹר.

וְנִשְׁאָר רַק רֵאשֵׁי צַפְרָנִים כַּמְשׁוֹ"ל. כִּי גַם בְּעֵטְרַת הַיְסוּד דְּאֵב שְׁלִיטַת הַנְּחָשׁ פְּגָגְדוּ רֵאשֵׁי הַצַּפְרָנִים כְּטַעַם שֶׁאֲזַל בְּיוֹסֵף שְׂיִצְאָו י' נִיצוּצֵין מְרֵאשֵׁי צִפְרָנָיו וְעֵינָיו כַּע"ח שָׁם. אָבֵל מְקוֹנָדִים הֵי הַכֹּל מְצַד הָאֵב הַכְּלִי ג"כ. כִּי לֹא הֵי בּוּ רַק הַחֲשֵׁק דְּלַחֲשׁוּק לִידַע בְּרַע וְכַנּו"ל].

וְע"ש ב' דְּלִבְתָּר מְהֵאִי אֲתֵר נְפָקוּ רִוּחֵין וְנִשְׁמָתֵין וְגוֹפֵין מְלַמְתָּא בְּאַרְעָא. וְע"ד בְּשׁוֹתְפוּ כו' ע"ש פִּי כַּמ"ש בְּהַמְפָּלֵת (שָׁם) דְּכַחוֹת הַגּוֹפָנִים (שְׂבָהֶם הַמִּיתָה כְּדֵאִיתָא שָׁם) הֵם מֵאו"א.

וְכַחוֹת הַנְּפָשִׁים שְׂקִינִימִים לְעוֹלָם הֵם מְהַקְב"ה. וּמֵאו"א הֵינּוּ בַשַּׁע"ת וְשָׁם הוּא הָעֵטָיו שֶׁל נְחָשׁ דְּאִפִּילוּ חֲסִיד שְׂבַחֲסִידִים כו' כַּנ"ל.

וּלְכֹהֵן הִגִּיעַ שָׁם בְּתוֹלְדָה כַּח הַיְדִיעָה דְרַע. מִשָּׂא"כ בְּנִפְשׁ שְׂהִיא מְלַמְעָלָה וְהָאֹר שְׂבַתוּף הַכְּלִי הוּא מְעַצְמוֹת הַשִּׁי"ת שָׁם לֹא שְׂיִיף כְּלַלְפָּגָם וַיְדִיעָה בְרַע.

וְכַטַּעַם נִשְׁמָה שְׂנַתְתָּ בִי טְהוֹרָה הִיא. וְכַדֵּאִיתָא בַּפ' חֶלֶק (צֵא ע"א) מְשָׁל כו' שְׂרַק מְצַד הַגּוֹף הוּא הַיְדִיעָה בְרַע, שְׂבוּ נִמְשָׁף וְנִתְעַרְב הָעֵטָיו שֶׁל נְחָשׁ.

וְכָל תּוֹלְדוֹת הַגּוֹפִים רַק מִמְּנֵו ר"ל מֵאוֹתָהּ תְּשׁוּקָה וְתַאֲנָה דֵאו"א כַּנ"ל. וְלִכֵּן נִקְרָא הַגּוֹף אַח"כ מְשָׁפָא דְחוּיָא שְׂנַעֲשֵׂה מְעוּרוּ פִּי כִּי גַם בְּחוּיָא יֵשׁ אֹר וְכִלִּי [בְּסוּד הַתַּנְיָנִים וְהַיְאֹרִים שְׂהֵם שְׂטִים בְּהֵם, ע"ש בַּפ' בָּא] וְהָאֹר הוּא הַרְצוֹן דְהַשִּׁי"ת שְׂיִהְיָ כַּח דִּידִיעָה בְרַע וְהַכְּלִי הוּא הַמְגַבִּילוּ לְהִיּוֹת בְּגֵדֵר בְּרִיָּאָה וְלִבֵּל יִתְפַּשֵּׁט גַּם יְדִיעָה זֹו דְרַע עַד אֵין קִצ, וּלְכֹהֵן רַק מִן הַכְּלִי דְנִחָשׁ נַעֲשֵׂה הַכְּלִי דְאֲדָם.

וּלְכֹהֵן לֹא הֵי הַנְּחָשׁ מוֹלִיד הַגּוֹפּוֹת שְׂבָנָה וְדֵאִי בְּיָקֵשׁ לְהִיּוֹת אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים מְתַמְקָנָא בְּרָזָא דְאִשְׁתּוֹ חֵיל כְּמוֹ אִשְׁתּוֹ חֵיל מוֹלְדוֹת הַנְּפָשׁוֹת כְּף בְּקִשָּׁה אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים לְהוֹלִיד רַק אֲזוּ הֵי נִמְשָׁף מְפָנִימִיּוֹת אֹרוֹ וְהוּא נִתְקַלֵּל לְהִיּוֹת מְפָשִׁיט עוֹרוֹ אַחַת לְשַׁבַּע שָׁנִים שְׂאָז הוּא זְמַן גְּדוּלוֹ עוֹר חֲדָשׁ בְּשִׁלְיָמוֹת כְּזַמְן עֲבוּרוֹ הַנּוֹ"ל וְהַפְּשִׁיט הַשִּׁי"ת הַכְּלִי שְׂלוֹ וְעֲשֵׂה כְּלִי לְאֲדָם.

וְכָל כְּלִי מְסַתְמָא מְקַבֵּיל לְאֹר שְׂלוֹ וַיֵּשׁ בּוּ מִכַּח אוֹתוֹ הָאֹר רַק מְצַד הַצְּמָצוּם וְאֵינּוּ בְּהַתְּפָשׁוֹת כָּל כְּף. ח"ש בְּתִיקוּנִים לְאַתְדַּכָּאָה בְּמָה דְתַאבִּין.

שְׂהוּצָרָף לְבוּשׁ זֶה לְתַמְנָן. וְרַק בּוּ חָב כִּי הָאֲדָם רָצָה רַק לִידַע בְּרַע וְלִהְכַנִּיעוֹ וְלִהְיֹת טוֹב. מִשָּׂא"כ בְּחוּיָא כַּח יְדִיעָתוֹ בְרַע הוּא ג"כ לְהַסִּית לְאֲדָם וְלִהַתְּפָשׁוֹת וְעַד שְׂיִגִיעַ לְרַע גְּמוּר. וְזֵהוּ מְצַד הָאֹר הַחֲפֵץ לְהַתְּפָשׁוֹת.

מִשָּׂא"כ הָאֲדָם הֵי חֲפֵץ בְּהַגְדָּרָה וְלֹא בְּהַתְּפָשׁוֹת כְּמַדַּת הַכְּלִי לְבַד שְׂבָה חָב. וְסִיָּים וּבַג"ד צְדִיקֵיָא כו' כַּמְשׁוֹ"ל כִּי שְׂוֹרֵשׁ עַש"נ הוּא בְּעֵינָן שְׂמִירַת הַבְּרִית.

ומי ששומר הברית כמו אלי' שנעשה מלאך הברית שתיקן שונרש גופו המשפא דחויא שנעשה מלא לבוש דג"ע ממצות ומע"ט שלא הי' לו מימיו שום מעשה דהנאה דלגרמין'. נכנס חי לג"ע.

וכן שארי דחשבו במ"ס ד"א [אשר בודאי כ"א ר"ל מדרגה מיוחדת ואכ"מ ביאורם] כי המיתה ממטיו של נחש וכמ"ש התקונים בטעם כי עפר לחמו. פ"י לכה הוא המחזיק החיות ומשיב הגפוש.

ואין ראוי לחנוא שום הנאה מתענוגי עוה"ז. דמאחר שיודע ברע הוא נכרד מהשי"ת רק כמשאז"ל בכל מעדני עולם טועם טעם עפר שאין בו שום הנאה.

ולכה צריף לשוב לעפרו. פ"י ביטול כל ההנאות דמשפא דחויא שהם מן הרע.

משא"כ צדיקים דנטרי ברית שלא נהנו כלל. וכן לעתיד יבולע המנות לנצח.

וביהרר שם פ"י שתוליד הנחש בששה שנים. שהוא קודם זמנה ומזה תמות ע"ש.

והיינו שינפשט עורה מעליה קודם זמנה ואז ינופץ האור ויבלע במקורו. כי כף יסד השי"ת שאי אפשר להיות אור בלא כלי.

והעור שהוא לא יהי' בו עוד פח נחש כל כף. כי שבע שנים הוא סדר שלם דשבעת ימי הבנין.

ובכל שנה נכנס בו פח אור מאותה מדה תוף הפלי כדי שיתחזק יותר. והשביעית שהיא פח גמר הפעולה להוציא הדבר מפת לפועל כידוע.

וזה.

לא יהי' אז ונמצא יהי' רק בכח ולא בפועל. ולא יהי' בגופות ההם הפח דידיעה ברע רק בכח לבד.

ואז יבולע המנות לנצח. כי כל הפעולות והנאות העולם לא יהי' מיוחד לרע מעתה: וז"ש בהבע"י (סג ע"ב) עד שיכלו הנשמות שבגוף.

פ"י המתלבשות בגוף דמשפא דחויא. כי הנשמות במקורן ברזא דאשת חיל אין להן סוף.

כי הם נצחיות בנצחיותו. רק המתלבשות בגוף הם יכלו אז כשימות ההוא חויא המוליד הגופות ולכה נאמר בטרם תחיל וגו' שנאמר על לידת אשת חיל.

והיהרר דרשו על לידת הנחש. ובאמת שניהם אחד.

כי חבלי לידה דא"ח תלויים רק בלידת גופים דמשפא דחויא. כי התלבשות הנשמה בגוף הוא ג"כ מהשי"ת כמ"ש ויעש ד' וגו' פתנות עור וכמ"ש עור ובשר תלבישני וגו' הגם דזה מחלק או"א מ"מ ההלבשה לנשמה שדבר זה פלא גדול איך הגוף מלביש הנשמה כמ"ש בטאו"ח סי' ה' זהו מהשי"ת.

ולכה נאמר הנשמות שבגוף. כי אין זה בפ"ע וזה בפ"ע כמו שאנו רואים בפלים ומלבושים בעוה"ז.

רק הם נעשים מחוברים וכאלו מתייחדים לבשר אחד בעת הלידה. ולידת אשת חיל אינה נשמה לבד רק נשמה שבגוף.

כי לפתח חטאת רובין. תיכף אצל הפתח עומד ההוא משפא דחויא ותיכף לדתו נכנס לשם ונמצא הלידה היא ההכנסה לשם.

וגם זה פעולת הלידה ההכנסה וההלכה. נמצא הלידה הגם שהיא שמחה מצד כי תולד אור וחיית חדש.

היא עצב מצד פטעם בעצב תלדי. עי' בזוהר ויקהל שם שדרשו ע"ז והיינו כמ"ש בקה"ר (פרשה ו' פ"ו) מש לספינה שנקנסה ללמין כו' דאדרבא ע"ז יש לבכות.

והיינו כי נכנס במשפא דחויא ואינו יודע מה יהי בסופו והוא מצד הלידה. ולכן נמשך העצב לאם.

כי מצידה הוא פת זה והיינו מצד החשק שבה להיות נמצא הפח דידיעה ברע פנ"ל. מצד זה יש בה פח ההכנסה וההלכה דאור בעור.

ונמצא צריכה הא"ח בשעת מעשה פח הצמיצום וההפכה ג"כ שמצידו היא ההלכה פנ"ל: ונהו סוד הקטנות שיש לה אז שמהם החבלי לידה וכטעם שלשה מתנות ע"י יסורין הנח"ל.

נחשיב ג' דברים. תורה.

וא"י.

עוה"ב.

שמהם פללות השלימות של אדם שהם שלשה מיני הפרות דהשי"ת המכונים אני. ואתה. והוא.

הידועים שהפרת התורה הוא ברזא דאתה והגם דזהו מדרגה גדולה מאני במדות השי"ת פנודע. מ"מ בהשגת בני אדם מקודם משיג שהשי"ת נכחו.

ואח"כ יכול להשיג כי השי"ת בקרב לבו ומוחו ממש. וכטעם שכינה מדברת מגורונו עד שיוכל לצדק תואר אני.

והגם שמעלת אני היא פחותה מאתה שהרי זו מצומצמת כפי השגת לבו ומוחו משא"כ תואר אתה אין לו גבול פטעם נחלת יעקב נחלה בלי מצרים. רק מ"מ בסדר השגת אדם הוא להיפך פידוע בסוד דיעקב הוא ראש ודהע"ה בסוף בסדר הדורות.

ולכן הי' קבלת התורה קודם לביאת הארץ] הרומו לשם הוי' ומדת אמת ליעקב ואין אמת אלא תורה פנודע. ומצודה היא הפרת השי"ת נכחו.

וא"י.

הוא הפרת דאני הרומו לשם האדנות אדון כל הארץ פנודע (פטעם ארץ ישראל ר"ל גוף יהודי שהארץ היא הנאת הגופניות וגם שם מפיר הפל שמהשי"ת הוא. וזהו רק פטעם אז"ל בתענית (יא ע"ב) יראה כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו).

ועוה"ב.

הוא נקרא יום ההוא. (פנודע דשם אהי' מורה על פתר וגם על בינה שהוא עלמא דאמי.
כי נמשך זה מזה פידוע דאין טעם לרצון. שאדם רוצה בכך.

ואינו רוצה בכך. ואין טעם רק שהרצון דלב נמשך מן שורש הנעלם של חכמת מוחו.
כי יש דבר שאדם רוצה גם נגד חכמתו. ולכך אמרו בפ', חלק (קו ע"ב) גבי דואג
ואחיתופל קוב"ה לבא בעי.

כי הלב מעיד על השורש הנעלם. ולכך יצה"ר יושב על מפתחי הלב (ברכות סא ע"א)
פטעם שליטתו באות ברית ששם דייקא הכרת השורש כמש"ל] שאז יתברר השורש
הנעלם.

והנה קרא עוה"ב ג"כ ממתנות שנתן. ומאחר שנקרא יום ההוא שעדיין נעלם איהו כפר
נתן.

ומקרא דיליף קרי לי' דרף חיים וחישיב שם שלשון. מצוה.
היינו א"י פטעם ועשה טוב ושפן ארץ. ושם ענין מעשה המצות מצד מדרגה דא"י פנודע.
ותורה.

וידרף חיים היינו עוה"ב] כי החיות של אדם הוא בלב. כי ממנו תוצאות חיים.
ונה נקרא עוה"ב שאז יהא מורגש החיות וכמ"ש בשוב וגו' היינו כחולמים כמו בשינה
שאין מרגיש החיות. ולכן הוא אחד מששים במיתה (שם נו ע"ב).

אבל לא מיתה ממש. וכן נקרא בגמרא מיתת הצדיקים ג"כ לשון דמה היינו שינה.
כי מיתה ממש היא רק לרשעים שגם בחייהם קרוים מתים שאין להם חיות דהשי"ת
כלל. אבל עמה פולם צדיקים כי דבוקים בשורשם הנעלם מהשי"ת שממנו נמשך ללב
פנ"ל.

ולכך פולם יש להם חיות. וזהו מתנה שנתן השי"ת שפכר ניתן באדם החיות.
רק כאשר אין מתעורר הוא כמו שינה. אבל מ"מ יש בו.

ולכן אמרו לאדם שטוב מטעמין לו מפרי מעשיו בעוה"ז היינו שלפרקים השי"ת מאיר
לאדם ומתחיל להתלהב לבו וממש מרגיש חיות בלב ונפשו תגיל בד'. שעיקר החיות
היא השמחה.

וכמ"ש בזוהר ס"פ ויקהל שם על בעצב דהיינו המיתה. ובשבת שמעין עוה"ב דרשו
רז"ל בברא"ר (פרשה קי ז) ואל יוסיף עצב עמה זה האבל.

ולכן נאמר בשבת והתענג על ד' ודרשו בזוהר על ממש. שהוא סעודתא דעתיקא קדישא
פי' כי שם הוי' היינו הרגשת השי"ת נוכח עיניו והוא בהגדרת התורה.

אָבֵל בְּשֶׁפֶת יָכוֹל לְהִתְעַנֵּג בְּהִרְחֵבָה וּלְמַעַלָּה מִדְּרָגָא דְּהַשְׁגַּת שָׁם הוּא רַק בְּהִתְפַּשְׁטוּת
כְּטִבֵּעַ הַשְׁמָחָה שְׁמֻצּוּדָה הוּא הַהִתְפַּשְׁטוּת וְהַעֲבָרָת טִבֵּעַ הַהִגְדָּרָה מִצַּד הִרְחֵבַת הַלֵּב. וְהִינּוּ
כִּי הִיא סְעוּדָתָא דְּעִתִּיקָא קַדִּישָׁא פִּי' הַשְׁמָחָה שְׁאֲנוּ עוֹשִׂין מִצַּד דְּבִיקָתֵינוּ בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם.

שְׁזָהוּ מַעֲיָן עוּה"ב בְּהִתְפַּשְׁטוּת תְּעוּנוּגִים אָף מַה שְׁנִרְאָה לְגִרְמִי' הַפֶּל לְכַבּוֹד שְׁמַיִם מֵאַחַר
שְׁדְּבוּק בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם. וְכַמ"ש בַּר"פ א"ע חז"ל דְּקָא בְּדַח טוֹבָא אָמַר לִי תְּפִילִין מִנְּחָנָא
פִּי' דְּקַרְקַפְתָּא דְּמִנְחָ תְּפִילִין הִינּוּ הַדְּבִיקוּת בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם כַּמְשַׁנְתָּ ל' וְכַדָּאִיתָא
בְּתִיקוּנִים וּמֵאָמַר פֶּתַח אֲלִי' מִצִּידוֹ הִיא הַשְׁמָחָה הַגְּדוּלָּה.

וְלָכֵן נִקְרָא תְּפִילִין אוֹת וְכֵן שֶׁפֶת דְּשִׁנְיָהֶם אוֹת אֲשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם שֶׁהוּא הַהִבְדָּלָה בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְעַכְפּוּ"ם כְּמוֹ אוֹת הַבְּרִית] וְרִצּוּעֵי דְּתְּפִילִין אָמְרוּ בְּזוֹהַר בְּרַאשִׁית כ"ח ב'. וְאַתְחַנּוּ רַס"ה
רַע"א שְׁהֶם כְּתָנוּת עוֹר דַּאדָּה"ר.

פִּי' דְּמֵאַחַר שְׁנֵאָמַר עֲלֵיהֶם וַיַּעַשׂ ד' נְמֻצָּא גַם הַמְשָׁפָא דְּחוּיָא הוּא מַעֲשֵׂה הַשִּׁי"ת וְהוּא
נְמֻשָׁף מִשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֻלָּם דְּהִתְקַשְׁרוּת דֵּה־שִׁי"ת עִם יִשְׂרָאֵל. דְּהִינּוּ קִשְׁרָא שֶׁל תְּפִילִין שְׁמֻשָׁם
תְּלוּיַת הַרְצִיעוֹת.

וְהִינּוּ דְּהוּא מְשָׁפָא דְּחוּיָא עֵילָאָה הַנּוֹ"ל שִׁינּוּק מֵאַחוּרֵינִים דְּאָהִי שֶׁהוּא קִשְׁרָא שֶׁל תְּפִילִין.
כִּי לְיִשְׂרָאֵל שְׁדְּבוּקִים בְּאַמַּת בֵּה־שִׁי"ת מְשָׁפָא דְּחוּיָא שְׁלָהֶם הוּא מְשָׁפָא דְּחוּיָא עֵילָאָה
שֶׁמֵּה־שִׁי"ת מְמַשׁ.

וְאַצֵּל הַעַכְפּוּ"ם הוּא מְשָׁפָא דְּחוּיָא מְמַשׁ. כִּי נִחַשׁ זֶה מִתְּהַפֵּף מִמְטָה לְנִחַשׁ כו' וַיֵּשׁ בּוֹ טו"ר
כַּנ"ל: וּבְכָל שְׁלֵשָׁה מִתְּנוֹת טוֹבוֹת הַכּוֹלְלוֹת כָּל סֵדֵר שְׁלִימוֹת הָאָדָם.

מֵאַחַר שְׁנֵתְנוּ בַּעוּה"ז יֵשׁ לָהֶם לְבוּשׁ זֶה. הַתּוֹרָה הוּא בְּלְבוּשׁ הַכְּתָב וְהַאֲוִתִּיּוֹת [וְהַקְּלָף
שְׁנִכְתָּבְתָּ עָלָיו זֶהוּ מְשָׁפָא דְּחוּיָא] הִיא הַמְּלַבּוּשׁ לְפָנִימִיּוֹת הָאוֹר הַגְּנוּז וּמִצְמֻצְמוּ בְּגָבוֹל
כְּפִי מַה שֶׁהוּא גָּבוֹל הַכְּתָב וְהַאֲוִתִּיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְהוּא מְשָׁפָא דְּחוּיָא כַּמ"ש (יּוֹמָא ע"ב ע"ב) לֹא זָכָה נַעֲשִׂית לּוֹ סַם הַמְּנוֹת. וְאַמְרוּ (שֶׁפֶת
פ"ח ע"ב) לְמִשְׁמָאֵילִים כו'.

וְנֵאָמַר וּפּוֹשְׁעִים יִפְשְׁלוּ בָּם. וְאַז"ל (בַּמִּדְבָּר פִּי"ד כ"ב) דְּלִכְּף ל"ג תּוֹשְׁבַע"פ לְפִי
שְׁעַכּוּ"ם יֵאמְרוּ אָנוּ יִשְׂרָאֵל.

פִּי' שְׁבִלְבוּשׁ יֵשׁ לָהֶם שְׁיִיכוֹת ג"כ דְּהוּא מְשָׁפָא דְּחוּיָא כַּנ"ל. מִשָּׂא"כ תּוֹשְׁבַע"פ אֵינּוּ
בְּלְבוּשׁ רַק מַה שְׁנִתְגַּלָּה לְאָדָם.

כְּשֶׁצָּרִיף לְגִלוֹת לְאַחַר הִיא בְּלְבוּשׁ דְּמְשָׁפָא דְּחוּיָא שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם. אָבֵל עֲצָם הַתּוֹשְׁבַע"פ
אֵין לָהּ לְבוּשׁ דַּמְד"ח.

כִּי יָדוּעַ דְּתוֹשְׁבַב"כ וְתוֹשְׁבַע"פ הֵם בְּסוּד זו"נ. שְׁתוֹשְׁב"כ הִיא חֻכְמַת הַשִּׁי"ת וְתוֹשְׁבַע"פ
חֻכְמַת כּוֹס"י וְחֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהַלְבוּשׁ דַּמְד"ח הוּא רַק בִּיסוּד דְּקִטְנוּת שְׁבוּ הַעֲרָלָה וְצָרִיף לְמִילָה. מִשָּׂא"כ בְּנוֹקְבָא אֵין
עֲרָלָה.

פי בהיותה בקטנות היא כולה בסוד עטרת היסוד לבד. ונקללת שם תחת הערלה ולקף אין לה לבוש דמד"ח לבדה.

רק שנקללת בלבוש דמד"ח של האדם שיוצא מפיו. אבל תושב"כ הכתב הוא היסוד עי' זוהר ויקהל ר' א' דמצידו הוא ההשפעה לתחתונים.

ומה שפייס שם דהוא עלמא דאחי ית' במק"א. אבל זה אמת דכתב הוא יסוד] שם הוא המד"ח ובמק"א ית' פי פתיבת ד"ת הוא תיקון לבגדי המעור.

ולכן שלקמות התושב"כ ע"י משה שהוא מול בית פעור פנודע. וכבר נתגלית הפל רק בלבוש דמד"ח.

פי באמת עמה כולם צדיקים. רק מצד הלבוש דמד"ח נ' קלקול הבגדי.

ותיקון בגדי הלשון הוא הדבור דד"ת פדאימא בריש דב"ר ובערכין (טו ע"ב) והוא יהי ע"י משיח כמ"ש במק"א והוא יהי השלמות דתושבע"פ. ואז יתקן הפל ויהי בלא לבוש דמד"ח כלל.

פי תושבע"פ אין לה לבוש פנ"ל. רק דעדיין לא נתגלית כולה רק איזה הערות בכל נפש. אבל שלמותה יתגלה ע"י משיח כמו תושב"כ ע"י משרע"ה ואז יהי בלא לבוש]. וארץ ישראל הנגלה ממנה בכל מיני חמדות ותאנות הוא מד"ח ולכן אז"ל במכילתא דהכנענים גרועים מכל האומות.

ז"ש אפס פי עז העם. וארץ אוכלת יושביה לא דבר ריק דברו רק מפח מד"ח מפל מיני שלה וחסדות עוה"ז הנמצא שם יכולים לימשך אחריהם.

וכדשז"ל בשבת (קמז ע"ב) גבי ר"א ואיתא בויק"ר (פרשה ה' ג') די"ג דימוסיות הי' לעשרת השבטים ונמשכו אחריהם. וכן אז"ל דלקף הולכים במדבר שיבלעו ד"ת בהם כדי שלא יהי זה פינה לזיתו כו'.

ומרגלים ראו זה וכמ"ש בזוהר שלח קנ"ח ב' על הניש בה עץ אם אין דשאל אם הפירות מעתיקא קדישא ע"ש. פי' לידע אם אי אפשר כלל לטעות אחריהם דיוכל למלאות כל תאנות לבו שהפל לכבוד שמים.

כטעם סעודת שבת דבעתיקא תליא הנז"ל [וע"ש מ"ש בקדמייתא דבמעיון בעיתין למנדע היש ד' בקרבינו כו' יעו"ש. ובאידרא קכ"ט א' ובפ' בשלח ס"ד ב' ופי' שראו שנתאוו למים והנה זהו חמדה דלגרמין' ובקשו לידע במעיהם ששם משפן התאות אם ד' הוא רק ביש ר"ל כשמרגיש וידע שהוא לכבוד שמים או גם בהעלם הפל לד' פנ"ל.

ונהי' במדבר שהי' באמת צרכים הכרחיים. וגם בזה נסתפקו שהי' ברפידים שרפו ידיהם מד"ת (בכורות ה' ע"ב) אבל אחר מ"ת נודע להם פי רצון השי"ת במה שהוא צורך לאדם.

וכמ"ש בחולין (ז' ע"א) בגינאה נהרא אני הולך לעשות רצון קוני ונהינו מה שהוטבעה לקף הוא רצון קוני. וכמו מצנה.

וכן מה שהאדם בטבעו צריך לאכילה ושתיה הרי זה רצון קונו ומצוה. וזה נודע להם ע"י מתנה דתורה שנקרא מתנה גמורה והיגו מצד שורשם הנעלם מגיע להם מתנה זו. וכך דרשה של תורה פת במלח ומים במשורה רק מה שהוא הכרח. ובדבר זה נודע להם שורשם הנעלם.

ועדיין נסתפקו בהרחבות ומותרות של תאנות ודבר זה הוא רק בפירות הארץ והוא מצד המצות ר"ל כשעושה מצוה בפת ומאכל אז שורה על הרחבתה והוא שם שמים ממש פטעם ארץ ישראל.

וכמ"ש במק"א דזה סוד ברפת הנהגין שתקנו חכמים קודם כל הנאה ואכ"מ. ועי"ז נתנדע להם גם בזה שורש הנעלם] ומרגלים ראו הלבוש דמד"ח ויהושע וכלב ראו הפנימיות דטובה הארץ.

ומה שהלבוש דמד"ח מכשיל מאוד על זה אמרו אם חפץ בנו ד' וגו' פ"א אם השי"ת חפץ להביאנו והוא יודע ג"כ מהמד"ח על זה נאמר בהדי כבשי דרחמנא למה לה. ואע"ג דחזי ברוה"ק דהנה לי' בנגן דלא מעלי כדאיתא בברכות (ו' ע"א) ועל זה אמר רשב"י בפ' שלח שם אהא דחד איילתא דתמן לא תשאול ולא תנסה את ד' והכי דייקא.

וגם בחיי עוה"ב יש מד"ח ולבוש כמו ששמעתי ע"פ ערומה ולא באה כי בעוה"ז אי אפשר בלא לבוש] שיש בו מקול לטעות. וכמ"ש (חגיגה י"ד ע"ב) באחר דטעם הטיוול בפרדס הוא טעימה מעין עוה"ב.

ואחר טעה. וכן אמרו בקטורת דהוא חיים וכמ"ש שמן וקטורת ישמח לב וגו' דשמחת לב הוא החיות פנ"ל.

וכמו ששמעתי בענין דבקש להקטיר. שביקש ליקח מעץ החיים ואכל וחי לעולם. ולכן לא הניחהו מן השמים. אבל הוא הי' סבור שמותר וד' עמו.

שהרי אח"כ נאמר שראה שאין ד' מסכים, כי הוא הי' פעין מעופרת שהריחה דבר איסור (יומא פ"ב ע"ב) דהוא פקוח נפש ומותר כף הוא הי' מותר משום פקוח נפש ולפי שהוא מאחוריים דדהע"ה.

דבר זה הוא ברור אכילת דהע"ה לחם הפנים שהי' ג"כ פקוח נפש. והנה אמרו שם ביומא ונפק מינה שבתאי אוצר פרי.

כי הוא מחסרון בנפש שיתאנה לאיסור. רק לדהע"ה ננדמן לו פקוח נפש אכל קודש.

וצריך ברור, עדין וברורו ענין. ובעוה"ז הגיע לו עונש שלא הניחו דבר זה ואכ"מ [בזאור] וסם המנות נתון בתוכה כמ"ש בברכות (מג ע"ב) דדבר שהנשמה נהנית בו זה הריח ידוע ע"פ נפשם בהם התעטרף שהמאכל לבוש לנפש וכן הריח לבוש לנשמה.

ולכך ע"י קטורת מתלבש חיות השי"ת ששופע לתוכו וסם נתון בתוכו כי הוא מד"ח ולכך קיבל זה ממה"מ כדאיתא בשבת (פ"ט ע"א) כימסירת כל מלאך דבר היגו עצמות פחו. וכח מה"מ איך אפשר ליטול החיים רק ע"י המד"ח זה פטעם אז"ל ע"פ לא יראני האדם וחי דבשעת מיתה רואה והוא פענן סוי לבה פרח רוחה דכתובות (ס"ב ע"ב).

וכמש"ל גפי נדב ואביהו בהקטרתו. וזהו המד"ח שעל החיות שכל שמוסיף בחיות הוא גורע ואובד הפל כגלות (נמחק איזה תי') ששנתקעו בה ליהנות בכל תוקף ממנה.

פי מצד מד"ח זה אמרו במנחות (צט ע"א) מצינו שבטולה של תורה זהו יסודה וכן להיפך: והנה שלשה מתנות אלו פוללות כל המיני טובות וישועות השי"ת וכמש"ל. ומקם גלמוד לכל לידת טובה וצמיחת ישועה פי היא מלובשת במד"ח.

ולכך ע"י יסורין כמ"ש שם (בברכות) דממתיק את הבשר. פי' המד"ח דאדם במה שכל הטובות מלובשות במד"ח.

היינו לפי שהם ניתנין לאדם והאדם מלובש במד"ח והיסורין ממתיקין קצת המד"ח דאדם וממילא נמחק ג"כ המד"ח של הדבר הניתן. וביאור זה.

פי הנה בסע"צ ר"ל אז כל פחות חקמתו ורצונו ומדותיו כולם הם במיצר ואינו יכול ג"כ להשתמש בהם לכבוד שמים כבמרחב. וזהו טעם עמו אנכי בצרה ושגלתה שכינה עמהם (במד"ר פ"ז י') פי לעולם השי"ת שוכן בסדרי לבו ומוחו.

ולא פנה לגמרי. רק שהוא בקטנות ובמיצר ג"כ ולא בהרחבה וזהו עמו וגו', פי רצון השי"ת להיות מתרחב בסדרי לבו ומוחו.

ואז הוא צועק מן המיצר והם קולין דאיילתא. וכן צעקה דקי"ס.

והגם שהיא בקטנות מאוד דמכנין לגרמי' מ"מ השי"ת עונהו ג"כ ביסוד דקטנות. פי' שמתחיל קצת ישועה בלב.

רק לפי שהוא בקטנות גדול מצד לגרמי' העיקר. לכן נמשך בזה עצמו ג"כ טעות.

פטעם וימרו על ים בים סוף. וכן קודם מ"ת הי' במרה קצת פתיחת אור מד"ת ועי"ז באו לכלל טעות ורפוי ידים מד"ת ברפידים.

וקודם א"י הי' התחלת מנחלת בני גד ובני ראובן. ונפלו במעשה דשטים שה' ע"י התמימות דין ומאכל הארץ.

וכן לעת"ל יהי' משיח ב"י קודם ואח"כ יהרג ובנדאי לא חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא. ובנדאי יהי' איזה טעות בענין החיים שמגיע על זה העונש מיתה.

[ובז"מ מ"ש הפע"ח דנחש דנשיף לאיילתא הוא יסוד דקטנות. והנה בפ' פנחס רמ"ט ב' איתא דאתי חניא רברבא מגו טורי חשוף.

ועי' בפ' בלק ר"ח א' דהם הררי קדם דברישא חשוכא כו' והינו מצד התנהו שהי' קודם התקון. וזהו ברזא דתנין הגדול עי' בא ל"ד סע"ב מאי טעמא לא הנה נהיר בגין דהא התנין הגדול כו'.

רק באמת שניהם אמת ולאחר התקון נעשה ממד"ח דתנין הגדול מד"ח ביסוד דקטנות. פי באמת ממנו נמשך העולם הזה והטעות.

לפי שלא העיר ביסוד דגדלות. והאי חניא רברבא דיסוד דקטנות הי' אז בטורי חשוף.

כי בקטנות הערלה חופפות כי היא אז בסוד התנהו וְשִׁקוּדֵם הַתִּיקוּן. וּפְנִמִּי בְּעַפְרָא שְׁזָהוּ
עֶפְרָ לְחֵמוֹ: וְהִנֵּה בְּאַמַּת הִי תְּמִיד שְׁנֵי דְבָרִים טְעוֹת וְגַם נְשִׁיכַת נְחֹשׁ הָרַע אַח"כ.
קוּדֵם מ"ת וְיָבוֹא עֲמֶלְק. וְקוּדֵם א"י בְּלַעַם.
ולעת"ל גוג. כי זה מושף זה.

וְהַטְעוֹת נְמֻשָּׁה רַק מֵהַתְחַלַּת הַיְשׁוּעָה דַּהֲשִׁי"ת רַק שֶׁהִי בְּקַטְנוֹת וְלֹא בְּהַרְחָבָה] וְעִי
תִּיקוּנִים סוּף תִּיקוּן י"ג וְאַתָּא חַד ב"נ עוֹלִימָא צְדִיק שְׁמִי כו' וְהוּא מְשִׁיחַ ב"י וְע"ש לְשׁוֹנוֹ
וְתַבִּין וְבְאַמַּת בְּזָה הַצְעָקָה גְּדוּלָה עַל מָה עָשָׂה ד' כְּכָה שַׁע"י מָה שְׁמַאִיר דִּיקָא עִי"ז יְהִי
נְמֻשָּׁה טְעוֹת.

רַק דְּזָה יְהִי סִבָּה לְלִינְדָה שֶׁהוּא הַלְבָּשָׁה דַּמַּד"ח וְצָרִיף מְקוּדֵם לְהַמְתִּיק הַמַּד"ח כַּנ"ל ע"י
קַטְנוֹת. וְהִנֵּה הַקַּטְנוֹת עֲצָמוֹ מְמֻשָּׁה קַבְלוֹת שֶׁפַּע בְּקַטְנוֹת וּמוֹלִיד עוֹד טְעוֹת וְזָה הוּא הַדָּם
שְׁיוּצָא.

כְּדַאיָתָא בְּפ' פְּנִחָס שֶׁם כְּטַעַם אֵי אֲפָשָׁר לְפַתִּיחַת הַקָּבֶר בְּלֹא דָם. וְהוּא דָם לִינְדָה שְׁנִטְמָאָה
עִי"ז ע"י שְׁבָא טְעוֹת כַּנ"ל מְסַטְרָא דִּנְחֹשׁ.
וּמִמִּילָא מְגִיעַ עוֹנָשׁ וּמְעוֹרָר הַנְּחֹשׁ לְקַבֵּל הָעוֹנָשׁ. וְאֵז נוֹלְדָה הַיְשׁוּעָה.

כִּי נִגְדַּת הַנְּחֹשׁ [ע"ש בְּפ' פְּנִחָס] הַשִּׁי"ת עוֹזְרוֹ אַח"כ מְאַחַר שְׁבָאַמַּת הַכֹּל נוֹבֵעַ מִיִּסוּד
דְּקַטְנוֹת וּמֵהַשִּׁי"ת עֲצָמוֹ. א"כ הַמְשַׁפֵּט שֶׁהַשִּׁי"ת יַעֲזְרוּ וּמִמִּילָא מְתַגַּבֵּר נִגְדַּת הַנְּחֹשׁ הִנֵּה
שְׁמַמְנוֹ הוּא הַמַּד"ח וְהוּא מְרַחֵקוֹ.

וּמִמִּילָא נְתַרְחַק הַחוּיָא בִּישָׂא וְנִשְׂאָר הַמַּד"ח לְיִשְׂרָאֵל מְתוּקוֹן מְחוּיָא דִּיִּסוּד דְּקַטְנוֹת לְבַד
בְּשׁוֹרְשׁוֹ דְּהֵינּוּ רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִילִין כַּנ"ל. (וְלִכְף קַרְקַפְתָּא דְּלֹא מִנַּח תְּפִילִין נִקְרָא פּוֹשְׁעֵי
יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפֶן כִּי שֶׁהַמְשִׁיף גּוֹפּוֹ לְהִיּוֹת מְשַׁפָּא דְּחוּיָא בִּישָׂא אֲבָל בְּעֲצָם הַנְּשָׂמָה א"א כָּלֵל
לְמִי שְׁמַשְׁרָשָׂא וְגִינְזָא קְדִישָׂא דִּישְׂרָאֵל לְהַגִּיעַ בְּמַעֲשָׂיו קְלִקוּל לְשֶׁם ע"י הַקַּדְלָמ"ת]
וְתִיקוּנִים אֵלֶּה דַּמַּד"ח הַתְּחִיל בְּקִי"ס וְעִי בְּרִישׁ תִּיקוּן כ"א דָּאָז נִצַּח מְשָׁה לְחוּיָא יַעוֹשׁ"ב.

וְאֵלוֹ הִי בְּשִׁלְמוֹת שְׁגַם פְּרַעָה נְטִבַּע הִי עַת קִץ גָּמוּר רַק דְּעַדִּין פְּרַעָה נִשְׂאָר כִּי הִי אֵז
רַק בְּרֹאֵי דְרֹאֲתָה שְׁפָחָה כו' כִּי דְמַרְאוֹת יְחֻזְקָאֵל הִי מַעֲשָׂה מְרַכְבָּה. וְהִנֵּה מַעֲשָׂה
בְּרֹאשִׁית בְּרִזָּא דְתַנִּין הַגְּדוֹל כִּי לְתַמְנָן הַמְשַׁפָּא דְחוּיָא שֶׁהוּא הַתַּנִּין הַגְּדוֹל כַּנ"ל בְּסוּד
מַעֲשָׂה בְּרֹאשִׁית דְּהֵינּוּ לְהַפִּיר שֶׁהוּא מֵהַשִּׁי"ת זָהוּ זְעִירִין דִּינְדַּעִין כַּמַּש"ל.

וּמ"מ הַרְשָׁב"י גְּלָהוּ שְׁיַדְעוּ. אֲבָל מַע"מ בְּרִזָּא דַּתְה"ג כִּי הַתִּיקוּדוֹת הַמְשַׁפָּא דְחוּיָא כָּל
כְּף עִם הַשִּׁי"ת מְמַשׁ כְּמוֹ יְחוּד הַנְּפֹשׁ בְּסוּד מַע"מ הַנּוֹ"ל כְּף יְהִי מְרַכְבַּת הַשִּׁי"ת עַל הַגּוֹף.

דְּבַר זֶה תִּתְּגַלֶּה לַעַת"ל שְׁיִהְיֶה אוֹתוֹ הַמְשַׁפָּא דְחוּיָא כְּזִיְהֵרָא עֵילְאָה דַּאֲדָה"ר שֶׁהִי ג"כ
מְשִׁימוּשָׂא צְדִיק בְּנוֹקְבֵי קוּדֵם הַתִּיקוּן כְּדַאיָתָא בְּפ' קְדוּשִׁים. וְהֵינּוּ יִסוּד דְּקַטְנוֹת כַּנ"ל
דְּמַטוּרֵי חֲשׁוּף] שְׁקוּדֵם הַחֲטָא.

וְאֵז יְהִי כֵן בְּאַמַּת וּבַעַת קִי"ס הִי רַק בְּרֹאֵי לְבַד דְּרָאוּ מָה שְׁלֹא רָאָה יְחֻזְקָאֵל וְתִיקָף אַחַר
הַרְאֵי חֲזוֹר הַדְּבַר לְכַמוֹת שֶׁהִי. וְהַתְּחִילוּ הַבְּקִירוֹרִים דְּשִׁלְשָׁה מִתְּנוֹת טוֹבוֹת עַד שְׁיִבְנוֹרָר
גַּם הַשְּׁלִישִׁית וְאֵז יְבֻלַּע הַמְּנוֹת לְנִצַּח.

ואז בטרם תבוא תכל וגו' כי לא יצטרכו עוד פי לא יהי עוד לפתח חטאת דמד"ח רובין:
וכל זמן שלא נתברר אין אדם צדיק בארץ כו' מפני המד"ח ועל זה אמר רשב"י לא
תשאול ולא תנסה את ד' למה ואיך יהי דרך הנחש עלי צור.

ועי' בפע"ח שם דהיא ספנה. ורשב"י נתיירא.

וכן מרע"ה. ועי' בשבחי האר"י הספור.

ובאמת יפלא דלא עביד קוב"ה דינא בלא דינא ולמה נענש וקלא הי' מוכרח לגלות כפתוב
שם. ועוד פי הרבה סודות ודברים נסתרים יותר גלה ולמה יתחייב להעלים זה.

רק ידוע פי גילוי האר"י"ל הוא מראה ראה כמראות יחזקאל ולא מצד שכל אנושי וידוע
פי מראה היינו בראיות הלב. וא"א רק כשיירד לאותה מדרגה ומקום.

ר"ל שידבק בהתבוננות לבו באותו דרגא ואז יוכל לדעת ענינו וכשה' דורש בעניני
קטנות אז הי גם הוא אז שם בקטנות ולכך הוא ספנה למי שהי' בגדלות כמותו לירד
ממדרגתו לקטנות.

והוא עשה כן דעת לעשות לד'. וידוע דבזה צריך מ"מ כפרה.

כדאימא ב"פ ז"ב (כו' ע"ב) גבי קוברי מתים ביו"ט שמתניהו לפי דעתם ורשב"י כשדרש
בזה אמר לא תשאול כו' למה מגיע עונש על מגלי ד"ת כנ"ל רק לא תשאול ובהדי כבשי
דרחמנא למה לך.

ועי"ז ניצול מעונש ג"כ ע"י אמונה. פי אם השי"ת מעניש מסתמא הוא חפץ בטובה ואין
מנסה את ד' עי"ז ניצול מעונש באמת.

פי עיקר העונש היא כמ"ש בפרקים על ריב בני ועל נסותם ד' וגו' פי מצד היסוד
דקטנות הזה א"א שלא לבוא לידי שאלה ונסותם ד' היש וגו' אם אין. פי' ממ"נ אם
שורש הנעלם טוב א"כ מה צריך לעונשים ויסורים כלל.

הי' לפתוח הישועה תיכף ומה ליגרא, ואם אין השורש הנעלם מבורר רק הישועה
וההרגשה בנוכח א"כ ההעלם והטובות שצדמן הוא רע גמור פינון שההעלם אין דבוק
עדיין. א"כ כ"ש למה עשה ד' ככה דבר שהוא רע גמור וזו שאלה גדולה ונעלמת קודם
הישועה א"א להגיע להשיג אמתות תשובתה.

רק צריך להאמין באמונה פשוטה שלמעלה מן השכל שאעפ"י שמצד שכלו אין משיג
זה כנ"ל לא ישאל ולא ינסה דבהדי כבשי דרחמנא למה לך. ויאמין דמ"מ הפל לטובתו.

וע"י אמונה דלמעלה מן השכל. אי ממילא מתדבק בשורשו הנעלם שלמעלה מן השכל
כנ"ל וממילא מתקן השורש כנ"ל ותגיע הישועה.

אף על גסותם בא עמלק שהוא ראשית גוים ושורש הנעלם פי עדיין אין מבורר. פי לא
הי"ל אמונה בהעלם.

[וידוע דאמונה היא סוף כל דרגין. ונעוץ סופה בתחילתה דדייקא עי"ז דבוק בראש כל
דרגין] ומרע"ה לכך ברח מרזא דתנה"ג שהוא השורש הנעלם וכמ"ל דהוא הנחש

הנושא לאיילתא ונתנירא דשמא אין שורשו הנעלם עדיין מתוקן ויבוא לשאול ולנסות ד' בקושיא למה אתה בעצמה משליך המטה לארץ ועושהו נחש.

ולפי שאמר לי' הן לא יאמינו לי היינו באמונה פשוטה מאחר שאין השכל משיג. פי הללו עו"ז כו' ולמה יגיע להם ההצלה ועז"א הם מאמינים כו' ודבוקים בשוה"נ למעלה משכלן ויאמינו וממילא בזכות האמונה יגאלו כמשאז"ל (מכילתא בשלח) והיינו כי נתברר שוה"נ וממילא מגיע הגאולה כמש"ל ואתה כו' ולכך הראה לו אות דנחש ונתנירא ממנו דהיינו שאין עדיין האמונה ברורה בלמעלה מן השכל ולא ידע עדיין דרך נחש עלי צור עד רפידים ששם נצטוה בהפאת הציר.

וידוע דצור זה הוא בארה של מרים שאז"ל (תענית ט' ע"א) שהי' בזכות מרים ומה ענין פעולת משה שם. וגם ההפאה שהרי הי' באר מוכן לקח בזכותה של מרים.

ועי' בזוהר חקת קפ"א ב' בסוד הבאר שהיא סיהרא יעו"ש לשונו איך מרים ומשה הם שמשא וסיהרא. והיינו כמ"ש בסוטה (יא ע"ב) דמלכות מרים שיצא ממנה דהמע"ה ע"ש: והנה היו ב' הפכים שאי אפשר להם להמצא בנושא אחד פטעם א"א לשני מלכים להשתמש בכתר אחד.

פי' דוע דהם סוד תורה ותפילה. שמרע"ה הוא שורש התורה ונקראת על שמו.

ודהע"ה עמוד התפילה. פטעם נאני תפילה.

וענין התורה הוא נתינת הפח וההשתדלות לאדם. שבהשתדלותו ובבחיירתו הטובה יהי' לו טוב וכן להיפך.

[כי מאן דאחיד באורייתא אחיד בקוב"ה ונעשה בדרגא דקוב"ה בסוד הקב"ה גוזר וצדיק מבטל (מו"ק טו ע"א) שזהו רק בכת התורה פטעם נצחוני בני (ב"מ נט ע"ב). וזהו רק הפרת אתה.

כי גם לו יש פח בפני עצמו. ועפ"ם מונין לתמה (סופה).

כט ע"א) וכמשאז"ל (שהש"ר פ"ו י') דנמשלו לה. והנה בכל מקום חמה גדולה מלבנה רק הם סמא דמותא שבאורייתא שחושבים פחם ועוץ ידם עשה כל החיל דעוה"ז ומה שפחת השמש.

דשם צריך להיות ברזא דסיהרא בכל חמדות הארץ להפיר שהפל מהשי"ת ואין ממשלה לשמש בלילה והם חושבים גם בזה דפעולת ידם הוא] וענין התפלה הוא ההפכה שהפל ביד"ש ומהשי"ת ורק מה שהוא נותן לו יש לו ומבקש ממנו עזר בכל דבר כסיהרא דלית לה מגרמה פלום רק מה שמקבלת מהחמה וזהו הכנס"י שמונין ללבנה ברזא דאני שפכירין שהשי"ת שוכן בקרב לבם ומוחם ממש.

והפל ממנו. וזולת עזרו כל השתדלותם לבטלה.

והנה זהו ב' הפכים ממש פי' דנחש דידועה ובחירה שבשכל האדם א"א לתרצה כמ"ש הרמב"ם. ועי' בסוף תקוני זוהר חדש (ד"ז דף קמ"א סע"א ד"ה עוד לפ' וירא) כ' שאילתא דא עמיקא כו' ויעו"ש [ברע"ג] סינים הכי איהו ודאי אכל רזא דמלה עמוק.

כי באמת אצל השי"ת יוכל להיות ב' הפכים בנושא אחד ועז"א ב' רע"ק (פח ע"ב) אגן דסגינן בתמימותא כי נעשה ונשמע הם ממש ב' הפכים בסוד הידיעה והבחירה. רק אצל ישראל מתייחדים, והתורה שהיא ההשתדלות הוא מן השמים שהשי"ת נתן ד"ז בעולם ולא מהשתדלותם (פי מצד שם ההו"י ר"ל שהפל בידי שמים) והתפלה שהיא הפרה דהפל ביד"ש הנה זו מהשתדלות האדם [פי מצד שם האדנות ומדת המלכות הוא להיות מקום להשתדלות] כי בשעת השתדלות צריך להפיר שקל השתדלותו מהשי"ת.

והשי"ת רוצה בהשתדלותו עי"כ הוא משתדל. ובשעת הפרה דהפל ביד"ש צריך לזה השתדלות להפיר פן.

ולא יסמוך מאחר שהפל ביד"ש למה לו להתפלל מעתה שיעזרני נגד היצר. דמ"מ ע"ז צריך השתדלות.

וזהו בסוד היחוד כידוע. ולכ"א ב' רע"ק דברכות (ח' ע"א) לא הו' מצלי אלא היכי דהו' גרסי.

ובמגילה (כט ע"א) להיפך לא הו' גרסי אלא בבי בנישטא דהא בלא הא לא סגי כמ"ש בשילהי גידה. דהא בלא הא לא סגי השתדלות ותפלה ע"ש וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון י"ג מאן דנצח לחוניה יתבין לי ברפתא דמלכא דא צלותא.

ובריש תיקון כ"א דניצוח החוניה הוא רק ע"י ר"ת [וע"ש דברפתא דמלכא יתבא על מגדלא דפרח באוירא. ובסוף תיקון י"ג איתא על מגדלא דאתמר עליו מגדל עוז שם ד' וגו' וזה אות אמת למ"ש במק"א פי ד' מאה בעיא דבעו דואג באחיתופל במגדול הפורח באויר (סנהדרין קו ע"ב) ובסבא דמשפטים ק"ב א' דשלמה ביררן הוא ההוא מגדלא הנז' ב' שלח קס"ד סע"א דרשמים האי קרא מגדל עוז וגו' ודא כנס"י ע"ש וכידוע דשם ד' נקרא כנס"י ולא אתחזי השתא כו' פי' כי היא פרחא באוירא כ"ז שהחונא בלתי מנוצח ואין נראית: וטעם פרחא באוירא ע"ד, ששמעתי על בני לן ביתא באוירא דעלמא בכורות ח ע"ב) פי' כי כל אומה עפומ' יש לה אנפ' פי' יסוד בחשקם ותאות לבם כמשז"ל אופיו של אומה זו לא תרצח כו' פי' שישודם הוא מקום זה ואי אפשר להם לשנותו כלל.

ולכך לא רצו לקבל התורה. אבל כנס"י מקומה הוא באוירא דעלמא שאין לה שום יסוד קבוע דלית לה מגרמה ולא מידי רק מה שהש"י מאיר לה פעם במידה זו פעם בזו.

ואר"י שם וא"ל אייתי לי ליבני פי' שמצינו הוא יכול רק הם אין יכולים פי' עפומ' אינם פן: והבעיא דבעו נ"ל כי הוא מה ששאלו לדוד הבא על א"א מיתתו במה כדאיתא בהנהב (נט ע"א). וכדאיתא בזהר בראשית ל"ז ב' ע"פ מגדול עוז דדא הוא מגדל דוד.

ושלמה ביררן כמ"ש (שבת ל' ע"א) בחייה איני מודיע בחיי שלמה בנה אני מודיע. אבל לדידהו לא אפשרטא פי' מאחר שטעו נמצא דהבעיא לא אפשרטא.

והם ת' כמ"ש במק"א דמספר ת' הוא למעלה ממדרגת עוה"ז. רק מהתחלת עוה"ב.

כי עד שם הגיע שאלתם דלכן נפקו מאותן שאין להם חלק לעוה"ב. ועוד דברים בגו במספר ת' שהוא השיעור ששיערו חכמים ב' אעפ"י () לתכשיטי הפלה היותר עשירה שבישראל ת' זהובים כמ"ש תוס' שם גבי בתו של נקדימון.

[ויכָּבַר יְדֻעַת שְׁעֵנָן עֲשִׂירֵי יְרוּשָׁלַיִם שְׁסִיפָרוּ בְּגִמְרָא מֵהֶם וְנִשְׁאַר שְׁמֵם קִיָּים לְעוֹלָמֵי עַד הוּא שְׁלֵא בְּמִקְרָה רַב הוּא קִיָּים לְעוֹלָמֵי עַד וַאֲכ"מ]. ועי' בַּזְנוּחַ תְּרוּמָה קמ"ה א' כִּי דהע"ה הוּא הַמְקַשֵּׁט הַכֹּלֵה.

[ע"י תְּפִלוֹתָיו וְצִיפּוּיוֹ וְקִנְיֹו לַהֲשִׁי"ת. זֶהוּ קִישׁוּטִין לַכֵּנֶס"י] וּשְׁהע"ה הַמִּיִּתְּדִם וּמִזְנוּגִים ע"ש.

וְלָכֵן בִּימֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵה אָנִי מוֹדִיעַ כְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַן הַזְנוּגִים נִתְּבַרר שְׁהַקִּישׁוּטִין הִי' הַגּוֹנִים וְשִׁמְצָאָה חֵן בְּעֵינָיו מִפְּנֵי אוֹתָם הַקִּישׁוּטִין. וַאֲכמ"ל עוֹד] וְהִיָּנוּ כְּטַעַם אִם אָבֵן הוּא נִימוּחַ.

פִּי' שֶׁע"י הַשְּׁתַּדְלוֹת הָאָדָם בְּגִבּוּרָתוֹ הוּא כּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ זוֹכֵה לַהֲפִיר שְׁבִאָמַת הַכֹּל בִּיד"ש וְאַלְמָלָה הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ כּו' וְצָרִיף לְבַקֵּשׁ רַחֲמֵי שָׁמַיִם. וְזֶהוּ צְלוּתָא דְאִין הַתְּפִלָּה מְקִירוֹת לְבוֹ אֵלָא כְּשֶׁמְפִיר וְיִודַע אִיף הוּא נִצְרָף לָהּ.

וְלָכֵן תִּקְנוּ לְעַמּוּד בְּתְּפִלָּה מִתּוֹף ד"ת כְּדֵאִיתָא בַּפ' א"ע וּבִירוּשָׁלַיִם רִישׁ בְּרָכוֹת. כִּי מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת דְּתְּפִלָּה הֵם הַקְּלִיפּוֹת הַמְּלַבִּישׁוֹת לְשִׁכְיָנָה כְּדֵאִיתָא בְּתִיקוּנִים סוֹף תִּקּוּן ס"ו וְהִיָּנוּ הַמְּשַׁפָּא דְּחוּיָא וּלְכַף צָרִיף לַהֲכַנִּיעוֹ מִקּוֹדֶם ע"י ד"ת.

וְכֵדֵאִיתָא שֶׁם בְּתִיקוּן י"ג דְּהִיָּנוּ חוּיָא דְּאָדָם קְדָמָאָה ע"ש וּבַפ' חֲקַת קפ"ב רע"א מֵאֵן דְּאֲחִיד סִיְהָרָא בְּלֵא שְׁמִשָּׂא כּו' וְדָא הוּא חוּבָא קְדָמָאָה. פִּי' שְׁלֵא עֲשֵׂה הַשְּׁתַּדְלוֹת כָּלֵל.

כִּי הַסִּיְהָרָא מִפְּרַת שֶׁהַכֹּל בִּיָּדֵי שָׁמַיִם אִף לַהֲפָרָה זֶה צָרִיף הַשְּׁתַּדְלוֹת דְּתְּפִלָּה וְכַנ"ל. דְּזֶהוּ יְחוּדָם וְכַמְשֵׁאוֹ"ל בְּבְרָכוֹת (לָה ע"א) דְּהֶאָרְץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם רַב לְאַחַר בְּרָכָה אֲזִי הַנְּתִיבָה לְבָנֵי אָדָם הוּא מִיַּד הַשִּׁי"ת.

וְהוּא רוּצָה שְׁיַעֲשׂוּ בְּאֶרְץ כְּרִצוֹנָם אֲבָל בְּלֵאוֹ הִכִּי נִהְיָה מְכַבּוּד שָׁמַיִם וְנִקְרָא עוֹשֵׂה נֶגֶד רְצִין הַשִּׁי"ת וְלֹא שֶׁהַכֹּל בִּיָּדֵי שָׁמַיִם. וַאֲדָה"ר לֹא הִשְׁתַּדֵּל רַב מֵאַחַר שֶׁהַתְּאֵנָה לְקַח כִּי חָשַׁב הָרִי גַם תְּאֵנָה זֶה נוֹלַד לִי מֵהַשִּׁי"ת, וְכַטַּעַם הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר נִתְּתָ עִמָּדִי.

פִּי' טָעַן מֵאַחַר שֶׁנִּתְּתָ עִמָּדִי אִם כֵּן אֵתָה רְצִיָּתְ בְּכַף וְלָכֵן נִתְּלַבֵּשׁ בְּמִשְׁפָּא דְּחוּיָא. וּבַזְנוּחַ תְּרוּמָה קמ"ד ב' אָדָם דְּאֲתַפְתִּי גוֹ מִשְׁפָּא אוֹלֵי צָרִיף לֹא מִשְׁפָּא [דֵּהוּא חוּיָא.

פִּי' שְׁנִכְנַס לְתוֹכוֹ וְהִיָּנוּ דְּזֶהוּ עֲנִיָּנוּ דְּחוּיָא רְבִרְבָּא הַנּוֹזֵר שְׁמִפִּיר שֶׁהַשִּׁי"ת בְּרָאוּ וְרָצָה שְׁיִהְיֶה פֶת הַיְפּוֹף רְצוֹנוֹ. אֲבָל מִכָּל מְקוֹם הוּא הַיְפּוֹף רְצוֹנוֹ.

וְכַף הִי' אָדָם עֲשֵׂה הַיְפּוֹף רְצוֹנוֹ דֵּהַשִּׁי"ת וְטָעַן שְׁגַם זֶה מֵהַשִּׁי"ת. נִמְצָא נִכְנַס בְּמִשְׁפָּא דְּחוּיָא [וְזֶהוּ סִיְהָרָא בְּלֵא שְׁמִשָּׂא.

כִּי הַהֲפָרָה שֶׁהַכֹּל מֵהַשִּׁי"ת הוּא סִיְהָרָא. וְשִׁבְאָמַת רְצוֹן הַשִּׁי"ת זֶה שְׁמִשָּׂא.

וּכְשֶׁאִינוּ רְצוֹנוֹ הָאֲמִיתִי הִנְהוּ בְּלֵא שְׁמִשָּׂא וְאִין מִתִּיקוּדוֹת בּוֹ]: וְהִנְה מִשְׁרַע"ה הוּא הַמְּנַצַּח לְחוּיָא כְּדֵאִיתָא בְּתִיקוּן כ"א וְכ"ה בְּתִיקוּן כּו' דְּרַע"מ תְּבַר כָּל הַקְּלִיפִין וְאַפִּיק מוּחָא מִשָּׂא"כ שֶׁהַע"ה עֲיִיל בְּכוֹלְהוּ קְלִיפִין ע"ש.

פִּי' כַּמ"ש בַּפ' תְּרוּמָה קמ"ה א' דְּמַרַע"ה זְנוּגִים לְמִטְרוּנִיתָא בְּהַאי עֲלָמָא וְשְׁלֹמֹה לְעִילָא וְעַש"ב (וְע"ש דְּמִקּוֹדֶם זְנוּגִים לָהּ בְּמִשָּׂה כּו' יַעו"ש פִּי' כִּידוּעַ דְּמִשָּׂה מְלָגָאוּ יַעֲקֹב מְלָבַר וְגַם הַתּוֹרָה הִיא ז"א כִּידוּעַ רַב שֶׁהִיא מְלָגָאוּ אֲבָל מְלָבַר הִיא מִדַּת הָאֲמַת לִיעֲקֹב וּמִקּוֹדֶם

זונויג לזה עם התורה) ופי' כמש"ל) פי דרף אַחַד הוא להיות נשמר מכל האיסורים וגם בקהיתר מה שיוכל להיות פגנה דלגרמי' יפרוש כמרע"ה שפירש מן האשה [ולכן דברו עליו מרים ואהרן בזה והראשונה מרים שזהו דרגא דיקלה להיפך] וזו דרף התורה ונציחם הקוים פטעם גבור הכובש יצרו שזהו מדת המנצח ומתגבר על חבירו ואין מניחו להרים ראשו ע"י כלי מלחמה בחצים ובליסטראות כדאיתא בתיקונים שם.

ונהו מצד הפרת האדנות פטעם ואם אדונים אני אי' מוראי וכטעם הפל ביד"ש חוץ מיר"ש (בפרכות לג ע"ב) [פי' פנ"ל דעל תפילה והפכה דהפל ביד"ש צריף השתדלות] כידוע בסוד שמים ויר"ש ומרע"ה הוא שמשא היינו שמים ויר"ש היא פלתו שלכן אצל אין לגבי משה מלתא זוטרתא היא והוא נהג בה טובת עין ונתנה לישראל.

והנה להיות שלא היתה אצלו מתלבשת ממש פטעם אנ"י פי אדרבא הוא גדול ממנה להיות שורש התורה לכן גם נתינתו לישראל היתה רק בטעם זיווגא בהאי עלמא ולהיות מפיר האדנות ומצד תואר זיווגא בהאי עלמא הוא מקום ההשתדלות.

והיינו שהוא חבר נפשות ישראל אל היר"ש לירא מהשי"ת ולהשתדל בעבודת העבד לאדונו ושלא לצאת חוץ מרצונו. ואחר ההשתדלות אדם זוכה להפיר שהפל ביד"ש ואז נעשה בטעם אנ"י שכל מחשבותיו ורצונותיו מצד שכינתו ית' בתוכו פטעם סיהרא דלית לה מגרמה רק שפכרת שהפל ניתן לה מיד"ש.

ונהו שלמה שזיווגא לעילא פי' לקבל באמת הפל מיד"ש שיהי' ההפכה שהפל ביד"ש מתאחדות עם רצון שמים האמיתי ולכך לא שיבר ונצח הקליפות כלל רק אדרבא עייל בכוחו פטעם עת לעשות לד' וגו'.

פי מרע"ה שנצח לחוים לא יוכל לנצח שורש החוים דהיינו פח הידיעה ברע שהרי ע"כ כ"ז שהוא תוף הגוף מד"ח יודע ברע וא"א פשהוא בתוף הגוף וינצח לאותו תה"ג בדרף נציחם וכליון א"כ יכלה גם גופו וימות ועיקר הנציחם הוא רק בעודו בגוף לאתדפאה במה דתאבו ולכך לא הי' יכול להטביע גם פרעה ביים.

ולכך בקדש שמתה מרים [וידוע משאז"ל בסנהדרין (לח ע"א) מכל העולם פולו נצבר עפרו כדי שבכ"מ שמימות יקלטנו. נראה מזה כי ממקום קבורתו משם לוקח המד"ח שלו ופי' קדש כמו קדש הי' בארץ ר"ל הפקירות.

ויש בו ג"כ לשון קדושה כאשר הפל פרוץ השי"ת וזהו מדת המלכות ומדתו של שהמע"ה. ומרים ג"כ בה שורש מדה זו אבל לא ממש ולכך הוא על קצה גבול פניסתם לארץ (פי' גם אדם מואב ועמון הם מפלל א"י כמשז"ל בכ"ב אלא שלא ניתנה להם פי עדיין לא נצחו הג' ראשונות דחוים הסובב ומלבש לארץ העליונה ואדם הוא נגד הראשונה לגמרי שהוא שורש הנעלם] ובקצה גבול פניסתו היא מימת מרים פי משם לוקחה מקצה הגבול הזה] שמביקש משה להתגבר נגד השורש.

פי עיר קדש היא נגד אות הל' משם בן מ"ב אותיות והוא המגדול הפורח באויר כדפירש"י בפ' חלק (קו ע"ב) שהוא על גגו של ל' כמ"ש באותיות דרע"ק מפני מה ל' גבוה מכל האותיות מפני שהוא באמצע כ"ב אותיות פמלך יושב על פסא פבודו כו' וע"ש בדכ"א פי הל' נגד הלב.

וידוע לב מלך בגוף וגם בלשון רז"ל יומא ע"ב ב' הלב ר"ל יר"ש היינו דרזא דמרזם. והגג דל' ר"ל שפונה למעלה לבקש הפל מהשי"ת: והנה מצד הגה יהי' ניצוח דחויא מפל וכל פשתתגלה מלכות שמים באמת בימי מב"ד.

וגם מרע"ה בקש לעמוד שם ע"ז ואלו זכינו הי' אז גאולה שלימה והיתה קדש גבול א"י שיהיו לוקחים גם אדום עמון ומואב מינדם. והנה מרים היא היתה עצמות הבאר פנ"ל ע"י בהעלותה קנ רע"ב פי באר וים הפל אהד רק שנה בהתצמצמות ונה בהתפשטות.

וכן על מב"ד נאמר וירד מים עד ים ושהמע"ה עשה ים אבל מרים היתה עדיין בהתצמצמות רק באר. ואמנם הממשיך הבאר הגה תוף לבות בנ"י הוא מרע"ה פנ"ל דהיא מונוגה לתתא ולעולם הבאר הוא של מרים רק שהיא המונוגה וממציאה לתתא בתוף לבות בנ"י.

שמתחלה הי' צור סתום פטעם והסירותי לב האבן וגו' ומרע"ה פעל תוף לבכם להוציא מים שגרמז בכ"מ לחשקות פידוע חשק והשתוקקות להשי"ת מן המים התחתונים שהוא הבאר וטיפה של גשמים הוא ממים עליונים שהרקיע מבדיל ביניהם שהם רומזים לאתערוותא דלתתא ואתערוותא דלעילא שפנגדה בכ"מ פנודע.

ותחלה הי' הצור על הר סיני פי שעי"ד"ת הי' פתיחות לבם לעבודת השי"ת ועתה הי' עומד על גבול א"י להיות פתיחות הלב שלהם ע"י המתנה שני' דא"י שהיא עצמה עוה"ב כמו שדרז"ל בר"פ חלק מלעולם ירשו ארץ על עוה"ב.

רק שבעוה"ז שלא היתה מתנת הארץ בשלימות היא מתנה מיוחדת. והנה שם בחורב צינהו השי"ת להפכות במטה פידוע בזוהר כ"פ דארזייתא מגבורה נפקא ובה העונשים להעונפים.

ומצידה א"א רק ע"י הפאה הרומז ליסורים ולכן אז עמד מרע"ה על סוד דרף נחש עלי צור. וע"י בזוהר שלח קס"ט א' בסוד קלא דהדרא דקלא דנחש אתער לגבי קול הפאה ויעו"ש דאר"ש תונוהא איהו שלמה מלפא לא ידע מלה דא כו' ע"ש לשונו.

והנה לא זכר מאין ידע דשלמה מלפא לא ידע זה. וברור דר"ל מקרא דשלשה נפלאו דרף נחש עלי צור פי הנה ענין קלא דהדרא הוא הנקרא בת קול בלשון רז"ל שא' במד' (שמו"ר סו"פ כ"ט) אדם יש לקולו בת קול ועבתו"ס פ"ק דסנהדרין (יא ע"א) גבי משמתו נביאים אחרונים נסתלקה נבואה ועדיין משתמשים בב"ק.

פי' התו"ס דב"ק היינו קלא דהדרא מקול השי"ת ע"ש. ובפ"ק דב"ב (יב ע"א) איתא ניקלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים ושם אח"כ דניתנה לשוטים ולתינוקות.

והאמת הפל אהד ורז"ל בירושלמי פ' במה אשה גלו לנו בספורים שספרו שם עם הב"ק שהיא שמיעת קול בנ"א ממש המדברים לעניניהם והם אין מתפוננים פלל לנה רק הוא השומע יודע מנה למה שהוא צריך ונה שלמדוהו שם מקרא דנאזניהו תשמענה דבר מאחריה וכן למדו בבבלי שיליה מגילה וע"ש דדוקא קול גברא במתא כו' פי' קול שאינו שכיח ומאי דקמן וכד"ש בכתובות (סז ע"ב) גבי רבא דאתא לי' אחת' ובפ' אלו מגלחין גבי רשב"ג דאתא לבי"מ דדבר שאין שכיח ודאי הוא הנדמנות השי"ת לאינה דבר.

וכ"ה בפרושלמי שם אעגנן סיפורים דב"ק מביא כמה דברים שלא הי' בקול רק בעובדות של אדם שלא במתכונן והפירו בהם שהשי"ת פעל כזאת על ידו יעו"ש וזה נקרא ב"ק ג"כ] פי' בסוד אחרונים דאין הזיווג והשפעות השי"ת אלינו כב"פ שפיר ונדע איך השי"ת הנותן ואנו מקבלים מיד ליד.

שזהו הנבואה במאמר פה אמר ד' שהי' מכיר בפרוש שהשי"ת מדבר עמו. אבל משחרב ביהמ"ק נסתלק ההפדה דכב"פ הזו לשמוע הדבור מלפניו רק מאחריו שהוא כטעם קלאחר ידו.

וכמש"ל דאחרונים ר"ל מעללים שאין האדם מתכונן להם והיגו פי השי"ת משמיע אליו קולו מרצונו דרך בנ"א, אלו שהם מתכוננים מעצמם ומכוננתם לד"ז לעגן אחר. ואינו נמשך מכונת השי"ת בפרוש ובהיפך ברור לכל רק כטעם מאחריו ובו הי' משתמשים אז.

פי' שעל כל דבר הי' רואים או שומעים קול או פעולת אדם אחד שלא נתכונן להם כלל וממנו הי' יודעים לעניינם ולצרכם. וכך הי' השי"ת מזמין להם עכ"ד שהי' צריכים וזהו ההשתמשות בב"ק כמו הנביאים עכ"ד שהי' צריכים הי' שומעים הקול ממש שהשי"ת מדבר עמם לנוכח כך וכך פנים בפנים ומשמתו נביאים הי' מדבר עמם מאחריו והיגו קלא דהדרא.

כידוע בחכמת הטבע שבמקום אשר יפסוק הקול ויפגיש באיזה דבר קשה הקול מכה בו וחוזר ומשמיע קול הברה פאותו קול. וחסמי הטבע בנו מגדלים שיהי' מחזירים הקולות זה לזה כ"פ שהקול החוזר יחזור ויעשה קול החוזר כפתוב בספריהם פי קול החוזר נשמע פאלו הוא קול כפ"ע שמשמיע אותו דבר ובאמת אינו אלא האחרונים דקול הראשון אף אינו ניקר אלא לקול כפ"ע: וידוע כל פעולות וכל דבורי בנ"א הפל הוא מעצמות השי"ת שהשי"ת פועל ומדבר פאותו רגע עגן זה.

רק שהוא כטעם ד' יתן אומר המבשרות צבא רב שבהתפשטות הוא מתפשט לכמה אנפין בכל נברא כפי מה שהוא כלי קבול להשמיע הקלא דהדרא. כידוע דקול החוזר הוא כפי השתנות המשמיע אותו קוה"ח בקשיותו ועניינו כנודע בזה"ט] שכל פעולות בנ"א ודבורם הוא רק קלא דהדרא מפעולות השי"ת.

ד"מ כשהשי"ת דבר טוב אז כל הברואים חפצים בטוב ומדברים מזה רק כ"א מה שהוא אצלו טוב. אצל בנ"י מה שהוא אצלם טוב ואצל העכו"ם כל אומה ואומה לפי אנפי' שלה לזו עשירות ולזו ניאוף ולזו רציחה ולזו ממשלה וכיוצא וכן אצל הבע"ח לפי עניינם וזה בכלל וכן אצל כל פרט ופרט, והנה לכן א"א פלל לעמוד על אמיתות קולו של השי"ת ורצונו מאחר שניתן עליו ג"כ דעת בנ"א ומשתנה אצל כל אחד ואחד רק למשתמשים בב"ק והוא קול גברא במתא כנ"ל.

כטעם מאי דקמן שמפיר היטיב שזהו קלא דהדרא מקול השי"ת אליו וכן קול הברה נקרא בשילהי יבמות ב"ק. במשנה דמשיאין עפ"י ב"ק לפי פי' קצת קדמונים.

והיגו דקול גמור הוא כד"ש שילהי גיטין שמגיעין לדבר ברור פלוני ממי שמע מפלוני ופלוני מפלוני ונמצא שומעים הקול מהמשמיע הקול בעצמו. משא"כ קול הברה שאין

ידוע המשמיע הראשון ונמצא שומעים רק ממי ששמעו ממנו וזהו קלא דהדרא ששומע ומקבל הקול חוזר להשמיעו והוא ב"ק דר"ל בתו של קול הראשון ונקרא בת לחלישות פחו נגר הקול הראשון].

או שוטים ותינוקת שאין להם דעת עצמם עדיין וקולם הוא אחוריים דקול השי"ת שהוא הקלא דהדרא. [ואין קושני מעתה איהו ס"ד שתהי' הגבואה רק לאלו החסירי דעת שוטים ותינוקת.

רק פי באמת הקלא דהדרא הוא אצל כל אדם רק שכ"א שיש בו דעת הקול משתנה כפי דעתו פנ"ל עד שאין נזכר אמיתותו. משא"כ בשוטה ותינוקת הם פלים פשוטים שהקלא דהדרא שלהם הוא בלי פונה מכוננת כלל ולכן הוא קלא דהדרא ברור].

וג"כ לחכמים פי' חכמי ישראל האמיתים היו דעים ומפירים שכל חכמתם מהשי"ת. ומ"מ אינו פב"פ ממש כמו הגביאים שהי' יודעים בבירור גמור עד שיוכלו לומר פה אמר ד' על גביעות חכמתם פי לא הי' נובע כלל מפי עצמם רק שומעים קול ד'.

אבל חכמי ישראל החכמה נובעת מלב עצמם רק שהוא קלא דהדרא מקול השי"ת דע"י קול השי"ת נולד בהם אותו קול דדברי חכמה. והוא נדמה פאלו קול עצמם הוא ובאמת אינו אלא קול השי"ת רק שהוא אינו משיג הפנים דקול אלא האחוריים פשחוזר מתוך לב הבנ"א ושנראה פאלו קול זה מתחדש ממנו [ובכלל התושב"כ הוא קול השי"ת כמפורש בכתוב קולות.

והתושבע"פ הוא הקלא דהדרא מקול דתושב"כ. וקלא דהדרא של חכמי המשנה חוזר והוליד קול החוזר של בעליהתלמוד.

וקולם חוזר והוליד קלא דהדרא של חכמי ישראל שאחריהם והפל הוא רק נמשך מראשית הקול דהשי"ת בתושב"כ רק שהקלא דהדרא מתגלגל וחוזר כ"פ כמש"ל מחכמת הטבע ג"כ]: ודבר זה גדול מנביאות דשוטה ותינוקת וכן פל ב"ק שבעל הקול עצמו אינו יודע פלום רק השומע פטעם בעלת אוב שהנשאל אינו שומע קולו ודבר ידוע הוא שאין קול נשמע רק מפי חי מדבר.

ובנדאי הבעל אוב עצמו בפיו מדבר ומ"מ אין הוא בעצמו שומעו פלל פי מדבר בלחש פל פה עד שאין נשמע לאזני עצמו פלל. והשואל שומע ונמצא גדול פח השומע מפח המשמיע ויעומש"ל ביאורו, ועוד דברים בגו בסוד הקלא דהדרא שהזוהר שם זכר ענין אוב בסוד הקד"ה ע"ש, כמש"ל דכל הקולות הם קדה"ד מקול השי"ת וכל קול ודבור אמת לאמיתו ודאי הוא נמשך מהשי"ת שחותמו אמת (שבת נה ע"א) ואין אמת בלעדו, רק שהוא בסוד קד"ה שקול השי"ת מתפשט מסעו"ס אפי' בכל הפחות הרעים, ולכך הי' נביאי הבעל ואשרה מודיעים ג"כ עתידות מצד הרע שהי' שומעים שם הקד"ה מקול השי"ת לנביא האמת.

וכן נביאת בלעם מהקד"ה דנביאת מרע"ה וכל האנמות שמעו בעת מ"ת קול ההמון דקדה"ד ונחשבו דרוצה להחריב עולמו שאצלם אזהרות דלא תנאף ולא תרצח ושאר הי' היא חורבן עולם להתרחק מפל תאנות עוה"ז הרי הוא חורבן עולמם ממש שהוא רק עוה"ז, ובעפז"ם עצמה נאמר אזנים ולא שמעו ונדאי לא הנצרך לומר על החתיכת.

עץ הדומם רק ר"ל על שוֹרֵשׁ פֶּחַ הָרַע הַמְּסִיחַ לְכָל וּמִשְׁמִיעַ לְאַחֲרִים וְהוּא עֲצָמוֹ אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ פִּנ"ל בְּסוּד הַקְּדוּה"ד, וּכְמִשׁוֹז"ל נִתַּן בָּהּ שֵׁם וְצוּנֹחַ אֲנֹכִי וְלֹא יְהִי וְהִינְנוּ שֶׁהִשִּׁי"ת צוּנֹחַ אֲנֹכִי וְלֹא יְהִי וְהַקְּדוּה"ד בְּשׁוֹרֵשׁ הָרַע ג"כ פֶּן, רַק בְּאַמַּת הַשֵּׁם נִתּוֹן בְּתוֹכָהּ פִּנ"ל שֶׁהוּא קוֹל ד' שֶׁהַקִּישׁ בָּהּ וּמִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ וְאִכְמ"ל עוֹד] מִשֵּׁא"כ זֶה שׁוֹמֵעַ מִפִּי עֲצָמוֹ וְיִוְדַע וּמִפִּיר שֶׁדָּבָר זֶה הוּא ב"ק מֵהִשִּׁי"ת וְנִמְצָא מִפִּיר שֶׁהוּא מֵהִשִּׁי"ת כְּטַעַם וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲוֵרֵי זֶה קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין (בְּרִכּוֹת ז' ע"א) שֶׁהָאֲחֻרָיִים ג"כ מִפִּיר שֶׁמֵהִשִּׁי"ת רַק מ"מ אֵין מִפִּיר אֹר הַפָּנִים עֲצָמוֹ לְשִׁמּוֹעַ הַקּוֹל עֲצָמוֹ שֶׁעֲדִיין נִדְמָה פְּאֵלוֹ הוּא מְעַצְמוֹ מִמְּצִיא אוֹתוֹ דָּבָר, וּכְמ"ש בְּסִנְהֶדְרִין (כד ע"א) בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי זֶה תִּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל שֶׁהִיא בְּחוֹשֶׁף וְהָעֵלָם אֹר פְּנֵי מְלֶךְ, וּבְאַמַּת גַּם כָּל הַתְּלִמוּד הַכָּל דְּבָרֵי הִשִּׁי"ת עֲצָמוֹ רַק שֶׁהוּא בְּחוֹשֶׁף וְאֵינוֹ נִגְלָה וְדָבָר זֶה עֵלָה בְּיָדָם מִבְּבֶל פִּיּוּעַ דְּב"ק הַתְּחִיל אֶז [וב"ק הָרֵאשׁוֹן נִמְצָא בְּסוּטָה (לג ע"א) בְּשִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק וְהוּא רֵאשׁ חֲכָמֵי הַמְּשֻׁנָּה וּמִשִּׁירֵי אֲנִכְנָה"ג שֶׁבְּכָלֵלָם חֲגִי זְכָרָי וּמִלְאָכֵי נְבִיאִים], כִּי בָּבֶל הוּא אַחֲוֵרָיִים דִּירוּשָׁלַיִם וְכֵן הַמְּגִדוֹל אַחֲוֵרָיִים דְּבִיהֵמ"ק כְּמ"ש בְּמִק"א בְּאַנְרָף, וְכִפִּיּוּעַ דְּתַרְגוּם הוּא אַחֲוֵרָיִים דְּלֵה"ק עִי בְּלִק"ת פ' נְאֻתְחַנֵּן בְּסוּד שְׁמוֹת יַעֲשׂ"ב, וְכָל קוֹל הוּא בְּלֵה"ק פְּדֵאִיתָא בְּפ' אֵלוֹ נְאֻמְרִין (שָׁם) רַק ב"ק דְּלֹא שְׁמוּעֵי עֲבִידָא הִיא גַּם בְּאַרְמִית כִּפִּיּוּעַ דְּלִכְן נִתְקַן הַתְּרַגּוּם לְפִי שְׁאֵין מְבִינִים הִלֵּה"ק (כְּמ"ש מְגִילָה כֹּא ע"ב בְּרִש"י) כִּי אֵין הַכָּל מְבִינִים כִּי"פ וְתַרְגּוּם הוּא מֵה שְׁבִנ"א מְפָרְשִׁים הִלֵּה"ק לְהַשְׁמַעַת בְּנ"א, וְנִמְצָא הוּא עֲצָמוֹ הִלֵּה"ק רַק בְּדָרָף ב"ק וְקֵלָא דְּהִדְרָא שֶׁהוּא אַחֲוֵרֵי הַקּוֹל עֲצָמוֹ דְּלֵה"ק וְהוּא קָרוֹב לְלֵה"ק כְּמ"ש בְּפִסְחִים פ' הָאֲשָׁה (פ"ז סע"ב), וְהִינְנוּ דְּכָל הַלְּשׁוֹנוֹת נִמְשָׁכִים מֵלֵה"ק בְּעַת דוֹר הַפְּלָגָה וְהַמְּשָׁכָה הָרֵאשׁוֹנָה הוּא לְלִשׁוֹן אֲרָמִי שֶׁהוּא הַקְּדוּה"ה מְלִשׁוֹן הַקְּדוּשׁ עֲצָמוֹ וְאִת"פ שְׁאָר הַלְּשׁוֹנוֹת הֵם מִקְּדוּה"ד דְּלִשׁוֹן אֲרָמִי שֶׁחֲזוֹר וּמִתְגַּלְגַּל הַקְּדוּה"ה עַד הוֹלְדָת שְׁבָעִים לְשׁוֹן: וְיִדּוּעַ כִּי עֵיקַר חֵיוֹת הָאֲדָם הוּא הַדְּבוּר וְכָל לְשׁוֹן אֲנָמָה הוּא עֵיקַר כְּחֵם וְחֵיוֹתָם, [וְמֵה"ש אֵינָם נִזְקָקִין לְלִשׁוֹן אֲרָמִית (שְׁבַת י"ב ע"ב) וְאַצ"ל לְשָׁאֵר לְשׁוֹנוֹת כְּמ"ש הַקְּדוּמוֹנִים וְעִי בְּתַמִּים דְּעִים וּבִש"ג דְּבְרִכּוֹת וְהִינְנוּ דְּאֵין לָהֶם שִׁיכּוֹת לְכַחוֹת פְּרִטִיּוֹת שֶׁל הָאֲנָמוֹת כָּלֵל רַק הַשְּׁבָעִים שְׁרִים שְׁלֵהֶם, וְלֹא הֵמָּא ה"ש שְׁרֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִרְכָּבָה הַקְּדוּשָׁה כְּעַנְנֵן מִיכָאֵל שְׂרָכֶם, וְיִדּוּעַ דְּמִיכָאֵל אוֹתִיּוֹת מְלֶאכֶה כִּי הוּא שׁוֹרֵשׁ הַמְּלֶאכִים וְרַק גְּבִרְיָאֵל יוֹדַעְפְּדֵאִיתָא שָׁם בְּפ' א"נ כִּי הוּא שָׂר שֶׁל אֵשׁ כְּמ"ש בְּפ' ע"פ (ק"ח סע"א), וְהִינְנוּ לְשׁוֹן גְּבוּרָה לְהַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ וְכָל פְּרַעֲנִיּוֹת דְּעַכּוּ"ם נִמְשָׁף מִמֶּנּוּ כְּמ"ש בְּפ' חֵלֶק גְּבִי סִנְחָרַב וּשְׁאָר דְּוֹכְתֵי, וְא"כ ע"כ יוֹדַע פֶּחַ שֶׁל כָּל עַכּוּ"ם כְּדִי שִׁיּוּכֵל לְהַשְׁפִּיעַ לְשֵׁם עוֹנָשִׁין וְלִכְּוֹ נִקְרָא ג"כ לְשׁוֹן גְּבֵר כִּי כְּבֵר יֵשׁ בּוֹ גַּם פֶּחַ גְּבֵרָא שֶׁהוּא יְדִיעַת כַּחוֹת בְּנ"א שְׁלֵמְטָה, וְלִכ"א (בְּרִכּוֹת ד' ע"ב גְּבִרְיָאֵל בְּשָׂתִים הִינְנוּ הַכְּרַח שְׁלֵמְעֵלָה וְיִדִיעַת שְׁלֵמְטָה, וּב"ק הוּא ג"כ מִצַּד הַשְּׁמַעוֹת קוֹל הִשִּׁי"ת בְּהַתְּפַשְׁטוֹת בְּכָל הַבְּרוּאִים וְכָל הַכַּחוֹת כְּוֹלָם פִּנ"ל], וְלִכ"א שָׁם בְּפ' הָאֲשָׁה דְּגָלוֹ לְבָבֵל לְמָקוֹם אֲמָם כְּמ"ש בְּלִק"ת שָׁם דְּקִלְפַת נִגְוָה הִיא אַחֲוֵרָיִים דְּקִדְוִשָׁה וּמִשָּׁם הֵם הַגְּרִים וְלִכְוֹ אוּנְקֵלִיס תִּיקֵן תַּרְגּוּם יַעוֹשׂ"ב, וְהִינְנוּ כִּי בְּאַחֲוֵרָיִים הוּא עַה"ד טו"ר הַטּוֹב שְׁבוֹ הוּא בְּסוּד קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְהוּא אַחֲוֵרֵי הַקְּדוּשָׁה מִפָּשׁ וְהָרַע הוּא אַחֲוֵרָיִים לְאַחֲוֵרָיִים וְרַק כְּמוֹ קְלִיפָה וּמִלְבוּשׁ לְאַחֲוֵרָיִים, וְאַבְרָהָם אָבִינוּ תְּחִלָּה לְגָרִים שִׁיּוּצָא מִבְּבֶל לְבוּא לֵא"י כִּי כְּוֹ הוּא סֵדֵר הַמְּדַרְגּוֹת לְבוּא מִן הָאַחֲוֵרָיִים אֶל הַפָּנִים וּמִשָּׁם הוּא הַתְּחִלָּת יִצִּיאַת יִשְׂרָאֵל מִן הַהָעֵלָם וְהָאֲפִילָה [דְּמַגְדֵּל שֶׁהוּא הָרַע שְׁבָאֲחֻרָיִים] לְאוֹר גְּדוּל, וּבְחֻרְפָּן בִּיהֵמ"ק חֲזָרוּ

לאפילה והעלם והגלם למקום אדם דהיגנו לאחוריים פנ"ל וכמשז"ל ברחגיגה (ה' ע"ב) דעמא דהדרניהו מרי' לאפן' מיניניהו מ"מ עוד ידו נטוין' עלינו בסוד קשר של תפילין, ולכך כל הקולות הי' נשמעים מירושלים ליריחו וכדתנו בתמיד (ל' ע"ב) ונשיב שם תשעה קולות והעשירית ריח, כמ"ש במק"א במ"ש (פסחים כ"ו ע"א) קול מראה וריח אין בהם משום מעילה בקדשי שמים לנהנים מהם שהם בסוד שלשה הפרות דאני.

אתה.

היא.

הנמשכים מן המוח ובאים מעצמם בלי מעשה האדם רק למנוע עצמו צריך מעשה לעצום עיניו ואזניו ונחיריו ואכ"מ, והמראה היא המורגשת ביותר והיא בירושלים עצמו אבל ההתפשטות הוא מצד הקול והריח, והריח הוא הבולט יותר מן המראה והוא העשירית קודם לד' בסוד האין שהוא השורש הנעלם וכמ"ש בבבבכות (מג ע"ב) דהוא דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, והקול הוא התחלת היש וההרגש קצת והם תשעה מדרגות פידוע] והם עשרה פרסאות פידוע בכל דבר יש עשרה מדרגות [וע' בפע"ח ריש שטר השבת פי כל ספירה נקראת פרסה], ועד יריחו הוא התפשטות הקול כל העשרה מדרגות ויריחו עצמו היא המקבלת הקול שמשם היא התפשטות הקול והאחוריים, וכמ"ש במק"א על מה שאז"ל (בב"ר סו"פ וישב) ע"פ ואדרת שנער דעכן שמלה בכל הי' לו פלטין ביריחו כי יריחו יש לה שייכות עם בכל שגם היא נקראת עיר התמרים שיש בה תמרים הרבה וכן בכל כדאיתא בפ' האשה שם ושאר דוכתי ידוע כי כל ארץ מיוחדת לגידול פירות מיוחדים ולכן נקראים תמרים אחרית בתענית (כט רע"ב) ע"פ אחרית ותקנה אלי תמרים וכלי פשתן, ופי' תקנה מלשון תקנת חוט השני, ואחרית שמעתי לפי שהתמרים אחרונה שבשבעת מינים, ועל דעתי על היותם במדרגת האחוריים פנ"ל שמאותו ארץ וכח יוצאים, וכמ"ש במק"א על דבש וחלב שנמשלה ד"ת פי חלב היא תושב"כ שתינוק יונק משדי אמו ודבש הוא תושבע"פ שיוצא מן הארץ, ולכך נקרא חטה חלב חטה פידוע דחטה רומז לתושב"כ שהיא בגמטריא כ"ב נגד כ"ב אותיות דאורייתא והיא הראשונה משבעת המינים ודבש היא האחרונה והכל הולך למקום אחד ואכמ"ל]: וכל הפחות הי' בא"י כמשז"ל (קה"ר ב' ה') בשהמע"ה שעמד על משתייתה של ארץ ולכן כל מלה הי' לו פלטין בא"י שנמצא שורש פחו ומלכותו שם, ושורש הכל הי' ביריחו ולכך נקראת מעולה של א"י ולכך הי' הושנה של יריחו ת"ק אמה על ת"ק אמה כמשז"ל שמי שיבנה ביהמ"ק כו' פי היא אחוריים דביהמ"ק, ולכך קלל יהושע על הבונה יריחו כי בנה יגביר פח האחוריים והוא ידע והשיג פי שורש הזורבן הי' מבבל ששם הוא האחוריים המתגברים לכסות ולהעלים הפנים, [וכלפי פסות הגילוי מראשית עד אחרית לכך קללומבכורו עד צעירו שהוא ע"י מדרגות דאחוריים מן היסוד עד הצבת דלתיים כטעם מעולה של א"י, שפאשר הוא בחזק א"א לפנס לא"י] והחרים כל שללה כטעם גרים הרבה מדקדקים במצות יותר מישראל (תוס' קידושין ע' ע"ב) פי יסודם משורש קליפות נוגה פנ"ל, ששם תוקף השמירה מעה"ד טו"ר להכניס הכל אל הקדושה ושלל להתפונן לגרמ' פי אין שורשו הנעלם ברור עדיין שהכל לכבוד שמים, (ובאמת יריחו נקרא ע"ש הריח כדפירש"י ביהמ"קאל ע"פ חקטי

חֲנִית וּפָנָג וּבַפ' כ"מ (מ"ג ע"א) גָּבִי שְׁמֶן אֶפְרָסִמוֹן שֶׁהִי שָׁם כָּל זְמַן שְׁבִיהֵמ"ק קָנִים וְאֶחָד כ"פ גָּעֵלָם, וְהֵינּוּ שְׁפָאָמֶת הוּא מְפָלֵל א"י שְׁדָבוּק בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם בְּסוּד קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁהוּא רוֹמֵז הָרִיחַ כַּמֶּשׁ"ל] וְכִי דִרְגָא דִּירִיחוֹ דְלָכֵן נִיתְּנָה לְבָנֵי יִתְרוֹ הַגָּרִים שְׁמִשָּׁם מְדַרְגָתָם כַּנ"ל, שְׁלֹכֵן אֲז"ל (פְּסָחִים פז ע"ב) לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל אֲלָא כְּדִי לְהוֹסִיף גָּרִים שֶׁהֵגְלוֹת הוּא שְׁרָצָה הַשִּׁי"ת שְׁגָם בְּמַחְשָׁפִים וְהֵעֵלָם מִרְאָה פָּנָיו יִמְצְאוּ אֲמִיתוּתוֹ ית' וְנִפְרִוּהוּ גַם מְאַחֲזָרֵיו כְּבִי, וּמִצַּד הַזֶּה נִיתְּוֹסְפִים ג"כ גָּרִים וּמ"מ הֵם קָשִׁים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפְחַת (יְבָמוֹת מ"ז ע"ב) כַּמ"ש בַּמֶּק"א עַמ"ש בְּפְסָחִים (נ' ע"א) אִוֵּר יְקָרוֹת וְקוֹפְאוֹן אֵלּוּ נִגְעִים וְאֶהְלוֹת כו' פִּי אִוֵּר הַמְּבָרָר שְׁנֵי דְבָרִים אֵלּוּ שֶׁהֵם שׁוֹרֵשׁ דְּלֹא תִרְצַח [שְׁמַצִּידוֹ הַנִּגְעִים כַּמֶּשׁ"ל (עֲרֻכִין טז ע"א) דְּבָא בְּעוֹן לַה"ר דְּחִץ שְׁחוּט לְשׁוֹנָם], וְלֹא תִנְאָף [דְּמַצִּידוֹ הַפִּיטָה לַאדָה"ר מִצַּד הַתְּאֵנָה וְכַמ"ש בַּמֶּק"א שֶׁהוּא עֲנִיָּן מִס' אֶהְלוֹת וְכַטְעָם אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאִוְהֵל שְׁרוֹז"ל דְּרִשׁוּהוּ (שְׁבֵת פג ע"ב) עַל ד"ת וְכַמֶּשׁ"ל בְּבִרְכוֹת (טז ע"א) מְקִישׁ אֶהְלִים לְנַחְלִים דְּאֶהְלִים ר"ל בְּכ"מ אֶהְלִי תוֹרָה כַּמ"ש יוֹשֵׁב אֶהְלִים מֵה טוֹבוֹ אִוְהֵלֵךְ שְׁפָאָמֶת שֶׁ שׁוֹרֵשׁ הַחַיִּים כַּמ"ש בַּמֶּק"א ע"פ עֵץ חַיִּים תְּאֵנָה, וְכַמ"ש בַּפ' רַע"ק דְּסוּד קְטוֹרֶת שֶׁהוּא חַיִּים גְּלָה מִלְּאָף הַפְּנֹת דְּבוֹ נוֹדַע שׁוֹרֵשׁ הַחַיִּים], שְׁשׁוֹרֵשׁ אֲנָכִי וְלֹא יֵהִי לָךְ כַּנּוֹדַע וְכַמ"ש בַּמֶּק"א שְׁשׁוֹרֵשׁ ב' יִצְרִים דְּעֲרִיּוֹת וְדַעְפוֹ"ם שֶׁהָאָחֵד הוּא הַבְּקָשָׁה רַק לְגִרְמִי וְכַפִּירָה בְּאֲנָכִי, וְהַשְּׁנֵי הוּא קָצָה הַשְּׁנֵי מִזֶּה וְהוּא הַהֲרַחֵק מִלְּגִרְמִי לְגִמְרֵי עַד שְׁמַגִּיעַ לְקָצָה הַשְּׁנֵי לְהַאֲמִין גַּם בְּעַכְשָׁיו וְיִרְאֶה רְעָה שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף מְרָה שְׁחוֹרָה וּמִמְנוּ עַכְשָׁיו"ם, וְכַפִּירָה וְרַע לְבִרְיּוֹת כַּנּוֹדַע וְזֶהוּ מִשְׁתַּלַּח חוּץ לְמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל שְׁאִין זֶה בְּיִשְׂרָאֵל דְּלָכֵן בְּטָלוּ יִצְרָא דַעְפוֹ"ם לְגִמְרֵי (יִוְמָא סט ע"ב) רַק הַגָּרִים הַרְבֵּה מְדַקְדְּקִים בְּמַצּוֹת יוֹתֵר כַּנ"ל שְׁמַתְרַחֲקִים מִלְּגִרְמִי עַד שְׁיִוְכְלוּ לְהַגִּיעַ לְקָצָה הַשְּׁנֵי כַּמֶּשׁ"ל (שְׁמו"ר פמ"ב וְזוּה"ק תְּשֵׁא) דְּהַעֲרַב רַב עָשׂוּ הֵעֵגֵל שֶׁהוּא מַצִּידָם [וְלָכֵן הִי זֶה בְּשֵׁם שֶׁהֵעֵלָה מִשֶּׁה אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף שֶׁהִי כְּתוּב בּוֹ עָלֵי שׁוֹר כַּמ"ש בַּמֶּק"א דְּזֶהוּ דִּירְגָא דִּיוֹסֵף.

וְכַמ"ש בַּמֶּק"א בְּעֲנִין עֲגָלֵי יִרְבָּעָם שֶׁהוּא ג"כ מְזִרְעָא דִּיוֹסֵף וּמִמְנוּ יִצְא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף כַּמ"ש בְּזוֹ"ח] מִשְׁא"כ תְּאֵנָה הִיא בְּיִשְׂרָאֵל אִוְהֵלִים דַּד"ת כַּנ"ל, וְכַמ"ש בַּמֶּשׁ"ל בְּמַדָּה"נ דְּלֹא יִתְבַטַּל גַּם לְעֵתִיד יִצָּר זֶה מִשׁוּם חֲמִידוֹ דְּאוֹרִיָּתָא רַק אֲזִי יֵהִי מְבוֹרָר הַנִּגְעִים שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ עוֹד גָּרִים] וְאֶהְלוֹת [דַּד"ת שְׁיִבּוֹלַע הַפְּנוֹת לְנִצְחָה] וְהֲרַחֲקֵם מִלֵּב אִישׁ יִשְׂרָאֵל: וְכָל מַתְנוֹת טוֹבוֹת דְּיִשְׂרָאֵל הִי גַם גָּרִים וְכַפִּירָת מ"ת הִי עָרַב רַב וְשׁוֹרֵשׁ יִתְרוֹ שְׁנִזְכָּר שְׁמוֹ בַּתוֹרָה.

וְכֵן בְּמַתְנֵת הָאֲרֻץ הִי הַרְבֵּה וְשׁוֹרֵשׁ רַחֵב וְכַמֶּשׁ"ל שְׁמַע יִתְרוֹ וְאֶתָּא רַחֵב וְאֶתָּא, וְהִיא נוֹק' לְעֹנֶמֶת יְהוֹשֻׁעַ כַּמֶּשׁ"ל (ב"ב עה ע"א) פָּנֵי מִשֶּׁה כַּפְּנֵי חֲמָה פָּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כַּפְּנֵי לְבָנָה, וְהִיא נִתְקַבְּלָה מִן הַמְּרַגְלִים פִּי בְּעוֹן לְשֵׁה"ר הוּא נִגְעִים וְלִכְךָ ע"י לְשֵׁה"ר הוּא קַבְּלַת הַגָּרִים שְׁקָשִׁים כְּסַפְחַת וְכֵן גְלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעוֹן לְשֵׁה"ר כַּמֶּשׁ"ל לְקַבֵּל גָּרִים], וְע"י לְשֵׁה"ר דְּמְרַגְלִים בָּאוּ גָרִים אֵלָיו וְלִכְךָ נִתְקַבְּלָה ע"י הַמְּרַגְלִים הִלְלוּ שְׁתַּקְנוּ עוֹן דְּמְרַגְלִים הַקּוֹדֵם כְּפִדּוּעַ, וְיִתְרוֹ הוּא מִצַּד לְשֵׁה"ר דְּמִשֶּׁה שְׁאָמַר וְהֵן לֹא יִצְמִינּוּ וְגו' לָכֵן נִקְרָא הַע"ר עֲמָךְ כַּמֶּשׁ"ל, וְלַעֲת"ל כְּשִׁיתְּוֹקֵן מִב"ד יֵהִי תִיקוֹן לְלֵה"ר שֶׁהוּא נִגְד רָגֵל דְּוֹד הַרְבִּיעִי בְּמִרְכָּבָה כַּמ"ש בַּמֶּק"א אֲזִי לֹא יִקְבְּלוּ גָרִים.

פִּי לְשֵׁה"ר הוּא רַק מִצַּד עַה"ד טו"ר וְיֵשׁ בְּדָבָר רַע ג"כ לְכָךְ יוֹכְלוּ לְדַבֵּר עָלָיו מִשְׁא"כ מְשִׁיחַ הַכֹּל יוֹדוּ לוֹ פִּי אִי אֶפְשָׁר כָּלֵל לְדַבֵּר רַע כְּשִׁאֲיִנוּ בְּמַצִּיאוֹת כָּלֵל. וְהַגָּרִים שְׁרָשָׁם

משם מדיעה דטו"ר לקף הי' רע נאח"פ טוב, משא"כ ישראל שרשם למעלה בטוב הגמור רק עוברים ג"כ דרף עה"ד דטו"ר מצד חטא דאדה"ר ועי"ז טובי' גנוז בגנו' בהעלם שאין השורש נגלה, וזהו סוד אות הט' פדאימא בהקדמות הזוהר ד"ג א' יעו"ש ובפ' פקודי דר"ל א' יעו"ש לשונו.

וע"ע בפ' תרומה קנ"ב א' דהוא בהיקף אות הק' עש"ב, ופי' דהק' הוא רנא דאשת זנונים כמש"ל וכמ"ש שם וסימנה איש לשון בל יכון בארץ, פי' דמצידה הוא לשה"ר שהוא מצד הטו"ר ובל יכון בארץ החיים שהוא אות ט' דמצידה חיים פדאימא שם רק שהוא גנוז בגו' כמ"ש שם ושם, ולקף ברפידים שהוא נגד אות הט' משם מ"ב נתונדע למשה דרף נחש עלי צור שהוא מצד דטובי' גנוז בגו' והחל רוח ד' לפעמו ברנא דתה"ג ושורש הנעלם שע"ז הוא אות הט' פנ"ל, אלא דמ"מ בירורו הוא רק בתיקון ברית הלשון פנ"ל שזהו דרגא דמשיח ולא דמשה שהי' רק בברית המענר כמש"ל, ולכן לא נשתלם עדיין תיקון דעה"ד טו"ר לגמרי רק טובי' גנוז בגו' עד לעלמא דאמי ששרשה באות הט' פדאימא בהקדמת הזוהר שם פי' אז יהי' אור הנ' קפוי פנ"ל וגלוי טובי' דבגוי'.

ומצד הנגלה דעה"ד טו"ר יש שייכות גם לגרים להם והם פספחת פנ"ל שזהו שורש דנגעים מצד שיש טו"ר, רק השי"ת רצה שיהי' העלם נאחוריים דהיא הקליפת נוגה פנ"ל שהיא השורש דטו"ר ושורש דגרים ובהם יתעסקו ישראל לברר גם זה: וכשיבנר זה ויתקן גם ברית הלשון ע"י התושבע"פ שהיא פלשון אז במתנת עוה"ב נאמר ד' ביד נחננו וכמש"ל (יבמות כד ע"ב) דאין מקבלים גרים או רק מי גר אמה בענייתו כו' פי' בעניות בדעת השי"ת פכ"פ.

ולכן רע"ק שהוא יסוד דתושבע"פ כמ"ש (סנהדרין פו ע"א) וכולהו אליבא דרע"ק וכמ"ש במק"א (וכמ"ש האר"י ז"ל ג"כ, וכן שמעתי פי' מרע"ה נפשו הוא שורש דבור דאנכי ורע"ק שורש דבור דלא יהי' לה הי' בן גרים פי' התושבע"פ היא מאחוריים דתושב"כ כמש"ל ודרגא דגרים, ומ"מ אז"ל (שהש"ר א' ג') תביבים ד"ס מיינה.

של תורה והיינו כמ"ש בב"ב (יב ע"א) שם חכם עדיף מנביא פי' באמת חכמת תושבע"פ אין נקרא ב"ק. רק רוח"ק כמ"ש בתזב"א (רבה פ"ח) אני עלי כו' רוח"ק שורה בדריו ע"ש.

ורוח"ק גדולה מנבואה כמ"ש בר' בחיי פ' הברכה ע"פ תומי' ואורי' ב' הרמב"ן פי' רוח"ק בתקמה ונבואה בשמים שהוא קו האמצעי ואורים ותמים בלמודי ד' וב"ק בשכינה יעש"ב. ולכן אז"ל במנחות (כט ע"ב) שא"ל הקב"ה למשרע"ה על רע"ק כף עלה במחשבה לפני פי' מחשבה בכ"מ היא התקמה וזה לפני ממש קודם דרגא דמשה.

וביאור זה פי' ג' פחות השי"ת דמחשבה דבור ומעשה הם כענין אני אמה הוא. פי' התקמה היא ראשית הגלוי ונקרא עדיין יש שדבוקה עדיין במקורה פי' נקראת יש מאין.

והמחשבה. נקרא הוא שנועלמת פי' רק הדבור ומעשה נגלה לנביאים ולכן אז"ל בברא"ר (פרשה י"ז) נובלות חכמה שלמעלה תורה פי' אינו עצם החכמה שד"ז הוא מחשבה.

וכמו שאי אפשר כלל להגלות לאדם אחר מחשבתו של זה רק דבורו ומעשיו והדבור אינו המחשבה כלל רק נובלות מן המחשבה מה שאינו יכול להחזיק במחשבתו ומוציאם לחוץ בדבור פעלה נובלות מן האילו המשירו שאינו יכול להחזיקו.

משא"כ עצם המחשבה אינה נגלית בתושב"כ רק בתושבע"פ שקראוהו רז"ל מסטורין של הקב"ה במד' ובירושלמי גבי למה לא נכתבה המשנה. והיא המחשבה של השי"ת שהוא הנסתרות והינו פי חיות הכל מהשי"ת וכמש"ל פי כל הפעולות מכל הברואים שבעולם במעשה הם מצד מעשה השי"ת [נעל זה אז"ל (חולין צה ע"ב) אע"פ שאין נחוש יש סימן ושהפך מצד המעשה דאינה אדם שהוא אחרונים ממעשה דהשי"ת, נקרא רק סימן ורושם פאדם העושה סימן דבר זה מורה על דבר אחר, כך זה תורה על מעשה השי"ת ע"ש בירושלמי פ' במה אשה], ובדבור הוא מצד דבור השי"ת והוא הב"ק פנ"ל.

ובמחשבה הוא מצד מחשבתו של השי"ת המתפשטות בכל הנבראים והאחרונים של זה הוא מחשבת הנבראים ובכ"א מתפשטת כפי מה שהוא הפלי וכמש"ל, ואצל בני המונין ללבנה שהם עניים דלית לה מגרמה פלום והם דוגמת שוטים ותינוקות דלית להם דעת מגרמיהו פלום ויודעים שכל חכמתם אינו מעצמם ומפחם ועצם ידם רק הכל מהשי"ת.

הם פלי פשוט לקבל אמיתות המחשבה ונולדה המחשבה בהם ממש כמו שהיא אצל השי"ת רק שהיא בסוד אחרונים פנ"ל ולכך היא נקרא חכמה תתאה ונקרא ג"כ דרגא זו מחשבה כמ"ש בתיקונים סוף תיקון י"ט יעו"ש לשונו].

אבל מ"מ אינה נובלות מחכמה עליונה רק ממשונה אלא שאינה פב"ב רק מאחרונים: והנה מאחרונים הוא ג"כ גוף האדם עצמו רק שאינו מצד הפנים ומצד הזה יש לזה מעלה ועדיפות מנבואה ותושב"כ, אבל מ"מ יש להם מעלה שהם פב"פ וניכר הפנים שהוא הוא פטעם אתה, משא"כ זה בהעלם גדול ובמחשכים שיש מקום לטעות שאינו מכירו כלל כמי שרואה אדם מאחריו שחושב שהוא זה ואינו זה כלל.

ולכך אע"פ שמרע"ה לא הבין ד' רע"ק כדאיתא שם במנחות מ"מ נתקרה דעתו כששאלו מנין לה זה דשמא טעית הוצרך להשיב הלכה למשה מסיני דאצל מרע"ה אין טעות. משא"כ אצל חכמת רע"ק שהוא חכמת התושבע"פ אין הבירור רק כשהשי"ת מאיר עיניו שד"ז הלל"מ כמשאז"ל שכל מה שתלמיד ותיק.

עתיד לחדש נאמר למשה מסיני. ופי' שהיא חכמה אמיתית [שמוצא מקום רמיותה בתושב"כ דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא שהיא חכמת מרע"ה שם היא ברמז עכ"פ] ר"ל שמכיר יודע שונאי הוא הלל"מ כן שחידושו הוא חידוש תלמוד ותיק: ודבר זה הי' כשהגיעו להלכה אחת פי' כי תושב"כ נקרא אמת שאין שום חולק בדבר והאמת הוא אמת.

וכידוע שזהו מדת יעאע"ה שהוא יחוד דשמע ישראל. ובתושבע"פ הללו נטמאים והללו מטמאים כו' כדאיתא בריש חגיגה דאין כאן הלכה אחת כי המחשבה העליונה משתמנת מחזרתה מן המקבלים כפי ענין המקבלים.

וְגַם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם חֲנוּמֵי הַפְּשׁוּט שֶׁמִּקְבֵּל כָּל הַצּוּרוֹת כַּנֶּ"ל מ"מ יֵשׁ חִלּוּקֵי נְפָשׁוֹת
 וּפְרָטִים גַּם בְּחֲנוּמֵי הַיּוּלֵי זֶה שְׂאִינּוּ מִצַּד עֲצָמָם רַק מִצַּד הַשִּׁית פִּדּוּעַ וּמִתְבָּאֵר בַּמִּקּוֹם א',
 רַק או"א דא"ח פ"א אֱלֹקִים חַיִּים לְשׁוֹן רַבִּים שְׁפוּלָל הַרְבֵּה מִיָּנִי חַיִּים [וְהָיָה סְפִירַת
 הַחֲכָמָה פְּדָאִיתָא בִּס"י פ"א מ"ט וְע"ש שֶׁזְּהוּ רַוְה"ק] וְזֶהוּ יְחִוּדָא תַּתְּפָּא דְּבִשְׁכַּמְל"ו שֶׁגַּם
 כָּל הַפְּרָטִים וְהַחֲלוּקִים הֵפֵל מְתִינְחָד פְּאָחָד וְהֵפֵל דִּא"ח, וְדָבָר זֶה בְּאַמַּת לַמַּעֲלָה מִן הַשֶּׁקֶל
 אִיךְ הַהֲפָכִים שְׁנִינָהָם אֶמֶת וְהָרֵי הָאֶמֶת א"א לְהָיוֹת רַק אָחָד וְאִיךְ הַנְּפִרְדִּים הֵם נְפִרְדִּים
 וְרַבִּים וְהֵם ג"כ אָחָד, אַף בְּאַמַּת יְחִוּדָא תַּתְּפָּא הוּא בְּסוּד נְעוּץ סוֹפֵן בְּתַחֲזִילְתָּן הַפְּתוּב
 בִּס"י פ"ח, וְכַמֶּשֶׁל דְּחֲכָמָה תַּתְּפָּא הִיא דְּבוּקָה בְּחֲכָמָה הָעֲלִיוּנָה הַנְּעֻלְמַת מִשֶּׁקֶל אָדָם
 הַנִּקְרָא הוּא שֶׁהִיא לַמַּעֲלָה מְהַשְּׁגַת הַשֶּׁקֶל, וְשָׂם יוֹכֵל לְהָיוֹת זֶה דְרָבוּי הַמְּתַאֲחָד, וְאו"א
 דִּא"ח מַה שְׂאִינּוּ בְּחֲכָמָה הַנְּרָגְשָׁת לַאָדָם, וְלָכֵן אֵין לָהּ הַלֵּכָה בְּרוּרָה בְּתוֹשֵׁב ע"פ שְׁלֵא
 יְהִי בַּהּ מְקוֹם לְחַלּוֹק בַּהּ אִם לֹא שֶׁהִיא הַלְל"מ שֶׁשָּׂם אֵין מְחַלּוֹקֵת כַּמ"ש הַרְמַב"מ, וְלָכֵן
 כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְהַלְכָה אַחַת שֶׁהִיא אַחַת וְאֵין שְׁנֵי לָהּ, שְׂאֵלּוּ זֶה מִנְיַן לָהּ כִּי מִצַּד הַטַּעַם אִי
 אֲפָשֶׁר לְהָיוֹת שֶׁהִיא אַחַת וְכַמ"ש בְּעִירוּבִין (יג ע"ב) דְּתַלְמִיד אָחָד מִטְהַר הַשֶּׁרֶץ בַּק"נ
 טַעַמִּים וְהַתּוֹסֵף הֵק' מַה רְבוּתָא בְּחִרְפּוֹת שֶׁל הַבֵּל, וְהַנֵּה מְצִינּוּ בַּתְּלָמוּד בַּכ"מ וְרַבֵּה
 לְחִדּוּדֵי לַאֲבִי א"ל דְּבִר שֶׁקָּרָר וְעִי נִיְדָה מ"ה א' וְאָף רַע"ק לֹא אָמַר אֱלֹא לְחֻדָּד הַתְּלָמִידִים,
 שֶׁהוּא דְּבַר שֶׁמִּצַּד הַשֶּׁקֶל הִיא נְרָאָה כֵּן וְכֵן עַפ"י הַשֶּׁקֶל אֱלֹא שֶׁהַלְל"מ אֵינוּ כֵּן ע"ש, פִּי
 שְׂאִינּוּ אֶמֶת וְשֶׁקֶל זֶה מְכַחֵישׁ הַהֲשָׁגָה דַּמְרַע"ה שֶׁנִּקְרָא אֶמֶת, וְאַעַפ"י שֶׁהַשֶּׁקֶל הוּא לַמַּעֲלָה
 מְהַשְּׁגַת מַרְע"ה שֶׁשָּׂם יוֹכֵל לְהָיוֹת שְׁנֵי הַפְּכִים אֶמֶת, מ"מ אֵינוּ רַק שְׁנֵי שְׂפָלִים הַנְּמָשְׁכִים
 מְשָׁם אֲבֵלְלֵהֲכַחֵישׁ הַשְּׁגַת מַרְע"ה שֶׁהִיא פַּב"ב מִהַשִּׁית מִצַּד הַדְּבִיר וְהַגְּלוּי שֶׁשָּׂם אִי
 אֲפָשֶׁר לְשְׁנֵי הַפְּכִים לְהָיוֹת אֶמֶת זֶה אִי אֲפָשֶׁר, [וְנִבְיָא שְׂאָמַר לְהַכְחִישׁ נְבוּאָת מַרְע"ה
 הוּא נְבִיָא שֶׁקָּרָר] וְלָכֵן נִקְרָא הַלְל"מ בַּכ"מ שְׂאֵין לָהּ טַעַם כַּמ"ש בְּגִיטִין פְּהַלְכְתָּא בְּלֵא
 טַעַמָּא שְׂאֵין לְחֲקוֹר מִצַּד הַטַּעַם בַּהּ, וְז"ש לָהֶם רַע"ק (נִדְהָ שֶׂם) לְמַה הַדְּבַר קָשָׁה בְּעִינֵיכֶם
 כַּשֶּׁם כו' [כֵּן הוּא גִּיְרֶסָא יְשִׁינָה וְמַהֲרַמ"ל הַגִּיָּה אָמְרוּ לִי ע"ש וְגִיְרֶסָא יְשִׁינָה עֵיקָר]
 שְׁוֹדָאֵי מִצַּד הַהַלְכָה כֵּן הִיא וְאֵין אוֹמֵר מִצַּד הַטַּעַם וְשֶׁקֶל אָדָם יֵשׁ לְדוֹן כֵּן, וְזֶהוּ שְׁפִינִים
 וְאָף רַע"ק כו' שְׁנַרְאָה לְכַאוּרָה דְּדוֹן עַפ"י שֶׁכְּלוּ נִגְדֵי הַלְל"מ, וְלָזֶה אָמְרוּ דְּאָמַר רַק לְחֻדָּד
 וְלֹא לְמַעֲשֵׂה שְׁחִזוּר וְאָמַר לְאִשָּׁה בְּעַנְיָן אַחַר רַק אָמַר כֵּן לְחֻדָּדָם, כִּי רַע"ק שֶׁהוּא יְסוּד
 הַתּוֹשֵׁב ע"פ שֶׁמִּצַּד הַשֶּׁקֶל דְּבַנ"א וְכָל עֶסְקוֹ רַק לְחֻדָּר הַתְּלָמִידִים לְחֻדָּשׁ דְּבָרִים מִשֶּׁקֶל
 וְלֹא לְדוֹן עַפ"י הַהַלְכָה וְהַקְּבָלָה לְבַד, [נִכֵּן בַּכ"מ אָמַר רַבֵּה לְחֻדּוּדֵי כו' שֶׁהוּא עוֹקֵר הָרִים
 פְּדָאִיתָא בְּשִׁלְהֵי הוֹרִיּוֹת מַשֶּׁא"כ ר' יוֹסֵף סִינֵי בְּעַל שְׂמוּעוֹת, וְלָכֵן הַלְכָה כְּרַבָּה לְגַבֵּי
 דָר"י כְּטַעַם לֹא בְּשִׁמְיָם הִיא וְתוֹשֵׁב ע"פ עֵיקָר נִגְדַת תּוֹשֵׁב"כ, וְכֵן ר' אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵא אָמַר
 דְּבַר שְׁלֵא שְׂמַע מִפִּי רַבּוּ פְּדָאִיתָא בְּסוּפָה (כז ע"ב) וְיוֹמָא אֵיתָא בַּשְּׁהִר ע"פ לְרִיחַ
 שְׁמֵנִיָּה דְּאַבּוֹן שֶׁיִּשְׁבַע עָלָיו דּוּמָה לְהַר סִינֵי שְׁזָהוּ כְּמוֹ סִינֵי וְאֵין הַלְכָה כְּמוֹתוֹ וְכַמֶּשֶׁת"ל].
 וְשֶׁגַם בְּדִין הַפְּשׁוּט מַהֲלַל"מ יֵשׁ לְחַפְשׁ עַפ"י הַשֶּׁקֶל גַּם שֶׁהוּא בְּהִיפּוֹ אֱלֹא שֶׁאִח"כ לְמַעֲשֵׂה
 הוּא נִדְחָה מִצַּד הַהַלְל"מ, אֲבָל מ"מ אֵין הַשֶּׁקֶל נִדְחָה כִּי מֵאַחַר, שֶׁשְׂכְּלוּ הוּא רַק מִעֲצָמוֹת
 הַשִּׁית דְּשָׂם יוֹכֵל לְהָיוֹת שְׁנֵי הַפְּכִים אֶמֶת אֱלֹא שְׁמ"מ צְרִיךְ לְבַטֵּל שְׂכְּלוּ מְפִנֵי הַהַל"מ
 שֶׁהִיא נִקְרָא הַלְכָה כְּטַעַם או"א דִּא"ח וְהַלְכָה כַּר"פ, אֲבָל מ"מ שְׂכְּלוּ הוּא ג"כ אֶמֶת מִצַּד
 שְׂכְּלוּ וְדִא"ח הוּא אֱלֹא שֶׁהַהַל"מ אֵינוּ כֵּן, וְכַמוֹ שֶׁתְּשׁוּבָה מוֹעֲלֵת עַל כָּל הָעֵבִירוֹת וְנִעֲשֵׂה
 מְזֻדְנוֹת זְכִירוֹת וְהַנֵּה זֶהוּ שְׁלֵא פְתוּרָה וְכַדָּאִיתָא בִּירוּשְׁלָמֵי דְּמְכוֹת (פָּרַק ב') שְׂאֵלוּ לְתוֹרָה

כו' שאלו להקב"ה, שדבר זה אינו מצד התורה רק זהו דרגא דדהע"ה שהקים עולה של תשובה וזהו מצד הקב"ה בעצמו נותן התורה ואצלו יש חכמה זו שגם שני הפכים יוכל להיות אמת והתורה אחת וגם זה שהוא הפכה אמת, ודבר זה אינו מושג עדיין בשכל בנ"א ולכך צריך לבטל לענין מעשה שכלו נגד ההל"מ שבמעשה א"א להיות ב' הפכים אמת, וכמ"ש בסוף חז"ח בענין ידיעה ובחירה דהידיעה במחשבה והבחירה במעשה ויעוש"ב.

ובסוף ספר ארבע מאות שקל להארין"ל והיינו כי במחשבה שם ב' הפכים אמת ולא במעשה כנ"ל, ולכך במחשבה גם השכל שנגד ד"ת פטרת השרץ בק"נ טעמים אינו פלפל של הכל רק לענין המעשה ורע"ק עלה במחשבה כנ"ל דדביקות התושבע"פ הוא במחשבה אלא שנה מכחיש התורה שכהת"כ הל"מ, וכך כו' זה הדין מפלל התורה אין לדון כך אבל מ"מ השכל אינו שקר, וזהו לחדד התלמידים בשכל אבל מצד ההלכה נקרא הל"מ הלכה אחת שחין בה רבוי ופירווד רק כף או כף, וזהו מנין לה כי זה אינו מצד השכל כי השכל אינו אחד אצל כל בנ"א רק הל"מ [וכמשז"ל (ע"ז ד' ע"ב) תורה דכתיב בה אמת אין הקב"ה.

עושה לפנים כו'], ובזה נתקרה דעתו של מרע"ה שראה שההלכה הברורה שנה נקרא תורה דכתיב בה אמת זהו הל"מ, משא"כ דרע"ק אינו ברור עדיין לאמת ומצד מרע"ה שהוא בדרגא דאמת שאינו אלא אחד הי' ד' רע"ק ע"כ שקר, אבל רע"ק מצד מדרגתו הי' לו תוקף זה שגם שכלו שהוא נגד ההל"מ הוא ג"כ דא"ח ולא הי' בוש לאומרו ואע"פ שאין ההלכה כן, ומצד הנה חכם עדיף הנביא כנ"ל: וכטעם נצחוני בני בפי' הזהב שרא"א מן השמים יוכיחו כנ"ל דדרגא דר"א היא דנגמת סיני, ולכן אמרו במד"ר פ' חקת דמרע"ה ביקש יה"ר שיהי' מחלציו ואיתא שם אפי' פרה יעו"ש, וגם מס' פרה פותח בהלכה זו דר"א כי היא טהרה דטומאת מת שהוא נגד ברית המענר, וכמש"ל וזה תיקון מרע"ה בשלימות כמש"ל דלכן או"ל (במדרש שם) לה אני מגלה טעם פרה ולאחרים חקה, וכמשז"ל (ע"א הע"א) כי בשעת ח"ת הי' חרות ממה"מ היינו מצד ברית המענר פסקה ונהמא דנחש, וכטעם (נדרים לא ע"ב) הנודר מן המולים אסור בערלי ישראל דזה נעשה בעת מ"ת רק בעת העגל חזר למקומו ע"י יצרא דעכו"ם שהוא הקצה השני שרחקו עצמם מתאות וביקשו לגדרם עד שאמרו אלהים אשר ילכו לפנינו וגו' ות"א דחלון, פי' לירא מפניו כי היראה הוא הגדרה בתאנת פידוע וביקשו אף ליראה חיצונית ומצד זה חזרו למקומו, ולכן אז"ל תבוא אם ותקנח כו' דגם אעגל מכפר כי הוא המוליד דמ"מ מנין נולד יצור זה רק מצד יצור התאנה הקנודם וביקשו להתרחק והגיעו לקצה האחרון.

אבל עיקר היצ"ר הוא רק דתאנה ובו חטא אדה"ר ונולד היצ"ר דתאנה וממנו נמשך ונולד אס"פ השני, ובתיקון זה יתקון גם השני שיתקנח צואתו דזה תיקון מרע"ה בתושב"כ שיצרא דערייות נתקן לגמרי כנ"ל דעמך פולם צדיקים, וגם יצרא דעכו"ם נתקנח צואתו עכ"פ אבל לא נתקן לגמרי בשורשו עד שיבולע המנות ולא יהי' כלל טומאה, משא"כ פרה היא רק טהרה לטומאה שיש צואה ונתקנחה ומ"מ פרתו של משה קיימת לעולם ולו נתגלה טעם פרה, ודבר ידוע כי טעם לשון טעימה שאין נקרא גלוי

טעם רק פֿשטועם מאותו דָבָר והוא הי' תִּיקוֹן הַבְּרִית בְּשֵׁלֵמוֹת, ושהע"ה אָמַר אִמְרֵתִי אַחֲכָמָה בְּטַעַם פֶּרֶה שְׁהִי סִבּוּר כֵּן וְאֵח"פ רֵאָה דְּוִהֵיא רְחוּקָה מִמְּנֹו דְרָאָה דְעַד יֵינָן לֹא נִתְקַן לְגַמְרִי לְהִיּוֹת מְשִׁיחַ וְכַמְשִׁי"ת: ור"א הי' ג"כ דְּוִגְמַת מִרַע"ה וְכַמ"ש בַּמַּק"א עַל גְּמֵרָא דְנֻדָרִים (כ ע"ב) מִפְּנֵי מַה בְּנִיָּה יַפְיָפִין כּו' לְכָךְ פֶּתַח בַּמֶּס' פֶּרֶה [וְבִיאָוּר כֹּל הַמְחַלֶּנֶת דְשָׁם אַרְיָךְ וְאֵכ"מ] מִשָּׂא"כ רִיב"ח עָלִיו א' (תַּעֲנִית ז ע"א) חֲכָמָה מִפְּנְאָרָה בְּכָלִי מְכֻנְעָרָה כַּיְדוּעַ דְּהַגּוֹף הוּא פְּלִי לִנְפֶּשׁ וְכ"מ יִפְּי וְכִיְעוֹר הַגּוֹף ר"ל עַל שְׁמִירַת הַבְּרִית כְּטַעַם יוֹסֵף יִפְּה תִּנְאָר, וְתִיקוֹן הַבְּרִית הוּא תִּיקוֹן הַגּוֹף וְתִיקוֹן הַלְּשׁוֹן הוּא תִּיקוֹן הַנֶּפֶשׁ, וְהֵנָּה תוֹשֵׁב"כ וְתוֹשֵׁב"פ מִצַּד הַשִּׁי"ת נִקְרָא תוֹשֵׁב"פ פְּלִי כְּטַעַם אֵינן אִשָּׁה כּוֹרְתַת בְּרִית אֵלָא לְמִי שְׁעֵשָׂאָה פְּלִי (סִנְהֶדְרִין כּב ע"ב), וְתוֹשֵׁב"כ אִוּר שְׁבִתוּף הַכָּלִי אֲבָל מִצַּד הַשְּׂגֵת חֲכָמִי יִשְׂרָאֵל לְאִוּר הַשִּׁי"ת אֲצַלְם הַתוֹשֵׁב"כ דְּכַתִּיבָא וּמִנְחָא פְּלִי, וְיַדִּיעַת הָאִוּר הַגְּנוּז בְּתוֹכָהּ הִיא הַתוֹשֵׁב"פ וְנִמְצָא הַתוֹשֵׁב"פ הוּא הָאִוּר שְׁבִתוּף הַכָּלִי וְלְכָךְ מִצַּד תִּיקוֹן הַבְּרִית מִשִּׁיג תוֹשֵׁב"כ פִּי מֵאֵי דְּכַתִּיבָא וּמִנְחָא וְשִׁמְעַ מְרַבּוּתֵיּוֹ וּמִצַּד תִּיקוֹן הַלְּשׁוֹן מְשִׁיג הָאִוּר וְהַחֲכָמָה הַמְּפֹאָרָה הַגְּנוּזָה בְּתוּף הַכָּלִי], וְלִכֵּן מִן הַשְּׁמַיִם שְׁמַשְׁם הַגְּבוּאָה כְּנ"ל הוֹכִיחַ כְּדָעֵתוֹ וְיִצְאָ ב"ק שֶׁהַקוּל הוּא מִן הַשְּׁמַיִם כְּמ"ש מִן הַשְּׁמַיִם הַשְּׂמִיעָךְ אֶת קוּלוֹ, וּב"ק הוּא הַקָּד"ה מֵאוֹתוֹ הַקוּל מְשָׁם הוּא דְרָגָא דַר"א שְׂיָדַע שְׁהַאָמַת כְּדַבְּרֵיּוֹ, וְכַמ"ש בִּירוּשְׁלַמִי וְהוּבָא בְּתוּס' פְּרַאד"מ דְּשִׁמוּתֵי הוּא מִתְּלִמִּידֵי שִׁמְאִי, וְהוּא מְסֻטְרָא דְאִוּרֵיִתָא מְגֻבּוּרָה נִפְקַת כְּנֻדָע וְאִיתָא בְּעִירוּבִין (יג ע"ב) דְּהֵלְכָה כְּב"ה לְפִי שְׁהִי שׁוֹנִין דְּבְרֵיהֶם וְדַבְּרֵי ב"ש הֵינְנו דְב"ש הִי רַק שׁוֹנִים דַּעַת עַצְמוֹן שְׁסַבּוּרִים דֶּרַק הָאָמַת אַתָּם כְּנ"ל דְּהַאָמַת רַק אַחַד, מִשָּׂא"כ ב"ה הִי יוֹדְעִים דְּאו"א דֹא"ח וְהִי שׁוֹנִים גַּם דְּבְרֵי ב"ש וּמִיָּד שְׂיָצְאָ ב"ק דְּאו"א דֹא"ח תִּיקְרָךְ אָמְרוּ ג"כ דְּהֵלְכָה כְּב"ה דְּזָה תְּלוֹי בְּזָה פִי זָה הִיא עֵיקַר חֲכָמַתְם וּבְכַמֵּי דְּפְלִיגִי אֲב"ש כְּנ"ל.

וּבְאָמַת הַב"ק עַצְמוֹ אוֹמַר דְּאו"א דֹא"ח וְהֵלְכָה כְּב"ה וְהֵינְנו כְּמ"ש לֹא בְּשְׁמַיִם הִיא גַּם זֶה פְּסוּק בְּתוּרָה שֶׁהַתוּרָה הִיא מִן הַשְּׁמַיִם וּמְשָׁם עַצְמוֹ אָמְרוּ דְלֹא בְּשְׁמַיִם הִיא רַק הֵלְכָה כְּחֲכָמִי תוֹשֵׁב"פ כְּמִשָּׂא"ז"ל (בְּרִכּוֹת כה ע"ב) לֹא נִיתְּנָה תוּרָה לְמֵאָה"ש שֶׁהֵם בְּשְׁמַיִם, פִּי רְחוּקִים מִתְּאֵנוֹת מִצַּד זֶה יוֹכְלוּ לְהַשִּׁיג הָאָמַת לְאִמְתוֹ לְשִׁמּוֹעַ קוּל ד' לְנוֹכַח מְמָשׁ כִּי אִין הָעֵלָם.

אַךְ נְתִינַת הַתוּרָה הִיא דִּיִיקָא לְאַרְיָן שְׁשָׁם מְקוּם הַהֵעֵלָם וְאִין יוֹדְעִים הַהַפְּרָה. לְנוֹכַח וְלְכָךְ צְרִיכִים לְדוֹן רַק עַפ"י שְׁפָל מִי שְׁהוּא בְּהָעֵלָם וְהַפְּרַת הַנוֹכַח הוּא מִצַּד הַגְּבוּרָה כְּטַעַם (שְׁבַת פ"ט ע"ב) מִחַוֵי לְהוֹ יַצְחָק הַקָּב"ה בְּעֵינֵיהוּ] וּמִצַּד הַתוּרָה עַצְמָהּ הוּא הַדִּין כֵּן דְלֹא בְּשְׁמַיִם וְהֵינְנו ב"ק דְּאו"א דֹא"ח שְׁזָהוּ לֹא בְּשְׁמַיִם כִּי נָשׁ אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת או"א דֹא"ח וְכְנ"ל, וּבְתוֹשֵׁב"כ אִין שׁוּם מְחַלֶּנֶת כְּלָל וְאִין תִּיקְרָךְ סְמִיךְ לְב"ק זֶה הִי הַב"ק דְּהֵלְכָה כְּב"ה אַךְ פֶּאן שְׁאֵמַר מִן הַשְּׁמַיִם יוֹכִיחוּ הַהֵלְכָה בְּאוֹתוֹ דִּין כְּפִי הָאָמַת וְלֹא לֹמַר שְׁאו"א דֹא"ח אַז אֵמַר הֵלְכָה כְּר"א, וְלְכָךְ אֵר"י דְּאִין מִשְׁגִּיחוּן בְּב"ק כִּי חֲכָמַת חֲכָמִי יִשְׂרָאֵל הִיא נְמַשְׁכַּת מְקוּם שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַשְּׁמַיִם כְּנ"ל, וְלִכֵּן קוּל הַקָּב"ה הַמִּשְׁשֵׁג לְאַלְפִי שְׁהוּא מְלֵאךְ הַבְּרִית הַמְּשִׁיג הַנִּגְלָה מֵהַשִּׁי"ת בְּשְׁמַיִם וְלֹא עוֹמֵק הַמְּחַשְׁבָה הַנֶּעְלָם שְׁמַע הַקוּל שְׁאֵמַר נִצְחוּנֵי בְּנֵי לְהַמְּשִׁיף הַהֵלְכָה מִן עוֹמֵק הַמְּחַשְׁבָה שְׁלַמְעֵלָה מְב"ק הִינְצָא מִן הַשְּׁמַיִם שְׁשָׁם רַק דְּר"א אָמַת, אֲבָל לְמַעְלָה יֵשׁ אָמַת אַחַר שְׁג"כ אָמַת וְהַהֵלְכָה כֵּן דִּיִיקָא מֵאַחַר שְׁמַצַּד הַשְּׁכָל דְּבִנ"א הוּא כֵּן הוּא עֵיקַר לְהֵלְכָה כְּנ"ל דְּחָכָם עֲדִיף מְנַבִּיא בְּדַבְּרֵי שְׁאִינוּ

סותר הלל"מ, וגם נגד התורה יש פח בידי חכמים למיגדר מילתא פטעם עת לעשות לד', וזהו רק מצד החכמה ולא מצד הנבואה והוא מטעם הנ"ל כי בנבואה, א"א להשיג יותר ממה שהשיג משה, ולכן אין קו' על מה שאז"ל (ילקוט ישע' ק' נ"ב) ע"פ ירום ונשא ממרע"ה ונהרי התורה לא תשתנה ולעולם יהי' פתוב ולא קם נביא פמשה ורוז"ל אמרו בר"ה (כא סע"ב) אכל במלכים קם.

פי' מצד השגת המלכות כמשאז"ל (מגילה טו ע"א) על ותלבש אסתר מלכות שלבשתה רוח"ק שמצד רוח"ק יוכל להיות יותר והיינו מצד החכמה חכמת שלמה ולא מצד הנבואה] ולכך נבואת החכמים מכרעת לנבואת השוטים והתינוקת שזהו ענין הב"ק פנ"ל דזהו קלא דהדרא נאחוריים דקול וזה אחוריים דמחשבה שהיא למעלה מהמחשבה, משא"כ הקול עצמו כמרע"ה וכן נביא ששמע הקול עצמו א"א לתנאים לחלוק עליו משפל על דברי נביא כי זה פנים וזה אחוריים, וכנ"ל דאחוריים אין מבןרר אעפ"י שלרע"ק הי' תןקף מ"מ אינו מבןרר עד לעתיד שאז אז"ל הקב"ה מתיר אסורים שתנגמר הנסירה להיות אפין באפין ותהי' החכמה מבןררת שהיא חכמת השי"ת ולא מאחוריים, ואז יהי' חדשה דנקיבה תסובב גבר ותתעלה חכמת שלמה למעלה במקום החכמה עילאה למעלה ממדרגת משה פטעם וירום ממשה: ומזה נמשך מה שביקש קהלת לדון דברים שבלב בלא עדים והתראה (ר"ה שם).

מצד חכמת רוח"ק שפקרבו שידוע בחכמתו שהאמת פן הי' סומך על זה שחשב שפבר חכמתו מבןררת פטעם פכ"פ כי בימיו קיימא סיהרא באשלומוותא והי' פכ"פ, ויצתה ב"ק וכתוב יושר וגו' פי' נתגלה לו הב"ק שהיא מצד הקול דרגא דמשה ומשם לא קם נביא.

וא"כ ע"כ עדיין אינו מבןרר לגמרי לשנות גם דברי משה שאמר שלא לדון עפ"י החכמה, פי' הגה אז יהי' זה עפ"י התורה ג"כ היינו שגם מרע"ה מצד חכמתו יודה לזה, כי מצד התורה בירור חכמת זה הוא בירור מפונרש שהרי חכמתו יהי' נגלה לכל שהפל יודו, ונמצא שגם מצד הקול הנגלה מהשי"ת יהי' פן וא"א שיצא ב"ק להיפך ומאחר שיצא בת קול להיפך ע"כ שמצד הנגלה עדיין אין חכמתו מבןררת, וא"כ שמצד הנגלה אין מבןרר.

עדיין לא נתברר לגמרי ואינו ראוי לסמוך עליה ולדון דברים שבלב פיון שאין מבןרר דחכמתו והפרתו דבוקה באמת שהיא חכמת השי"ת, ומה שנקטב מחכמתו בפתובים הוא מה שנתברר שהי' רוח"ק והבירור הוא רק ע"י מדרגת מרע"ה פנ"ל וכמשז"ל יצתה ב"ק היא אמו אז נתבררה חכמתו, וכל תושבע"פ מצד המחשכים וההעלם אינו מפלל הפתובים להיות רוח"ק גמור שבירור זה הוא רק פ"י נביאים שאנכנה"ג סדרים לכתובים ומפללם פמה נביאים כמשאז"ל, ולכך הם למטה ממדרגת נבואה מאחר שאינם מבןררים רק ע"י נביא: והמשנה והתלמוד אע"פ שמאחר שחכמתם אמת הרי הפל רוח"ק וכנ"ל שהוא נמשך מאמיתות חכמת השי"ת מ"מ אינו מבןרר בעוה"ז פנ"ל רק מצד הב"ק, פי' שמה שנתקבלו בכל ישראל לתורת אחת שלא לחלוק זהו יציאת הב"ק שהלכה פמותם שדבריהם רוח"ק פנ"ל דהוא [הקול הברה דנקרא ג"כ ב"ק פנ"ל] קלא דהדרא מקול השי"ת, דזהו ענין הב"ק מה שבנ"י מדברים פן ונמצא ענין בירורו למטה ממדרגת נביא ולכך הוא ג"כ למטה ממדרגת פתובים, ואמנם מ"מ חביבים כו' פנ"ל הגם שהוא

במתשפים וכמ"ש בשהש"ר (פ"ג ט') לא זז מחבבה עד שקראת בתי ועד שקראת אחותי ועד שקראת אחי כי מתחילה דבורם הוא רק ע"ד ב"ק וכמ"ש"ל דתושבע"פ הוא ב"ק מתושב"כ וכמ"ש בע"ז (יט ע"א) בתחילה תורת ד' ולבסוף תורתו, והיינו עד"ש בר"פ כ"מ לד' הארץ ומלוואה וכתוב והארץ נתן לבנ"א פאן קודם ברכה פאן לאחר ברכה, ובתורה איתא בנדרים (פא ע"א) מפני מה אין ת"ח כו' שלא ברכו בתורה תחילה דאר"י, א"ר דבר זה נשאל לתכמים כו', ולשון תחילה משמע שאח"כ ברכו וזה פלא למה לא ברכו תחילה, ועוד כל התכמים בימי הגמרא מסתמא ברכו תחילה, ועוד למה לא ידעו נביאים ותכמים להשיב.

וע"כ פי באמת דבר זה אי אפשר כלל לברר תחילה שהברכה היא ההפכה שהפך מהשי"ת שאז השי"ת מדה פנגד מדה נותנו לבנ"א והתחלת התורה היא השתדלות דבנ"א פנ"ל וכמ"ש בפ' אלו דברים (סח ב') מתחלה עביד איניש אדעתא דנפשי, ופי' כד"ש בפ' המבי' גט (כג' א) ובשבת אדעתא דנפשי עביד דר"ל שאינו שומע לקול העע"ג ונדעתין רק מצד רצונו עושה פן, והינו פנ"ל דחושב השתדלותו לממש ושללא מדעת ד' הנציב עליו ושאין השתדלותו פלום, ובאמת דבר זה מוכרח כמש"ל (מגילה, ו' ע"ב) לא יגעת ומצאת אל תאמין וכמ"ש"ל דהגם דאח"כ היא מציאה זהו אחר היגיעה אבל מקודם צריך יגיעה והשתדלות אדם, ור"ש אמר על זה חדאי נפשי כו' (פסחים סח ע"ב) שזהו מצד מדרגת הנפש [כידוע דנפש ממלכות שמצידה הבחירה כמש"ל על חוץ מיר"ש, וכמ"ש בסוף תז"ח דהבחירה במעשה, והינו פטעם הנסתרות לד' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו ופטעם השמים שמים לד' והארץ נתן לבני אדם רצד הנפש]: והנה זה נגד המשנה (אבות פ"ב מ"ט) אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת.

פי' דאין השתדלותך פלנה פטעם אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' וזה ששאלו (פסחים. שם) מהא דאלמלא כו' דהינו לך נוצרת והשיב מתחילה כו', ופי' ר' שש"ת הי' סיני פדאיתא בעירו בין (סז ע"א) דרגא דתושב"כ כנז"ל ומצד החושב"כ היא הבחירה כמש"ל, היינו שהשי"ת מלמד השתדלות לבנ"א וזהו התחלת התורה לישראל הי' תושב"כ, ולכך בתחילה היא תורת ד' דתושב"כ היא מד' שהוא מלמד פן ורוצה שהאדם יעמוד על מסטורין שלו פנ"ל מהמד"ר מי שמסטורין שלי בידו כו' ויבין מה דמחוי לי' במחוג, וזהו עיקר ההשתדלות לבוא לתושבע"פ שהיא ההפכה דהפך מהשי"ת שהוא המציאה שאחר היגיעה, וזהו תורתו של משיח שאז"ל (קה"ר פי"א) דתורה של עוה"ז הבל היא לפני תורתו, והנה התורה לא תשתנה רק יהי' שלימות התושבע"פ ר"ל הפרת המסטורין שבתושב"כ, וכל התושבע"פ דעוה"ז [שזהו עיקר שם תורה פנ"ל דהוא העיקר] הוא רק פמו הבל הפה דאז פנ"ל דההבל היא כולל כל מה שבפה רק בצמצום גדול עד שהוא במדרגת אין כנז"ל בסוד ההד"ג, וכן הוא כל חכמת חכמי ישראל דעוה"ז שהכל הוא מסוד החכמה שתאה רק פשהיא בקטנות עדיין ולעתיד יהי' אור הלבנה פאור החמה בגלות, וז"ש בזוהר פא ל"ט א' אלא רזא דהבל יקירא הוא כו' יעוש"ב, ופי' דאח"כ הפיר שהע"ה לקרוא ימיו ימי הבל פנ"ל דהוא רק בסוד הבל הפה וע"ש דהוא אחסנתא דאבוי פי דוד הנה עצמות תושבע"פ כמ"ש בפ' חלק דוד שמו של משיח, ומצד התושבע"פ אדם מוריש פחו לבניו פי הבן נמשך מעצמות האב וכמו זרע אי"ו שהם

מלידה מבטן ומהריון זרע בפרה ד' וזרע קונדש פה הי' ראוי מצד התורה מי שהוא עצמות התורה הרי כל פחותיו פן וראוי להוריש לבניו, והנה מרע"ה הוא עצמות התורה שנקראת על שמו ולא הניח פתרו לבניו רק פתר תורה מנוח לפל, כי מצד התושב"כ שהתורה תורת ד' אין לו שייכות עמה שיהי' שלו ביחוד פדי להוריש לבניו רק מצד התושבע"פ שהיא תורתו ראוי להוריש לבניו רק עדיין אין זה בקנין גמור פי הלא מתחילה כו', וכל יחי חיי האדם יש אותו תחילה וסוף בכל מדרגה שהוא עומד הוא בגדר סוף שלפניו ובגדר תחילה לשלאחריו, ולעולם צריף יגיעה והשתדלות עדיין ועל כל ד"ת אינו מברך ברכה"ת תחילה רק בסוף הוא מכיר זה ואז נקרא למפרע תורתו, וע"ז הוא הגליות ואבידת הארץ היינו שלא הגיעו עדיין למדרגת הארץ נתן לבנ"א פידוע סודה ורמיזתה לתושבע"פ (שהיא חכמת יושבי הארץ וכמשאז"ל (ב"ר פט"ז) אין חכמה פחכמת א"י וכמ"ש וב"ב קנח ע"א) אנקרא דא"י מחפים ששלמות התושבע"פ מצידה.

ובכל היא האחרונים דתושבע"פ וזה תלמוד בבלי שהוא במחשפים דתושבע"פ פנ"ל]. כ"ו שיש אותו תחילה בעולם פי לעתיד נאמר ולא ילמדו עוד וגו' פי כולם וגו', פי באמת כל דיר המדבר הי' דור דעה כולם ת"ח ובנדאי בכל בניהם אחריהם גנוז שורש ת"ח, ונהרי כל הנפשות יש להם שורש בתורה פנודע הרי יש להם שייכות לתורה ולכולם ניתנה תורה ונאמר לא בשמים וגו' פי קרוב וגו', ונהרי מצינו פמה ע"ה ובפ' ע"פ (קיג ע"א) א"ל רב לאיבו טרחי בך בשמעתיא ולא מסתייעא מילתא תא ואגמרה מילי דעלמא, אף באמת גם מן המילי דעלמא שלמדו נעשה מאמר גמרא א"כ הוא ד"ת גמור, ועי' בסו"פ המוציא יין דא"ל דמוקמי במילי דעלמא וא"ל חיי דברייתו כו' פי' וא"כ אינו שיחה בטילה והיא ד"ת שנאמר בה פי היא חייכם, פי כל החיות של האדם הוא מד"ת וע"כ ג"ז ד"ת, ובב"ק (ק' רע"א) והודעת להם זה בית חיייהם פירש"י אומנות שהאומנות חיותו של האדם, א"כ הוא ממש ד"ת דלכן ציונה והודעת להם שזהו לימוד ד"ת וכמשו"ל דגם בעוה"ב כ"א נפנה אצל בני אומנותו ושם לא יהי' עוד דבר מענייני הגופני וע"כ הוא ניקר גם בחיות הנפש והנפש היא מעצמות השי"ת וא"כ ע"כ יש בזה חיות חמש, וכן האבות רועי צאן ודאי הי' בזה עבודת גדול, ובזוהר דחננוף תופר מנעלים ומיניח יחודים, ומצינו בגמרא הרבה אמרי אינשי מאחר שנקתבו בגמרא ודאי הם ד"ת גמור.

ובשלהי מ"ק (כח ע"ב) מימרות דנשי דשפנציב ושם הי' שכיחי ליציים פדאיתא בפ' ע"פ (ק"ב ע"ב) והי' רגילים בשיחות יפות לליצנות ויש מהם ג"כ שייכות לד"ת לענין הספד ואבל דאז מסתלקות הליצנות בבית האבל] וכ"א אף ע"ה יש בו שיחה ד"ת שהוא שורש נפשו וחייתו רק שהוא בעצמו אינו יודע פי הוא במחשפים עדיין ונקרא תורת ד' ונהרי זה אינו בתורת ד', אבל לעתיד שיקרא תורתו פי כולם ידעי שכל דבורי האדם ומעשיו הפל מהשי"ת אז לא ילמדו כו' שיהי' בכ"א ד"ת השי"ת לשורשו ומה שהוא למעלה ממדרגתו אי אפשר ללמדו פלל כמ"ש במק"א]: ולברור דבר זה הוא הגלות פטעם לאתדכאה במה דחאבו ולהוסיף מחשכים על מחשכים מדה פנגד מדה לפי שהם לא הפירו פנ"ל, וכשהם גם בחשכת ליל פנה מפירים ורואים פמי שרואה מרחוק פטעם מרחוק ד' נראה לי] אור גדול וכל זמן שאין זה מברר עדיין היא אבידת הארץ, וזה לא ידעו חכמים ונביאים פי באמת דבר זה מוכרח פנ"ל וכל החכמים ונביאים מזהירים על הגיעה והשתדלות שהוא התחילה פנ"ל וכה"ת מליאה מזה, וזה באמת ב' הפכים בנושא

אחר כמ"ל ואינו מושג לשכל אדם פלל רק הקב"ה בעצמו יוכל לומר זה שהעיקר היגיעה ומ"מ מגיע עונש על זה והעיקר המציאה שהפל מהשי"ת ומ"מ היגיעה מוכרחת היא, וגם בשבילה מחבבה וקראת בתי פנ"ל ואח"כ אחותי ר"ל שפכירים שהפל מהשי"ת ואז היא תורתו והיא אחות לתורת ד' היינו שדבורו תורה הוא ג"כ נובלות חכמה שלמעלה כמו תורת ד' פי מחשבתו דבוקה במחשבה העליונה ודבורו יוצא משם, ואח"כ קראת אמי היינו כמסאז"ל הקב"ה יושב ושונה פנגדו, ובפ"ק דגיטין (ו פ"ב) גבי ר' אביתר דהקב"ה יושב ושונה בשעת מעשה מה שהחכמים לומדים למטה, פיהנה האדם יש לקולו בת קול כמסאז"ל (שמו"ר פכ"ט) וקלא דאורייתא וצלותא סלקא לעילא ובקעא רקיעין פדאיתא בפ' שלח שם, ובמקום שפגיע שם מוליד קול החוזר, והקד"ה דתפילה הוא פגעין שאמרו בתענית ובהפועלים אמר משיב הרוח נשיב זיקא מוריד הגשם אתא מיטרא זהו הקד"ה מתפילתו, והב"ק שיצא מפי השי"ת ג"כ פן ודבורו של השי"ת הוא פמעשה כמ"ש בפ' כ"כ (ק"ט רע"ב) ותקף נשיב זיקא ואתא מיטרא ע"י הב"ק דהשי"ת וכן מ"ש (ברכות ז' ע"א) מנין שהקב"ה מתפלל, היינו בתפלתם של ישראל מולידים קול החוזר למעלה וכמ"ש בריש ברכות ב"ק שמהמת פיונה ושלשה פעמים ביום והיינו משלשה תפילות שבכל יום דישאל נולד ב"ק מקולן של ישראל ולכך מהמת פיונה דכנס"י ליונה אמתילא (שבת מ"ט ע"א): וידוע קול החוזר הוא מתדמה לקול המדבר [ומ"מ הוא משתנה כפי המקבל ולכך הוא בשינוי לשון], וקד"ה דאורייתא הוא שהקב"ה שונה פנגדו וזהו רק בלילה כמו שדרשוהו מבלילה שירה עמי, פי בספ"ק דיומא בגמרא דקולות שפסוף עולם עד סופו נזכר מקודם שני קולות דכה"ג ודגיני פרוז יעו"ש פל הגמרא, ופי' כי פלל קולות המדברים לזולתו הם רק שני אלו אם לקבל ממנו או להשפיע לו, ובכלל קולות דעבדות ד' הם קול תורה וקול תפילה שהם עורו ישנים שזהו התורה המעוררת האדם ואח"כ הצעקה דאנא ד' וכה"ג הוא הש"ץ של פל ישראל וג"כ הוא השליח ב"ד והשמש של פל ישראל מצד הב"ד והסנהדרין ראשי העם שעליהם לעורר העם] וזהו ביום פשכר עורר משנתו ומפיר את השי"ת והוא מתפשט עד עשרה פרסאות, ר"ל בכל המדרגות מראש עד סוף פי תפילה שייך לכל, וקול תורה דעורו ישנים הוא רק בלילה בשעת שינה שאז צריך לעורר, וגם נשמע רק שלשה פעמים הם נגד ג' ראשים שהם שלשה מדרגות דאנשי המעמד שהי' מראשי העם והת"ח פהנים ליום [וישראלים] לבד דדי ההתעוררות בראש לבד וזה משנפח דקול הצעקה דאנא ד' מתגבר יותר שהוא הצעקה מצד החסרון, וזהו אע"ג דאיכא חולשי דיומא ומ"מ מצד זה הוא התגברות הקול פשמכיר חסרונו, [ולכך התפלה רק ביום כמ"ש (ברכות כא ע"ב) ולנאי שיתפלל כל היום פולו, ותפילת ערבית רשות וגבי תורה אמרו (שמו"ר פמ"ז) אין רנה של תורה אלא בלילה, ובאמת יום ולילה הם תורה ותפילה פנודע וצריך דייקא להפך הסדר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ומ"מ הא בלא הא לא סגי כמ"ש בשלטי נידה, וזה סוד ק"ש ותפילה הסמוכים ביום ולילה דק"ש היינו ד"ת כמ"ש במנחות (צט ב') אפי' כו' והוא לעורר עצמו פטעם שמע ישראל כו', וצריך להשמיע לאנניו שזהו הק"ש שיתעורר וישמע דבר זה ואז אח"כ הקלא דהדרא ממנו בעצמו על קול הק"ש הוא קול התפילה הבאה אח"כ הנולדות מן הק"ש, שפפי קול הק"ש פה הוא קול התפילה שאח"כ פפי התעוררותו ושמיעותו הק"ש, וכדש"ל

דְּתוֹשֶׁבֶע"פ הַיָּא קד"ה מְתוֹשֶׁב"כ כִּי הַתְּפִילָה הַיָּא קד"ה מִן הַק"ש, כְּטַעַם וּמִתְלַמְּיָדִי
יִוְתֵר מִכּוֹלָם (תְּעֵנִית ז' ע"א) וּמִנֵּי לְקַחוּ הַתְּלַמְּיָדִים רַק מֵה שֶׁשָּׁמְעוּ מִמֶּנּוּ וְקוּלוֹ הוֹלִיד
בְּהֵם קוֹל הַחוֹזֵר וְהוּא חוֹזֵר וּמוֹלִיד בּוֹ, וְכִי הַק"ש שֶׁמְדַבֵּר לְעַצְמוֹ קוּלוֹ מוֹלִיד קד"ה
דְּתְפִילָה וּמַצֵּד זֶה הַתְּפִילָה פְּחוּתָה מִן הַק"ש רַק מ"מ הַתְּפִילָה עֲצָמָה גְּדוּלָה מִן הַק"ש
שֶׁהוּא פְּעוּמָד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ מִשָּׂא"כ ק"ש, וְהֵינּוּ כְּמִשָּׁל בְּעֵנִין תוֹשֶׁבֶע"פ וְתוֹשֶׁב"כ, [וְיִוֹכֵל
לְהוֹלִיד תוֹלְדָה גְּדוּלָה מִן הָאָב כְּטַעַם יִבְעֵלְיָהּ בְּנִיָּה דְלִכּוֹן דְּרָשׁוּ שָׁם בְּנִדְרִים מוֹלָא הֵלְכוּ
בָּהּ שְׁלֵא בִּרְכוּ בַתּוֹרָה תְּחִילָה כְּעֵנִין דְּרָךְ גָּבֵר בְּעֵלְמָה], וְלִפִּי שְׁקוֹל דְּאָנָּא ד' מְשֻׁבָּח טְפִי
שְׁעוּבָר כָּל הָעֲשָׂרָה מְדַרְגוֹת לְכֹף תְּפִילָה בְּלַחֲשׁ שָׂא"צ הַתְּגַבְּרוּת הַקוֹל כִּי דְבוּק בְּכָל
הָעֲשָׂרָה מְדַרְגוֹת וּבַהֲנַעַת שְׁפִתֵיךְ לְבַד דְּבוּק בְּכּוֹלָם וְאִכְמ"ל עוֹד]: וְהִנֵּה זֶהוּ אִתְּכִי
דְּמִתְחִילָה הוּא רַק בְּמְדַרְגַת אַחֲוֹת כְּמ"ש בְּתִיקוּנֵי תִיקוּן י' דְּאוֹרֵייתָא בְּלֵא דו"ר לֵא
פְּרָחָא לְעִילָא וְדו"ר הֵם הַנְּסִתְרוֹת בְּמוֹחַ וְלֵב יְעו"ש, וְעַע"ש דְּעוֹרְהַשְּׁמִים יוֹלִיף כו' זֶה
נִשְׂרָ שֶׁהוּא הַכֶּתֶר יְעו"ש פִּי [הֵם הַשְּׁלִשָּׁה פְּעָמִים שֶׁהִי נִשְׁמַע קוֹל דְּגִבְיָנִי פְּרוּז] פִּי כִי
חו"ב שְׁנֵיהֶם נִמְשָׁכִים מִן הַשְּׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם הַנִּקְרָא הוּא וְלִכְךָ גַּם הַתְּכַמָּה נִקְרָא הַיָּא וְכִמִּשָּׁל
דְּדְבוּקָה בְּאִין, וְכֵן הַבִּינָה הַיָּא עֲלָמָא דְאַתִּי פִּידוּעַ בְּזוּהַר שְׁנִקְרָא יוֹם הַיָּא פִּי שְׁנֵיהֶם מִן
הַנְּסִתְרוֹת, וְהַגַּם שְׁלֵאֲדָם עֲצָמוֹ עַכ"פ נִגְלָה מ"מ אִינּוֹ יְכוּל לִירַד לְעוֹנָמָן כִּי דְבוּקִים
בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם, וְתוֹרָה וּמַצוֹת הֵם ב' כּוֹחוֹת הַנְּגִלוֹת שֶׁהֵם ו"ה דְּשָׁם ע"ש בְּתִיקוּנֵי, וְשָׁם
עֵיקָר עֲבוֹדַת הָאָדָם וְיָמֵי שֶׁהוּא כָּל יָמָיו עוֹסֵק רַק בְּתו"מ הֵרִי הוּא צְדִיק גְּמוּר בְּעוֹה"ז
שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂי' וְגַם בִּיצִירָה פִּידוּעַ דְּשָׁם מְקַנֵּן ו' דְּשָׁם וּנְפִשׁוֹת הַת"ח מְשָׁם], אִךְ
מ"מ כ"ז שֶׁהַנְּסִתְרוֹת לֵא נִתְבָּרְרוּ שֶׁהֵם ג"כ רַק בְּלִתֵּי לֵד' לְבַדוֹ שֶׁהֵם הַדְּחוּ"ר שְׁכָל
הָאֲהָבוֹת וְהַתְּשׁוּבוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מִן הַמוֹחַ אֵינֵם לְהַשִּׁיג חֲמִדוֹת עוֹה"ז בְּשִׁפְעַע אוֹ לְהַתְּחַכֵּם
בְּחֻכְמַת עוֹה"ז רַק לְדַעַת ד' וְכֵן כָּל מִינֵי יְרֵאוֹת הַנִּמְשָׁכִים מִן הַלֵּב הֵם רַק מִפְּנֵי ד' אִינּוֹ
נִכְסֵי עֲדִינִין בַּג"ע הָעֲלִיּוֹן שֶׁשָׁם הֵלְבוּשִׁים רַק מִן הַנְּסִתְרוֹת כְּמִשָּׁל מִהֲזוּהַר וְיִקְהֵל דְּלָשָׁם
לֵא פְּרָחָא הַתו"מ דְּמַעֲשֵׂה שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן עוֹלָם הָעֲשִׂי' וְהַדְּבוּר, וְאִי אֶפְשָׁר הַמַּעֲשִׂים
וְהַדְּבוּרִים הַגּוֹפְנִים לְהַגִּיעַ לָשָׁם רַק ע"י הַגְּדַפִּין דְּחוּ"ר שִׁישׁ לָהֶם שְׁיִיכוֹת לָשָׁם וּבְכַחֵם
מַעֲלִים וּמְרַפִּיבִים גַּם הַמַּעֲשִׂים וְהַדְּבוּרִים עַל הַיָּא נִשְׂרָ ר"ל הַשְּׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם הַנִּקְרָא
מְזָלָא ע"ש בְּזוּהַר פִּי כְּמ"ש בְּרִישׁ ב"ק אָדָם אֵית לִי מְזָלָא פִּירֵשׁ"י (שְׁבַת נג ע"ב) מְלֵאךְ
הַמְּלִיץ, ר"ל שְׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם אֶשֶׁר מְשָׁם נִמְשָׁךְ כְּוִלוֹ וּבְשָׁם תְּלֵא בְּנֵי חִי וּמְזוּנָא שֶׁהֵם
שְׁלֵשׁ כְּחוֹת כְּלִיּוֹת שְׁבַנְפָּשׁ בְּנֵר"נ הֵם רַק תְּלוּוִים שָׁם וְלֵא בְּזוּכּוּתָא וּבְמַעֲשִׂים כְּנ"ל דְּעֵיקָר
לְתַקּוֹן הַשְּׁוֹרֵשׁ עַד שִׁיְהִי דְבוּק גַּם בְּנְסִתְרוֹתָיו לְד'], וְאִזּוֹ נִקְרָא הַגִּיעַ לְפָרְשַׁת דְּרָכִים בְּסוּטָה
כ"א א' שְׁגַם אַחַר הַמַּצוֹת וְהַתּוֹרָה שְׁנִיצוֹל מְנַזְקִים גּוֹפְנִים וְגַם מְנַזְקִים רִיחְנִיִּים דְּעֵבִירוֹת,
מ"מ אִינּוֹ יוֹדַע בְּאִיזָה דְּרָךְ מְהֵלֵךְ אִם יוֹכֵל לְהַגִּיעַ לְמַחוּז חֲפָצוֹ שֶׁהוּא הַמְּקוֹם שְׁנִלְקַח
מְשָׁם מַעֲצָמוֹת הַשִּׁי"ת לְהִיּוֹת פּוֹרַח לָשָׁם, כִּי הַנְּסִתְרוֹת הַלּוֹא הֵמָּה נְסִתְרוֹת אֶף מְאָדָם
עֲצָמוֹ כְּנ"ל וְאִין מְבִרְרִים עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְפָרְשַׁת דְּרָכִים: וְח"א יוֹם הַמִּיתָה פִּי דְּמִי שְׁרוּצָה
בְּכָל מִינֵי הַשְּׁתַּדְּלוֹת דְּמַחְדו"מ שְׁבַכְחוּ [דְּזֶה נִקְרָא ת"ח יְעו"ש בְּתוֹס' דְּסֵתֵם ת"ח כו'
ע"ש] לְהַגִּיעַ לְמַחוּז חֲפָצוֹ א"א שֶׁהַקב"ה לֵא יְסִייעָהוּ לְבוֹא לְפָרְשַׁת דְּרָכִים וּבְיָוֵם הַמִּיתָה
בְּטוֹחַ שְׁוֹדָאֵי הַגִּיעַ דְּאֵל"ה לֵא הִי הַקב"ה מְסַלְקוֹ מִן הָעוֹלָם עֲדִינִין, וְח"א וִיר"ח פִּי דְּחִילוֹ
שְׁמֵלֵב דְּשָׁם יֵשׁ הַשְּׂגָה וְהַרְגָּשָׁה לְאָדָם יוֹתֵר וּבְמִן כְּמִשָּׁל כ"פ, וּמוֹחָא וְלֵבָא הֵן תְּרִין
רַעְיוֹן דְּלֵא מִתְּפָרְשִׁין כְּאֶשֶׁר הִירָאָה שְׁבַלֵב בְּשִׁלְמוֹת גַּם הַגְּדַפָּא הֵב' וְדָאֵי בְּשִׁלְמוֹת, וְח"א

דסלקא ליי ש'מעפתתא אליבא דהלכתא פ'י פ'ענין התוקף של ר"י (ב"מ נט ע"ב) שאמר אין משגיחין בב"ק שי'דע ש'חכמתו נמשכת ממקום הנקרא למעלה מן השמים, כי יש כמה מחשבות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון י"ט דגם במדרגה התחתונה יש מחשבה פ'דוע דמחדו"מ הגם שהם בכלל נר"נ מ"מ הם פ'ולם בנפש [שהמלכות נקרא מעשה ונקרא דבור פ'דוע וגם מחשבה פנ"ל] ג"כ, ויש מחשבה עילאה ש'בחכמה ויש ג"כ לעילא לעילא מחשבה, פ'י בשורש הנעלם, והמחשבה התחתונה היא פ'ח המ'ש'ב ומהרהר תמיד שאינו פ'וסק גם בחלום שי'שנו בע"ה וגם בב'המות פ'דוע, וכאשר מש'עבדה להשי"ת שלא יחשוב רק מה שהוא רצון השי"ת אז היא נקרא ש'כינתא תתאה וכל מחשבותיו הם רק פ'טעם א'חורי מחשבה העליונה כמ"ש"ל, ומצד ה'זה הוא למטה ממדרגת ש'מים פנ"ל אבל פ'שמ'ש'עבד גם ח'כמתו להשי"ת פ'י ש'כל התח'כמותו והמציאותו מחשבות הוא רק להשי"ת, פ'י המחשבה התחתונה היא מעצמה שאינו פ'נוי רגע אחת בלא מחשבה, והח'כמה היא ש'מתחפם, וממציא מחשבה ש'לקף נקרא יש מאין [וכ'טעם אבא יסד בר'תא שאח"כ פ'ל המחשבה התחתונה הולכת על הולדה זה ש'במוח] וזהו תלוי בא'הבתו ב'דבר שהוא אוהב ב'ה מתחפם וממציא מחשבות, וכ'שמ'ש'עבד ג"ז להשי"ת אז גם המוח מ'בנרר שהוא הג'דפא הב' א'ך ד"ז אי א'פ'שר לאדם להפ'יר פ'לל מ'רוב הע'למו וד'בוקו באין מ'מש וכנז"ל, והיינו פ'י מי יודע אינה מחשבה דלגרמ'י טמונה בהתח'כמות זו הגם שהיא בתורה ומצות, פ'י על מחדו"מ הנגלים פ'שאדם בא להג'דיר עצמו הוא מצד אינה טעם ורוח ט'הרה נתעורר בו, והראשון הוא הצד היר"ח ש'בלב וגם ע"ז יוכל ע'דיין לעמ'וד מאין נולד לו יר"ח זה אם הוא רק ירא מד' או נתפ'ונו לגרמ'י, [שינה נקרא שלא לשמה ולא פ'רחא לעילא].

פ'י הלב נמשך מן המוח והוא ע'דיין ב'גדר הישיות וי'דע מצד אינה א'הבה וח'שק והתח'כמות נמשך לו ירא זה, אבל פ'שירצה לעמ'וד על ב'רורה של ההתח'כמות אם היא רק לד' זה אי א'פ'שר ב'נד האדם ש'הרי ל'דתה היא מאין, ר"ל מן השורש הנעלם ש'נופל ב'מוחו מחשבה וא'הבה זו, וכ'דוע דאין טעם לא'הבה ומחשבה ש'נה אוהב להתח'כם וללמ'וד פ'ך וא'הב אדם זה וא'הב ד'בר זה, וכ'יצא, והמקום שלא יוכל לעמ'וד מאין נולד לו זה נקרא מחשבה ש'במוח פ'י עכ"פ י'דע רצון זה נולד לו מ'פני זה וזה מ'פני זה, ועד ש'מגיע לראשית הגלוי שהיא הח'כמה עליונה ש'במוחו מאין נולדה אם היא מצד ק'דושה ורצון השי"ת אם לאו, זה א"א להת'ברר לאדם עצמו פ'לל, ולכ'ף ה'ראשון תפס הב'רור ד'פ'רשת ד'רכים מצד התורה ומצות הנגלות עצמם פ'י סבור ש'גם הלב א"א ל'ברר להיותו מן הנס'תרות וכנ"ל, וכ'טעם.

עקוב הלב מ'פ'ל רק ב'רורו יום ה'מיתה ש'ראה ש'התח'זק ב'נגלות פ'ל ימיו ולא ע'בר מ'סתמא גם הנס'תרות מ'בנררין, פ'י ע'יקר הח'ש'ש ד'נס'תרות לפ'י שהם מולידים ב'הכרח שינוי גם ב'נגלות וכמ"ש"ל פ'מה פ'עמים, ומאחר שלא הולידו הש'פנות ב'כל מ'דת ימיו שהוא הש'יעור המ'נוג'בל ל'כח התפ'שטות חיות האדם זה וכדאיתא ב'זוהר ויחי רכ"ד א' ד'הם הלבושין ראשונים שהי' לאדם, פ'י ש'גם שלא הי' מיתה מ"מ מ'דת ימיו הי' מלב'וש להתפ'שטות חיותו ואח"כ הי' נ'שאר חיות זה ל'נצח וכ'טעם מי שלא נ'בנה ביהמ"ק ב'ימיו (ירוש'למי ריש יומא) וכל מי שי'ש בו ד'יעה פ'אלו נ'בנה ביהמ"ק ב'ימיו (ב'רכות לג ע"א) ואכ"מ] הם מעידים על הנס'תרות, והשני אמר הב'רור מן הלב [הוא רנב"י ול'טעמ'י א'זיל ב'שלהי

סוטה דאמר לא תיגדלני ירא חטא דאיכא אנא שהוא הי' יודע בעצמו שיוכל להיות מבן־ר
בזה] והג' אמר הבירור מן המוח ואע"פ שזה א"א יש סימן לזה דסלקא לי' כו', פי' הלכה
הוא רק במעשה לשון הילוף זה הדבר לכו בה שכל התחכמותו בענין איה להגיע
לאמתות ידיעות מציאת השי"ת בכל מיני בראי מעלה ומטה והתייחדותו בהם, שזה
כללות כל ההתחכמות וכל התושב"כ ושבע"פ פאשר יוצא הדבר לפועל במעשה
הנמשכת מצד התחכמות זה מעשה רצוני' להשי"ת: ודבר זה הוא רק סייעתא דשמיא
שזה סוף ותכלית הניצוח דיצר שאז"ל (קידושין ל ע"ב) אלמלא הקב"ה עוזרו כו' כי
זהו לבדר השורש הנעלם שבחכמתו.

ושם הוא עיקר ושורש עטיו של נחש פנ"ל שא"א כלל בהשתדלות האדם להגיע לזה כי
הוא למעלה מהשגתו, פנ"ל ולכך אין ביד האדם וברצונו לדבר זה להתניגע ולמצוא
שיהי' תורתו וחקמתו הפל מפולשת מעבר לעבר מראשית המחשבה עד סוף המעשה,
שגם שבחכמה ידע איה ומה להתנהג פשיגוע להוציא לפועל לא יעלה בידו כפי השגתו
בחכמתו, ולדבר זה אין שום חכמה עצה ותבונה רק סייעתא דשמיא ולבקש רחמי שמים
שיהי' בעוזרו שעל זה אמרו בפ"ק דמגילה גבי יגעת ומצאת הני מילי לחדודי אבל
לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא.

פי' לחדודי הם כל התשעה מדרגות עד החכמה שבמוח ממטה למעלה עד שם הוא
הישות ומגיע השתדלות אדם, אבל לאוקמי גירסא הוא התדבקות החכמה בשורש הנעלם
שעי"ז יוכל לחזור ולהתפשט כטעם נעוץ סופה בתחילתה ולשוב ממעלה למטה עד שיהי'
מפולשת מעבר לעבר שזהו רק ע"י השורש הנעלם ששם באותה תחילת המחשבה היא
דבוקה ונעוצה סוף המעשה והיא נמשכת רק ממנה.

ונה נקרא לאוקמי שנשאר לימודו אצלו דבר המתקיים ויחד שלא תמוט מאחר שפבר
מפולש מעל"ע אין באפשרות כלל לזוז ממנו, וזה נקרא שמענתא אליבא דהלכתא פי'
התדבקות החכמה עם המעשה [כמו ששמעתי פי' אליבא בכל מקום רק על לב.

ור"ל עם לב ושורש המעשה] שהוא השורש הנעלם פנ"ל. והכל אוקמי גירסא עם אליבא
דהלכתא וכמ"ש בריש פ' פיצד מעברין גבי בני יהודא ובני גליל ובמק"א נת' פי' גליל
הוא מקום מלכות עשרת השבטים ובכ"מ יהודא וגליל היינו שירש מב"ד ומב"י שאלו
נתקיימו תורתן ואלו לא.

כטעם מיתת מב"י וכמ"ש ובשבט אפרים לא בחר שהוא מלכות רק לפי שעה ולא שיהי'
כך קבוע וקיימא וכל הנפשות שהם מחלק זה הם נקראים בני גליל ובפועל ג"כ הי' דרים
אז בארץ הגליל כי נתאחזו בבית שני כל אחד בחלקו השני לו.

וז"ש דלא דייקא לישנא כמ"ש כ"פ פי' זה עיקר עסק מב"ד בתיקון ברית הלשון. ושלא
למדו מרב אחד פידוע שכל בית יהודא הי' רק מנרע דוד מלך משא"כ אצל עשרת
השבטים לא הי' משתלשל לעולם מיירבעם, וכמ"ש במק"א פידוע דקודם התיקון הגמור
הוא ההתנשאות דאנא אמלן שעי"ז הוא השבירה והבטול שא"א להתקיים פידוע
וכמשאז"ל בפ' חלק גסות הרוח שהי' בירבעם טורדתו מן העולם.

דָּזָהוּ עֵינֵקֶר דִּירְבָּעֵם שֶׁהוּא מְמַלְכִין דְּמִיתוּ וְנִתְבַטְּלוּ וּמְצִידֵם הוּא הֶרְבּוּי שְׁפָל אֶחָד אוֹמֵר אֲנֵא אֲמַלְוֶה וְהֵם בְּכָלֵל שְׂבַע ב"ד שאז"ל שַׁעֲרֵי שְׁקֵרָאוּ לְכָל מְלָךְ בְּזַמְנֵוּ ב"ד פִּי הָיוּ פְּוֵלֵם רֵאשִׁי סְנֵהֲדָרָאוֹת (וְהָיוּ לָהֶם מַלְכוּת שְׁנֵקֶרָא ב"ד פִּידוּעַ בְּסוּד ור' הוּא וּבֵית דִּינֵוּ) וְחֻמְמִים גְּדוּלִים רַק הַע"ז דִּירְבָּעֵם שֶׁהוּא מְצַד הַכְּבוֹד וּכ"ד גִּידוֹן אַחַר עֵינֵקֶרוּ] וּכְמ"ש בְּמִק"א שֶׁהוּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְרַע בֵּין עֲפוּ"ם וּג"ע וּש"ד הוּא עֲפוּ"ם.

וּבֵין קִנְיָה תְּאֵנָה וְכְבוֹד הוּא כְּבוֹד פִּי זֶה נִמְשָׁךְ מִזֶּה, וְעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא נִקְרָא מְלָךְ וְרֵאוּי לְכְבוֹד רַק שְׁלֵא הִי בְּמִקּוּם מַלְכוּת דְּהֵינֵנוּ בִּירוּשְׁלַיִם וְשֵׁם הוּא נִחְלַת יְהוּדָא וְשֵׁם הוּא מְקוּם הַקְּבוּעַ וְקִיָּים וּכְמ"ל עוֹד] דְּבַנֵּי גְלִיל לֹא גְלוּ מִסְּכַת לֹא נִתְקַיְיְמָה תּוֹרְתָן וְכֵן שְׁאוּל נִאָּמַר בּוּ פֶל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ וּבְנֵי יְהוּדָא גְלוּ מִסְּכַת נִתְקַיְיְמָה וְכֵן דָּוִד נִאָּמַר יִרְאִיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׁמְחוּ ע"ש.

וּבִפ' חֲלֵק (צג ע"ב) אָמְרוּ וּד' עֲמוּ שֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוּם מִיָּד נִתְקַנָּא שְׁאוּל מִלְתָּא דְּבִדְדִידָן לֹא הָוּה דְּכַתִּיב גְּבִי בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ, הָרִי דְּכֻנְתָּ מִקְרָא זֶה לְעַנְיָן שְׁאוּל הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ וּלְעַנְיָן דְּלֹא נִתְקַיְיְמָה תּוֹרְתוֹ.

וְהֵינֵנוּ דְּהַפֵּל אֶחָד פִּי הַקִּיּוּם הוּא רַק כְּשֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ שְׁאוּל הֵיטָה מַלְכוּת שְׁאוּל קִיָּיְמָתָא לְעַד. וּפִי יִרְשִׁיעַ שְׁנֵאָמַר בְּכַתוּב בְּמִלְחָמוֹת הַגּוֹיִם שֶׁהִי מְנַצֵּחֵם וּמְחַיִּיבֵם.

וּבְנִדְאֵי אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִיָּדִי פְּשׁוּטוֹ גַּם בְּהָךְ דְּגַבּוּר וְאִישׁ מִלְחָמָה דְּדוֹד שֵׁם פִּי כָּל מִלְחָמוֹתֵיהֶם הִי רַק עֲפ"י ד' וְהַצְּלַחַת ד' וְלֹא בְּגַבּוּרָה טְבַעִית וְכַמְפֹּרֶשׁ בְּכַתוּב כ"פ שְׁאָמַר עֲמֵנוּ ד' וּשְׁד' נִלְחַם לָהֶם.

וְהַמְבִּין יִבִּין פִּי דְּבַר שְׁנֵקְתָב בְּכַתוּב אֵינוֹ מִן הַשְּׁפָה וְלַחוּץ רַק שֶׁהִי זֶה מִמֶּשׁ עֶסֶק מִלְחָמָתָם עֲפ"י ד' מִמֶּשׁ. פִּי הִי מִתְּפֹנְנִים רַק לְהַגְדִּיל כְּבוֹד שְׁמִים וְשִׁידוּ הַפֵּל פִּי אֵין בְּלַתוֹ: וּבִקְרוּרִין אֵלוּ הוּא רַק עֲפ"י הַתִּיגְעוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּד"ת וְעַבּוּדָה שְׁפֵלֵב וּמוֹחַ פְּטַעַם בְּחֻמְמָה אֲתַבְּרִירוֹ וְכַבּוּדָה, וְזֶהוּ שְׁנֵקְרָשׁ בְּבְרָכוֹת וּבְמ"ק וּבב"ק וּבְחֻלְק וְשְׁאָר דְּוִכְתֵּי כָּל גְּבוּרַת גְּבוּרֵי דָּוִד עַל הַתְּחַדְּשׁוֹת ד"ת, הֵינֵנוּ פִּי זֶה הִי כָּל עֶסֶקָם רַק ד"ת, וְכַשְׁנֵצְחוּ אֵינָה אֲנִימָה לֹא הִי רַק הַרִיגַת הַגּוֹפִים אִךְ שְׁבִיָּרוֹ אוֹתוֹ פַּח הַרַע, פִּי כְּמוֹ שְׁפָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הוּא פַּח פְּרֻטֵי בְּטוּבָה וּקְדוּשָׁה כְּזֶה זֵלְעוּ"ז פֶּל נֶפֶשׁ פְּרֻטֵי דְּעֲפוּ"ם, וּכְפִי הַחִידוּשִׁין דְּאוֹרֵייתָא וְהַבְּיָרוּרִין דְּכּוֹחֹת הַקְּדוּשָׁה כְּזֶה הִי מְנַצֵּחִין לְכַחוֹת הַרַע שְׁלַעֲוִמְתָּם, וְחַשִּׁיב (שֵׁם בְּחֻלְק) שְׁשָׁה מַעֲלוֹת פִּי הֵם שְׁשָׁה מְדַרְיָגוֹת פִּידוּעַ דְּהַמְדַרְיָגָה הַשְּׁבִיעִית הִיא הַיִּצִּיָּאָה לְפוּעַל בְּמַעֲשָׂה, וְגַם שְׁאוּל הִי פּוּעַל בְּמַעֲשָׂה וּמְנַצֵּחַ לְגוֹיִם וְהִי לוֹ ג"כ הַחֻמְשָׁה מְדַרְיָגוֹת דְּגַבּוּרָה רַק הַשְּׁשִׁית שֶׁהוּא דְּבוּק וְהַתְּקַשְּׁרוֹת גְּמַר הַפְּעוּלָה בְּכַח הַמוֹצִיא לְפוּעַל, וְזֶהוּ שֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ הֵינֵנוּ שֶׁהוּא מְפֹלֵשׁ מַעֲבָר לְעַבְרָ כְּנ"ל זֶהוּ רַק ע"י שְׁד' עֲמוּ בְּסִינְעָתָא דְּשְׁמִיָּא, וּכְמ"ש בִּפ"ב דִּיוֹמָא עַל דָּוִד נִגְדַּ שְׁאוּל גְּבָרָא דְּקָרִי סִינְעִי שְׁעַל זֶה אֵין שׁוּם פְּעוּלַת אָדָם מְגִיעַ לְזֶה רַק אֲלֵמְלֵא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ כו' לְהִיּוֹת נִתְקַיְיְמִים בִּידוֹ בְּקֶשֶׁר שְׁל קִיָּיָא, וְשְׁאוּל לֹא גְלִימְסַכְתָּ, פִּי לֹא גִילָה בְּמַעֲשָׂה הַנְּגִלִית הַחֻמְמָה שְׁכַפְמוּחוֹ [וְנִתְלָה זֶה בְּשְׁאוּל כִּי בְּאַמְתָּ גַּם שְׁאוּל הִי כָּל חֻמְמָתוֹ דְּבוּק בְּשׁוֹרֶשׁ הַנְּעֵלָם לְמַעְלָה וּפְרָקָא לְעֵילָא, רַק מ"מ לֹא נִתְבַּרַר זֶה לְמַטָּה לְהִיּוֹת נִתְגַּלָּה בְּפוּעַל בְּמַעֲשָׂה דְּאַסִּיק אֲלֵיבָא דְּהַלְכְּתָא, כִּי גַּם בְּזֶה יֵשׁ נְפִשׁוֹת חֲלוּקוֹת וּכְמַשׁז"ל (בְּר"ר פַּע"א) דְּשְׁאוּל אַחַז פְּלָךְ הַשְּׁתִּיקָה וְכָל זָרְעוֹ

אחריו ואמרו (במדב"ר פ"ד) דמעולם לא נראה בהם עקב כו', כי זהו מדריגתו ושורשו במקום הנצניעות וההסתר ולכך לא גלי.

והוא בכל זרעא דרחל שאז"ל (בר"ר שם) דאחזה פלך השתיקה כי היא עלמא דאתגליא כמ"ש בזוהר, והיננו דשם הצנרף לשתיקה ונצניעות והגדרות תירות משא"כ לאה עלמא דאתפסיא אחזה פלך הודני ואכ"מ] ולכך בכל אשר יפנה ירשיע.

פי' יחייב העפוי"ם אבל לא הי' פועל הצלחה כמו דוד שפשהני' מנצח מלחמה אז הי' מתגלה ומתפשט אור חקמתו לפל. שהי' הפל עי"ז מפירים כבוד שמים ואז ממילא הי' הפעולה רק הצלחה.

כידוע שפאשר ע"י ניצוח הרע מתעלה ומתרום כבוד שמים אז יש התעלות גם לעצם הרע פי נתעלה לשורשו ולמקורו שזהו מקור בריאת הרע בעולם כדי שינצחום ויגלה עי"ז כבוד שמים.

אבל אצל שאול נקרא רק ירשיע לרע כי לא גלו המסקתא שלו שהי' לו בעסק מלחמה זו, זה הי' רק נודע לו ולא לשום אדם ולא פעל כלום בפועל במעשה בזה, ולכך לא סיפר בכתוב מפל תקפו וגבורות מלחמותיו באריכות כמו מדוד רק בקיצור כי עכ"פ פעל בשורש הנעלם רק לא הי' בגלוי לפל, ולכך לא נתקיימה פי הקיום רק ע"י ההתגלות לפועל שזהו מדת המלכות ומדת בריאת העולמות ועניינם, משא"כ בדוד דגלי לפועל כנ"ל נאמר יראיך יראוני כמשז"ל (קה"ר פ"ט א') ע"פ טוב תנאר שכל מי שרואהו נזכר לתמידו.

כידוע שדהע"ה הוא ראש לבעלי רוח"ק (שהוא מדרגה הנז' כמש"ל): ורואהו פי' משיגו ובענין שפתבו הקדמונים על משה שפיר קאמרית (שבת קא ע"ב) שפאשר אדם מחדש ד"ת נדבק בשורש משה, כך שנדבק בשורש דוד ורואהו אז נזכר לתמידו כידוע שעיקר מה שאינו יכול להוציא מפח לפועל היא השכחה שמה שבשעת מעשה אין מחשבותיו ורצונותיו דבוקים כל כך בהשי"ת הוא מצד פח המשכח שמעמיס עליו היצר שזהו כל עיקר פח היצר אצל השלימים להשפיתם ברגע שיוכל מהתקשרותם להשי"ת.

(ודבר זה נעשה ע"י משה בשבירת הלוחות כמשז"ל ועירובין נד ע"א) אלמלא נשתברו כו' פי הוא מצד מדרגתו שהוא הניצוח היצר לאכפאי ועדיין שורשו לא נתקן, ומצד אותו שורש הוא השכחה הנמשך לאדם שכמו שהחכמה נמשך מן השורש הנעלם וכח הזכר שבמוח כך לעומתו פח המשכח נמשך מן שורש הנעלם דרע כידוע דשלשה מדות חכמה בינה דעת הם תלת מוחין שבמוח.

ידיוע בחכמת הטבע פי ארבעה חדרים יש במוח והשלשה מהם פח הזכר וכח השכל והשופט על כל דבר וכח ההרגשה. והם חב"ד חכמה מה מה שיקבל מאחרים ובינה מעצמו דבר מתוך דבר ודעת רוח"ק כנודע.

והד' הוא הדמיון והוא הקוף המתדמה לבנ"א. והם בקדושה נגד שלשה אב"הן ודהע"ה רגל רביעי ואכ"מ ביארם.

ועכ"פ עיקר החקמה הוא כח הזוכר והפכו השכחה נמשך מצד שוה"נ שעדיין לא נתקן, ואז"ל (שבת פ"ז ע"א) דא"ל יישר כחה ששברת פי באמת גם שכרי לוחות מונחין בארון וכמשו"ל (ברכות ח ע"ב) הנהרו בזמן ששכח כו' כי שניהם שנים בקדושתן רק שמצד הנגלה זה נשבר וזה שלם.

אבל מקומם שנה ממש בארון וכן שאול לא נגרע ממדרגתו דבר נגד דוד וכמשו"ל (מו"ק טז ע"ב) שא"ל אלמלא אתה כו'. פי' אתה ר"ל גוף שורש נפשו ודוד ושאול הוא שם התואר להשתדלותם.

ובהשתדלות ונקיון פחותיהם. בניצוח הסניא מצד היגיעה הי' שאול כפן שנה שלא טעם טעם חטא כלל.

רק שלא תיקן השוה"נ ומצד זה הגיע לו עונשו שהוא ממש כענין שבירת הלוחות (וכך המשילו רז"ל (שבת קה ע"ב) כל אדם שמת כס"ת שנשרף, ושריפת התורה היא ענין אחד עם שבירת הלוחות דלכן נעשו ביום אחד כמ"ש במשנה פ"ד דתענית.

ודבר זה יתקן לגמרי רק לעתיד ע"י דרגא דדוד שנאמר בו חיים שאל נתת לן] ומ"מ אז"ל (ר"ה יח רע"ב) בזמן שיש שלום הוא י"ז בתמוז שהוא יום שבירת הלוחות לששון ולשמחה, כטעם והנה טוב מאוד זה יצ"ר שנעשה מזה יו"ט פידוע בסוד הסעודה דלניתן ושור הבר שהם שחיטת היצ"ר דלעתיד פנדע דלניתן הוא יסוד ובהמות בהררי אלף בוקבא ושם הוא קלקול דיצ"ר כנז"ל] והם שני היצרים הנז"ל ברית המעורר לצדיק גמור שומר הברית וזהו הלניתן והוא בי"ז בתמוז.

וברית הלשון הוא בהמות בהררי אלף בתשעה באב שאז נגזרה על פניסת הארץ שהוא הנקבא וזהו ע"י הלשון פנ"ל ואכמ"ל. אבל עכ"פ הי' דייקא יו"ט פי באמת העג"נ הוא רק בשעת מעשה אבל אחר הניצוח הרי אדרבא עי"ז הוא ישרות כח והתחזקות כח אמיץ כזה שגם בהעלם ושכחה עכ"ז הוא חוזר ונזכר ולא נפל ח"ו לגמרי אלא שבעוה"ז עדיין אינו מבונרר עד עת שיקונים מ"ש שיקונר עצם על עצמי' אז יחנפרו גם הלוחות הנשברות ויתברר כי לא הי' שכחה כלל, אבל בעוה"ז אין מגיע ע"ז רק יישר כח מהשי"ת ואכמ"ל עוד]: והרואה דהע"ה ומשיגו וכן בסניו ראית פניו הגופנים כטעם האי דמחזנדא דחזית' לר"מ (עירובין י"ג ב') אסתכלו לפומי' שנאמר והי' עיניך רואות וגו' וכמ"ש בזה במק"א כי עיקר הנפש היא בפנים כטעם אין פרצופיהם דומין זה לזה (סנהדרין ל"ח ע"א) מצד חלוקות הנפשות ואין ניכר החילוק בכל הגוף והוא לבוש הנפש.

והמשכילים יבינו מן הלבוש הפנימיות פידוע בזוהר ע"פ ואתה תחזה. ומי שמזכר גם הלבוש זוכה לקרון עור פנים דמשה.

כל חד לפום דרגא דילי' ואכ"מ ביאורו. אבל הפלל כי בלבוש גנוז כח הנפש וגם יש הבלא דגרמא המחובר עם הלבוש ממש פנ"ל.

ולכך אסור להסתכל בפני אדם רשע (מגילה כח ע"א) כי יש כח להד"ג שלו להתחבר שכה הוא גדול כח הראי' שקמו שפכחו לפעול באחר. פידוע בגמרא ובקדמונים מענין עין רעה ועין טובה.

כָּהֵן יֵשׁ לֹו פֶתַח הַמִּקְבֵּל ג"כ [כִּידוּעַ דְּעֵינָן נִמְשָׁל לִיסוּד בֵּין דְּדְכוּרָא בֵּין דְּנִיְקָבָא בֵּר"פ כֹּל הַיָּד וּבִפְי' יוֹצֵא דוֹפָן וּבִפְי' הָאִשָּׁה] לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו ע"י הָעֵינָן רוּאָה וְלֵב חוֹמֵד הַהַד"ג שְׁלוֹ בֵּין לְטָב בֵּין לְהִיָּקָף.

הַרוּאָה דוּד פּוֹעֵל פָּחוּ וְהַד"ג שְׁלוֹ שְׁזָהוּ כֹל מְדַרְגַת הַרְאָה לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל הַרְאוּם לְכָף לְרֵאוֹת נְפֻשׁוֹת הַקְדָּמוֹנִים שְׁהוּא הַהֲתַדְבָּקוֹת בְּשׁוֹרֵשׁ פָּחוּ כַּמֶּש"ל. וְהַרוּאָה דוּד יוֹדֵעַ שְׁהוּא בְּשִׁלְיֵמוֹת הַרְאוּי כִּי הוּא תְּכֵלִית הַשְּׁלֵימוֹת שְׁל כֹל יִשְׂרָאֵל.

וְאַמְנָם יֵשׁ רוּאָה פְּנִיּוֹ בְּחֵלוֹם פִּי' מִצַּד כֹּחַ הַדְּמִיוֹן שְׁהוּא פֶתַח הַד' הַמְתַדְמָה כְּקוֹף בְּפָנֵי אָדָם לְאַמַת כְּנֹז"ל וּמ"מ ג"כ אֲשֶׁרִי מִי שְׁרָאָה כו' כִּי זָהוּ דְרָגָא דִּילָי' לְהִיּוֹת הַדְּמִיוֹן ג"כ אַמַת וּאכ"מ] לְהִיּוֹת זוֹכֵר תְּלִמִידוֹ וְלֵאוֹקְמֵי גִיְרָסָא.

וְאִזּוּ יִשְׁמַחוּ שְׁזָהוּ תְּכֵלִית הַשְּׁמֻחָה וְכַמֶּש"ל דְּעֵיקָר הַחִיּוֹת הַשְּׁמֻחָה שְׁהוּא בְּיָלוּעַ הַמְנוֹת שְׁעֵיקָרוּ מִצַּד הַשְּׁמֻחָה כְּנֹז"ל: וּמְדַרְגָה זוֹ דְּמַסִּיק שְׁמַעְתָּתָא אֲלִיבָא דְהַלְכָתָא אִזּוּ הוּא עַל פְּרֻשַׁת דְּרָכִים שְׁדְּבוּק בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּשָׁר שַׁע"י פְּרָחָא לְעֵילָא וְנַעֲשֶׂה בְּתוֹרַת אִמָּה ע"י הַב"ק בְּשֵׁם.

כְּטַעַם הַקַּב"ה גּוֹזֵר וְצַדִּיק מְבַטֵּל (מו"ק טו ע"א) מְשׁוּם וְתַגְזוֹר אוֹמֵר וַיִּקָּם לָךְ בֵּין בְּתַפְיָלָה אִמֵּר מְשִׁיב הַרוּחַ נְשִׁיב זִיקָא כו' וּבֵין בְּתוֹרָה כֹּל חֲכָמְתוֹ הוּא עוֹבֵר תִּיְכָף מְעַבֵּר לְעַבֵּר עַד סוֹף הַמַּעֲשֶׂה ע"י הַסִּיּוּעָתָא דְשִׁמְיָא שְׁיורֵד מִלְמַעְלָה תִּיְכָף.

וְשִׁלְיֵמוֹת זוֹ הַמְדַרְגָה עֲדִינָן לֹא הִגִּיעַ לָהּ אָדָם בְּתַכְלִיתָהּ שְׁאֵף דַּהֲמַע"ה נְאָמֵר בְּחִיָּיָה אִינִי מוֹדִיעַ כו' רַק מַרַע"ה כֹּל שְׁמוּעוֹתָיו סִלְקָא אֲלִיבָא דְהַלְכָתָא שְׁאִין כְּמוֹתוֹ רַק בְּאַמַת אִינִן שְׁמוּעוֹתָיו כֹּלֵל רַק דְּבַר ד'.

כִּי הוּא מְדָה אַחֲרַת הִי' בּוֹ שְׁהִי' מְדַרְגָא דְשְׁמַיִם מִמֶּשׁ נִבְדָּל וּמְנַפְרֵשׁ מְכַל תַּאֲנַת עוֹה"ז וְחֻמְדוֹת הַגּוֹף לְגַמְרֵי וְלֹא פָּעַל שׁוּם דְּבַר לְצַרְכֵי גּוֹפּוֹרַק מַה שְׁהַשִּׁי"ת צִיּוּנָה לְפַעוּל. וְלֹא עָשָׂה מַעֲצָמוֹ כְּלוֹם שׁוּם דְּבַר אֵף מְצַרְכֵי גּוֹפּוֹ עַד שְׁהִי' הַקּוֹל דַּהֲשִׁי"ת נוֹכַח עֵינָיו וְהַמְצָנָה אֵת זֶה תַּפְשָׁה וְכֹל מַעֲשָׂיו הִי' רַק מְצוֹת [כְּעַנְנֵן שְׁמַי' הַזָּקֵן שְׁהִי' אוֹכֵל כֹּל יָמָיו לְכַבּוֹד שְׁבַת שְׁאִז"ל וְהַלֵּל מְדָה אַחֲרַת הִי' לֹו כְּדַאִיתָא שְׁם בְּבִיצָה (טז ע"א) וּבוֹי"ר (פְּרָשָׁה ל"ד) דְּהַנְּאוּתָיו לְגוֹף הִי' דְּאִזְיֵל לְמַגְמוֹל חֶסֶד עִם הַדָּא עֲלֻבְתָא וּא"כ עָשָׂה לָהּ כֹּל מִינֵי טוֹבוֹת וְהַנְּאוֹת כְּמוֹ לְאָדָם אַחַר וְזָהוּ דְרָגָא דְדוּד] הַשִּׁי"ת.

וְלִכְף נְאָמֵר בּוֹ לֹא יָדַע אִישׁ אֵת קְבוּרָתוֹ כִּי מִצַּד דִּיעָה אֲנּוּשִׁיּוֹת לֹא נוֹדַע שְׁיִיכוֹת שְׁלוֹ עִם הָאָרֶץ (שְׁהוּא דְרָגָא דְדוּד כְּנוֹדֵעַ) שְׁלֹא הִי' בּוֹ רַק הַשׁוּה"נ שְׁלֹא נִתְקַן עֲדִינָן מְדַרְגָתוֹ כְּנֹז"ל וְזֶה נַעֲלָם מְעִינֵי בִנְיָא לְגַמְרֵי.

[רַק נוֹדַע שְׁהִיא מוֹל בֵּית פְּעוֹר וּבְנַחֲלַת בְּנֵי גֵד וְכַמֶּש"ל בְּזָה] שְׁגַם חֲטָאוֹ לֹא הִי' בְּתַאֲנָה אֲרֻצִּיּוֹת כֹּלֵל רַק אֲדַרְבָּא בְּהִיָּקָף מְזָה. כְּנֹז"ל דְּהַהֲפָאָה עַל הַצּוֹר הוּא יְסוּרִין.

כִּי גַם מַה שְׁבִיבִיקָשׁ לְכֹנֵס לְאָרֶץ אִז"ל לֹא לְאַכּוֹל מִפְרֵי' כו' רַק לְקַיִּים מְצוֹת ע"ש בִּסְפ"ק דְּסוּטָה. וְלִכְף אִזּוּ כְּשִׁבִיקָשׁ לְתַקּוֹן הַשׁוֹרֵשׁ עַל ד"ז זֶה א"א בְּלֹא דְרָף נְחָשׁ עֲלֵי צוֹר קוֹנְדָם הַלִּידָה שְׁזָה פָּעַל בְּהַפָּאָה בְּצוֹר דְּעוֹרֵר זִינָא לְזוּנֵי' וְכַמֶּש"ש בְּזוֹהַר הַנְּז"ל בְּסוּד קָלָא דְהַדְרָא.

והיינו כי ענין הסייעתא דשמיא הנ"ל לשהוא סוד רוח"ק הוא שורש דהע"ה ראש בעל
רוח"ק וגברא דמרא סייעי'.

אבל אצל מרע"ה לא שייך כלל זה כי הוא הי' שמים ממש ולא שייך סייעתא דשמיא כי
פעולתו הי' להוריד השמים לארץ. שזהו ענין זיווגה בתחונים הנז"ל והוא הי' כל
נגלותיו מרפכה ממש להשי"ת כאחד מצבא המרום שלא פעל שום דבר מפת עצמו שיהי'
צריך לסייעתא לה.

אבל דהע"ה להיפך העלה הארץ לשמים לזיווגה למעלה וזהו כל פעולתו שיהי' כל מעשיו
שעושה מדעת עצמו ומרצונו שזהו הנקרא ארץ ג"כ כמו שמים נמשך מעצמות השי"ת.
והיינו ע"י שעשה הנסתרות שלו מרפכה להשי"ת שזהו רוח"ק [שמצד זה גדול מנבואה
כנז"ל, אבל מצד הנגלות נבואה.

גדול וכנז"ל]. וממילא הנגלות הנמשכות מן הנסתרות נמשכות מרצון השי"ת כי דעת
ורצון עצמו הוא דעת ורצון השי"ת והנסתרות הם לד' אלקים שאין יגיעת ארם מגעת
שם לכך צריך סייעתא דשמיא שיהי' מסקנתם וסיומם במעשה ובנגלות פראוי: והנה
נדאי סייעתא זו ג"כ במשפט הגם דעל זה לא שייך יגיעה שהוא פטעם בני חיי ומזונא
לאו בזכותא תליא אלא במזלא (מו"ק כ"ח ע"א) שהוא ההוא נשרא כנז"ל, [והם ג' פחות
הנפש כנז"ל הבנים מן המוח פידיע.

והחיות בלב כמ"ש כי ממנו תוצאות חיים, ומזוני בפכד כי הדם הוא בנפש פח המגדל
ומזין הגוף. ור"ת ושלחם מלך מדת דהע"ה שהי' שלם בכולם שהובטח על שלשתם]
ומ"מ כל התורה מליאה בשכר המצות ובעונש העבירות ג' אלו והיינו כמ"ש שלהי שבת
דע"י נכות משתנה המזל.

וכמש"ל דכפי פעולותיו כך הוא מטה שוה"נ ומכריעו. ואמנם פעמים דתרניהו צדיקים
גמורים כמ"ש שם בשלהי מ"ק על זה דלאו בזכותא גבי רבה ור"ח.

ובר"ה (יח ע"א) מפורש משום דרבה מבית עלי וע"ש בתוס', רק באמת זהו נקרא מזלא
דשורשו הנעלם נמשך מן האבות גם שהוא לא פעל כלום. אך מ"מ הי' מועיל השתדלות
כדאיתא בר"ה שם משום דלא עסק בגמ"ח ומ"מ הי' שזה לר"ח בהשתדלותו רק שהוא
מצד מזלי' הי' צריך השתדלות יותר ולר"ח הי' די בפחות.

וז"ש שם במ"ק תיכף אח"כ אמר רבא הני תלת מזלי בעאי כו' והם נגד בני חיי ומזוני
והועיל על ב' מהם בתפלתו והם חכמה שבמוח ועושר בלב כמשז"ל בירושלמי (מס'
תרומות) לבא בכיסא תליא.

וענותותא הוא נגד שורש הנעלם הנקרא אין כמש"ל כ"פ וע"ז לא פעל כי הנה הוא
ביקש של אחרים. וזה דבר נפלא אטו מגברא דלית לי' קא בעי הי"ל לבקש סתם חכמה
ועושר ועניות.

ואלו הי' בחיים הי' שייך על זה לכאורה לא תחמוד בית ריעה וגו'. אמנם ג' אלו דלאו
בזכותא רק בסייעתא דשמיא שהשתדלות אדם לזה הוא רק בעי רחמי דרגא דדודכטעם
באני תפילה.

והנה כמה מדרגות דסייעתא דשמיא יש וכידוע מהאריז"ל בס' הגילגולים שער הנבואה ובשער היחודים פ"ב במדרגות דרוה"ק שהוא התחברות ההכל שקדם או שילו וזהו מדרגת דהע"ה העליונה מכולם, או של צדיקים אחרים ונה מדרגת שהע"ה שהיו מהכל אביו מאחסנתא דאבוי ושאר בעלי רוה"ק כולם.

משא"כ נבואה היא ע"י קול ודבור הקודם יעו"ש"ב וביאור זה שההכל הגם שהוא למטה מן הקול ודבור מ"מ הם ממששים. והוא במדרגת האין שאינו מהות נרגש כלל וכמש"ל שעי"ז נבנה הגוף והוא במדרגת אין אל הגוף.

ולכך ההכלא דגרמי היא סוד החלוקא דרבנן ומלבוש הנפש (ועבשה"ח פ"ג) כי היא שוה"נ מן הגוף והוא למטה אף ממדרגת דבור שהוא המדרגה האחרונה בנחש פנודע. אף מ"מ היא מדרגה היותר ראשונה כענין וחידה שבנפש דהיינו שהוא בגדר אין.

כך זה ההכל רק שמאין זה נבנה הגוף ונבואה הוא מן השמים פנ"ל. משא"כ רוה"ק בארץ פנ"ל.

ודהע"ה רבן של כל בעלי רוה"ק (כמ"ש האריז"ל שם) הוא ברזא דארץ ומלך הארץ יקרא. כי שמים וארץ הם גוף ונפש פנודע (סנהדרין צא ע"ב) ולכך יש ברוה"ק נגד נבואה מעלה וחסרון כמש"ל: וביאור זה כי הנה הנבואה או רוה"ק הוא רק ע"י זכות שקדם שיתגלה אליו אמתות השי"ת כי כל זכיות האדם שפועל הן במחשבתו ורצונו הן בדבור ומעשה סלקין לעילא כל אחד למקומו.

כי משם לוקח כטעם חלק ד' עמו וכמש"ל ע"פ ויפח באפיו כו' מאן דנפח מתוכו נפח. והנסתרות שהם תרי גדפין דההוא נשאר ודבוקים בו פרחין למקומן בעצמות השי"ת מקום נסתר ונעלם מעין כל נביא וחונה בעוה"ז [רק יפתח בעוה"ב שהוא יום ההוא] אבל הדבור ומעשה פרחין למקומן ג"כ באותיות ו"ה דשם פנודע שהם הנגלות ובהם הוא הנבואה והיינו שע"י הכנתו והשתדלותו עכשיו זוכה שיתגלה לו.

ר"ל שיהי' הוא מרפכה לקול ודבור דהשי"ת שיהי' מדבר מתוך גרונו [וכמ"ש האריז"ל שם דא"א לשום נבואה וקול ממש"י כ"א לצאת דרו"ה מוצאות הפה של האדם הגשמי כטעם רוח ד' דבר בי דייקא ומלתו על לשוני וכך שמעתי על הקול דמתן תורה ודברות ראשונות דמפי הגבורה שנפתחו מוצאות הפה דכל ישראל ודברו דברות אלו].

כי אותו הקול ודבור הקודם מאחר שעלה למקום שעלה נעשה ממשות השי"ת, וע"ש בהאריז"ל קראו מלאך ולא ביאר החילוק בין נבואה למגידים. [כענין שהי' להב"י דהוא מדרגה פחותה אף מרוה"ק] כי באמת נבואה נקרא בכל מקום מעצמות השי"ת אם לא במקום שנאמר מלאך ד'.

והגם שהי' מלאך נקרא בכ"מ ד' ממש כי עצמות השי"ת הי' מלובש שם ג"כ. וענין המגידים הוא ע"ד הדיבוקים שהיא מנפשין דאזלין ערטילאין כך המגידים אלו ממלאכים ממצות [שלו דייקא] שהמלאך מדבר מתוך גרונו ויודע ונרגש היטיב לכל כי אין הוא המדבר רק פת אחר המדבר מגרונו כי המלאך אין בו פת להיות עצמות האדם ממש, ולכך אין דבוריו מבנררים וכמ"ש האריז"ל משא"כ הנביא אשר ידבר ולא יהי' נקרא

גביא שקר פי מדבר בשם ד' ששם אין מקום לשקר כלל כי עצמות השי"ת מתלבש בו ומדבר מגרוננו.

והשי"ת שהוא מקור הכל ומקור הנפש ג"כ הוא מתפשט בנפש פאחד עד שהוא מדבר ממש ככל אדם, שלכה אמרו למיכיהו. שקר אתה דובר ולירמי ברוך ב"נ מסית אותך.

ושמעתי פי נדאי הקזיקו ירמל' לנביא אמת שהרי שאלוהו רק ידעו שיש בנבואה טעות ודמיון המתדמה כאשר יש לו נגיעה לגרמל'. והיינו נגיעה דברוך ב"נ שלא הי' חפץ שילכו למצרים פי הי' רוצה להשיג נבואה וזה א"א בח"ל ואם אין הנביא מסלק הנגיעה לגמרי אז מצד הנגיעה יוכל לדמות שהוא קול ד' ואינו, והיינו פי באמת הוא קול עצמו ממש רק שהוא משיג יודע שהוא קול ד' המדבר מתוכו: ואמנם אין השי"ת שופע בחסד חנם שהרי כף יסד העולם שיהי' הכל פאלו פאים בשכרון.

וגם התגלות אלוקית זה אינו משפיע מעצמו רק כאשר קדם קול ודבור זה ועלה למעלה שהי' בדין שיטול שכרו להתדבק במקור חיות השי"ת ואותו ניצוץ מהשי"ת הדבוק בקול ודבור זה הוא יכול להתגלות לאותו אדם ששייך לו.

או לאדם אחר פשעשה איזה מצוה השייך לשורש זה וכמ"ש האריז"ל שם וכל נבואה הוא בדכורא. פי מצד הקול ודבור שהוא עולה למעלה בעצמות השי"ת שיש שם דכר ונקבא, פי חומר וצורה גוף ונפש שהם איש ואשה פידוע ג"כ בספרי מחקרים הקדמונים פי גוף ונפש הם איש ואשה, והגם שבכלל הם הקול ודבור זו"נ פנודע והיינו רוח ונפש מ"מ הם ג"כ נפש וגוף, פנודע זה פי הנקבא היא ג"כ מלבוש לדכורא ולכה רוח"ק בנקבא פי ההבל שהוא פח האין של הגוף שדבוק ג"כ עם הדבור העילה בסוד מלבוש וחלוקא דרבנן הנז"ל, והיינו פי הדבור יוצא רק מן הגוף ויש בו ג"כ פח הגוף אלא שמ"מ עיקר הפועל הוא הנפש וכמשו"ל בפ' חלק במשל דחגיגה וסומא רק פועל דרך הגוף.

וכבר נת"ל פי חבור הגוף בנפש הוא ע"י ההד"ג והבל הזה הוא העולה ג"כ למעלה ודבק בשורשו שהוא האי"ן רק שהוא בנקבא פי הוא אי"ן דגוף כנז"ל, וכאשר מכין האדם ומשתדל להיות נסתרותיו דבוקים להשי"ת הנה זה א"א שהשי"ת יאיר לו מצד הנסתרות, והגם שיהי' לו זכות בנסתרות מקודם מ"מ אין יד האדם משגת שם להשיג משם כנז"ל וכמ"ש בסוף תז"ח פי במחשבה שם הידיעה ולא הבחירה.

וא"כ אין שייך לומר בדין שיטול שכרו רק מצד הנסתרות שבגוף וההד"ג שזהו למטה מן הנגלות דנפש פנ"ל והגוף נעלמו הוא וגם הנפש מן הנגלות ומקום הבחירה נאדרבא בגוף מקום הבחירה היא רק בג' ראשונות שבמוח ולב ולא בז' תחתונות דגמר הפעולה שע"ז ארז"ל בוי"ר פ' כ"א י' בהמות נתי לה שלשה ברשותה ושבעה אינם ברשותה.

פי גוף ונפש הם אדם ובהמה פנודע [ועי' זנהר אמור צ"ו א' ב' וברע"מ ל"ז א' בסוד העומר שעורים. וע"ע בפ' בלק קפ"ט א' והיינו פי מחמשה מיני דגן נזכר בכתוב בשבח הארץ רק ארץ חטה ושעורה והשאר נכללים בהם פי הם השורש מאכל דאדם ובהמה פי השעורים מאכל בהמה פדאיתא בפ' בלק שם וברפ"ק דפסחים, ולכה אמרו בהרואה דשעורה רומז סרו עונותיו פי העונות מצד הגוף פדאיתא בפ' חלק והשעורה היא

המברכת הגוף כמ"ש הזוהר שם, והינינו דברורין דאותו משפא דחויא הוא דייקא ע"י מנחת שעורין שמקריב כל עיקר פח חיות הגוף להשי"ת ועי"ז ערקא אשת זנוגים מן ההוא משפא דחויא ואכמ"ל] ועל סוף המעשה דגוף נאמר אין אדם בארץ [דייקא] אשר יעשה וגו' במעשה לפועל, וכמ"ש במק"א שעל סוף המעשה נאמר אלמלא הקב"ה עוזרו כו' כי סוף מעשה נעוץ במחשבה תחילה דאין מקום לבחירה שם רק דבג' ראשונות דנפש שם אין הבחירה רק כולו טוב כטעם נשמה שנתת בי טהורה.

ובשבועה תחתונות דגוף להיפך אא"צ כנ"ל. ועיקר השתדלות אדם רק בז' תחתונות מצד הנפש ר"ל בהגדרת המעשים וכחות הפעולה מצד הנפש שבו.

אבל מצד הגוף שהוא סוף היציאה לפועל זה אין בינו. ובנסתרות ההשתדלות מצד הגוף במחשבותיו ורצונו וכל נסתרותיו להיות בלתי לד' אבל מצד הנפש ע"ז נאמר ישת חושף סתרו.

ובפ"ב דחגיגה (י"ג רע"א) הא בבתמי גנואי הא בבתמי בראי הפי' כי סתרו נקרא בתמי גנואי ודברי רש"י שם צ"ע וכן פירש"י בפ"ק (ה' ע"ב) על הא בבתמי גנואי כו' דמקום יש להקב"ה ומסתרים שמו כו'.

הינינו בתמי גנואי שזהו הנסתרות הנקרא חושף ומחשכים לאדם שאין נגלים לו כנ"ל ושם הוא הבכי' על גאונותו של ישראל שנטלית שהוא מצד הנסתרות שאין מבוררים, שע"ז הוא כל הגליות והעדר הגאות שהוא הנשיאות ראש דג' ראשונות שלא הי' להם רק בימי שלמה שבימיו הי' הנסתרות מבוררין שהרי כל מלכי ארץ הודו, וכמ"ש שלום נאמת והי' בימיו מעין משיח שלא הי' צריך למלחמות כלל רק בסוף ימיו הוקם לו שטופי הראו לו שעדיין אין מבורר לגמרי.

אבל אלו הי' הנסתרות מבוררין לגמרי הי' תכלית הנשיאות ראש לישראל. ולכך רק באותו מקום שיש להקב"ה פי' כשהשי"ת נכנס לנסתרות ומסתיר עצמו ואז החושף כסה ארץ כטעם ישת חושף סתרו שם הבכי' מפני גוה.

אבל בנגלות עוז וחדנה במקומו ונהורא עמי שרי' לעולם למי שפא להתקרב להשי"ת בנגלות בהגדרת פחות הפעולה הולך ואור לו באור תורה ומצות שהם נקראים עוז. כטעם ד' עוז לעמו יתן שנדרש על התורה שממנה התקיפות] וחדנה [כטעם עבדו ד' בשמחה] וכן נקרא אור ונר שזהו הנהורא: ומהות הגוף והנפש מחנכרים ממש ומורכבים זה בזה כמשל דחגור וסומא עד שא"א בכח אדם להבדילם.

לכן יש לאדם השתדלות בכל עשרה פחותיו וגם הכל ביד"ש כל העשרה פחות ופי' חוץ מיראת שמים פי' אותו הכל שביד"ש מצד היר"ש הוא הכל בידי אדם פי' ז' תחתונות דנפש וג"ר דגוף נקראים יר"ש ששם היראה שפא אינו מבורר בשורשו לד' ממש.

ולכן הוא הבחירה פי' אלו הי' מבורר שהכל ביד"ש הרי הוא מבורר בכל, רק באמת ע"י הערבוב דטו"ר א"כ אין מבורר דשפא שורשו ברע. והבירורין הם רק בנסתרות דגוף ומשפא דחויא ובנגלות דנפש פי' בכלל כל נגלה הוא מצד הגוף ונעלם מצד הנפש.

וילכה הנגלות דנפיש הרי הם מתלבשות ביותר בלבוש הגוף לכה צריכים ג"כ בירורין ואמנם האדם עצמו אין מפיר בחיותו איזה פחות נמשכים מן המשפך דחויא ואיזה מן עצמות הנפש, רק מרע"ה דנקרא בעלה דמטרוניתא לא יגע בנסתרות רק בנגלות שמצד הנפש פי בנפש אין ההשתדלות אלא בז' תחתונות פנ"ל.

וילכה לגבי משה יראה מלתא זוטרתא היא (ברכות לג ע"ב) שהי' רק במדרגת התחתונות משא"כ מלה פיון שפורע שוב אינו זוקף (שם לד רע"ב) מצד תוקף היראה שהיא אצלו בג' ראשונות דשם עסקו והשתדלותו.

פידוע דדהע"ה קרא עצמו בהמה פטעם ואני בהמות הייתי עמה, ונקרא ג"כ דוד הקטן כמ"ש בפ' א"ע (ס' ע"ב) דפני השור נתהפכו לפני אדם אפי זוטרי פי' דשור הוא הראשונה מג' בהמות דברשותה שהוא בסוד השורש הנעלם שהוא ההבלא דגרמי שהוא מצד המוחין דקטנות פרוכים פרכיא.

ובשם הי' חטא ישראל בעגל שקלקלו השוה"נ פי באמת המעשה לפי דעתם וחקמתם הי' נראה שעסק מצוה הוא לעשות אלהים וגו' כדי להמשיך יראה עליהם כמו ש"א דחלן. רק שבקשו לזה פעולה גשמות ותמונה ממש שזהו מצד הגוף, ובקשו לעשות ממעלה מטה שהנסתרות והג' ראשונות ימשיכו יראה מצד גופנית ממש ומדרגה תחתונה.

וילכה יחזקאל בקש רחמים דפני השור הוא קטיגורי' שגם שורה"נ שלקהם הוא שור ממש אוכל עשב, פי גופני ובאמת האי"ן שפגוף צריף להיות לו דיבוק לנפש בסוד מוחין דקטנות וזהו פרוכים שהוא זנב לאריות ולא ראש לשועלים ודיבוק לגוף בפני שור שמצד זה נמשך העון כנו"ל.

פי יש לאדם לעלות פחותיו למעלה ולעשות מגוף נפש ולא מנפש גוף, ומי שהוא ברזא דארץ פגון דהע"ה פל עסקו הי' בנסתרות וג"ר לבררם ולהדביקם בג"ר דנפש. פי הגוף מלבשת הנפש אבר באבר וכח בכח פידוע ומאן דאחיד בג"ר בגוף אחיד ג"כ בג"ר שפגוף המלובש בהם.

פידוע דאין חילוק האוחז ביד המלה בין פשאוחזה פשהיא ערומה ובבשרו ממש בין פשאוחזה פשמלובשת בבית יד מ"מ אחזן במלכא ממש, (וכן להקפך המבורר בז"ת דנפש אחיד ג"כ בז"ת דגוף פי א"א לזה בלא זה פנ"ל).

וילכה המשיך רוח"ק מחכמה עילאה וג"ר דהשי"ת ע"י הקבל הגוף דסליק למעלה ונעשה ג"ר דגוף ש'לו למעלה ג"כ תקועים במקום הנקרא גוף ומלבושים לג"ר דנפש דעצמות השי"ת. ונמצא אח"פ פשזכה שישפיע לו השי"ת מצד זכיותיו להשיג מעצמות אמיתות אורו הי' השגתו מצד הג"ר.

רק שהי' מצד התלבשות בגוף ולבוש שהוא ההבל הנז' שהוא נשרא כנו"ל לשעליו הי' רוכב שהע"ה כנו' בסבא דמשפטים קי"ב ב'. דגדפא דימינא שהוא הרחימו שבמזנותן ונקף חשקו הי' על עמודא דאשא רשפי אש שלהבת"י דהתלהבותו לרצון השי"ת, וזהו להאיר לפניו הדרך פטעם ותורה אור פי החכמה מדרכת לאדם פטעם בהתהלכה תנחה.

וגופא וגדפא שְׂמאלָא שְׂהוּא הִדְחִילוּ דְלֵב שְׂאַחְרִיו נְמִשְׁהָ כָּל הַגּוּף כְּטַעַם ד' יִרְאַה לְלֵב וּכְמ"ש ב'פ' חֶלֶק גְּבִי דוֹאג וְאַחִיתוֹן פֶּל דְרַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי וְלֹא הִתְכַּמְהּ. כִּי מִצַּד הַמְּשַׁפָּא דְחוּיָא עֵיקַר הַהִשְׁתַּדְלוּת שְׂהוּא הִיר"ש וְהִדְחִילוּ הוּא בְּלֵב שְׂשֻׁם מְשַׁפֵּן הִיצ"ר כְּמ"ש ב'פ' הַרוֹאָה, וְהֵם עַל עֲמוּדָא דְעֲנֵנָא כְּטַעַם יָשֵׁת חוֹנְשָׁה סְתָרוּ כִּי עֲקוּב הַלֵּב מְכַל וְגו'.

וְהִדְרַכְתּוּ הוּא רַק פְּאַשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הָעוֹר בְּאַפְיָלָה לְמִצּוֹא בְּמַחְשָׁפִים אֹר הִתְכַּמְהּ הָאֲמִיתִית הַמְּאִיר לוֹ, וְשֵׁם הוּא עֵיקַר בְּתֵי גֻּוּנָאֵי וּמְקוֹם הַמְּסַתְרִים כְּמַש"כ. וְלֵכָּהּ הוּא מִצַּד צְפוֹן שְׂמִינָד שְׂהִי קָם בְּבוּקָר וּמְקַבֵּל עוֹמ"ש רֵאשׁוּנָה לְצַד מְזַרְח שְׂהוּא נִגְד גּוּף הַנְּשָׁר וְאַמִּיתוּת בְּהִירוּת הַשִּׁי"ת מִצַּד הַשְׁוֹרֶשׁ הַנְּעָלָם וְתָמֵן חֲמֵי וְהַשִּׁיג מֵה שְׂהַשִּׁיג וְעֵדֵינֵן לֹא הַגִּיעַ לְגִילּוּי.

וְאַח"כּ לְצַד דְרוֹם ר"ל הַתְּגַבֵּר בְּאַהֲבָה שְׂשֻׁם קִצַּת הַתְּגָלוּת וַיֵּשׁ מְאַיֵן וְהַשִּׁיג ג"כ מֵה שְׂהַשִּׁיג וְעֵדֵינֵן אִינוּ בְּגִילּוּי גְּמוּר עַד שְׂפָנָה אַח"כּ לְתוֹקְהָ הִירְאַה וְתָמֵן מְאַיֵד עֵינוּי מִצַּד גִּוְדֵל הַבּוּשָׁה מֵהַשִּׁי"ת שְׂזָהוּ עֵיקַר הִירְאַה כְּדֹאִיתָא בְּנִדְרִים (כ ע"א) וְזָקִיף רִישֵׁי'.

וְזָקִיף רֵאשׁוּ כְּטַעַם ד' זָקִיף כְּפּוֹפִים שְׂאז"ל בְּבִרְכוֹת (יב סע"א). כִּי כְּשֶׁהַשְּׁלִים כָּל הַג' רֵאשׁוֹנוֹת תִּיֶקֶף זָקִיף ג"ר דִּילְגֵי שְׂהַשִּׁי"ת הָאִיר לוֹ בְּהַהוּא הַבְּלֵא הַנּו' ב'פ' בְּא ל"ט א' [שְׂהַכֵּל אֶתְעַבִּיד מִיַּנְי' כַּנ"ל דְּהוּא שְׁוֹרֶשׁ הַגּוּף וְלֵכָּהּ גַּם קָלָא אֶתְעַבִּיד מִיַּנְי' אַע"פ שְׂהוּא לְמִטָּה מֵהַקּוֹל.

מ"מ מִצַּד הַגּוּף הִיא לְמַעַלָּה דְקָלָא קְאִים עַל קִיּוּמֵי, מִשְׂא"כ זֶה יֵשׁ לוֹ הַתְּפַשְׁטוֹת וְכַח הוֹלְדָה לְהוֹלִיד קִיל כִּי הוּא הַשְׁוֹרֶשׁ כַּנ"ל]. וְלֵכָּהּ תִּיֶקֶף בְּהַהוּא שְׂעֵתָא בְּא הַנְּשָׁר שְׂהוּא הַסִּיעָתָא דְשְׂמֵיָא שְׂלוֹ שְׂהוּא אוֹתוֹ הַהֶבֶל כְּנֹז' שָׂם ב'פ' בְּא שְׂזָהוּ שְׁוֹרֶשׁ סִיעוּעוֹ מִיַּנְי' חֲזִי כָּל מֵה דְחֲזִי וְשָׂט ת' פְּרִסִי.

ר"ל כָּל אַרְצָא יִשְׂרָאֵל שְׂהוּא כַּחוֹת הַגּוֹפְנִים כְּנֹלָם, וְעַד דְמָטָא לְטוּרֵי חֲשׁוּף. כְּבָר ח"ל סוּדָם (ב"ד לד ע"א) שְׂשֻׁם הַנְּפִילִים.

פִּי חִתְמָה הַנְּפִילָה מֵהַשִּׁי"ת בְּסוּד הַשְּׂבִירָה וְהוּא רְצָה לְהַעְלוֹתָהּ לְמַעַלָּה. וְהַהוּא נְשָׂרָא אֶתָּא מְשַׁם כִּי הַגּוּף הוּא מְשַׁפָּא דְחוּיָא רַק שְׂהוּא הָעֵלָה הַג' רֵאשׁוֹנוֹת בְּכַח הַסְּתַפְלוּתוֹ בְּצַפְרָא לַג' רוּחוֹת.

ר"ל לַג' כַּחוֹת אֵלוֹ לְהַשִּׁי"ת. וְלֵכָּהּ הִבִּיא לוֹ תְּרִין טְרַפִּין דְבִטּוּרֵי חֲשׁוּף הֵם ב' שְׂרָשֵׁי כַּחוֹת חִתְמָה שְׂהַפִּיל הַשִּׁי"ת לְמְקוֹם הַחוֹשֶׁף.

ר"ל לְמְקוֹם שְׂאִין שָׂם שׁוּם אֹר כְּלָל. וְהֵם הַז"ת דְּגוּף שְׂזָהוּ טוּרֵי חֲשׁוּף.

וְהַפִּיל הַשִּׁי"ת לְשָׂם ג"ר שְׂהֵם כַּחוֹת מֵהַשִּׁי"ת. וְהַשְׁוֹרֶשׁ הַנְּעָלָם הוּא דְבוּק לְמַעַלָּה בְּסוּד כְּרוּבִים כְּרַבִּיא כְּנֹז"ל אֶבֶל הַב' כַּחוֹת הַנְּכַנְסִים בְּטוּרֵי חֲשׁוּף אֵלוֹ הֵם מוֹח וְלֵב.

כִּי הַשׁוּה"נ הוּא נְעָלָם מִן הָאָדָם וְהֵם נוֹפֵל וְגִלוּי עֵינַיִם עֵי' ב'פ' בְּלֶק ר"ח א' כִּי הֵם אָמְרוּ הָא בֵּר נֵשׁ דְעַבְדָּתְ חֲטִי כו', וְהַמְּלָאכִים נִקְרְאִים קְיִימִים שְׂהֵם כַּחוֹת קְבוּעִים וְקְיִימִים כָּל אַחַד כְּפִי מֵה שְׂהוּא וַא"כ הֵם הִי' כַּחוֹת הַקְּטַגּוּרִים שְׂבָרָא הַשִּׁי"ת: וְהוּא עֲצָמוֹ כַּח הַיָּצָר כְּמַשׁז"ל (ב"ב טז ע"א) הוּא שְׂטָן הוּא יַצֵּה"ר יוֹרֵד כו', פִּי שְׂכָשְׂהוּא לְמַעַלָּה שָׂם לֹא שְׂיָיֵד יָצָר וְכַחוֹ הַקְּטַרוּג שְׂהוּא הַקְּפָה אֲמִיתוּת רְצוֹן הַשִּׁי"ת שְׂחַפְּץ בְּטוּבָה וְשׁוֹנָא מִי שְׂמְדַבֵּר דְלְטוּרִיא עַל בְּנֵי כְּמוֹ שְׂאז"ל, רַק מ"מ רְצָה הַשִּׁי"ת שְׂיֵהֵן' כַּח זֶה בְּעוֹלָם ג"כ מִצַּד שְׂאוּהַב

משפט ומצד התפשטות מדת המשפט והדין הגיע המשפט להיות מקטרג ושעל פרתו יענה אמן.

וכשהוא למטה דלא שייך קטרוג פחו הוא היצה"ר להסית לרע שנה עצמו הכל אחד רק למעלה נקרא קטרוג ולמטה רע וזהו הורדה לו פשיורד למטה כי למעלה אינו נקרא רע כלל כי כך רצון השי"ת רק ע"י ההורדה למטה פשוט על באדם אז נקרא גם הוא רע כמשנת"ל.

ונקרא בפ' פל פתבי מלאך רע ופי' מלאך שלוח מהשי"ת ומפי עליון לא תצא הרעות ומצידו אין מקום לפחירה להשתנות לרע שהפחירה רק באדם ואיך נעשה רע רק האדם עושהו לרע גמור כמשנת"ל.

ונהו אוירא דעלמא שמשנהו. ועזא הוא בלב ששם עיקר היצר ושניהם לשון עזות שהוא היקף הבושה שהיא היר"ש כנז"ל שהוא רזא דאשת חיל ואלו אשתזנונים [ומ"מ א' אלופו של עולם גנוז בגנונייהו בסוד השורש הנעלם שאין אות הא' נרגשת במבטא כלל שהוא בהעלם גדול דלולי זה לא הי' שום חיות.

ונהו פל עבודת האדם בעוה"ז להוציא בלעו מפיו והשוה"נ שהוא להעלותו למקורו ולהיות גלוי שעזות זו מהשי"ת. פטעם הקב"ה גוזר וצדיק מבטל שנה עזות, וכן השמחה היקף היראה והבושה רק שהיא לד' והרע ממילא מתבטל לגמרי פשנעדר חיותו מהשי"ת ר"ל שאין עוד רצון השי"ת טמון בהעלם תוף העזות הרעה] רק עזאל פמות דשם ראשית הדבוק בשורש הנעלם שנקרא אל והם אטעיו עלמא ביותר קודם המבול שהיו להם ג"כ פח הפריחה למעלה עי' בילקוט בראשית ממד' אבפיר.

פי' שלהיותם שורשם למעלה הם הי' בסוד הנגה לו סביב שפעמים נהפך טוב ופועמים רע כנז"ל, וזהו השם שלמדו לאותה ריבה ששמה אסתהר הנז' שם במד אבפיר אשר לדעתי ברור שלזה פינונו במגילה י"ג א' שהי' או"ה קורין אותה ע"ש אסתהר, ובתרגום שני אסתר ב' ז' איתא בשם פוכב נוגהא בלשון ינגית אסתירא וז"ש קבעוהו בז' פוכבים דנגה היא מז' פוכבים ובו אתיליד נורא וכח היצר דזנות פדאיתא בשפת קנ"ו א'.

ולכך ריבה זו שהתגברה נגד תאנה זו נקבעה בטיב שבה, פי' פח נפשה העלתה עד הטוב שבאותו פוכב פי' בכל דבר יש טו"ר וסוד אותו פוכב נוגה ע"ש נוגה לו סביב. פי' רק ביצר זה הוא הטו"ר כמש"ל בשם מדה"נ דיצר זה לא יתבטל גם לעת"ל פי' לא יהי' חמידו דאורייתא.

והוא המשפנה] גם לטוב ונבלע בקנושה. והפח המסיתה לזנות נקרא שמחזי והוא עזא כמ"ש במק"א פי' התאנה בלב ואז הי"ל פח שגם בעת דבוקם ברע עכ"ז היו פורחים למעלה, פי' הי' פח התפשטות עד לב השמים כמש"ל בתיהם שלום וגו', שהי"ל כל מיני חמדות למילוי הלב וכן כל מיני חכמות למילוי המוח והינינו ע"י הפריחה למעלה להשיג ג"כ אמתות השי"ת שהוא המנהיג והוא הנותן פח לכח הרע ג"כ, ומצד פחו הבלתי בעל תכלית הקשיף פח לרע בבילתי תכלית מאחר שגם זה נמשך עכ"פ מעצמות פח השי"ת והרי פח השי"ת בילתי תכלית, והיא פשהתבוננה באמתות השי"ת איך הוא המנהיג הכל נשארה דבוקה שם ר"ל במחשבה ותבוננות זו ולא פנתה עוד להתבונן בחמידות עוה"ז

כָּלֵל: וְזֶהוּ הַטּוֹב שֶׁבְּנוּגָה [וְאָמְנָם לְפִי שֶׁהוּא בְּנוּגָה שְׁמֵשׁ יְנִיקַת הָעֶכּוֹ"ם לְכֹן עֲשָׂאוּהָ אַח"כּ אֱלֹהוֹת כִּי הוּא שׁוֹה"נ דְּרַע וְזֶהוּ מְרַחֵץ שֶׁל אֶפְרוֹדִיטִי הַנּוֹז' בַּע"ז (מַד' רַע"ב) שֶׁפֶתַב הַרְמַב"ם בְּפִירוּשׁ הַמְשָׁנָה שֶׁם שֶׁהוּא אֶלִיל כּוֹכָב נוּגָה יַעו"ש וּמ"ש בְּגִלְיוֹן הָעָרוּף שְׁלִי.

וְלָכֵן רַחֵץ ר"ג דָּאֲתִי מִדּוֹד לְמִקֵּן שׁוֹרֵשׁ הַרַע דְּזִימָה ע"י הַרְחִיצָה שֶׁהוּא הַמְדַרְגָּה הַיּוֹתֵר פְּחוּתָהּ מִגּוּף הַקְדוּשׁ שֶׁהָרִי אָסוּר לְהַזְפִּיר שֶׁם ד"ת [וּמ"מ כִּפְּי לְשׁוֹן הַמְשָׁנָה הַזְכִּיר וַיַּעו"ש בְּגִמְרָא כִּי א"א לְבִירוּר רַק ע"י ד"ת], וְהוּא כְּמִרְאָה אַחֻרָיִים מִן הַגּוּף וּמִצַּד הַהוּא יֵשׁ לָהּ קִצָּת שְׁיִכּוֹת עִם קְלִיפַת נוּגָה שֶׁהוּא בְּסוֹד אַחֻרָיִים כַּנּו"ל.

וְהוּא אַחֻרָיִים לְגוּף הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא בְּסוֹד הַנּוֹקְבָא כַּמְשׁוֹ"ל בַּכ"מ עַל הַגּוּף אֵיקוֹנִין שֶׁל מְלָךְ. וְאִיתָא בּוּי"ר (פַּל"ד) עַל הַרְחִיצָה דְּרוֹחֵץ אֵיקוֹנִין שֶׁל מְלָךְ וְהִלֵּל אָמַר דְּהוּלָּךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה.

פִּי' דְשָׁם הוּא יְפוּי הָאֵיקוֹנִין כַּמְשׁוֹ"ל דַּבְכ"מ יְפֵה תְּנַאֵר נִקְרָא בְּהַגְדַּרְת הַתְּאַנָּה וְשֵׁם דְּזִינְקָא הַתְּגַבֵּר לְהַעֲלוֹת קְלִיפַת נוּגָה וְהוּא בְּעַפּוֹ הָעוֹמְדֵת עַל הַמְיַצֵּר דְּאָרְץ יִשְׂרָאֵל וְחִצְיוֹ א"י וְחִצְיָא ח"ל כְּדַאֲיָתָא בְּתוֹס' רַפ"ק דְּגִיטִין ב' הִירוּשְׁלָמִי דְלִכְךָ נִקְרָא פְּעָמִים א"י וּפְעָמִים ח"ל ע"ש], כִּי הָעֶכּוֹ"ם דְשָׁם בְּטִילָה וּטְפִילָה לְגַבֵּי גוּף הַמְרַחֵץ כְּמוֹ שֶׁהִשִּׁיב לְאוֹתוֹ הַגְּמוֹן [שֶׁהוּא כְּמוֹר אוֹתוֹ עַפּוֹ"ם וְרַצָּה לְהַתְּגַבֵּר כְּנִגְדּוֹ וְלְהַמְשִׁיכוֹ אֶדְרַבָּא שֶׁהוּא עוֹבֵר עַל ד"ת וַע"ז יְמֻשְׁכֵּנוּ] וְהִיא תְּשׁוּבָה גְּנוּבָה כַּמְשׁוֹ"ל הַתּוֹס' מְכֻוֹסָה וְנִעְלָמָת, שֶׁהַעֲלָאת שׁוֹרֵשׁ תְּאַנָּה זוֹ לְשִׁרְשָׁהּ הִיא בְּהַעֲלֵם גְּדוּל בְּכַמָּה לְבוֹשִׁין וְכַסּוּיִן מִצַּד מְשַׁכָּא דְּחוּיָא שְׁלֵא יִפְגַּע בּוֹ כְּבוֹדָע.

וְאֲנִי אוֹמֵר אֵינָה גְּנוּבָה פִּי' מִצַּד רְזָא דַּאנ"י אֵינָה גְּנוּבָה כָּלֵל וַאֲכַמ"ל עוֹד], אָמְנָם הֵם הַמְשִׁיכוֹ כ"כ הַרַע בְּהַתְּפַשְׁטוֹת מִפַּח פַּח הַבְּלִתִּי בַעַל תְּכִלִּית עַד שְׁגָרְמוּ חֲנוּכָּה הָעוֹלָם, וְאִז אַח"כּ נִשְׁבַּע הַקַּב"ה כּו' וְהוּא מֵה שְׁקֻשְׁרוֹ בְּשִׁלְשָׁלָא דְּפָרְזָלָא פִּי' בְּרִזָּל הוּא מִדַּת דְּהַע"ה כְּבוֹדָע וְהוּא הַמְמַתְּקֵן שׁוֹרֵשׁ הַנְּעֲלֵם וּמַעֲלָה הַהַבְּלָא דְּגָרְמִי לְהַשִּׁי"ת וְנִשְׁאָרוּ הֵם לְמַטָּה קְשׁוּרִים בְּטוּרֵי חֲשִׁיף.

פִּי' הַתְּנִיחוֹ שֶׁהוּא אַחַר ת' פְּרָסָה דְּאָרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא חֲמִדוֹת הַעוֹה"ז שֶׁמִּצַּד הַקְּדוּשָׁה, וְתַנַּאֵר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מִצַּד הַנְּיּוֹת הָאָרְץ וְאַח"כּ מְגִיעַ לְמַה שְׁקוֹדֵם הַנְּיּוֹת הָאָרְץ דְּהֵיִנוּ הַתְּנִיחוֹ שֶׁבְּהַרְרִי [פִּי' פַּחוֹת] קָדֵם פִּי' כִּי בְּרִישָׁא חֲשׁוּכָא וְהָדָר נְהוּרָא כְּבִרְיִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם כִּי יִשֵּׁת חֲנוּשָׁף סִתְרוֹ.

וּמִצַּד הַנְּסֻתְרוֹת שֶׁהֵם קוֹדֵם הַנְּגֻלוֹת נְחֻשָׁף הַחֻשָׁף כִּי מִצַּד שְׁיֵשׁ נְסֻתְרֵי הָרִי נְסֻתְרֵי הָאוּר וְהַחֻשָׁף יְכַסֶּה אָרְץ הַנְּגֻלוֹת רַק אַח"כּ הוּא הָאוּר וּמִי שֶׁנִּשְׁמָשֵׁף בְּנִגְלוֹתָיו אַחַר תְּאַנּוֹת עוֹה"ז דְּבוּק בְּהַרְרֵי קָדֵם: וְאֵלּוּ פַּחוֹת הַיַּצ"ר שֶׁבְּנְסֻתְרוֹת הַגּוּף בְּמוֹחַ וְלֵב קֶשֶׁרֶם שֶׁם וְאִין לְהֵם הַתְּחַבְּרוֹת עוֹד עִם הַהוּא נִשְׂרָא שְׁיּוּכְלוּ לְהִשִּׁיב לְמַעְלָה כַּנּו"ל לְהַמְשִׁיף רַע בְּבִלְתִּי תְּכִלִּית שִׁנָּה א"א עוֹד.

וּמִיֵּד שֶׁמִּתְּגַבֵּר הַרַע לְהַתְּפַשֵּׁט עַד שׁוֹרֵשׁוֹ הַנְּעֲלֵם דְּהוּא הַהוּא נִשְׂרָא אִז נִרְאֶה הַקְּשִׁתָּה שֶׁהוּא הַתְּהַפְּכוֹת הַנוּגָה וְאוֹתוֹ שׁוֹרֵשׁ לְטוֹב וּנְפַרְדַּ מִן הַרַע וּלְעוֹלָם שְׁנִי אֵלּה לְכַדֵּם קְשׁוּרִים בְּחֻשָׁף.

[ויבלעם קראן מקוזה שדי ע"ש בזוהר פי שם זה הוא שם היסוד פנודע אשר אליו רומזות הקשת כטעם ותשב באיתן קשתו ולשון רז"ל יורה פחץ פנודע, כי מצד זה אין מניח להתפשטות הרע כטעם שאמר לעולמו די ולכה מצידו הוא הגדרות התאות דעוה"ז והם מקוזה של שם זה כי מ"מ שני אלה נמשכים מן שורש הנעלם שהיא הקשת רק שאינם יכולין להתחבר עמו לעלות מצד קשרתם למטה ולכה אמר מקוזה בלשון תרגום שהוא אחרונים כנז"ל] ולא הג' שאז לא היו קשורים ועזא אתתקף וארגזו כו' פי' כי עיקר תוקף היצ"ר בתאנת ובזה הי' חטא דור המבול וכן אחר המבול תיקף בנת בנין וחס פנודע, [וג"כ שימש בתיקה] וזהו דאתתקף שפח התאנה התפשט גם בהוא שעתא ולכה אפיל לי' בעומקא עד קדלג' פי' שהוא בתכלית החושף ואין לו שום השגה להתפשטות כטעם אין אדם מת וחצי תאנתו בידו (קה"ר פ"א).

משא"כ החקמה החיצונית היא בהתפשטות יותר פי רואה קצת אור שלכן אז"ל (איכה רבתי פ"ב) יש חקמה בעפ"ם תאמין. והם אילפין לבני נשא חרשין כו' פי' מיני חקמות איך להשיג תאנת עוה"ז.

ומי שלומד מהם סגיד לקמיהו כדאיתא שם רי"ב א' [ואכ"מ לבאר כל הלשון דשם] פי' מקבל על עצמו הנהגתם ר"ל להתנהג עפ"י חקמה חיצונית מה שזולת השי"ת ותאנת גופו, וזולת זה אי אפשר לכל שינק מהם פידוע דכל העוסקים בחקמות טבעיות כופרים גמורים פי' א"א רק שיכפור בחקמות האמת דהשי"ת ולהאמין דהעולם כמנהגו נוהג עפ"י הטבע וחקמות עוה"ז, וא"א ללב להכיל שניהם יחד ולתווכם דלכן הקורא בספרים חיצונים אין להם חלק לעוה"ב (סנהדרין צ' ע"א).

רק מי שהוא בדרגא דשהע"ה [ומ"מ ג"כ בקשו למנותו כמ"ש במק"א שהוא מצד הקורא בס"ח אלא שלא עלתה בידם כמו שאירע לרמב"ם שאמר האריז"ל עליו למעלה ג"כ חקמתו הצילתו] שהוא הי' מושל עליהם פי' כל נסתרותיו היו משועבדים לד' מצד הג' ראשונות דגוף.

וע"י זכה לגילוי רוח"ק והסייעתא מהשי"ת פנגדו עד שנעשה דבוק בו ממש ומשל על ג' פחות אלו והם סגדין לי' שגם הג' ראשונות דגוף מצד הקדושה הי' תחתיו פי' הוא הי' דבוק גם בנפש בעצמות השי"ת כנ"ל דמאן דאחיד בלבישא דמלקא כמאן דאחיד במלקא.

וכל עסקיו הי' רק בחמדות ותאנת עוה"ז כנז' בפתוב וכן כל התחממותו מכל בני קדם היינו בכל חקמות דעוה"ז איך להשיגם שזהו חקמות בני קדם, והינו שע"י דביקותו בג' ראשונות שהם הנסתרות להשי"ת הי' לו תקיפות זו דאני ארבה ולא אסיר.

פי' חשב דהוא למעלה ממרע"ה כמו משיח כנז"ל פי' כל הנגלות נמשכים רק מן הנסתרות והוא כבד דבוק בנסרותיו ושורשו הנעלם ולכה התפשט בנגלותו בכל מיני התפשטות בלי שום הגדרה ורצה להעלות כל הנמצא בטורי חשוף.

פי' כל מיני חקמות עוה"ז וחקמותיו הפל להשי"ת ומקודם בכל צפרא הי' מסתפל לג' רוחות כנ"ל לשעבדנסתרותיו להשי"ת. והשי"ת עזרו ברוה"ק דהוא הבלא שהוא הנשרא שהי' מביא לו ב' עלין.

פ' דקיום חיות בעלי חיים מן מאכלו והם אותם עלים שמהם קיום חיות האין הנצלם הוא רק משני פחות דחכמה ובינה הנמשכים ממנו שהם כמו מאכל לו. פ' שבהם התפשטות השגתו שלולי זה הוא אין גמור ונדבוק במקורו ונבלע בו ואין לו חיות בפני עצמו רק פאשר מתהנה ליש ששם הוא השגה שזה נקרא מאכל פטעם ויחזו וגו'.

ניאכלו וישתו. והם ב' טרפין אלו שהביאה לו שהם שרשי דנופל וגלוי עינים.

ר"ל החכמה החיצונית והחמדה החיצונית שהם ג"כ נמשכים מפח מאכל דהוא נשרא כנו"ל והם כמו עליון לפרי. ופעמים הביאה לו רק אחד פ' כפי הרוה"ק שהאיר לו במה לעסוק באותו יום אם רק בהשגות החמדות דעוה"ז או בהשגות ההתחכמות בהם או בשניהם.

והארת רוה"ק זה הי' ע"י טרפין. פ' פטעם ועלהו לא יבול אפי' שיחת חולין כו' (ע"ז י"ט ע"א) שפן מחשבת חולין בעניני עוה"ז נקראים טרפין והם משני מינים הנ"ל.

והי' לו בהם סימן להפיר מצד המחשבה שהביא לו שהוא נשרא מי הוא רוצה לגלות לו ביום ההוא. פידוע דהמחשבות הבאות לאדם בעת התפלה ולשהע"ה שהי' תמיד כמו בעת התפלה פי הכלא דילי' הוא אחסנתא דאבוי כדאיתא בפ' בא ל"ט א' שהוא ברנא דתפלה פטעם ואני תפלה.

והכלל הוא המזלא שורש האדם כנו"ל והוא ג"כ בונהר שם דהפל תלוי בהאי הכל ע"ש והינו כמ"ש בני חיי ומזונא תליא במזלא] הם כדי להעלותן פי הם רוצים בכך. וגם מצד הרע רצונו בכך שעי"ז יונק מטוב פי כל חשקם לפרוד מהשלישלאות פנ"ל, ואם ישגו לשם איזה חלק טוב שיתדבק בהם הי' יונקים הרבה ע"י הטוב הדבוק עמהם והי"ל פח התפשטות שלכאז"ל שיליה סוכה פי הגדיל לעשות שמניח כל העפום כו' ובת"ח יותר כו'.

והי' חושקים מאוד לשהע"ה פי שפח הרע ר"ל ההתפשטות בחכמה ובתאנה דעוה"ז חפץ מאוד ד"ל הטביע בו השי"ת פח זה להיות יותר בת"ת ובישראל. רק שמצד התגברותם על הרע מגיעים כל העונשים והנראה להיפך בעוה"ז: ובימי שהע"ה הי' להם באמת ג"כ כל מיני טובות וחמדות וכל מיני חכמות דעוה"ז ואותם טרפין הביא לו שהוא נשרא.

פ' שהשיג ברוה"ק אותם מחשבות השייכים לאותו יום להעלותן. ומחשבה הראשונה מהם נקרא טרפין שזהו עלה לפרי גופי וזה הביאו לו לביתו פי אל מקום הקודש פטעם עלה לפרי אבל אם"פ ירד הוא עצמו אל החושף פי אל השבירה והתנהו שהוא שטרף עניני עוה"ז המחשכים ומעלימים אור השי"ת ושם תרמוד במדבר בהרים.

ובפ' פנחס רל"ג א' איתא דלשם הולכו וע"ש ב' ע"פ ויכן כו' למנדע בי' חקמתא עילאה כד"א ויבינו במקרא. פי' להעלות החכמה חיצונית למעלה.

ותרמוד הוא שורש הפסילים כדאיתא בסופ"ק דיבמות כמ"ש במק"א עמ"ש בירושלמי מובא בתוס' ריש חגיגה לענין לרפוב אפרידה אין למידין מהקווע כי פרידה ממזר. וז"ש בפ"ק דחולין (ז ע"א) דאין לה רפואה כמשז"ל דגם לעתיד וישב ממזר באשדוד.

והיינו כמ"ש ע"פ ונחש עפר לחמו דאין לו רפואה כי הוא נקרא אשת זנונים ופרי' נק' ממזר וכמשז"ל רבן של ממזרים עזי פנים ועזות הוא שורש הרע והיפוד הבושה דאשת חיל כמש"ל וכמ"ש במק"א על ענין חוצפתא מלכותא בלא תגא וסנהדרין ק"ה ע"א) וגם במ"ש (סוף סוטה) בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגי פי זהו מצד המלכות דקדושה פשתתגבר אז תהי' פאשה בית בעלה שאינה בושה עוד אבל בעוה"ז אשת זנונים נקראת מעיזה פני' ותאמר וגו' רק אז תגדל העזות ואז יהי' תיקון לשורש הרע דיבולע המנות שזהו פסול ממזרות כמ"ש בפ' עשרה יוחסין מיפן מיתה.

ואז עתידים ממזרים ליטהר שאז"ל. וכמשז"ל (בקה"ר) ע"פ את דמעת העשוקים דניאל חייטא פתר קריא בממזרים כו' פ' חייטא הופר הקריעות פטעם חייט לי הדין מדנפא (איכה רבתי) שתפר המלבושים שהם הגופים כי פסול ממזרות הוא רק מצד הגוף דבנפש לא שייך ממזרות כלל, וכן שליטת הנחש הוא רק במשפא דחויא והתפירה הוא בלבוש שבו יש קרעים קרעים דאין אדם צדיק וגו' וצריף לחייטא ודניאל שמו ש'לו נתגלה הקץ שגילוי האחרית על בור' הוא רק לשם נפש זה.

וכנאמר ואתה סתום וגו' לפי שהוא מן הסריסים והי' ג"כ כוונתיתא דלא ילדה דהפרידה שאין לו ראש היחוס אין לו ג"כ לבסוף. ולישראל יש ראש היחוס והוא אברהם אבינו ועליו הי' נאמר שהוא כוונתיתא דלא ילדה נשפך אפרו עליו האומות שחשבו שאינו ראש יחוס.

ודהע"ה הסוף וטענו עליו פסול משפחה מצד ראשו. כי כף הוא המדה במקום תוקפו של דבר שם דייקא ראשית המחשבה נראה להיפך.

ולכך דניאל דייקא לו נתגלה טהרת הכוונתיתא פשהובטח ע"י יחזקאל ונתתי להם וגו' טוב מבנים וגו' ובנדאי לא דבר ריק הוא מ"ש טוב וגו' ודבר זה הוא פשנתגלה לו הקץ הגמור. וכן דניאל חייטא זה כי כל שמות חז"ל ידוע שלא דברי תורה הם פי אין חילוק בין דברי רז"ל לד"ת נהרי אנו רואים איך רז"ל דרשו השמות הנז' בפתובים ומסתמא גם הם בדבריהם עשו כן.

ולולי כן למה נז' כמה פעמים אמרי לה ר' פלוני ואמרי לה ר' פלוני וכיוצא בו ומה נפקא מינה. אבל ודאי השם הוא רשם לשורש הנפש ודייקא שורש נפש זה מיוחד למאמר זה ופעמים פליגי בזה אמר לה דלאותו המאמר כח האומר הוא כח ר' פלוני ואמרי לה ר' פלוני.

וע"ע בב"ב (קס"ד ע"ב) גבי יהודא חייטא הי' ג"כ תופר הלבוש ע"י מעשה הכתב [בתהילות דהע"ה] ולכך נאמר עליו לה"ר כי לה"ר הוא ג"כ שורש נחש כמשאז"ל ותיקונו אינו ע"י פתיבה. ועמש"ל דל"ג סע"ב ואכמ"ל] אמר הקב"ה אני מנחמם כו' פטעם שמי מעיד עליהם ביציאת מצרים שמאחר ששמו משותף בשמם א"א שיהי' לעז ממזרות וזהו אנ"י דייקא מנחמם.

(וּלְכֹהֵן בְּשׂוּבוֹ מִתְרַמּוּד אָמַר קָרָא דְדַמְעַת הָעֵשׂוּקִים כְּדַאִיתָא בִּפְּ מִשְׁפָּטִים שָׁם, וּבְזוֹהַר שָׁם נִדְרָשׁ עַל שְׁמַת בְּקִטְנוּת בְּלֹא בְּנִים וְהַכֵּל אַחַד בְּסוּד הַפּוּדְנִייתָא הַפּוֹלְלָת לְשִׁנְיָהּ כַּנ"ל): וְשֵׁה"ה הִי תְּקוּעַ.

פִּי תְּקוּעַ עֲצָמוֹ לְדַבֵּר הֶלְכָה לּוֹמַר אֲנִי אַרְבָּה וְלֹא אֶסוּר שְׁחָשַׁב שְׁכָבַר הַגִּיעַ לְמִדְרַגַת מְשִׁיחַ וְלָכֵן רָכַב עַל הַפְּרִידָה (וְכֵן רַבִּי דְאֵתִי מִדּוֹד גִּיזְדֵּל פְּרָדוֹת לְבָנוֹת וְהַגַּם דְּהוּא מְלֵאף הַמְּנוֹת כַּנ"ל דְּזֵה נִקְרָא מִיתָה.

מ"מ הוּא גִיזְדֵּל וְהַסְּיָ דְּבָר זֶה לְהַעֲלוֹת מִדְרָגָה זוֹ ג"כ כַּמ"ש בִּפְּ חֵלֶק אִי מִן חֵי"י ר' שְׁמִי שְׁהוּא מִדְרַגַת מְשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ דּוֹר. וְרַבִּי הִי בְּסוּד אֵלִי שְׁלַפְנֵי מְשִׁיחַ כַּמ"ש בַּמִּקְרָא וְהוּא אָמַר מְלֵאף הַמְּנוֹת בְּבֵיתוֹ כַּמ"ש בִּפְּ עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין אֵלִי כּוֹפְתוֹ כּוֹ כִּי הוּא מְבָרַר הַיְחוּסִין כִּי מְצִידוֹ הוּא הַבְּיָרוֹר לַפְּנֵי בְּא יוֹם ד' וְגו'.

אַבְל מְשִׁיחַ הוּא מְטַהֵרִם. וְגַבְהַ טוֹרָא בִּינְיָהוּ שְׁאֵלוֹ נִתְחַבְּרוּ הִי רַבִּי מְשִׁיחַ כִּי הִי תִּיקוּן לְפְרִידוֹת וְהוּא אָמַר שְׁאֵין לוֹ תִּיקוּן וְאֵכַמ"ל] אַז בְּלָכְתוֹ אֵל גִּיחוּן כַּמ"ש בְּזוֹהַר בְּא ל"ה א' דְּהוּא שְׁבִילָא מְנַהֵר גִּיחוּן הַגְּדוֹל יַעו"ש לְשׁוֹנוֹ.

וּדְמַשֵּׁם הִי רַבִּיית אֹר שֵׁה"ה ק פֶּל מְשִׁיחָה לְשׁוֹן רַבִּינִי וְגִיזְדוּל וּמַשֵּׁם גִּיזְדוּלוֹ] וְהִינּוּ כִּי גִיחוּן סוֹבֵב אֵת כָּל אֶרֶץ כּוּשׁ וְיָדוּעַ דְּהַשְׁחֵרִית וְהִינִפִי בְּכָל מְקוֹם הוּא בְּשְׁמִירַת הַבְּרִית וְכַמ"ש ל כ"פ.

וְכַמוֹ שְׁשִׁמְעָתִי ע"פ הִלֵּא כַּבְּנֵי כּוּשִׁיִּים דְּנִאָמַר אוֹתוֹ פְּסוּקַת עַל עַנְיָן מִקְרָה לִילָה וְהוּא שְׁכִיחַ בְּיוֹתֵר בְּשִׁבְטֵי אֲשֶׁר. לְכֹהֵן אָמַר זֶה עֲמוּס שֶׁהִי מְשִׁבְטוֹ וְגַם נִקְרָא בִּפְּ חֵלֶק לְקָה בְּעוֹרוֹ שְׁהוּא רַק לְקוּמָא בְּעוֹר וּמַשְׁכָּא דְּחוּיָא כַּנ"ל, דְּמִמְזוּרוֹת לֹא שִׁינְיָהּ כָּלֵל בְּנִפְּשׁ וְהִי עוֹנָשׁוֹ ע"י מַעֲשֵׂה חַם שְׁהוּא בְּשִׁטָּף הַתְּאֵנָה כַּנ"ל.

וְנִהַר זֶה הוּא הַסּוֹבֵב פִּי מְגַדֵּל אוֹתָהּ מְדִינָה מְסֻתָּמָא כָּל אֶרֶץ וְנִהַר שְׁבָה יֵשׁ לָהֶם פֶּחַ מִיְחֻד הַשִּׁינְיָהּ לְעַנְיָנָהּ. וְזֵהוּ בְּרִזָּא דְּהַתְּנִין הַגְּדוֹל שְׁהוּא הַשְׁוֹרֵשׁ הַנְּעַלְם שְׁחֵלֶק מִימֵי הָרַע דְּכוּשׁ בְּכַנִּי עֲצָמוֹ וְהוּא חִנְשָׁף וְשָׁחוֹר וְהַטּוֹב שְׁבוֹ מְגַדֵּל בַּג"ע הַזָּרַע דְּאֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק יַעו"ש בְּזוֹהַר, פִּי אֹר שְׁבָרָא הַקַּב"ה בְּשִׁשָּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁהוּא תְּכֵלִית הַשְּׁלִימוֹת דְּלַעַת"ל רַק שְׁהַתְּנִין הַגְּדוֹל וְהָרַע הִי ג"כ שׁוֹאֵב מִמֶּנּוּ דְּהוּוּ פְּלַחִין לְשִׁמְשָׁא.

וְהִינּוּ ע"י בְּטִישַׁת הַתְּנִין בְּאִינּוֹן־אֹרִיִן, פִּי הַכְּלִים שְׁלוֹ שְׁהוּא הַמְּשַׁכַּת הָרַע עִי"ז הִי נִכְבָּה הַטּוֹב. כִּי בְּהַתְּפַנּוּתוֹ לְעַכּוּ"ם וְלַתְּאֵנָת עוּה"ז בְּגוֹדֵל חֲכָמָה וְהַשְּׁגָה וְהַתְּפַשְּׁטוֹת הוּא רַע גְּמוּר וְנִכְבָּה הַטּוֹב.

וּלְכֹהֵן הַנְּצָרָה לְגִנּוּזוֹ לְצַדִּיק שְׁהוּא גִּנְנָא דְּגִנְתָּא. פִּי שִׁינְיָהּ הַהַשְּׁפָעָה לְכַנְס"י בְּצַמְצוּם גְּדוֹל וּבְתַכְלִית הָעֵלֶם וְהַגְּדָרָה מְרוּבָה כְּהוֹרָאוֹת צַדִּיק.

וְרַק מ"מ אֵם"כ הַתְּחִיל לְצַמּוֹן וְלִירָאוֹת שְׁפַע הָאֹר וְאֵז חֲזוֹר שְׁוֹרֵשׁ הָרַע לְכַבוֹתוֹ מְצַד גִּיחוּן שְׁהוּא הַתְּאֵנָה כַּנ"ל. רַק תִּיקָף הִי הַהַבְּדָלָה וְאֵתְּפָלְגוּ מִימּוֹי וּשְׁבִיל.

מִמֶּנּוּ אֲדַרְבָּא הַצְּמִיחַ הַזָּרַע הַהוּא כִּי יֵשׁ שְׁבִיל בְּהַכְּנַסַת כָּל הַתְּאֵאוֹת לְגִלּוּי אֹר הָעֵלְיוֹן וּמַשֵּׁם יְנִיקַת שֵׁה"ה (וְדַבֵּר זֶה הִי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּסוּד נִירָא אֱלֻקִּים אֵת הָאֹר כִּי טוֹב

ויבדל וגו' כמ"ש שם וכן הוא הפח אצל כל אדם פידוע ואכמ"ל] ואז פשהתחיל לינק ממקום זה רכב על הפרידה להעלותה ג"כ פנ"ל.

ולכן פסולי דתרמוד משום עבדי שלמה דייקא מהם נמשך הפסול פידוע עבד ושפחה בכל מקום ר"ל מדרגות הקטנות שהם כממנצעים בין ישראל לעכו"ם, ומצד שהע"ה תיקנם באמת פי' מצד הנהדות רק עי"ז נמשך הפסול מצד עבדים שלו.

והיינו פי' מדת שהע"ה הוא בהתפשטות חמודות עוה"ז כי הי' אור בהיר לפניו איך בכל מתפשט עצמות אלקותו ית' והכל נמשך מאמיתות רצונו: ומצד הנה הוא תיקון השורש הרע ג"כ אף מ"מ צריך הגדרה והבדלה בין ישראל לעכו"ם שאל"כ נאמר דגם עכו"ם ח"ו טוב וישגם הם מתטהרים כמו ממזרים דישאל, ובאמת זה אין מיטהר רק שיבנוער והי' בית עשו לקש וליהט וגו'.

ומשיח ב"ד יבוא באמת אחר מלקמות משב"י הקודמת עם בית עשו. וגם דהע"ה מקודם מלקמת ד' נלחם ובימי שלמה הי' שלום.

אף מ"מ לא הי' עדיין כל העכו"ם בגדר גרים גרורים דאין מקבלים גרים אז שאז מצד גודל ההתפשטות דאור דייקא הוא גודל ההגדרה בינם לעכו"ם. שגם פח ההבדלה הוא אחד מפחות השי"ת ומתפשט ג"כ כל כך עד שאין מקבלים כלל גרים, ואצל שלמה לא הי' פח ההבדלה מתפשט כל כך כערך התפשטות פח ההשפעה.

ולכן הגיע התפשטותו גם לעבדיו להתערב בישאל שיחשבו שגם הם יעלו ועבר האדם שיהיה לו והיינו שלא תיקן מדריגת הקטנות [החיצונית. כי אז"ל (שבועות מז ע"ב) עבד מלך מלך רק זהו בחוץ אבל לא בפניו אבל מ"מ יש לו שייכות לו] שלו כל כך.

עד שמפחם הי' גם פח ההגדרה מתפשט למנוע גם עבדים שהם קצת קרובים לישראל להתערב בהם, ועי"ז הגיע אח"כ למעשה דבנות ירושלים (דודאי שניהם אמת רק הפלוגתא העיקר מהו שבשבילם החפש דאין מקבלים גרים מהם) היא כנס"י שהם י"ב מחנות שכינה.

ונתערבו אח"כ עכו"ם שהוא ההיפך ממש והם י"ב אלפי גברי כטעם פאי'ש גבורתו ושית אלפי קשתוניי כטעם יורה כחץ להיות פח ההולדה והתפשטות הפסולים. פידוע פי' הלבנה חצי ימי' בעלי' וחצי בירידה וכן באשה.

ולעולם אין בשלימות רק החצי בירידה הוא בהתפשטות לצד הרע. ומ"ד ומיניהו כי ב' הפחות דערבוב הרע בטוב ושיתפשט סבר דהכל אחד.

פי' כי מתחילה נולדות תאנה באדם ואח"כ מולדת פרי במעשה רע. והנה לא כל תאנה רעה מולדת פירי והם מחצה על מחצה כטעם לעולם יראה אדם עצמו חציו כו' (קידושין מ ע"ב) כי כל דבר הנשקול אצלנו ונוכל לומר עליו כך כמו כך נקרא שהוא מחצה כך ומחצה כך, ולפי שבאמת א"א כלל לטמא לאשת חיל ולעתיד יתגלה שלא הי' טומאה כלל ואין פאן ממזרים רק בעוה"ז שאין מבונר הדבר שקול בענין הפרי וההתפשטות אבל בענין הטומאה בהנה הוא מבונר בעוה"ז לרע.

והנה בעוה"ז הם דברים נפרדים פח ההתפשטות וכח שבהנה פי הרי בהנה הוא רע גמור ובהתפשטות הוא שקול. ולעתיד יבנרר שהפל אחד ומאחר שההתפשטות טהור ע"כ שגם בהנה הי טהור ולא הי מעולם טומאה כלל והפל פח אחד וזהו פלוגתתם: ובשעה שפאו להיכל שהיא מקום השכינה פידוע דהוא בגמטריא שם המורה עליה אז הפל נפנו כו' על רכוש המתפשט מבני ישראל רצו לקלוט להם.

אבל לערבב טוב ברע לגמרי לקחת האשת חיל זהו בתרמוד שישם נתבונן שלמה ונמצא שם פח ההתפשטות דקנושה בלי הגדרה הראוי' פנ"ל, ולכך עתידין דעבדי יו"ט כי חרפא לגמרי ושלמה בנאה פי כמו שבכל הוא אחרונים דירושלים כנו"ל, כך תרמוד במדבר בהרים הוא אחרונים דהר סיני שישם קיבל מרע"ה ושם בלעם כנו"ל מהזנה שהם זלעו"ז.

והר סיני נקרא (שבת פח סע"א) שינדה בו שנאה לעפוי"ם והוא תכלית ההגדרה וההבדלה ע"י התורה שהיא מורשה ומאורסה לישראל דייקא. ושם להיפך בקשו לערבב זרע קודש בע"ה, ושהע"ה רצה להוציא כל החכמה משם אל הקנושה ויהי הפל חכמה תתאה דתושבע"פ ואז דייקא עי"ז הי שלמות השנאה והבירור בין ישראל לעפוי"ם כמשז"ל מי שמסטורין שלי כו', ואז יהי ד' ביד נחננו משים דחרב תרמוד משא"כ בשעת מ"ת הי ג"כ ערב רב שבראשם בני בלעם הנמשכים פחם מתרמוד.

ושהע"ה בנה שם עיר מישראל ע"י התבוננתו שבני ישראל ימשכו חכמתם אל הקודש. אבל מצד עבדיו חזרו אח"כ לפסלותם ועוד ביותר תוקף ע"י שקלטו מהקנושה ונעשו ממזרים ולא ערב רב לבד, וכשיחרב ויתבטל לגמרי ענין הפסול מן העולם אז יהי יו"ט פי יו"ט הוא פשהוא היחוד הגמור בין ישראל לאביהם שבשמים, ואז"ל לקדושים ע' ע"ב) אין השכינה שורה אלא על משפחות המיוחסות כו', ולכך לא הי יו"ט לישראל פחמשה עשר באב וכיוה"כ שבהם בנות ישראל כו' (תענית ל' ע"ב) בסוד היחוד הנז' בשה"ש והיפך הסדר להיות אתערוטא מהם בחיר שא עיניו כו' ואז"ל (קידושין ב' ב') מי מבקש אחר מי, רק זהו מצד הבושה דאשת חיל פי אינה מבוררת עדיין שפוננתה לשם שמים ושאינה אשת זנונים, ולכן אנו מבקשים השיבנו כו' פי אפשר לנו כלל אתערוטא שלנו בעוה"ז, אבל השי"ת מצד אמיתותו צונח שובו אלי קודם פי מצד האמת ראוי להיות כן.

אבל מ"מ דידן נצח בעוה"ז כל שאינו מבורר עדיין רק בט"ו באב [יום הז' ללידת משיח בט"ב] שהוא השלימות הראוי הבא אחר הקלוקל, ולכן בו הותרו שבט בנימין אחר הקלוקל דזנות שלכן לא רצו להשתדף עמהם דע"כ גזרו כן], וכן הותרו השבטים זה בזה לערבב המשפחות פי כולם שנים ביחוס, וכן ביוה"כ שהוא בסוד עלמא דאמי אז הוא שלימות היו"ט פאשר אין עמו אל נכר עוד וכלו בפנים, וט"ו באב הוא יו"ט דחורבן תרמוד ועדיין בעוה"ז אינו מבורר ליו"ט גמור [ולא נכתב בתורה, ובו פלו מתי מדבר תרמוד במדבר ולפי שהוא היפך דור המדבר ששרשם הי תורה שקבלו מהר סיני והמיתה היא מצד התגברות פח ההפכי מצידו מגיע המיתה ובו פלה] שהוא פטעם ממנות אגאלם דזה נקרא מות, פי מאחר שיצא לפועל בגוף איך אפשר להפרד בלא מיתה.

ויוה"כ הוא פְּדִיּוֹן מִשְׂאוֹל כַּמ"ש שְׁם (יְבָמוֹת י"ז ע"א) קָבָא רַבָּא וְקָבָא זוּטָא מִיּוֹגְנָדָר וְאִזְנִיל לְשְׂאוֹל כּו' וְע"ש בְּתוֹס' דְּשְׂאוֹל הוּא בְּבָל וְחָשׁוּב ד' מְדַרְגּוֹת וְכֵן חָשׁוּב לְפָנֵי זֶה ד' זֶוּ נִגְדַּ עֲבָדֵי שְׁלֵמָה כַּנ"ל דַּנ"נ יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

וּפִי' עַד"ש בַּפ' עֲשֶׂרָה יוֹחֲסִין (ע"ט ב') כ"ע בְּקָבָא זוּטָא וְהָאֵי מְרַבְּנֵי פְּיִילֵי לִי' בְּקָבָא רַבָּא ע"ש בְּרַש"י. וּפִי' דְּבָקְבִין דְּחֻכְמָה יֵשׁ קָבָא רַבָּא וְקָבָא זוּטָא וְכֵן בַּכ"ד קָבָא רַבָּא וְקָבָא זוּטָא, עַד"ש בַּפ' אַע"פ קַב וְתַפְלוֹת מִתְשַׁעָה [כָּף גי' הַתוֹס'] קַבִּין וּפְרִישׁוֹת פִּי' כִּי כָּל דְּבָר שְׂיִרְד לְעוֹלָם הוּא עֲשֶׂרָה קַבִּין כַּדְּאִיתָא בְּקִדּוּשֵׁין (מט ע"ב) וְתְשַׁעָה בְּמָקוֹם אֶחָד שְׂהוּא שְׁם בְּשַׁפְעַ וְהַעֲשִׂירֵי בְּכָל הָעוֹלָם.

פִּי' הַעֲשִׂירֵי הוּא הַשּׁוֹרֵשׁ הַנֶּעְלָם שְׁפָל הַתְשַׁעָה נִמְשָׁכוּ מִמֶּנּוּ זֶהוּ בְּכָל הָעוֹלָם בְּהַכְרַח דְּמִמֶּנּוּ הוּא הַהַתְפָּשְׁטוֹת בְּכָל הָעוֹלָם לְפָרְטֵי בְּנֵי אָדָם. אַבְל הַהַתְפָּשְׁטוֹת הַעֲצָמֵי שְׂיִרְד מִלְמַעְלָה הֵם תְּשַׁעָה קַבִּין כְּוָלָם בְּמָקוֹם אֶחָד.

כִּי עַל הַתְשַׁעָה קַבִּין לֹא שְׂיִיָּף לֹאמַר שְׁהֵם בְּכָל הָעוֹלָם אִם לֹא שְׁפָל הָעוֹלָם יֵהִי בְּאַמְתָּ כֵּן. כְּמוֹ דְּרַף מְשַׁל עֲשֶׂרָה קַבִּין חַיִּים יִרְדוּ לְעוֹלָם כְּוָלָם בְּכָל הָעוֹלָם אַבְל הַשְּׂאָר רַק קַב אֶחָד וְהוּא הַשּׁוּה"נ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם וַיֵּשׁ שְׂמִמְשִׁיף מִמֶּנּוּ כָּל הַתְשַׁעָה קַבִּין.

וּבַתְּאֵנָה יֵשׁ ג"כ עֲשֶׂרָה קַבִּין וְשׁוּה"נ הוּא רַק תְּאֵנָה וְהַהַתְפָּשְׁטוֹת שְׂהוּא הַמְּלִיזֵי לְתַאֲנָה זֶה מְמַלָּא בְּתַאֲנַת עֲשִׂירוֹת וְזֶה בְּזַנּוֹת וְכִינְצָא. וְכַפִּי הַהַתְפָּשְׁטוֹת כָּף הוּא הַשּׁוּה"נ דְּתַאֲנָה שְׁלוֹ וְאִזְנִיל כָּל שְׂיַחְתָּה שֶׁל אִשָּׁה אֵינּוּ אֵלָא נִיְאוּף וְזֶהוּ הַשּׁוּה"נ שְׁלָה.

וְזֶהוּ רוּצָה אִשָּׁה בְּקַב דְּשׁוּה"נ וְתַפְלוֹת שְׂיִהָי' הַתְשַׁעָה קַבִּין דְּתַאֲנָה בְּתַפְלוֹת מִתְשַׁעָה קַבִּין בְּעֲשִׂירוֹת וְהַקַּב דְּשׁוּה"נ הַעֲשִׂירֵי שְׁלָה יֵהִי בְּפְרִישׁוֹת. וְלִכְּף נְאֻמַר סְתָם קַב כִּי הַקַּבִּין שְׂיִיָּף בְּדָבָר שְׂאֵינּוּ בְּשִׁלְיָמוֹת בְּכָל הָעוֹלָם דְּבִזָּה רַק הַקַּב הָאֶחָד יִרְד לְכָל הָעוֹלָם כְּוָלוֹ כַּנ"ל: וְעֵיקָר כַּח הַחֲסָרוֹן שְׁבַעְעוֹלָם נִקְרָא אִשָּׁה וְנִקְבָּא כַּנּוֹדַע שְׂעֵיקָר הַחֲסָרוֹן שְׂמִבְקָשׁ הַשְּׁלָמָה וְיִרְד לְעוֹלָם רַק כַּח הַשּׁוּה"נ דְּהַשְּׁלָמָה וְהוּא מְבַקָּשׁ שְׂיִנְשָׁלֵם בְּשִׁלְיָמוֹת זֶה נִקְרָא תְּאֵנָה וְיֵצֵר לֵב הָאָדָם שְׂחוֹשֵׁק לְאוֹתוֹ קַב.

שַׁע"ז נְאֻמַר שְׁלָשָׁה לֹא תִשְׁבַּעְנָה כִּי אוֹתוֹ קַב דְּשׁוּה"נ הוּא בְּהַתְפָּשְׁטוֹת וְהַחֲסָר רוּצָה שְׂיִנְשָׁלֵם לְהֵיחֵד כְּמוֹ הַקַּב ג"כ בְּהַתְפָּשְׁטוֹת וּבְאַמְתָּ זֶה אֵי אֶפְשָׁר כִּי הַתְשַׁעָה קַבִּין שְׁהֵם הַיֵּשׁ מֵאִין הָרֵי הֵם בְּהַגְדָּרָה וְצִמְצוּם דְּמִזָּה הוּא הַיֵּשׁוּת.

כִּי בְּהַתְפָּשְׁטוֹת לֹאִין סוּף הוּא אִין וְלֹא יֵשׁ כִּי הַיֵּשׁ הוּא הַמְּוַגְדָר, וּמ"מ אִין לוֹ שְׁבִיעָה שְׂרוּצָה לְהַתְדַמּוֹת לְעֵילָתוֹ וּמִשְׁפִּיעוֹ וְהֵם שְׂאוֹל וְעוֹצָר רַחֵם ע"ד אוֹהֵב כְּסָף וְגו' וְדַרְז"ל בּוִיק"ר אוֹהֵב מְצוֹת וְגו' וְכֵן כְּפִשְׁטֵי' בְּתַאֲנַת דְּעוּה"ז שְׂהוּא הַשְּׂאוֹל.

וְהִנֵּה יֵשׁ קָבָא רַבָּא וְקָבָא זוּטָא כְּטַעַם אֲנָפֵי רַבְרָבֵי וְאַנְפֵי זוּטָרֵי דַּפ"ב דְּחַגִּיגָה שְׁנַת"ל בְּסוּד מוֹחִין דְּגַדְלוֹת וּמוֹחִין דְּקַטְנוֹת. וְהֵינּוּ שׁוּרָה"נ דְּנִפְשׁ וְשׁוּרָה"נ דְּגוּף וְהוּא מִיּוֹגְנָדָר ד' מְדַרְגּוֹת כִּי דוּעַ דְּבְכָלֵל הַתְשַׁעָה קַבִּין דְּהַתְפָּשְׁטוֹת דַּאו"א זו"נ שְׁהֵם נִגְדַּ ד' רַאשֵׁי נְהָרוֹת הַנְּמַשְׁכִּים מִשּׁוֹרֵשׁ הַנְּהָר דַּג"ע.

וְאֵלוֹ הַנְּהָרוֹת מִתְפָּשְׁטִים בְּרַע וּד' מְלִכּוֹת כַּמְשַׁדְרוֹ"ל בְּבַרָּא"ר וּפִישׁוֹן הוּא בְּכָל וְכַמ"ש שְׁם וּבְזוֹנָהָר בָּא ל"ד ב'. וְע"ש דְּהוּא נְפִיל בְּהוּא יֵאָנְרָא דְּתַנּוּן הַגְּדוֹל וְאַתְכִּלִּיל בִּי, וְלִכְּף

הוא השאול עצמו ואת כליל ביאור דתה"ג עצמו כמש"ל כי התכמה כלולה במקורה ממש וכן שאול הוא ראשית הגילוי דשוה"נ להיות רע.

והוא בכל הנמשך מתכמה רעה דמלכת שפא ופרעה הוא התה"ג עצמו כמש"ל ולכן לקח בת פרעה [הכל מצד הנקבא כי התקון הוא רק בנקבא במה דתאבו פרזא דאשת זנונים]. וגם מלכת שפא שהיא התכמה דרע ועל בת פרעה אז"ל בהערל דלא נסיב רק לאהבה רק שהיא אהבה יתירה [והתחיל אנו משלמה כו' כמש"ל שהוא ע"ד אנו מאברהם (יומא כח ע"ב) כו' פי' מאחר דאהבה זו מעלה עליו הפתוב פחיתון הרי עדיין אסור דמה נפקא מינה מאחר שהפתוב קורא זה חיתון א"כ שנה לו ממש.

רק באמת אנו משלמה כו' דהוא הי' תקוע כנ"ל דתוקע עצמו לעשות נגד ד"ת בדבר שהי'. נדמה לו וברור לו שעי"ז יהי' התגלות דהשי"ת כמו עת לעשות לד' וגו' אף האמת הוא דלא נסיב מידוי' דגבה א"א להתפשט ממנה טוב מאחר שהיא שורש הרע ע"כ יהי' התפשטות שמצידה רע והעלאתו הוא למקורו ולא מצד התפשטותו.

וזהו אהבה שאהבה ר"ל שחשק מאוד להיות התפשטות פח השי"ת [שנה גנוז בגו' פנ"ל דכל נסתרותיו ואהבתו ויראתו הי' מרובה לכחות השי"ת בנסתרות. ואהבתו היינו שהשי"ת אוהב אותו דבר וכן בכל פעולותיו שנהו מדרגת דוד ושלמה כנז"ל] נגלה בשורש הרע רק שהי' אהבה יתירה כנז"ל דהי' אצלו התפשטות פח האהבה.

והתפשטות בהפלגה יתירה מערף התפשטות דכח היראה וההגדרה שצריכים להיות שניהם שונים דאז הוא במתקלא ובתקון הראוי. אבל פשכא אחד מתגבר גורם קלקול ולכך אז נעוץ גבריאל כו' כדאיתא בסוף פ' במה אשה שהוא בסוד נעוץ סופה בתחלתה.

ורומי הוא עומק אחרית דרע וננעוץ אז בתחלתה ע"י הקנה ביים דים הוא דרגא דשלמה כנז"ל דל"ה ע"א. וקנה הוא כמו מטה משה בסוד עה"ד טו"ר.

והיינו שאהבה יתירה זו לא נתבררה והוא בסוד עה"ד טו"ר וצריך עדיין לברורין והוא מצד גבריאל שהוא מדת הגבורה וההגדרה שפנה לא הי' מבנרר. ועל הגדרת שרטון סביב טענה זו שנצטרפו אח"כ שאר חטאים פיוצא בו שהם צריכין לברורין דגלות רומי שבנצוחם אז בכורר עומק פוננת שהע"ה בדבר זה שעשה ביום שנגמר בגין ביהמ"ק.

שאז היא תכלית שלמות היחוד דכנס"י עם דודה שנה כל פעולתו לזנוגם כנז"ל מהזוהר. ואז ראה דחפץ ד' בגידו הצליח בקדושה דקביעא וקיימא לעולמי עד כמ"ש (תנחומא שמות י') לא זזה כו'.

אז החל לתקן שירש הרע ופנה לשורש החשקות [שהוא האהבה בלי גישואין] להעלותה למעלה היינו שיהי' שירש חשקות זה יהי' נמשך ודבוק מאמיתות השי"ת: ועל אותו יום העידו על תמיד של שחר שקרב בד' שעות.

כי מפתחות של ביהמ"ק הי' מראשותיו כי בג' ראשונות שלו הי' מנחם המפתח ליחוד דכנס"י ודודה שהוא ע"י ג' ראשונות שלו כנז"ל ותפילות במקום תמידין הוא היחוד פידוע בסוד תפלה בלחש והיא ברפתא דמלקא פנ"ל וכך תמידין, ובת פרעה היא אשת זנונים דאזלא בטר אשת חיל ולכך צריך מקודם לנצח לחייה ואח"כ יתבין לי' ברפתא

דמלפא שֶהַחַוֵּיָא רודף אַחֲרֵיהּ וְהוּא נָצַח, אָבֵל גָּרִים עִי"ז אִיחֹר הַזְּמַן עִי"י הַשְּׁיִנָּה שֶהוּא הַסְתַּלְקוֹת הַמְּוַחֲזִין וְאִז מִשְׁתַּמֵּשׁ פֶּח הַמְדַמָּה שֶהוּא חֲדָר הַד' שֶבְמוֹח כְּנו"ל דל"ח ע"א, וע"ז ה' עֵיִקֶר יִגִיעַת דְּוֹד וְשְׁלֵמָה שֶזְהוּ מִמְדַרְגָּתָם כְּנו"ל דְהַאֲרָץ הוּא בְסוּד קוּף בְּפָנֵי אָדָם עֲדָשׁו"ל (ב"ב נח ע"א) חֲנָה בְּפָנֵי אָדָם כְּקוּף בְּפָנֵי אָדָם שֶהוּא הַרְוָצָה לְהַתְדַמּוֹת לְאָדָם, וְכֵן הֵם רָצוּ לַעֲשׂוֹת הַנְּסֻתוֹת שֶלְהֵם מְרַפְּבָה לְנְסֻתוֹת הַשִּׁי"ת בְּאִפְּוֹן שְׁיֵהָי' הַנְּגָלוֹת כְּמוֹ נְגָלוֹת דְהַשִּׁי"ת, וְשׁוֹרֵשׁ פֶּח זֶה הוּא מֵצַד פֶּח הַדְּמִיוֹן כְּטַעַם בְּשׁוֹב ד' וְגו' פְּחוֹלְמִים שְׁעוּה"ז הוּא הַדְּמִיוֹן וְעֵלְמָא דְשֶקְרָא וְהֵם רָצוּ לְהַעֲלוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת מְמַנּוּ ג"כ שְׁמִים וְעוֹלָם הַאֲמֵת, וְזֶהוּ כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּעוּה"ז לַעֲשׂוֹת פֶּח הַדְּמִיוֹן שְׁלוֹ ג"כ דְּבוּק בְּאֲמֵת עַד שְׁלֵא יֵהי' הַתְּפֻשָּׁטוֹת פֶּח הַמְדַמָּה שְׁלוֹ ג"כ (רַק) ד"ת, וְהַבִּירוֹר הוּא בְּעַת הַשְּׁיִנָּה שֶיַעֲקֹב שֶהוּא בְּדַרְגָּא דְאֲמֵת וְלֹא הִי בּוֹ כָּלֵל דְּמִיוֹן וְחֵלוּם גַּם חֵלוּמוֹתָיו הִי וְהִנֵּה ד' נִיָּצַב עָלָיו, וְזֶהוּ תְּכָלִית צוּרַת אָדָם שֶבְמְרַפְּבָה שֶהוּא דְמוּת יַעֲקֹב, וְאִפִּי זוּטְרֵי הוּא דְמוּת דְּוֹד כְּנו"ל רָצוּ לַעֲשׂוֹתָם ג"כ רַבְרָבִי כְּטַעַם נְקִיבָה תְּסוּבָב גָּבֵר, אָבֵל אִז"ל כָּל יָמָיו שֶל דְּוֹד לֹא רָאָה חֵלוּם טוֹב, כְּטַעַם בְּחֵיף אִינִי מוֹדִיעַ וְלֹא הִי מְבֻרָר בְּחֵינּוּ, וְשֶהַע"ה רָצָה ג"כ לְבָרֵר בְּעַת הַשְּׁיִנָּה וְשֶמַּעְתִּי דְעַל שְׁנָתוֹ אִז אָמַר דְהַע"ה כֵּן יִתֵּן לִידִיד שְׁנֵא' כִּי הִי מְלֵא בְּשִׁינָתוֹ מֵהַרְהוּרִים דְּדְבָקוֹ דְכֻנְס"י עִם הַשִּׁי"ת וְנִמְצָא דְהִי מְבֻרָר מְצִידוֹ אָבֵל מ"מ לֹא הִי נְגָלָה לְכָל הָעוֹלָם כְּנו"ל דְהִי טְעֻנוֹת דְאַהֲבָה יִתִּירָה וְטְפַחְתּוֹ אִמּוֹ כְּמִשְׁאֵז"ל שֶהֲרִי גָרַם אִיחֹר לְתַמִּיד הַרְאֵשׁוֹן שֶכָּל יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים וּמְצַפִּים, וּמֵצַד בִּירוֹרוֹ נִתְאַחַר עַד ד' שְׁעוֹת שֶהֵם בִּירוֹר כָּל הַד' מְדַרְגוֹת שֶיֵּשׁ בְּכ"ד, שֶיֵּשׁ שְׁאִין צְרִיף רַק לְבָרֵר מְדַרְגָּה אַחַת וְדִי בְּשַׁעָה אַחַת כְּחֻסִּידִים הַרְאֵשׁוֹנִים שֶהִי שׁוֹהִים שְׁעָה אַחַת וּמְתַפְּלִין, וְהַנְּתִיקִין לֹא הִי צְרִיכִין בִּירוֹר כְּלוּם יֵהוּא הִי צְרִיף בִּירוֹר בְּכָל הַד' מְדַרְגוֹת וּלְכַף בִּירוֹר ע"י הַשְּׁיִנָּה.

כִּי זֶהוּ מְדַרְגָּתוֹ בְּיַחֲוֹד שֶמְסַתְּלַק הַמְּוַחֲזִין דְגַדְלוֹת וְנִשְׁאָר רַק מוֹחִין דְקַטְנוֹת, וְהַחֲדָר הַד' שֶבְמוֹח מְתַפְּשֵׁט בְּכַחוֹ וּמְלֵא כָּל הַד' חֲדָרִים שֶבְמוֹחָו וּבִירוֹרָו מֵצַד דְּמִיוֹנוֹת אֵלוֹ שֶבְשִׁינָתוֹ הֵם הִי הַפְּנוּנוֹת דְהַכְּנוּת הַרְאוּיוֹת לְקַרְבֵּן הַתְּמִיד בְּכָל הַד' שְׁעוֹת בְּכָל שְׁעָה וְשַׁעָה הַמְדַרְגָּה הַשְּׁיִיף לוֹ, וְכִשְׁהַשְּׁלִים הַכְּנָתוֹ אִז הַקִּיץ כִּי אִז הִגִיעַ זְמַן הַהַקְרָבָה וְאִמְנָם לֹא הִי מְבֻרָר מֵצַד הַהַגְדָּרָה כְּנו"ל לְכֵן טְפַחְתּוֹ אִמּוֹ שֶהַדְּחִילוֹ מֵצַד אִימָא כְּמִש"ל מֵהַתִּיקוֹנִים, וְכִמ"ש בְּפ' פְּנִיחָס רַכ"ג א' דְשְׁלֵמָה אָמַר הָא בִּינָה אִיְהוּ דְמִשְׁהָ (פִּי) כִּי פַחוֹת הַנְּגָלִים יוֹנְקִים מִן הַלֵּב וּמִשֵּׁם הַתְּפֻשָּׁטוֹת וּמִרַע"ה הִי מְלֵא יִרְאָה עַד דְלִגְבִי מִיִּלְתָּא זוּטְרֵתָא הִיא] אֲשָׁאֵל בְּחֻקָּהּ.

עֵילְאָה דְהִיא לְעֵילְא מִן דְרַגָּא כִּי וְהִיא רְחוּקָה כו' ע"ש שְׁרָצָה לְהִיּוֹת יִנְיָקָתוֹ מִחֻקָּה עֵלְיוֹנָה וּמֵצַד הִנֵּה הוּא לְמַעְלָה מִמְדַרְגַּת מִשְׁהָ [וְזֶהוּ אֲמַרְתִּי אַחֲקָמָה בְּסוּד פְּרָה אֲדוֹנָה וִיעו"ש בְּזוֹהַר וּבְדַרְמ"ג ב' דְּפָרָה אֲדוֹנָה הִיא בִּינָה שֶהוּא תְּרַעָא דְחִירוֹ וּלְכַף הִיא חִיקָה דְהוּא נְעֵלָם, רַק לְמִרַע"ה נְגָלָה שֶמֵצַד הַבִּינָה וְהַדְּחִילוֹ הִיא תִיקוֹן שׁוֹרֵשׁ הַרַע רַק לֹא נִתְקַן עַדִּין מֵצַד הַחֻקָּה וְהַאֲהָבָה כִּי חֲזַר לְמְקוֹמוֹ ע"י הַתְּפֻשָּׁטוֹת דְיִרְאָה רַעָה דְעַגְלָה כְּנו"ל, וּלְכַף הוּא בְקָשׁ שֶיִתְגַּלֶּה לוֹ מֵצַד הַחֻקָּה שֶהִיא לְמַעְלָה מְבִינָה שְׁנִגְלָה לוֹ] אָבֵל הִיא רְחוּקָה כְּנו"ל שֶהִיא בְּסִיד אַחֲוִרִיָּים וְאִינוּ מְבֻרָר כְּב"פ עַדִּין וּלְכַף טְפַחְתּוֹ אִמּוֹ, אָבֵל מְצִידוֹ הִי מְבֻרָר כְּב"פ לְכַף חֻשָּׁב אַחֲקָמָה וּבְקָשׁ לְמִלְאוֹת רָצוֹן מְלַכְתָּ שְׁבָא וְלְהַעֲלוֹתֵהּ הַנְּפִילָה לְמְקוֹרָהּ.

ובזה יהי הבירור בהתפשטות שיצא ממנו שיהי טוב כי לשוה"נ דבת פרעה א"א להתפשטות פנ"ל אף לחכמה שהיא יש מאין חשבה לדבקה בשרשו, והיגו שיהי יוצאת משוה"נ דנעלם שהוא עצמות השי"ת וממילא יוכל להיות גם התפשטותי טוב שיהי היא יש מאין לו שאין שלו ישפע ליגש שלה, והיגו שמצד שהיא היתה שורש החכמה וכשנכפפה לו והפירה שהחכמה היא מהשי"ת הרי נעשה החכמה טוב.

[משא"כ בת פרעה שהיא שורש דלחפן ברע הגם שתפיר דהוא מהשי"ת מ"מ אם תתפשט ותחפן ברע הרי יהי רע גמור וכך הי' התחלת הרע בעולם ע"י שבקש שורש הרע להתפשט רק הוא צריך להיות בסוד נקודה לבד פטעם אם מלאה זו חריבה זו שהיא רומי שנבנית אז פנ"ל] ויצא ממנה נ"נ וקראו הקב"ה עבדי כמש"ל בפ' חלק עבד שקנה נכסים כו' שהוא בסיד עבדי שלמה כנז"ל.

[וכמשאז"ל שלמה ע"ש של הקב"ה נקרא פי' כמש"ל שהוא רצה לפשט כל כף פח השי"ת בנסתרותיו ששם אין שינוי פירוד דבחכמה שהוא נגד עולם האצילות שם הוא היחוד הגמור שאין פירוד ואין שם רק הוא ושמו לבד ושהע"ה הוא ברזא דשמו] ושם אין רע כלל פידוע ושם שפיר נקרא דור עבדי ונ"נ עבדי כי לשם אין מגיע הרע כלל פידוע כי הרע הוא רק בהתפשטות: וזהו תואר עבד שם בין העבדים יש טו"ר אבל אצל המלך עצמו אין שינוי כלל טו"ר, רק.

כי שניהם עבדיו ועושים רצונו וכשבאים לחדרו שם אין רע כלל. כי הרע דנ"נ א"א כלל לעלות לאצילות דשם אין רע כלל ומה שהוא שורש שם נ"נ באצילות שישאר גם לעתיד שהרי כל ד"ת הם נצחיים דבר זה אינו רע כלל, שהרי שם אין רע רק נ"נ הגופני לא הי' דבק באותו שורש כלל ודהע"ה הגופני שהי' בעולם הי' דבוק בו משרשו שבאצילות, ושהע"ה כפי שרשו חשב שיהי' נ"נ ג"כ ממנו שהיא מהאצילות דר"ל מעצמות השי"ת ששם אין רע כלל.

אף באמת בעבדים לא הי' בירור עדיין פנ"ל דבעבדי שלמה לא הי' הבירור בשלימות שגם הם נתחברו אל הקדושה. ולכך נ"נ שנקרא עבדו כי באמת כל קניניו הם של שלמה באמת דלכך לא הי' יכול לבטל קדושת שלמה לבית דקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא לפי שהוא עבדו.

רק הי' רוצה להתערב בקדושה והיגו היותו יוצא משלמה בתואר בן אמנם באמת לא היתה היראה בהתפשטות כמו החכמה פנ"ל. ולכן מלכת שבא שהיא האשת זנונים כנז"ל דכ"ח ע"א צריך יראת ד' דאשת חיל להגדירה ולעשות ממנה אשת חיל אבל מצד התפשטות החכמה דשלמה העודפות גרם גם בה פן והיא הי' שורשה א"ז שהיא היקף היראה והוסר אצלה היראה לגמרי ושבה לארצה.

דהיגו למה שהיא א"ז וממילא הי' דינה פעכו"ם דולדה פמותה ולא הי' כלל בן שלמה רק עבדו, והועיל בזה דעכ"פ לא יוכל לסלק הקדושה לגמרי ושיהי' ח"ו ישראל נמכרים לגמרי, כי עי"ז נעשה עבדו ועבד שקנה כו' ועדיין הפל שלו מצד האמת.

אבל מצד הגגלה בעוה"ז הרי עדיין אין תיקונו מבן רר שהרי מ"מ נ"נ החריב הבית והגלה ישראל והיגו פנ"ל דבפועל לא הי' מבן רר עדיין שאז הי' נ"נ ג"כ בגדר בן שלמה

והיא התקמה חיצונית ג"כ חוזרת למקורה בהיותה מקבלת ממקור ד'שלמה: והנה חזרה ע"י התושבע"פ שעלה בידינו מבבל כמ"ש ובמק"א שפמו שהתושב"כ הי' בגלות מצרים ששם ביררו והעלו מתן תורה דכתב.

כך התורה שבעל פה הי' בגלות בבל ומשם עלתה עמהם והתחילו חכמי המשנה שפתחילתם אנכנסה"ג כנזכר באבות שהם התחילו לומר העמידו תלמידים הרבה ועשו סניג לתורה ב' יסודות דתושבע"פ בהתפשטות דב' הקצוות והקווי אמצעי דהווי מתונים בדין שהם ג' קווי דתושבע"פ שביירו מקמה הנפילה דתושבע"פ שהי' בי"ד נ"נ והעלוה ל'מקורה שהיא חכמת שלמה, והתשעה קבין מאותו בירורין ומטיפין דשהע"ה שהיו בנ"נ לקחו דחמ"ו שנתנם ללמד ספר ולשון כשדים וכל חכמות שלהם והם העלו הפל שביירו שלא הטתם חכמתם החזונית, והרי דטיפי שהע"ה לא נטו לחוץ ע"י המסירת נפש למיתה כידוע בסוד נפילת אפים שעי"ז יוכל להעלות גם מה שאין לו שום תקנה אלא קבורה כמ"ש במק"א, וכן על נ"נ נאמר רפינו ולא נרפתה כי אין לו רפואה ותיקון ע"י זרע דמעלי שאמרו מאה"ש כו' ולא הניחו להקב"ה שרצה להוציא אותו שורש מזרעו ממש שבזה הי' תיקון נגלה לשורש שלמה הגנוז בתוכו עד שלא יכלו אנכנה"ג לטעון נגדו.

אמנם מאה"ש לא הניחו מפני ששרף ביהמ"ק פי' שהוא בקש לעקור מה שבנה שהע"ה, והיינו שבקש להתגבר נגד שהע"ה ולעשות שורשו מאמו הרע למעלה משורש הטוב והיינו להתדמות לאדם פי' א"ז מתקנת רק ברזא דא"ח.

אבל היא חשב שהוא א"ח ובקש לאתקנא ברזא דאדם כמו חנה בפני אדם פקוף בפני אדם, וזש"ל שבקש לעשות כו' ונבעל [מבהמות משא"כ חירם ויואש פי' ג' מדרגות בזה ואכ"מ] פנשים לזרזא דילי' דאשת זנונים ודבר זה נקרא המבזה ת"ח אין רפואה למפתו פי' א"ז רק מתדמית ולא מבזה.

והספיק הקב"ה על ידן כי שהע"ה להיות עיקר עסקו בנסתרות א"א להיות נגלה בירורו בעוה"ז הנגלה לגמרי. ולכך הי' בירורו בהעלם ט' קבין משורשו הגנוז בנ"נ לקחו דחמ"ו שהם מזרע שהע"ה ובהם שיני' הט' חלקים דהתפשטות וחרו להיות קבים ממש: והם נגד ד' פרצופין שבט' המדרגות ודניאל הוא הפרצוף הרביעי שהוא גמר הפעולה שהוא דשהע"ה והוא נגד פרצוף דשהע"ה, ולכן קראו נ"נ אלוה וכולם סריסים לפי שעצמות נפשותם הוא שורש אותם ד' טיפין דט' קבין אלו דשהע"ה ובהם לא הי' פח התפשטות בהסקמת השי"ת דרפינו את בבל ולא נרפתה.

[ונתגלה זה לחזק'י שביקש הקב"ה לעשותו משיח כמש"ל (סנהדרין צד ע"א) פי' הי' ג"כ במדרגה זו שאמר אני אישן על מטתי ואתה כו' כמש"ל. היינו שכל השתדלותו הי' שלא יוצטרף להשתדלות שגם השינה יהי' טוב כנז"ל, כי אין בו פח להשתדלות במעשה בז' החתונות שבגוף דשם אין אדם צדיק וגו' כנ"ל אלא שלא אמר שירה ג"כ שהי' לו ג"כ תקופות זה דשהע"ה להתפאר והטוב בעיני' עשיתי שהוא כטעם אני ארבה ולא אסיר שמעשיו טוב.

וזהו היסוד היראה שירא שפא עדיין אינו מבונר כל כך רק שהי' נכון לבו בטוח שפכר הוא מבונר בכל נסתרותיו בלתי לד' לבדו. ונמצא הוא ביחוד גמור ומפיר פי' כל דבוריו

וּפְעֻלּוֹתָיו הַפֶּל מֵצַד הַנְּסֻתָרוֹת שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּעֲצָמוֹת הַשִּׁי"ת הוּא כְּמוֹ דְּבוּרֵי הַשִּׁי"ת מִמֶּשׁ וְאִיךָ שֶׁיִּיָּד לּוֹמֵר שִׁירָה לְכֹף אָמַר אֵין בִּי פֶחַ כּו' דְּמֵצַד הַגּוֹף בּו' תַּחְתּוֹנוֹת אֵין בּוֹ פֶחַ וְלְכֹף בִּקְשָׁה הָאֶרֶץ לּוֹמֵר שֶׁרָה בְּמִקּוֹמוֹ וְאִכְמ"ל, וְלִכֵּן יָדַע הוּא שֶׁצָּרִיךְ עֲדֵינִי לְתַקֵּן אוֹתָן טִיפִין דְּשֵׁה"ה שֶׁבְּבָבֶל וְחָשַׁב לְהַעֲלוֹתָן ע"י שֶׁהָרָאָה לְשִׁלּוּחָיו כֹּל בֵּית נְכֹאֲתוֹ.

וְהֵינּוּ שֶׁחָשַׁב שֶׁמְלָךְ בְּבָל עֲצָמֵי יַפִּיר הָאֲמַת וְיוֹדָה לוֹ וְכִמוֹ שֶׁהִתְחִיל לְהַפִּיר בְּמִכְתָּב וְכִמְשֵׁאז"ל דְּפִסַּע ג' פְּסִיעוֹת וְזֶה הִי מִפֶּחַ שֵׁה"ה הַגְּנוּז וְכֵן נ"נ שֵׁאז"ל שֶׁבִקְשָׁה לְגִנוּת כֹּל שִׁירוֹת כּו' הוּא ג"כ מֵצַד אוֹתוֹ שֶׁנֶּרַשׁ שֶׁקָּלְטוּ אָז חֲמ"ו מְמַנּוּ.

וְהוֹחֵל הַשְּׁנֵרֶשׁ הַנְּעֻלָּם לְבִצְבָץ ג"כ וְלִצְאֵת שֶׁכָּבַר עוֹרְרוּ אוֹתוֹ ע"י הַמְּדוּת הַדְּבִיקוֹת בּוֹ וְעַד שֶׁנִּפְתְּחוּ ה' מוֹצְאוֹת הַפֶּה דִּנ"נ מֵצַד אֵיתוֹ שֶׁנֶּרַשׁ וְהוֹדָה וְאָמַר אֲתוּהִי וְגו'. וְכֵן בְּאוֹתוֹ שֶׁעָשָׂה הִי ג"כ חֲח"ה דְּבִקְעַת דּוּרָא בְּהִתְעוֹרְרוֹת הַצְּלַת בְּלַעוּ מִפִּי שֶׁל נ"נ וּבִירוֹר הַתִּיקוֹן דְּשֵׁה"ה] בּוֹ.

וַיְבַנֶּה דְּבָבֶל מְקוֹם שֶׁהִתְפַּשֵּׁט פֶּחַ שֵׁה"ה הוּא אָף טוֹב וְאִז הִי בְּאֲמַת מְשִׁיחַ וְלֹא עָלְתָה לוֹ כִּי לֹא נַעֲשׂוּ גְרָמִים גְּרוּרִים. וְנִמְצָא אֲדָרְבָּא לְחֻטָּא יַחֲשַׁב וְהִי בְּהִכְרַח לְעוֹנָשׁ לוֹ נְבוּאָת יִשְׁעֵי' בְּדַחֲמ"ו וְהוּא הַשֵּׁיב טוֹב הַדְּבָר וְגו' שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ שֶׁיִּהְיֶה תִּיקוֹן זֶה ע"י בְּנִי: וְהִקְבַּח הַעֲשִׂירֵי דְשׁוּה"נ הִי בְּאִנְכָה"ג וְכֹל עוֹלֵי גוֹלָה וְאִז נִתְקַיְיִם מִיָּד שֶׁאֵיל אֲפָדָם שֶׁהוּא בְּבָל כִּנ"ל וְאִז בְּטָלוּ יִצְרָא דְעַפְכוּ"ם מִכֹּל וְכֹל שֶׁהוּא נִמְשָׁף מִן הַחֲכָמָה הַחִיצוֹנִית וְעָשׂוּ בְּבָל פְּסוּלָת נְקִי בְּיַחוּס כִּמ"ש ב'פ' עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין, כִּי לְהִיוֹת נ"נ מִתִּיַּחֲס לְבֵן שֵׁה"ה וְלֹא לְעָבֵד לְכֵן בְּבָבֶל שֶׁמֶ הוּא הַיַּחוּס הַגָּמוּר וְאֵין שֶׁם עַרְבוּבֵיָא דְפִסוּלֵי דְעָבְדֵי שְׁלָמָה כְּדֵי לְבָרַר שֶׁבְנֵי הֵם בְּיַחוּס גָּמוּר.

כִּי שֵׁה"ה הוּא ג"כ כָּלֵל כִּנְס"י כֲח"ל, וְנִגְדַּד יו"ט זֶה דְּפָדִיּוֹן שֶׁאוּל הוּא יוה"כ שֶׁהוּא יו"ט נִגְלָה בְּעוֹה"ז כִּי הוּא פְּפָרָה לְעִבְרִיּוֹת דְּתַאֲנוֹת וְכֵן כֹּל עִבְרִיּוֹת מֵצַד הָעִבְרִיָּה עֲצָמָה. שֶׁזֶה נִקְרָא עַד"מ חו"ב שֶׁבִּינָה הוּא מֶה שֶׁמְבִיֵּן דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר הַחֲכָמָה כֹּף דְרָךְ מְשָׁל בְּרַע הַמְּמָזֵר הַנּוֹלָד מִגּוֹף הָעִבְרִיָּה, וְכֵן תִּרְמוֹד מְבָבֶל וְכָבֶל שֶׁהוּא שֶׁאוּל הוּא עוֹנָשׁ לְשׁוֹרֶשׁ הָעִבְרִיָּה וְנִגְדוּ יוה"כ מְכַפֵּר [וּבִימֵי שֵׁה"ה בְּעַת בְּנִין בִּיהִמ"ק אֲכָלוּ בִּיּוה"כ מְשֻׁמַּחַת בְּנִין בֵּית הַמְּקַדָּשׁ כְּדֹאִיתָא בִּמ"ק (ט ע"א) כִּי מֵצַד שְׁמֻחָה זֶה דְּסִיְהָרָא בְּאֲשֶׁלְמוּתָא שֶׁהִי אִז דְּהֵינּוּ חֲכָמָה תַּתְּאָה כְּגוֹנוֹנָא דְּחֲכָמָה עֵילְאָה נִתְעַלּוּ כֹּל חֲכָמָה חִיצוֹנִית לְפִי שֶׁעָשָׂה וְאֵין מְקוֹם לְהִתְחַלֵּת יִשׁוּת דְרַע שֶׁיִּצְטָרֵךְ יוה"כ שֶׁהוּא הַבִּינָה וְהִירָאָה בְּלֵב שֶׁהִיפָּף הַשְּׁמֻחָה לְכַפֵּר וְכִנ"ל, דְּשֵׁה"ה אָמַר אַחֲכָמָה בְּחֲכָמָה שֶׁל מַעֲלָה מְבִינָה שֶׁהוּא יוה"כ וְלֹא אָמַר זֶה רַק בְּאוֹתָן י"ד יוֹם דְּחִנּוּכַת הַבַּיִת שֶׁאִז הִי בְּאֲמַת כֵּן וְלֹא הִנְצָרְכוּ לִיּוה"כ לְהִתְעַנּוּת] הַיִּשׁוּת דְרַע וּמִכָּאן וְאֵילָךְ הֵם פְּרֵי הַיִּשׁוּת, וְהֵם דְּמַעֲת הָעֲשׂוּקִים כִּנְז"ל שֶׁהֵם יֵשׁ מִיֵּשׁ מִכָּאן וְהִלְאָה וּכְבָר הִי שֶׁנֶּרַשׁוּ יֵשׁ רַע וּמֶה לוֹ לְעֲשׂוֹת, מִשֵּׁא"כ חֲכָמָה הוּא יֵשׁ מִאֵין מִתּוֹךְ הַשְּׁנֵרֶשׁ הַנְּעֻלָּם כִּנ"ל וּמִשָּׁם וְהִלְאָה הֵם הַמְּמָזְרִים שֶׁתּוֹלְדָתָם מְרַע וַיִּשׁוּת עִבְרִיָּה.

וְתִרְמוֹד בִּקְשָׁה שֵׁה"ה לְתַקֵּן ע"י וַיִּבֶן שֶׁהוּא בְּרָזָא דְּבִינָה שֶׁהוּא פְּרָצוּף הֵב' וְרָצָה לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ בְּבִינָתוֹ שֶׁהִיא בִּינַת הַשִּׁי"ת וְשֶׁם גַּר הַחֻטָּא דְּעָבְדֵי שְׁלָמָה שֶׁהוּא מֵצַד הַחֲסָרוֹן בְּיִרְאָה וְהַגְּדָרָה כִּנ"ל הַנְּמָשָׁף מִן הַבִּינָה כִּיִּדְעַע דְּמִינָה דֵינִין מַחֲטְרִין וְצָרִיךְ הַגְּדָרָה בְּיִרְאָה ג"כ כְּפִי הָרְאוּי וּמִיִּשׁוֹן מִיְתָה כְּדֹאִיתָא פ' עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין (ע"א ע"ב) הִיפָּף אֵילְנָא דְחִינֵי [וְהוּא חֲתָנוּ דִּנ"נ כְּדֹאִיתָא פ' עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין (ע"ב ע"ב) שֶׁהוּא שֶׁאוּל כִּנ"ל וְכִמ"ש אָף אֵל שֶׁאוּל

תורד בעל בתו הרפניא] ושם עבדים דישראל כדאיתא שם שהם למטה מפסולא דתרמוד
שהוא משום עבדי שלמה עצמו ועבדים דשאָר ישראל הם במדרגה למטה.

והרפניא היא גמר פרי הרע הר שהכל פונין בו [כידוע בסוד המדה האחרונה שנקרא
כן] כל מיני פירות רעות ובמתניתא תנא שפול מי שאין מכיר שבטו כו' כידוע שיש שער
י"ג בביהמ"ק שלמעלה שפול שאין מכיר שבטו נפנה לשם.

ובהרפניא אמר רבא בפ"ב דעירובין (יט ע"א) דשם הוא פתח ג"ע. והינינו פטעם נעוץ
סופה בתחילתה ובמקום עומק הרע שם הוא התחלה ופתח לטוב והוא הפתח הי"ג
שבביהמ"ק הוא הרפניא: ולכך רבא עצמו שאמר כאן והיא עמוקה משאול דלית לי
תקנתא שהיא פטעם ואין להם מנחם הוא הי' משתבח בפירי דהרפניא בעירובין שם
שמשונבחים ביותר [כי רובן של ממזרים עזי פנים ואז דחוצפא יסגא יהי' זה אדברא
במעלה וכמ"ש (סוטה מט ע"ב) פני הדור כפני הכלב ועי' בתוי"ט פירושו ועכ"פ הרי
יהי' פני הדור בעקבתא דמשיחא.

כידוע דדור משיח יהי' המשונבח שפכל הדירות ומסתמא גם פרנסיהם פי כלב בגימטריא
אלי' וג"כ בגי' בהמ"ה רזא דדוד פי כשיתגלו שניהם אז יתעלה דרגא דכלב]. והפירות
טובים מצד ריח הפתח דג"ע שהיא פטעם ואני אנתחם ושהע"ה שפנה לנתחם פנ"ל החל
בתרמוד שהיא מדרגא דהשתדלותו שהיא בנסתרות.

והוא ראשית פרי הרע שפכל ששם משפן היצר על ב' מפתחי הלב (ברכות סא ע"א)
שהם עזו"ע, הגם דהאחד נגד חכמת המון הוא מצד התפשטותה בלב ולא מצד דיבוקה
כאין שהרי קשורים בשלשלאות תוף החושף]: והוא ירד לשם על שהוא נשרא פדי
להעלות כל פרי הרע ע"י למעלה ולנחם העשוקים.

וא' שם בפ' פנחס ולא היינו תרמודאי פ"ה הנז' בפ' ב"מ (כא ע"ב) דכלינא ריגלא
דתרמודאי כמ"ש בספ"ק דיבמות והא חרבה אפולי מוכפל כו' ע"ש. פי' הם ב' מפתחי
הלב הנז' כשחרוב מהאי גיסא מצד הרע הגמור אז פונה לימין לקלקלו מצד הימין
[ונמשך מעזאל] ואח"כ חרוב זה ואותיב זה כמדת ב' הקצוות כידוע.

ובזמנא חרוב דשמאל פי' דכנגד ב' אלו הם עבדי שלמה (דלא הי' רע גמורשהרי היו
מתזיקים עצמם לישראל. ואולם נגד זה הי' ברצון דבנות ישראל] ובנות רישלים שהי'
עפו"ם גמורים רק דהם אנוסות ולכך תלה כאן בהם ולא גבי עבדי שלמה דג"כ תלוי
בהם רק שלא רצה לתלות חטא בהם] ובאמת נפסקה הלכה בפ' עשרה יוחסין כמ"ד
עתידים ממזרים ליטהר.

ועי' בתוס' סנהדרין (נ"א ע"ב) דנ"מ בזמה"ז שלא לדקדק במשפחות ובאמת ר' יהודא
עצמו האומר ההלכה איתא שם בפ' עשרה יוחסין שדקדק במשפחות להשיא אשה לר"צ
ברי' דגדל ולא נסיב.

דבאמת מ"מ בזמה"ז עדיין לא נטהרו יש לבדוק ונהרי ודאי אף לממזר ידוע אר"י דיטהר
ודלא כהתו"ס. מדלא משני קרא דישב ממזר באשדוד כידוע ונהרי כידוע ודאי בזמה"ז
אסור ולוקה אע"ג דעתיד ליטהר.

רק פונת ההלכה לנחומי לעשוקים פידוע דלבעלי הגמרא הי' פח לפסוק הלכות גם למשיחא כמה שיפסקו פן יהי' פטעם ותגזור אנמר ויקום לה כמו שפנו שאין להם חלק לעוה"ב וכיוצא בו: ודומה אני שהלכה זו נאמרה פשחרבה תרמוד [ע"ש ביבמות דנאמר לפני ר' יהודא ופריה וקא חרבה משמע דכבר לפני מאמר זה חרבה והינו בימי שמואל שאמר ההלכה.

ומ"מ ר"י דקדק פנ"ל מטעם מאמר דעתידין כו'. וז"ש שם דהוי יתיב ר' יוסף נישון דבקדושין אמר ג"כ ר' יוסף אי לאו כו' והאומר ר' פהנא כמ"ש בפ' ע"פ (קיג ע"א) ולא תימא פהנא אנא פ' מיןחס פטעם איש פלוני נכהן] פידוע וכמ"ש במק"א פי כל חורבן עיר ומדינה הוא ביטול שורש אותו דבר למעלה ותיקונו.

והינו ע"י הלכה זו נולד רוח מאותה הלכה והחריב את תרמוד פי אינו עוד רע גמור רק דאיתיב מהאי גיסא. ואלו הגולים בחורבנה הם ריגלא דתרמודאי העוברת בשוק עד פלות זמן פרסומי ניסא דהדלקת נ"ח ושהיא ג"כ על שמירת היחוס.

כדפירש"י בפ' ב"מ דגזירת בתולה הנשאת תיבעל לטפסר הי' אז ע"ש על שאף הן הי' באותו הגס. ולכן הי' הגס בכהנים שהם המינוחים שבישראל כדאיתא בפ"ק דכתובות.

ובגר כמ"ש בפ' ב"מ הרגיל בגרות הנויין לי' בגנים ת"ח. ומצד שהע"ה שהוא מצד החכמה התבונן רק בהאי גיסא שאינו רע גמור דשייך לו וכשזה יתקן ממילא הי' נעקר לגמרי.

ולכך הי' מצידו עבדי שלמה ג"כ מצד זה פנ"ל ושם הוא החכמה חיצונית כמ"ש במ"ס ד"א רבן של ממזרים פקחים. והוא רצה להמשיך אלוקות לכל המקומות השפלים פטעם אין עוד מלבדו ואפי' כו'.

ומאחר שהפל ממנו אינו פסול מוחלט בהכרח. (ובאמת תיקונם הוא ע"י ד"ת כמ"ש (הוריות יג ע"ב) ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה), וע"ש בפ' משפטים נראה פי תרמוד הוא קודם למקום עזוע"ז והוא נחות תמן כו' והינו דהוא נולד מהם פנ"ל.

וע"ש בפ' פנחס דתמן מתפנשי כל רוחין כו' פי לתולדות ופרי הרע שפכר יש לו בשורשו רע גמור שם סוכבים כל מיני רוחות. פי' מחשבות ורצונות רעות והוא בספנה גדולה ושהע"ה ירד תמן.

פי' נשתקע במחשבתו פאלו הוא ג"כ פן נאגבה נשרא, פי' שורש רוח"ק שלו גבה למעלה למקום שורשו. והוא פתב פתקא נארמי כו' נראה לי דהוא צעקת רמה ידה כל יחזיון הנז' בפ' משפטים [וע"ש לאחר דזיתא אולי ע"ש בניה פשתולי זתים והם דמעת העשוקים וע"ז צעק שלא יגעו בהם] וקרי לי' פתקא עד"ש בפ"ק דסוטה (יב ע"א) בפתקה של חנה.

והרי מאמר הי' רק דבר המפורש נקרא פתקא שהרי מאמר דבעצב תלדי אין צריך לשמיעת המאמר רק נראה לכל בחוש זה נקרא פתקא וכתב. וכמ"ש במק"א בענין ספר הזכרונות דהשי"ת וספרן של צדיקים.

וכן בפ' חלק בפתקה של ירושלים פי' חזקת העיר הנראה בחוש נקרא פתקא ועד"ז נפל פתקא מרקיע דפ' בא לו ופ' הפועלים וכמ"ש במק"א. וכן הוא פשאמר פסוק זה תיכף

נעשה שלא ראוהו הרוחות ההם וזה נקרא דשדי פתקא לראם ולא דבור בלבד רק ראי
בחוש.

ושני עזקא קמיהו ובפ' פנתס איתא בפנמא דנשרא ובפ' מי שאחזו נז' עזקא זו שבה הי'
נשמר מהמזיקין. פי עזקא מלשון ניעזקהו והוא האור מקיף דידוע דיש אור פנימי ואור
מקיף.

פי' מה שהאדם משיג זה נקרא או"פ ומה שהקב"ה מנהיגו למעלה מהשגתו זה נקרא
או"מ והוא השוה"נ. ובחינת יחידה שבנפש שהיא נגד פרצוף ארוך בנודע.

ונה הפרמא הנתונה בפני המזיקין ותרגום חותמה דיהודא עזקתה. פי' כמ"ש הקב"ה
חתם עולמו ופי' בשעה"ח פ"ז פי' סגרו שלא יגעו בשם זה דמורה שעתידי להיות פן ולא
עתה יעוש"ב.

וכן חותם האדם שלא יגעו בו הוא העזקא ואו"מ וכל אחד כפי ערה או"פ שלו פן הוא
האו"מ: ושלמה שנקרא בשמו של הקב"ה והנסתרות שלו דאו"פ הי' ממש ברזא דשמו
בסוד הוא ושמו כנז"ל גם העזקתא הי' חקוק עליו שם.

פי' דשם שמים ממש הי' מקיף אותו באו"מ וזהו דשני בפנים נשרא פי' הפל אחד פנ"ל
סוד הנשר. ועי"ז דייקא נודע לו חנפמטאן נוכראין ששיקע מוחו ולבו לחכמות חיצונות
רק השוה"נ הי' נגדיהם דהוא האו"מ שלו שא"א שלא יחטיאהו ח"ו פי' שורשו ממקום
קדוש ולא זו אף רגע הטבעת.

ר"ל אור קדושת השי"ת המקיפו אשר ממנו הוא המשכת חשקותיו וחקמתו ורצונו פי'
הוא שורשם זה לא זו רגע אחד מפניו. וחתם ג"כ כסאו בגושפנקא פי' הוא ישב על כסא
ד' למלה.

ובשעה שישב עליו איתו מוטלת אבל כשהחשיף עצמו לחכמות נוכראין ולמלה עליהם
שהשי"ת גם בכל עולמות התהו והחיצונים גם שם עצמות השי"ת גנוז ונעלם והוא
מושל עליהם. ובעצמו הי' בטוח פנ"ל רק בכסאו שפסא ד' נקרא עולם הבריאה פי'דוע
שדבר זה נקרא חוץ מעצמותו ושם יש מקום שליטה וצריף החותם שחתם הקב"ה עולמו
כנז"ל].

ועזקתא זו הי' כל תוקפו של שלמה ובה חזר למלכותו כדאיתא בפ' מ"ש שם. ובהגדה
מוכא בס' עמק המלה ספור איה חזרה לידו ע"י נעמה העמוניות שלקתה בעניותו פי' מיד
שגיטל אור זה ממנו נעשה הדיוט וטפש כמשז"ל.

ובנעמה הי' גנוז אור של משיח שהרי יצא ממנה והראו לו שגם בלתי אור מקיף זה
הברור פי' נסתלקה כל רוח"ק ממנו והי' כמו עכשיו בגולה. ובסוד תלמוד בבלי שנקרא
במתשפים כנז"ל שאין אור ברור כל כף מ"מ גם בחושף יוכל למצוא אור גדול שהרי
מתוך החושף זכה למצוא זיווג נעמה.

והיא החזירה לו אותו אור גדול רק שמתחילה חשב שהוא בעצמו תכלית השלימות
ובגלות נודע לו שאינו פן וצעק אל ד' ונענה בנעמה. שבאמת תכלית השלימות בו רק

שְׁעֵדֵינָן צָרִיף לְבִירוּרִים וְיֵצֵא מִמֶּנּוּ לְאַחַר כִּמְהַר דּוֹרוֹת וְאֵז הַחֲזוֹר לּוֹ הֶעֵיזְקָא הֵינְנוּ הָאוּ"מ לו'.

אָבֵל הַנְּשָׂרָא שְׁהוּא שְׁוֹרְשׁוֹ מֵצַד מַה שְׁפּוֹרֵחַ לְמַעְלָה לֹא הַחֲזוֹר. וְזֶה עֲנִינוּ הַפְּלוּגָתָא מְלָךְ וְהֶדְיוּט אוֹ מְלָךְ וְהֶדְיוּט וּמְלָךְ דְּשְׁנֵיהֶם אֲמַת.

וְאֵז בְּזַקְנוֹתוֹ אָמַר קֹהֵלֶת עַל אוֹתָם הַהֶבְלִים דְּחַיֵּי הַבָּלוּ. וּבְזֹהַר בָּא ל"ט א' דְּמַגְנִי חֲזָא פֶּל מַה דְּחֲזָא וְעַמְד בְּעַת זְקֵנוֹתוֹ ע"ו שְׁהַפֵּל הֶבֶל פִּי שְׁהַהֶבֶל הֵנָּה הוּא ג"כ הֶבֶל.

פִּי שְׁמַתְחִילָה חֲשַׁב שְׁעִיָּקַר הַהִשְׁתַּדְּלוּת עַד שְׁיֵשִׁיג הַשׁוּה"נ וְאֵז יוּכַל לְהֶאֱמִין בְּעַצְמוֹ מֵאַחַר דְּשְׁוֹרְשׁוֹ מִמְקוֹם קְדוּשָׁה יוּכַל לְעַשׂוֹת מַה שְׁיִרְצֶה. וְז"ש דְּהֵנָּה אַחְסָנָתָא דְּאַבּוּי כִּי לְדַהֲע"ה נֶאֱמַר פֶּל אֲשֶׁר בְּרוּחָהּ עֲשָׂה כִּי ד' עֲמָהּ וְהוּא כְּבָר הַרְגוּ לִי צָר בְּתַעֲנִית כַּמְשֵׂאז"ל.

וְאַצְלוּ הִי זֶה בִּירוּשָׁה בְּשְׁוֹרְשׁוֹ שְׁלֵא הִי כָּלֵל יצ"ר מְלִיכָה וּבְטָן. וְלִכְךָ הִי חֲקָמָתוֹ בְּהַתְּפָשׁוּת יוֹתֵר כִּי לְדַהֲע"ה נֶאֱמַר רַק אִתָּה לֹא תִבְנֶה וְגו' וְשֵׁהֲע"ה בְּנָאוּ.

רַק מ"מ נִקְרָא חֲנוּפֶת הַבַּיִת לְדוֹד כִּי הוּא מֵצַד יִרְוּשָׁתוֹ כְּנ"ל. אָבֵל עכ"פ הִי אֲצָלוּ בְּהַתְּפָשׁוּת יוֹתֵר.

וְהֵינְנוּ דְּהַגַּם דְּדַהֲע"ה רַבּוֹן שֶׁל כָּל בְּעָלֵי רוּה"ק שְׁהִי מְהֶבֶל שֶׁל עַצְמוֹ וְהַשִּׁיג שְׁוֹרְשׁוֹ עַצְמוֹ כְּנ"ל וְדָבָר זֶה א"א רַק ע"י הַרִיגַת יצ"ר דְּמוֹחַ וְלֵב שְׁבַגּוּף בְּמַלְחָמָה. וְלִכְךָ נֶאֱמַר לוֹ כִּי אִישׁ מְלַחֵמָה אִתָּה וְלֹא הוֹרְשָׁה לוֹ הַתְּפָשׁוּת קֶצֶת בְּבִנְיָן הַבַּיִת שֶׁא"א לְעַשׂוֹת מְדוֹר לְשִׁכְיָנָה בְּתַחְתּוֹנִים מִמֶּשׁ וְיַחּוּד דְּשָׁמַיִם וְאַרְצָה הַגָּמוּר שְׁהוּא הַתְּפָשׁוּת שֶׁם שָׁמַיִם בְּאַרְצָה לְגַמְרֵי וְגַם בְּכָל תַּאֲנוֹת וְחֻמּוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּפְּי הַתְּפָשׁוּת בְּאַרְצָה בְּעוּה"ז כִּי יִתְפָּשֵׁט הַשִּׁכְיָנָה שֶׁם זֶה יֵהִי ע"י שְׁלֵמָה שְׁהִי אִישׁ מְנוּחוֹת אָבֵל דַּהֲע"ה הִי מְקַשֵּׁט הַפְּלָה כְּנ"ל ע"י עוֹלָה שֶׁל תְּשׁוּבָה וְשִׁהֲקִים שְׁהוּא מְלַחֵמָת הַיִּצְרוּהוּא בְּבִינָה שְׁפֶלֶב כַּמ"ש לְכַבּוֹ יִבִּין וְשֶׁב וְכָל הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ וְיִגִּיעָתוֹ הִי בְּנִסְתָּרוֹת שְׁפֶלֶב: וּמִמְקוֹם שְׁפֶסֶק שֶׁם הַתְּחִיל שְׁלֵמָה לְיִכְךָ הַנִּסְתָּרוֹת שְׁבַמּוֹחַ וּבְחֻמְקָה וְהַסִּיֵּעָתָא דְּשָׁמַיָא שְׁלוֹ ע"י אַחְסָנָתָא דְּאַבּוּי כְּנז"ל.

הַגַּם דְּהוּא מְדַרְגָּה לְמַטָּה בְּמִדְרַגּוֹת רוּה"ק מ"מ הוּא בְּהַתְּפָשׁוּת יוֹתֵר כִּי מַה שְׁהוּא שְׁלוֹ כ"ז שְׁהֶאֱדָם חַי אֵינּוּ מְבֹרָר וְעֵדֵינָן לֹא הִי אָדָם מְעוֹלָם שְׁיֵהִי בְּחַיָּיו מְבֹרָר לְגַמְרֵי דַא"כ יִצְטָרֵף שְׁלֵא לְמוֹת וַא"כ אֵין הֶבֶל שְׁהוּא שְׁוֹרְשׁוֹ הַנְּעֵלָם ג"כ מְבֹרָר לְגַמְרֵי, וְכַמוֹ שְׁהוּא צָרִיף הַגְּדֵרוֹת עֵדֵינָן וְיִרְאֶה וְצִמְצוּמִים כִּי קְדוּשָׁה עָלְיוֹנָה הַמְתַּלְבָּשֶׁת וּמַתְּדַבְּקוֹת בְּאוֹתוֹ הֶבֶל וְנִשְׁפָּעַת לוֹ הוּא ג"כ בְּצִמְצוּמִים, מִשֵּׁא"כ כְּשֶׁגִּילּוּי הַשְּׁפָע מְלַמְעָלָה ע"י הֶבֶל אַחַר שְׁכָר וְנִתְבָּרַר לְגַמְרֵי אַז א"צ לְצִמְצוּמִים.

וְהַשְּׁפָעָה הַיּוֹרְדַת מְלַמְעָלָה הִיא בְּהַתְּפָשׁוּת כְּדָרְכוֹ וְלִכְךָ דַּהֲע"ה קָרָא עַצְמוֹ סְתָם בְּהֵמָה כְּנז"ל וְשֵׁהֲע"ה הוּא בְּסוּד בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אֶלְף כַּמ"ש בְּבַמ"ר פִּכ"א וּבְפִסְיָקְתָא דְּאַתָּ קָרְבְּנֵי בְּהֵמָה אַחַת נְתַתִּי לָךְ כו' וְאַח"כ מְלָךְ אַחַד נְתַתִּי לָךְ כו' [וְאַח"כ אֵיתָא פְּחָה אַחַד נְתַתִּי לָךְ כו' כִּי גַם נְחֻמִּי הַפְּחָה הִי בְּסוּד שְׁלֵמָה שְׁהוּא זָר וְנִבְבֵּל בֶּן שְׁאַלְתִּיאַל כְּדַאיִתָּא בַּפ' אַד"מ (ל"ח רַע"א) שְׁעָלְיוֹ נֶאֱמַר דְּהוּא חוֹתָם עַל יַד יְמִינִי, פִּי חוֹתָם עֲזָקְתָא כְּנ"ל הוּא כְּטַעַם נְקֵבָה תְּסוּבָב גְּבָר כִּי מְזַרְעוּ יֵצֵא מְשִׁיחַ כְּפִדוּעַ.

ואלו זכו לכה' הי' ביאה שני' ביאה גמורה כמ"ש בפ"ק דברכות (ד' סע"א) ואז הי' הוא משיח ועזרא כה"ג כפוף תחתיו כי מלך קודם לפהו, אבל הי' ג"כ בדרגא דשלמה שאמר זכרה לי אלוך' לטובה, וכמ"ל על חזקת' כי כל מי שמוכן לתכלית השלימות כשהע"ה הי' לו תוקף התקופות הזה לתלות בעצמו.

כי דרגא דשלמה הוא שמעשיו מצליחים ביותר ורואה שכל מה שפועל הפל הוא נמשך מאמיתות רצון השי"ת והוא פענן שפת אמת תפון לעד משא"כ דהע"ה קרי לנפש' עני וירא שמה יגרום החטא פטעם לולא האמנתי שדרו"ל (שם) שלא הי' בטוח בנפשו והקב"ה תלה לו בזכות עצמו פנ"ל דרוה"ק וסייעתא דשמיא שלו הי' רק מהבל עצמו.

משא"כ להם תלו בזכות אחרים שכל רוה"ק שאחר דוד הי' מאחסנתא דידי' ושאר. ומצד הזה נמשך להם התוקף לומר זכרה לי דייקא וכן"ל והשיבו להם בזכות אחרים.

פי' שאינו שלך לגמרי פנ"ל ושהע"ה הכיר אח"פ דהבל זה ג"כ הבל כי עדיין אין לו בטוחות ותוקף רק כמו דהע"ה שמפיר שאין לו תוקף אז יש לו תוקף דייקא ולא פענן אחר, וגם נחמ' אמר זכרה פנ"ל ולא נקרא ספרו על שמו כמשאז"ל.

פי' כל ספר מנביאים ודומיהם חקוק בו כל עצמות חיות נפשו שהוא רק בתקמה שהוא ראשית הגלוי יש מאין. וזהו שורש התגלות עצם חיותו וכמ"ש במק"א והוא נקרא על שם עזרא שתלה הקב"ה כל חיותו בעזרא ובאמת הוא הי' גדול כמותו כמ"ש בפ' אד"מ הוי עזרא הוי נחמ' רק שיניקת רוה"ק שלו הי' ע"י הבל דעזרא.

כמ"ש האריז"ל דגם מת"ח שבחיים יוכל לינק ע"ש. ולפי שאז"ל בפ' כ"ג (כא ע"ב) ראוי הי' עזרא שתנתן תורה על ידו כו' והוא שורש לתושב"כ הדינגמא דמרע"ה רק נחמ' בסוד רוה"ק שמצד זה הי' דומה לו.

אבל עזרא זה מלאכי כמשז"ל (מגילה טו ע"א) הי' ג"כ נביא דרזא דתושב"כ היא נבואה ותושבע"פ מקבל מתושב"כ פי א"א לתושבע"פ בלא תושב"כ הקודמת ולכה' הוא הי' בגדר מקבל מעזרא ונטפל ספר חקמתו לו. ואלו לא אמר זכרה וגו' הי' זוכה לרוה"ק מהבל עצמו כמו דוד ולא הי' נטפל לעזרא אז הי' גמר השלימות והתיקון דביאה שלישיית.

כמשאז"ל בפ' חלק דדוד שמי' פי' שינפה אז למדרגת רוה"ק דדוד שעדיין לא זכה בה אדם זולתו כי הוא הי' הראשון ולא הי' אפשר פענן אחר וכן יהי' הסוף ג"כ] שמאכלם ממש דוגמת קרבנות פטעם זה השלחן אשר לפני ד' שדרשו רז"ל בפרט אצל שהע"ה שנקרא בשמו של הקב"ה כמ"ל.

והאלף הרים הם אלף נשים שאז"ל נשם שכל אחת הי' מכינה לו פן. ובזוהר בלק קפ"ט רע"א דהם שעורים יעו"ש סודו: ובפ' פנחס רי"ז א' דבכל הר נשים אלהרבו חציר והם מלאכים שנקראו ביום ב' אש לזהט ע"ש.

פי' הם.

האלף דור הראויים להיות קודם מ"ת פדאיתא בפ"ב דחגיגה ושאותו ששקמוטו הן עזי פנים שפדור. פי' כמ"ש בביצה (כה ע"ב) דישאל עזין באומות ולכן ניתנה להם תורה.

פ"י כי התורה נקרא עוז ד' עוז לעמו יתן וגו' דנדרש בנבחים (קט"ז ע"א) על מ"ת ונאמר והתקמה תעוז לחכם, ובזוהר בכמה מקומות דאורייתא מסטרא דגבורה נפקת וכן לשון הגמרא כ"פ מפי הגבורה.

והנה בתורה נברא העולם כמ"ש בב"ר פ"א א"כ גם העולם במדת הגבורה ועזות נברא. וכאז"ל דלכן נאמר במעשה בראשית שם אלקים דנברא במדה"ד רק שקודם קבלת התורה הי' עזות זה ברע וצריף להתישו ולכך דבר ציונה.

לאַלף דור כמ"ש בסוטה (לא ע"א) דשכר עושה מיראה לאַלף דור דכח היראה מתפשט עד אַלף דור. דהשכר על אותם דורות ע"כ דאותו פח מתפשט לכך דורות.

ולכך התשת פח הגבורה רעה שהיא מסטרא דיראה ג"כ היא באַלף דור דעד שם יש לה התפשטות לאותו פח ואח"כ ניתן לכ"ו דור בגימטריא שם הוי' דרחמים. שהוא מה שאז"ל שראה שאין העולם מתקיים ושותף מדה"ר והותש קצת פח העזות ומ"מ נשתלו בכל הדורות ומאחר שהן עזי פנים מסתמא הן בנפשות הממזרים מאחר שהממזרים הם עזי פנים נשתל בהם אותן נפשות והם דייקא פלים לד"ת פטעם ממזר ת"ח כו' כמ"ש (ירוש' סוף קידושין) של ממזרים פקחים כמו ישראל עזין באומות לפי שהם עיקר שורש התורה הם תוקף הגבורה ועזות שבעולם.

והנה אמרו אין דור פחות מששים רבוא כי התורה שורש העולם וידוע דס"ר אותיות לתורה שורש לס"ר נפשות דישאל וע"כ כן בכל דור כי קיום כל העולם בכל דור הוא רק עפ"י התורה.

והנה שורש הנפשות דכל הדורות כבר נבראו והשוה"נ דגוף נקרא מזלא כמ"ל ופירש"י (שבת נג ע"ב) על מזלא מלאך. והיגו פיזוע דיצ"ר ויצ"ט שבאדם נקראים בפ' כ"כ מלאך רע וכן בפ"ב דחגיגה ב' מלאכין שעמו והיגו דעצם האדם שלמעלה ממאה"ש הוא הנפש וכח הגוף הוא ב' היצרים יצ"ט הוא מלאך הטוב ומזלא ושוה"נ הטוב.

וכן יש מזל רע ומלאך רע והוא הבלא דגרמי של כל עכו"ם וכן לכל הרשעות יש שוה"נ דרע ג"כ, וזהו הנפש הבהמית שיש לכל אחד מצד הקליפות ומשפא דחויא ואצל עכו"ם הוא רע גמור דאין בהם יצ"ט כלל ומלאך טוב.

ואצל בני ישראל הוא מקליפת נוגה כנז"ל דיש בו טו"ר ומלאכים פנ"ל. אבל הנפשות עצמן עליהם אז"ל ע"פ עם המלך במלאכתו שבהם נמלך הקב"ה שקדמו לבריאת העולם כי הם מעצמות השי"ת רק נפש הבהמות שהוא הלבוש נברא ביום ב' מסטרא דגבורה דאז נבראו מלאכים כמשאז"ל בברא"ר.

וח"א ביום ה' ושניהם אמת כמ"ש במק"א דעל אלו למד מועוף יעופף שהוא מצד ההשפעה למטה. אבל ביום ב' הוא מצד שורשם למעלה [כי יום ה' הוא נגד סמכין היוצאין חוץ לגוף].

ואלו ביום ב' הם נקראים חציר כמשו"ל בבר"ר (פרשה י') אין לה עשב שאין לו מלאך
כו'. כי כולם למאכל אדם והמאכל מוסף חיות באדם ומאין זה ע"כ שיש בו אותו חיות
ג"כ.

והיינו דאותו חיות דנפשות מאותו חיות עצמו הוא ג"כ בדוממים וצומחים ובעלי חיים
שאדם מקבל חיות מהם. והדברים האסורים הם מחיות דנפש הבהמית דעכו"ם].

ולכל אדם שיהי פריטים מיוחדים והם מנדמנים לו פידוע על פסוק נפשם בהם תתעטף
והן אותן מלאכים עצמן: ולשהע"ה הי' מאכלו אלה הרים מס"ר ש מלאכים הללו שהם
כל האלה דור שורש נפשותם כי הוא בא לתקן בלכתו לתרמוד פת העזות כנו"ל.

ונה א"א רק למי ששורש נפשו כוללת אותו כי הוא הי' כולל כל שורש נפש הבהמית
שנברא ביום ב' ולכך מאכלו הי' כל האלה דור, שהם כלל כל שורש הבריאה דעזות
[שהיה השייך לד"ת כנו"ל דרק זה בא לתקן מה שהוא בבני ישראל דשייך לד"ת
ולכך הם מספר ס"ר לבד] כנו"ל הכל הוא בשורשו ג"כ.

ואיכא מ"ד בבמ"ר ופסיקתא שם דהוא בעיראכיל בעיר דמגדלין בהמות ע"ש ונה נו'
ג"כ בזוהר פנחס ר"מ רע"ב ונשם וממה הווי מאשא כו' אש אוכלה ע"ש. וז"ש שם
בבמ"ר ג"כ אית בעיר אכיל בעיר אלא גדולים מעשה אלוהינו, והיינו פידוע דיש באדם
ג"כ ד' נפשות דדומם צומח חי מדבר והנה הדומם היא היותר תחתונה והוא נשאר באדם
גם לאח"מ שהרי היא ג"כ עכ"פ דומם כי א"א כלל להתבטל דבר לגמרי, ואלו ד' בנפש
הבהמית הם דוגמת ההד"ג מנר"ג שהד"ג נשאר גם לאח"מ.

ולכך דומם אין המשכות חיות לאדם ולא נתנה בו תורה בפ' בראשית ונח מאכל לאדם,
[וגם המים הם בגדר הצומח פידוע דד' יסודות ארמ"ע נגד דוצח"מ וכן פת הנביעה
ממקור מעיינים וההתפשטות למרחק היא פת הצמיחה שלהם] רק מצומח לאדה"ר ומחי
לנח כי הכלל בכל דבר יש ד' מדות פדחשיב באבות ו' דברים (נגד ששה קצוות שהם
כולל הכל וימי הבנין פידוע).

והרביעית לעולם היא רע גמור ואפ"ה חשיב לו בכלל המדות דהולכי ביהמ"ד ונותני
צדקה, ד"מ מי שאינו עושה כלום מ"מ היא מדה דבישראל א"א שלא יעשה כלום וגם
שאין עושה כלום מ"מ הוא נקרא הולך לביהמ"ד ונותן צדקה שלא מדעתו כלל, וכד"ש
במנחות (צ"ט ע"א) פועמים שבטולה של תורה זהו יסודה.

וכן עד"ז מצינו שלהי גיטין צדקה גדולה עשה הקב"ה שהקדים כו' מקרי עשיית רע
צדקה ובטיל תורה יסודה, וזהו מדת דהע"ה שהקים עולה של תשובה שע"י זדונות
נעשין זכיות, והוא נגד מדה הרביעית שבכולם כי הוא המברר ומתקן כל רשעי ישראל
שכולם פעלו רק טוב אע"פ שהם לא ידעו ומה שלא נתנו היו צדקה ומה שלא הלכו
לביהמ"ד הי' תורה, והראשונה לעולם טוב גמור וב' האמצעית בינונית וכן בפרואים
דדצח"מ וארמ"ע וכן בד' קליפות וכן בכל דבר.

ומדבר נגד קליפת נוגה שיש טו"ר ישראל ועכו"ם, משא"כ בדצ"ח אין שייך כלל טוב,
וכן הם נגד ד' עולמות אבי"ע ובאצילות אין שייך כלל רע ובעשי' אא"צ בארץ אשר
יעשה וגו' א"א בלא רע וכן כ"ד חלוקים לד' אלו דומם רע גמור כנו"ל: ודבר זה תתקן

כְּשֵׁיבֹלַע הַמֶּנֶת, וְיָדוּעַ כָּל תִּיקוּנֵי הַשִּׁי"ת הֵינּוּ כְּשֶׁמְבַרֵּר לְמַפְרַע לֹא הִי זֶה כָּלֵל וְנִמְצָא מְבַרֵּר שֶׁלְמַפְרַע לֹא הִי כָּלֵל מֵנֶת כְּטַעַם צְדִיקִים בְּמִיתַתָּן קְרוּיִם חַיִּים (בְּרִכּוֹת י"ח ע"א) וְלֹא הִי כָּלֵל בְּגֵדֵר דּוּמָם, וּד"ו יִתְקַן מְשִׁיחַ בְּן דָּוִד מְדַרְגָּתוֹ.

וּבַזֶּה אֵין מְקוֹם הַשְׁתַּדְּלוּת כִּי הָאֲכִילָה הוּא הַהִשְׁתַּדְּלוּת דְּאָדָם כְּטַעַם זֶה הַשְּׁלֶחֶן וְגו' שֶׁהוּא נִגְדַּ עֲמוּד הָעֵבֹדָה וְכֵן מְצֻנָה רֵאשׁוּנָה דֹאדָה"ר, וְכֵן דְּרוֹז"ל (זוה"ק ח"א כ"ז ע"א) עַל לְעֵבֹדָה וּלְשִׁמְרָה לְעֵבֹדָה בַּמ"ע וּלְשִׁמְרָה זֹ מַל"ת וְהֵינּוּ עַל פְּרֵי הַגֶּן כִּי עֵינָר הַבִּירוּרִין שֶׁל הָאָדָם הוּא ע"י הָאֲכִילָה בְּזֶה הוּא הַבִּירוּרִין דְּנִפְשׁ הַבְּהֵמוֹת שֶׁלּוֹ כְּשֶׁאוֹכֵל לֶשֶׁם שְׂמִים, פִּי שֶׁמְכִיר שֶׁהַשִּׁי"ת הוּא הַנּוֹתֵן לוֹ מְזוֹן זֶה וּמְקַבְּלָה מִיָּדוֹ שֶׁל הַקַּב"ה ע"י הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנֵנו חֲכָמִים מְקוֹדָם כַּמ"ש בַּמִּקְ"א.

נִמְצָא חֲזָר אוֹתוֹ חַיּוֹת דֵּהַשִּׁי"ת שֶׁהִי טְמוּן בְּאוֹתוֹ אֲנֹכֵל שֶׁהִי מְחַיֶּהוּ כְּטַעַם וְאַתָּה מַחִי אֵת בְּנֵלָם כִּי כָּל נִמְצָא ע"כ יֵשׁ לוֹ חַיּוֹת וְהוּא אוֹתוֹ כֹּחַ שֶׁמְחַמְתּוֹ הוּא נִמְצָא וְאֵין נִעְדָּר הַמְצִיאוֹת וְאֶפְסֵי וְאֵין, וְאוֹתוֹ כֹּחַ הַמְחַיֶּהוּ הוּא עֲצָמוֹת הַשִּׁי"ת וְכַמ"ש גַּם הַרַמְבַּ"ם רַפ"א מֵהִיסָה"ת זֶה ע"ש, וְעֵינָר הַשְׁתַּדְּלוּת הָאָדָם לְהַכִּיר זֶה בְּעֲצָמוֹ וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּל, וּבְעֲצָמוֹ מְכִיר מִצַּד הַהִנְאָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵהָאֲכִילָה וְכֵן מְכִיר בְּאֲנֹכֵל, וְזֶהוּ תַכְלִית כָּל עֲמוּד הָעֵבֹדָה דְּגוּף שֶׁכָּלֵלוֹתָהּ הַנְּסֻתוֹת וְג"ר כְּנֹז"ל, וְאֵלוֹ ג' הֵם כְּנִגְדַּ צַח"מ [שֶׁהַדּוּמָם הוּא נִגְדַּ הַמְעֻשָּׂה דֹז' תַּחְתּוֹנוֹת שֶׁאֵין בּוֹ בִּירוּרִין בְּגוּף כַּמַּש"ל], וְנִפְשׁ הַמְדַּבֵּר הוּא נִגְדַּ הַשּׁוּה"נ וְכַמ"ש בְּרִישׁ ב"ק בְּהֵמָה לִית לָהּ מְזֵלָה דֵּהַשּׁוּה"נ הוּא מְנַפֵּשׁ הַמְדַּבֵּרֵת וְזֶה נִעְלָם מֵהַשְּׁגַת אָדָם כְּנֹז"ל, וּלְכַף אֵין בְּחֵלֶק זֶה ג"כ אֲכִילָה וּבִשְׂרָ אָדָם אֲסוּר וְרַק בְּעַת הַחֲוָרְבָן יְדִי נְשִׁים וְגו' וְאֵין"ל בְּיוֹמָא (לח' ע"ב) דְּשָׁמוּ דֹאָג בְּן יוֹסֵף וּמִשּׁוּם דְּמַסְקָא בְּשָׁמִי דְּדוּאָג, כִּי דֵּהַע"ה הִי נִגְדַּ יְסוּד הָעֶפְרָ כְּנֹז"ל וְכִידוּעַ רַק זֶכָה בְּהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ לְנַעֲוֵן סוּפָה בְּתַחְלָתָהּ לְהַשִּׁיג הַהַבְּלָא שֶׁלּוֹ כְּנֹז"ל, וְדוּאָג וְאַחִיתוֹפֵל שׁוֹנְאִיו הֵינּוּ נִגְדֵיִם לַב' מְדַרְגּוֹת אֵלוֹ דֹאָג נִגְדַּ שׁוּה"נ וְהַבְּלָא שֶׁהַשִּׁי"ת.

וּלְכַף אוֹתוֹ גַּר עֲמֻלְקִי הוּא בְּנוֹ כַּמ"ש רַש"י רִישׁ שְׁמוּאֵל ב' מִשְׁם רַז"ל וְנִקְרָא עֲמֻלְקִי שֶׁהוּא רֵאשִׁית גּוֹיִם וְשׁוּה"נ דְּרַע דְּלְכַף הִי בְּעַל לִשָּׁה"ר שֶׁהוּא נִפְשׁ הַמְדַּבֵּרֵת דְּרַע, וּלְכַף עֵינָר לִשָּׁה"ר שֶׁלּוֹ הִי וְד' עֲמוֹ כַּמ"ש בְּפֶרֶק חֵלֶק דְּרַק בְּזֶה נִתְקַנָּא כִּי הִיא מְדַרְגָּתוֹ וְנִזְדַּמְנָה לוֹ רְצִיחַת הַכְּהֻנִּים, כִּי דֵּהַמַּע"ה עָלָה מִמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה לְמַעְלָה וְהוּא לְהִיפּוֹף כִּי בְּהַרִיגַת נִפְשׁ עוֹשָׂה מִמְדַּבֵּר דּוּמָם [וּלְכַהֲנִים כַּמ"ש בַּמִּקְ"א עַמ"ש (סְנֵהֲדָרִין ל"ט ע"א) אֵלוֹקִיכֶם כֹּהֵן הוּא כִּי ג' מְדַרְיָגוֹת דְּכַהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים הֵם נִגְדַּ ג' רֵאשׁוֹנוֹת הַנְּז"ל, דֵּהַשּׁוּה"נ נִקְרָא כֹּהֵן וּלְכַף הֵם שְׁלוּחֵי דִינָן וְדַרְחָמְנָא לְחַבְרָם ע"י הַקְּרַבְנוֹת וְהַלּוּיִם בְּשִׁיר נִגְדַּ הַחֲכָמָה כְּעַנְיָן דֵּהַע"ה קְרָא לְד"ת זְמִירוֹ (סוֹטָה ל"ה ע"א) וְכַמ"ש לִיכָא צוּרְבָא מְרַבְּנָן דְּמוּרֵי כו', וְיִשְׂרָאֵל הֵם הַלֵּב כִּידוּעַ בְּסוּד כְּנֹס"י] וּבְאַמַּת לְנִרְצָח אֲדַרְבָּא אֵיתָא בְּסוֹטָה (כ"א ע"א) הַגִּיעַ לְפָרְשַׁת דְּרַכִּים זֶה ת"ת וְיוֹם הַמִּיתָה, וְכַמַּש"ל דְּזֶהוּ הַשְּׁגַת שׁוּה"נ מִצַּד הַהַעְלָם וְהַעֲדָר הַיְדִיעָה וּבְיוֹם הַמִּיתָה הַגִּיעַ לוֹ, רַק מְדָה כְּנִגְדַּ מְדָה הַרּוֹצֵחַ מְגִיעַ לְמְדַרְגַּת הַדּוּמָם: וְהִנֵּה עֲמֻלְקִי הִי זוּרַק עֲרָלוֹת כו' כַּמַּשָּׂאז"ל דְּמַבְזָה בְּרִית, וְדוּאָג הִי שׁוֹמֵר הַבְּרִית שֶׁהִי זְלוֹל לְדוֹד בְּקוֹלְקוֹלוֹ, אִף בְּאַמַּת אַרְזוֹ"ל בְּכ"ר דֵּהוּא הַתִּיר עֲרִיּוֹת וְאַשְׁתַּי אִישׁ דְּמִיכָל, כִּי בְּאַמַּת בְּרִית הַלְשׁוֹן וּבְרִית הַמְעַנֵּר אַע"פ שֶׁהֵם ב' הַפְּכִים הֵם תְּלוּיִם זֶה בְּזֶה וְכִידוּעַ ע"פ שְׁלַח יְדִיו בְּשִׁלּוֹן מִיּוֹ חֵלֶל בְּרִיתוֹ רַק מ"מ לֹא הִי אֲצֵלוֹ בְּפוּעַל רַק אֲצֵל בְּנוֹ

נקרא עמלקי, וזה נקרא דואג בן יוסף דרומז שומר הברית פיזוע רק לא הוא עצמו רק בן יוסף, וח"מ התחיל להתפקן ומקנדם נעשה כדומם פנ"ל.

והנה גם בתורבן ראשון הי' זה דידי נשים וגו' שיקרי נזפר באיכה רק דלא נז' שמו, כי לא הי' לו כלל בגדר חיות רק בגדר צומח הנאכל ונה הי' בגדר חי, ומ"מ ג"כ נאכל כי עדיין לא הגיע לשורשו שהוא נפש המדברת עד ריש לקיש דזבין נפשי' ללודאי (גיטין מז מ"ב) והוא הרגם ולא נאכל, כי אז הי' ע"י נשים ישראלית שפם הוא הבירור וגם ע"י אמו ששב לבטן אמו פאלו לא יצא עדיין לעולם דהיינו לשורשו הנעלם, כי בזה הוא תיקון שישב לשורשו ולא למות ולשוב לדומם דזה הי' נקרא חוזר לקולו רק הי' לו העלאה למקור והיא תקנה אותו אז בעת התורבן דייקא שהוא הגורם כמשאז"ל (ילקוט שמואל) דאלו בנה דוד ביהמ"ק לא הי' נחרב, ומה שלא בנה ע"י שלא הי' עדיין מבןרר בחייו כמש"ל וזהו על ידו והנה ריש לקיש הי' לי חילא לאורייתא כמ"ש בהפועלים פי' אורייתא הוא בתקמה וחילא הוא סטרא דגבורה דמתמן נפקא כנז"ל, פי' הוא השוה"נ כמ"ש בבמ"ר פ' כ"ב ג' מתנות טובות נבראו בעולם זכה באחת מהן נטל חמדת כל העולם, תקמה.

וגבורה וענשר, אימתי בזמן שהם מתנות שמים כו' פי' הם נגד ג' ראשונות שהם בני חיי ומזוני דתליא במזלא (מו"ק כ"ח ע"א), דאיתא בהמפלת ג' דברים אלו אטיפה מה תהא עליה חכם כו', פי' חכמה נגד חיי פטעם והחכמה תחיל בעליה וגבורה פטעם פאיש גבורתו נגד בני וכמ"ש במק"א ע"פ בניה וגו' בן יבורך גבר, ונהו נגד השוה"נ כי כמו שהתורה מגבורה פך כל נפשות ישראל שהכל אחד שרשם נקרא גבורה, ולכך הבנים הם מצד השוה"נ דאב פיזוע וכמ"ש במק"א וכן לעולם תחילת המחשבה מתגלה בסוף המעשה, ור' יוחנן הי' לי שופרא הינפי הוא בסוף המעשה כמ"ש במק"א, וזהו לנשי שהוא המדרגה אחרונה.

וריש לקיש הי' לו חילא מדרגה הראשונה פנ"ל והיינו שהי' לו תוקף הדביקות בכל פעולותיו בשורשו הנעלם וההתגלות דשוה"נ הדבוק בפעולותיו פיזוע, מאחר דסדר קומות האדם פך הוא כל העשרה מדרגות א"כ יש נפשות תלויים בכל מדרגה כד"ש בשמו"ר ע"פ איפוא היית ביסדי ארץ יעו"ש ויש נפשות התלויים בשוה"נ ממש [מצד הגוף ונפש הבהמית כנז"ל דבנשמה ממש אין שייך זה ורק זכה יתיר יתבין לי' כו' זכה יתיר כו' כדאיתא בזוה"ר] והיא נפש דדואג וכן נפש דריש לקיש, ומי שהוא בן שמאיר לו איך כל פעולותיו הפלגמשכים משורשו הנעלם הוא רשאי באמת לעשות מה שירצה בלבד שבטוח דשוה"נ ממקום קדוש יתלך.

פענן שהע"ה אני ארבה ולא אסור, וזה ג"כ מחלקו של משיח דאז נאמר ד' מתיר אסורים פיזוע רק דהם היו אדרבא ממדרגה התחתונה ועלו ממטה למעלה עד שהשיגו שוה"נ. ואלו פך גולדו: ולכן חשב יעקב על שמשון שהוא משיח כי הוא תוקף הגבורה פדחשיב לי' בבמ"ר שם ב' גבורים עמדו, [וגלית הפכו נפל באמת ביד דהע"ה והי' לו תוקף זה ע"י שהי' בן הנשיקה על ידי אותם נשיקות ואותם טיפין דמחלון, כי הפלל אין שום טובה ומתנה מג' אלו נמשכת לעפום רק ע"י ישראל כמשז"ל כ"פ, וכמש"ל על חכמת בלעם בסוד ניקר וגם הוא מזרע לבן שנולדו לו בנים רק ע"י יעקב כמשאז"ל ולפי

שֶׁנִּמְשָׁכוּ מִפָּחוּ שֶׁל יַעֲקֹב לְכֹהֵן הַגִּיעַ לוֹ שִׁפְעַת חֲכָמָה, וְכֵן עֲשִׂירוֹת דְּהֶמֶן לְפִי שֶׁבֵּא מִפָּחוּ שֶׁל שְׂאוֹל שֶׁהִתְחַיְּיָהוּ לְאַגֵּג כַּמְשֵׂאז"ל, וְתִיקוֹן שְׂאוֹל ע"י בְּנֵי בְּנָיו שֶׁלְמָדוּ תוֹרָה בְּבָנֵי בְּרֶק כְּדֹאִיתָא בְּחַלְקוֹ, וְתִיקוֹן בְּרַכָּה שֶׁבְּגִלְלַל יַעֲקֹב ע"י פ' בַּלְעָם שֶׁנִּכְתְּבָה בַתּוֹרָה, וְתִיקוֹן מַחֲלוֹן ע"י הַרִיגַת דָּוִד לוֹ וְעִי"ז נִתְגַּדֵּל דָּוִד וְהַחֲלָה צְמִיחַת קַרְנוֹ, וְהִינּוּ כִּי אַז פֶּאֶשֶׁר נִתְגַּבֵּר עַל הַגַּבּוֹר שֶׁבְּגַבּוֹרִים דְּרַע, וְכִבֵּר יִדְעֵנוּ כִּי כָּל מְלַחְמוֹת וְנִיצוּחִים שֶׁלָּהֶם לְעַכְפּוּ"ם הֵי כְּפִי נִיצוּחַם לִיצְרָם כַּמְש"ל עִי"ז נִיצַח אֶז שׁוּה"נ וְאֶז הַשִּׁיג רוּה"ק דְּהַבְּלֵא דִּידִן וְהַחֲל רוּחַ ד' לַפְעָמוֹ וְאִי"ל בְּסוּטָה (מב ע"ב) דְּהֵי בַר מְאָה פֶּאֶפִי וְחֵד נְאֻנְאֵי ע"ש בְּתוּס' פִּי פֶּלֶב.

כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעַתִּי עַל רִישׁ מְאָה דִּינֵי דַּפ"ק דְּסִנְהֶדְרִין (ז ע"א) כִּי פְּשֵׁהוּא בְּלֵב אֶז הוּא מְסַפֵּר י' וּבְמוֹחַ אֶז כָּל עֲשָׂרָה מִתְמַלֵּא מִעֲשָׂרָה וְנִעֲשָׂה מְאָה וּמְחַלְוֹקֶת נוֹגַע אֶל הַמוֹחַ, וְשִׁמְעַתִּי עַמ"ש בְּחִגְיָה (ט ע"ב) אֵינוּ דוֹמָה שׁוֹנָה פְּרָקוֹ מְאָה פְּעֻמִּים לְמְאָה וְאַחַד כִּי הֶאֱחָד הוּא כְּשֶׁחֲזָר וּמְתַחִיל, וְזֶהוּ מְאָה דְּשִׁלְיֵמוֹת הַמוֹחַ שֶׁלוֹ הֵי מְעַרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים וְאַחַד הוּא הַשׁוּה"נ הֵי מְפָלֵב דְּעֻזוֹת רַעְה נִקְרָא פֶּלֶב וְהַפְּלֵבִים עֵזֵי נֶפֶשׁ כַּמְש"ל, (ועֵי בְּקַרְנֵים מְאָמַר י"ב בְּשֵׁם שׁוֹר הַפְּלֵבִים וְשֵׁם מְאָמַר ו' וּבְדָן יִדִּין תְּבִין עוֹד סוּד הַחֲצִיר הַנ"ל שֶׁהוּא פְּשֵׁם שׁוֹר הַפְּלֵבִים רַק בְּהִיפּוּף אֲתוֹנוֹ שֶׁהוּא מְצַד הַמְתַקְתּוֹ.

וְע"ש דְּבַעַל צְפוֹן הֵי צוּרַת פֶּלֶב רַע ע"ש, וְלְכֹהֵן אֶמְרוּ לְהִטְעוּתָם שִׁיאֲמְרוּ קִשְׁה יִרְאַתָּם כּו' כִּי כָּל עֵינָר גְּלוֹת מְצָרִים הֵי לְבָרַר שׁוּה"נ דְּהֶגֶם דְּהִלְלוּ עוֹעֲכוּ"ם כּו' מ"מ כַּשׁוּה"נ טוֹב אֶף שֶׁעוֹשָׂה מַה שֶׁעוֹשָׂה הַפֶּל טוֹב כַּמְש"ש בַּמְק"א, וְכִשְׁהֶגִיעוּ לְבַעַל צְפוֹן שָׁם הֵי עֵינָר הַבְּיָרוֹר עַל הַיָּם כַּמְש"ל וּבַמְק"א דְּמְצָרִים בְּרַזָּא דְּתַה"ג שׁוֹרֵשׁ הָרַע וְהֵי עוֹבְדִים לְצֹאן בְּסוּד הַהִמְשָׁכָה דְּרַע מִמְעָלָה לְמַטָּה, אֲבָל בַּעַל צְפוֹן הוּא לְעוֹמְתָם מִמֶּשׁ וְלְכֹהֵן הֵי לָהֶם פְּלֵבִים שֶׁעַל יָדָם לֹא יוֹכַל עֶבֶד לְצִאת מְצַד תְּקוּפוֹת שְׂרָשָׁם כְּנ"ל, וְלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ פֶּלֶב רַק אֲצֵל בַּעַל צְפוֹן שָׁם הֵי גְמַר הַבְּיָרוֹר וְאֶז רְאַתָּה שֶׁפָּתָה כּו' וְכֵן הַשִּׁיג דְּהַע"ה כְּשֶׁנִּיצַח לְגִלְתִּי] וּמִשָּׁם נִמְשָׁף גְבוּרָתוֹ, וְלִכְּן נֶאֱמַר פֶּלֶב בְּפִסּוּק כִּי הֵי ג"כ מְמַזְר כִּי הִרְאִישׁוֹן שֶׁבֵּא עֲלֵיהָ קִנְיָה בְּבִיאָה וּבְעוֹלַת בַּעַל יֵשׁ לָהֶם וְנִיצוּחוֹ הוּא הַתְּחַלְת מְלַכוּת בֵּית דָּוִד שֶׁזֶה עֲנִינָם כְּנ"ל] רַק שֶׁהוּא הֵי ג"כ מְצַד שְׁוֹרֵשׁוֹ בְּתוּלְדָתוֹ כֵּן: וּבִאֲמַת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דָּן מִחֻבָּר לִיהוּדָא וְכַמְש"ש בְּזוֹהַר פ' בָּלֵק דְּגַם בִּימֵי מֹשִׁיחַ יֵהִי יַעֲשׂוּ"ב וְכַמְשׁוֹ"ל בְּשׁוּ"ר אֵין לָהּ גְדוֹל בְּשִׁבְטִים מִיְהוּדָא וְיָרוּד מְדָן וְשִׁנְיָהֶם נִתְחַבְּרוּ בְּמִלְאֲכַת הַמְשָׁכָן שֶׁהוּא כְּטַעַם נְעוּץ סוּפָה בְּתַחֲלִילָתָהּ, וְדָן הוּא הַשׁוּה"נ וְיִהוּדָא הַסּוּף כְּנ"ל וְהוּא הַגְּדוֹל שֶׁמְחַבֵּר הַסּוּף לְרֵאשׁ, וּמְצַד הַשְּׁתַדְלוּתוֹ נִקְרָא אַרְי' וּגְבוּר מִשָּׂא"כ דָּן בְּתוּלְדָה הוּא אַרְי' וְהֵם לְקַחוּ פֶּסֶל מִיְכָה וְכַמְש"ש בְּתַד"א (רַבָּה פִּכ"ו) מִיְכָה בָּעֵט בְּאַנְכֵי שֶׁהוּא נֶגֶד שׁוּה"נ, וְכָל הַשְּׁתַדְלוּתָם הוּא בְּסוּף מְעֵשָׂה וְכַמְש"ש בַּמְק"א מְעַנֵּן הַעֲגָל דָּשָׁם, וְיָרְדָן יוֹרֵד מְדָן כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעַתִּי שִׁירְדָן בְּעוֹלָם נֶגֶד כְּבֵד בְּנֶפֶשׁ עֵי בְּבְכוּרוֹת (נ"ה א') שֶׁהִסְמִיכוּ זְכוּרֵי וְזַכְרוֹתָא דִּירְדְנָא לְזְכוּרֵי וְדָמָא כְּפָדָא [וְזֶה סוּד מְעַבְרוֹת הִירְדָן בְּטִיל הַפְּעֵס, וְלְכֹהֵן ג"כ חֲזַרְת רִישׁ לְקִישׁ הֵי בְּיִרְדְנָא וְאִכְמ"ל, וּבְנִדְרִים כ"ב א') וְנִתְּן לָהּ לֵב רָגֵז וְגו' אֲפִתִי לְאַעְבְּרֵי יִרְדְנָא] וְכִידוּעַ בְּרַע"מ פְּנֻחַס בְּסוּד הַפְּכַד דְּהוּא נֶגֶד הַסּוּף מְעֵשָׂה.

וּמְדַרְגָּה הַרְבִּיעִית בְּכוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ] וְהַשְּׁתַדְלוּתוֹ לְהִיפּוּף וְזֶהוּ יָרוּד דִּיִּיקֵי וְהֵם תְּרַתִּי דְּסִתְרִי וּמ"מ מִחֻבָּרִים ג"כ בְּסוּד נְעוּץ כּו', וְהַשִּׁי"ת מְחַבְּרֵם כְּדֵי לְמַתַּק שׁוּה"נ דְּדָן בְּשׁוּה"נ דִּיהוּדָא שֶׁהַפֶּל אֲחַד וְלִהְשׁוּתָם וְהֵם בְּאֲמַת צְרִיכִים לְזַה תְּמִיד וְאִכְמ"ל עוֹד: וְהֵנָּה חֲטָא

הגבורה פשהיא גבורה רעה היא ברציחה שאז עושה ממעלה מטה ודומם כנ"ל ונקרא ירוה, ובזה חטא דואג כי שם הוא הנסיון ומ"מ אז"ל בפ' חלק על ידך נטרד דואג כו' [ובמק"א ית' כי הגם שמקנאים בו בעולה מ"מ הוא נענש על שגרים שיקנאו בו הגם כי מה לו לעשות מ"מ גם זה בהכרח מחסרון שהרי במשיח לא יתקנאו כלל כי הוא שורש לכל הנפשות ואם הי' שורש זה מנוקה אצלו מכל וכל לא הי' זה ג"כ מתקנא בו, וכענין שאמרו במכות (יא ע"א) בכה"ג, שהי' לו לבקש רחמים כו' פמוכן שג"כ ר"ל כנ"ל וגם עד"ש בשבת (קמט ע"ב) כל שחבירו נענש על ידו כו'] וכמ"ש עוד שם עלי פלשת התרועעי אם יבוא דוד שהרג את הפלשתי כו', כי רק הוא המקטרג לדואג ומצד הריגתו הפלשתי שהוא זכיתו לשוה"נ כנ"ל בזה נתגבר על דואג שהי' ג"כ מצד שוה"נ, ולכן נקרא פלשת ע"ד ששמעתי על מאבימלך נתעברה שרה פי מאין לקח אברהם גבורה להוליד בן רק ע"י עצירה דאבימלך באותה שעה שניטל הפח מאבימלך גימון לו, דלפעמי' כף היא המדה והמשפט שא"א להשפיע לזה רק פשיקחו מאחר ואברהם אבינו לקח רוח חכמה ובינה מפרעה ורוח עצה וגבורה מאבימלך, רק שאצלו הי' ברוח דעת ויראת ד' והוליד יצחק, וכן דהע"ה מאין לקח גבורה רק מהתגברותו על גלית ואז ממילא הי' אצלו הגבורה ביראת ד' והשיג שוה"נ שלו אכל לקחו מהפלשתי לכ"נ פלשת [ומ"מ הוא שם גנאי פטעם על ידך נטרד כו' שמגיע עונש עבור זה פשבא לקטרג לכ"נ כן לפי שאין פח זה שלו רק מהפלשתי ומצד זה הגיע לו לקטרג.

וכן לכן הוליד יצחק עשו שהוא מצד יראה רעה דאבימלך כמ"ש במק"א] ומצד זה הוא טרדת דדואג שבאמת הוא הי' עצור לפני ד' אז בנב כמשאז"ל ללמוד תורה ובעידנא שפסק בה אנכי ומצלי כדאיתא בסוטה (כא ע"א) [וע"ש אלמלא דרשינהו דואג כו' ע"ש ולכן לא הועילה תורתו שלא תכבה מן העבירה כי הש"י דן כ"א לפי דעתו ושיטתו והוא סבור עבירה מכבה תורה, ובאמת לפי שורשו הוא כן כי דעת כ"א בהלכה הוא כפי שורשו ודאי הדין והמשפט כן, וכן מצד שורש דואג כמ"ש במק"א על מה שאמרו כל תורתו אינו אלא מן השפה ולחוץ פיזוע דמצנת ועבירות ברזא דארץ ותורה מן השמים, אבל כשהוא מן השפה ולחוץ גם תורה ברזא דארץ שהוא סוד הדיבור מן השפה ולחוץ ולא בפנימיות, כי כף הוא סוד התורה מצידו עיקר מן השפה ולחוץ היכף מדוד שעבודתו בפנימיות כמ"ל ואכמ"ל], וע"כ דבאמת לא הי' עבירה וכף רצון השי"ת שהי' בני פלי כמשאז"ל] אף מ"מ אמרו ע"פ כי יפול הנופל ראוי' כו' אלא שמגלגלין כו' פי עכ"פ הרי הוא גרמא בעונש חבירו ואז"ל אפי אבן שנסקל עתיד ליתן הדין.

ובאמת זו נגד השכל דמאי הי' לי' למיעבד רק בזה נתפס מי שהוא דבוק בשוה"נ שלמעלה חזן השכל, ולכך גם דוד נתפס בזה שאמר לי' על ידך כו' אף מאחר ששוה"נ שלו טוב הרי אין לו עונש שהרי שוה"נ שלו טוב בהפך גם זה טוב ודהמע"ה הגיע ממטה למעלה ובהשתדלותו, ולכך על ידו הוא טירדא לדואג, דהוא ממש הפכו ואין שוה"נ שלו מבורר עדיין כיון שאינו על ידי השתדלות ולכך נטרד: והנה ריש לקיש ג"כ בא לנסיון דלסטות ורציחה וגם התם רבי קרו לי' כדאיתא בהפועלים וע"ש בתוס' והיינו דודאי כל הריגותיו בליסטיותו הי' פדי לכלות קוצים מן הפרם ע"ד ראבר"ש, וכל הליסטים הם מצד הגבורה שהוא משוה"נ וע"י תיק שורשו נתקנו פולם ורבי קרו לי' עדו על ראב"ד דקרו לי' רבי, אמנם ר' יוחנן אמר לי' שהכניסו תחת פני השכינה

וְלִשְׁוֹנָה בַכּ"מ בַּגְמְרָא עַל הַגְרִים וְכִדּוּעַ מְהַאָרִיז"ל דְּמִשְׁם נְפִשׁוֹת הַגְרִים מִשָּׂא"כ נְפִשִׁית
דִּישְׁרָאֵל ע"ש, וּר"ל שָׂא"ל שְׂבַאָמַת שׁוּה"נ שְׁלוֹ רַע וְהוּא הַכְּנִיסוֹ כּו' פֻּעֲנִין גְרִים הַגֵּם
דְשׁוּה"נ שְׁלוֹ רַע, וְגַר צָרִיף ב"ד הֵינּוּ דְצָרִיף לִת"ח שְׂיִכְנִיסוּהוּ פִּידּוּעַ בְּסוּד לִידַת הַגְרִים
[וְנז' בר"פ פֿל הֵיד אֶצֶל מִשְׁחָקִי בְּתִינוּקוֹת פִּי הֵם הַמּוֹלִידִים גְרִים וְכִמ"ש בַּמֶּק"א] וּז"ש
שְׂהַכְּנִיסוֹ כּו' ע"י שְׂאָמַר חִילִי לְאוֹרְיָתָא ע"י דְבִיר זֶה חִיבֵר שׁוּה"נ שְׁלוֹ לְתוֹרָה, וְגַם ע"י
דִּיהֵיב לִי אַחוּתוֹ פִּידּוּעַ בְּסוּד וְהִי לְבִשָּׂר אֶחָד שְׂיִכּוֹלִים לְפַעֵל זב"ז כַּמְשׁוּז"ל כ"פ וְזֶהוּ
מְפוּחֵו שְׂהַכְּנִיסוֹ, וְהִנֵּה בְּדַבּוּר זֶה עוֹרֵר ר' יוֹחַנָּן קֶטְרוּג עַל שׁוּה"נ דְרִישׁ לְקִישׁ שְׂעֻדָּיִן
אִינוּ מְבַנְרֵר שְׂהָרִי ר"י אוֹמֵר עָלָיו שְׂהוּא רַע וְכֵל לִקְסוּתוֹ אִינוּ מְבַנְרֵר וְלֶאֱרִיץ לֹא יְכַנְפֵּר
וְגו' פִּי אִם בָּדַם שְׁנַפְכוֹ, וְהֵאֵי דְעַנְיָשׁ וְקֶטִיל הוּא ג"כ רְצִיחָה פְּדְאִיתָא שְׂיִלְהִי שְׂבַת וּלְכָף
מֵת ע"י עוֹנֵשׁ דְר"י, אֶף מ"מ לְר"י הֵגִיעַ ג"כ עוֹנֵשׁ אַח"כ פְּדְאִיתָא שְׂם פִּי בַּאָמַת ר"ל הִי
מְבַנְרֵר וְהַאָמַת אָתוּ דְגַם הֶתֶם רַבֵּי קָרוּ לִי רַק שְׂר"י טְעָה בּוֹ (כְּפִי שְׂיִטְחוֹ שְׂהִי מְזַרְעָא
דִּיּוֹסָף פְּדְאִיתָא שְׂם, וְכִמ"ש בַּמֶּק"א דְשָׂם שְׂכִיחִי רוֹצְחִים פְּדְאִיתָא בְּמַפּוֹת בְּשֶׁכֶם וְגַלְעָד
וְשָׂם עֵיקַר הַבְּיָרוּר בְּזָה וְאַכֻּמ"ל] וּבִיּוֹרוֹ הִי ע"י דְּזַבִּין לְלוּדָאֵי אִם יֵאֲכַלוּהוּ וּמִס"נ
לְמִיתָה בַּאָמַת שְׂאָם יֵאֲכַלוּהוּ שְׂכָף מְגִיעַ הָעוֹנֵשׁ לְמִי שְׂשׁוּה"נ שְׁלוֹ אִינוּ מְבַנְרֵר כְּנז"ל הוּא
מְקַבֵּל עָלָיו אֶת הַדִּין: וְלוּדָאֵי יֵשׁ לָהֶם תְּנוּקָף גְּדוּל בְּשׁוּה"נ דְרַע דְּמַצִּידוֹ הִיא תַּאֲנוֹת אֶכִּילָה
כַּמְש"ל בְּחַטָּא דֹאדָה"ר שְׂהִי רַק עַרְבּוּב הַשׁוּה"נ וּלְכָף אֶמְרוּ בְּפֶסְחִים (יב ע"ב) שְׂעָה
רֵאשׁוֹנָה מֵאֲכַל לִוְדִים, פִּי הֵם רֵאשׁוֹנִים לְכֵל פִּי יֵשׁ נַעֲלֵם לְנַעֲלֵם כַּמְש"ל וְהֵם דְּבוּקִים
בְּתוּקָף הָרַע גַּם שְׂם, וּלְכָף קוֹנְדָם גַּם לְמֵאֲכַל לְסִטִּים שְׂהוּא מְצַד הַגְּבוּרָה וְשׁוּה"נ דְרַע הוּא
בְּשְׂעָה שְׂנִי אַחַר הַלִּוְדִים וְכּוּן יֵשׁ פֿל דְבַר זֶה לַעֲנוּמַת זֶה גַם בְּקַדְוִשָּׁה, וּר"ל הִי בְּסוּד
לְסִטוֹת דְּקַדְוִשָּׁה וְכּוּן בְּפִנְקִסִּי דְּבַלְעָם כְּתוּב פְּנַחֶס לְסִטָּאָה פִּי הִי פֻּעֲלוּתוֹ לְסִטוֹת רַק שְׂהִי
מְצַד הַקַּדְוִשָּׁה וְהוּא מְסִטְרָא דְּאֵדוּם וְעַל חֶרְבָּף תַּחִּי, וְכּוּן נִקְרָא דּוּאָג הָאֵדוּמִי וְכּוּן הוּא דְּווד
אַדְמוּנִי רַק עִם יְפָה עֵינַיִם אִין הוֹרַג אֶלָּא מְדַעַת סְנֵהְדָרִין כַּמְשׁוּז"ל וְיֵשׁ ג"כ לִוְדִים
בְּקַדְוִשָּׁה כְּטַעַם אוֹכֵלֵת אָדָם אֶת כְּטַעַם אֲשֵׁתָא זַנְתִּי פִּי יֵשׁ שְׂמִתְגַּבֵּר עָלָיו הַרְצִיחָה וְלֹא
יֵאֲכַל וְלֹא יִשְׂתָּה עַד יְקוּם גּוֹי אֲנִיבּוֹ וְאַשׁ זֶה זַנוֹ, וְהוּא בְּצַדִּיקִים כַּמ"ש יִשְׁמַח צַדִּיק פִּי
חָזָה נֶקֶם וְגו' צַדִּיק דְרָגָא דִּיּוֹסָף כַּמ"ש בַּמֶּק"א עַל בֵּית יוֹסָף לְהִבָּה וּבֵית עֶשָׂו לְקַשׁ, וְכ"א
בְּסַנְהֵדְרִין (לב ע"ב), אַחַר ר"א לְלוּד, בְּנֻדָאֵי לוּד בֵּא"י הִיא נֶגֶד לִוְדִים דְּשְׂמָה קְרִיִּים וּר"א
הִי"ל פֿח זֶה פְּדְאִיתָא בְּהִזְבָּה בַּכּ"מ שְׂנַתָּן עֵינָיו נְשַׁרֵּף, פִּי הוּא הִי בְרִזָּא דְצַדִּיק כְּנז"ל
דל"ו ע"ב, וּבְעֵין שְׂפִיף מְזוּן פְּדְאִיתָא בְּאִהְלוֹת פְּדִי לְזוּן אֶת הָעֵין וְגַם ר"י הִי"ל פֿח זֶה
פְּדְאִיתָא בַּב"ק (קִיז ע"א) בְּעֹבְדָא דְר' פְּהֵנָא פִּי הוּא מְזַרְעָא דִּיּוֹסָף לְכָף גַּבֵּר עַל ר"ל
בְּהִיּוֹתוֹ לְמַעְלָה מְפֻנּוּ, וּמְצַד הִזָּה בְּקַשׁ יְרַבְעָם לְהִיּוֹת הוּא בְּרֵאשׁ לְבִן יִשִׁי וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ
פִּי בֶן יִשִׁי בְּרֵאשׁ כְּטַעַם וְלֹא יֵאֲמָרוּ לָהּ עוֹד אוֹכֵלֵת אָדָם אֶת פִּי אִין זֶה הַתְּכָלִּית וְלֹא נִימֵן
לְמֵאֲכַל רַק בְּהֵמָה וְאַכֻּמ"ל, וְשְׂלִישִׁית מֵאֲכַל יוֹרְשִׁים הִיא סוּד אַחְסָנָתָא דְאָבוֹי דְשְׂהָע"ה
שְׂהוּא לְמִטָּה מִמְדְרָגַת אָבוֹי וְגַם לְמַעְלָה פִּי דְרָף בְּנֵי מְלָכִים לְעַמּוּד בְּג' שְׂעוֹת, וְנִמְצָא
אוֹכֵל בְּשְׂעָה רֵאשׁוֹנָה דְּוָגְמַת הַלִּוְדִים עֵבְתוֹ"ס פַּע"פ גְּבִי אַגְרִיפֶס דְּחֻשְׁבִּי הַשְׂעוֹת מְקִימָתוֹ,
וְהֵם ג' מִינֵי גְבוּרוֹת שְׂיִשׁ ג' מִינֵי יְרֵאוֹת דְּחֻשְׁבִּי בַּס' רוֹיָאֵל יְרֵאֵת ד' יְרֵאֵת שְׂדִי וְיְרֵאֵת
אַלְקִים שְׂהֵם אֵהָבָה בְּקַשָּׁה וְיְרֵאָה נֶגֶד עוֹלָה שְׂלָמִים וְחַטָּאת יַעוֹש"ב.

וְהֵם שְׂלָמָה וְדוּד וְיְרַבְעָם וְאַכֻּמ"ל [עוּד] וְהוּא נְצַחֶם וְהַתְּגַבֵּר עָלֵיהֶם לֹא בְּגְבוּרָה שְׂהֵם
לְמַעְלָה רַק ע"י שְׂהֵם עֶצְמָם הַנִּיחוּ עֶצְמָם לְכָף, וּבְזָה נִתְבַּרְר פֿח גְּבוּרָתוֹ וְשׁוּה"נ וּלְכָף

נפיק ואכל וישתי פי מאכל לסטיותו הוא מצד הקדושה וקקרפן יחשב כמאכל דשהע"ה שהי' דוגמת עולה לתוקף האהבה, ואמר פריסי פרי (גיטין מז ע"א) כטעם מי יתניני מצע תחתיה לעוה"ב דפ"ק דע"ז שהפירס שהוא קיום החיות על ידו היא מצע לעצם החיות ושביק קבא דמוריקא כמש"ל דקבהוהו הוה"נ ובכל דבר יש עשרה קבין כמש"ל, ובמאכלים הקב העשירי הוא תבלין שאין הוא עצמו מאכל רק שמטעים המאכלים וטעמו וריחו הניתן בהם בלתי מורגש כלל: והנה בתבלין יש ג"כ עשרה קבין והעשירי הוא מוריקא פדאיתא בסופ"ק דביצה דכולם מפיג טעמן פשנידוכין חוץ ממוריקא, פי פשהוה בשלמות נקרא שהוא דבוק בשורשו והפירור הוא התפשטות דעשרה קבין ואז מפיג הטעם שגפרד משורשו, משא"כ מוריקא הוא עיקר שוה"נ של הטעם ואין פירודו מפיגו כלל, והנה גם במוריקא עצמה יש נ"כ עשרה קבין והוא הניח רק קבא ובכח אכילה עצמה יש עשרה קבין והוא הקב העשירי דגבורה כנו"ל, וכידוע בסוד ד' מדרגות שבכ"ד הנז"ל ובאצילות הם עשרה ובבריאה מאה וביצירה אלף ובעשי' רבוא, וזהו נגד מדת המלכות שהמלה נקרא שר רבוא כמ"ש במק"א ע"פ ועוד לו אף המלוכה והרבו מציודו פי אין מלה בלא עם, וריש לקיש הקב שלו הי' נגד אצילות ומדרגה עליונה והוא הניח קב דמדרגה תחתונה והרביעיית מדרגת קב שלו וקרי אנפשי' ועזבו לאחרים חילם דזהו הקב שלו בחילי לאורייתא, פי באמת מדרגה תחתונה היא ממש העליונה רק בכמה לבושים.

אבל מ"מ אחיד במלפא עצמו וזהו אחסנתא דאבוי דשהע"ה, פי הנה השי"ת מוכן להשפיע לכ"א כל מיני טובות רק שתלוי כפי מה שהוא הפלי קבול, והנה עשיר או עני תלוי במזל היינו כפי פלי קבול של מזלו ושוה"נ ואיך בן עני ואב עשיר פשמת יורשו ונהרי אין הוא פלי קבול לכל כף עשירות, רק שפאמת היינו שמתפשט הבלא דגרמי דאב וכח מזלו ושוה"נ ממש בו ונעשה הוא פלי קבול לכה ולכה אמרו בהפועלים גבי ר"י בראבר"ש פרי צדיק עץ חיים פי כל בן יכול להגיע למדרגת אביו אחר מותו אם ירצה, וזהו מדרגת צדיק אבל מדרגת ת"ח אמרו בנדרים (פא ע"א) דאין מצויים להוריש לבניהם פי ג' מיני מתנות נגד ג' פתות הנסטרות כנו"ל: והם השלשה שביקש רבא עותרי' וחספתתי ועונותונתי [וג"כ ביקש שיהי' הוא פלי מוכן לקבל העושר והחכמה הנשפע מלמעלה כמו ר"ה ור"ח, וז"ש בתענית בשאל רבא על מעשיו של ר"ה ורצה לעשות ג"כ כן ע"ש היינו כדי להשיג חכמה כמוהו וכידוע מהאריז"ל פי התדבקות נפשות הצדיקים הוא ע"י שעושה מעשה דוגמת מעשיו] פי גם ההבלא דגרמי דנפש המת מחולק לשלשה, וכמ"ש בזהר שלא בסוד הקלא דהדרי הנז"ל דההבד"ג מתחבר עם הקו"ד, פי פי ב' קולות דחי' ודנשמה הם ב' קולות פוללים דאנא ד' ודעורו ישנים הנז"ל דל"ז סע"א, והם לכל נפש פי קיל החי הוא ג"כ מצד היקד ואינו מצידה וכפי פחה וכדאיתא בפ' יוה"כ גבי ההוא דלחישו ואלחישא ולא אלחישא קרו עליהו כו' ע"ש ואינו תלוי בה רק בנפש הנולד ועיקר חיות הנפש הוא הקול כמ"ש בפסיקתא פ"א אין בין צדיקים חיים למתים אלא הדבר, וכ"א פלול נפשו משני קולות אלו האחד יוצא בעת הלילה ומיד מתפשט מס"ע וע"ם, פי כ"א חלוק בשורש נפשו מחבירו ואין ב' נפשות שונים וכ"א פח פרטי ומיד שיוצא נפש לעולם אז פח זה יוצא לעולם וכמ"ש זה בכ"מ באורו, וכח זה מתפשט בכל העולם רק שבו הוא השורש וכל התפשטות הט' קבין, ובכל העולם

בְּנֵי הַיָּדוּעַ הַזֶּה הוּא רַק קַב אֶחָד שֶׁל שׁוה"נ וְהוּא ע"י קוֹל הַחַי' הַהוֹלֵךְ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ וּמִפְּשֵׁט אוֹתוֹ כַּחַ שְׂיָרֵד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְרַגַע עֲשָׂרָה קַבִּין לְעוֹלָם, וְזֶהוּ מִצַּד אֲנָא ד' ר"ל מִצַּד כַּחַ גְּלִילֵי זֶה בְּעוֹלָם דְּהֵינּוּ בִּימְמָא וְצוּעִיקִים אֲנָא ד' שְׂיַעְזוֹר שְׂיִהְיֵי הַשְׂיָמוּשׁ בְּכַחַ זֶה עֲצָהוּ"ט.

וּבְשַׁעַת מוֹתוֹ אוֹ יוֹצֵא הַקּוֹל דְּעוֹרוֹ וְשִׁינִים לְעוֹרָר כ"א לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַחַ זֶה וְגַם קוֹל זֶה וְשָׂאָר וּמִתְּפִשֵׁט בְּעוֹלָם וְעִי"ז הוּא הַדְּיָבוּק דְּנִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים. כִּי אֵין לָהּ נֶפֶשׁ שְׁהִי בְּעוֹלָם שְׁלֵא הֵינִי אֶחָדוֹ ב' קוֹלוֹת אֱלוֹ שְׁהֵם מִתְּפִשֵׁטוֹת מִסְעוֹ"ס ר"ל הַהִתְעוֹרְרוֹת (שְׁזָה לֹא הִי צְוֹרָה בְּעוֹדוֹ הִי הִי הַתְּעוֹרְרוֹת כַּחַ זֶה מְצוּי בְּעוֹלָם ע"י חֵיווֹתוֹ) וְצִעֲקָה דְּאֲנָא ד' לְהַנּוֹשֵׁעַ בְּכַחַ פְּרִטֵי שֶׁל כָּל פְּרִטֵי הַנִּפְשׁוֹת שְׁעֲבָרוּ בְּעוֹלָם: וּבְדָבָר זֶה גְּדֻלָּה מְעֵלָה דוֹרוֹת הָאֶחָדוֹנִי מְדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים כִּי יֵשׁ לָהֶם כַּחַ לְהַשְׂיֵג כָּל מַה שְׁהַשְׂיָגוּ הָרֵאשׁוֹנִים רַק שֶׁהוּא כְּמוֹ קַב נֶגֶד הַט' קַבִּין דְּאֲצֻלָּם הִי בְּהַתְּפִשֵׁטוֹת כ"א כַּחַ פְּרִטֵי שֶׁלוֹ, אֲבָל הָרֵאשׁוֹנִים לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהַשְׂיֵג דְּיַעוֹת נִפְשׁוֹת הָאֶחָדוֹנִים וּלְכַף הַלְכָה כְּבִתְרָאִי [נְרַק אֲבִינִי וְרַבָּא וְאֵילָף שְׂאָז פֶּסֶק קִידוּשׁ הָרֵאָא' כַּמ"ש הַרמב"מ בַּהֲקָה"ח [כִּי אֲזַ פֶּסֶקוֹ חֲכָמִים מֵא"י כַּמ"ש בְּאֲגָרַת רַש"ג שְׁבִיחַסִין וְכַמ"ש בַּמַּק"א] כִּי סִימָנָא לְקִידוּשׁ הַיָּרֵחַ הוּא דְּוֹד מ"י חֵי וְקִיָּים כְּדֵאִיתָא בַּר"ה פִּי' שְׁכָל הַנְּעֻלְמוֹת שְׁלֵנוּ מְרַכְבָּה לְהַשִּׁי"ת גַּם מִצַּד הַגּוֹף שְׁזָהוּ מְדַרְגָּתוֹ כַּנ"ל, וְהָרֵאָא' שֶׁהוּא מְבֹרָךְ לְעֵין שֶׁהוּא כֵּן וְזֶהוּ רַק מְצִיּוֹן תְּצַא וְגו' כִּי בְּבָל נִקְרָא בְּמַחְשָׁפִים כַּנ"ל, וּבִימֵיהֶם הַתְּחִיל תְּכֻלִּית הַקְּוֹטָן דְּדוֹרוֹת כְּדֵאִיתָא בַּר"פ כִּי צִיד מְעַבְרִין וְהֵינּוּ הַתְּחִלַּת הַדוֹרוֹת שְׁאֲחַר חֲתִימַת הַתְּלִמוּד שְׁזָהוּ חֲנוּשָׁה גְּמוּר, מִשָּׂא"כ הַתְּלִמוּד מִיְקָרִי אֵיךְ לְגַבִּיָּהֶם, וְיָדוּעַ דְּאֲחַר חֲצֵי הַיּוֹם נִקְרָא נְטִיָּית צֻלְלֵי עֶרֶב וְכַד"ש בַּפ"ק דְּקִידוּשִׁין כִּינּוּ דְּנִפְקָא מִפְּלָגָא כו' וְכֵן בַּכ"ד אַחַר הַחֲצֵי.

וְהִנֵּה הַמְּשַׁנָּה נֶגֶד הַתְּלִמוּד נִקְרָא ג"כ אֵיךְ כִּי אֵין כַּחַ בְּאֲמוּרָא לְחֻלּוֹק עַל תְּנָא וְתְלִמוּד בְּבָלִי נִקְרָא בְּמַחְשָׁפִים שֶׁהַתְּחִיל מִכִּי אֲתָא רַב לְבָבָל, וּמֵאַבְיִי וְרַבָּא וְאֵילָף הוּא אַחַר חֲצֵי הַיּוֹם דְּתְלִמִּיז, וְאֲזַ הַתְּחִיל הָאֲנָפֵל וְהַחֲנוּשָׁה גְּמוּר שְׁאֲחַר הַתְּלִמוּד שְׁאֵין עוֹד חֲנוּשָׁה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כִּי כ"ד נִחְלָק לְג' וְשֶׁלֶשׁ מְשֻׁמוֹרוֹת הֵי הַלְלִיָּה וְהֵם תְּנָאִים וְאֲמוּרָאִים וְכָל הַדוֹרוֹת שְׁאֲחַרֵּיהֶם וּמֵאַבְיִי וְרַבָּא וְאֵילָף הוּא אַחַר חֲצֵי הַלְלִיָּה, וְאֲזַ דְּיִיקָא הוּא עַת רְצוֹן יוֹתֵר כְּדֵאִיתָא בִּיבְמוֹת וּבְזוֹהַר שֶׁהוּא ע"י שְׁעֶסֶק הַשִּׁי"ת וְשְׁעֻשׂוּעוֹ אֲזַ עִם הַצְּדִיקִים ע"ש, וְהֵינּוּ מִצַּד תְּוֹקָף הַחֲשָׁכוֹת.

כִּי עֵיקַר הַתְּיָקוֹן לְאֲתְדַכָּאָה בְּמָה דְּחָאָבוּ וְכַמְש"ל בַּשְּׁה"ע דְּרַק בְּגְלוֹתוֹ נְכָה לְנַעֲמָה. וְכֵן ב' קוֹלוֹת הַנְּז' דְּחִי וּמִיָּתָה הוּא נַעֲשָׂה ע"י חֲטָא דְּאָדָם וְעַל יְדוֹ דְּיִיקָא הוּא תְּיָקוֹנוֹ.

כִּי כָּל הַסְּיִיעוּתוֹת דְּהַקַּב"ה עוֹזְרוֹ הוּא רַק ע"י נִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים כַּנ"ל שֶׁהִיא ע"י קוֹלוֹת הַלְלוֹ שְׁהֵם נִמְשָׁכִים מִצַּד הַחֲטָא שֶׁהוּא מִצַּד הַמַּחְשָׁפִים וְכָל שֶׁהִיא בְּמַחְשָׁפִים יוֹתֵר יֵשׁ לוֹ דְּבוּק בָּהֶם יוֹתֵר]: וְשִׁנֵּי כַחוֹת אֱלוֹ מְתַחְבְּרִים עִם הַהַד"ג כַּמְש"ל דַּל"ז סַע"א וְרַע"ב.

כִּי הֵם בְּדוּגְמַת זו"ן שְׁנַמְשָׁכִים מִמּוֹן וְלָב וְכֵן קוֹל וְדְבוּר הֵם זו"נ כִּי דוּעַ בְּזוֹהַר כ"פ (וְכֵן כ"א מְחַנְבֵּר מְשַׁנֵּי אֱלֹהִים כְּדֵאִיתָא בְּזוֹהַר פ' בְּרֵאשִׁי דַּא"א לְקוֹל בְּלֹא דְבוּר וּלְדְבוּר בְּלֹא קוֹל, וְכַף א"א לְצִעֲקָה דְּאֲנָא ד' וְלְצִעֲקָה דְּהַתְּעוֹרְרוֹת זֶה בְּלֹא זֶה כִּי דוּעַ דְּזֶה מוֹשֵׁף זֶה וְזֶה זֶה וְכ"א מְחַנְבֵּר עִם חֲבִירוֹ כְּפִי עֲרַף הַהַתְּעוֹרְרוֹת כְּפִי עֲרַף הַתְּפִלָּה וְכַעֲרַף הַתְּפִלָּה כְּפִי עֲרַף הַהַתְּעוֹרְרוֹת] וְהֵם מְתַחְבְּרִים עִם הַהַד"ג וְהֵם ג"ר שְׂיִיכָל אָדָם לְהַשְׂיֵג מִנְּפֶשׁ וְכַח

שְׂכָרְהוּ הִי בְּעוֹלָם, אֲבָל הַהִתְפַּשְׁטוּת הוּא כְּפִי הַט' קָבִין שְׁלוֹ [וְשָׁנֵי קוּלוֹת הֵם הַמִּתְפַּשְׁטִים מִסוּעוֹ"ס וְנִקְל יוֹתֵר לְהַשְׁיֵג וְהֵם דִּיהִבּוּ לִי לְרַבָּא, וְעֲנוּתִינוּתִי שֶׁהוּא נֶגֶד שׁוּה"נ וְהַד"ג עֲצָמוּ זֶה לֹא יִהְיֶה לִי כִּי הֵגַם דְּכֻלָּם תְּלוּיִם בַּשׁוּה"נ כְּנוֹ"ל מ"מ הֵם ג' מְדַרְגּוֹת בְּהִתְדַבְּקוֹת וְהַשְׁגַּת פֶּח נֶפֶשׁ זוּלָתוֹ הֵבֵא לְסִייעָתוֹ וּמֵצֵד הַבִּינָה שְׁבֵלָב וְהַחֲכָמָה שְׂפָמוֹחַ הוּא נִקְל יוֹתֵר לְאָדָם לְהַשְׁיֵגוּ כִּי יֵשׁ לָהֶם כָּל הַתְּפִיסָה וְאִינוּ נִעְלָם לְגַמְרִי, וְלִכ"נ דְּמִתְפַּשֵׁט מִסוּעוֹ"ס מִשָּׂא"כ מֵצֵד הַנְּעֻלָּם לְבָדוּ, וְכִפִּי הַקְּנָתוֹ כִּי בְּאוֹתוֹ מְדָה הוּא הִתְדַבְּקוֹתוֹ וּבַשׁוּה"נ עֲצָמוּ שְׁלוֹ א"א לְהַגִּיעַ שָׁם וְכִנ"ל דְּלֹא הַשְׁיֵג לֹא רַק דֵּהֲמַע"ה וְגַם שֶׁהַמַּע"ה מֵאַחַסְנָתָא דְאַבּוּי.

וּמֵאַחַר שֶׁהִקְלָה דְּהַבּוּ יוֹרֵשׁ אֶת אָבִיו הָרִי הוּא שְׁלוֹ מִמֶּשׁ וְהָאֵב זוֹכֵה לְבָנוּ כּו' כִּי הַבּוּ נִמְשָׁף מֵעֲצָמוֹת הָאֵב (וַיֵּשׁ בּוֹ בְּאַמַּת פֶּח הָאֵב רַק עוֹד נוֹסְפוֹת וְלִכְּדָא אַבָּא מְזַפֵּה בְּרָא וְלֹא בְּרָא אַבָּא), וְלִכ"נ דְּוֹד וְשִׁלְמָה נְבִיאִים בְּסוּטָה (מַח ע"ב) וְעִי' בְּרִש"י, בְּמַגִּילָה (יֵד ע"א) עַל מ"ח נְבִיאִים, כִּי הַקּוּ"ד וְהַבֵּל מִיּוֹחָדִים מִמֶּשׁ וּמֵאֵן דְּאַחִיד בְּהַבֵּל אַחִיד בְּקוּ"ד ג"כ שֶׁהוּא הַנְּבוּאָה רַק שֶׁהוּא דְרָף לְבוּשׁ קִצָּת, אֲבָל מִי שֶׁאֵין מִשְׁיֵג הַבֵּל עֲצָמוּ אֵין תְּפִיסָתוֹ ג"כ בַּהַד"ג דְּאַחֲרִים רַק ע"י הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּקוּ"ד שֶׁהֵם ב' קוּלוֹת הַנְּ"ל שֶׁהֵם לְמַטָּה מֵהַבֵּל כִּי הֵם קוּ"ד דְּגוּף הַיּוֹצֵאִים מַחוּ"ב דְּגוּף שֶׁלְמַטָּה מִן הַבֵּל דְּקוּ"ד דְּנֶפֶשׁ שֶׁהוּא שׁוּה"נ דְּגוּף, (וּמ"מ אֲמָרוּ בַב"ב (יב ע"א) דְּנִיחָתָה נְבִיאָה לְחַכְמִים וּמִתְחַלָּה אֲמַר מִמֶּהֱשִׁיג מַה שֶׁאֲמַר חָכָם אַחַר כִּי א"א כָּלֵל שְׁשָׁנֵי חַכְמִים יִתְכַּוְּנוּ לְדַבֵּר אַחַד מִד"ת, כִּי כָּל נֶפֶשׁ הוּא גְלוּי פְּרִטִי מִד"ת רַק בְּרוּה"ק שֶׁמִּשְׁיֵג מַה שֶׁנִּתְגַּלָּה, וְז"ש בַּר מִזְלִי' כִּידוּעַ מֵהָאֲרִינִי"ל דֹּא"א לְהִתְדַבְּקוֹת נֶפֶשׁ צְדִיק רַק שֶׁהוּא מִשְׁרָשׁוֹ וְזֶה נִקְרָא בַר מִזְלִי' וְאַפִּי' לְרַע"ק בֶּן יוֹסֵף (קְרָאוּ כָּאֵן בְּשֵׁם אָבִיו עַל שֵׁם שְׁוֹרֵשׁ מְדַרְגָתוֹ דֹּא"א לְאַחַר לְהִיּוֹת מִשְׁוֹרֵשׁ מִמֶּשׁ, וְכַמ"ש בַּמַּק"א בְּעֵנֵן תְּרִין מְשִׁיחִין ב"ד וּב"י הֵם נֶגֶד אֲנָכִי וְלֹא יֵהִי וְרַע"ק נֶגֶד לֹא יֵהִי כַמֶּש"ל דַּל"ו ע"א) יוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּפֶרֶט אַחַר בַּר מִזְלִי' כִּי הוּא שְׁוֹרֵשׁ לְהַנְפִּשׁוֹת [מֵצֵד לֹא יֵהִי דְכוּלָּל כָּל הַל"ת] שֶׁמִּשְׁרָשׁוֹ וְהוּא רַק פְּרִטִי, אֲבָל הַל"מ דְּזֶה אֵין נִקְרָא דְּבָרִי מַרְע"ה שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁהוּא מִשְׁוֹרֵשׁוֹ רַק קִיבֵל מְסִינֵי דְּהִינּוּ מֵהַשִּׁי"ת [וְלִכ"נ מְסִינֵי דַר"ל עֲנוּהַ כְּדֹאִיתָא בַּפ"ק דְּסוּטָה (ה' ע"א) וּבַס"פ בְּמָה אֲשֶׁה שֶׁהוּא נֶגֶד שׁוּה"נ כְּנ"ל וְאֵם מִשְׁיֵג שׁוּה"נ אֲזִי יוֹכֵל לְהַשְׁיֵג ג"כ כְּנ"ל דְּהֵגַם שֶׁהוּא לְמַטָּה מִמְדַרְגַּת מִשָּׂה מ"מ קוּ"ד וְהַבֵּל מִיּוֹחָדִים] וְא"כ כְּשֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לְזֶה ע"כ הִיא נְבוּאָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ קַבְּלַת מִשָּׁה וְהִינּוּ רַק ע"י דְּבִיקוּתוֹ [בְּסִינֵי] בַּהַד"ג שְׁלוֹ דַע"ז דְּבוּק ג"כ בְּקוּ"ד וּבְנְבוּאָה, וְהֵגַם דְּלֹא הַשְׁיֵג לְזֶה בְּפִירוּשׁ רַק דְּוֹד וְשִׁלְמָה כְּנ"ל מ"מ כ"א זוֹכֵה לְזֶה לְפַעְעִים ע"י הַחֲכָמָה [וְזֶהוּ לְחַכְמִים] שֶׁהוּא עֲלוּמָה מִמֶּשׁ בְּשִׁרְשָׁה כַמֶּש"ל וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ וְלֹא טַעְמָא יְהִיב שֶׁהַגִּיעַ לְזֶה מֵצֵד חֲכָמָה, מִשָּׂא"כ בְּלֹא"ה הוּא כְּסוּמָא בְּאַרְנוֹבָה דְּנִקְרָא רַק ב"ק שֶׁזֶהוּ ע"י כ"א מִיִּשְׂרָאֵל [וְאַפִּי' מֵעַפּוֹ"ם בְּסוּד מַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה כְּנֹדַע רַק כְּשֶׁהַגִּיעַ לְזֶה מֵצֵד חֲכָמָה הוּא ע"י הָאֲרַת שׁוּה"נ שְׁלוֹ עֲצָמוּ בְּחֲכָמָתוֹ וְזֶה נִקְרָא ג"כ נְבוּאָה כְּנ"ל: וְכֵן הוּא הַחֲזִילוּק בֵּין כְּתוּבִים לְתַלְמוּד כִּי כָּל כְּתוּבִים נִכְתְּבוּ ע"י נְבִיאִים אוֹ ע"י בְּעֲלֵי רוּה"ק שֶׁהִי מֵצֵד הַבֵּל שֶׁלָּהֶם, כִּי גַם דְּנִיָּאֵל זָכָה לְנְבוּאָה ע"י הַבֵּל דְּשִׁלְמָה שֶׁהוּא מִשְׁוֹרֵשׁוֹ וְלִכְּדָא נִקְרָא נְבִיא עַבְרָש"י גַּבִּי מ"ח נְבִיאִים, וְע"ש שֶׁהַקְּשׁוּ עַל בַּה"ג מִגְּמָרָא דֹּאִיהוּ לֹא נְבִיא.

וּבְאַמַּת לַק"מ כַּמ"ש דְּשִׁנְיָהֶם אֲמַת וְגַם דְּוֹד וְשִׁלְמָה נִקְרָאִים בְּעֲלֵי רוּה"ק וְגַם נְבִיאִים, וְכִי אֲנָהוּ עֲדִיפִי מִיָּנִי וְאִיהוּ עֲדִיף מִיָּנִיהוּ הִיא כַמֶּש"ל עַל רוּה"ק וְנְבוּאָה וּמ"מ מִזְלִיָּיהוּ חֲזוּ וַיְבַרְחוּ בְּהַחֲבָא כִּי הַשְׁגָּה זוֹ דְּשָׁם הִי מֵצֵד הַמִּזְלֵל שֶׁהוּא שׁוּה"נ וְלוֹ נִגְלָה הַשׁוּה"נ

ומצידו הי' הרוה"ק, אבל להם הי' זה בהעלם ומצד ההבל בדביקותו על הקו"ד נקרא ג"כ נבואה וכו"ל, ונעזרא זה מלאכי שהי' נביא וגם רוה"ק שלו בכלל פתובים וכמוהו תילים משלי איוב [כמ"ד משה כתבו ואו אנכנה"ג שמפלקם נביאים], וחמש מגילות דגם מרדכי בחשבון מ"ח נביאים שם ונחמני' נכלל בעזרא וכו"ל, משא"כ המשנה ותלמוד אין לו שייכות לנבואה ולקף הוא רק דברים שבע"פ ואין לו שייכות לכתב, ומ"מ גם בזה יש מעלה פי הכלל בכל מדרגה קטנה ופחותה משלפניה יש חסרון וגם מעלה פי פשה השגה דהכל ע"י ההתלבשות בקו"ד הוא בגלוי יותר ובהתפשטות יותר, וכמו דלשהע"ה הי' בהתפשטות יותר מלדהע"ה הגם דנקרא שלו מ"מ בא בהתפשטות יותר ע"י התלבשות הנ"ל פי לעולם ההד"ג עם ב' קולות הנ"ל הם דבוקים רק שיש חילוק בין פשמשגי מצד ההד"ג או מצד אחד מהקולות אבל מ"מ מצד שמשגי אחד משגי שלשתם ושהע"ה דהי' אחסנתא דאבוי והשיג מצד ההכל מ"מ הי' בהתפשטות דלבושים דקולות הנ"ל, אבל רבא לא השיג ענותונותי' פנ"ל דא"א מצד ההכל רק כשהי' מבקש חקמתו או ענתרי' אז ממילא הי' זוכה גם לענותינתי', פי א"א להשיג הכל לבדו רק מאביו שד"ז הוא ממילא במיתתו דלקף כל מעשה ותורה ומצות דבן הם טובה לאב כדאימא בזוהר כ"פ פי יש לנפש המתעברת חלק במצות פידוע מהארין"ל, ומ"מ יש בזה חילוקים כפי ג' מדרגות ההתדבקות הנ"ל ועיקר לאביו ואח"כ לרבו שלמדו חכמה כדאימא גבי ר"מ (חגיגה טו ע"ב) ואח"כ לאחרים והם נגד ג' מדרגות הנ"ל ואכמ"ל עוד: והנה זהו ב' חילוקים דאין ת"ח בניהם ת"ח ובעדיות אמרו האב זוכה לבנו בחכמה רק זוכה ר"ל מצד צדקתו ולא מצד חקמתו והיינו פי ת"ח וצדיק העובד ד' שהם עמודים דתורה ועבודה הם נגד מוח ולב ובלב ממנו תוצאות חיים שהיא התפשטות הז"ת בגוף, והם ז' דברים דאב זוכה לבנו משא"כ מצד המוח אין מתפשט כמ"ש בפ' חלק גבי דואג ואחיתופל, והבן הוא יורש האב מצד התפשטות שורשו מן שוה"נ עד יציאת הטיפה דרף עטרת היסוד שהיא מדרגתו האחרונה, אף מ"מ כל התפשטות זה הוא משוה"נ ובשעת מותו יורש השוה"נ עצמו שההד"ג הנשאר בעוה"ז מתחבר בחלק ממנו הנשאר בחיים בנפש הבן, ואז זוכה לירש עשרו שהיא התפשטות דז"ת וגם לב רחב לקבל העשירות פי ז"ת תליות בלב וכן להיקף לבא בכיסא תליא פטעם ממנו תוצאות חיים הנ"ל, פי הלב הוא יש מיש פך הוא מורגש משא"כ המוח יש מאין, ולקף אינו משיג התפשטות הד"ג דאב רק מצד הלב שהיא גדפא שמאלא דהוא נשרא ולא מצד המוח שהיא איני נגלה עם ההד"ג דאב המתפשט בבן שהיא מצד פח ההתפשטות שיש בשוה"נ, וכח ההתפשטות הוא מצד הלב שמצד המוח היא פח ההעלם והעדר התפשטות ונמצא פח שוה"נ שלו שנתפשט לבנו היא מצד פח ההתפשטות שבשוה"נ, וכח זה יש לו חבור עם גדפא שמאלא דאב פנ"ל ולקף הוא נשרא דשהע"ה הי' הגוף מחובר לגדפא שמאלא פנ"ל דל"ט רע"ב לפי שהיא אחסנתא דאבוי פנ"ל, והיינו פי הוא נמשך מפח הגבורה פטעם פאיש גבורתו והוא גדפא שמאלא פידוע, וכן שמעתי דהשנים נקר' תעלומות לב פי גלוי שוה"נ דאב הוא דרף הלב: וז"ש בסבא דמשפטים דאל אחר אסתרס ולא עביד פירין, פי מי רגלים הוא ג"כ מהמוח כמ"ש הרמב"ן גבי נחש הנחנשת פי נשוכי פלב שוטה יראה בשתן שלקם דמות גורי הפלבים והוא מצד התדמותם במדמה שבמוח ע"ש [וכן הרופאים יפירו מקרי הגוף מהשתן ג"כ פי הוא תמצית המתמחה מכל הגוף כמו טפת

הזרע] רק שזה מצד עצמו וזה מצד הדמיון כי כף ברא השי"ת בעולם אמת ודמיון, וכן בנפש והוא כח המדמה שבמוח שמשם השטות לשוטים כשמתגבר כח זה לבדו במוח והוא פאיש חולם חלום בשינה שאין לו חכמה, וכן בהתפשטות לפועל דרך עטרת היסוד אז"ל בבכורות (מד ע"ב) ב' נקבים וביניהם פקליפת השום פי' פטעם אין בין מים עליונים למים תחתונים אלא פמלא נימא (חגיגה טו ע"א) כי ההבדל בין חכמה לדמיון בעוה"ז] הוא רק פחוט השערה, ודבר זה הולך למעלה מעלה עד שפל המדרגה, בכל יש ב' אלו דעליונים ותחתונים והבדל כל שהוא רק בין מים עליונים למים תחתונים נקרא מלא נימא, שלמעלה מצד קבלת השפע ההבדל דסריס אין לו זקן, ולמטה פי' מצד יציאת השפע הוא פקליפת השום כמ"ש בס"פ מרובה דשום מרבה זרע וקליפת השום הוא המבדיל [דלכ"א בן עזאי כל חכמי ישראל פקליפת השום חוץ מן הקרח (בכורות נח ע"א) כמ"ש במק"א בענין ארבעה שוננסו לפרדס דרק רע"ק דבק באמת והשאר בדמיון בג' מדרגות דדמיון וב"ע הוא מדרגה עליונה דדמיון וכל חכמי ישראל הם הקליפת השום ורע"ק מעבר השני ואכ"מ להאריך בזה], ואם ניקב זה לזה אין מוליד והינינו שיצא הזרע דרך גונפתא דמי רגלים פדאיתא בהערל ע"ש ברש"י דלא מבשלא, פי' שאין הגמר דיציאה לפועל טוב פי' היציאה לפועל להוליד הוא רק פאשר מתחבר המוח עם הלב, פי' המוח מקבל ג"כ מן הלב כמ"ש בס"י דהוא מלך בגוף ומלכות נקרא גונקבא והמוח משפיע לה ומ"מ ג"כ מקבל פענין יותר ממה ופסחים קיב ע"א) כו' ואז יש בהם כח ההולדה פנ"ל, וגונפתא דמ"ר היא היציאה ממנו בלא חבור הלב רק פענין מלכין קדמאין דמיתו דלא הנה אפין באפין לקבל זה מזה, ואז נקרא דיוצא משה"נ לבד דרך המוח ואין הלב פועל בו ולכך אין לו חיות פי' מן הלב תוצאות חיים פנ"ל דאין בו כח ההתפשטות דחיותו להוליד בדומה וכשיוצא דרך גונפתא דמ"ר אז אין בגמר היציאה בישול חיות וגבורה שבלב המשפיע למוח, וכן כל חכמה דעפוי"ם נקרא למה זה מחיר ביז כסיל לקנות חכמה ולב אין שדרוז"ל ביומא (עבע"ב) על יר"ש דזהו רזא דכנס"י שזהו רק אצלם שהלב נמשך אחר החכמה, וממילא החכמה מקבלת מן הלב והם אפין באפין, ואז יורה פחץ ההשפעה פטעם הקשת שניתן לנח מטעם פי' יצר לב וגו' שנסתלק ההשפעה בעת המבול לגמרי ע"י שטף התאנה פענין מלכין קדמאין דמיתו וארעא אתבטלת, ואח"כ ניתן לו הקשת להראות שמ"מ ההשפעה יורה פחץ ואין נפסק לגמרי פי' אין כח במעשם לפעול ח"ו העדר השפעה מלמעלה לגמרי שפיתחו ארנובות השמים שהוא הרקיע המבדיל בין מים נקב, וד"ז נעשה ע"י עון דדוה"מ כמ"ש במק"א ואח"כ הבטיחו השי"ת שלא יהי עוד פן, [אף החטאים יהי על דרך מטיל מים בשיני מקומות דאמרינו בהערל דכשר שהוא ג"כ דניקב זל"ז ומוציא שטן דרך גונפתא דש"ז ג"כ, והינינו עושה מחכמה דמיון ולא מדמיון חכמה, פי' פטעם גלות השכינה והשפע בגלות פי' הם מתדמין עצמם לה, אבל לעשות מדמיון חכמה להעלות חטאיהם למעלה ממש והינינו שירד ש"ז דרך גונפתא דמ"ר דאו פסול זה א"א אחר המבול, ורבר"ה לענותינותי חשב לפסול ג"ז וע"ז אמר רבא שהי' לו חכמת ר"ה לית הלכתא כו' ולא בלשון חולק רק שהוא שלא אליבא דהלכתא פלל, ולא הגיע בהלכה זו לפרשת דרכים ואמר לא פאבא ולא כברא פי' יש להם שייכות זה משפיע דבר שאין ראוי להשפיע וזו מקבלת ממי שאין ראוי להשפיע ומצד חכמת ר"ה ג"ו לפסול רק שלא הי' לו ענוותנות רבה ברי' ורבא הגם דלא יתבו

לי' מ"מ מדביקש מסתמא הי"ל שייכות עם שורש נפש רבר"ה [מיהו נראה דעיקר שייכות שורשו הי' לר"ה וממילא הי"ל שייכות ג"כ עם רבה ברי' ור"ח תלמידו וגם הוא חמיו ורבו דרבא] פי יש שייכות לנפש הבן והתלמיד עם נפש האב והרב, אמנם לרבא הי' פרט שייכות אצל כ"א באותו חלק שביקש להיות בן] ואכ"מ לבאר זה באורו] והוא ע"י קשירת עזו"ע בשלשלאין שנת"ל שהי' ע"י המבול וכמ"ש בזוהר פנחס רט"ז סע"א דהי' ראויים לקבל תורה אז.

פי' פטעם בראתי יצ"ר בראתי תורה תבלין: ומאדם עד נח הי' דוגמת דרוך ארץ שקדם לתורה דכל מצות אדם הם מצד ד"א פי' ד"א כמ"ש בר"פ כ"מ הנהג בהן מדת ד"א לחרוש ולזרוע כו', משא"כ התורה היא ההפכה הברורה שפולו' לד' לבדו, וד"א הוא רק הפכה נעלמת מאוד כענין הפרת יושבי הארץ ועוסקיה וכל הפרתם הוא רק מצד ההגדרה בהתפשטות התאנה ולקף ע"ה אסור לאכול בשר (פסחי' מט ע"ב) משא"כ מצד התורה נאמר בכל אונת נפשך תאכל בשר, ואיתא בב"ק דלא פלי בפרא דתורא פי' בשר הוא הרחבת הלב והדעת ומתרחב לבו בד"ת משא"כ בלב פנוי מד"ת פשמתרחב לבו הוא לתאות עולם כד"ש וישמן ויבצעט, והיינו פי' כל נפש משיב את הנפש, ובכחות מד ע"ב) ונפש הצומח משיב נפש הצומח שפאדם וישם אין שייך בחירה דטו"ר פלל כידוע דרק בהמה אמרו בהרואה דאית לה יצ"ר וצריך תורה תבלין לתקנו, אבל מצד נפש הצומח די' בד"א, והשי"ת ברא את האדם שמוכרח לאכול רק שיש לו הבחירה מה לאכול וכמה לאכול אבל עיקר אכילה עכ"פ בצומח הוא מוכרח בטבע ודבר זה נקרא מצוה כד"ש בפ"ק דחולין גבי גינאי אני הולך לעשות רצון קוני שמה שהשי"ת ברא בטבע פן הוא רצונו והיא מצוה, ודי' רק במדת ד"א שצמצמם עצמו שלא לאכול אכילה זולל וסובא שבוזה מפיר קונו ומשיב נפש הצומח שלו שהוא רק הפרת קונו במדת ד"א וע"ה פנ"ל, ולקף אדה"ר הי' אסור לאכול בשר הגם דבתורה נברא העולם מ"מ ד"א הוא ג"כ ד"ת, ולקף כל ע"ה יש לו ג"כ שורש בתורה רק שאינו מבורר לעין שהוא מד"ת וכל זמן שלא נפתחו ד"ת בעולם הי' נעלם לגמרי, ועשרה דורות הם קומה שלימה ונשלם קומת ד"א והתחיל להתעורר קומת ד"ת ואין מים אלא תורה, ומי המבול הם סמא דמותא שבד"ת למשמאילים בה ותקף אח"כ נאמר וישכון באהלי שם (פי' נח עצמו הי' שייך עדיין לעשרה דורות דרוך ארץ רק שהי' שוה"נ לקומת התעוררות ד"ת), ובכ"מ אהל ר"ל ד"ת וכו"ש בפ"ב דברכות מקיש אהלים כו' וכאז"ל (ישם ס"ג ע"ב) על פי ימות באנהל וכן דרשו במגילה (ט' ע"ב) ע"פ זה לכתוב תורה יונית, וגם נאמר אלקי שם והתייחדות שם שמים על אדם התחיל אז שהוא רק מצד ההפכה הברורה שצמד התורה ולא מצד מדת ד"א, ולקף נתייחד על יצחק בסי' פי' הוא התחלת עמוד התורה כמ"ש במק"א] פי' תיקף נפתח שער ההתעוררות דד"ת בעולם, וזה הקשת בענין דתבלין היצ"ר, והוא עצמו קשירת עזו"ע דמאחר דכל הבריאה היא בתורה אי גם זה הוא עפ"י התורה, ופרשת המבול היא ג"כ פרשה בתורה וע"י פ' זו נעשה המבול.

וידוע בס' ברית מנוחה דהמבול לא הי' למטה לבד רק גם למעלה בעולמות עליונים. והוא קשירה דעזו"ע ע"י פרשה זו שבה נפתח ד"ת דאורייתא מסטרא דגבורה והראה סמא דמותא שפגבורה פשמשיכה לצד הרע ואז נפתח לעין הנבראים ההפכה הברורה דד"ת שהוא רק מסטרא דגבורה נמשכת הפכה זו ע"י שראו גבורת השי"ת ונוטע הפכה

הברורה הזו שע"י הוא הקשירה לעזו"ע, ולכך פ' נח מסיימת באברהם שבו נשלמה קומת ההתעוררות ד"ת והתחיל קומת ד"ת ממש ושבעה דורות ממנו עד מרע"ה שבו נשלמו שבעת ימי הבנין ויצאה לפועל] כמשאז"ל קנים א"א כה"ת: והם שלשלת אחת פי התעוררות דאברהם התחיל במבול כנ"ל ואז הותר לאכול בשר להשיב נפש הבהמית ג"כ, ועד"ז נאמר אית בעיר אכיל בעיר אלא גדולים מעשה אלקינו, פי שורש התורה אינו מהשתדלות האדם פי תורה מן השמים וזהו השבועה וההבטחה דמי המבול שהוא רק הבטחת השי"ת, וגדולים מעשיו ושיוכל אדם להתגבר בנפש הבהמית להפכו לטוב והוא מצד החכמה דשהע"ה כמ"ש במק"א דדוד ושלמה הם נגד אדם ונח פי הם לבא ומוחא, [דהשתדלות הגוף] וחסא אדם בלב חומד וחסא נח בשררות שתסיר החכמה וטעם וקנים יקח, ומצד אחסנתא דאבוי הי' מאכלו חציר ושעורים וכבר רמזנו בדל"ט ע"א בסוד העומר שע"י שעורים הבירור דגוף] ומצידו הם בהמות.

והוא ע"י ד' אלקיף אש אנקלה פי ע"ז נאמר וקידושין ל' ע"ב) אלמלא הקב"ה עוזרו כנז"ל דגדולים מעשה אלקינו, ואש של הקב"ה היא האוכלת והיא אש אוכלת אש ונאכל כל הגבורות רעות, ולכך בית דשלמה לא הי' בבנינו שום עונש כבמשפן דמשה שנאמר ונקדש בכבודי אל תקרא כו'.

פי א"א להגיע קדושת השי"ת הגמורה בלבבות בני ישראל רק כשעושה דין ומסטר דגבורה. פי מרע"ה הוא מצד הנגלו' דגבורה משא"כ שהע"ה חכמתו ג"כ מסטר דגבורה רק מצד הנסתרות ודי במוסר השפל פי' בלב ומוח לבד כשמתלהב להשי"ת עד שרע ומר לו מה שהוא בגוף וא"י להתדבק בעילתו לגמרי וכיוצא בו דבר זה הוא אש אוכלת אש הנגלות, וד"ז היא קדושה דקביעא וקיימא גם לעת"ל שיחדלו יסורין.

משא"כ קדושת משפן רק לפי שעה ולכן ביאת א"י דבימי משה הוצרך להתקדש במקובדיו במיתת משה ואהרן (ולכך הי' רק לפי שעה) פי הם המקובדים וזהו ע"י הפאת הסלע שעוררו ללבבות בני ישראל לשעבד להשי"ת שע"ז הוא מציאת מימי הסלע כמ"ש ל' ע"י הפאה בלב האבן ולא ע"י דבור, פי כל פעולות האדם בדבור כמ"ש כל עמל אדם לפיהו ואז"ל (סנהדרין צט ע"ב) א"י אם לעמל תורה אם לעמל שיחה כו' פי' כמ"ש בזוהר אמור ק"ה א' דלית לה מלה ומלה כו' יעו"ש כל לשונו והנה בפ' שלח איתא דרק קלין דאורייתא וצלותא סלקין לעילא ולא אתאבידו.

אף החילוק דאלו לא אתאבידו לעלמין הם שם לעילא, משא"כ דבורים בטלים או אסורים כפר הבטיח הקב"ה פי לא ידח ממנו נדח וע"י תשובה אז מתבטלים לגמרי אותם מלאכים וכחות רעות שפעל בדבורו ונעשו אותם קולות קלין דאורייתא וצלותא, כענין שיחת ת"ח כמשז"ל (סו"ה כ"א ע"ב) שיחי אלו בעלי תלמוד שכל שיחתן תורה, אבל מ"מ בשעת הדבור הפל פורח למעלה ואתער מלה אחרא הוא פסוד הקד"ה דכל זינא לזיני' עי' בפ' תצוה קפ"ד רע"ב יעוש"ב פי עלמא תתאה כגונגא דעלמא עלאה, פי כל המרפכה היא באדם כמ"ש בס' ברית מנוחה ד"כ רע"א פי כל חכם בישאל הוא מרפכה בפני עצמו ע"ש פי' פי כל אצילות דהשגת השי"ת הוא רק שיחי' מושג לבני אדם ונמצא כל אצילותו הוא רק כפי שמושג ללבבות בני"ו וכמשז"ל בשהש"ר שהקב"ה לבן של ישראל שנאמר צור לבבי וכמ"ש החכם אי' האל בלב כל שואל, שרק בגשתו דרוש

הָאָדָם וְהַשָּׂגָתוֹ זֶהוּ אֲצִילוּתוֹ ית' וממילא גם הבי"ע שֶׁהֵם רק לְבוֹשֵׁין לְאֲצִילוֹת הֵם פְּנֻלָם בְּלֵב הָאָדָם.

ואכ"מ לְבָאָר הַפֶּל כִּי הוּא פּוֹלֵל כֹּל סוּדוֹת וְסִתְרֵי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה הַנְּעֻלָּמִים: ולכ"א בברא"ר (פְּרָשָׁה פ"ב) הָאָבוֹת הֵן הַמְּרַכְּבָה שֶׁבְּכָלֵל הַדּוֹרוֹת פְּנֻלָם וְצִירוּפָם הָאָבוֹת וְדוּד הֵם ד' רַגְלֵי הַכֶּסֶא וְכֵן שְׁאָר חֲלוּקוֹת סֵדֵר הַנְּפֻשׁוֹת כְּפִי סֵדֵר פְּרָקֵי הַמְּרַכְּבָה וְזֶהוּ בְּכָלֵל וּבִפְרָט בְּכָל דוֹר וְדוֹר הַשָּׂגָת כֹּל בְּנֵי הַדּוֹר לְהַשִּׁי"ת הוּא הַמְּרַכְּבָה.

וְהֵבֵן סוּד דְּמוֹת אָדָם עַל הַכֶּסֶא דִּיחֻזְקָאֵל שֶׁהוּא יְחֻזְקָאֵל עֲצָמוֹ שֶׁהִי רֵאשׁ הַדּוֹר הַהוּא, [ומ"ש דְּמוֹת יַעֲקֹב הֵינּוּ בְּכָלֵל הַדּוֹרוֹת וּבְאֹתוֹ דוֹר הִי יְחֻזְקָאֵל דְּנוֹגַמַת יַעֲקֹב בְּכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִי שׁוֹרֵשׁ פּוֹלֵל לְנַפְשׁוֹת הַדּוֹר דְּלִכְּדָּה רָאָה הַמְּרַכְּבָה שֶׁהוּא הַרְפָּבוֹת כֹּל פְּרָטֵי נַפְשׁוֹת דִּישְׂרָאֵל שֶׁבְּאֹתוֹ הַדּוֹר.

וְיָדוּעַ דְּמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָלֵל יֵשׁ בְּפְרָט וְהוּא עֲצָמוֹ ג"כ מֵה שֶׁבְּכָלֵל רַק דִּישׁ מְרַכְּבָה לְמְרַכְּבָה כַּנּוֹדָע, וְכֹל מֵה שֶׁרָאָה יְחֻזְקָאֵל רָאָה יִשְׁעֵי' (תְּגִיגָה י"ג ע"ב) שֶׁהוּא הִי ג"כ שׁוֹרֵשׁ פּוֹלֵל בְּדוֹרוֹ רַק שֶׁזֶה בֶּן כֶּפֶר, פִּי כֶּפֶר שְׁאִין בּוֹ עֲשָׂרָה בְּטַלְנִים כְּדֵאִיתָא בְּמַגִּילָה (ה' ע"א) פִּי עֲשָׂרָה הוּא פְּלִלוֹת הַקּוֹמָה לְהִיּוֹת בְּטַלְנִים מֵעַסְקֵי עוֹה"ז וּבְטַלְנִים לְגַבֵּי עֵילְתָן מִמֶּשׁ, וְא"כ אִין שִׁינְיָה סְפוּר כַּמ"ש (ס' יְצִירָה פ"א) לְפָנֵי אֲחָד מֵה אֲתָה סוֹפֵר כִּי הוּא תְּכָלִית הַיְחוּד רַק מ"מ אָמַר אֲתָה כִּי אֵת וְגו' פִּי כִּי הִרְאֵי' הוּא ג"כ מִצַּד הַצְּמָצוּם כַּמ"ש (שְׁבַת פֶּט ע"ב) מְחוּי לִי יִצְחָק הַקַּב"ה בְּעֵינֵיהֶו כַּמ"ש בַּמִּקְדָּשׁ, וְכַמ"ש בְּזוֹהַר דְּעֻלְת הָעֲלוֹת אָנֹכֶם הוּא כו' כִּי מִצַּד גְּנוּדֵל הָאוּר נִקְרָא חוֹשֶׁה וְאִין מְשִׁיר כָּלֵל רַק מִתְּבַטֵּל לְגַמְרֵי, וְהוּא אָמַר אֲתָה וְגו' ע"מ שֶׁרָאָה עַכ"פ כִּי יִשְׁעֵי' רָאָה בְּפִחְזוֹתָן וְשִׁינְיָה רֵאִי מִשָּׂא"כ בַּמִּרְעָה"נ נֶאֱמַר וְרֵאִיתָ אֵת אַחֲוֵרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ, פִּי כִּשְׁהִיֵּעַ לְמַדְרַגַת פְּנִים לֹא הִי עוֹד בְּגֵדֵר רֵאִי וְיִתְפַּסֵּה רַק מִצַּד הָאֲחֻרֵיִים הוּא הִרְאֵי', וְזֶהוּ דִּירָגָא דִּישְׁעֵי', וְיֵשׁ אַחֲוֵרֵיִים לְאַחֲוֵרֵיִים וְיִשְׁעֵי' בֵּא"י וְיְחֻזְקָאֵל בְּכָלֵל שֶׁהוּא אַחֲוֵרֵיִים דֵּא"י [רַק עַל גֵּהַר כֶּפֶר שֶׁאֲז"ל דֶּהוּא פֶּרֶת שֶׁהוּא גְּבוּל א"י כִּי תִיְכַף כֶּשְׁעֵבֵר הַגְּבוּל דְּפְנִים הִגִּיעַ לְמִרְאָה אַחֲוֵרֵיִים וּנְפִתְחוּ הַשָּׁמַיִם וְגו' וְהוּא לֹא הִי יְכוֹל לְרֵאוֹת זֶה בֵּא"י שֶׁהִי אֲצֵלוֹ שֶׁם בְּגֵדֵר פְּנֵי לֹא יֵרָאוּ, וְהֵינּוּ ע"י שֶׁהִי בֶּן כֶּפֶר פִּי שְׁדוֹרוֹ דוֹר הַחֲנוּכָּה הִי בְּמַדְרַגָּה זוֹ וְכַדּוֹר כֵּן פְּרָנָס כְּדֵאִיתָא בְּעִירוּבֵין כִּי הַפֶּל אֲחָד] וְכַנּוֹדָע בְּמִרְאָה אָדָם דְּנִבְיָאִים עִי שֶׁיִּשְׁשׁוּן סוּדוֹת (דס"ט ע"ב) וּבַס' תּוֹרַת עוֹלָה לְהַרְמ"א שֶׁהֵגֵם שַׁל"י בְּקַפְלָה עֲמַד בַּכ"ז בְּשִׁכְלוֹ [וּבַעַל נוֹבְלוֹת חֲכָמָה טָפַל עָלָיו דְּבַרְיָ לְפִי שֶׁלֹּא יָרַד לְעוֹמֵק מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה וְחֻשְׁבוֹ לְמַקְטִין וּמִשְׁפִּיל הַדְּבָרִים וְאִינוּ אֵלָא מַגְבִּיָּה וּמְרוֹמָם מַעֲלַת הַנְּבִיא וּמַעֲלַת כֹּל נֶפֶשׁ מִישְׂרָאֵל כְּפִי מֵה שֶׁהֵם בְּאֲמַת לִיְוֹדָעִים וְכְפִי מֵה שֶׁהוּא אֲמִיתוֹת מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה לְבֵאֵי הַפְּרָדָס, וְלֹא כְּמַחְבֵּר הַנּוֹכַח שֶׁבֵּא לְבַקֵּשׁ הַחַיִּים אֲצֵל הַמַּתִּים וְדַרְשׁ הַבְּנַת חֲכָמַת הָאֲמַת וַיִּדְעֵת הַשִּׁי"ת אֲצֵל חֲכָמֵי הָעַפּוֹ"ם וְסַפְרֵיהֶם פְּגָרִים אֵלֵמִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֵת ד' וְא"א לָהֶם כָּלֵל לְדַעַת כִּי אוֹת הִיא בֵּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשָׂה כֵּן לְכָל וְגו' כַּנּוֹדָע, וְלִכֵּן אֵל תִּשְׁעָה אֵל דְּבַרְיָו וְאֵל מְנַחֵתוֹ בְּחִבּוּר הַהוּא כְּלוֹל כִּי הוּא מְנַחֵת שְׁוֹא וּקְטוֹרֶת תוֹעֵבָה] בְּסוּד אֲסַפְקֵלְרֵיא הַמְּאִירָה, וְהִרְוָאָה בְּאֲסַפְקֵלְרֵי' רוּאָה דְּמוֹת עֲצָמוֹ, יַעוֹשׁ"ב, וְכַנּוֹדָע מֵאֵמֶר הַחֲכָם הַנְּפֻשׁוֹת כְּמִרְאוֹת כו' וְכַה"ש בְּקִדּוּשֵׁין (ע' ע"א) וּבְמוֹמוֹ פּוֹסֵל כִּי הַפֶּל בְּכָל אָדָם כְּפִי מֵה שֶׁהוּא כֶּה הִיא תְּפִסְתּוֹ בְּחִבְרָו, וְכַמ"ש הַמְּפֹרְשִׁים עַל הוּי דֵּן אֵת כֹּל אָדָם כו' פִּי הוּי שֶׁתְּהִי' כֶּה עַד שֶׁתְּהִי' דֵּן חִבְרָו לְכַף זְכוּת, וְכֶה תְּפִסְתּוֹ

הָאָדָם וְהַשְּׁגָתוֹ בַּהֲשִׁי"ת הִיא כְּפִי מַה שֶּׁהוּא [וְגַם הַשִּׁי"ת נִקְרָא רִיעָה וְרִיעָה אָבִיָּה כְּדַרְזוֹ"ל] וְזֶהוּ מ"ש כֹּל סִתְרֵי הַקְּבִלָּה מִדְמוּת אָדָם וּמִדּוּתוֹ וְכַחוּתוֹ וְכֹן כַּה"ת מְלִיאָה מְזֶה וְאַבְנֵהוּ דְכִלְהוּ בְּצִלְמֵינוּ כְּדְמוּתֵינוּ וְאִז"ל גְּדוּל פֶּחַ הַנְּבִיאִים שְׁמֻדְמִין הַצּוּרָה לְיוֹצְרָהּ, וְהִינּוּ כִי עֲצָמוֹת הַשִּׁי"ת אֵין סוּף וְלִמְעַלָּה מִגְּדָר תְּפִיסַת אָדָם כֹּלֵל רַק הַשִּׁי"ת בְּרָא אָדָם שְׁיֻכַּל לְהַשִּׁיג הַשְּׁגָה מְצוּמָצָמָת, וְהַשְּׁגָה זוֹ נִקְרָא אֲצִילוֹת שֶׁהֶאֱצִיל הַשִּׁי"ת מֵאוּרוֹ הַבְּלִתִּי בְּעַל תְּכִלִּית אוֹר מְוַשֵּׁג לְאָדָם וְשֵׁם הֵם הַשְּׁמוֹת וְהַמְדוּת וְהַתּוֹאֲרִים, פִּי' שֶׁהָאָדָם מַשִּׁיג הַשִּׁי"י בְּכַחוֹת כְּפִי מַה שֶּׁהוּא הָאָדָם בְּרֵא' וְשִׁמְיָעָה וְיִדְעָה וְרַחֲמָנוּת וְשִׁאֲרֵי: וְהִנֵּה הַגּוּף הוּא מְלַבּוּשׁ לְנֶפֶשׁ וְגַם הַנֶּפֶשׁ כְּלוּלָה מִרַמ"ח אַבְרָיִם וְשִׁס"ה גִּידִים וְהַנֶּפֶשׁ הוּא דָק רַח הַשְּׁכָל וְהַדְעַת שְׁבָאָדָם, וְיֵשׁ בָּהּ ג"כ חֲלוּקוֹת אֱלוֹ וְכִפִּי חֲלוּקוֹת אֱלוֹ כֶּף הוּא חֲלֻקַּת הַשְּׁגָתוֹ בַּהֲשִׁי"ת שְׁכָל פֶּרֶט אֲבָר מַשִּׁיג לְהַשִּׁי"ת כְּפִי מַה שֶּׁהוּא כֹחַ פְּרֻטוֹתוֹ, וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל הָעוֹלָם אֵין דּוּמָה הַשְּׁגָת אַחַר לְחַבְיָרוֹ כְּמַשׁוּ"ל אֵין דְעַתָּן שְׁוֶה וְאֵין הַשְּׁגָת אֶחָד דּוּמָה לְחַבְיָרוֹ וְכֹל הָעוֹלָם כְּאִישׁ פֶּרֶטִי בְּעַל אַבְרָיִם כְּנֹדַע בְּדַרְזוֹ"ל וְכֹן בְּכָל אִישׁ פֶּרֶטִי, וְכֹן בְּנִבְיָא שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הַדּוֹר כֹּל אֲבָר פֶּרֶטִי מִמֶּנּוּ כּוֹלֵל נִפְשׁוֹת פֶּרֶטִיּוֹת בְּרוּר וְיֵשׁ בּוֹ כֹּל חֲלוּקוֹת מִיְנֵי הַשְּׁגוֹת שְׁבַבְנֵי הַדּוֹר, וְהֵן הֵם כֹּל פֶּרֶטִי הַמְרַכְבֶּה בְּדְמוּת אָדָם וְכִפִּי כֹחַ וְעַנְיָן הַנְּבִיא כֶּף הוּא הַדְמוּת אָדָם שְׁרוּאָה כִּי הִנֵּה פֶּרֶטוֹת מְרַכְבֶּה דְבַנֵּי הַדּוֹר עֲדִינָן יֵשׁ פֶּרֶטִי פֶּרֶטוֹת בְּכָל חֲבוּרָה שְׁבַדּוֹר וְעוֹד יוֹתֵר בְּכָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הוּא ג"כ כּוֹלֵל הַכֹּל כִּי כֹּל מַה שִׁישׁ בְּכָלֵל יֵשׁ בְּפֶרֶטִי פֶּרֶטוֹת וְכַעֲנָן אֲבַנֵּי הַסֵּנֶה שֶׁכְּתִבּוּ מִפְּרִשֵׁי הַמ"נ שִׁישׁ בָּהֶם צוּרַת הַסֵּנֶה בְּכָלֵל הָאָבֶן וְגַם בְּפֶרֶט כְּשִׁיחַתָּהּ לְחַתִּיכוֹת קְטָנוֹת בְּיוֹתֵר ע"ש, וְכֹן הָאָדָם עֵץ הַשְּׁדָה וּבְעַנְפֵי הָאֵילָנוֹת הוּא מִמֶּשׁ דְּנוּגְמַת בַּנ"א הָאֵילָן כְּלוֹל כֹּלֵל הַדּוֹרוֹת וְעַנְף אֶחָד דּוֹר אֶחָד וְהוּא ג"כ דְּנוּגְמַת אֵילָן כְּלוֹל וּבָאוֹתוֹ עַנְף ג"כ עַנְפִּים קְטָנִים וְכ"א מֵהֶם ג"כ דְּנוּגְמַת אֵילָן בְּכ"א ג"כ עַנְפִּים קְטָנִים שְׁכ"א דְּנוּגְמַת הָאֵילָן כְּלוֹל], וְכִפִּי מַה שֶּׁהִיא מְדַרְגַּת אוֹתוֹ נֶפֶשׁ פֶּרֶט כֶּף הוּא הַשְּׁגָתוֹ לְהַשִּׁי"ת, כִּי הַשְּׁגָה חֲלֻקָּה לְדִיעוֹת בַּנ"א כְּנ"ל וְכֶף הוּא הַדְמוּת אָדָם עַל הַכֹּסֵף שְׁרוּאָה מִמֶּשׁ בְּצִלְמֵינוּ כְּדְמוּתֵינוּ וְהֵבֵן זֶה שְׁלֵא תַגְשִׁים ח"ו וְאִכְמ"ל יוֹתֵר: וְז"ש הַזֵּהוּר דְּמַחְשָׁבָה סְלֵקָא כּו' לְכֶף הַרְהוּר מְוַתֵּר דְשֵׁם אֵין רַע כֹּלֵל כְּמ"ש (קִידוּשִׁין מ ע"א) מַחְשָׁבָה רְעָה אֵין מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה דֵהוּא מִהַנְּסֻתוֹת וְלֹא סְלֵקָא, רַק שֶׁהִיא מְוַשְׁרֶשֶׁת בְּעַתִּיק ר"ל בְּשׁוֹרֵשׁ הַנְּעֵלָם דְאָדָם וְשֵׁם בְּכָל הַנִּפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל אֵין רַע, וְעֵיקָר הַעֲבוּדָה בְּדַבּוּר שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַגְּלוּי מַה שְׁבַלְב וְיֵשׁ ג"כ הַשְּׁתַדְלוֹת בְּמַעֲשֵׂה, וְז"ש שֵׁם בַּפ' חֲלֵק אִם לְעַמְלָא פֶּה אִם לְעַמְלָא מְלֵאכָה כְּטַעַם כֹּל תּוֹרָה שְׁאֵין עֲמָה מְלֵאכָה שֶׁהוּא כְּטַעַם הַלּוּמָד וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּמ"ש בַּמַּק"א, וְהַעֲיָקָר עַמְלָא וְיַגְעָתָהּ וּמְצָאָתָהּ הוּא בְּתוֹרָה שַׁע"י הוּא הַבְּיָרוּרִין, וְהַתִּיקוֹן הַבָּא אַחַר הַתְּוֵהוּ כְּטַעַם שְׁנֵי אֲלָפִים תְּוֵהוּ שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה כּו' שְׁבִיאָרְנוּ בַּמַּק"א וְכַמ"ש בַּפ' כ"כ (קִיט ע"ב) שֶׁהַדְבּוּר כְּמַעֲשֵׂה בְּדַבּוּרֵי הַשִּׁי"ת [וְכֶף כֹּל דְּבּוּרֵי הָאָדָם שְׁלֵכְבוּד קוֹנוֹ הֵם מִמֶּשׁ דְּבּוּרֵי הַשִּׁי"ת] וְשִׁיחָה פִי' שְׁלֵא בְּמַתְכּוֹן לַד"ת כְּמ"ש בְּסוּפָה (כ"א ע"ב) עַל מְשִׁיחָתוֹ שֶׁל ר"ג וְהוּא אַחֲוֵרִיִּים דְּדַבּוּר שַׁר"ל בְּכ"מ בְּמַתְכּוֹן, וְלִכ"א בְּבִרְכוֹת (כּו ע"ב) אֵין שִׁיחָה אֲלֵא תְּפִלָּה כְּמַש"ל בְּסוּד קוֹל הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא ב"ק וְאַחֲוֵרִיִּים דְּקוֹל הַתּוֹרָה בַּק"ש, וּבְנוֹדָי צָרִיף שְׁגַם הָאֲחֻרִיִּים וְשִׁיחַת חֲוָלִין שְׁלוֹ יְהִי הַכֹּל ד"ת רַק הַיְגִיעָה הוּא שְׁלֵא יְהִי כֹלֵל אַחֲוֵרִיִּים וְהַעֲלָם רַק כַּפ"פ לְכָבוֹד שְׁמִים שְׁוֶה סוּד תּוֹשַׁבַע"פ, וְלְכֶף לְמַד מִקְרָא דְלֹא יְמִישׁ שֶׁהוּא בַּס' יְהוֹשֻׁעַ רֵאשׁ תּוֹשַׁבַע"פ כִּידוּע, וְתּוֹשַׁבַע"פ וְתְּפִלָּה חַד דְּרָגָא נִיבְהוּ כִּידוּע וְהֵם מְדַת דְּוֹד וְשְׁלָמָה וְדוּד הוּא עַמְלָא שִׁיחָה וְעִי"ז זוּכָה לְהַשִּׁיג

ההבֵּל שֶׁלוֹ, כִּי ד"ו דְּשִׁיחָה ר"ל תְּפִלָּה גֵרְמוֹ בְּיִצְחָק שֶׁמִּצַּד מִדָּתוֹ אֵין הַתְּפִלָּה רַק כְּשֶׁהוּא כּוֹלֵוֹ כֶּף כְּעֵגֶן וְאֵנִי תְּפִלָּה דְדוֹד כְּנֹדָע עַד שְׂאִין צְרִיף לְכוּן כָּלֵל, כּמ"ש בִּירוּשְׁלַמִּי (בְּרִכּוֹת פ"ב) אֲנֵא מִן יוֹמֵי לֹא כּוֹנֵיִת כּו' פִּי דְלֹא שְׂיִיף כָּלֵל שְׂיִכּוּן כִּי כּוֹלֵוֹ כֶּף וְכָל דְּכוּרֵיו גַּם שְׂלֹא בְּמִתְכוּן הוּא תְּפִלָּה, וְכִידוּע דְעֵצָם מִדָּת דְדוֹד הוּא תְּפִלָּה שְׂעֵנִינָה מִצַּד הַחֲסָרוֹן שְׂמִבְקֵשׁ הַשְּׁלֵמָה מִמִּי שְׂבִידוֹ לְהַשְׁלִים, וְלֹא שְׂיִיף זֶה אֲצֵל מִי שֶׁהוּא בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, מִשָּׂא"כ תּוֹרָה הוּא מִצַּד הַשְּׁלֵמוֹת וְזֶה אֵינוֹ בְּעֵצָם מִדָּת הַמְּלָכוֹת דְלִיתְלָה מְגֵרְמָה כְּלוּם רַק הוּא תּוֹשֵׁב ע"פ כְּמוֹ אַחֲוָרִיִּים מִתּוֹשֵׁב"כ כּמ"ש"ל.

וּלְכֶף לֹא הַשִּׁיג שְׁלֵמָה הֵבֵל שֶׁלוֹ מִמֶּשׁ כִּי זֶה יְהִי לְעֵתִיד דְנִקְיָה תְּסוּבָּב גְּבַר וְלֹא יְהִי שׁוּם חֲסָרוֹן גַּם בְּכִנְס"י וְיִהְיֶה אֹר לְלִבְנָה מִצַּד עֲצָמָה. אִף ח"מ שֶׁהֵע"ה הַרִיחַ זֶה וְכִמ"ש"ל דְנִחְשָׁב כְּשֶׁלוֹ.

אִף שְׂאָר בנ"א א"א רַק לְהַשִּׁיג הֵבֵל אַחֲרִים כּמ"ש"ל וְהֵינּוּ דְהוּא רַק מִרְאָה אַחֲוָרִיִּים כְּדִי לְאִתְדַכָּא בְּמָה דְחָאָבוּ דִיִּיקָא, כִּי אִדְהָר חֲטָא רַק בְּמַעֲשֵׂה אָבֵל חָוָה חֲטָאָה גַּם בְּדַבּוּר שְׂהִסִּיתָה לְאָדָם וְכִמ"ש"ל נְתָנָה עָלָיו בְּקוּלָה כּו' וְלִתְיָקוֹן הַמַּעֲשֵׂה הוּא עֲמַל מְלָאכָה דְמַעֲשֵׂה הַמַּצּוֹת וְנִגְדָה זֶה הוּא תּוֹשֵׁב"כ וְשָׁם הוּא תּוֹרָה מִן הַשְּׁמַיִם.

כְּטַעַם בְּרִאֲתֵי יצ"ר בְּרִאֲתֵי תּוֹרָה כּו' כִּי נִגְדָה גּוֹף הַעֲבִיָּרָה דְאִכִּילָה בְּפִנְעַל שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הַיִּצָּר וְמִשְׁכָּא דְחוּיָא שְׁנוּלָד בְּאָדָם וְעַד זֶה הוּא קוֹל הַנְּחֹשׁ הַהוֹלֵף מִסְעו"ס שֶׁהוּא כְּלוּל מִשְׁנֵי הַקּוּלוֹת דְאֲנָא וְדַעוּרוֹ כּמ"ש"ל כִּי אֲצֵלוֹ פְּשִׁיטַת הַעוּר הִיא מִיחָה וְגַם הִיא לִיָּדָה לְגוֹף הָאָדָם לְדָבָר זֶה נַעֲשֵׂה ע"י הַקְּלָלָה דְהַשִּׁי"ת כְּדִאִתָּא בְּפִדְר"א (פְּרָק י"ד) וְקָלַלְתָּ הַשִּׁי"י לְנַחֵשׁ הוּא מִמִּילָא בְּרַכָּה לְאָדָם וְנִגְדָה מַעֲשֵׂרָה דְאָדָם וְנַעֲשֵׂרָה דְחוּיָה הֵם הַנַּעֲשֵׂרָה דְנַחֵשׁ שְׂכַל אַחַר כְּלוּל ח"ב וְעַד מִיתָה לְאָדָם וְצַעַר הַלִּיָּדָה דְחוּיָה הוּא עוֹר דְנַחֵשׁ הַכּוֹלֵל שְׁנֵיֵהֶם כְּנ"ל וְהוּא תְיָקוֹן לְשְׁנֵיֵהֶם] כִּי עִי"ז יְהִי תְיָקוּנוֹ בְּמָה דְתָאָב, אִף לְפִי שְׂשׁוֹרְשׁוֹ מִרְעָה הוּא רַק ע"י הַשִּׁי"ת וְהֵינּוּ ע"י דְבּוּר הַשִּׁי"ת בְּזֶה שְׂפִשְׁנוֹט הַנְּחֹשׁ פּוּר וְכִמ"ש וַיַּעַשׂ ד' וְגו' כְּתִבּוֹת עוֹר: וְכַעֲנוּלַת ד' בְּהַכְרַח טוֹבָה וְסוּפוֹ לְטוֹב וּלְכֶף בְּעֲמַל מְלָאכָה שָׁם הַעִיָּקָר הַתְיָקוֹן מִהַשִּׁי"ת וְכִידוּע דְמִרְע"ה (שֶׁהוּא יַעֲקֹב מְלָגָאן) וְדוֹד הֵם זו"ג, וְכֵן תּוֹשֵׁב"כ וְתּוֹשֵׁב ע"פ וְהֵם נִגְדָה אָדָם וְחָוָה דְאֲשֵׁה הִיא שׁוֹרֵשׁ הַחֲסָרוֹן וְכֶה הַדְּבּוּר כּמ"ש"ל דְהַדְּבּוּר מִצּוּי וְכְדִאִתָּא בְּקִידוּשֵׁין (מַט ע"ב) עֲשֵׂרָה קַבִּין שִׁיחָה [כִּי תְּפִלָּה כְּנ"ל, וְכִי גַם שְׂלֹא בְּמִתְכוּן לְדַבָּר] כּו' וְכֶה הַחֲסָרוֹן בְּדַבּוּר וְגַם בְּמַעֲשֵׂה וְכֶה הַשְּׁתַדְלוֹת [דְּגַם בְּמַעֲשֵׂה אֲצֵלָה שְׂלֹא נְצַטְוִית בְּפִירוּשׁ אֵין כָּאֵן בְּרִאֲתֵי יצ"ר שֶׁהוּא רַק ע"י צוּי הַשָּׁם זֶה נִקְרָא בְּרִאֲתֵי יצ"ר דְבִלֹא"ה מָה צִוְיָה לְצוּי רַק שְׂמִילָא הִי בְּהַ מְאָחַר שְׁנַטְלִית מְאָדָם אַחַר הַצּוּי] כּמ"ש כִּי אֲשֵׁת חַיִל וְכָל הַסִּיעָתָא דְשְׂמִיָּא שְׂיֵשׁ לְאָדָם הוּא רַק ע"י הַדְּבּוּר, כְּמוֹ שְׂשְׂמַעְתִּי ע"פ שְׂפִתֵי צַדִּיק יִדְעוֹן רְצוֹן.

וְכִמ"ש כִּי תְּפִלָּה עַל אֵלוֹ דְכָרִים שְׂעוּמְדִין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכִמ"ש בְּמִק"א, וְהֵינּוּ לְאִתְדַכָּא בְּמָה דְחָאָבוּ בְּקוּל כְּנ"ל, דַּע"ז הוּא עִיָּקָר הַשְּׁתַדְלוֹת וְעֲמַל אָדָם לְתַקּוֹן, וְע"י הַדְּבּוּר נוֹלָד הַקְּלָא דְהַדְּרָא שֶׁהַשְּׁלֵשָׁה קוּלוֹת מוֹלִיָּדִי הַקְּדוּדָה"ד הֵם ג"כ נַעֲשֵׂה בְּמָה דְחָאָבוּ ע"י הַשְּׁלֵשָׁה קוּלוֹת דְאָדָם וְחָוָה וְנַחֵשׁ [ר"ל ב' קוּלוֹת בְּנִפְשׁ וְצִירוּפָם בְּגוֹף דְמַד"ח כְּנ"ל].

כי כל הנפשות שהי' מיזם הבריאה השאירו אתריהם ב' קולות אלו בהכרח שהוא פטרטות התעוררות של כל נפש בצעקה דעורו וצעקה דאנא ד' כמש"ל דמ"ג ע"ב, וכל דבורים של אדם מוליד קדה"ד, פי' דמתדבקים במינם, שפדבור הוא פח הפריקה וההתפשטות להישמע לאדם אחר פ"כ האותיות פורחות ומתפשטות באויר, ועי"ז מתדבקים בקולו אלו שהם מסעו"ס פי' שאין שום מקום פנוי מהם ומולידים סיעתא וחסרת הקול לנפש המדבר ע"י אותן נפשות, וכל סיעתא שנולד לאדם שהוא פטעם אוקמא גירסא ואסוקי שמעטא אליבא דהלכתא הוא רק ע"י סוד הקד"ה הנה שהוא התדבקות נפשות אחרות דלכן שמח רשב"י בגלוי סוד הקד"ה מאוד ע"ש פי' הוא שורש ק וקול דנחש שהוא תיקון שלימות המד"ח שהוא מתנת השי"ת הוא רק לזיני' ע"י קול הפאה פנ"ל, דכך הוא תיקון מרע"ה לשורש המד"ח ע"י יסורין שהם הכנה לשלשה מתנות כו' דבר שהוא מתנה בלא עמל אדם [שאז הסיעתא דשמאי ג"כ ע"י נפש אדם אחר] שהפאה ג"כ נולד ע"י הנחש שהוא הנושא לאילתא, וכדאיתא בפ' פנתס דאם ב' נשיכות נגד ב' הפאות דמרע"ה על הצור בראשונה דם הוא מיתת אהרן ויהם הוא מוליד טומאה פי' מוסר טעות וכמשנת"ל, ואח"כ מים ושתיין כל החיות הוא מ"ש בפ' נארא כ"ו סע"א דדוד מקריב כל חיתו שדי לגבי ימא וכיון דאתא שלמה נפק ימאומשקי להו, פי' החיות הם כל פחות הגופנים [ובראשונה לתנינייא רבבאיא הוא רזא דתנה"ג.

דהתחלה מתקן השוה"נ פשוטה מיד של שלמה ר"ל חכמת שלמה משם הוא נמשך. ומוכן עפ"י משנת"ל ואכמ"ל עוד] וזהו אחר הפאה שני' והוא אחר מיתת משרע"ה.

דהתחלת פניסה לארץ הוא התחלת דרגא דשהע"ה שפימיו הוא שלימות הארץ, אף מ"מ אינו שלימות גמור הקיים לגמרי בפועל נגלה. שהרי עדיין הי' צריכים יסורין, פי' עדיין אין נגלה פנ"ל, רק בהעלם קדושה ראשונה קדושה לשעשה וקדושה לעת"ל ומעולם לא זזה שכינה מפותל מערבי.

אף בגלוי אין פן פי' עדיין צריך להשתדלות דקד"ה: ושהע"ה לא ידע זה דדרך נחש עלי צור, שחשב שמצד מדרגתו אינו ק נראה שגם אצלו הוא פן [והיינו מצד שלא ידע דרך הנשר בשמים, פי' הנשר הוא הבלא הנ"ז כנז"ל.

ולא השיג שלו לגמרי כח"ל. והוא מצד שלא ידע דרך אני' בלב ים.

הוא ים של שלמה מדרגת המלכות. והלב הוא דוד.

אבל שלמה מדרגתו המוח פנ"ל] ובאמת בכל מקום דרך ר"ל דרך התורה כמ"ש במק"א, והיינו כמ"ש בזוהר ויחי רמ"ג כ' דתיקונוא דכורסייא דשלמה הי' ג"כ נחש דלכן דן נחש יעוש"ב, ולעולם נחש הוא רע ולכן אז"ל דדן הוא קיסרי שעלי' אז"ל במגילה (ו' ע"א) קיסרי וירושלים כו' שהם ממש שני הפכים רק במלאכת שמים דן לעולם מחובר ליהודא כמשאז"ל, ואז קיסרי וירושלים מחוברים פי' אין נקרא קיסרי רק מצד הרע ומצד הטוב נקרא דן פטעם וגם הגוי וגו' דן אנכי, ששופך חמתו עליהם ודרך התורה הוא כף להיות במתקלא ימין ושמאל מיימינים ומשמאילים וכאשר קו האמצעי מחבר אז הפל אחד ביחוד גמור, ובעמל מלאכה שניהם מחוברים וגם בבנין ביהמ"ק דשלמה הוצרך לדן, ושהע"ה נתחבר בו רק שחשב שאין עוד נחש בעולם היינו שהוא רצה לעשות פלל

דעמל פֿה בלא פֿרט דעמל תורה או שיחה שרצה לעשות שיחה ותורה אַחד וז"ש בפ' ויחי ר"נ א' שלמה טעה בהאי כו' יעו"ש לשונו פי' דַימין דאַבְרָהֶם ר"נ השתדלות לטוב פי אבְרָהֶם הוא ראשית ההשתדלות דאָדָם וכמ"ש במק"א בפ' תחלה לגרים וכמ"ש במק"א בפ' שמאל דוחה וַיִּמִּין מְקַרְבֵּת (סוטה מז ע"א) דהוא השתדלות דלאַפְפִּי' [שהוא בְּדַרְגָּא דמרע"ה כנז"ל ואוֹרֵייתָא מְסֻטָּא דגבורה.

וּלְקָה נְאָמַר קוּל גְּדוּל וְלֹא יִסָּף פִּי שְׁלֹא הִי לֹו הִתְפַּשְׁטוּת פִּי שְׁמַאל הוּא הַצְּמֻצוּם, וּג"כ וְלֹא פֶּסֶק דמ"מ בְּצֻמְצוּם זֶה אֵינֹו נִפְסֵק פִּי הֵא"ס וְהִתְפַּשְׁטוּת מִיְּחֻדָּת בְּצֻמְצוּם פְּנוּדָע, וּזְשׁוּ"ל בְּשִׁמּוֹ"ר (פְּרָשָׁה כ"ט) שְׁלֹא הִי לֹו בֵּת קוּל כִּמְש"ל בְּעַנְיָן הַב"ק וְקד"ה שְׁאֵינֹו מְמַדְרַגַּת מרע"ה, וְהוּא מְצַד פְּרִיחַת הַקּוּל וְהִתְפַּשְׁטוּתוֹ] וְדִלָּא פְּלִלָּא, פְּעַנְיָן טוֹב מְאוּד דַּרְגָּא דְדוּד כְּנֹז"ל.

וּכְשֶׁהוּא בְּתַקְלִית הַשְּׁלִימוֹ' אַז א"צ לְשׁוּם הַשְּׁתַדְלוּת וְאֵין פֶּסֶף נִחְשָׁב כּו' דלכ"נ בְּשִׁלְמָה וַיִּחַכֶּם וּגו' מְפָל וּגו' פִּידוּעַ דְּבִרְזוּ"ל עַל אַרְבַּעַה נְהָרוֹת דג"ע שְׁהֵם ד' מְלַכְיֹוֹת, הֵינִינוּ דְכּוֹלָם מוֹשְׁכוֹת מַג"ע פִּי פֶּל חֲכָמוֹת הָעַפּוֹ"ם מוֹשְׁכוֹת מְחַכְמָה תַּתְּאָה שִׁבְג"ע, וְעִי' מִדְּהַ"נ חַיִּי קכ"ה סע"א יעו"ש לְשׁוּנוֹ דְּכְשֶׁאֲבָדָה חֲכָמַת הָאֶנְפָּה הֵינִינוּ דְּחֻזַּר אוֹתוֹ נְהַר לְמַקּוּרוֹ לג"ע: וְשִׁהַ"ע הַחֶשֶׁב שְׁקֵלֵט פֶּל הַחֲכָמוֹת אֵלֵיו הָרִי חֻזְרוּ פֶּל הַנְּהָרוֹת לג"ע וְהַחֲכָמִים מְפָל כּו' מְפָל הַנְּהָרוֹת הִלְלוּ הַחֻזְזִירִים לְמַקּוּרָם וְאֵין עוֹד רַע, אַף בְּאַמַּת עֵיקַר יְנִיקַת שִׁהַ"ע מְגִיחוֹן כִּמְש"ל מִהֲזִיָּהֶר, וְהֵינִינוּ דְּפִישׁוֹן נְגִד בְּכָל [וּבִמָּה"נ שֶׁם אֵיתָא נְגִד מְצָרִים וְאֵין סוּתֵר הַזִּנְהָר בָּא וְהִבְרָ"ר פִּי מְצָרִים הוּא שׁוֹה"נ לְאַרְבַּע מְלַכְיֹוֹת וְהַחֲכָמָה פְּלוּלָה ג"כ בְּשׁוֹה"נ וְכִמְש"ל וְהַפֶּל נִקְרָא בְּשֵׁם אַחַד וְכֵן חֲכָמָתָם אַחַד רַק שְׁהֵם בְּסוּד חוֹשֵׁב"כ וְתוֹשִׁבַע"פ וְכִמְש"ל וְכִמְש"ש בְּמַק"א וְאִכְמ"ל] וּמִמֶּנּוּ יָצָא נ"נ וְהֵינִינוּ דְּמְצַד הַתְּפַשְׁטוּת חֲכָמָה שְׁבִמּוּחוֹ בְּלִי הַגְּדָרָה הוּא חֲסָרוֹנוֹ כְּנֹז"ל וְלְקָה לֹא זָכָה לְהִבָּל שְׁלוֹ שְׁהוּא לִינֵק מִפִּישׁוֹן אַז הִי בְּאַמַּת תַּקְלִית הַשְּׁלִמוֹת רַק הִבָּל אָבִיו שְׁהוּא נְגִד גִּיחוֹן דְּהֵינִינוּ לְעוֹמַת פְּרָצוּף הַבִּינָה שְׁפִלַּב שְׁזָהוּ מְדַרְגָּתוֹ פְּנ"ל וּמִשָּׁם יִנֵּק, וְלְקָה הִי פַח לְבָבָל לְהַחְרִיבוֹ דְּפִישׁוֹן לְמַעְלָה מְגִיחוֹן, וְשֶׁם לֹא הִי בְּשְׁלִימוֹת הַגְּמוּר פְּנ"ל כְּטַעַם אֵין פֶּסֶף נִחְשָׁב שְׁיִצְטָרֵף לְצֻמְצוּמוֹ, דְּכָל חֲשִׁיבוֹת הֵינִינוּ צֻמְצוּם שְׁהוּא מִיּוּגַּת הַמְּדוּת לְהִיּוֹת הַפֶּסֶף דְּנוֹגְמַת זָהָב בְּתִשׁוּבוֹת, וְאַצְלוֹ הִי הִתְפַּשְׁטוּת בְּהִתְפַּשְׁטוּת וְכִמְש"ל ד"מ ע"ב וְלְקָה לֹא יָדַע דְּקְדוּקָא דָּא דְּצָרִיף קוּלוֹת אֵלוֹ וּמָה נַעֲשֶׂה מֵהֶם.

פִּי חֶשֶׁב דֹּא"צ עוֹד לְסִייעָתָא פְּלָל וְלְדַרְךָ נִחְשָׁב רַק פְּמוֹ לְעַתִּיד [וּמַרע"ה מִמֶּשׁ הַיָּפֶף חֶשֶׁב תַּקְלִית הַשְּׁתַדְלוּת עַד שְׁאֵין דְּבוּר פּוֹעֵל פְּלָל בְּהִתְעוֹרְרוֹת בֵּת קוּל שְׁאֵינֹו דַּרְגַּת מְשָׁה פְּנ"ל, רַק הַפְּאָה וְהִתְעוֹרְרוֹת דְּרָף נִחְשָׁב לְתַמְנָן הַמַּד"ח ע"י הַשְּׁתַדְלוּת שְׁשֵׁם הַסִּייעָתָא דְּשְׁמִיא הוּא לְגַמְרֵי מִן הַשְּׁמִים וְכִנְזוּ"ל וְרָצָה לְתַמְנָן שׁוֹה"נ, וְנִאָמַר לוֹ אֲדַרְבֵּה יַעַן לֹא הָאֲמַנְתֶּם דְּאִמּוּנָה הוּא מְצַד שׁוֹה"נ פְּנוּדָע וְהוּא ג"כ סוּף מַעֲשֶׂה וּבְרִזָּא דְשִׁכְוֹן אַרְץ וְרַעַה אִמּוּנָה שְׁאֵיתָא בְּזִנְהָר בְּחֻקוֹתֵי דְהַפֶּל אַחַד וְלְתַמְנָן שׁוֹה"נ הוּא רַק עִי"ז, וּמַרע"ה רַה שְׁאֵין פַּחוּ בְּפִיו לְפַעוּל בְּדְבוּר אַף מ"מ מֵאַחַר שֶׁהִשִּׁי"ת צִינָה לוֹ הִי לוֹ לְהֵאֲמִין וְלַעֲשׂוֹת פֶּן אַע"פ שְׁהוּא נְגִד שְׁכָלוֹ שִׁהִי מְבוֹרָר לוֹ שְׁלֹא יִפְעוּל פְּלָל, וְהוּא לֹא טְעָה בְּדַמְיוֹנוֹ רַק שְׁפִירוֹר זֶה הוּא מְצַד מַעֲשֶׂה הַפְּאָה דְּאִח"כ דְּלִפִּי"ז שְׁנַתְּבַרְר דְּאֵין פַּחוּ בְּפִיו פְּלָל שְׁהוּא מְצַד רִזָּא דְּאִמּוּנָה וְאַרְץ, אֲבָל אֵלוֹ הִי מְדַבֵּר וּמֵאַמִּין בְּהִשִּׁי"ת שֶׁם לְמַעְלָה מְשִׁפְלוֹ שְׁזָהוּ תִּיקוּן

דשוה"נ והי' דבך בדרגא דאמונה וארץ ובסוד הדבור והי' פועל באמת עי"ז, אף באמת זה דרגא דארץ ואינו ממדרגת משרע"ה פלל וכנו"ל] ובאמת קלא דנחש לא אחיד פלל בקלא דאדם פדאיתא בזוהר שם רק בהפאה וזה לא הי' בימי שלמה רק בסבא דמשפטים קי"א א' איתא דאחיד בקלא דאשה בשני נשין יעוש"ב ותינו מי שיש לה פח ההתפשטות יותר מדאי גם בנדותה או פח הצמצום יותר מדאי יעו"ש כי מנחש הקדמוני ראינו דיש לו אהונה באשה ומשם הוא דרף נחש עלי צור: וב' נשיכות הם נגד ב' פחות הנז' ואצל שלמה הי' בהתפשטות יותר רק שהי' באמת בטורה אף שאין מבןרר וע"ז נאמר פי יפלא וגו' בין דם לדם, ואז"ל בפלוגתא דעקב"מ ורפנן בדם ירוק פ"א כמ"ש בנדרים (לב ע"א) שהוריקן בזהב [עבתו"ס חולין (מז ע"ב) וסופה (לא ע"ב)], פ"א דבאחת הי' בו יראת ד' טהורה וצמצום מיוחד בהתפשטות רק שלמראית עין הי' צריך צמצום יותר [ולכך נכתב מעשה דשלמה בגיטין פ"א מי שאחזו פי משמשתו נידה צריף גט].

אף באמת הוא בסוד מי שאחזו קורדייקוס שהוא השד והרוח רע מצידו הוא מרפין בראש לגרש כפיכול ולא באמת והבן היטב. וגם מעשה דחורבן פתוב בגיטין רק בפ' הניזקין, ולכך מסיימת במגרש אשתו ראשונה מזבח מוריד דמעוות דמצידם מבןרר דא"א לגרש רק בערנות דבר לב"ש [שהם מדה"ד שיש מקום טענה להקדחת תבשיל או מציאת אחרת נאה] וזה א"א פלל כמשז"ל גבי עגל שאמר מרע"ה המשל מנבעלה לצורה יעוש"ב, ולב"ה ולרע"ק א"א גם להקדחת תבשיל ומציאת נאה ואכמ"ל] ולכך גלו לבבל ואז"ל בפסחים (פז ע"ב) לבית אמן, כמ"ש בסנהדרין (כד ע"א) טעם וחובלים על ת"ח שבלל וא"י הינו אהבה ויראה ימין ושמאל דבבל צריכים לברר היראה דשם עניות דתורה, וכמ"ש במק"א ולכן חובלין זה לזה בהלכה כמ"ש ברע"מ על בחומר ובלבנים וגו' פי ע"י הפלפול משבר הרע ולכך בבל לציונה דא"י קיימא ואברהם אבינו הי' הלוך ונסוע הנגבה לדרגא דילי, ובר א"י פי היכי דהם הקא הם התם בעוה"ב ואינו עולם הפוך רק בדרגא דבני בבל שהוא ברור היראה שם הוא המחשפים ושם הוא הטענות על שלמה כנו"ל דכ"ט ע"א [ושהע"ה כולל שניהם הוא דברזא דארץ וממנו יצא בבל] ולכך משם צמח הגלות [וממנו יצא נ"נ טענה זו שאין היראה מבןררת] וזהו לבית אמן דמשם לידת שורש דבני ישראל מסטרא דגבורה, ולכך בעולי גולה הי' עזרא העיקר לגבי נחמ"י כ"ג מעולה ממלך דכהנים ברזא דיראה כמ"ש ואתגם לו מורא ויראני ומלכות בית דוד תוקף האהבה דשה"ש פנודע, ולכך הי' מלכות בכהנים בבית שני, ובסוף יוסיפון גם בקבלת הרב"ד פי' נועם וחובלים על משלת הנשיאים מב"ד והחשמונאים, והוא ג"כ אמת והפל אחד עם דרש הגמרא, וע"ש דפי' פלי רועה אוילי על העבדים מהורדס הוא בסוד עבדי שלמה שנת"ל ד"מ ע"ב כשנתהפך הפתר לכהונה למלכות אצל יצאי שהוא הראשון הנקרא בשם מלך, ואז"ל הנה פתר פה נה כי' (קידושין סו ע"א), פי' אלו ב' כ"ז שאין מבןרר יחודם כמו שיהי' לעתיד אז הוא כמו שני הפכים ונולד להם פסול וטענה על פתר כהונה ושאנו מרע של אהרן ומצד זה נמשך ממשלת העבדים והם גרמו חורבן הבית כמשאז"ל בסוטה (מא ע"ב) על שהחניפו לאגריפס, פי' הודו בני ישראל להתפשטות גדר מלכות זה עד שיגיע גם לעבדים להיות פאחינו וזה גורם חורבן כמש"ל בשעה"ה רק דהם באדם, כמי ששמעתי דכהן ומלך הם בפרט מוח ולב, כמ"ש בס"י דלב מלך בגוף: ואל תתמה עמש"ל בדרך ושלמה וכיוצא בו בשאר סתירות רבות

בְּכִינוּיִים וְהִתְיַחֵסוּת הַפְּחוּת שׁוֹנוֹת בְּכ"מ בְּדַבְּרֵינוּ וּג"כ תִּמְצָא בְּזוֹהַר וְרַע"מ בְּכ"מ] כִּי בְּפֶרְטֵי פֶּרְטוֹת ג"כ פְּלִיל מֵהַפֵּל וּבְחֻקְמַת וְשִׁלְמָה יֵשׁ ג"כ שְׁנֵיהֶם, שְׁלֵמָה כְּמוֹ הַלֵּב וְהַפְּהִגִים בְּגֵי צְדוּק [הַנּוֹ] בִּיחֻקְאֵל שְׁיִהְיֶה לְעֵתִיד שְׂאֵז יִהְיוּ דְרָגָא דְשִׁלְמָה בְּשִׁלְיָמוֹת.

וְכֵן בִּימֵי דְוֹד הִי צְדוּק עֲצָמוֹ כ"ג שֶׁהוּא הַמּוֹחַ בְּמִדְרָגְתוֹ [הַמּוֹחַ שְׂבָמוֹחַ, וְהוּא הַיּוֹתֵר סְמוּךְ לַשׁוּה"נ, וּמִצַּד תְּנֻקָּה הַתְּפִשְׁטוֹת דְּשֵׁם פְּשִׁישׁ מְלָכוֹת לֹא עָלוּ הָעֶבְדִּים בְּמִדְרָגַת שְׂרִים כְּעֶבְדֵי שְׁלֵמָה רַק בְּמִדְרָגַת מְלָכִים וְנִעְשָׂה שְׂפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ וְנִשְׁמְדוּ הַחֻשְׁמוֹנִים, הֵינּוּ שְׂעָלוּ לְמִקּוֹרָם וְשׁוּה"נ לְגַמְרֵי וְנִעְלָמוּ לְגַמְרֵי מִצַּד תְּנֻקָּה הַהִתְפִּשְׁטוֹת, וּבְזָה עוֹרְרוּ לְאֵדוֹם שֶׁהוּא בְּסוּד נְעוּץ סוֹפָה בְּתַחֲלִילָתָהּ דְּלִכְּרָה רִישֵׁי דְעֵשׂוֹ בְּעוֹטְפֵי דִיִּצְחָק וּפּוֹשְׁטֵי טְלָפִין כִּי וּבָאִים מִפְּחוֹ שֶׁל זָקֵן כַּמ"ש בַּמִּקְ"א, אֲנִי עֲכָשְׁיוּ בְּגִלוֹת לְתַקְנָה זֶה וּלְכָרָה בְּתֵר בְּגֵי בְּבָל גְּרָרֵי שְׂעִיקָר הָעֶסְק לְבָרֵר הַיִּרְאָה שֶׁהִיא יִרְאֵת ד' טְהוֹרָה בְּאֵמֶת, וּלְכָרָה יְבוֹא פְּנֻחָס זֶה אֵלֵי קוֹנְדָם לְמִשְׁיַח לְבָרֵר הַיִּרְאָה שֶׁהוּא בְּרִזָּא דְכְּהוֹנָה וְהוּא הַמְּבָרֵר הַמְּשַׁפְּחוֹת כַּמְשֵׁאז"ל, וְטִיְהֵר אֵת בְּגֵי לֵוִי מִקּוֹנְדָם כְּדָאֵי שֵׁם שְׁלֵא יִהְיֶה עֲלֵיהֶם טַעֲנָה דְהַנְּחָ כְּתֵר כְּהוֹנָה כּו' שְׁגַם בְּמִלְכוּתָם לֹא פָּרְקוּ עוֹל יִרְאֵת שְׂמִים ח"ו מְעֲלִיהֶם, וְאֵז מְמִילָא אִתְּכִי יוֹם דְּבִיאֵת ב"ד שֶׁהוּא בְּיָרוּר הַפֵּל שֶׁהוּא בְּיָרוּר הָאֵהָבָה דְאַחַר שְׁנֵתְבָרְרָה הַיִּרְאָה מְמִילָא הָאֵהָבָה מְבִירָרַת דְעִיקָר הַטַּעֲנָה עַל הָאֵהָבָה לְפִי שֶׁהוּא בְּלֹא יִרְאָה [וְהַנְּחָ הַיִּרְאָה בְּלֵב וְהָאֵהָבָה בְּמוֹחַ וְהֵינּוּ דְמִלְּךָ בְּלֵב כַּנ"ל דְּשֵׁם הוּא בְּיָרוּר וּבְיָרוּר הַפְּחֵן בְּמוֹחַ הוּא בְּאֵהָבָה וַאֲכַמ"ל] וְלָכֵן יִהְיֶה נִחְלַת הַפְּהִגִים סְמוּךְ יוֹתֵר לְבִיהֵמ"ק מִנְחֻלַת הַנְּשִׂיא שְׁיִהְיֶה מְזָה וּמְזָה מִשְׁנֵי צְדָדֵי הַפְּהִגִים, כַּמ"ש הַמְּקוֹנְבִלִים דְלַעֲתִיד יִהְיֶה יִצְחָק רֵאשׁ הַהִנְהָגָה וְאֵהָבָה מְלַבּוֹשׁ לִירְאָה וְיִהְיֶה בְּתוֹכּוֹ יִרְאָה לְבָרֵר שְׁנִקְוֹדַת לְבוֹ דְבוּק בְּיִרְאָה, וְאַצֵּל הַפְּהִגִים נְקוֹדַת לְבָם הַבִּיהֵמ"ק שֶׁהוּא מְטָתוֹ שְׁלִשְׁלֵמָה דְשֵׁה"ש, וְתֻנְקָה הָאֵהָבָה דְהַשִּׁי"ת וְהַבִּיהֵמ"ק הוּא בְּרִזָּא דִיעֲקֹב הַמְּחַבֵּר וּמִיִּסְדָּא אֵהָבָה וְיִרְאָה לְהִיּוֹת אֲחֻד מְמִשׁ, וְהוּא צוּרַת אֲדָם דְמִרְכָּבָה מְמִשׁ נְקָרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה וְכַמְשֵׁאז"ל דִיעֲקֹב קָרָא בֵּית וּלְכָרָה הִי בְּרִית דְפְּנֻחָס ע"י מִשְׁרַע"ה שֶׁהוּא יַעֲקֹב מְלָגָאוֹ כַּנְּז"ל וַאֲכַמ"ל עוֹד: סְלִיק סְפָר הַקְּדוּשׁ דּוּבְרָ צְדָק מַכְתִּי"ק בְּסִינְעֵתָא דְשְׂמִיא.